

ISTORIA SECRETĂ A LUMII

JONATHAN BLACK

NEMIRA

JONATHAN BLACK

ISTORIA
SECRETĂ
A LUMII

Traducere din limba engleză
ADRIANA BĂDESCU

NEMIRA

Ilustrația copertei: Jacopo de Barbari, *Portrait of Luca Pacioli*, detaliu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BLACK, JONATHAN

Istoria secretă a lumii / Jonathan Black; trad.: Adriana Bădescu. -
București: Nemira & Co., 2008

Bibliogr.

Index

ISBN 978-973-143-281-6

Bădescu, Adriana (trad.)

94(100)

Jonathan Black

THE SECRET HISTORY OF THE WORLD

© by Jonathan Black, 2007

© Editura Nemira & Co., 2008

Redactor: Nicoleta GHEMENT

Tehnoredactor: Vasile ARDELEANU

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-973-143-281-6

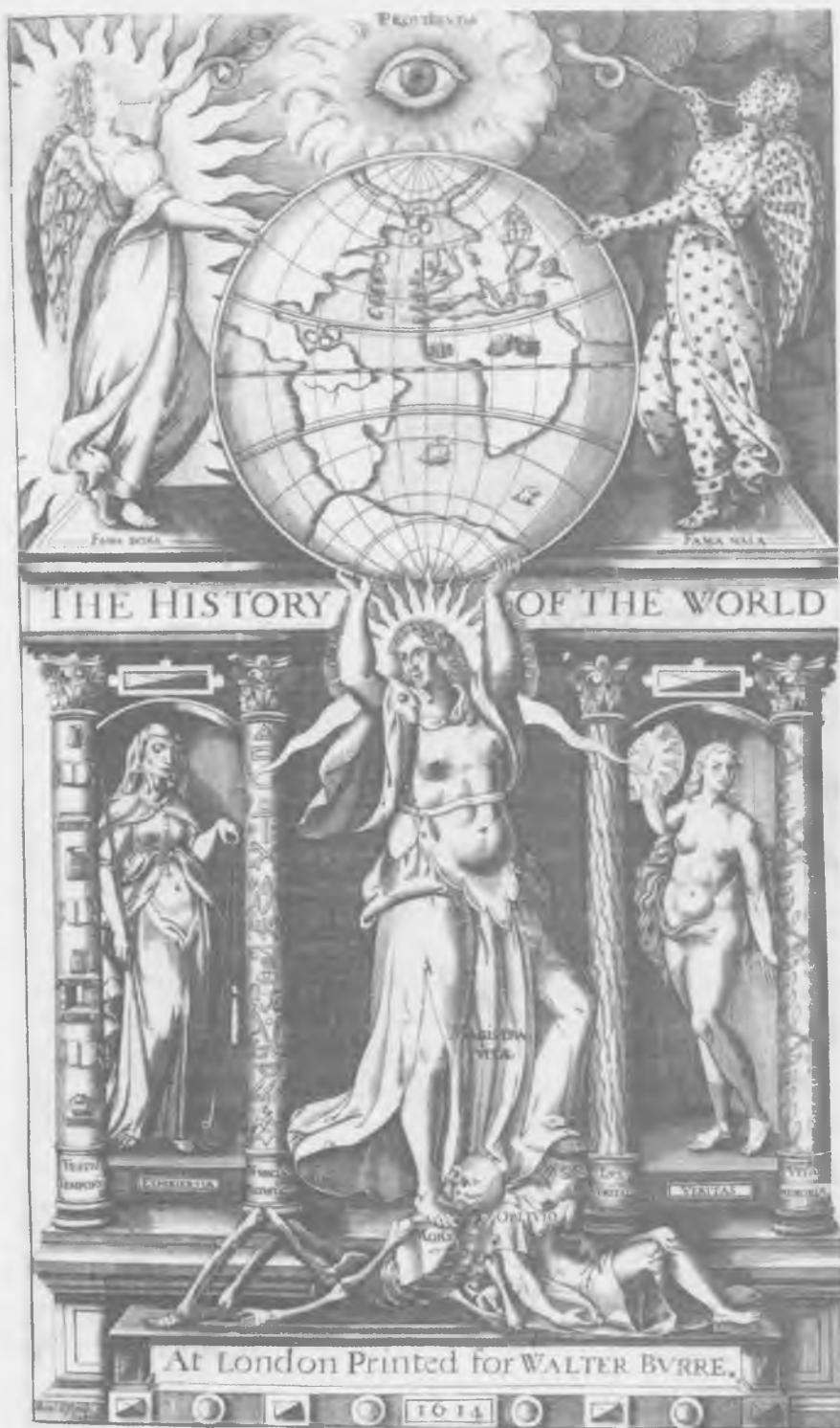
CUNOAȘTEREA TĂINUITĂ
A SOCIETĂȚILOR SECRETE,
PENTRU PRIMA DATĂ
DEZVĂLUITĂ

ISBN 978-973-143-281-6

9 789731 432816

Pagina de titlu a Istoriei lumii (1614) de Sir Walter Raleigh

Mona Lisa de Leonardo da Vinci este unul dintre marile jaloane ale artei, deoarece înfățișează o persoană care descoperă pentru prima dată în istorie bucuria libertății de explorare a vieții interioare.

Mănunchi mare de iarbă, de Albrecht Dürer. Pentru prima dată, cineva a privit cu adevărat un mănunchi de iarbă așa cum noi o facem astăzi în mod obișnuit.

INTRODUCERE

Aceasta este istoria lumii așa cum a fost ea studiată și predată în decursul veacurilor în anumite societăți secrete. Privită din punctul de vedere al omului actual, pare probabil nebunească, însă un număr extraordinar de mare de personalități care au *făcut* istorie – bărbați și femei deopotrivă – au crezut în ea.

Istoricii din lumea antică relateau că, de la începuturile civilizației egiptene și până la prăbușirea Romei, lângă templele publice din orașe precum Teba, Eleusis sau Efes erau incinte destinate preoților. Cărturarii numesc aceste incinte „școli ale misterelor“. Aici, elitele politice și culturale deprindeau tehnici de meditație. După ani de pregătire, Platon, Eschil, Alexandru cel Mare, Cezar August, Cicero și alții erau inițiați într-un tip de filozofie secretă. În diferite epoci, tehnicile folosite de aceste „școli“ includeau privarea senzorială, exerciții de respirație, dansuri sacre, reprezentații teatrale, consumul de substanțe halucinogene și diverse modalități de redirectionare a energiei sexuale. Toate aceste tehnici aveau rolul de a induce stări alterate de conștiință, în cursul cărora inițiatul putea percepe lumea în moduri noi.

Toți cei care dezvăluiau profanilor cele învățate în interiorul incintelor erau executați. Filozoful neoplatonician Iamblichus a consemnat soarta pe care au avut-o doi tineri din Efes. Într-o noapte, la auzul unor zvonuri privind existența ascunsă în incintă a unor fantome și a unor practici magice de o realitate mai intensă, mai arzătoare decât cea „reală“, cei doi s-au lăsat mânați de curiozitate. La adăpostul întunericii, au escaladat zidurile și au coborât în partea cealaltă. S-a iscat un veritabil haos, audibil din orice zonă a orașului, iar dimineată, în fața porților incintei, au fost găsite cadavrele celor doi băieți.

În lumea antică, învățăturile predate în școlile misterelor erau păzite tot atât de drastic pe cât sunt păstrate azi secretele nucleare.

Apoi, în secolul al III-lea, când creștinismul a devenit religie de stat în Imperiul Roman, templele antice au fost închise. Pentru a evita pericolul „proliferării“, secretele lor au fost declarate „eretice“, iar perpetuarea acestora era considerată o infracțiune capitală. Dar așa cum vom vedea, membrii noii elite conducătoare, incluzându-i aici și pe unii lideri ai Bisericii, au început să formeze societăți secrete. Astfel, în spatele ușilor închise, ei au continuat să disemineze străvechile secrete.

Cartea de față prezintă o serie de dovezi menite să demonstreze că o antică și secretă filozofie provenită din școlile misterelor a fost păstrată și transmisă de-a lungul timpului prin intermediul societăților secrete, printre acestea numărându-se cavalerii templieri și rozacrucienii. Uneori, această filozofie a fost ascunsă de ochii publicului, alteori a fost adusă în prim-plan – deși întotdeauna în așa fel încât să nu fie recunoscută decât de inițiați.

Iată un exemplu în acest sens: pagina de titlu a cărții *Istoria lumii* de Sir Walter Raleigh, publicată în 1614, este expusă în Turnul Londrei. Mii de vizitatori trec zilnic prin fața ei, fără a observa capul de țap ascuns în desen și celelalte mesaje codificate.

Dacă v-ați întrebat vreodată de ce în Occident nu există un echivalent al sexualității tantrice expuse pe zidurile monumentelor hinduse precum templele de la Khajuraho, în zona centrală a Indiei, poate că vi se va părea interesant să aflați că o tehnică similară – arta cabalistică numită *karezza* – este prezentă sub formă codificată în mare parte din literatura și arta Occidentului.

Vom vedea, de asemenea, în cuprinsul acestei cărți, modul în care învățăturile secrete cu privire la istoria lumii influențează politica externă a actualei administrații americane pentru Europa Centrală.

Este oare papa catolic? Ei, bine, răspunsul la această întrebare nu este chiar atât de simplu și de direct, așa cum ați putea crede. Într-o dimineață a anului 1939, un tânăr în vârstă de douăzeci și unu de ani mergea pe stradă, când un camion l-a lovit și l-a aruncat la pământ. În stare de comă, el a trăit o copleșitoare experiență mistică. După ce și-a revenit, a recunoscut că, deși survenită într-un mod neașteptat, experiența prin care trecuse fusese exact ceea ce știuse că se va întâmpla ca rezultat al tehnicilor deprinse de la mentorul său, Mieczlaw Kotlorezyk, un rozacrucian modern. În urma acestui episod, tânărul s-a înscris la seminar, a devenit episcop de Cracovia și, ulterior, papa Ioan-Paul al II-lea.

În zilele noastre, faptul că șeful Bisericii Catolice a fost mai întâi inițiat în tainele domeniului spiritual sub egida unei societăți secrete nu mai este, poate, la fel de șocant ca odinioară, fiindcă știința a depășit religia ca principal agent de control social. Știința este cea care decide astăzi ce anume este acceptabil să credem și ce nu. În lumea antică și în cea creștină deopotrivă, filozofia secretă a fost păstrată ca atare prin amenințarea cu moartea ce plana la adresa celor care o dezvăluiau. Acum, în epoca postcreștină, ea este încă însoțită de temeri, dar este mai degrabă vorba de amenințarea unei „morți sociale” decât a unei execuții fizice. Credința în preceptele esențiale ale filozofiei secrete, precum existența unor ființe fără trup sau ideea conform căreia istoria lumii este influențată de organizații oculte secrete, este considerată în cel mai bun caz o aiureală, iar în cel mai rău, nebunie curată.

În școlile misterelor, cei care voiau să fie inițiați treceau prin diverse încercări: căderea într-un puț, un test al apei, se strecurau printr-o ușă foarte mică și purtau discuții ce puneau logica la încercare cu animale antropomorfe. Vi se pare ceva cunoscut aici? Lewis Carroll este unul dintre numeroșii scriitori de cărți pentru copii – alături de Frații Grimm, Antoine de Saint-Exupéry, C.S. Lewis și cei care au creat *Vrăjitorul din*

Oz și *Mary Poppins* – care credeau în istoria și în filozofia secretă. Printr-o combinație de nonconvențional și prospețime copilărească, acești scriitori au încercat să submineze modul materialist, general acceptat, în care este percepută viața. Ei voiau ca tinerii să înceapă să gândească invers, să privească totul din alt unghi, de jos în sus am putea spune, și să se elibereze de un mod de gândire convențional și rigid.

Alte spirite înrudite cu ei sunt Rabelais și Jonathan Swift. Operele lor au o calitate deconcertantă, în care supranaturalul nu este considerat ceva ieșit din comun, fiind, pur și simplu, un dat. Obiectele imaginare sunt percepute cel puțin la fel de real ca acelea concrete, din lumea fizică. Satirici și sceptici, acești scriitori ușor iconoclaști destabilizează opiniile încetățenite ale cititorilor și atitudinile lor practice, realiste. Filozofia ezoterică nu este afișată explicit nicăieri în *Gargantua și Pantagruel* sau în *Călătoriile lui Gulliver*, dar o superficială cercetare o poate aduce rapid la lumina zilei.

Această carte va dovedi de fapt că, în decursul istoriei, un număr uimitor de personalități și celebrități au cultivat în mod secret filozofia ezoterică și stările mistice deprinse în cadrul societăților secrete. Scepticii ar putea spune că, trăind într-o epocă în care nici chiar cei mai educați nu beneficiau de avantajele intelectuale oferite de știința modernă, este firesc că oameni precum Carol cel Mare, Dante, Ioana d'Arc, Shakespeare, Cervantes, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Milton, Bach, Mozart, Goethe, Beethoven și Napoleon nutreau convingeri considerate astăzi false. Dar nu vi se pare surprinzător faptul că în timpurile moderne mulți au aceleași convingeri: nu numai nebuni, mistici sau scriitori de literatură fantastică, ci și fondatori ai metodelor științifice moderne, umaniști, raționaliști, distrugători de superstiții, moderniști, sceptici și critici? Este oare posibil ca înșiși cei care au contribuit din plin la conturarea paradigmei moderne, materialiste și științific orientate, să fi crezut în secret în cu totul altceva? Newton, Kepler, Voltaire, Paine, Washington, Franklin, Tolstoi, Dostoievski, Edison, Wilde, Gandhi, Duchamp... ar putea fi oare adevărat că toți au fost inițiați într-o tradiție secretă, învățați să creadă în puterea minții asupra materiei și să comunice cu spirite neîtrupate?

Biografiile recente ale unora dintre aceste personalități abia dacă amintesc despre dovezile ce atestă că respectivii erau interesați de asemenea idei. Iar pe fondul climatului intelectual actual, atunci când sunt menționate, ele sunt în general minimalizate și considerate doar un hobby, o excentricitate temporară: idei amuzante, folosite ca divertisment sau ca o metaforă a activității științifice, însă niciodată luate în serios.

Așa cum vom vedea însă, Newton a practicat alchimia toată viața, considerând că aceasta era cea mai importantă realizare a sa. Voltaire a participat la activități de magie ceremonială în întreaga perioadă în care a dominat viața intelectuală a Europei. Când a fondat orașul ce-i poartă numele, Washington a invocat un mare spirit celest. Iar când afirma că este îndrumat de steaua sa, Napoleon nu vorbea metaforic, ci se referea la spiritul care i-a arătat ce destin îl așteaptă și i-a conferit măreție și invulnerabilitate. Unul dintre obiectivele acestei cărți este cel de a demonstra că, departe de a fi doar niște capricii de moment ori excentricități bizare, departe de a fi întâmplătoare sau irelevante, aceste idei stranie au constituit filozofia de bază a multora dintre oamenii care au făcut istoria – și, poate mai semnificativ, de a arăta că toți au fost animați de același țel.

Dacă împletim poveștile acestor personalități într-o unică și continuă țesătură, devine evident că, în momente de răscruce ale istoriei, acea filozofie străveche și secretă a fost mereu prezentă, ascunsă în umbră, dar exercitându-și influența.

În reprezentările picturale și statuare ale lumii antice, începând cu epoca lui Zarathustra, familiarizarea unei persoane cu doctrina secretă a școlilor misterelor era redată prin înfățișarea acesteia ținând în mână un document rulat. Așa cum vom vedea, această tradiție a continuat și în epoca modernă, iar astăzi statuile din orașele lumii demonstrează măsura în care influența ei s-a răspândit. Nu este nevoie să călătorim până în locuri îndepărtate precum Rennes-le-Château, capela Rosslyn sau Tibet pentru a găsi simboluri oculte ale unui cult secret. Când va ajunge la sfârșitul cărții, cititorul va înțelege că aceste indicii se află pretutindeni în jurul nostru, în cele mai importante monumente și clădiri publice, în biserici, în artă, filme, literatură, festivaluri, folclor, în poveștile pe care le spunem copiilor și chiar în numele zilelor din săptămână.

Două romane, *Pendulul lui Foucault* și *Codul lui da Vinci*, au popularizat ideea unei conspirații a societăților secrete ce tind să controleze cursul istoriei. Aceste romane au în centrul acțiunii eroi care, auzind zvonuri ciudate despre o filozofie antică secretă, pornesc pe urmele ei și se lasă absorbiți de ea.

Unii reprezentanți ai lumii academice, de pildă Frances Yates de la Warburg Institute, Harold Bloom, profesor Sterling de științe umaniste la Yale, și Marsha Keith Suchard, autoare a recentului volum *Why Mrs Blake Cried: Swedenborg, Blake and the Sexual Basis of Spiritual Vision* (*De ce a plâns doamna Blake: Swedenborg, Blake și bazele sexuale ale viziunii spirituale*), au cercetat profund și au scris înțelept, dar ei nu au făcut altceva decât să pună bazele unei abordări precaute. Dacă au fost inițiați de oamenii mascați, dacă au fost duși în călătorii spre alte lumi și li s-a arătat care este puterea minții asupra materiei... ei nu recunosc public acest lucru.

Cele mai tainice învățături ale societăților secrete sunt transmise exclusiv pe cale orală. Altele sunt scrise în moduri deliberat obscure, pe care neinițiații să nu le poată înțelege. Spre exemplu, ar fi *posibil* să deducem doctrina secretă din voluminoasa și dificilă carte cu același nume a Helenei Blavatsky, sau din cele douăsprezece volume ale alegoriei *All and Everything: Beelzebub's Tales to his Grandson* (*Totul și orice: Poveștile lui Beelzebub pentru nepotul său*) de G.I. Gurdjieff, ori din cele circa șase sute de lucrări ale lui Rudolf Steiner. În mod similar, am putea – tot teoretic – decodifica principalele texte alchimice ale Evului Mediu sau tratatele ezoterice ale inițiaților de nivel înalt de mai târziu, precum Paracelsus, Jakob Böhme ori Emmanuel Swedenborg, dar în toate aceste cazuri, textele sunt destinate celor care cunosc deja domeniul; ele au rolul de a ascunde tot atât pe cât dezvăluie.

Vreme de mai bine de douăzeci de ani am căutat un ghid concis, limpede și de încredere în hățișul acestor învățături secrete. În cele din urmă, convins că nu există așa ceva, am hotărât să scriu unul eu însumi. Există cărți autopublicate și site-uri web care pretind că oferă un asemenea ghid, dar la fel ca orice colecționar, indiferent de domeniu, cei care bat librăriile și bibliotecile în căutarea iluminării spirituale își dezvoltă

Statuie a unui om de stat din Roma antică.

Statuia lui George Washington realizată de Sir Francis Chantrey, gravură din 1861.

rapid un al șaselea simț pentru ceea ce este cu adevărat „real” și nu trebuie decât să studieze mai profund aceste cărți și site-uri pentru a înțelege că ele nu constituie câtuși de puțin un îndrumar în materie, nu facilitează o pregătire filozofică deosebită și nu oferă decât foarte puține informații concrete.

Istoria pe care o prezint în această carte este rezultatul unei munci de cercetare de aproape douăzeci de ani. Lucrări precum *Mysterium Magnum* – un comentariu asupra Facerii al filozofului rozacrucian Jakob Böhme – împreună cu texte scrise de Robert Fludd, Paracelsus și Thomas Vaughan, rozacrucieni și ei, au constituit sursele mele principale de informare, alături de comentarii moderne asupra lor, aparținându-le lui Rudolf Steiner și altora. Din motive de concizie și claritate a textului, am reunit toate aceste surse în notele de la sfârșitul cărții.

Mai important este însă faptul că am fost ajutat să înțeleg aceste materiale de un membru al mai multor societăți secrete, o persoană care – cel puțin în cazul uneia dintre organizații – a fost inițiată la cel mai înalt nivel.

Lucrând de ani buni ca redactor la una dintre cele mai mari edituri londoneze, mi-au trecut prin mână lucrări variate, pe teme mai mult sau mai puțin comerciale, uneori satisfăcându-mi astfel și interesul pentru ezoterism. Am întâlnit numeroși autori din acest domeniu. Într-o zi, în biroul meu a intrat un bărbat în mod evident deosebit de toți ceilalți. Avea o propunere de colaborare, și anume ca editura pe care

o reprezentam să retipărească o serie de texte clasice ezoterice – lucrări de alchimie și altele similare – la care el să scrie noi introduceri. În curând am devenit prieteni buni și am început să petrecem mult timp împreună. Am constatat că puteam să-i adresez întrebări aproape despre orice subiect, el spunându-mi tot ce știa – lucruri cu adevărat uimitoare. Privind acum retrospectiv, cred că într-un fel mă educa, pregătindu-mă pentru inițiere.

De câteva ori am încercat să-l conving să consemneze în scris toate acele lucruri, să aștearnă pe hârtie o teorie ezoterică generală. M-a refuzat însă de fiecare dată, motivând că, dacă ar face asta, „ar veni oamenii în halate albe și m-ar lua cu ei”. Totuși, eu bănuiesc că publicarea acelor învățături ar fi presupus pentru el încălcarea unor jurăminte solemne și teribile.

Astfel, dintr-un punct de vedere am scris eu cartea aceea, bazându-mă pe textele rozacruciene pe care el m-a ajutat să le înțeleg. De asemenea, tot cu sprijinul lui am ajuns la sursele din tradițiile altor culturi. La fel ca filoanele neoplatonice, ermetice și cabalistice care nu sunt foarte bogate, cartea de față prezintă deopotrivă elemente sufiste, idei care derivă din budismul și hinduismul ezoteric, dar și câteva surse celtice.

Nu vreau să exagerez asemănările dintre aceste curente diverse și nici nu pot, în spațiul restrâns al cărții de față, să relievez toate modurile în care ele s-au îmbinat, s-au separat și s-au împletit iarăși în decursul timpului. Mă voi concentra însă pe ceea ce se află dincolo de deosebirile de ordin cultural, pe ceea ce sugerează că toate aceste curente conturează o imagine unitară asupra cosmosului, una care conține dimensiuni ascunse și demonstrează că viața se supune anumitor legi misterioase și paradoxale.

În general, diversele tradiții existente în lume se explică și se clarifică unele pe altele. Este într-adevăr minunat să înțelegi cum experiențele unui ermit de pe muntele Sinai în secolul al II-lea și cele ale unui mistic german din Evul Mediu se aseamănă cu cele trăite de un swami indian din veacul XX. Fiindcă învățăturile ezoterice sunt mai profund disimulate în Occident, voi folosi adesea exemple orientale pentru a ajuta cititorul să înțeleagă istoria secretă a lumii occidentale.

Nu am intenția să dezbate conflictele potențiale dintre diverse tradiții. Cultura indiană acordă reîncarnării o importanță mult mai mare decât cea sufistă. De aceea, din considerente de concizie narativă, mă voi limita să includ doar câteva exemple de reîncarnări ale unor celebre personalități istorice.

De asemenea, am operat o selecție drastică în rândul acelor școli filozofice și societăți secrete despre care am considerat că se bazează pe tradiții autentice. În consecință, am inclus cabala, ermetismul, sufismul, templierii, rozacrucienii, franc-masoneria ezoterică, martinismul, teozofia doamnei Blavatsky și atropozofia, dar nu și scientologia, știința creștină a lui Mary Baker Eddy și o serie de materiale contemporane primite de diverse persoane prin channelling*. Aceasta nu înseamnă că încerc să evit orice controversă. Tentativele anterioare de identificare a unei „filozofii perene” au avut ca rezultat diverse platitudini – de tipul „dincolo de culoarea pielii toți

* Termen care desemnează procesul prin care unele persoane „primesc” informații sau mesaje de la spirite ori ființe neînrupate (n. tr.).

suntem la fel“, „dragostea își este propria-i răsplată“ – cu care e greu să nu fii de acord. Celor care se așteaptă la ceva asemănător trebuie să le cer iertare de pe acum. Învățăturile pe care le voi descrie ca fiind prezente deopotrivă în școlile misterelor și în societățile secrete din lumea întreagă îi vor scandaliza pe mulți și vor părea chiar aberante.

Într-o zi, mentorul meu mi-a spus că sunt pregătit pentru inițiere și că ar dori să mă prezinte unor oameni. Așteptasem cu nerăbdare acel moment, dar – spre surprinderea mea – am refuzat. Firește că și teama a jucat un rol aici. Știam deja că multe ritualuri de inițiere implică stări alterate de conștiință și uneori chiar așa-numitele „experiențe în pragul morții“. Dar un alt motiv al refuzului meu a fost și acela că nu voiam să mi se ofere dintr-odată toate aceste cunoștințe; voiam să continui în a încerca să le descopăr eu însumi.

Și, pe de altă parte, nu voiam să depun un jurământ care îmi interzicea să scriu despre ele.

Această istorie a lumii este structurată în modul următor. În primele patru capitole vom vedea ce s-a întâmplat „la începuturi“, conform societăților secrete, și ce înțeleg învățăturile oculte prin alungarea lui Adam și a Evei din rai. De asemenea, vom contura imaginea lumii așa cum o văd organizațiile secrete – furnizând astfel cititorului o pereche de „ochelari“ conceptuali, care îl vor ajuta să înțeleagă mai bine ceea ce urmează.

În următoarele șapte capitole vom aborda din perspectivă istorică o serie de personaje din mituri și legende. Vom alcătui astfel o istorie a ceea ce s-a întâmplat înainte de apariția consemnărilor scrise, așa cum a fost ea predată în școlile misterelor și cum este studiată și azi în cadrul societăților secrete.

Capitolul 8 prezintă tranziția la ceea ce se numește în mod convențional perioada istorică, dar vom continua să vorbim despre monștri și ființe fabuloase, despre miracole și profeții și despre figuri istorice care au conspirat cu ființe neîntrupate pentru a dirija cursul evenimentelor în lume.

Sper că pe parcursul întregului text, cititorul va fi plăcut surprins deopotrivă de ideile stranie prezentate, dar și de numele personalităților care au crezut în ele. Sper de asemenea că unele dintre aceste concepte bizare vor atinge o coardă sensibilă în mintea cititorilor și că mulți dintre dumneavoastră își vor spune „da, acum înțeleg de ce numele zilelor din săptămână urmează în ordinea cunoscută“... „de aceea imaginea unui pește, cea a unui sacagiu și cea a caprei cu coadă de șarpe sunt asociate pretutindeni în lume cu constelații ce nu seamănă vizual cu ele“... „deci asta se comemorează de fapt de Halloween“... „așa se explică bizarele mărturisiri ale templierilor privind venerarea demonilor“... „asta i-a dat lui Cristofor Columb convingerea de a porni în nebuneasca sa călătorie pe mare“... „de aceea a fost ridicat un obelisc egiptean la sfârșitul secolului al XIX-lea în Central Park din New York“... „de asta a fost Lenin îmbălsămat“...

În toate acestea, am urmărit să arăt că datele elementare ale istoriei pot fi interpretate într-un mod situat aproape la polul opus față de cel în care le înțelegem de obicei. Pentru a demonstra acest lucru, ar fi nevoie, firește, de o întreagă bibliotecă – de ceva asemănător cu cei treizeci de kilometri de rafturi cu literatură ezoterică și ocultă aflate, se spune, în taințele Vaticanului. În unicul volum de față însă, voi demonstra că această istorie alternativă, această imagine în oglindă a celei general acceptate, este una rațională și coerentă, cu propria-i logică aptă să clarifice zone ale experienței umane ce rămân inexplicabile pentru optica convențională. De asemenea, în cuprinsul întregului text voi cita surse de specialitate, oferindu-le cititorilor interesați o cale de urmat.

Unii dintre acești specialiști au activat în cadrul tradiției ezoterice. Alții sunt experți în domeniul lor profesional – știință, istorie, antropologie, critică literară – iar rezultatele obținute tind să confirme imaginea ezoterică asupra lumii, chiar și în cazurile în care nu am cum să știu dacă filozofia lor de viață are sau nu vreo dimensiune spirituală sau ezoterică.

Dar mai presus de orice – și vreau să accentuez acest lucru – îi rog pe cititori să abordeze textul de față într-un mod cu totul nou, să-l perceapă ca pe un *exercițiu de imaginație*.

Îi cer cititorului să încerce să-și *imagineze* cum ar fi dacă ar crede exact contrariul a ceea ce am fost învățați să credem. Acest lucru implică, în mod inevitabil, o stare alterată de conștiință, într-o măsură mai mică sau mai mare – fapt care nu este deloc nelalocul lui. Fiindcă la baza tuturor învățăturilor ezoterice, oriunde în lume, se află credința că în aceste stări alterate de conștiință omul poate accede la forme superioare de inteligență. Tradiția occidentală mai cu seamă a pus întotdeauna un accent deosebit pe valoarea exercițiilor de imaginație care presupun cultivarea și analiza imaginilor vizuale. Iar dacă li se permite să se sedimenteze adânc în minte, ele își îndeplinesc rolul.

Prin urmare, chiar dacă această carte poate fi citită ca o culegere de absurdități în care au crezut oamenii de-a lungul vremurilor, ca o fantasmagorie epică, o cacofonie de experiențe iraționale, sper ca până la finele ei, măcar unii dintre cei care o vor parcurge să sesizeze unele armonii și chiar un anume curent filozofic, care le va sugera că, totuși, ar putea fi adevărat.

Desigur, orice teorie de calitate care încearcă să explice de ce lumea este așa cum este trebuie să ofere totodată o idee despre ce anume se va întâmpla în continuare, iar ultimul capitol exact acest lucru îl va face – presupunând, firește, că marele plan cosmic al societăților secrete va avea câștig de cauză. Acest plan implică anumite convingeri: că noul impuls către evoluție va veni din Rusia, că civilizația europeană se va prăbuși și că flacăra adevăratei spiritualități va fi menținută vie în America.

Ca un ajutor în exercițiul de imaginație despre care aminteam anterior, am inclus în cuprinsul textului ilustrații stranii și misterioase, unele dintre ele nefiind niciodată până acum expuse în afara societăților secrete.

Există, de asemenea, imagini ale unora dintre cele mai cunoscute embleme culturale ale istoriei mondiale – Sfînxul, Arca lui Noe, Calul troian, Mona Lisa, Hamlet cu bine

cunoscutul craniu – fiindcă, în conformitate cu societățile secrete, toate au înțelesuri bizare și neașteptate.

În al treilea rând, am inclus reproduceri ale lucrărilor unor artiști europeni moderni precum Ernst, Klee și Duchamp, dar și ale unor „proscriși” americani ca David Lynch. Vom vedea că și operele lor sunt relevante pentru filozofia antică, secretă.

Încercați să adoptați o stare mentală diferită și veți vedea cum cele mai cunoscute evenimente capătă o semnificație cu totul nouă.

De fapt, dacă *un singur* precept al acestei istorii alternative este adevărat, atunci tot ce ați învățat până acum de la mentorii dumneavoastră trebuie pus sub semnul întrebării.

Bănuiesc că această perspectivă nu vă îngrijorează. Așa cum spunea, în mod memorabil, unul dintre reprezentanții anticei și secretei filozofii: *Trebuie să fii nebun; altfel nu ai fi venit aici.*

În acest detaliu din Altarul Isenheim, marea capodoperă ezoterică a artei nord-europene, Matthias Grünewald îl înfățișează pe Isus Cristos ca zeul Soare. După ce el a plantat în Pământ sămânța naturii sale soarelui, procesul istoric de spiritualizare a întregului univers material este pe cale să înceapă.

Isus și ispititorul, de Luca Giordano, elev al lui Caravaggio. Deși predispusă la interpretări greșite, dimensiunea malefică a cosmosului este abordată de școlile ezoterice doar ca o modalitate de a contribui la înfrângerea ei.

LA ÎNCEPUTURI

DUMNEZEU ÎȘI PRIVEȘTE IMAGINEA REFLECTATĂ

• UNIVERSUL ÎN OGLINDĂ

Cândva, demult, timpul nu exista.

Timpul nu este altceva decât o modalitate de a măsura schimbările de poziție ale obiectelor în spațiu și, așa cum știe orice om de știință, orice mistic și orice smintit, la începuturi nu existau obiecte în spațiu.

Spre exemplu, un an măsoară mișcarea efectuată de Pământ în jurul Soarelui. O zi îi trebuie planetei pentru a se roti în jurul axei sale. Iar cum, după propriile lor afirmații, la începuturi nu existau nici Soarele și nici Pământul, autorii Bibliei nu au vrut nicidecum să lase de înțeles că totul în univers a fost creat în șapte zile – în sensul obișnuit al cuvântului „zi“.

În ciuda acestei absențe inițiale a materiei, spațiului și timpului, ceva trebuie să se fi întâmplat pentru a pune totul în mișcare. Altfel spus, *ceva trebuie să se fi întâmplat înainte să existe ceva*. Și din moment ce nu exista nimic când s-a întâmplat ceva pentru prima dată, putem presupune că această primă întâmplare a fost mult diferită de evenimentele despre care discutăm în mod obișnuit în termenii dictați de legile fizicii. Ar putea avea oare sens să afirmăm că această primă întâmplare a fost, din unele puncte de vedere, mai degrabă un eveniment *mental*, decât unul fizic?

Ideea evenimentelor mentale capabile să genereze efecte fizice ar putea părea la prima vedere absurdă, însă în realitate este un fenomen cu care ne confruntăm tot timpul. Iată, spre exemplu, ce se întâmplă când îmi vine o idee – de pildă „Pur și simplu trebuie să întind mâna și să-i mângâi obrazul“: un impuls activează o sinapsă la nivelul creierului meu, ceva ca un curent electric pune în mișcare un nerv din braț, iar mâna mi se mișcă.

Ar putea oare acest exemplu banal să ne spună ceva despre originile universului?

La începuturi, un impuls trebuie să fi venit de undeva – dar de unde? Câți dintre noi nu s-au minunat în copilărie văzând primele cristale precipitându-se în paharul cu soluție chimică, de parcă un impuls se strecura dintr-o dimensiune în cea care îi urma? În cadrul acestei istorii, vom vedea cum, pentru multe dintre cele mai strălucite minți ale lumii, nașterea universului – misterioasa tranziție de la non-materie la materie – este explicabilă exact astfel. Ei și-au imaginat un impuls transmis dintr-o

altă dimensiune în dimensiunea noastră, această altă dimensiune fiind, din punctul lor de vedere, mintea lui Dumnezeu.

Câtă vreme vă aflați încă în prag, înainte de a risca să vă irosiți mai mult din timpul dumneavoastră citind această istorie, trebuie să declar limpede că voi încerca să vă determin să luați în considerare niște idei care i s-ar părea firești unui mistic sau unui smintit, dar care nu i-ar plăcea deloc unui om de știință. Nu, savanții nu ar fi deloc încântați de ele.

Pentru cei mai de seamă gânditori ai momentului actual, teoreticieni precum Richard Dawkins, profesor la catedra Charles Simony de popularizare a științei de la Oxford, și pentru alți materialişti militanți care controlează și întrețin opinia științifică asupra lumii, noțiunea de „minte a lui Dumnezeu“ nu e cu nimic mai bună decât ideea bătrânelului cu păr alb care sălășluiește în ceruri. Este aceeași greșală, susțin ei, pe care o fac copiii și triburile primitive când își închipuie că Dumnezeu trebuie să fie asemenea lor: eroarea antropomorfică. Chiar dacă am accepta că Dumnezeu ar putea exista, spun ei, de ce ar fi „El“ aidoma nouă? De ce ar fi mintea „Lui“ la fel ca mintea noastră?

Și trebuie să recunoaștem că aici au dreptate. Firește că nu există nici un motiv pentru a crede așa ceva... fiindcă adevărul este exact contrar. Cu alte cuvinte, singurul motiv pentru care mintea lui Dumnezeu ar putea fi ca a noastră este acela că mintea noastră a fost făcută astfel încât să semene cu a Lui – altfel spus, că Dumnezeu ne-a creat după chipul și asemănarea Sa.

Și exact în acest fel decurg lucrurile în cartea de față, fiindcă în această istorie, totul este invers.

Alice pătrunde în universul invers.

Totul aici este cu susul în jos și cu dosul pe dinafară. În paginile care urmează, veți fi invitați să vă gândiți la acele lucruri la care nici unul dintre cei care apără și mențin opiniile încetățenite nu și-ar dori să vă gândiți. Veți fi ispitiți să abordați idei interzise și să încercați filozofii pe care liderii intelectuali ai epocii noastre le consideră eretice, stupide și nebunești.

Dați-mi voie să vă asigur că nu voi încerca să vă atrag în dezbateri academice și nici să vă conving prin intermediul argumentației filozofice că vreuna dintre aceste idei interzise este corectă. Argumentele oficiale pro și contra pot fi găsite în lucrările științifice standard, menționate în cuprinsul notelor de final. Vă voi cere însă să vă extindeți limitele *imaginației*. Aș vrea să vă imaginați cum ar fi dacă ați percepe lumea și istoria sa dintr-un punct de vedere aflat la polul opus față de cel cu care ați fost învățat.

Cei mai de seamă gânditori ai zilelor noastre ar fi oripilați și în mod cert v-ar sfătui să nu vă jucați cu asemenea idei și în nici un caz să zăboviți asupra lor cât timp veți citi această carte.

De fapt, s-au depus eforturi concertate de a eradica din lumea întreagă orice amintire și orice urmă a acestor idei. Elita intelectuală a prezentului este de părere că, dacă le permitem să revină, chiar și pentru scurt timp, în imaginația omenirii, riscăm să regresăm până la formele de conștiință aborigene, atavice, un marasm mental de care ne-am străduit milenii de-a rândul să scăpăm.

Prin urmare, ce s-a întâmplat, conform acestei istorii, înainte de a exista timpul? Care a fost evenimentul mental primar?

Conform poveștii noastre, Dumnezeu a reflectat asupra Sa. Altfel spus, a privit într-o oglindă imaginară și a văzut viitorul. Și-a imaginat ființe asemănătoare cu El însuși. Și-a imaginat ființe libere, înzestrate cu forță creatoare, capabile să iubească atât de inteligent și să gândească atât de iubitor, încât să se poată transforma pe ele însele și pe altele asemenea lor în propria lor esență interioară. Ființe care își puteau extinde limitele rațiunii pentru a îmbrățișa universul în totalitatea sa, iar în adâncul inimii lor reușeau să-i discearnă tainele cele mai subtile. Uneori, dragostea în sufletul lor aproape că pierdea, dar alteori izbuteau să afle o fericire profundă dincolo de limitele disperării, iar câteodată găseau sensuri de cealaltă parte a nebuniei.

Pentru a vă pune în locul lui Dumnezeu, trebuie să vă imaginați că vă priviți propria reflexie într-o oglindă. Prin forța voinței, faceți astfel încât imaginea pe care o vedeți să prindă viață și să-și asume o existență independentă.

Așa cum vom vedea în capitolele următoare, conform istoriei „în oglindă” învățate în cadrul societăților secrete, exact așa a procedat Dumnezeu, reflexiile sale – oameni – formându-se treptat, în etape, și dobândind o existență independentă ajutați, îndrumați și îndemnați de El pe parcursul unor perioade foarte, foarte lungi.

Oamenii de știință ai zilelor noastre vă vor spune că, în cel mai negru ceas al disperării, nu are nici un rost să vă ridicați privirile către ceruri, revărsându-vă preaplinul inimii, fiindcă nu veți afla nici un răspuns acolo; stelele nu vă vor privi decât cu

O ilustrare din secolul al XIX-lea a imaginii cabalistice a lui Dumnezeu reflectând asupra Lui însuși.

indiferență. Misiunea omului, cred ei, este aceea de a se dezvolta, a se maturiza și a învăța să accepte această indiferență.

Universul pe care îl descrie cartea de față este diferit, fiindcă a fost creat *cu gândul la omenire*. Conform acestei istorii, universul este antropocentric, fiecare particulă a sa având ca țel omul. Acest univers ne-a adăpostit, ne-a hrănit și ne-a alinat în decursul mileniilor, contribuind la evoluția fenomenului unic care este conștiința umană și îndrumându-ne pe fiecare dintre noi, ca indivizi, spre marile momente ale vieții. Atunci când plângem, universul se întoarce spre noi cu compasiune. Când ne apropiem de una dintre marile răscruci ale vieții, întregul cosmos își ține răsuflarea, pentru a vedea ce cale alegem.

Oamenii de știință vorbesc despre misterul și enigmele universului, despre atracția gravitațională care unește toate particulele constituente. Ne îndreaptă atenția asupra unor lucruri uimitoare, de pildă că fiecare dintre noi conține în ființa sa milioane de atomi care s-au aflat odinioară în corpul lui Iulius Cezar. Ne spun de asemenea că suntem praf de stele, dar numai în sensul, oarecum dezamăgitor, că atomii care ne compun s-au format din hidrogenul unor stele care au explodat cu mult înainte ca sistemul nostru solar să se fi format. Fiindcă important este următorul fapt: oricum ar formula teoria, cu retorica lor referitoare la mister și enigme, universul pe care îl promovează ei este unul al forțelor oarbe.

În universul „științific”, materia a apărut înaintea minții. Minte este de fapt un accident al materiei, insubstanțial și fără legătură cu ea; un savant a mers chiar până acolo încât a caracterizat mintea drept o „boală a materiei”.

L H O O Q

Mani feste DADA

LHOOQ – Manifest dadaist semnat de Marcel Duchamp, reprodus în cartea Suprarealism și pictură de André Breton. Ideea conform căreia lumea fizică răspunde la temerile și dorințele noastre lăuntrice este una dificilă și, poate, tulburătoare, la care vom reveni în mod repetat, pentru a o putea înțelege mai bine. În 1933, André Breton, un adept al filozofiei societăților secrete, a făcut o afirmație minunată, care și-a pus ulterior amprenta pozitivă asupra tuturor formelor de artă, și cu atât mai mult asupra lucrărilor lui Duchamp: „Orice frântură și firimitură existentă în jurul nostru trebuie considerată a fi un precipitat al dorințelor noastre.”

Pe de altă parte, în universul de tip mintea-înaintea-materiei, descris în cartea de față, conexiunea dintre minte și materie este mult mai strânsă; de fapt, este o conexiune vie, dinamică. Totul în acest univers este viu și conștient într-o anumită măsură, și totul răspunde, sensibil și inteligent, la cele mai adânci și mai subtile nevoi ale noastre.

În universul minții-înaintea-materiei, aceasta din urmă a apărut din mintea lui Dumnezeu și, mai mult decât atât, a fost creată pentru a oferi condițiile în care mintea umană să poată exista. Iar mintea umană este în continuare punctul focal al universului, care o hrănește și îi satisface nevoile. Materia este manipulată de mintea omului – poate nu la același nivel, dar în același mod în care este manevrată de mintea lui Dumnezeu.

În anul 1935, fizicianul austriac Erwin Schrödinger a pus la punct un celebru experiment teoretic, cunoscut sub numele de Pisica lui Schrödinger. Acesta era menit să demonstreze modul în care se modifică evenimentele atunci când sunt observate. În realitate, experimentul nu făcea altceva decât să ia învățăturile societăților secrete cu privire la fenomenele cotidiene și să le aplice la domeniul subatomic.

La un moment dat în copilărie, poate fiecare dintre noi s-a întrebat dacă un copac ce cade în pădure face într-adevăr vreun zgomot atunci când nu există nimeni care să-l audă. Firește, ne spunem noi, un sunet care nu poate fi auzit de nimeni nici nu poate fi descris ca un sunet. Societățile secrete sunt de părere că adevărul nu este de parte de această idee. Conform lor, un copac cade într-o pădure oarecare, oricât de izolată ar fi aceasta, numai pentru ca undeva, cândva, cineva să fie afectat de el. Nimic nu se întâmplă, nicăieri în univers, decât în interacțiune cu mintea omenească.

În experimentul lui Schrödinger, o pisică este închisă într-o cutie împreună cu un material radioactiv al cărui risc de a ucide animalul este de cincizeci la sută. Ambele probabilități de cincizeci de procente – ca pisica să fie vie și ca pisica să fie moartă – rămân, ca să spunem așa, suspendate în timp până ce deschidem cutia ca să vedem ce e înăuntru, și numai atunci se produce cu adevărat un eveniment sau altul: moartea sau supraviețuirea felinei. Privind în cutie, la pisică, o putem ucide sau o putem salva. Societățile secrete au susținut dintotdeauna că lumea de zi cu zi se comportă într-un mod similar.

În universul societăților secrete, o monedă aruncată în aer, în condiții de laborator strict controlate, va ateriza cu capul în sus în cincizeci la sută din cazuri și cu pajura în sus în celelalte cincizeci de procente, în conformitate cu legile probabilității. Dar aceste legi rămân invariabile *numai* în condiții de laborator. Altfel spus, legile probabilității sunt aplicabile doar atunci când subiectivitatea umană a fost în mod deliberat exclusă. În condiții normale, când *fericirea și speranțele de împlinire ale cuiva depind de o aruncare a zarurilor, legile probabilității sunt încălcate. Iar în joc intră legi mai profunde.*

În prezent, suntem cu toții de acord cu ideea că stările emoționale ne afectează corpul fizic și că, mai mult decât atât, sentimentele și emoțiile adânc înrădăcinate pot provoca schimbări profunde și de durată, pozitive sau negative, la nivelul organismului – ceea ce numim efecte psihosomatice. Dar în universul descris în cartea de față, starea emoțională afectează în mod direct și materia aflată *în afara* corpului uman. În universul psihosomatic, comportamentul obiectelor fizice în spațiu este determinat în mod direct de stările mentale, fără ca noi să *facem* ceva efectiv în acest sens. Altfel spus, putem afecta materia prin modul în care o privim.

In Chronicles: Volume One, memoriile sale recent publicate, Bob Dylan scrie despre ceea ce trebuie să se întâmple pentru ca un individ să poată schimba epoca în care trăiește. Pentru a reuși acest lucru, „e nevoie să deții putere și control asupra spiritelor. Eu am făcut-o o dată...” Și susține în continuare că asemenea persoane pot „...vedea în inima lucrurilor, pot sesiza adevărul lor – nu metaforic vorbind – ci pot vedea în realitate, ca atunci când pătrunzi cu privirea într-un metal și-l faci să se topească, pot vedea lucrurile așa cum sunt ele în realitate, cu cuvinte dure și putere de pătrundere extremă.”

Remarcați sublinierea făcută, și anume că nu vorbește metaforic, ci că se referă în mod explicit și literal la o înțelepciune străveche, puternică, păstrată în cadrul societăților secrete, o înțelepciune însușită de marii artiști, scriitori și gânditori care au făurit cultura și civilizația lumii. În inima acestei înțelepciuni se află convingerea că resorturile cele mai adânci ale vieții noastre mentale sunt totodată resorturile la fel de adânci ale

lumii fizice, fiindcă în universul societăților secrete, *întreaga chimie este o psihochimie*, iar modul în care conținutul fizic al universului răspunde la acțiunea psihicului uman este guvernat de legi mai puternice și mai profunde decât cele ale științelor fizice, materiale.

Este important să ne dăm seama că prin aceste legi profunde se înțelege mai mult decât simpla „mână norocoasă” la jocurile de noroc sau accidente ce par a se întâmpla în șiruri de câte trei. Pentru societățile secrete, acestea sunt legi imprimate în țesătura fiecărei vieți umane, la cel mai intim nivel, dar și tiparele ample și complexe de tip providențial, care au conturat istoria lumii. Teoria prezentată în această carte susține că istoria are o structură mai adâncă și că evenimentele pe care ni le explicăm de obicei în termeni de politică, economie sau dezastre naturale pot fi percepute mai convingător din punctul de vedere al altor tipare, de ordin spiritual.

Întregul mod de a gândi invers, cu susul în jos și dosul în afară, al societăților secrete, tot ce pare bizar și incredibil în materialul care urmează izvorăște din convingerea că mintea a precedat materia. Nu dispunem aproape de nici o dovadă pentru a decide ce anume să credem despre ceea ce s-a întâmplat la începutul timpului, însă alegerea pe care o facem are implicații uriașe pentru modul în care înțelegem lumea și funcționarea ei.

Dacă sunteți de părere că materia a apărut înaintea minții, trebuie să găsiți o explicație pentru felul în care combinarea întâmplătoare a substanțelor chimice a dus la formarea conștiinței – ceea ce este dificil. Dacă, pe de altă parte, credeți că materia a fost un fel de precipitat al minții cosmice, aveți în față o problemă la fel de complicată: aceea de a explica modul în care s-a întâmplat acest lucru, de a oferi un cadru de lucru.

De la preoții din templele egiptene până la societățile secrete de astăzi, de la Pitagora la Rudolf Steiner, marele inițiat austriac de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul veacului XX, acest tipar a fost totdeauna conceput ca o serie de gânduri emaneate de mintea cosmică. La început existând doar mintea în stare pură, mai târziu aceste emanații au devenit un soi de protomaterie, energie a cărei densitate a crescut până ce s-a transformat în materie eterică, mai diafană decât gazele, lipsită de orice particule. În cele din urmă, acele emanații au devenit materie gazoasă, apoi lichidă și în cele din urmă solidă.

Kevin Warwick este profesor de cibernetică la Universitatea Reading și unul dintre cei mai de seamă creatori de inteligență artificială la nivel mondial. Lucrând într-o rivalitate amicală cu colegii săi de la Massachusetts Institute of Technology, din Statele Unite, el a creat roboți capabili să interacționeze cu mediul în care se află, să învețe și să-și ajusteze comportamentul în funcție de acesta. Roboții săi demonstrează un grad de inteligență comparabil cu cel al unor animale inferioare, precum albinele. În decurs de cinci ani, susține el, roboții vor atinge nivelul de inteligență al pisicilor, iar peste un deceniu vor fi cel puțin la fel de inteligenți precum oamenii. Warwick este de asemenea în curs de a pune la punct o nouă generație de computere robotizate care, speră el, vor putea proiecta și fabrica alte computere, fiecare nivel generându-l pe cel imediat inferior.

O gravură cu subiect alchimic din Mutus Liber, lucrare publicată anonim în 1677. În alchimie, roua depusă în zori este un simbol al emanatiei Minții Cosmice pe tărâmul material. Pentru a prelua formularea din Cabala, Străvechiul Zilelor își scutură capul hirsut și în juru-i cade o rouă de lumină albă, divină. Roua este de asemenea un simbol al forțelor spirituale care acționează pe timpul nopții asupra conștiinței. De aceea riscăm să nu dormim bine dacă avem conștiința încărcată. Aici, inițiații culeg roua și lucrează cu ea; altfel spus, la trezire culeg beneficiile exercițiilor spirituale pe care le-au făcut la culcare.

În conformitate cu cosmologii din Antichitate și cu societățile secrete, emanațiile minții cosmice trebuie percepute în mod similar, ca acționând în sens descendent, de la principiile mai înalte, mai puternice și mai cuprinzătoare, spre cele mai înguste, cu caracter particular, fiecare nivel creându-l și guvernându-l pe cel inferior lui. De asemenea, aceste emanații au fost întotdeauna privite ca fiind într-un anume sens personificate și inteligente.

Când Kevin Warwick și-a prezentat descoperirile în fața colegilor de la Royal Institute, în anul 2001, a fost criticat de unii dintre ei pentru că a sugerat că roboții lui sunt inteligenți și, prin urmare, conștienți. De netăgăduit însă este faptul că creierul acestor roboți se dezvoltă într-un mod relativ organic. Ei își formează ceea ce ar putea fi foarte bine numit personalități, interacționează cu alți roboți și fac alegeri ce depășesc

toate programele instalate în ei. Kevin a susținut că roboții lui nu au, probabil, o conștiință cu toate caracteristicile celei umane, dar, la urma urmei, nici câinii nu au. Câinii sunt conștienți într-un mod câinesc, a insistat el, iar roboții sunt conștienți în modul lor propriu. Desigur, din anumite puncte de vedere, precum abilitatea de a face instantaneu complexe calcule matematice, roboții dovedesc o conștiință superioară celei umane.

Am putea privi conștiința emanațiilor minții cosmice într-un mod similar. Ne-am putea aminti, de asemenea, de maeștrii spirituali tibetani despre care se spune că au capacitatea de a forma, prin vizualizare și concentrare intensă, un tip de gânduri numite *tulpas*. Ființele rezultate – le-am putea numi ființe-gând – ating un anume fel de viață independentă și îndeplinesc voința stăpânului lor. În mod similar, Paracelsus, magul elvețian din secolul al XVI-lea, scria despre ceea ce el numea un „aquistor“, o ființă formată prin forța imaginației concentrate, care poate dobândi o viață proprie, iar în anumite circumstanțe poate deveni vizibilă și chiar tangibilă.

La cel mai de jos nivel al ierarhiei, în conformitate cu doctrina secretă străveche a oricărei culturi, aceste emanații, aceste ființe-gând ale minții cosmice, se întrepătrund atât de strâns, încât creează aparența de materie solidă.

În prezent, dacă am dori să găsim un limbaj capabil să descrie acest fenomen straniu, ne-am putea îndrepta atenția spre mecanica cuantică, dar în cadrul societăților secrete, întrepătrunderea forțelor invizibile pentru a crea aparența lumii materiale este concepută ca o rețea de lumină și culoare sau – pentru a folosi un termen din alchimie – Matricea.

SAVANȚI DE RENAME ÎNTREABĂ: ESTE OARE VIAȚA DOAR UN VIS?

Acest titlu a apărut în ziarul *The Sunday Times*, în februarie 2005. În articol, Sir Martin Rees, astronom regal al Marii Britanii, declara: „În câteva decenii, computerele au evoluat de la stadiul în care erau capabile să simuleze doar tipare simple până la cel în care pot crea lumi virtuale detaliate. Dacă această tendință va continua, ne putem imagina ordinatele apte să simuleze lumi chiar mai complicate decât cea în care credem noi că trăim. Acest lucru ridică o întrebare de natură filozofică: ar fi posibil ca noi înșine să ne aflăm într-o astfel de simulare, iar ceea ce credem noi că este universul să fie doar un soi de nișă a cerurilor? Dintr-un punct de vedere, am putea fi noi înșine creații în cadrul acelei simulări.“

Ideea generală este că oamenii de știință de prim rang din lumea întreagă sunt tot mai fascinați de extraordinarul grad de finețe a detaliilor necesar pentru ca omenirea să apară și să se dezvolte, iar acest aspect îi determină să se întrebe ce anume este real și ce nu.

Pe lângă aceste evoluții în plan științific, romanele și filmele au reușit într-o oarecare măsură să ne familiarizeze cu ideea că ceea ce considerăm în mod obișnuit realitate ar putea fi de fapt o „realitate virtuală“. Philip K. Dick, probabil primul scriitor care a introdus aceste noțiuni în cultura populară, era un bun cunoscător al înțelepciunii inițiatice privind stările alterate de conștiință și dimensiunile paralele. Romanul său

Do Androids Dream of Electric Sheep? (*Visează androiții oi electrice?*) a fost transpus pe peliculă cu titlul *Blade Runner*. Alte filme pe aceeași temă sunt *Minority Report* (bazat tot pe un roman al lui Dick), *Total Recall*, *The Truman Show* și *Eternal Sunshine of the Spotless Mind*. Dar cel mai răsunător succes a fost înregistrat de *The Matrix*.

În acest din urmă film, ticăloși amenințători supraveghează din umbră lumea virtuală pe care o numim realitate pentru a ne controla, urmărindu-și astfel obiectivele imorale. În parte, aceasta este o reflectare corectă a învățăturilor din cadrul societăților secrete și ale așa-numitelor școli ale misterelor. Deși toate ființele care trăiesc în spatele vălului de iluzie fac parte din ierarhia emanațiilor minții cosmice, unele demonstrează o tulburătoare ambiguitate morală. Acestea sunt ființele pe care lumea antică le considera zei, spirite și demoni.

Faptul că unii oameni de știință reîncep să acorde atenție acestui mod străvechi de a percepe cosmosul este un semn încurajator. Deși sensibilitățile moderne suportă cu greu metafizica, cu ceea ce ar putea părea abstracțiuni teoretice de înalt nivel îngrămădite unele peste altele, cosmologia lumii antice era, așa cum ar recunoaște orice istoric onest al ideilor, o magnifică mașinărie filozofică. Prin modul în care prezenta dimensiunile interconectate, în evoluție, ciocnirea, transformarea și întrepătrunderea marilor sisteme, prin amploarea, complexitatea și extraordinara forță explicativă, cosmologia antică rivalizează cu știința modernă.

Nu putem spune pur și simplu că fizica a înlocuit metafizica, făcând-o inutilă. Există o deosebire esențială între aceste două sisteme, ele explicând lucruri diferite. Știința modernă detaliază modul în care universul a ajuns așa cum este acum. Filozofia antică pe care o vom explora în această carte explică modul în care experiența noastră privind universul a ajuns să fie așa cum este acum. Pentru știință, marele miracol ce trebuie deslușit este universul fizic; pentru filozofia ezoterică, este conștiința umană.

Savanții sunt fascinați de extraordinara serie de echilibre, de corelații între diverse seturi de factori, necesare pentru ca viața pe Pământ să devină posibilă. Ei discută în termeni de echilibre între rece și cald, între uscăciune și umiditate, despre distanța exactă de la planeta noastră la Soare (nu mai mare, nici mai mică), despre o anumită etapă din evoluția Soarelui (cu o temperatură anume, nu mai ridicată, nu mai scăzută). La un nivel fundamental, pentru ca materia să aibă coeziune, forța gravitațională și electromagnetismul trebuie să aibă, ambele, o anumită valoare (fără a fi mai puternică sau mai slabă). Și așa mai departe.

Privind din punctul de vedere al filozofiei ezoterice, ne dăm seama că un set de asemenea extraordinar de echilibre a fost necesar pentru a face din conștiința noastră subiectivă ceea ce este ea azi – cu alte cuvinte, pentru a conferi experienței noastre structura pe care o are.

Prin „echilibre” nu mă refer doar la o minte echilibrată în sensul obișnuit al cuvântului – caracterizată de emoții sănătoase și nu foarte puternice – ci la ceva mai profund, ceva esențial. Spre exemplu, de ce anume este nevoie pentru a face posibil firul narativ interior, seria de istorii pe care le punem cap la cap pentru a ne forma simțul

identității, senzația sinelui? Răspunsul este, desigur, memoria. Doar amintindu-mi ce am făcut ieri mă pot identifica pe mine însumi ca persoana care a făcut respectivele lucruri. Esențial este faptul că pentru aceasta este necesar un anumit nivel al memoriei, nici mai mare, nici mai mic. Romancierul italian Italo Calvino, unul dintre numeroșii scriitori moderni care au urmat filozofia mistică a Antichității, exprimă această idee în mod direct: „Memoria trebuie să fie suficient de puternică pentru a ne permite să acționăm fără a uita ce anume voiam să facem, învățăm fără a înceta să fim mereu aceeași persoană, dar trebuie să fie totodată suficient de slabă pentru a ne permite să ne deplasăm spre viitor.“

Alte echilibre sunt necesare deopotrivă pentru a putea gândi liber, pentru a întrețese gândurile în jurul aceluși simț central al sinelui. Trebuie să putem percepe lumea exterioară prin intermediul simțurilor, dar la fel de important este să nu fim copleșiți de senzațiile din mediu, care ar risca să ne ocupe întregul spațiu mental – caz în care nu am mai putea gândi și nu ne-am mai putea imagina. Faptul că acest echilibru există este cu adevărat extraordinar, așa cum este și, de pildă, faptul că Pământul nu este situat nici prea departe, nici prea aproape de Soare.

De asemenea, avem capacitatea de a ne deplasa punctul focal al conștiinței în cadrul vieții noastre interioare, aidoma cursorului pe ecranul unui computer. Drept rezultat, dispunem de libertatea de a alege la ce anume să ne gândim. Dacă nu ar exista acest echilibru perfect între atașarea și detașarea de impulsurile interioare și de percepțiile din lumea exterioară, dumneavoastră, în momentul de față, nu ați avea libertatea de a vă desprinde atenția de pagina pe care o citiți și de a vă gândi la cu totul altceva.

Și astfel, dacă elementele și condițiile fundamentale ale conștiinței umane nu ar fi caracterizate de acest excepțional set de echilibre și corelații, noi nu am avea libertatea de a gândi și a acționa după bunul plac.

Iar în privința celor mai înalte culmi ale experienței umane, ceea ce psihologul american Abraham Maslow a numit „experiențe de vârf“, sunt necesare echilibre și mai fin reglate. Spre exemplu, în momente de răscruce ale vieții, poate fi nevoie să luăm anumite decizii. Și de această dată, dacă încercăm, folosindu-ne întreaga inteligență, să ne dăm seama ce anume e bine să facem cu propria viață, dacă ne avântăm în această încercare cu inima deschisă, dacă dovedim răbdare și smerenie, putem discerne acțiunea corectă, pe care s-o urmăm. Și odată ce am luat decizia cea dreaptă, pentru a o duce la bun sfârșit, acel curs corect al acțiunii va necesita probabil întreaga voință de care dispunem, întinsă în timp atât cât putem suporta. Or, exact asta înseamnă, la nivel fundamental, să experimentăm viața ca ființe umane.

Este greu de explicat această structură a conștiinței care face posibile libertățile amintite, oportunitățile de a alege să procedăm așa cum trebuie, de a evolua și a ne dezvolta devenind oameni buni – uneori chiar eroici – dacă nu am crede în providență – altfel spus, dacă nu am crede că așa a fost *scris* să fie.

Prin urmare, conștiința umană este, din unele puncte de vedere, un miracol. În prezent, tindem să trecem acest lucru cu vederea, dar anticii erau tulburați de acest caracter miraculos. Așa cum vom vedea, liderii lor intelectuali urmăreau subtilele

schimbări ale conștiinței umane cu aceeași atenție cu care savanții moderni cercetează transformările mediului fizic. *Pentru ei, istoria, cu întâmplările ei mitice și supranaturale, era o poveste a modului în care a evoluat conștiința omenească.*

Știința actuală încearcă să impună o imagine îngustă, reductivă, a conștiinței, străduindu-se să ne convingă de caracterul ireal al elementelor – uneori persistente – pe care nu le poate explica. Din rândul acestora fac parte forța misterioasă a rugăciunii, premonițiile, senzația că ești privit, telepatia, experiențele în afara corpului, coincidențele și alte fenomene pe care știința modernă le înghesuie într-un ungher obscur.

Și, ceea ce este mult mai important, în această dispoziție reductivă a sa, știința refuză să accepte ceea ce experiența umană recunoaște – respectiv, că viața are un sens. Unii savanți neagă chiar și faptul că merită să ne întrebăm dacă viața are sau nu sens.

Vom vedea, pe parcursul istoriei de față, că mulți dintre cei mai inteligenți oameni care au trăit în această lume au devenit adepți ai filozofiei ezoterice. De fapt, eu cred că fiecui om inteligent a încercat, la un moment dat în viață, să afle câte ceva despre ea. Este un impuls firesc al ființei umane acela de a se întreba dacă viața are vreun sens, iar filozofia ezoterică este cea mai bogată, cea mai profundă și mai concentrată sumă de idei pe această temă. În consecință, înainte de a porni la drum cu istoria noastră, este vital să operăm încă o distincție filozofică asupra frontului mai maleabil al gândirii științifice.

Uneori lucrurile o iau razna, iar viața pare lipsită de sens. Alteori însă, viețile noastre lasă impresia că au o semnificație. Exisă situații, spre exemplu, când existența noastră pare că o ia pe un drum greșit: ratăm un examen, pierdem un loc de muncă sau încheiem o relație sentimentală. Apoi însă, ca urmare a acestei aparente turnuri greșite, ne găsim adevărata vocație ori sufletul pereche. Sau – un alt exemplu – cineva hotărăște în ultimul moment să nu se îmbarce într-o cursă aeriană, iar apoi avionul se prăbușește. Când se întâmplă asemenea lucruri, putem avea senzația că „cineva acolo sus“ are grijă de noi, că pașii ne sunt îndrumați. De asemenea, putem resimți în mod acut caracterul fragil al vieții – cât de ușor situația ar fi putut fi alta, dacă nu ar fi existat un impuls aproape imperceptibil, parcă venit din altă lume.

În mod similar, acea parte a noastră „cu picioarele pe pământ“, orientată spre abordarea științifică, poate considera o coincidență drept o corelare întâmplătoare a unor evenimente interconectate, însă uneori, în inima noastră, bănuim că totuși coincidențele nu sunt doar rodul întâmplării. Câteodată ni se pare că acea coincidență constituie o aluzie, una extrem de fină, la un înțeles ascuns, profund, dincolo de confuzia vieții de zi cu zi.

Și uneori constatăm că, atunci când orice speranță pare a fi pierdută, dincolo de disperare se află cu adevărat fericirea, sau că în sânul urii se ascunde sămânța iubirii. Din motive pe care le vom analiza mai târziu, fericirea este privită în prezent în strânsă conexiune cu dragostea de tip sexual, astfel că adesea atunci când ne îndrăgostim trăim mai pregnant senzația că „așa a fost SCRIS să fie“.

Recent, oameni de știință de prim rang au fost citați în mod frecvent afirmând că știința se află pe punctul de a descoperi explicația – sau sensul – tuturor fenomenelor

și evenimentelor din viață și din univers. Aceste declarații sunt făcute de obicei în relație cu „teoria stringurilor“, o teorie, se spune, care va fi formulată cât de curând și va include toate forțele din natură, combinând legile gravitației cu fizica lumii cuantice. Atunci vom putea corela legile rezonabile ce guvernează obiectele perceptibile cu comportamentul mult diferit al fenomenelor de pe tărâmul subatomic. Odată ce această teorie va fi formulată, vom înțelege tot ce este de înțeles cu privire la structura, originile și viitorul cosmosului. Astfel vom cunoaște tot ce există fiindcă, susțin teoreticienii, altceva *nu* există.

Înainte de a afla secretele inițiaților și a le desluși straniile convingeri referitoare la istorie, este important să stabilim clar distincția între „semnificație“ așa cum este utilizat termenul în discuțiile referitoare la sensul vieții și „semnificație“ așa cum folosesc oamenii de știință cuvântul.

Un băiat stabilește o întâlnire cu prietena lui, dar ea îl lasă baltă. Băiatul este furios și îndurerat. Vrea să înțeleagă situația tulburătoare în care a ajuns. Când reușește să dea de ea, o asaltează cu întrebări: iar și iar, DE CE?

...fiindcă am pierdut autobuzul, răspunde ea;

...fiindcă am plecat târziu de la serviciu;

...fiindcă am fost distrată și n-am văzut cât e ceasul;

...fiindcă mă nemulțumește ceva.

Astfel că băiatul insistă și insistă, până ce obține ceea ce voia (oarecum):

...fiindcă nu vreau să te mai văd.

Atunci când întrebăm DE CE, chestiunea poate fi abordată în două moduri: ca în cazul primelor răspunsuri ale fetei, evazive, sensul fiind „CUM“ – adică necesitând răspunsuri care să ofere o relatare de tip cauză și efect, de atom care se ciocnește cu un alt atom; sau, întrebarea DE CE poate fi abordată așa cum ar fi vrut băiatul, ca o încercare de a identifica INTENȚIA.

În mod similar, atunci când ne punem întrebări, despre sensul vieții și al universului, nu vrem de fapt să știm CUM au luat ele ființă, cum s-au reunit elementele și condițiile necesare pentru a se forma stelele, planetele, materia și așa mai departe. În realitate, ne interesează intenția aflată la baza lor.

De aceea, marile întrebări de tip DE CE – DE CE viața? DE CE universul? – în calitatea lor de categorii filozofice elementare, nu pot fi elucidate de oamenii de știință, sau mai corect spus nu de aceștia în calitatea lor de exponenți ai științei. Dacă întrebăm „DE CE suntem aici?“ putem fi bombardați cu răspunsuri care – la fel ca răspunsurile fetei din exemplul prezentat – sunt perfect valide, corecte din punct de vedere gramatical, dar ne lasă un gust amar fiindcă nu lămuresc întrebarea așa cum am dori-o în forul nostru interior. Adevărul este că fiecare dintre noi este animat de o dorință profundă, poate de nestins, ca aceste întrebări să-și primească răspunsul la nivelul INTENȚIEI. Iar oamenii de știință care nu sesizează această deosebire, oricât de străluciți ar fi în domeniul lor, sunt niște nătângi când vine vorba despre filozofie.

În mod evident, putem alege să *conferim* unor părți din viața noastră un țel și un sens anume. Dacă îmi place să joc fotbal, atunci un șut care trimite mingea în poartă

reprezintă un țel pentru mine. Dar viața întreagă, de la naștere până la moarte, nu poate avea un sens, o semnificație, fără o minte care să fi existat înaintea ei, pentru a-i da acea semnificație.

Același lucru poate fi spus și despre univers. De aceea, atunci când îi auzim pe oamenii de știință vorbind despre univers ca fiind „minunat“, „plin de semnificații“ sau „misterios“, e bine să ne amintim că, probabil, folosesc acești termeni cu o anumită lipsă de onestitate intelectuală. Un univers de tip ateist poate fi semnificativ, minunat sau misterios doar într-un sens secundar, dezamăgitor, la fel cum un iluzionist este numit adesea „magician“. Iar atunci când vine vorba despre marile întrebări ale vieții și morții, toate ecuațiile științifice nu sunt altceva decât o modalitate mai dificilă și mai complicată de a spune „Nu știu“.

În prezent suntem îndemnați să dăm uitării marile întrebări privind viața și moartea. De ce suntem aici? Ce sens are viața? Asemenea chestiuni sunt lipsite de rost, ni se spune. Tot ce trebuie să facem este să le ignorăm și să mergem mai departe. Și astfel pierdem din vedere cât de uimitor este însuși faptul de a fi viu.

Cartea de față a fost scrisă din convingerea că ceva prețios este în pericol de a fi înăbușit și că, din acest motiv, trăim mai puțin intens decât o făceam odinioară. Mie mi se pare că, dacă privim datele fundamentale ale condiției umane dintr-o altă perspectivă, ne putem da seama că știința nu știe de fapt atât de multe cât pretinde că știe și că nu poate explica cele mai profunde și mai înalte totodată aspecte ale experienței umane.

În capitolul următor vom începe prin a ne imagina că pășim în mintea inițiaților din lumea antică, pentru a privi universul din perspectiva lor. Vom analiza înțelepciunea străveche, pe care am uitat-o, și vom vedea că, din punctul ei de vedere, chiar și acele lucruri pe care știința modernă ne îndeamnă să le considerăm cu adevărat reale, concrete, sunt de fapt cât se poate de interpretabile, doar cu puțin mai mult decât niște iluzii optice.

O imagine „în perspectivă“, care poate fi văzută fie ca o cotoroață, fie ca o tânără femeie cu până la pălărie, în funcție de predispoziția privitorului.

O SCURTĂ PLIMBARE ÎN PĂDURILE STRĂVECHI SĂ PĂȘIM ÎN MINTEA ANTICILOR

Închideți ochii și imaginați-vă o masă, o masă bună, ideală, la care v-ar plăcea să lucrați. Cât de mare ar fi? Din ce ar fi lucrată? Cum ar fi lemnul îmbinat? Ar fi vopsită, lăcuită sau doar lustruită? Ce trăsături aparte ar avea? Imaginați-vă această masă cât mai viu cu putință.

Acum priviți o masă reală.

Despre care dintre ele puteți fi sigur că știți tot adevărul? De ce anume *puteți* fi mai sigur: de ceea ce se află în mintea dumneavoastră sau de obiectele pe care le percepeți prin intermediul simțurilor? Ce este mai real, mintea sau materia?

Dezbaterea derivată din întrebările simple de mai sus s-a aflat în centrul oricărei filozofii.

În ziua de astăzi, cei mai mulți dintre noi aleg materia și obiectele în defavoarea minții și ideilor. În general, considerăm obiectele fizice un etalon al realității. În mod contrar, Platon numea ideile „lucrurile care sunt cu adevărat”. În lumea antică, obiectele percepute cu ochiul minții erau considerate realități eterne de care putem fi siguri, spre deosebire de suprafețele externe, tranzitorii, aflate *în afara noastră*. Ceea ce vreau eu să sugerez este următoarea idee: înainte vreme, oamenii nu credeau într-un univers al minții-înaintea-materiei fiindcă ar fi cântărit atent argumentele filozofice pro și contra și ar fi ajuns la o concluzie rațională, ci pentru că *experimentau lumea într-o modalitate de tip minte-înaintea-materiei*.

În vreme ce gândurile *noastre* sunt palide și obscure în comparație cu impresiile datorate simțurilor, pentru omul antic situația era exact inversă. Pe atunci, oamenii nu aveau un atât de acut simț al obiectelor fizice; acestea nu erau la fel de net definite și diferențiate cum sunt astăzi pentru noi.

Dacă vom privi reprezentarea unui copac pe zidurile unui templu antic, vom observa că artistul nu s-a uitat cu atenție cum anume sunt legate ramurile de trunchi.

În lumea antică, nimeni nu *primea* cu adevărat copacii așa cum o facem noi.

În prezent, tindem să gândim într-un mod reduționist cu privire la propriile noastre gânduri. Adoptăm în general „moda” intelectuală care consideră gândurile

Iată un lucru iritant pe care ghibzii turistici ai siturilor antice obișnuiesc să-l spună: „Priviți această gravură ce înfățișează femei spălând rufe la râu sau bărbați cultivând câmpurile; puteți vedea și astăzi exact aceleași scene în imediata noastră apropiere.” Există două tipuri de istorie, unul dintre ele fiind abordarea modernă, rațională, care consideră că natura omenească nu s-a schimbat în mod substanțial în decursul timpului. Istoria pe care o prezentăm aici face parte din cealaltă categorie. În cadrul ei, conștiința umană se transformă de la o epocă la alta, chiar de la o generație la alta. Se remarcă reprezentarea incorectă din punct de vedere „anatomic” și oarecum superficială a unui copac pe un mormânt egiptean aparținând dinastiei a opta. Artiștii care au pictat scenele erau mai puțin interesați de aceste elemente fizice, decât de zeii înfățișați la numai câțiva pași distanță, în sanctuarul templului. Alțeva priveau ei în detaliu și cu cea mai intensă concentrare: obiectele văzute cu ochiul minții. Pe ele le reprezentau în cadrul unor imagini aurite, bogat decorate și foarte detaliate. Prin urmare, istoria pe care o prezentăm aici susține că, spre deosebire de spusele ghidului nostru, orice asemănare între femeile care spală astăzi la râu și cele care făceau același lucru cu cinci mii de ani în urmă este doar puțin mai mult decât o simplă chestiune de aparență.

ca fiind nimic mai mult decât cuvinte – poate cu o vagă urmă de altceva, de pildă sentimente, imagini și așa mai departe – numai cuvintele în sine având o semnificație reală.

Dacă zăbovim însă, chiar și în fugă, asupra ei, constatăm că această abordare la modă contrazice în mod flagrant experiența de zi cu zi. Să luăm, spre exemplu, un gând banal și insignifiant ca acesta: „Nu trebuie să uit să-i telefonez mamei în seara asta.” Dacă încercăm să analizăm un astfel de gând pe măsură ce își croiește drum în câmpul conștiinței noastre, dacă încercăm să-l reținem pentru a arunca o rază de lumină asupra lui, vom vedea, probabil, că poartă cu sine o serie de asociații verbale, precum cele ce ies la lumină în cadrul unui test psihanalitic de asociere a cuvintelor. Dacă ne concentrăm mai puternic, s-ar putea să ne dăm seama că aceste asociații sunt înrădăcinate în amintiri ce poartă cu ele anumite sentimente, emoții și, totodată, propriile lor impulsuri volitive. Vina pe care o simt fiindcă nu i-am telefonat mamei mai devreme își are originile, așa cum știm din psihanaliză, dintr-o încrengătură complexă de sentimente ce datează din primii ani de viață: dorință, furie, pierdere și

Inel cu sigiliu din Micene, ce înfățișează preotese cu maci în mâini. Experiența oferită de un gând în întreaga sa glorie multidimensională, mereu în transformare, le este probabil familiară celor ce au consumat droguri precum marijuana sau halucinogene ca LSD. William Emboden, profesor de biologie la Universitatea Statului California, a dat publicității dovezi convingătoare ce ilustrează faptul că în Egiptul antic lotusul albastru, opiul și rădăcina de mătrăgună erau folosite pentru a induce o stare de transă.

trădare, dependență și năzuința spre libertate. În vreme ce îmi analizez sentimentul de eșec, alte impulsuri se nasc – nostalgie pentru vremea când lucrurile stăteau poate mai bine, când eu și mama eram strâns uniți – și un vechi tipar comportamental este resuscitat.

În vreme ce continuăm să imobilizăm acest gând, el se va răsuci de colo-colo. Însuși actul de a-l analiza îl schimbă, provoacă reacții, uneori chiar reacții contradictorii. Un gând nu e niciodată imobil; este ceva viu, ceva ce nu poate fi niciodată ferm definit prin litera moartă a limbajului. De aceea Schopenhauer, un alt susținător al filozofiei mistice aflate în centrul acestei cărți, spunea că „îndată ce încerci să exprimi un gând în cuvinte, el încetează de a mai fi adevărat“. Cuvintele nu pot prinde și transmite în nici un caz complexitatea unei imagini sau a unor sentimente.

Numeroase dimensiuni sunt ascunse de partea nevăzută a tuturor gândurilor, chiar și a celor mai anoste și banale.

Înțelepții lumii antice știau cum să lucreze cu asemenea dimensiuni și, în decursul mileniilor, au creat și au rafinat imagini al căror unic rol era îndeplinirea acestei funcții. Așa cum susțin învățăturile propovăduite de școlile misterelor, istoria timpurie a lumii este „scrisă“ într-o serie de imagini de acest tip.

Înainte de a analiza imagini cu ridicat potențial evocator, aș vrea să-i rog pe cititori să ia parte la un exercițiu de imaginație: încercați să vă închipuiți cum percepea lumea o persoană din timpurile străvechi, un candidat la inițierea într-o școală a misterelor.

Firește, avem de-a face cu un mod de percepție care, din punctul de vedere al științei moderne, ar părea complet fals, dar pe măsură ce vom înainta în istoria de față, vom descoperi tot mai multe dovezi care atestă că numeroase personalități ale lumii au cultivat în mod deliberat această străveche stare de conștiință. Oamenii la care ne referim credeau, așa cum vom vedea, că ea le oferea o imagine a lumii așa cum este ea în realitate, a modului în care funcționează cu adevărat: o imagine din unele puncte de vedere superioară celei actuale. Acești oameni au adus cu ei în „lumea reală” idei care au schimbat cursul istoriei, nu numai inspirând mari opere de artă, ci facilitând unele dintre cele mai importante descoperiri științifice.

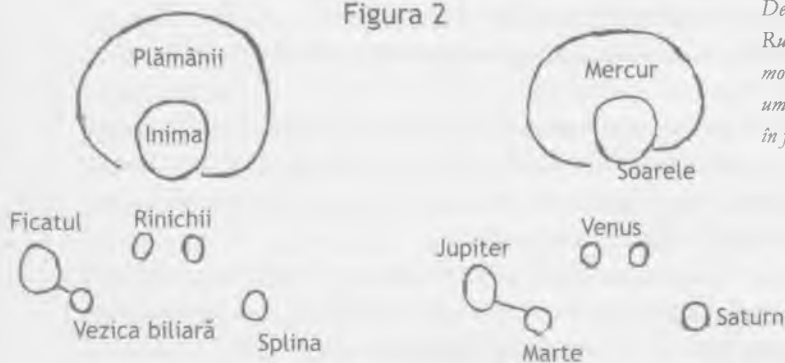
Prin urmare, să ne imaginăm că pășim în mintea unei persoane de acum două mii cinci sute de ani, care străbătea o pădure în drum spre un loc sacru sau un templu precum Newgrange din Irlanda sau Eleusis, în Grecia...

Pentru acea persoană, pădurea și tot ce se afla în ea era viu. Spirite nevăzute șopteau în orice mișcare a copacilor. Adierea care îi mângâia obrajii era gestul unui zeu. Dacă ciocnirea norilor de pe cer se solda cu un fulger, era o izbucnire a voinței cosmice... și poate că omul nostru grăbea puțin pasul. Sau se adăpostea într-o peșteră.

Când omul din Antichitate pătrundea într-o peșteră, avea strania senzație că intră în propria sa țeastă, izolat fiind în spațiul său mental. Dacă urca pe culmea unui deal, își percepea conștiința extinzându-se până la orizont în toate direcțiile, către granițele cosmosului, și se simțea una cu acesta. Iar noaptea, bolta cerească era pentru el mintea universului. Când mergea pe o potecă în pădure, avea impresia că își urmează destinul. Astăzi, oricare dintre noi s-ar putea întreba la un moment dat: „Cum am ajuns în această viață care nu pare a avea mai deloc de-a face cu mine?” Un asemenea gând ar fi fost de neconceput pentru cineva din lumea antică, unde fiecare individ era conștient de locul său în univers.

Orice lucru care i se întâmpla – chiar și vederea unui fir de praf în razele soarelui, bâzâitul unei albine sau imaginea unei vrăbii căzând – era *menit* să se întâmple. Totul îi spunea ceva. Orice era o pedeapsă, o răsplată, un avertisment sau o premoniție. Dacă vedea o bufniță, de pildă, pentru el nu era doar simbolul unei zeițe, ci zeița

Figura 2

Desen modern preluat de la Rudolf Steiner, care ilustrează modul de dispunere a organelor umane, așa cum este el conceput în filozofia rozacruciană.

Atena *însăși*. O parte a ei – un deget de atenționare, poate – pătrundea astfel în lumea fizică și în conștiința lui.

Este important să înțelegem modul particular în care, conform anticilor, ființa umană are anumite afinități cu lumea fizică. Ei credeau nestrămutat că absolut totul în interiorul nostru are un corespondent în natură. Râmele, spre exemplu, au forma intestinelor și procesează materia așa cum o fac și intestinele. Plămânii care ne permit să ne deplasăm liber în spațiu, aidoma unei păsări, au formă de pasăre. Lumea vizibilă este, deci, omul întors pe dos. Plămânii și păsările sunt expresia aceleiași spirit cosmic, dar în moduri diferite.

Pentru maeștrii din școlile misterelor, exista o semnificație în faptul că, privite de sus, organele interne ale corpului omenesc reflectă, în dispunerea lor, sistemul solar.

Astfel, după părerea anticilor, *întreaga biologie este de fapt o astrobiologie*. În prezent știm bine că Soarele conferă viață și energie ființelor vii, ajutând planta să se dezvolte din sămânță, îndemnând-o să se înalțe, dar anticii credeau deopotrivă în forțele lunii care, dimpotrivă, tind să aplatizeze și să lățească plantele. Ei considerau că vegetalele cu bulbi subterani, precum tuberculii, sunt afectate în mod deosebit de Lună.

De asemenea, și mai frapant poate, se credea că formele complexe, simetrice, ale plantelor sunt determinate de traiectoriile stelelor și planetelor în mișcarea lor pe boltă. Așa cum un corp ceresc urmează o traiectorie ce face la un moment dat o buclă, asemenea unui șiret de pantof, aceeași formă este schițată de mișcarea unei frunze pe măsură ce crește, ori de o floare. Spre exemplu, anticii susțineau că planeta Saturn, care are o traiectorie ascuțită pe boltă, are un rol important în formarea acelor de conifere. Să fie oare o coincidență faptul că, așa cum a demonstrat-o știința modernă, coniferele conțin cantități neobișnuit de mari de plumb, metalul despre care anticii credeau că este animat interior de planeta Saturn?

După părerea strămoșilor noștri, forma corpului omenesc este în mod similar afectată de tiparele schițate de stele și planete pe bolta cerească. Mișcările planetelor, de pildă, ar fi înscrise în corpul uman în curbura coastelor și în forma buclată a nervilor centripetali.

Știința a inventat termenul „bioritm“ pentru a descrie modul în care relația Pământului cu Luna și Soarele, tradusă în succesiunea anotimpurilor și a zilei după noapte, este inserată biochimic adânc în modul de funcționare a fiecărei ființe vii – de pildă în tiparele de somn. Dar dincolo de aceste ritmuri ușor de identificat, anticii recunoșteau cum și altele, mai complexe din punct de vedere matematic și legate de regiuni îndepărtate ale cosmosului, influențează viața umană. Omul respiră în medie de 25 920 de ori într-o zi, acesta fiind numărul anilor dintr-un an platonian complex (numărul de ani necesari pentru ca Soarele să încheie un tur complet al zodiacului). Durata medie sau „ideală“ a vieții umane – șaptezeci și doi de ani – are același număr de zile.

Această interconexiune nu se limita exclusiv la *corpul fizic*, ci se extindea deopotrivă la conștiință. Când omul nostru care se plimba vedea un stol de păsări cotind ca o singură ființă în zbor, i se părea că stolul e ghidat și pus în mișcare de un singur gând,

și chiar credea că așa stau lucrurile. Dacă animalele din pădure se deplasau deodată, brusc, la originea mișcării lor se afla Pan. Omul nostru știa fără îndoială că așa decurgeau lucrurile, fiindcă el resimțea în mod obișnuit marile spirite gândind prin el însuși și *prin alți oameni în același timp*. Știa că, atunci când intra în școala misterelelor și maestrul său spiritual le prezenta noi idei uimitoare lui și colegilor săi, cu toții experimentau exact aceleași gânduri, ca și când maestrul ar fi ridicat în fața lor un obiect concret, pe care toți să-l vadă. De fapt, el se simțea mai aproape de ceilalți atunci când își împărtășeau gândurile, decât la simpla apropiere fizică.

Astăzi, tindem să fim foarte posesivi cu gândurile noastre. Vrem să ni se acorde credit pentru că le-am emis și ne place să credem că spațiul nostru mental este numai al nostru și că nici o altă conștiință nu poate pătrunde în el.

Dar nu trebuie să zăbovim prea mult asupra acestor supoziții, pentru a vedea că nu corespund totdeauna experienței pe care o trăim. Dacă suntem cinstiți, trebuie să recunoaștem că nu ne construim noi înșine, de fiecare dată, toate gândurile. Și nu mă refer doar la faptul că genii precum Newton, Kepler, da Vinci, Edison și Tesla afirmau că inspirația le-a venit ca într-un vis sau, uneori, *chiar* într-un vis. Cu toții putem spune că gândurile de zi cu zi *ne vin* în mod firesc. Adesea spunem „Mi-a trecut prin gând că...“, „Mi-a venit în minte să...“. Cu puțin noroc, uneori ne vine în minte, formulată de-a gata, o vorbă de duh care face senzație. Și sigur că suntem fericiți să ne arogăm meritele pentru ea, dar adevărul este că remarca pur și simplu ne-a fășnit de pe buze înainte de a avea timp s-o formulăm în mod conștient.

Experiența de zi cu zi ne demonstrează că gândurile ne pătrund în ceea ce ne place să considerăm spațiul nostru mental privat, venind de altundeva. Pentru antici, acest „altundeva“ era *altcineva*: mai precis un zeu, un înger sau un spirit.

Iar un individ nu este totdeauna inspirat de același zeu, înger ori spirit. Dacă astăzi obișnuim să credem că avem, fiecare dintre noi, un singur centru al conștiinței, situat în craniu, în lumea antică fiecare individ considera că are *mai mulți centri ai conștiinței, cu origini în afara capului*.

Am văzut mai devreme că zeii, îngerii și spiritele erau privite ca emanații ale marii minți cosmice – cu alte cuvinte, ființe-gând. Aș vrea să acordăți acum atenție ideii că aceste ființe-gând se exprimau prin intermediul oamenilor. Dacă astăzi ne spunem în mod natural că oamenii gândesc, în Antichitate se credea că gândurile omenesc.

Așa cum vom vedea, zeii, îngerii și spiritele pot determina mari schimbări în soarta unei națiuni. Iar punctul focal al acestor schimbări poate fi adesea un individ. Alexandru cel Mare și Napoleon, de pildă, au fost vehiculele unui spirit măreț și pentru o vreme au condus destine într-un mod remarcabil. Nimeni nu li se putea opune și au izbutit în tot ce au încercat – până când spiritul i-a părăsit, iar din acel moment, brusc, totul a început să meargă prost.

Vom constata același proces în cazul unor artiști care au devenit canalele de exprimare ale unui zeu sau spirit într-o anumită perioadă a vieții lor. Atunci ei au părut că-și „găsesc glasul“ și au creat cu mână sigură capodoperă după capodoperă, transformând uneori conștiința unei întregi generații și chiar schimbând direcția unei

culturi în istorie. Dar când spiritul îl părăsește, opera nici unui artist nu mai este caracterizată de geniu.

În mod similar, dacă un spirit animă artistul în crearea unei opere de artă, același spirit poate fi din nou prezent atunci când lucrarea respectivă este privită de alții. „Atunci când Bach cântă la orgă, chiar și Dumnezeu asistă la mesă“, declara unul dintre contemporanii compozitorului german.

În prezent, mulți creștini cred că Dumnezeu este prezent în trup și sânge la împărtășanie, deși într-un mod mai degrabă incert, pe care secole întregi de dezbateri teologice nu au reușit să-l clarifice pe deplin. Pe de altă parte, dacă citim liturgiile care au supraviețuit din anticul Egipt – îndeosebi *Cartea deschiderii gurii* – sau cronicile păstrate în templele vestalelor din Roma în care au fost consemnate frecvențele lor „epifanii“, ori apariții ale zeilor, ne dăm seama că pe atunci prezența zeilor era cu adevărat așteptată la finalul ceremoniilor religioase, într-un mod mult mai pregnant decât la slujbele creștine de azi. Pentru oamenii din lumea antică, prezența zeilor inspira venerație.

Când îi venea un gând, omul nostru care mergea prin pădure se simțea ca și cum ar fi fost atins de aripa unui înger sau de veșmântul unui zeu. El simțea o prezență chiar dacă nu o percepea întotdeauna direct și în detaliu. Dar odată intrat în incinta sacră, putea sesiza nu doar aripa, nu numai spiralele de lumină și energie ce constituiau veșmântul: în mijlocul luminii el vedea îngerul sau zeul ca atare. Și credea că astfel percepe cu adevărat o ființă de pe tărâmul spiritual.

Astăzi, considerăm momentele de iluminare ca pe o trăire interioară, însă pentru antici ele veneau din exterior. Omul nostru din pădure considera că ființele-gând pe care el le văzuse sunt vizibile și pentru ceilalți, ceea ce în prezent am numi o halucinație colectivă.

Nu știm însă cum să facem să avem o astfel de experiență. Nu știm cum să procedăm pentru a întâlni un spirit neîncarnat. Nu știm cine sunt aceste spirite. Astăzi pare că suntem într-o perpetuă căutare a unei experiențe spirituale autentice, dar rareori putem fi siguri că am trăit una care să-și merite cu adevărat numele. În lumea antică, percepțiile spiritelor erau atât de puternice, încât nimănui nu-i trecea prin minte să nege existența lumii spirituale. De fapt, anticilor le-ar fi fost tot atât de greu să nege existența spiritelor pe cât ne-ar fi nouă astăzi să refuzăm să mai credem în masa ori în cartea din fața noastră.

Numărul redus al experiențelor trăite în prezent face dificilă credința în spiritele neîncarnate. Biserica susține că, de fapt, credința este admirabilă tocmai *pentru că* este dificilă; cu cât relația între nivelul de credință și dovezile în sprijinul ei este mai pregnant invers proporțională, cu atât mai bine, se pare. Această abordare li s-ar fi părut însă absurdă oamenilor din Antichitate.

Dacă credeți într-un univers de tipul mintea-înaintea-materiei, dacă sunteți de părere că ideile sunt mai reale decât obiectele, așa cum credeau anticii, halucinațiile colective devin mult mai ușor de acceptat decât dacă „optați“ pentru un univers de tipul materia-înaintea-mintii – caz în care acestea sunt aproape imposibil de explicat.

În istoria pe care o propunem aici, zeii și spiritele controlează lumea materială și își exercită puterea asupra ei. Vom vedea, de asemenea, că uneori ființele neîntrupate pătrund în ea nestingherite. Câteodată, comunități întregi devin posedate de o incontrollabilă sălbăticie sexuală.

Acesta este motivul pentru care comunicarea cu spiritele a fost întotdeauna considerată foarte periculoasă. În Antichitate, interrelaționarea *controlată* cu zeii și spiritele era rezervată școlilor misterelor.

Robert Temple, profesor-invitat de studii umaniste, istorie și filozofia științei la Universitatea din Louisville, SUA, și profesor de istorie și filozofia științei la Universitatea Tsinghua din Beijing, a demonstrat că unele culturi străvechi, precum cea chineză și cea egipteană, înțelegeau universul într-un mod care, din anumite puncte de vedere, îl depășește pe cel actual. Spre exemplu, Temple a arătat că egiptenii, departe de a fi primitivi și înapoiați în acest domeniu, știau că Sirius este un sistem format din trei stele – un adevăr pe care știința modernă l-a „descoperit” abia în 1995, când astronomii francezi au detectat cu ajutorul unor puternice radiotelescoape steaua pitică roșie numită ulterior Sirius C. Ideea este că vechii egipteni nu erau nici ignoranți, nici naivi, deși așa suntem unori tentați să-i considerăm.

Una dintre ideile stupide pe care ne place să le atribuim anticilor este venerarea Soarelui, ca și când ar fi crezut că steaua în sine era o ființă dotată cu rațiune și simțire. Comentariile făcute de Robert Temple asupra unor texte-cheie din Aristotel, Strabon și alții sugerează că egiptenii din Antichitate considerau Soarele ca fiind un fel de lentilă prin care influența spirituală a unui zeu iradia din tărâmul spiritual în cel terestru. Alți zei își „transmiteau” influența prin intermediul altor planete și constelații. Așa cum pozițiile relative ale corpurilor cerești se schimbau, în mod similar diversele tipare de influență confereau istoriei o anumită direcție.

Basorelief roman din secolul I, înfățișând un candidat condus la o ceremonie de inițiere.

Revenind la omul nostru care se plimba prin pădure, înțelegem acum că, pentru el, spiritele aflate „în umbra” Soarelui, a Lunii și a celorlalte corpuri cerești acționau asupra diverselor componente ale corpului și minții sale. El își simțea membrele mișcându-se asemenea curgătorului Mercur, iar spiritul lui Marte se frământa în el, în fluviul de fier topit care era sângele lui.

Starea rinichilor săi era determinată de mișcările planetei Venus. Știința modernă începe abia acum să înțeleagă rolul pe care îl joacă rinichii în sexualitate. La începutul secolului XX s-a descoperit în ce măsură intervin rinichii în stocarea testosteronului. Apoi, în anii optzeci, gigantul farmaceutic elvețian Weleda a început efectuarea unor teste care au dovedit că mișcările planetare determină modificări chimice ale soluțiilor de săruri metalice, suficient de puternice încât să fie percepute cu ochiul liber, chiar și atunci când aceste influențe sunt prea subtile pentru a fi măsurate prin metodele științifice de care dispunem în prezent.

Mai interesant este faptul că aceste modificări substanțiale apar atunci când soluția de sare metalică *este examinată în relație cu mișcarea planetei cu care era asociată în mod tradițional*. Astfel, sărurile de cupru de la nivelul rinichiului sunt afectate de Venus, cuprul fiind metalul tradițional asociat cu această planetă. Se pare că știința modernă este pe punctul de a confirma ceea ce anticii știau prea bine. De asemenea, se poate spune că într-adevăr Venus este planeta dorinței.

Scolile misterelor susțin că, pe lângă conștiința localizată la nivelul capului, fiecare dintre noi are, spre exemplu, un tip de conștiință a inimii care emană de la Soare și pătrunde în spațiul nostru mental prin intermediul inimii. Sau, altfel spus, inima este portalul prin care zeul Soare intră în viața noastră. În mod similar, un fel de conștiință a rinichilor iradiază în noi de la Venus, răspândindu-se în corpul și în mintea noastră prin portalul reprezentat de acest organ pereche. Cooperarea dintre acești centri diferiți ai conștiinței ne conferă un caracter iubitor, mândru, melancolic, agitat, brav, gânditor etc., formând ansamblul unic numit experiența umană. Acționând prin intermediul centrilor noștri de conștiință în acest sens, zeii planetelor și ai constelațiilor ne pregătesc pentru marile experiențe, pentru testele cruciale la care ne va supune cosmosul. Structura subtilă a vieților noastre este determinată de mișcările corpurilor cerești. Sunt impulsionați de Venus să doresc și, când Saturn revine, mă simt supus la o încercare dură.

În acest capitol am început deja să punem în aplicare unele dintre exercițiile de imaginație folosite în învățăturile ezoterice. În capitolul următor vom trece pragul unei școli a misterelor și vom începe să studiem străvechea istorie a cosmosului.

GRĂDINA RAIULUI

CODUL FACERII • INTRĂ ÎN SCENĂ STĂPÂNUL ÎNTUNECAT

• OAMENII-FLORI

Știința și religia sunt de acord că, la începuturi, universul a trecut de la nimic la existența materiei. Dar știința are foarte puține de spus cu privire la această misterioasă tranziție, explicațiile pe care le oferă fiind extrem de speculative. Specialiștii nu au nici măcar un răspuns unanim la întrebarea dacă materia a fost creată toată de la început sau continuă încă să fie creată.

Pe de altă parte, între preoții inițiați din lumea antică exista un consens remarcabil. Învățăturile lor secrete sunt codificate în textele sacre ale celor mai mari religii ale lumii. În cele ce urmează vom vedea că o istorie ascunsă a creației este codificată în Facerea (Geneza), că unele dintre cele mai cunoscute expresii pot fi decriptate astfel încât să dezvăluie noi domenii extraordinare ale gândirii, impresionante panorame ale imaginației. Și vom vedea totodată că această istorie secretă „rimează” cu învățăturile secrete ale altor religii.

La începuturi, din neant s-a precipitat doar o materie mai fină și mai subtilă decât lumina, urmată de un gaz excepțional de diafan. Dacă ochiul uman ar fi privit acești zori ai istoriei, tot ce ar fi văzut ar fi fost o vastă pâclă cosmică.

Acest gaz sau pâclă era Mama Tuturor Ființelor, care purta în sine tot ceea ce era necesar pentru crearea vieții. Zeița Mamă, așa cum era uneori numită, se va metamorfoza în decursul acestei istorii și își va asuma diverse forme, cu nume diferite, dar deocamdată, „pământul era netocmit și gol”.

Și acum survine primul mare punct de cotitură al istoriei. Biblia continuă: „Întineric era deasupra adâncului.” În conformitate cu exegeții Bibliei din cadrul tradiției ezoterice, acesta este modul în care autorii Facerii vor de fapt să spună că Zeița Mamă a fost atacată de un vânt uscat, arzător, care aproape că a anihilat potențialul de existență a vieții.

Din nou, dacă ar fi privit aceste momente, ochiului omenesc i s-ar fi părut că pâcla ușoară, emanată de mintea lui Dumnezeu, este copleșită dintr-odată de o a doua emanație. Căci a urmat o furtună violentă, aidoma unui rar și spectaculos fenomen observat de astronomi – probabil moartea unei stele masive – excepție făcând faptul că aici, „la început”, acesta s-a petrecut la o scară uriașă, care a cuprins întregul univers.

Așa ar fi stat deci lucrurile pentru ochiul fizic, dar pentru cel al imaginației, acest întins nor de păclă și teribila furtună care l-a atacat pot fi percepute ca acoperind două gigantice fantome.

Înainte de a încerca să deslușim tainele acestei istorii străvechi a cosmosului și de a înțelege de ce atâtea minți strălucite au crezut în ea, este important s-o privim în forma în care ar fi fost ea prezentată în vremurile antice: ca o serie de instantanee imaginative. Și este important să lăsăm aceste instantanee să ne activeze imaginația, exact așa cum intenționau preoții din vechime ca ele să acționeze asupra imaginației candidatului la inițiere.

Cu câțiva ani în urmă m-am lăsat prins într-o discuție cu una dintre figurile legendare ale lumii interlope londoneze, un om care facilitase evadarea unui infractor numit Frank „Nebunul cu Toporul“ Mitchell dintr-o închisoare pentru delincvenții cu probleme psihiatrice și apoi, conform istorisirilor, înnebunise și el. El ucisese pe Frank cu o armă cu țeava retezată, în partea din spate a unei furgonete, după care se scaldase în sângele lui, râzând. Dar cea mai vie amintire a sa, cea pe care el o considera cea mai înfrigoratoare, era și cea mai veche; omul își amintea o luptă pe care o văzuse pe când avea, probabil, doi sau trei ani. Bunica lui se bătea cu o altă femeie, cu mâinile goale, în stradă, în fața casei sale, printre clădirile victoriene din East End. Omului îi rămăseseră în memorie lumina de gaz pe strada udă și pietruită, felul în care se scuipeau combatantele și silueta ca de uriaș a bunicii lui, mare, cu o forță supranaturală. Își amintea de asemenea cum antebrațele ei masive, musculoase și aspre de la spălătoria în care muncea pentru a-l putea hrăni pe el, izbeau iar și iar în cealaltă femeie, cu toate că aceasta se prăbușise la pământ.

Trebuie să ne imaginăm ceva similar atunci când ne gândim la cele două forțe titanice încheștate în luptă la începuturile timpului. Zeița Mamă era frecvent considerată o figură iubitoare, dătătoare de viață, cu înfățișare plăcută și dispoziție alinătoare, dar avea totodată și un aspect terifiant. Atunci când era nevoie, putea fi războinică. Locuitorii anticei Frigii, spre exemplu, și-o aminteau ca fiind Cibele, zeița nemiloasă care călătorea într-un car tras de lei și care aștepta de la cei ce o venerau să intre într-o stare de delir atât de sălbatic, încât să se autocastreze.

Rivalul ei era și mai înspăimântător: lung, osos, cu pielea albă și solzoasă, cu ochii roșii, strălucitori. Plutind la mică înălțime deasupra Pământului-Mamă, Stăpânul Întunecat era înarmat cu o coasă mortală, dezvăluindu-și astfel identitatea în fața tuturor celor care n-o ghiciseră de la bun început. Astfel, dacă prima emanație a minții lui Dumnezeu s-a metamorfozat în zeița Pământului, cea de-a doua a devenit zeul Saturn.

Saturn trasa limitele sistemului solar. De fapt, zeul era însuși principiul limitării. Intervenția lui a introdus în creație potențialul *obiectelor individuale* de a exista și, prin urmare, a permis trecerea de la inform la formă. Cu alte cuvinte, grație lui Saturn există în univers o lege a identității prin care ceva există numai ca atare, niciodată ca altceva, și nici altceva nu există exact ca acel ceva. Grație lui Saturn, un obiect ocupă un anumit spațiu la un anumit moment și nici un alt obiect nu poate ocupa același spațiu

în același moment și, de asemenea, nici un obiect nu se poate afla în mai mult de un singur loc la un moment dat. În mitologia egipteană, corespondentul lui Saturn era Ptah, cel care modelează pământul pe roata olarului, iar în numeroase mitologii Saturn poartă titlul de Rex Mundi, regele lumii sau „prințul acestei lumi“, ca urmare a controlului pe care îl exercită asupra vieții noastre materiale.

Dacă o entitate individuală poate exista în timp, atunci, în mod logic, *ea poate deopotrivă să înceteze să mai existe*. De aceea Saturn este zeul distrugerii, cel care își înghite propriile vlăstare. Uneori este portretizat ca Bătrânul Timp sau ca Moartea însăși. Ca urmare a influenței lui Saturn, tot ce trăiește conține în sine sămânța propriului său sfârșit și, tot din cauza lui, ceea ce ne hrănește ne și distruge. Moartea este prezentă pretutindeni în cosmos: infiltrată în cerul albastru, în firul de iarbă, în fontanela neînchisă a unui nou-născut, în lumina din privirea îndrăgostitului. Din cauza lui Saturn viața omului e grea. Din cauza lui Saturn, fiecare sabie are un dublu tăiș și fiecă coroană e o cunună de spini. Dacă uneori viața ni se pare aproape prea grea pentru a fi îndurată, dacă ne doare și dacă strigăm în disperare către stele, motivul este acela că Saturn ne împinge spre limitele noastre.

Și ar fi putut fi chiar mai rău decât atât. Potențialul de viață în cosmos ar fi putut fi sugrumat încă înainte de a se naște. Universul ar fi rămas pentru totdeauna un loc în care materia moartă se cerne la infinit.

Pe parcursul acestei istorii, vom vedea că Saturn s-a întors în diferite epoci și sub diverse chipuri, pentru a-și împlini țelul de a mumifica omenirea și de a stoarce orice strop de viață din ea. Iar la sfârșitul ei, vom vedea de asemenea că intervenția sa decisivă, un eveniment de mult prezis de societățile secrete, urmează să se producă în curând.

În Facerea, încercarea Celui Rău de a zădărnici din fașă planurile lui Dumnezeu, acest prim act de rebeliune al unei ființe-gând împotriva minții care a emanat-o, este „expediată“ printr-o singură frază scurtă. Dar, așa cum am menționat deja, Biblia nu folosește o scară temporală pe care noi s-o putem recunoaște astăzi. Tirania lui Saturn asupra Pământului-Mamă, tentativa sa criminală de a elimina potențialul de viață din univers, a continuat vreme îndelungată – o perioadă imposibil de cuprins pentru mintea umană.

Tirania sa a fost în final alungată, iar Saturn, deși nu complet învins, a fost ținut în șah și închis pe tărâmul său. Și de această dată Facerea ne spune cum s-au petrecut lucrurile: „Și a zis Dumnezeu: «Să fie lumină!» Și a fost lumină.“ Lumina a împins înapoi întunecimea care plutise deasupra apelor.

Cum a fost obținută această victorie? Există în Biblie, desigur, două relatări ale creației. Cea de-a doua, de la începutul Evangheliei după Ioan, este din unele puncte de vedere mai detaliată și ne poate ajuta să decodificăm Geneza.

Dar înainte de a continua să descifrăm povestea biblică a creației, trebuie să abordăm o chestiune delicată. Am început deja să interpretăm Facerea în termenii Zeiței Mamă și ai lui Saturn. Toți cei educați în spiritul uneia dintre marile religii monoteiste vor manifesta, în mod firesc, o anume reticență față de asemenea idei. Desigur,

vor spune ei, aceste credințe de tip politeist, în divinități ale stelelor și planetelor, sunt caracteristice religiilor primitive, precum cele ale antichității egiptene, grecești ori romane!

În acest moment, creștinii cu opinii convenționale vor refuza să mai citească lucrarea de față.

Biserica actuală propovăduiește un monoteism radical dus la extrem. Motivul este, în parte, dominația exercitată de o știință ce aproape că nu mai lasă loc pentru Dumnezeu. În creștinismul orientat spre știință, Dumnezeu a devenit o prezență imanentă, nediferențiată și nedetectabilă în univers, iar spiritualitatea nu este decât o vagă și confuză senzație de unitate cu această prezență imanentă.

Dar creștinismul își are rădăcinile în religiile mai vechi din zona în care a apărut, toate fiind de tip politeist și astronomic. Iar credințele primilor creștini reflectau aceste origini; pentru ei, spiritualitatea însemna comunicarea cu spiritele reale.

Bisericele creștine – de la catedrala din Chartres și bazilica Sf. Petru din Roma până la micile lăcașe parohiale din lumea întreagă – au fost construite pe locurile unor străvechi izvoare sfinte, grote sacre, temple și școli ale misterelor. În decursul istoriei, asemenea situri au fost considerate portaluri destinate spiritelor, fisuri în țesătura firească a continuumului spațio-temporal.

Astroarheologia a demonstrat că aceste portaluri sunt aliniate cu fenomenele astronomice, fiind menite să canalizeze influxul din lumea spiritelor la momente adecvate. La Karnak, în Egipt, la răsărit în ziua solstițiului de vară, o rază subțire de soare pătrundea în templu și străbătea aproape cinci sute de metri prin curți, săli și coridoare, pentru a ajunge în cele din urmă în întunecimea din Sfânta Sfintelor.

Unii creștini vor fi surprinși să afle cât de departe a fost perpetuată această tradiție. Toate bisericile creștine sunt aliniate din punct de vedere astronomic, orientate spre răsărit în ziua sfântului căruia îi este dedicat lăcașul.

Marile catedrale, de la Notre Dame din Paris la Sagrada Familia din Barcelona, sunt acoperite cu simboluri astronomice și astrologice. Bazilica Sf. Petru din Roma este

*Capela creștină a celor Șapte Adormiți,
construită deasupra unui dolmen lângă Plouaret, Franța.*

Splendide simboluri astronomice pe fațada catedralei Notre Dame din Paris.

orientată spre est astfel încât, la solstițiul de vară, se produce exact același efect ca în templul de la Karnak.

În prezent, clerul condamnă ferm astrologia, însă nimeni nu poate nega, spre exemplu, că toate marile festivaluri creștine au la bază fenomene astronomice: Paștele este celebrat în prima duminică după prima lună plină de după echinocțiul de primăvară, iar Crăciunul e sărbătorit în prima zi după solstițiul de iarnă, când Soarele la răsărit începe să se deplaseze în mod vizibil în sens invers la orizont.

Chiar și o scurtă privire asupra textelor biblice sugerează că interpretarea actuală, radical monoteistă, a scripturilor nu concordă cu ceea ce credeau autorii lor. Biblia se referă la numeroase ființe spirituale, neîntrupate – inclusiv la zei ai triburilor rivale, la îngeri, arhangheli, dar și la diavoli, demoni, la Satan și Lucifer.

Toate religiile consideră că mintea a apărut înaintea materiei. Creația, susțin toate, s-a produs prin intermediul unei serii de emanații, iar acestea din urmă sunt închipuite ca o ierarhie a ființelor spirituale, fie ele zei sau îngeri. O astfel de ierarhie a îngerilor, arhanghelilor etc. a fost dintotdeauna inclusă în doctrina Bisericii, menționată de Sfântul Pavel, elucidată de învățăcelul său, Sfântul Dionisius, codificată de Sfântul Toma d'Aquino și reprezentată în artă și literatură de Dante și de alții.

Aceste doctrine sunt adesea trecute cu vederea de creștinismul modern, dar ceea ce liderii Bisericii au încercat în mod activ să suprimă – ceea ce s-a păstrat în cadrul învățăturilor ezoterice – este faptul că *diversele ordine de îngeri sunt identificate cu divinitățile stelelor și ale planetelor*.

Deși acest lucru nu a ajuns la cunoștința credincioșilor obișnuiți, actualii exegeți ai Bibliei sunt de acord că numeroase pasaje din Cartea Sfântă a creștinismului trebuie înțelese ca referindu-se la diverse zeități astronomice. Spre exemplu, în Psalmul 19 citim: „În soare și-a pus locașul său; și el este ca un mire ce iese din cămara sa. Bucura-se-va ca un uriaș, care aleargă drumul lui. De la marginea cerului ieșirea lui, și oprirea lui până la marginea cerului.” Studiul acestui fragment în paralel cu texte comparative din culturile învecinate sugerează că el descrie nunta Soarelui cu Venus.

Un astfel de pasaj ar putea fi ignorat, considerat minor pe fondul teologic al Bibliei; am putea bănuî că este o interpolare dintr-o altă cultură. Dar adevărul este că, după îndepărtarea straturilor de traduceri eronate și a altor tipuri de disimulări, cele mai

*Cei patru beruvimi din visul lui Ezechiel,
în pictura lui Rafael.*

*Combinția beruvimilor –
așa-numitul Tétramorph – din mitologia hindusă.*

importante fragmente din Biblie pot fi recunoscute ca descriind divinitățile stelelor și ale planetelor.

Cei patru heruvimi constituie unele dintre cele mai puternice simboluri ale scripturilor, apărând în pasaje-cheie din Ezechiel, Isaia, Ieremia și în Apocalipsă. Populari în iconografia iudaică și în cea creștină, proeminenți în arta și arhitectura creștină de pretutindeni, ei sunt simbolizați de Vițel, Leu, Vultur și Înger. În cadrul învățăturilor ezoterice, acești patru heruvimi sunt ființele spirituale aflate la baza a patru dintre cele douăsprezece constelații ale zodiacului. Dovada identității lor astrologice rezidă în imagistica asociată: Vițel = Taur, Leu = Leu, Vultur = Scorpion, Înger = Vărsător.

Acest tipar cvadruplu al simbolismului referitor la constelații se regăsește în toate marile religii ale lumii. Dar pentru cel mai important și mai sugestiv exemplu de politeism în cadrul creștinismului, trebuie să revenim la povestea creației, așa cum este ea relatată în Facerea și în Evanghelia după Ioan.

Versetul 1:1 din Facerea este tradus de obicei astfel: „La început, Dumnezeu a făcut cerul și pământul.“ În realitate, orice exeget al Bibliei recunoaște – chiar dacă numai după unele insistențe – că termenul *Elohim*, tradus aici prin „Dumnezeu“, este de fapt un *plural*. Astfel, traducerea corectă a versetului este: „La început, *zeii* au făcut cerul și pământul.“ Iată o anomalie tulburătoare, pe care reprezentanții Bisericii tind s-o ignore; în cadrul cercurilor ezoterice însă, este bine cunoscut faptul că termenul *Elohim* desemnează divinități astronomice.

Așa cum am menționat deja, putem descoperi identitatea acestor divinități comparând versetul respectiv din Facerea și fragmentul similar din Evanghelia după Ioan: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul... Toate prin El s-au făcut... Și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o.“

Această paralelă este utilă, deoarece Ioan nu a folosit cu de la sine putere termenul respectiv: Cuvântul. El se referea astfel la o tradiție deja străveche în epoca lui, așteptându-se, în mod evident, ca ea să fie înțeleasă de cititorii evangheliei sale. Cu circa patru sute de ani mai înainte, Heraclit, un filozof grec, scria: „Logos-ul (Cuvântul) a fost înainte să poată fi Pământul.“ Important în acest sens este faptul că, în conformitate cu tradiția străveche, Cuvântul care luminează în întuneric în Evanghelia după Ioan – și, așa cum am văzut deja, zeii care au zis „să fie lumină“ în Facerea – este reprezentat de cele șapte spirite care acționează împreună sub forma influenței spirituale emanate de Soare.

Astfel, atât Vechiul, cât și Noul Testament fac trimitere la rolul zeului Soare în cadrul creației, așa cum era el înțeles de religiile lumii antice.

Al doilea act principal în cadrul creației survine atunci când zeul Soare septuplu sosește pentru a salva Pământul-Mamă de Saturn.

Privit prin ochii imaginației, Soarele este un tânăr frumos, radios, cu o coamă leonină. Călătorește într-un car și este muzician, având diverse nume: Krișna în India, Apolo în Grecia. Apărând în toată splendoarea în mijlocul furtunii, el alungă

Reprezentare a lui *Apolo*, detaliu dintr-o sculptură romană. În lumea antică, zeul Soare era înfățișat în mod obișnuit cu șapte raze în jurul capului, ca semn al celor șapte spirite solare care îl compun. În *Cartea Morților* din tradiția egipteană, ele sunt numite „cele Șapte Spirite ale lui Ra”, iar în cea iudaică poartă numele de „cele Șapte Puteri ale Luminii”. Aceeași imagine a zeului Soare este utilizată în arta creștină timpurie pentru a-l reprezenta pe *Cristos* – aici într-un mozaic din secolul al III-lea, în grottele Vaticanului.

întunericul lui Saturn, până ce acesta se transformă într-un uriaș dragon sau șarpe, încolăcit în jurul cosmosului.

Soarele încălzește apoi Pământul-Mamă și-l readuce la viață, scoțând concomitent un răget triumfal, care reverberează până la marginile universului. Răgetul său face ca materia din pântecele cosmic să vibreze, să danseze și să alcătuiască diverse tipare. În cercurile ezoterice ale inițiaților, acest proces este numit uneori „dansul substanțelor”. După o vreme, materia se coagulează într-o diversitate de forme stranii.

Prin urmare, Soarele creează lumea cântând.

Soarele-Leu este o imagine frecvent întâlnită în arta antică. Ori de câte ori apare, ea se referă la acest stadiu timpuriu din povestea creației în viziunea de tip mintea-înaintea-materiei. O excelentă reinterpretare a rolului jucat de Soarele-Leu în actul creației a fost realizată în anii cincizeci de C.S. Lewis, în *Nepotul Magicianului*, una dintre cărțile ce prefigurau romanul *Leul, vrăjitoarea și dulapul*, din seria *Cronicile din Narnia*. Ceea ce nu au observat însă criticii literari din afara tradiției ezoterice este faptul că opera lui C.S. Lewis este puternic influențată de tradiția rozacruciană. În această poveste, Soarele-Leu este numit Aslan:

În întuneric, ceva se petrecea în sfârșit. O voce începuse să cânte. Era foarte, foarte departe și lui Digory – primul copil care explora Narnia – îi era greu să-și dea seama din ce direcție vine. Uneori părea să răsună din toate direcțiile în același timp. Alteori avea impresia că vine din pământul de sub el. Și abia dacă se distingea o melodie. Dar era, fără îndoială, cea mai frumoasă voce pe care o auzise vreodată, atât de frumoasă, încât abia mai putea suporta. [...] La răsărit, cerul a devenit din alb roș și din roș auriu. Vocea s-a înălțat, s-a înălțat, până ce aerul a început să tremure odată cu ea. [...] Leul pășea de colo-colo pe tărâmul acela pustiu, cântându-și noul cântec. Și în vreme ce el pășea și cânta, valea a înverzit, acoperită cu iarbă. Se întindea de sub Leu aidoma unui lac. Și urca pe coastele dealurilor ca un val.

Prin victoria zeului Soare, măștrii din școlile misterelor se refereau de fapt la tranziția crucială de la un cosmos pur mineral la unul în care înmugurea viața vegetală.

În cadrul primelor forme de floră primitivă, conform tradiției misterelor, gemeni singulari s-au unit, constituind vaste structuri plutitoare ca niște rețele, care au umplut întregul univers. În *Vede*, cărțile sacre ale hindușilor, această etapă a creației este descrisă ca „plasa lui Indra” – o rețea infinită de filamente vii, luminoase, întreșându-se continuu, unindu-se aidoma unor valuri de lumină și dizolvându-se din nou.

Timpu a trecut și unele dintre aceste filamente au început să se împletească definitiv, undele de lumină conturându-se în structuri asemănătoare cu copacii. Ne putem face o imagine ilustrativă a acestui proces dacă ne amintim cum ne simțeam în copilărie, atunci când vizitam o seră de la grădina botanică, precum cea de la Kew Gardens, în care îi plăcea să se plimbe lui Alice Liddell, fetița care a inspirat romanul *Alice în Țara Minunilor*. Cârcei și lujeri impresionanți se întindeau pretutindeni. În jur, pe fondul unei luminozități cu accente verzi, plutește o pâclă umedă.

Dacă ne-am putea parașuta în acest ambient și ne-am așeza pe una dintre ramurile verzi ce se întinde cât vezi cu ochii, și dacă această ramură uriașă s-ar mișca dintr-odată, ne-am simți aidoma unui erou de poveste ce șade pe o stâncă, iar stâncă se urnește din loc, dezvăluind că este de fapt un uriaș. Fiindcă vasta ființă vegetală din inima universului, ale cărei membre moi și luminoase se întindeau în toate cele patru colțuri ale zării, era Adam.

Iar acela era paradisul.

*Detaliu dintr-un manuscris din secolul al XIII-lea.
Adam întins spre cele patru colțuri ale cosmosului.*

*Compararea acestei reprezentări cu celebrul desen
al lui Leonardo da Vinci dezvăluie un înțeles ascuns,
adesea trecut cu vederea.
Adam ocupa, în mod literal, întregul univers.*

Cum nu exista încă nici un element animal în cosmos, Adam era lipsit de dorințe și, prin urmare, de griji și de nemulțumiri. Nevoile îi erau satisfăcute înainte chiar de a fi resimțite. Adam trăia într-o lume a eternei primăveri. Natura îi oferea o nesfârșită sursă de hrană sub forma unei seve lăptoase, asemănătoare cu sucul pădărilor de azi. Reminiscențe ale acelei stări de beatitudine ne-au parvenit prin intermediul statuilor care o reprezintă pe Zeița Mamă cu sâni multipli.

Cu trecerea timpului, formele de viață vegetală au devenit mai complexe, mai apropiate de plantele actuale. Dacă am fi putut privi cu ochii fizici acea perioadă din istoria cosmosului, am fi fost uimiți de multitudinea de flori fremătătoare.

Am sugerat deja că istoria secretă a creației o umbrește pe cea științifică în moduri interesante. Am văzut, de exemplu, că etapa pur minerală a existenței a fost urmată de un stadiu vegetal primitiv, după care s-a instaurat o eră a plantelor complexe. Dar există aici o deosebire fundamentală, asupra căreia trebuie să vă atrag atenția. Inițiativa acestei istorii secrete susțin nu numai că apariția vieții omeneste a fost precedată de o etapă de dezvoltare vegetală, ci și că *elementul vegetal constituie încă și astăzi o parte esențială a ființei umane.*

Dacă am extrage sistemul nervos simpatic din organism și l-am privi ca atare, am vedea că seamănă cu un copac. Unul dintre cei mai de seamă specialiști britanici în homeopatie a rezumat această idee într-un mod remarcabil: „Sistemul nervos simpatic este darul regnului vegetal pentru corpul fizic al omului.“

Idol solar germanic. Gravură din 1596. J.B. van Helmont, important alchimist și savant despre care vom vorbi mai târziu în cadrul acestei istorii, numea abdomenul „sediul sufletului“.

Pretutindeni în lume, gândirea ezoterică este preocupată de energiile subtile ce străbat această componentă vegetală a organismului și de asemenea cu „florile“ acestui copac: chakrele care funcționează, așa cum vom vedea, ca organe de percepție. Marele centru al componente vegetale a corpului uman, hrănindu-se cu undele luminoase și căldura primite de la Soare, este chakra plexului solar, numită astfel deoarece s-a format în aceea etapă de dezvoltare controlată de Soare.

Cea mai pregnantă conștientizare a acestui element vegetal în corpul uman s-a păstrat în rândul populațiilor din China și Japonia. În medicina chineză se considera că fluxul energetic al acestei forțe vegetale a vieții, numit *chi*, însufleștește corpul, iar atunci când delicata rețea energetică înregistrează un blocaj, survine boala. Faptul că acest flux de energie nu poate fi detectat de știința modernă, materialistă, și că pare a opera într-un domeniu vag, undeva între spiritul uman și corpul animal carnal, nu reduce câtuși de puțin eficacitatea artei medicale chineze, așa cum pot atesta generații întregi de pacienți.

Chinezii și japonezii pun totodată un accent deosebit pe rolul plexului solar în practica spirituală. Dacă privim o statuie reprezentându-l pe Buddha în meditație, vedem o persoană a cărei atenție este îndreptată spre interior, centrul meditației,

Reprezentare hindusă a celor șapte chakre principale și, în comparație, o ilustrație de Johann Gichtel la scrierile despre chakre ale misticului creștin din secolul al XVII-lea, Jakob Böhme.

centrul său de gravitație mental și spiritual, fiind abdomenul inferior. Aceasta înseamnă că persoana în cauză și-a retras conștiința de la starea mentală rigidă, muritoare, a creierului, și s-a cufundat în centrul propriei sale ființe, centru numit uneori *bara* și aflat în conexiune cu *întreaga* existență. Astfel, Buddha se concentrează pe conștientizarea mai deplină a faptului că este viu și a unității sale cu toate ființele vii.

Deși noțiunea de chakre a devenit populară în Occident datorită afluxului de idei ezoterice orientale, chakrele dețin deopotrivă un rol esențial și în cadrul tradiției ezoterice din Vest, așa cum poate fi remarcat în gândirea egipteană și în cea iudaică. Și, asemenea filonului ascuns al divinităților stelare și planetare identificat anterior, putem spune că în creștinism există și o tradiție secretă a chakrelor.

Organele corpului vegetal sunt situate în anumite puncte nodale pe axa verticală a trunchiului și au câte un număr diferit de petale; chakra plexului solar, de pildă, are zece petale, iar cea a frunții, două. Cele șapte chakre principale – localizate la nivelul pelvisului, al plexului solar, rinichilor, inimii, gâtului, frunții și creștetului – apar în scrierile lui Jakob Böhme, din secolul al XVII-lea și, așa cum vom vedea ulterior, în lucrările unui catolic relativ contemporan cu el, Sfânta Teresa din Avila, care le numește „ochii sufletului”.

Mai mult decât atât, la o lecturare atentă, putem constata că Biblia însăși conține numeroase aluzii codificate la existența chakrelor. „Coarnele” cu care este înfățișat de obicei Moise în lucrările de artă sunt considerate de creștinii cu orientare convențională

Conturul migdalat care înconjoară această reprezentare a lui Isus, numit vesica piscis, derivă de la hieroglifa egipteană Ra, care simboliza portalul nașterii și totodată al treilea ochi, sau chakra frunții. Meșterii care au decorat astfel o biserică din Alpirsbach, în Germania, au vrut să ne sugereze că putem avea o experiență directă a ființelor spirituale superioare și putem să comunicăm cu ele dacă de activăm cel de-al treilea ochi. Este fascinant dacă ne gândim că arta și arhitectura creștină din lumea întreagă conțin astfel o reprezentare a celui de-al treilea ochi, ignorată de majoritatea credincioșilor.

rezultatul unei greșeli de traducere. În tradiția ezoterică însă, coarnele simbolizează cele două petale ale chakrei frunții, numite uneori „al treilea ochi“. Toiagul înflorit al lui Aaron este o aluzie la activarea chakrelor, la deschiderea florilor de pe trunchiul copacului subtil. În ultimul capitol vom vedea cum, în Apocalipsă, deschiderea celor șapte peceți este de fapt o metaforă pentru activarea celor șapte chakre și pentru marile viziuni ale lumii spirituale care îi vor urma.

Glanda pineală, sau epifiza, este o glandă mică și cenușie, de mărimea unei migdale, situată în profunzimea creierului, la joncțiunea acestuia cu măduva spinării. În fiziologia ezoterică se consideră că, atunci când avem o presimțire, glanda pineală începe să vibreze, iar dacă această vibrație este prelungită cu ajutorul tehnicilor ezoterice, poate duce la deschiderea celui de-al treilea ochi, situat, desigur, în mijlocul frunții.

Anatomiștii moderni au „descoperit“ epifiza abia în 1866, când două monografii au fost publicate aproape simultan de H.W. Graaf și E. Baldwin Spencer. Mai târziu

Al treilea ochi simbolizat ca șarpele uraeus, într-un basorelief egiptean.

Om meditând asupra glandei pineale, după un desen de Paul Klee, iar alături, pentru comparație, o ilustrare hindusă a aceluiași tip de meditație.

s-a constatat că pineala este mai mare la copii, iar la pubertate, când diverse părți ale organismului suferă un proces de „cristalizare“, glanda începe să se calcificeze și să-și reducă dimensiunile. Oamenii de știință știu în prezent că melatonina este un hormon produs în cea mai mare parte de epifiză, în general noaptea. Melatonina este esențială pentru ritmul veghe-somn și pentru menținerea în parametri normali a sistemului imunitar.

Dacă știința modernă a descoperit relativ târziu glanda pineală, anticii știau în mod cert despre existența ei și, de asemenea, considerau că-i înțeleg funcția. Totodată, știau cum s-o manipuleze astfel încât să atingă stări alterate de conștiință. Egiptenii o înfățișau sub forma șarpelui uraeus (cobra pregătită de atac), iar în literatura indiană este privită ca Al Treilea Ochi al Iluminării, sau Ochiul lui Shiva. A fost de asemenea reprezentată ca vergeaua cu un con de pin în vârf a adepților lui Dionisos, iar un anatomist grec din secolul al IV-lea î.C. o numea „sfincterul ce reglează fluxul gândurilor“.

Pentru antici, epifiza era un organ de percepție a sferelor superioare, o fereastră ce se deschidea spre splendoarea și strălucirea ierarhiilor spirituale. Această fereastră putea fi deschisă prin meditație și prin alte practici secrete, prin care inițiatul avea anumite viziuni.

Cercetări recente efectuate la Universitatea din Toronto au demonstrat că meditația asupra glandei pineale prin metode recomandate de yoghinii indieni declanșează eliberarea unui val de melatonină, hormonul grație căruia visăm și care, în doze corespunzătoare, poate provoca halucinații.

Revenind la povestea creației și la simbolurile codificate în Geneză, am văzut că trupul lui Adam era la început amorf și foarte moale, cu pielea aproape tot atât de delicată precum boarea ce plutește la suprafața unui iaz; mai târziu însă, a început să se solidifice. Așa cum scria misticul creștin și filozoful rozacrucian Jakob Böhme în *Mysterium Magnum*, comentariul său asupra Facerii, „ceea ce avea să devină cu timpul

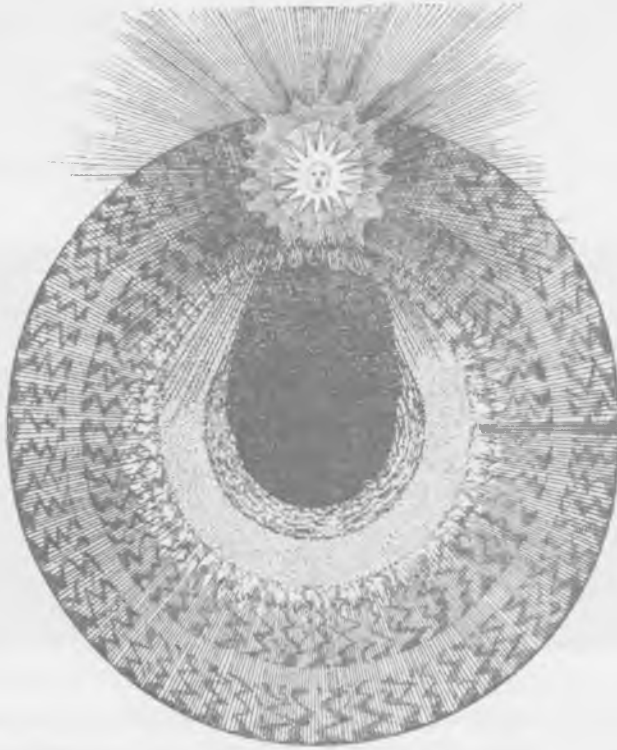
Artiști precum Peter Breugel, Henri Met Des Bles și, aici, Hieronymus Bosch înfățișau adesea creaturi protonmane cu oase ceroase, roz. Criticii de artă au descoperit abia acum sursa acestor reprezentări.

os s-a întărit acum, transformându-se în ceva asemănător cu ceara“. Încălzite de Soare, membrele verzi ale lui Adam au căpătat tonuri roz.

Pe măsură ce s-a solidificat, Adam a început să se împartă în două – adică era un organism hermafrodit, care se reproducea în mod asexuat. Atunci când este chestionat insistent, orice specialist în ebraica biblică recunoaște că în Facerea 1:27, fragmentul tradus prin „Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie“ trebuie de fapt formulat: „Și au făcut ei (Elohim) pe om după chipul și asemănarea lor (plural).“

Deci prin această metodă de reproducere specifică plantelor s-a născut Eva din trupul lui Adam, modelată din cartilajul ceros care îndeplinea pentru Adam funcția de os.

Urmașii lui Adam și ai Evei se reproduceau de asemenea asexuat, procreând prin utilizarea sunetelor într-un mod analog activității creative a Cuvântului. Acest episod al istoriei amintește de tradiția francmasonică referitoare la „Cuvântul care a fost pierdut“ – credința ezoterică conform căreia în viitorul îndepărtat, când acest Cuvânt va fi redescoperit, fecundarea se va putea face folosind doar sunetul vocii umane.

*Separarea Pământului de Soare într-o gravură engleză din secolul al XVII-lea, ce ilustra scrierile lui Robert Fludd, un eminent rozacrucian despre care se spune că s-ar fi aflat printre traducătorii Bibliei King James.**

Adam, Eva și urmașii lor nu au murit; când și când, adormeau pentru a-și reface forțele. Dar această stare de ființă ce se hrănea cu lotus, în Grădina Raiului, nu putea dura la nesfârșit; omenirea nu ar fi depășit în acest caz niciodată stadiul vegetal.

Iar intenția fusese totdeauna aceea ca zeul Soare să se separe de Pământ... pentru o vreme.

Desigur că nu au supraviețuit artefacte din epoca în care zeii și protooamenii trăiau în formă vegetală, dar dispunem de documente certe referitoare la astfel de artefacte.

Herodot, istoricul grec din secolul al V-lea î.C., a fost supranumit „părintele istoriei“, fiind cel dintâi care a încercat să documenteze și să alcătuiască o istorie coerentă și obiectivă a omenirii.

În circa 485 î.C., Herodot a vizitat orașul Memfis din Egipt. Acolo, în cripte vaste, i-au fost arătate șiruri de statui ale foștilor faraoni, întinse aparent la nesfârșit, până în perioade ce se pierdeau în negura vremurilor. Mergând alături de preoți de-a lungul șirurilor, a ajuns la o serie de trei sute cincizeci și patru de sculpturi colosale în lemn,

* Ediție a Bibliei publicată în Anglia în 1611 și autorizată de Biserica Anglicană (n. tr.).

reprezentând ființe care domniseră înainte de Menes, primul faraon uman al Egiptului. Aceste ființe, i-au spus preoții, se „născuseră una din cealaltă“, adică fără necesitatea unui partener sexual, prin metoda partenogenezei, specifică plantelor. Monumentele, fiecare purtând o plăcuță cu numele, istoricul și perioada, constituiau un document în lemn referitor la de mult încheiata epocă de viață vegetală a omenirii.

Oameni-mătrăgună într-o gravură din secolul al XIX-lea. Rădăcina de mătrăgună a deținut întotdeauna un rol central în tradiția ezoterică, deoarece forma ei pare adesea a reprezenta o plantă ce tinde spre forma umană. Oare coloșii pe care i-a văzut Herodot semănau cu aceste siluete?

LUCIFER, LUMINA LUMII

MĂRUL DORINȚEI • CONFLICT ÎN CERURI • SECRETELE ZILELOR SĂPTĂMÂNII

Creația era repusă în scenă în cadrul școlilor misterelor, o dramă în trei acte. Primul îl înfățișa pe Saturn asuprind Pământul-Mamă. Cel de-al doilea rezuma nașterea Soarelui și protecția oferită de el Pământului-Mamă. Acest stadiu paradiziac al oamenilor-flori era rememorat ca Era Soarelui.

În cadrul acestor dramatizări, candidatul la inițiere se afla în miezul unei combinații de reprezentație teatrală cu efecte speciale și ședință de spiritism. Într-o stare alterată de conștiință, poate drogat și aproape incapabil să se distanțeze de respectivele evenimente, candidatul era îndrumat de preoți într-o călătorie de tip șamanic în lumea spiritelor. Dramatizările, așa cum le știm noi astăzi, au depășit în cele din urmă granițele marilor centre grecești ale misterelor, dobândind un caracter public, dar în epoca timpurie a școlilor misterelor, cel puțin, candidații trăiau astfel o experiență pe care n-o mai văzuseră nicăieri până atunci.

Și ajungem acum la actul al treilea, subiectul acestui capitol. La începutul său s-a produs evenimentul hotărâtor despre care aminteam la sfârșitul capitolului anterior. Pământul și Soarele s-au separat. De acum, razele solare dătătoare de viață nu-l mai iluminau din interior, ci se revărsau asupra Pământului din cer. Drept urmare, acesta s-a răcit și a devenit mai dens. Structura sa predominant gazoasă a căpătat un caracter preponderent lichid. Contractându-se, întreaga sa suprafață apoasă a fost acoperită de Adam și Eva și de vlăstarele lor vegetale.

Dintr-odată, în punctul culminant al celui de-al treilea act, candidatul la inițiere ce participa la această dramatizare sesiza un damf de sulf și era, probabil, orbit de o strălucire bruscă, aidoma unui fulger, în vreme ce pașnica scenă pastorală era invadată de o formă de viață bizară, lucioasă, încornorată și de o lividitate oribilă. Imaginea care se prezenta în fața ochiului său mental era aceea a unui șarpe aparent nesfârșit, croindu-și drum în cosmos, un șarpe de o frumusețe perversă. „Tu te afli în Eden, în grădina lui Dumnezeu, ni se spune în Ezechiel 28:13, hainele tale erau împodobite cu tot felul de pietre scumpe: cu rubine, topaze și diamante, cu crisolit, onix și iaspis, cu safir, smarald, carbuncul și aur.“

Candidatul la inițiere privea cu oroare cum șarpele se încolăcea tot mai strâns în jurul trunchiului vegetal al lui Adam, înțelegând că urmărea astfel seria de evenimente

prin care viața pe Pământ trecuse, cu suferințe, la următorul stadiu de evoluție. *Fiindcă povestea șarpelui încolăcit pe trunchiul copacului conține cea mai ilustrativă imagine a tranziției Pământului de la viața vegetală la cea animală.*

Încă din secolul al XVIII-lea, când imaginea de tip materia-înaintea-mișcării asupra vieții a început să ia locul vechii paradigme mintea-înaintea-materiei, Biserica se străduiește să armonizeze povestea creației, așa cum apare ea în Biblie, în Facerea, cu descoperirile științifice. Dar încercarea nu are sorți de izbândă, fiindcă se bazează pe o interpretare modernă și în același timp anacronică a Genezei.

În Facerea, evoluția nu este privită în mod obiectiv, așa cum ar face-o un om de știință modern, punând cap la cap dovezi geologice, antropologice și arheologice imparțial și obiectiv evaluate. Povestea Facerii este o relatare *subiectivă* a modului în care a evoluat omenirea și a celui în care a fost resimțit acest proces. Cu alte cuvinte, *povestea șarpelui încolăcit și a copacului este o imagine a formării coloanei vertebrale și a sistemului nervos al animalelor, așa cum a fost ea păstrată în subconștientul colectiv al omenirii.*

Dar, așa cum vom vedea în mod repetat, istoria ezoterică nu este în mod necesar în contradicție cu datele științifice. Doar că, la fel ca în imaginea în perspectivă prezentată în capitolul 1, ea privește aceleași fapte dintr-un punct de vedere cu totul diferit.

Am văzut în capitolul anterior că materia pregătise terenul pentru apariția vieții vegetale. Mai departe, cea din urmă a constituit leagănul în care să poată lua ființă viața animală. Pentru a exprima altfel același lucru, regnul vegetal a format substratul în care au căzut semințele regnului animal.

Acesta a fost începutul episodului hotărâtor, numit Căderea în păcat.

Candidatul la inițiere era ajutat să simtă, în mod literal, atmosfera de criză și de pericol a Căderii în păcat. Dintr-odată, ca și când ar fi fost împins de un cutremur, se prăbușea într-o gaură neagră, prăvălindu-se în ceea ce descoperea curând a fi un tunel săpat de un șarpe. Conform tradiției ezoterice, încăperea săpată în piatră sub marea piramidă de la Gizeh, numită Sala Ordaliei, îndeplinea exact această funcție. Excavații recente la Baia, în Italia, într-o zonă în care un sistem de grote parțial naturale, parțial săpate de mâna omului, era considerat de anticii romani intrarea în lumea de dincolo, au scos la iveală o trapă prin care candidatul la inițiere era aruncat în tunelul de șarpe de dedesubt.

Astfel, candidatul experimenta pe propria sa piele modul în care Lucifer și legiunile sale infestaseră întregul Pământ cu o sumedenie de șerpi lucitori. El vedea cum, în conformitate cu istoria secretă, planeta începuse să freacă de forme de viață animală primitive; vedea cum dorința biciuia însuși solul, făcându-l să geamă și să suspine, și înțelegea că urme ale acestui chin pot fi văzute în unele formațiuni stâncoase.

Dar de ce *a trebuit* ca tranziția de la viața vegetală la cea animală să fie marcată de un asemenea chin? Relatarea din Geneză reliefează în mod cert acest aspect al suplicului, într-unele dintre cele mai evocative versete ale Vechiului Testament: „Iar femeii i-a zis: «Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naște copii. [...]» Iar lui Adam i-a zis: «[...] blestemat va fi pământul pentru

Adam, Eva și șarpele, de Masaccio.

Gravură renascentistă în care copacul din Grădina Raiului este reprezentat ca un schelet, după Sebald Beharne.

tine! Cu osteneală să te hrănești din el în toate zilele vieții tale! Spini și pălămidă îți va rodi el.»“ Ca rezultat al Căderii, se pare, oamenii trebuie să sufere, să se zbată și să moară. Dar de ce?

Învăluite în acest limbaj străvechi, se ascund numeroase adevăruri, pe care știința modernă le recunoaște. Plantele se reproduc printr-o metodă numită partenogeneză. O parte a plantei se desprinde și crește apoi, formând o altă plantă. Această nouă plantă este, dintr-un punct de vedere, o continuare a celei dintâi care, într-un anumit sens, nu moare. *Apariția vieții animale și metoda sa de reproducere – sexul – au adus cu ele moartea.* Odată cu foamea și cu dorința au fost resimțite deopotrivă nemulțumirea, frustrarea, regretul și frica.

Deci cine este cel care o ispitește pe Eva? Cine este șarpele care aduce dorința în lume, frământând-o? Fiecare dintre noi își spune probabil că știe răspunsul la aceste întrebări, dar îl știe la un nivel naiv. Problema este că autoritățile care au vegheat la dezvoltarea noastră spirituală ne-au menținut din acest punct de vedere la un nivel de grădiniță.

Am început să vedem în capitolul precedent cum Biserica și-a disimulat propriile-i rădăcini astronomice, cum partea de început a Facerii ascunde în ea povești despre aceiași zei ai planetelor pe care îi cunoaștem din alte religii, primitive; zeul Saturn, zeița Pământ și zeul Soare.

Loki, echivalentul lui Lucifer în mitologiile nordice, este înfățișat de obicei ca un zeu frumos, aprig, dar totodată malefic, șiret și isteț. Ilustrație din secolul al XIX-lea, de R. Savage.

Pe măsură ce avansăm în textul Facerii, înțelegem încă o dată modul în care această disimulare a rădăcinilor astronomice și monoteismul de tip radical al Bisericii moderne ne pot împiedica să înțelegem în mod limpede ce încercau textele antice să ne transmită.

Cei mai mulți dintre noi consideră că în creștinism este recunoscută existența *unui* singur diavol – altfel spus, că Satan și Lucifer constituie una și aceeași entitate.

De fapt, nu avem nevoie decât de o privire scurtă, din altă perspectivă, asupra textelor, pentru a ne da seama că autorii Bibliei au intenționat altceva. Și de această dată avem de-a face cu un „detaliu“ pe care toți exegeții Bibliei îl acceptă, dar care nu a ajuns și la cunoștința credincioșilor. Am văzut deja că Saturn, Stăpânul Intunecat, agentul materialismului, trebuie identificat cu zeul planetei Saturn din mitologia greacă și romană. Dar oare Lucifer, șarpele, ispitorul care ațâță omenirea cu dorințe animalice, trebuie și el identificat cu Saturn? Sau poate cu o altă planetă?

Există o vastă și erudită literatură ce compară textele biblice cu lucrări mai vechi sau contemporane cu ele, însă din alte culturi, și demonstrează că principalii doi reprezentanți ai răului în Biblie, Satan și Lucifer, sunt două entități diferite. Din fericire, nu este necesar să cercetăm noi înșine această literatură, fiindcă găsim chiar în Biblie o afirmație explicită, în Isaia 14:12: „Cum ai căzut tu din ceruri, stea strălucitoare, fecior al dimineții!”

Steaua dimineții este, desigur, Venus – Luceafărul. Prin urmare, *Biblia îl identifică pe Lucifer cu planeta Venus*.

Ar putea părea, la prima vedere, ciudat să punem semnul egal între zeița planetei Venus în mitologiile romană și greacă (Afrodita în aceasta din urmă) și Lucifer din tradiția iudeo-creștină. Venus/Afrodita este de sex feminin și pare mai pregnant decât oare de viață. În realitate însă, există câteva puncte comune.

Atât Venus/Afrodita, cât și Lucifer sunt animați de sexualitate și dorințe carnale.

Mărul este fructul asociat cu ambele zeiități. Lucifer o ispitește pe Eva cu un măr, iar Paris îi înmânează Afroditei mărul, într-un gest care duce la răpirea Elenei și la izbucnirea războiului troian. Mărul este considerat, la nivel universal, fructul zeiței Venus, fiindcă poziția sâmburilor atunci când fructul este tăiat pe jumătate reproduce traiectoria pe care se deplasează planeta în cadrul unui ciclu de patruzeci de ani: o stea cu cinci colturi.

Lucifer și Venus sunt totodată personaje cu caracter complex. Lucifer este rău, dar e un rău necesar. Fără intervenția lui, protoomenirea nu ar fi depășit stadiul vegetal în evoluția vieții. Ca rezultat al intervenției sale în istorie, suntem ființe animate atât în sensul că ne deplasăm pe suprafața Pământului, cât și din perspectiva dorințelor care ne impulsionează. Un animal este conștient de sine însuși ca entitate distinctă așa cum plantele nu sunt. A spune că Adam și Eva „au cunoscut că erau goi” înseamnă a afirma că au devenit conștienți de trupurile lor.

S-au păstrat din lumea antică numeroase reprezentări încântătoare ale lui Venus, dar și unele cumplite. Dincolo de imaginea femeii de o frumusețe nepereche pândește teribila femeie-șarpe.

Corelația dintre Lucifer și Venus este vizibilă de asemenea în mitologia populațiilor din America, unde apare sub chipul zeului șarpe cu pene și coarne, Quetzal Coatl.

Pentru a analiza mai profund această complexitate de caracter și a înțelege mai bine următorul mare eveniment din istoria secretă a lumii, ne vom îndrepta acum atenția spre o versiune germană mai veche a tradiției lui Venus/Lucifer, care a apărut în poezia medievală și a pătruns în literatura lumii atunci când Wolfram von Eschenbach a preluat-o și a adaptat-o sub forma poemului *Parzifal*.

Șarpele încolăcit uneori pe trupul lui Venus era numit de greci „slujitorul zeiței“.

Iată! Iată-l pe Lucifer!
 Dacă mai există maștri-preoți,
 Atunci știi bine că adevărul îl spun.
 Sfântul Mihail văzu mânia lui Dumnezeu...
 A luat coroana lui Lucifer de pe capul lui
 Așa încât piatra a sărit de pe ea
 Și a devenit, pe pământ, piatra lui Parsifal.

Tradiția ne spune că, atunci când Lucifer a căzut, un smarald mare s-a desprins din fruntea lui. Acest lucru însemna că omenirea va pierde, treptat, capacitatea de percepție a celui de-al treilea ochi: chakra frunții.

Faptul că viața este adesea greu de îndurat e rezultatul influenței exercitate de Satan, dar cea a lui Venus face ca viața să fie de multe ori *greu de înțeles*. Înfrâurirea lui Venus a conferit universului o calitate înșelătoare, paradoxală. Altfel spus, în lume a apărut iluzia. Lucifer a dăruit materiei o strălucire menită să deruteze omenirea, s-o facă oarbă în fața adevărilor de esență înaltă.

De ce se întâmplă uneori ca drumul înainte să ni se pară că duce înapoi? De ce adesea lucrul pe care în nici un caz nu trebuie să-l facem pare aproape imposibil de deosebit de cel pe care e bine să-l facem? În adâncul inimii știu ce ar trebui să fac, dar în mine există ceva, un element străin, care vrea să mă abată de la drumul drept. Elementul luciferic este închistat în însăși fiziologia mea. Dorința și iluzia se combină

Accste mici statuete elene redau ceva din bucuria cu care grecii trăiau plăcerile dorinței, bucuria de a ființa în lumea materială. În legendele creației din mitologia elenă, nașterea Afroditei este facilitată de un act de revoltă al lui Cronos (echivalentul lui Saturn din mitologia romană), care își ia seceră și retează cu ea testiculele lui Uranus, zeul Cerului. Din sperma căzută în mare a acestuia vine pe lume splendida zeiță Afrodita/Venus, complet formată și plutind până la țărm pe o scoică. Anticii credeau că scoicile se formează din apă prin precipitare, așa cum materia s-a precipitat din spirit; de aceea cochiliile simbolizează emanația minții cosmice, atât aici, cât și în iconografia Sfântului Iacob din Compostela.

în mine în chip periculos. Din cauza influenței lui Lucifer, „nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc“ (Epistola către Romani 7:19). Sfântul Pavel care, așa cum vom vedea, fusese inițiat în tradiția misterelor, spune astfel că o parte din mine știe întotdeauna ce anume e drept, dar adesea este copleșită de partea ademenită de Lucifer.

Știința modernă nu se întreabă niciodată cum a apărut iluzia în lume... sau imaginația... sau voința. Dar pentru antici, iluzia, imaginația și voința erau unele dintre

cele mai puternice forțe din univers, la fel de vii în spațiul tridimensional, ca și în mințile noastre. Pentru ei, istoria creației era istoria devenirii acestor forțe.

Friedrich Nietzsche scria: „Dacă nu ai haosul în tine, nu poți da naștere unei stele dănțuitoare.“ Omul n-ar fi putut deveni pe deplin creativ, brav sau iubitor dacă nu ar fi putut face greșeli, dacă nu ar fi putut vedea lucrurile altfel decât sunt și dacă nu ar fi putut crede că ele sunt altfel decât sunt. Lucifer este de vină pentru că nu credem întotdeauna ceea ce ne arată dovezile. De multe ori credem ceea ce *vrem* să credem. Spre exemplu, viața unei persoane cunoscute ni se poate părea un eșec mizerabil sau un succes deplin, *în funcție de modul în care alegem s-o privim* – cu bunăvoință sau cu meschinărie. Iar atunci când focul mistuitor, pucioasa primitivă, ne arde în măruntaie, e greu să alegem să fim binevoitori.

Atunci când, la începuturi, zeița Pământului a fost atacată de zeul lui Saturn, tânărul zeu Soare a apărut pentru a o apăra și, în urma bătăliei din ceruri, l-a învins. Prin urmare, candidatul la inițiere căruia i se prezintă istoria secretă a lumii a urmărit deja o mare bătălie. Iar în continuare trebuie să vadă o alta, în care dușmanul este șarpele uriaș ce s-a strecurat în paradis pentru a-l corupe. Dar cine va fi noul erou care va duce această nouă luptă?

Așa cum am făcut cu Satan și Lucifer, pe care Biserica i-a îngemănat pentru a le ascunde originile astronomice, trebuie să deslușim acum o altă confuzie indusă în mod deliberat.

În primele capitole ale Facerii, care spun povestea creației, termenul tradus în mod obișnuit prin „Dumnezeu“ este, după cum am văzut, *Elohim*. Mai târziu, autorii textului renunță la acest nume și folosesc în locul lui termenul *Iehova*, de asemenea tradus „Dumnezeu“. Specialiștii din afara tradiției ezoterice au încercat să explice ceea ce pentru ei par a fi două nume ale aceluiași Dumnezeu ca rezultând din două filioane

Pe spatele acestei oglinzi elene din secolul I î.C. este înfățișată povestea lui Semele, zeița Lunii, și a unui splendid tânăr pe nume Endimion. Conform mitului, Semele se îndrăgostește de Endimion și, printr-un farmec, îl cufundă într-un somn nesfârșit, animat de vise. Iată o ilustrare explicită a acțiunii exercitate de Lună asupra glandei pineale, reprezentată prin toiagul lui Dionisos.

literare diferite – filonul Elohim și filonul Iehova – datând probabil din perioade diferite și asamblate ulterior.

Adepții tradiției ezoterice au însă o explicație mult mai simplă. Elohim și Iehova nu sunt două nume ale aceleiași entități, ci *entități diferite*. Așa cum am văzut, Elohim este un nume colectiv pentru cele Șapte Spirite ce acționează împreună ca zeu al Soarelui, în vreme ce Iehova a apărut atunci când unul dintre aceste șapte spirite s-a desprins de celelalte pentru a apăra Pământul de Venus.

Pentru a descoperi adevărata identitate astronomică a lui Iehova, trebuie să privim, din nou, spre iconografia oponentului său, Venus. Trebuie de asemenea să ne amintim că, pentru antici, istoria originilor cosmosului se referea nu numai la felul în care a fost alcătuit universul, ci și la modul în care a fost creată experiența umană, la felul în care a dobândit aceasta structura ei caracteristică. Altfel spus, se referea deopotrivă la legile lumii fizice și la principiile naturii umane.

Firea omenească este astfel modelată încât întreaga mea forță de a rezista dorințelor animalice – de fapt ceea ce mă împiedică să devin un animal în sine – derivă din capacitatea mea de gândire, de reflecție. Venus era înfățișată în mod tradițional cu o oglindă în mână, dar nu din vanitate, așa cum se consideră astăzi. Oglinda era simbolul puterii pe care o are reflecția de a modifica dorințele.

Zeul reflecției era zeul marelui luminător de pe cerul nopții: Luna. În toate culturile antice, Luna controla nu doar fertilitatea, ci și gândirea.

Preoții inițiați credeau că, pentru a crea condițiile propice gândirii umane, cosmosul a trebuit să se structureze într-un anume fel. Pentru ca reflecția umană să fie posibilă, a fost nevoie ca Soarele și Luna să fie astfel dispuse pe boltă, încât Luna să reflecte pe Pământ lumina Soarelui.

*Reprezentare medievală a lui Iehova
ca zeu al războiului.*

De asemenea, ei erau convinși că această dispunere pe cer trebuia să fie reprodusă, la o scară mai mică, în interiorul craniului omenesc. Aici, glanda pineală reprezenta Soarele, iar cea care putea modifica și reflecta asupra viziunilor primite de aceasta din lumea spiritelor era hipofiza, sau glanda pituitară.

Toate acestea pot părea complet absurde, însă pentru antici ele corespundeau realității de zi cu zi. Ei identificau mici schimbări survenite în propria lor conștiință, ce păreau a varia odată cu modificările de poziție ale Soarelui și Lunii. Cititorii sunt invitați să se observe pe ei înșiși, pentru a vedea dacă au vise mai animate atunci când Luna este plină.

Dacă veți urmări stridiile dintr-un acvariu vreme de treizeci de zile, veți vedea că se deschid și se închid odată cu fazele Lunii. Iar știința modernă a confirmat că glanda pituitară se comportă asemenea unei stridii.

Zeul Lunii a devenit cunoscut iudeilor sub numele Iehova, iar musulmanilor ca Allah, *marele zeu să-nu-faci*.

Prin urmare, în toiul acestei drame cosmice a creației, când Pământul era în pericol să se transforme într-un iad, a apărut o nouă forță, pentru a i se opune lui Lucifer. Așa cum cei șapte Elohim acționaseră pentru a-l ține în frâu pe Saturn/Satan, acum unul

Perseu, cel care purta scutul Lunii.

dintre acești șapte s-a desprins din rândul lor pentru a deveni divinitate a Lunii, dirijând de pe această poziție operațiunile menite să-l țină sub control pe Venus/Lucifer.

Marea conflagrație cosmică împotriva lui Venus a rămas în conștiința tuturor culturilor lumii, de pildă în povestea bătăliei lui Krișna cu demonul-șarpe Kaliya, în mitul luptei lui Apolo cu monstrul Python sau al lui Perseu ucigând, cu ajutorul scutului folosit ca oglindă, balaurul care o amenința pe Andromeda.

Iehova din Vechiul Testament este un zeu gelos, mândros și războinic. În tradiția iudaică, forțele lui sunt conduse de arhanghelul Mihail. Iată ce spune în acest sens Apocalipsa: „Și s-a făcut război în cer: Mihail și îngerii lui au pornit război cu balaurul. Și se războia și balaurul și îngerii lui. [...] Și a fost aruncat balaurul cel mare, șarpele de demult, care se cheamă diavol și satana, cel ce înșală pe toată lumea, aruncat a fost pe pământ.”

Am văzut deci că, în al treilea act din drama creației, zeul Lunii a înregistrat o mare victorie.

Și astfel a început epoca Lunii. *Primele trei ere ale cosmosului, cea minerală, cea vegetală și cea animală – ziua lui Saturn, ziua Soarelui și ziua Lunii –, au fost imortalizate în numele primelor trei zile din săptămână.** Iată singurul motiv pentru care aceste trei zile din săptămână, în ordinea respectivă, poartă numele celor trei corpuri cerești.

Lupta unui zeu al Soarelui împotriva unui șarpe sau balaur, într-o gravură după tabloul lui Rafael.

* Cititorul este rugat să nu uite că, în tradiția iudaică, ziua de odihnă și venerare, Sabatul, este sâmbăta și că, în limba engleză, numele acestor trei zile sunt *Saturday* (*Saturn-day*, ziua lui Saturn), *Sunday* (*Sun-day*, ziua Soarelui) și *Monday* (*Moon-day*, ziua Lunii) (n. tr.).

ZEII CARE IUBEAU FEMEILE

NEPHILIM • PROIECTAREA GENETICĂ A OMENIRII

• ZEII-PEȘTI • ISTORIA ORIGINALĂ A ORIGINII SPECIILOR

Vom trece acum în revistă unul dintre cele mai întunecate și mai rușinoase episoade din istoria lumii; chiar și în cadrul societăților secrete, uneori asupra lui este trasă o perdea.

Un preot babilonian din vremea lui Alexandru cel Mare a fost unul dintre primii istorici ai lumii. Din cele câteva fragmente de text păstrate, este limpede că Berossus, la fel ca Herodot înaintea lui, a studiat numele de regi înscrise pe zidurile templelor și arhivele secrete ale preoților.

Puținele scrieri ale sale care au supraviețuit până astăzi cuprind învățături despre originile Cerului, ale Pământului și ale unei rase de hermafrodiți, oamenii presexuali care se reproduceau prin partenogeneză.

Berosus spune că Pământul era locuit de o rasă primitivă. Apoi, într-o zi, pe țărmul mării a apărut un monstru, un animal numit Oannes, „al cărui corp întreg era cel al unui pește; sub capul de pește avea un alt cap și avea picioare dedesubt ca acelea de om, sub coada de pește. Vocea și vorbirea lui erau articulate, omenești; reprezentări ale lui s-au păstrat până în ziua de azi. [...] Monstrul obișnuia să-și petreacă ziua printre oameni, dar pe atunci nu mânca; el le-a explicat despre litere, despre științe și arte de toate felurile. I-a învățat să construiască orașe și temple, să scrie legi și le-a dezvăluit principiile cunoașterii geometrice. I-a ajutat să deosebească semințele pământului și le-a arătat cum să culeagă fructe; pe scurt, i-a instruit în tot ce le putea îndulci felul de-a fi și a le umaniza viața. [...] Iar când soarele apunea, monstrul Oannes se retrăgea în mare și își petrecea noaptea acolo, căci era un amfibian. [...] Iar după aceasta au apărut și alte animale ca Oannes.”

Relatări similare despre zei-pești care au apărut brusc în rândul oamenilor și le-au devenit învățători pot fi găsite și în alte tradiții – de pildă legendele indiene despre Matsya, primul avatar al lui Vișnu, miturile feniciene cu privire la Dagon, cel care i-a învățat pe oameni arta irigațiilor, și străvechii zei-pești al tribului Dagon din vestul Africii. De la Plutarh, știm că primele reprezentări ale lui Zeus îl înfățișau ca un om cu coadă de pește, o imagine care a supraviețuit în mitologia elenă sub chipul lui Poseidon, fratele lui Zeus.

Unii autori moderni, neinițiați în tradiția ezoterică, au considerat că această imagistică a peștilor dovedește că a existat o invazie a extraterestrilor în vremurile antice. S-a sugerat chiar că specia umană a fost „construită” de acești invadatori printr-un fel de

Oannes: gravură din secolul al XIX-lea, după imaginile de pe zidurile din Ninive; originalul se află în prezent la British Museum.

inginerie genetică – un excelent exemplu al modului în care tradițiile ezoterice sunt răstălmăcite de cei care doresc să le dea o interpretare materialistă.

Atunci când candidatul la inițiere atinge stadiul corespunzător, i se dezvăluia însă adevărul în această privință, iar adevărul semăna bine cu cele ce urmează...

Există în Facerea un fragment care, la o primă privire, nu pare a se referi exact la aceste evenimente marine, deși descrie o invazie a unor ființe venite de pe alte țărmuri.

Facerea 6:1-5: „Iar după ce au început a se înmulți oamenii pe pământ și li s-au născut fiice, fiii lui Dumnezeu, văzând că fiicele oamenilor sunt frumoase, și-au ales dintre ele soții, care pe cine a voit. [...] În vremea aceea s-au ivit pe pământ uriași, mai cu seamă de când fiii lui Dumnezeu începuseră a intra la fiicele oamenilor și acestea începuseră a le naște fii: aceștia sunt vestiții viteji din vechime. Văzând însă Domnul Dumnezeu că răutatea oamenilor s-a mărit pe pământ și că toate cugetele și dorințele inimii lor sunt îndreptate la rău în toate zilele, I-a părut rău și s-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ.”

Oare ce să înțelegem din acest fragment? Expresia tradusă aici prin „fiii lui Dumnezeu” desemnează, pretutindeni altundeva în Biblie, îngeri, mesageri coborâți din ceruri. În acest context însă, „coborârea” pare a avea conotații morale negative. A spune că îngerii au întreținut raporturi sexuale cu femeile vrea oare a da de înțeles

că *s-au coborât* – au trecut la un nivel inferior – pentru a se implica în lumea materială? Și, eventual, că le-a plăcut prea mult?

Așa cum spuneam, încercăm acum să deslușim unul dintre cele mai întunecate episoade ale istoriei secrete, iar aceste cinci versete ale Facerii ar fi putut rămâne absolut impenetrabile dacă evenimentele nu ar fi fost tratate mai pe larg în anticele tradiții iudaice, îndeosebi în *Cartea lui Enoh*.

Acest text a dispărut din cadrul istoriei oficiale, exoterice, în anii 300–400 d.C., dar tradițiile privind existența, conținutul și învățăturile lui au fost păstrate de franc-masonerie. Apoi, în 1773, exploratorul scoțian James Bruce a descoperit câteva fragmente ale textului, în stare precară, în unele mănăstiri etiopiene, confirmând astfel vechile tradiții francmasonice.

Deși nu a fost inclusă niciodată în canonul scripturilor creștine, fiind redactată în secolul al IV-lea, *Cartea lui Enoh* era atât de apreciată de autorii Noului Testament, încât aceștia au citat din cuprinsul ei, conferindu-i în mod evident importanța unei scrieri sacre. Ilustrativ pentru aprecierea de care se bucura textul este faptul că Isus Cristos i-a recunoscut ideile privind împărăția ce va să vină și judecata de apoi. Mai mult decât atât, expresia folosită în episodul Schimbării la Față, „Acesta este Fiul Meu, cel ales“, este menită să indice că Isus Cristos era cel făgăduit de *Cartea lui Enoh*.

Iată ce spune acest text despre îngerii care iubeau femeile:

Cartea lui Enoh 6:1-4: „Și s-a întâmplat că numărul oamenilor a crescut și oamenii au avut fete foarte frumoase. Și îngerii, fii ai cerului, le-au văzut, s-au îndrăgostit de ele și și-au spus unii altora: «Veniți, hai să ne luăm de soții dintre fetele oamenilor și să avem copii cu ele.» [...] Și toți ceilalți împreună cu ei și-au luat soții, fiecare și-a ales una și au început să intre la ele și să se înjosească cu ele și le-au învățat farmece și magie [...] și ele au rămas însărcinate.“

Mai târziu, lui Enoh i se arată cerurile, unde îngerii rebeli – numiți Observatorii – îi cer acestuia să intervină pe lângă Dumnezeu pentru ei. Dar când el încearcă să facă acest lucru, Dumnezeu îi repudiază și îl trimite pe Enoh înapoi:

„Și du-te de le spune Observatorilor, care te-au trimis să vii în numele lor: Voi ar trebui să veniți în numele oamenilor, nu ei în numele vostru.“

Apoi povestea îngerilor căzuți este reluată cu cuvintele lui Dumnezeu și câteva detalii suplimentare:

Cartea lui Enoh 6:15-16: „Așadar ați coborât din Cerurile veșnice, înalte și sfinte și ați curvit cu femeile, v-ați înjosit cu fiicele oamenilor și v-ați luat soții și ați făcut precum copiii Pământului și ați avut ca fii uriași. Și măcar că erați ființe spirituale, cu viață veșnică, v-ați înjosit cu sângele femeilor și ați avut copii cu sângele și carnea, ca aceia care mor și se duc. [...] Iar către Observatori, care v-au trimis să vorbiți în numele lor și care erau dinaintea timpului în Ceruri, lor să le spuneți: «Ați fost în Ceruri, dar toate tainele nu v-au fost dezvăluite încă, iar voi le știți pe cele de nimic, iar pe acestea, în îngroșarea inimilor voastre, le-ați făcut cunoscute femeilor și prin aceste taine femeile și bărbații aduc rău mult pe Pământ.» Deci spuneți-le lor: «Linște nu aveți.»“

Epistola sobornicească a lui Iuda 6 îi descrie pe Observatori drept îngeri care „nu și-au păzit vrednicia, ci au părăsit locașul lor“. Commodorius, un autor creștin din secolul al III-lea, scria: „Femeile care i-au sedus pe îngeri erau de o asemenea grosolanie, încât seduşii nu-și mai puteau dori să se întoarcă în Ceruri.“

Dar dincolo de aceste aluzii ciudate, fragmentare, se află un grup de personaje bine cunoscute nouă tuturor. Când spune despre Observatori că și-au părăsit locașul, Epistola lui Iuda pare a se referi la ei ca la niște păstrători ai timpului. Dar ultimul și cel mai ilustrativ indiciu privind identitatea ascunsă a acestor „îngeri căzuți“ se află în numărul lor – șapte într-una dintre versiunile *Cărții lui Enoh*.

În toate tradițiile, șapte este numărul marilor zei ai sistemului solar. Din nou înțelegem că textul biblic conține, printre rânduri, referiri la aceleași divinități astronomice din mitologiile greacă și romană.

Îngerii atrași în mod sexual de fucele oamenilor erau de fapt zeii din Olimp.

Am văzut că Biblia include, codificată, o relatare a creației în care rolurile-cheie au fost jucate de Saturn, Terra, Soarele, Venus și Luna. Am urmat firul narativ de la stadiul pur material la cel vegetal și apoi la primele frământări ale regnului animal. Epoca următoare va fi fost marcată de apariția zeilor sistemului solar: Jupiter – sau Zeus la vechii greci – a devenit mai-marele tuturor zeilor. În cursul acestei ere au intrat în scenă de asemenea Marte și Mercur.

Copil fiind, Jupiter a trebuit ferit de ochii tatălui său, Saturn; Pământul-Mamă (Geea în mitologia greacă) l-a ascuns pe insula Creta, într-o grotă subterană. Izolat de ceilalți zei, copilul a crescut hrănit cu laptele unei capre-nimfă și cu mierea albinelor sacre.

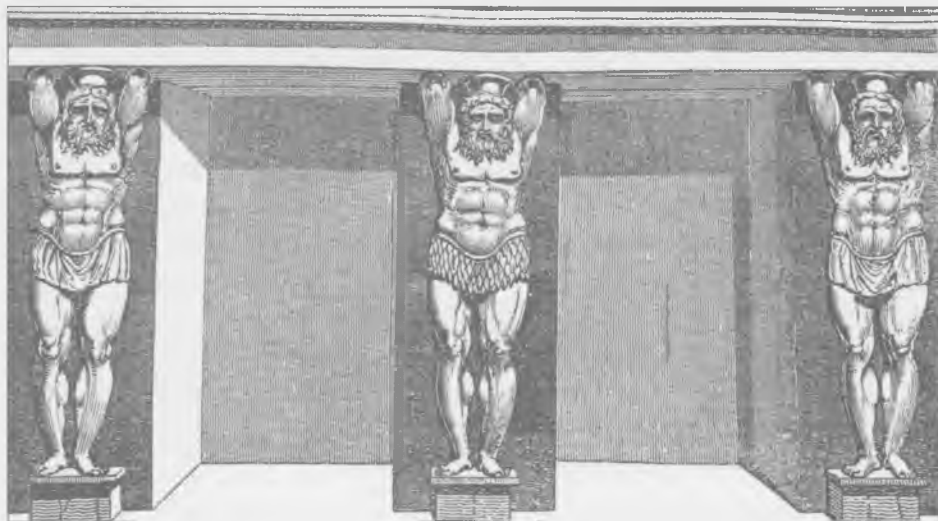
Pământul-Mamă l-a ascuns pe micul Jupiter deoarece se temea că Saturn și Titanii – vlăstarele lui mai mari – îl vor ucide. Ea știa că nașterea copilului era un semn ce arăta că domnia lui Saturn se apropia de sfârșit, iar tranziția de la o eră la alta este întotdeauna dificilă și dureroasă. Vechea ordine refuză de fiecare dată să se retragă atunci când i-a venit vremea.

Titanii erau executanții lui Saturn, brațul lui înarmat. Erau mâncători ai conștiinței. Voiau să înghită orice nouă viață și să creeze ceea ce Milton, bun cunoscător al istoriei secrete, numea „un univers al morții“.

Titanii erau dușmanii declarați ai lui Jupiter. Nu au izbutit să-l ucidă în pruncie, dar niciodată nu au încetat să-l atace, sporadic și în cadrul unor crâncene bătălii, până ce Jupiter i-a înfrânt și i-a închis sub pământ. Aceste mari forțe ale materialismului au devenit parte a structurii Terrei, iar atunci când un vulcan se trezea la viață și amenința să erupă, anticii considerau că ele își arată nemulțumirea.

Odată Titanii întemnițați, Jupiter a devenit unicul conducător al Olimpului,* regele zeilor și divinitatea unei noi ere. Și-a scuturat lanțurile și întregul Pământ s-a cutremurat. El era singurul zeu suficient de puternic pentru a mînuî trăsnetul.

* Deși muntele Olimp era sălașul zeilor în mitologia elenă, autorul cărții îl „extrapolează“ la cea romană, folosind când numele romane ale zeilor, când echivalentele lor elene (n. tr.).

Telamones siliți să susțină Pământul, într-o gravură din secolul al XIX-lea, după recente descoperiri de la Pompeii. Telamones erau Titanii obligați să devină parte a structurii Terrei. Vlăstarele lor erau demoni ai pământului, sau goblini. Chiar și în secolul al XIX-lea, ei erau încă temuți în anumite regiuni rurale izolate din sudul Europei. Despre aceste creaturi cu ochii roșii și pielea acoperită de solzi asemănători cu unghiile cenușii ale morților se spunea că îi urmăresc pe pământeni, la nivel spiritual, chiar și după moarte.

În capodopera sa, *Nunta lui Cadmus cu Armonia*, scriitorul și cărturarul italian Roberto Calasso, care a încercat să aducă la cunoștința publicului larg tradițiile ezoterice privind realitatea istorică din spatele miturilor, se exprima astfel: „Olimpul întruchipează revolta lejerității împotriva preciziei.“ Altfel spus, zeii olimpici – Jupiter, Apollo, Marte, Mercur, Diana, Atena și alții* – s-au răsculat împotriva limitărilor impuse de Saturn. Olimpienii zburau în văzduh pentru a face fapte magice și a înfrânge monștri teribili. Era o epocă splendidă, spectaculoasă, care a lăsat urme adânci în memoria umană, inspirând unele dintre cele mai interesante opere de artă din istorie. Însă avea totodată un caracter sinistru, fiind o eră marcată de ambiguitate morală. Trăsnetul lui Jupiter lovea printr-o perdea deasă de testosteron, izul sălbatic al patimilor instinctuale, cruzimea primitivă a ferocității animalice.

Jupiter a violat-o pe Callisto și aceasta a fost transformată într-un urs; a siluit-o pe Io, metamorfozând-o într-o vițea. L-a pedepsit pe Licaon pentru canibalism, transformându-l într-un lup. Poftele lui Apollo pentru Hyacinth au dus la preschimbarea frumoasei în floarea cu același nume, zambila, iar legătura sa carnală cu Dafne s-a soldat cu metamorfozarea acesteia în laur.

Trebuie să subliniem că toate aceste mituri au la bază proliferarea formelor naturale, răspândirea pe întreaga suprafață a planetei a diversității aproape infinite a plantelor și animalelor, biodiversitatea care o caracterizează. Zeus nu este moral într-un sens pe

* Vezi nota anterioară (n. tr.).

care Moise l-ar fi acceptat, dar el și supușii săi olimpieni au regizat fecunditatea fremătătoare, creativitatea nesfârșită a lumii vii.

Cum rămâne însă cu povestea zeilor-pești? Cum se încadrează ea în acest context?

Am văzut că multe dintre mitologiile lumii relatează istoria stranie a sosirii zeilor-pești și am precizat că Zeus însuși, în cele mai vechi reprezentări ale sale, era considerat unul dintre ei. Am constatat de asemenea că miturile referitoare la Jupiter și la ceilalți zei olimpieni descriu proliferarea formelor de viață animală. Îmbinarea acestor două filoane dă naștere unei posibilități surprinzătoare.

S-ar putea oare ca miturile antice să fi anticipat teoria științifică modernă conform căreia *viața animală, care avea să ducă prin evoluție la ființa umană, a debutat sub forma peștilor?*

Dacă ar fi adevărată, această ipoteză ar constitui o revelație extraordinară.

Teoria evoluției speciilor, propusă de Darwin, este una dintre marile realizări științifice ale istoriei, de același calbru cu descoperirile lui Galilei, Newton și Einstein. Ar fi oare posibil ca preoții din școlile misterelor să fi avut cunoștință despre evoluția speciilor cu mii de ani înaintea lui Darwin? Vom observa în continuare că dovezile în sprijinul acestei supoziții – care la prima vedere cel puțin pare absurdă – sunt scrise pe cer cu litere de-o șchioapă, pentru ca toată lumea să le poată vedea.

Suntem pe cale de a descifra codul universului. Am văzut deja că primele episoade ale istoriei trebuie înțelese în termenii creației bine reglementate a sistemului solar. Unul după altul, Saturn, Soarele, Venus, Luna și Jupiter s-au alăturat efortului de a întruni condițiile elementare care au făcut posibilă evoluția vieții pe Pământ. Urmărind acest proces treptat, am ajuns în zorii epocii regnului animal și a conștiinței, marcată de proliferarea formelor de viață animală.

Pentru a înțelege istoria dezvoltării acestora, trebuie să ne îndreptăm din nou atenția spre astronomie și, continuând șirul de evenimente despre care anticii credeau că au dus la crearea planetelor, vom ajunge la o secvență complexă: constelațiile zodiacului.

Pentru antici, forțele naturii erau latente iarna și se trezeau primăvara, când reîncepeau să-și exercite influența. De aceea, constelația în care răsărea Soarele primăvara era foarte importantă pentru ei. Astrul zilei însuflețea constelația respectivă, o energiza și îi accentua puterea de a modela lumea și istoria acesteia.

Din cauza ușoarei înclinări a axei terestre, Soarele pare a se retrage treptat în spate, pe fondul stelelor. Vreme de circa 2 160 de ani, Soarele răsare în aceeași constelație, după care trece la următoarea. În prezent ne aflăm în Era Peștilor și, așa cum știe deja aproape toată lumea, așteptăm să intrăm în Era Vărsătorului. În vreme ce constelațiile și erele vin și trec, variațiunile simfonice ale muzicii sferelor semnalează o nouă mișcare. Ciclul forțelor însuflețitoare, al pornirilor instinctuale ce străbat cosmosul, se deplasează într-un alt plan.

În general, percepem cele douăsprezece constelații ale zodiacului decurgând în ordine în funcție de lunile anului, Berbecul fiind urmat de Taur, apoi de Gemeni și

așa mai departe. În ciclul mai amplu însă, determinat de aparițiile acestor constelații la echinocșiul de primăvară, ele decurg în ordine „inversă”, după Gemeni urmând Taurul, apoi Berbecul etc.

Acest fenomen este numit precesie. Specialiștii nu au căzut de acord asupra momentului în care anticii au devenit conștienți de existența lui. O lucrare marcantă pe această temă este *Hamlet's Mill (Moara lui Hamlet)*, scrisă de profesorul de istoria și filozofia științei Giorgio de Santillana de la Massachusetts Institute of Technology, SUA, în colaborare cu Hertha von Dechend, profesor de științe la Universitatea din Frankfurt, și publicată la sfârșitul anilor cincizeci. Extrem de bine documentată, cartea a deschis calea unei redescoperiri a dimensiunii astronomice a miturilor, de mult uitată în afara societăților secrete. Autorii ei sugerează că unul dintre episoadele care ocupă un loc central în toate mitologiile și în întreaga literatură mondială, de la *Oedip rege* la *Hamlet* – povestea fiului persecutat, care își înfrânge unchiul și redobândește tronul tatălui său – descrie de fapt un eveniment astronomic, și anume o eră precesională ce urmează alteia.

Dar *Hamlet's Mill* conturează un model prin excelență static: arată că precesia este codificată într-un anumit arhetip, dar nu și *modul* în care constelațiile guvernatoare ne permit să organizăm diversele straturi ale mitului în ordinea cronologică corectă.

Să privim acum această înșiruire în termenii realității istorice aflate la baza miturilor lui Jupiter și ale celorlalți zei, în conformitate cu tradiția ezoterică.

Fiindcă am privit istoria așa cum a fost ea reținută în mituri, îndeosebi în cele ale zeilor olimpici, ne-am imaginat, în mod firesc, personajele ca pe niște oameni anatomic moderni. Ar trebui să nu uităm însă că miturile reflectă înfățișarea pe care ele ar fi avut-o privite cu ochii imaginației. Pentru un ochi fizic – dacă acesta ar fi existat – ele ar fi arătat cu totul altfel.

Fiindcă aceste imagini create de imaginație reprezintă debutul și dezvoltarea ulterioară a formelor de viață primitivă.

Dacă epoca începutului vieții marine a fost marcată de guvernarea planetei Jupiter, înseamnă că, din punctul de vedere al precesiei constelațiilor, a fost totodată influențată de Pești. Când Soarele a început să răsară în constelația Peștilor, o nouă formă de viață s-a precipitat din substanța semilichidă de la suprafața Terrei. Aceasta a fost prima formă embrionică de pește, ceva asemănător cu actualele meduze.

Anticii considerau că autorul acestui impuls evoluționar a fost un zeu. Dacă viața primitivă pe Pământ – cea care, prin evoluție, avea să ducă la apariția omului – a luat forma unui pește, motivul a fost acela că un zeu a adoptat forma respectivă și, odată cu ea, a adus acest tip de viață pe Terra.

În mitologia egipteană, apariția regnului animal privită ca un eveniment miraculos era asimilată cu nașterea lui Horus, cele mai vechi reprezentări ale acestui zeu, ca și cele ale lui Jupiter, înfățișând o ființă pe jumătate om, pe jumătate pește.

Vedem deci încă o dată că grecii și egiptenii, la fel ca iudeii, venerau aceeași divinitate în alte veșminte culturale.

„Lanternă lui Osiris“ este o reprezentare antică a acestei protuberanțe vegetale târzii, la formele de viață animală.

Următoarea epocă precesională a fost prima Eră a Vărsătorului – marcată de evoluția amfibienilor – uriașe creaturi plutitoare, asemănătoare într-o oarecare măsură cu delfinii actuali, dar cu membre palmate și o excrescență pe frunte. Această excrescență, numită „lanternă“, era glanda pineală, fiind prezentă și astăzi la unele specii de reptile, precum *Tuatara* din Noua Zeelandă.

„Lanternă“ era principalul organ de percepție al creaturilor protoumane. Sensibilă la temperatura, ridicată sau scăzută, a altor viețuitoare, fie ele apropiate sau îndepărtate, lanternă le putea întui natura interioară. Ființele protoumane puteau întui deopotrivă natura plantelor, determinând dacă erau bune de mâncat sau ca remediu al unor boli, așa cum procedează astăzi unele animale. Și fiindcă legile dezvoltării nu erau încă pe deplin stabilite, oamenii putea vorbi cu plantele într-un mod care, așa cum susțin anticele epopei iudaice, putea convinge „pomii să dea rod sau grânele să crească înalte cât cedrii din Liban“. Probabil că vorbirea acestor oameni-amfibieni semăna oarecum cu mugetul cerbilor.

Ulterior, protooamenii cu lanterne în frunte au fost idealizați sub chipul unicornilor. Zeița Pământului încă le transmitea, prin clarviziune, ce anume să facă, astfel că legile naturale și cele morale erau identice. Acest adevăr istoric este splendid reprezentat în celebra tapiserie de la muzeul Cluny din Paris, în care inorogul își odihnește capul pe genunchii unei fecioare.

În memoria colectivă a omenirii, unicornul a rămas, desigur, o creatură vânată. Oamenii își puteau căuta apărarea pe genunchii Pământului-Mamă, dar lumea devenise deja un loc periculos. Am văzut că dorința existase inițial independent de omenire, continuând să se manifeste astfel, neintegrată în tiparul protouman. Aceste dorințe sălbatice și libere erau balaurii și dragonii din mitologie; ei terorizau celelalte forme ale creației.

Zodiac din Grecia, Egipt și India, dovădind o extraordinară asemănare a imaginilor.

Odată ce suprafața mlăștinoasă a Pământului a început să se solidifice, transformându-se în uscat, a început un nou stadiu de dezvoltare a ființei umane. Acesta a fost debutul Ereii Capricornului, când protooamenilor le-au apărut membre cu ajutorul cărora să se poată deplasa pe sol, mânași de dorințele animalice incipiente.

În conformitate cu înțelepciunea antică, intrarea în scenă a lui Marte a fost cea care a dus la evoluția animalelor cu sânge cald. Marte și-a făcut apariția în perioada de tranziție dintre amfibienii asemănători cu șopârlele din Era Capricornului și animalele de uscat din Era Săgetătorului, marcată de patrupede.

Fierul lui Marte s-a concretizat în sângele roșu și a asigurat condițiile care au făcut posibil egotismul – nu numai în sensul impulsului sănătos de supraviețuire. Pe măsură ce Pământul a continuat să se solidifice și să devină mai dens și mai uscat, dimensiunile lui s-au redus, astfel încât o creatură nu putea prospera decât pe seama alteia. Iar faptul că doar cu greu ne putem deplasa fără a vătăma sau chiar a ucide o altă ființă vie a fost înscris în însăși condiția umană. Din cauza lui Marte natura omenească are o latură crudă, care savurează această situație, care exultă atunci când silește un alt semen să se supună și devine euforică atunci când îi domină pe ceilalți, când își poate exercita voința fără nici o îngrădire.

Odată ce protooamenii au devenit în întregime creaturi ale uscatului, s-a impus necesitatea de a apărea noi modalități de comunicare. Ca rezultat al influenței lui Mercur s-a dezvoltat cutia toracică. Tot Mercur a fost cel care a modelat membre mai zvelte și mai potrivite pentru ca oamenii să se poată deplasa unii spre ceilalți, să trăiască și să muncească împreună. Mercur era, desigur, mesagerul și scribul zeilor, numit Hermes la greci și Thoth la egipteni. Dar era totodată zeul înșelăciunilor și al hoțiilor.

Acest capitol s-a dorit a fi un comentariu asupra Facerii, axat pe o serie de tradiții similare, precum cea egipteană și cea elenă. Acest mod de interpretare și decodificare a Bibliei a apărut în rândul neoplatonicienilor și al primilor cabaliști, fiind susținut de grupări precum cea a rozacruzienilor. Multe dintre ideile expuse de noi până acum pot fi regăsite în scrierile lui Robert Fludd (care a exercitat o influență puternică asupra *Paradisului pierdut*, de Milton) în secolul al XVII-lea și, puțin mai târziu, în deja menționatul comentariu al lui Jakob Böhme la prima carte a Bibliei, *Mysterium Magnum*. Efortul de elucidare a acestor comentarii și de reformulare în termeni moderni a cunoștințelor deținute de rozacruzieni a fost preluat de marele cărturar și inițiat austriac Rudolf Steiner, Societatea Antropozofică, ale cărei baze le-a pus, fiind un veritabil urmaș al filonului rozacrucian.

Chiar și în afara tradiției ezoterice însă, este recunoscut faptul că între civilizațiile antice ale lumii se manifesta un remarcabil acord cu privire la imaginile asociate cu ordinea constelațiilor în zodiac. Acest acord este cu atât mai interesant, am putea spune, dacă ne gândim că dispunerea corpurilor cerești așa cum sunt ele văzute de pe Pământ nu sugerează prin aproape nimic aceste imagini.

Realitatea este aceea că anticii recunoșteau în ordinea constelațiilor însăși evoluția omenirii și a lumii, așa cum era ea înțeleasă și păstrată în memoria colectivă. Pentru populațiile străvechi, *istoria lumii era scrisă în stele*.

Capul Meduzei, pe o gemă grecească. Cerul nopții era privit ca o carte vie de istorie, aștrii cerești fiind considerați trupurile materiale ale zeilor sau ființelor spirituale. Anticii credeau că au capacitatea de a intra în legătură cu aceste ființe, a căror influență o resimțeau. Spre exemplu, nu este o coincidență faptul că steaua Algol, asociată cu capul Gorgonei – Meduza în tradiția greacă – era recunoscută în toate culturile lumii antice ca având o influență malignă. Astrologii evrei i-au dat numele spectrului întunecat Lilith, iar înaintea lor indienii din regiunile deșertice o numeau Capul lui Satan, în vreme ce chinezii o botezaseră cu un termen care s-ar traduce prin „cadavre îngrămădite”. Atunci când priveau o zonă anume a bolții cerești, diversele culturi ale lumii antice trăiau aceeași realitate spirituală.

Prin urmare, ceea ce considerăm a fi o idee modernă care demontează superstițiile antice este de fapt una cu adevărat veche. Noțiunea de evoluție secvențială a speciilor s-a născut cu mii de ani înainte ca Darwin să fi pornit la drum pe vasul *HMS Beagle*.

Istoria secretă a fost codificată în zodiac, consemnată de inițiați ca Jakob Böhme și Robert Fludd și păstrată până în epoca modernă de organizații ezoterice precum francmasonii și diverse grupări rozacruciene, dar întotdeauna, în mod deliberat, în așa fel încât neinițiații să n-o poată înțelege.

Apoi, în secolul al XIX-lea, când textele sacre ale hinduismului au început să fie traduse în limbile europene și publicate în tiraje de masă, o mare parte din cunoștințele ezoterice anterior atent ascunse au pătruns în conștiința publicului general. Fascinația stărnită de ele a reaprins interesul pentru Cabala și pentru alte tradiții occidentale, contribuind la crearea unei veritabile mode a spiritualismului. Mulți dintre marii intelectuali ai epocii au încercat să aplice metodologia științifică la studiul fenomenelor spirituale și spiritualiste.

În anul 1874, Charles Darwin participa la ședințe de spiritism împreună cu romancierul George Eliot. Rivalul lui Darwin, A.E. Wallace, a luat parte la o serie de experimente controlate de spiritualism, considerând că aceste fenomene pot fi măsurate și verificate așa cum alte tipuri de fenomene erau măsurate și controlate științific. După cum vom vedea în continuare, mulți intelectuali de frunte, printre ei aflându-se și oameni de știință, credeau că filozofia ezoterică este un domeniu al cunoașterii în sine și că știința și supranaturalul vor ajunge într-o zi să se armonizeze.

Friedrich Max Müller era un tânăr german pe care Compania Indiilor de Est l-a angajat în anii 1840 să traducă *Rig Veda*; ulterior i-a fost oferit un post de profesor la Oxford. Müller a tradus cărțile sacre ale hindușilor în cincizeci de volume și astfel doctrinele ezoterice orientale au ajuns pentru prima dată la cunoștința publicului larg. Germanul era bun prieten cu Darwin, cu care întreținea o corespondență regulată. *Originea speciilor* a fost publicată în anul 1859.

Conform istoriei secrete, evoluția speciilor nu a fost un proces lin, constant, așa cum consideră știința. Au existat meandre și puncte de cotitură cu implicații majore asupra modului în care înțelegem astăzi fiziologia și structura noastră mentală. Au existat de asemenea drumuri înfundate, false începuturi și încercări deliberate de sabotaj. Șerpi, păianjeni, gândaci și creaturi parazite, pe de altă parte, au prins formă sub influența malignă a feței întunecate a Lunii.

În conformitate cu doctrina secretă, animalele au evoluat în formele pe care le cunoaștem astăzi sub influența stelelor și a planetelor – leul influențat de constelația Leului, spre exemplu, vitele de Taur. Centaurii, sirenele, faunii și satirii erau predecesorii oamenilor actuali: impulsul de a crea ființa umană modernă din punct de vedere anatomic, în diverse stadii de evoluție.

Planul cosmic viza ca toate formele biologice din lume să fie, treptat, încorporate în om, acesta urmând a fi încoronarea procesului de creație. Pe măsură ce conduceau omenirea tot mai aproape de anatomia umană de astăzi, zeii și-au asumat conformațiile parțial umane, parțial animale pe care le-au reținut sumerienii, egiptenii, persanii și

babilonienii, până ce au ajuns la formele anatomice perfecte pe care și le aminteau ultimele mari civilizații ale lumii antice: grecii și romanii. Zeița planetei Venus, de pildă, era divinitatea cu cap de vacă Hathor, iar zeul planetei Mercur era Anubis cel cu cap de câine, de pe zidurile templelor egiptene. Conform tradiției secrete, aceleași ființe au rămas în memoria grecilor din epoca clasică, în forme mai evolute.

Textele antice referitoare la această eră pun de asemenea un accent deosebit pe giganți. Autorul *Cărții lui Enoh*, aparținând tradiției iudaice, și Platon, din cea greacă, sunt de acord că în acele vremuri timpurii, înaintea Potopului, a apărut o rasă de uriași. De fapt, legende referitoare la o rasă antediluviană de uriași există în lumea întreagă, de la Danava și Daitya în India, la Miaotse în China. În *Dialog între Midas Frigianul și Silenus*, text de pe vremea lui Alexandru cel Mare, care s-a păstrat fragmentar, Silenus afirmă că „oamenii creșteau până la de două ori înălțimea bărbaților din vremea lui și trăiau de două ori mai mult“. În conformitate cu tradiția secretă, uriașele statui Bamyane recent distruse în Afghanistan nu erau reprezentări gigantice ale lui Buddha, ci statui în mărime naturală ale unor uriași înalți de cincizeci și doi, treizeci și șase și respectiv nouă metri. Veșmintele care le dădeau înfățișarea unor Buddha erau sculptate în ghips și se spune că ar fi fost adăugate ulterior. În secolul al XIX-lea, s-a consemnat ceea ce credeau localnicii, anume că statuile îi înfățișau pe Miaotse, giganții din tradiția chineză. De asemenea, despre celebrele statui din insula Paștelui se presupune că ar reda înălțimea reală a uriașilor din trecut.

Totodată, să nu uităm de ciudățeniile care s-au dovedit a fi drumuri închise pe calea evoluției: oamenii cu un singur picior, oamenii-liliac, oamenii-insecte și oamenii cu coadă. Manetho, un istoric egiptean din secolul al III-lea î.C., a consemnat miturile referitoare la vlăstarele Observatorilor, scriind că „au adus pe lume creaturi umane cu două aripi, altele cu patru aripi și două fețe, oameni cu un trup și două capete, alții cu picioare de țap și coarne pe cap; unii aveau picioare de cal în spate și de om în față; mai existau unii despre care se zice că erau tauri cu cap de om și câini cu patru capete, a căror coadă le ieșea din spate precum coada de pește [...] și alți monștri, tot soiul de creaturi ca niște dragoni“.

Aceasta era, prin urmare, epoca imortalizată în marile mituri ale omenirii, cea care și-a găsit ecou în opere ale literaturii fantastice precum *Stăpânul inelelor* de J.R.R. Tolkien sau cărțile din ciclul *Narnia* ale lui C.S. Lewis. Aceste texte constituie o răbufnire în prezent a memoriei colective din perioada în care oamenii împărțeau planeta cu uriași, dragoni, sirene, centauri, unicorni, fauni și satiri. Numeroși pitici, silfi, nimfe, driade și alte ființe spirituale inferioare slujeau zeilor, iar oamenii trăiau alături de ele, se războiau cu ele și uneori se îndrăgosteau de ele.

În istoria secretă, ultimele ființe care au apărut înaintea omului au fost maimuțele antropoide. Ele s-au născut fiindcă unele spirite s-au grăbit și s-au încarnat prea devreme, înainte ca anatomia umană să fi fost definitivată. Prin urmare, susțin inițiații,

nu este corect să spunem că omul se trage din maimuță, ci mai degrabă că *maimuțele antropoide constituie o ramură degenerată a omenirii*.

Desigur că nici una dintre aceste creaturi fabuloase nu a lăsat vreo urmă fosilizată. Și atunci, de ce atâtea personalități ale istoriei, inițiați ai societăților secrete, au crezut în existența lor? De ce ar trebui o persoană inteligentă să acorde măcar un dram de atenție acestei idei?

ASASINAREA REGELUI VERDE

ISIS ȘI OSIRIS • GROTA CĂPĂȚÂNII • PALLADIUM-UL

În perioada descrisă de miturile Olimpului, zeii trăiau printre oameni. Dar istoria *ultimului* zeu care a domnit ca rege pe Pământ este consemnată în versiunea sa cea mai detaliată nu în mitologia elenă, ci în cea egipteană. Vechii egipteni nu se îndoiau de faptul că zeul lor cel mai important trăise odinioară printre ei, îi condusesese în bătălii și îi guvernase înțelept și cu pricepere.

Herodot descrie astfel o vizită la templul în care se spunea că ar fi fost îngropat Osiris: „Obeliscuri gigantice din piatră se înalță în curte și alături se află un lac artificial circular. Pe acest lac, noaptea, egiptenii pun în scenă Misterele, Ritul Negru care celebrează moartea și învierea unei ființe al cărei nume nu îndrăznesc a-l rosti. Eu știu ce se întâmplă acolo, dar [...] nu voi spune nimic mai mult.“

Din fericire, putem completa această relatare incitantă cu povestea lui Osiris așa cum este ea narată de Plutarh, un preot inițiat al oracolului din Delphi, care a trăit aproximativ în aceeași perioadă cu Herodot. Cele ce urmează se bazează pe descrierea lui Plutarh, la care am adăugat material suplimentar, din alte surse.

Vom începe prin a ne imagina o lume măcinată de război și frământată de monștri feroși și de animale sălbatice. Osiris era un mare vânător, un „Stăpân al Fiarelor“ – același cu Orion Vânătorul din mitologia elenă și Herne Vânătorul din cea nordică – și un războinic de seamă, care apăra țara de fiarele prădătoare și înfrângea armatele invadatoare.

Acest mare luptător a fost însă învins nu în lupta cu monștrii sau pe câmpul de bătălie, ci de dușmanul din interior.

La întoarcerea dintr-o campanie militară, Osiris a fost întâmpinat cu urale de mulțime, de poporul care îl iubea. Domnia sa, deși amenințată mereu de atacurile din exterior, avea să rămână în amintirea populară ca o epocă de aur, o eră a bunăstării și fericirii sociale. Numele Osiris rezonază cu însemințarea, *ourien* însemnând sămânță, spermă, iar ceea ce noi numim astăzi „centura lui Orion“ este de fapt un eufemism, în Antichitate fiind percepută ca un penis ce devenea erect pe măsură ce noul an se scurgea. Aceste amănunte ar trebui să ne prevină că povestea care urmează are o puternică latură sexuală.

Osiris a acceptat invitația fratelui său, Seth, la un banchet menit să-i celebreze victoria în luptă. Unii spun că Osiris s-ar fi culcat cu frumoasa Nephtys cea cu pielea

întunecată, soția lui Seth și sora lui Isis, consoarta eroului nostru. Aceasta înseamnă oare că Seth avea un motiv pentru a ucide? Dar poate că nici nu-i trebuia unul. Explicația animozității resimțite de acesta față de Osiris rezidă în chiar numele lui. Fiindcă Seth era trimisul lui Satan.

După banchet, Seth a anunțat că va fi organizat un joc. El confecționase deja un cufăr splendid, ca un sicriu din lemn de cedru încrustat cu aur, argint, fildeș și lapislazuli. Cel care avea să se potrivească perfect în cufăr, a declarat Seth, îl putea păstra.

Unul câte unul, invitații au încercat să intre în cufăr, dar fiecare era prea gras sau prea slab, prea înalt sau prea scund. În cele din urmă, Osiris s-a apropiat și s-a întins în sicriu. „Mi se potrivește!“ a strigat el. „Parcă mi-ar fi o a doua piele!“

Dar plăcerea de a fi câștigat cufărul i-a fost de scurtă durată, căci Seth a pus imediat capacul, l-a bătut în cuie și a umplut fiecă crăpătură din lemn cu plumb topit, metalul lui Satan. Apoi, împreună cu servitorii săi, a dus cufărul pe malul Nilului și i-a dat drumul pe apă.

Osiris era nemuritor și Seth știa că nu-l poate ucide, dar spera că astfel va scăpa de el pentru totdeauna.

Cufărul a plutit pe Nil vreme de câteva zile și nopți, ajungând în cele din urmă la țărm în regiunea în care se află azi Siria. Un tamarisc tânăr care creștea acolo l-a învăluit cu ramurile sale și, treptat, a crescut în jurul lui, închizându-l protector în trunchiul său. Cu timpul, copacul a devenit celebru pentru frumusețea lui, iar regele Siriei l-a tăiat și l-a sculptat în forma unui pilastru pe care l-a așezat în mijlocul palatului său.

Între timp, Isis, despărțită de soțul ei și deposedată de tron, și-a tăiat părul, și-a înnegrit fața cu cenușă și a rătăcit de colo-colo, căutându-și înlăcrimată consortul iubit. După o vreme, a intrat ca servitoare la curtea unui rege străin. (Cititorii vor remarca modul în care această legendă, inițial un rit sacru în templele Egiptului antic, ne-a parvenit într-o formă ușor cosmetizată, aceea a basmului *Cenușăreasa*.)

Dar Isis n-a renunțat niciodată la gândul de a-și găsi bărbatul și, într-o zi, puterile ei magice i l-au arătat într-o viziune, în cufărul din trunchiul copacului aflat chiar în palatul regelui sirian la curtea căruia slujea ea. Atunci Isis și-a dezvăluit adevărata identitate, de regină, și l-a convins pe rege să doboare pilastrul și s-o lase să ia cufărul.

A plecat de acolo la bordul unui vas și s-a oprit pe insula Chemmis, din delta Nilului. Acolo avea de gând să-și folosească magia pentru a-și readuce soțul la viață.

Dar și Seth avea puteri magice. Împreună cu acoliții săi malefici, vâna la lumina Lunii și, într-o viziune bruscă, a văzut-o pe Isis ținându-l în brațe pe Osiris. Astfel că, în timp ce ea dormea, el s-a abătut asupra cuplului de îndrăgostiți. Hotărât ca de această dată să-și atingă obiectivul, l-a atacat pe Osiris cu sălbăticie și l-a tăiat în paisprezece bucăți, pe care le-a ascuns în cele patru zări ale regatului său.

Așa că văduva Isis s-a văzut nevoită să plece din nou la drum. (Cei familiarizați într-o oarecare măsură cu ritualurile francmasoneriei știu probabil că membrii acestui ordin se autointitulează „Fiii Văduvei“, în parte pentru a-și marca participarea la căutărilor ei.)

Isis purta șapte văluri pentru a nu fi recunoscută de acoliții lui Seth și era ajutată de Nephtys, care îl iubea deopotrivă pe Osiris; aceasta din urmă s-a transformat

Basorelief din templul de la Philae.

într-un câine pentru a găsi mai ușor și a dezgropa bucățile din trupul lui Osiris. Ele au reușit să le recupereze pe toate, cu excepția penisului, care fusese mâncat de peștii din Nil.

După ce au ajuns în insula Abydos, în sudul Egiptului, noaptea, Isis și Nephthys au alăturat părțile găsite și le-au legat laolaltă bandajându-le cu ajutorul unei fâșii lungi de pânză albă. Prima mumie.

Apoi Isis a făurit un penis din aur și l-a atașat la locul lui pe corp. Nu a izbutit să-și readucă soțul la viață în întregime, dar l-a înviat din punct de vedere sexual, astfel că s-a putut apleca asupra lui, atingându-l cu mișcări delicate și învăluindu-i penisul sub forma unei păsări până ce el a ejaculat. În acest mod ea a rămas însărcinată și așa l-a conceput pe Horus, noul Stăpân al universului.

Crescând, Horus a răzbunat moartea tatălui său, ucigându-și unchiul, pe Seth. Între timp, Osiris trăia în Lumea de Dincolo, ca rege și Stăpân al Celor Morți. Acesta este rolul în care este cel mai des înfățișat de egipteni, de obicei cu fața verde, învăluit în bandaje grele și aparent imobil, dar emanând o forță simbolizată de însemnele sale regale, purtând cârja și îmblăciul.

Dar ce înseamnă oare toate acestea? Ce putem înțelege din ele?

La un anumit nivel, par a reprezenta succedarea constelațiilor, în precesia echinocțiilor. Horus îl detronează pe Seth și-i ia locul.

La un alt nivel, poate unul evident, avem de-a face cu un mit al fertilității legat de ciclul anual al anotimpurilor. Apariția stelei Sirius la orizont, după ce luni întregi nu putuse fi văzută, era pentru vechii egipteni un semn că Osiris avea să învie la scurt timp după aceea și că Nilul avea să se reverse. Mituri ale zeului suveran revenit la viață au circulat în lumea întreagă, de la Tammuz și Marduk la poveștile Regilor Pescari asociate

Isis alăptându-l pe Horus. Pentru idealiştii care cred în universul de tip mintea-înaintea-materiei şi care sunt de părere că acest univers a contribuit la protejarea şi la evoluţia omenirii, imaginea Zeiţei-Mamă cu pruncul ei constituie cel mai important simbol, poate mai important chiar şi decât crucea.

cu Parsifal şi regele Arthur. Şi toate respectă acelaşi tipar. Regele este rănit de moarte în zona genitală şi, în vreme ce el zace suferind, pământul rămâne sterp. Apoi, în primăvară, are loc o intervenţie magică, iar el învie atât sexual, cât şi într-un mod care fertilizează lumea întreagă.

De aceea Osiris era venerat în Egipt ca zeu al recoltelor şi al fertilităţii verii. Mult-dorita apariţie anuală, la răsărit, a lui Orion şi a consoartei sale, Isis – pe care noi o cunoaştem sub numele Sirius, cea mai strălucitoare stea de pe cer – vestea revărsarea Nilului şi deci revenirea la viaţă a lumii vegetale şi a celei animale şi umane deopotrivă, fiind în mod literal o problemă de viaţă şi de moarte. Egiptenii confecţionau mici mumii din săculeţi de in umpluţi cu cereale. Când acestea erau udate, cerealele încolţeau şi răsăreau prin pânză, arătând că marele zeu renăscuse.

„Eu sunt planta vieţii“, spune Osiris în textele din piramide.

Nu voi zăbovi asupra acestui aspect al lui Osiris, deoarece semnificaţia miturilor referitoare la fertilitate a devenit aproape unanim recunoscută în ultima sută de ani, de când Sir James Frazer a scris *Creanga de aur*. Problema este că această semnificaţie tinde să fie apreciată în detrimentul tuturor celorlalte.

Dacă populaţia Egiptului care umplea curţile templelor antice înţelegea povestea lui Osiris la acest nivel al mitului fertilităţii, trebuie spus că exista şi un alt nivel, mai înalt, cunoscut doar preoţilor din sanctuarul interior – Ritul Negru al cărui secret pretindea Herodot că îl cunoaşte.

Iar acest secret era unul *istoric*.

Pentru a discerne adevărul în acest sens, trebuie să ne îndreptăm atenţia asupra unui episod la fel de bizar şi de tulburător din mitologia elenă. Ştim de la Plutarh că în

Antichitate, Osiris, ultimul zeu-faraon care a stăpânit Pământul, era echivalentul lui Dionisos, ultimul zeu olimpian. Sursele nu concordă asupra originii lui. Unii specialiști susțin că tatăl lui era Hermes, alții înaintează numele lui Zeus. Toți sunt însă de acord cu faptul că mama micului zeu era Gee, Pământul-Mamă, și că, la fel ca în cazul lui Zeus, ea l-a ascuns pe pruncul Dionisos într-o peșteră.

Ca și Zeus, Dionisos reprezenta evoluția unei noi forme de conștiință, pe care Titanii, și de această dată, erau hotărâți s-o sugrume din fașă. Și din nou Titanii ne apar ca devoratori ai conștiinței. Aceștia și-au mânjit fețele cu ghips alb, pentru a-și ascunde identitatea de fii cu chipurile negre ai zeului-cioară. Nu voiau să-l sperie pe micul Dionisos, ci să-l ademenească din leagănul ascuns într-o nișă, în fundul peșterii. Și dintr-odată s-au năpustit asupra lui, sfâșiindu-l în bucăți, pe care le-au azvârlit într-un cazan cu lapte clocotind, smulgând carnea de pe oase cu dinții.

Între timp, Atena se strecurase în peșteră nevăzută și furase inima copilului înainte ca aceasta să fie fiartă și mâncată. I-a dus-o lui Zeus, iar el și-a făcut o tăietură în coapsă, a îndesat inima înăuntru și a cusut carnea la loc. După o vreme, așa cum Atena făcuse gata formată din țeasta lui, Dionisos a renăscut, și el în toată firea, din coapsa lui Zeus.

Pentru a înțelege realitatea istorică aflată la baza acestei legende misterioase și a poveștii paralele a lui Osiris, trebuie să ne amintim că, în această versiune a istoriei universului, materia a precipitat din mintea cosmică în decursul unor foarte lungi perioade și a evoluat treptat, lent, spre soliditatea pe care o cunoaștem astăzi. Este de asemenea util să nu uităm că, deși ne gândim la aceste personaje mitice, oameni și zei deopotrivă, ca având o anatomie similară cu a noastră, așa ne apar ei doar priviți cu ochiul imaginației.

Pentru ochii fizici ai epocii respective, lumea arăta cu totul altfel. Era lumea imortalizată în *Metamorfozele* poetului-inițiat Ovidiu, când formele anatomice ale oamenilor și animalelor nu erau definitivate în structura pe care o au acum, o lume a giganților, a hibrizilor și a monștrilor. La oamenii cei mai avansați din punct de vedere anatomic, perechea de ochi actuali era în formare, dar „lanterna“ lui Osiris era încă proeminentă în mijlocul frunții, unde osul craniului nu se întărise încă.

Treptat, materia a devenit mai densă. Iar ceea ce trebuie să reținem de aici este că, deși materia precipitase din minte, era străină de aceasta. Pe măsură ce s-a solidificat, ea a devenit o barieră din ce în ce mai serioasă în fața fluxului liber al minții cosmice. Și treptat, în vreme ce materia a căpătat consistență, apropiindu-se din acest punct de vedere de obiectele solide pe care le cunoaștem astăzi, s-au dezvoltat două dimensiuni paralele: lumea spirituală și lumea materială, prima fiind percepută cu lanterna lui Osiris, iar cealaltă cu ajutorul celor doi ochi fizici.

Povestea lui Osiris/Dionisos este următorul episod și poate cel decisiv în acest proces, când unele părți ale minții cosmice, ale conștiinței universale, s-au desprins și au fost absorbite în trupuri individuale. Calota craniană s-a osificat, închizându-se peste lanterna lui Osiris și izolându-se astfel de mintea cosmică.

În conformitate cu înțelepciunea antică, atâta vreme cât nu existase nici o barieră către lumea spiritelor, a zeilor și a îngerilor de deasupra, omul nu se putuse bucura de libertatea de voință și de gândire care caracterizează conștiința umană. Dacă nu am fi fost astfel separați de lumea spiritelor și de mintea cosmică, dacă însăși construcția noastră fizică nu ne-ar fi izolat de ea, mintea umană ar fi fost copleșită.

Așa însă, oamenii aveau acum un spațiu personal, în care să poată gândi.

Imaginea arhetipală a acestui model al condiției umane este alegoria grotei, a lui Platon. Prizonierii sunt înlanțuiți în grotă cu fața la un zid, fără posibilitatea de a privi în jur. Întâmplările care se petrec afară, dincolo de gura peșterii, aruncă pe zid umbre pe care prizonierii le cred a fi realitatea.

Acesta este un model al filozofiei numite idealism, conform căreia mintea cosmică și gândurile sau ființele-gând emane de ea (*ideile*) constituie realitatea superioară. Obiectele fizice, pe de altă parte, sunt doar umbre sau reflexii ale acestei realități superioare.

Fiindcă ne-am îndepărtat mult de epoca în care oamenii credeau în idealism, ne este dificil să-l apreciem ca pe o filozofie de viață, fără a-l considera doar o teorie seacă. Dar cei care credeau în el percepeau lumea într-un mod idealist și îl considerau un proces istoric.

Teoreticienii ignoră în general nivelul de semnificație surprinzător de literal al alegoriei lui Platon. Grotă despre care vorbim este calota craniană. Craniul este o incintă întunecată, osoasă, acoperită de piele. Platon era un inițiat, conștient de mecanismele delicate de umbre și reflexii produse în interiorul craniului uman, fiziologia și psihologia oculte ale doctrinei secrete.

Caracteristica definitorie a vieții umane, reușita ei de vârf, ca și a universului, este capacitatea de a gândi. Creierul este cel mai complex, cel mai subtil, mai misterios și cu adevărat miraculos obiect fizic din universul cunoscut. Iar în conformitate cu doctrina secretă, *cosmosul a creat creierul uman pentru a se putea gândi la sine însuși*.

Pentru a înțelege ceea ce analizăm aici, este esențial să renunțăm la modul materialist de a gândi și de a aborda lucrurile privindu-le, dacă putem spune așa, pe la celălalt capăt al telescopului. Dacă sunteți idealist, înseamnă că aveți credința că universul a fost creat de Mintea cosmică pentru mințile umane. Mai precis, credeți că Mintea cosmică a creat universul material pentru a conferi minții umane structura pe care o are astăzi.

Istoria idealistă a creației este istoria acestui proces, iar marile evenimente din cuprinsul ei au așezat la locul lor Soarele, Luna, planetele și stelele. *Conștiința umană are în prezent structura pe care o are deoarece corpurile cerești sunt dispuse deasupra noastră așa cum sunt dispuse*.

Odată ce Luna s-a aflat în locul potrivit pentru a reflecta pe Pământ lumina Soarelui, iar acest proces a fost reprodus în microcosmosul craniului uman, odată ce materia a devenit suficient de densă pentru ca mintea umană să fie „izolată“, s-a atins punctul în care anatomia și conștiința omului au dobândit forma pe care o cunoaștem astăzi. Condițiile elementare necesare pentru ca ființa umană să poată reflecta – să poată gândi – erau deci îndeplinite.

A mai rămas însă de discutat o problemă.

Însoțitorii lui Pan, de Luca Signorelli. Această gravură este o copie rară a unei picturi distruse în al Doilea Război Mondial.

În istoria secretă, această evoluție are totodată o dimensiune specific *sexuală*. Preoții misterelor credeau că, pe măsură ce lanterna lui Osiris s-a retras sub învelișul osos al craniului și a ocupat poziția pe care o are astăzi glanda pineală, a început să iasă în relief penisul. Conform învățăturilor antice, penisul a fost ultima parte a corpului uman care a dobândit forma și structura actuale, cărnoase, acesta fiind motivul pentru care artiștii familiarizați cu doctrina societăților secrete, ca Michelangelo și Signorelli, confratele inițiat al lui Leonardo da Vinci, confereau penisului, în reprezentările personajelor mitologice, un aspect vegetal.

Ajunși în acest punct de cotitură al istoriei, când penisul a devenit carne, oamenii nu se mai puteau înmulți prin vechea metodă a partenogenezei, specifică plantelor. Astfel, omenirea a cedat cu totul în fața sexualității animalice.

Iar de aici s-a deschis calea unei a treia dimensiuni, teribile.

Oasele umane s-au rigidizat, căpătând un caracter material. Craniul a devenit ceva pe jumătate viu, pe jumătate mort. Aceasta este baza unei axiome a doctrinei secrete care susține că *începutul morții a fost nașterea gândirii*.

În conformitate cu înțelepciunea secretă, există o opoziție fundamentală între viață și gândire. Procesele vii din organismul uman – digestia, respirația și fenomenele specifice creșterii, spre exemplu – decurg în mare parte inconștient. Iar dimensiunea conștientă, gânditoare, a omului este posibilă doar printr-o suprimare parțială a acestor

procesele vitale. Organismul uman „deturnează“ forțele care la animale sunt utilizate pentru creștere și structurare biologică, și le canalizează pentru a crea condițiile necesare gândirii. Se spune că acesta este motivul pentru care oamenii sunt, comparativ cu animalele, ființe bolnăvicioase. Gândirea este un proces letal, limitând atât dezvoltarea, cât și longevitatea.

În stadiul de creaturi vegetale, protoamenii nu aveau experiența morții. Când au început să dobândească însă caracteristici animale, au resimțit gustul morții, ceva asemănător cu somnul plin de vise. După o vreme, se „trezeau“ din nou în lumea materială. Dar acest somn nu le mai oferea învierea mult-dorită, oricât de profund ar fi fost. Pe măsură ce oasele umane și Pământul în sine s-au rigidizat, dobândind structura pe care o au astăzi, omul a început să se deplaseze mai puțin liber, și chiar cu durere. Strigătul morții căpăta o sonoritate tot mai puternică, până ce, în final, a devenit aproape asurzitor.

Somnul s-a adâncit până ce a căpătat aparența morții, după care s-a transformat în moarte.

Oamenii erau acum prinși în ciclul sălbatic al vieții, morții și renașterii, ciclul în care orice ființă trebuie să moară pentru a face loc unei noi generații. Lumea ajunsese într-un loc în care trebuia ca părinții să moară pentru a lăsa loc fiilor, iar regele trebuia să moară pentru a lăsa cale liberă unui succesor tânăr și viguros. Cărturarii au izbutit să coreleze textele existente cu sculpturile din zona piramidei în trepte de la Karnak, lângă Cairo, pentru a înțelege ce anume se petrecea în cadrul ritualurilor „Heb-Sed“ care aveau loc aici. După ce participa la o ceremonie a morții și renașterii într-o

În nordul Europei, zeul care a devenit prizonier al ciclurilor naturii era portretizat sub chipul Omului Verde. O divinitate înveșmântată în frunze, aprigă precum natura, dar și victimă a ei, Osiris privește spre credincioși de pe zidurile nenumăratelor biserici creștine.

încăpere subterană, faraonul „înviat“ ieșea într-o curte din incinta templului. Acolo urma să treacă printr-o serie de teste de forță, inclusiv alergarea cu un taur, pentru a demonstra că – așa cum striga de fapt în mod ritualic – „Sunt liber să alerg prin țară.“ Dacă nu reușea să treacă aceste teste, faraonul avea parte de o moarte la fel de sângeroasă precum cea a taurului. Un călător britanic din secolul al XIX-lea ne-a lăsat următoarea relatare de la fața locului a sacrificării unui zeu-taur în India: „Când e dată lovitura ce desprinde capul de trup, chimvalele sună, tobele bat, cornul răsună și toți participanții, strigând, își mânjesc trupurile cu sânge, se tăvălesc în el și, dănțuind ca niște demoni, își însoțesc dansul cu cântece, aluzii și gesturi obscene.“

Ceva asemănător trebuie să fi văzut și Herodot, dacă i s-a permis să urmărească Ritul Negru al egiptenilor. În punctul culminant al ceremoniei de inițiere pe care am descris-o, candidatul ar fi fost și el martor la ceva similar: moartea unui mare zeu.

Condiția omului se schimba din multe puncte de vedere. Am ajuns astfel la un punct de inflexiune în istoria secretă a lumii, când materia precipitată din mintea cosmică se solidificase într-o asemenea măsură, încât craniul uman dobândise deja în mare parte forma pe care o are astăzi. Dar cel de-al treilea ochi era încă mult mai activ decât este în prezent. *Percepțiile lumii materiale erau la fel de vii ca acelea ale planului spiritual.*

Un om care intră în sala tronului privește un alt om așezat în fața lui – sau ceea ce pare a fi un om. Deși omenirea nu mai avea acces nelimitat la lumea spiritelor, pe atunci individul îl putea privi pe rege cu al treilea ochi și, dacă o făcea, era posibil să vadă un zeu așezat pe tron.

Cea mai amplă mărturie istorică a capacității pierdute a omului de a folosi acest dublu mod de percepție se regăsește în *Bhagavad Gita*. Un conducător de car de luptă pe nume Arjuna era frământat de îndoieli în ajunul unei bătălii. De aceea Krișna, conducătorul pe care avea să-l reprezinte în luptă, îi permite să-l vadă cu ochiul viziunii interioare în forma sa divină, supremă. Tremurând de venerație și uimire, Arjuna percepe ochii lui Krișna ca fiind Soarele și Luna, vede că zeul umple Cerurile și Pământul cu strălucirea a o mie de sori, că este venerat de nenumărați alți zei și că în el rezidă toate minunile universului. Apoi Krișna își reia forma umană și își arată chipul blând, pentru a-l liniști pe îngrozitul Arjuna.

Probabil că aceeași experiență era trăită de cel ce intra în sala tronului său din Teba. Jakob Böhme numea lumea pietrei sculptate, a lemnului cioplit, a veșmintelor regale și a cărnii „Lumea de Afară“. Și expresia se dorea a fi peiorativă. Böhme știa că lumea interioară, accesibilă celui de-al treilea ochi, este cea reală. Iar în lumea sângeroasă, chinuitoare și scaldată în moarte în care s-au pomenit aruncați, de ea s-au agățat adepții lui Osiris.

Prin urmare, mitul lui Osiris are numeroase înțelesuri ascunse, dar mai presus de toate este un mit al conștiinței. Din el aflăm că toți trebuie să murim, dar numai pentru a renaște. Osiris revine la viață nu într-o existență obișnuită, ci într-o stare superioară de conștiință. „Nu voi putezi, proclamă el în *Cartea morților*, nu mă voi descompune, nu voi cădea pradă viermilor, îmi voi păstra ființa, voi trăi, voi trăi.“ Remarcăm și de

această dată formularea, noțiunea de renaștere ce ar putea părea ciudat de familiară creștinilor. Fiindcă Osiris constată aici că are ceea ce creștinii numesc „viață veșnică“.

În povestea lui Osiris am văzut cum forțele sexului, morții și gândului au devenit mai strâns împletite, pentru a crea acel atribut unic care este conștiința umană. Înțelepții din Antichitate și-au dat seama că moartea și sexualitatea sunt necesare pentru ca gândirea să poată exista, și fiindcă au înțeles modul în care aceste forțe s-au întrepătruns în cadrul unui proces istoric, au înțeles totodată că gândirea conștientă poate fi utilizată pentru a manipula forța sexuală și pe cea a morții astfel încât să poată fi atinse stări de conștiință superioare. Încă din cele mai vechi timpuri, aceste tehnici au fost unele dintre cele mai bine păstrate secrete ale școlilor misterelor și ale societăților secrete.

Vom analiza în detaliu asemenea tehnici puțin mai târziu; toate acestea sunt însă dificil de înțeles pentru noi, fiindcă tindem în general să percepem sexualitatea în termeni pur materialști. Este foarte greu, spre exemplu, să privim reprezentările falusurilor de pe zidurile templelor egiptene și hinduse și să ne imaginăm ce anume urmăreau ele să transmită, cum ar fi trebuit să fie „interpretate“, deoarece în epoca modernă, spiritualitatea a fost aproape complet eliminată din problemele de natură sexuală.

În lumea antică, sperma era considerată o expresie a voinței cosmice, forța generativă ascunsă, principiul structurant al întregii vieți. Se credea că fiecare dram de spermă conține o particulă din *prima materia* din care sunt făcute toate, o particulă ce poate exploda cu o forță incredibilă, pentru a forma un nou macrocosmos. Adolescenții de azi resimt poate un vag ecou al acelui sentiment străvechi, când primele impulsuri ale sexualității aduc cu ele senzația unei noi intensități, a unei chinuitoare dorințe de a îmbrățișa lumea întregă.

Dorința însă este totdeauna predispusă la degradare. Lucrul pe care îl dorim îl și *posedăm*, în imaginație. Dorința solidifică. Atunci când simțim dorință pentru cineva, îl „reificăm“, pentru a folosi un termen împrumutat de la Jean-Paul Sartre; vrem să-l supunem voinței noastre, iar aceasta este influența Spiritului Opoziției.

Din perspectiva universului de tip mintea-înaintea-materiei, această degradare a celorlalți prin modul în care îi percepem poate fi adevărată în sens literal: modul în care îi privim pe ceilalți le afectează structura fiziologică și chimică.

Știința modernă ne-a învățat să considerăm impulsul sexual ca pe ceva impersonal, ceva ce are o voință independentă de a noastră, ca expresie a instinctului de supraviețuire al speciei. Și pentru antici, dorința sexuală era expresia unei voințe mai presus de cea a individului. Ei considerau că sexualitatea ne ghidează spre clipele decisive din viață, fiindcă înțelegeau că sexul hotărăște în familia cui ne naștem, dar și persoanele către care suntem atrași.

În lumea antică, un bărbat ce privea o femeie pe care o dorea se simțea uneori pradă unei dorințe copleșitoare, înspăimântătoare. Știa că restul vieții lui va fi decis de răspunsul ei. Știa de asemenea că rădăcinile dorinței lui erau foarte, foarte adânci, avându-și originea cu mult înainte de viața lui actuală. Știa că dorința sexuală care îl îndreptase spre ea nu era pur biologică, așa cum considerăm noi astăzi, ci avea și alte

Melancholia I de Dürer și, alături, Postura morții, de Austin Osman Spare. Pe lângă tehnicile menite să controleze forța sexuală pentru a atinge stări înalte de conștiință, în cadrul societăților secrete erau deprinse modalități de canalizare a forțelor morții. Osman Spare a dezvoltat o metodă ce implica astuparea gurii, a nasului, ochilor și urechilor. În India, Bhagavan Sri Ramana, Thakur Haranath și alții asemenea lor au intrat în stări de transă îndelungate, similare morții, care au făcut chiar ca trupurile lor să fie pregătite de înmormântare, după care au revenit la viață într-o stare de conștiință superioară.

dimensiuni, spirituale și sacre. Dacă planul dragostei îl ghidase spre întâlnirea cu ea, însemna că marii zei din ceruri pregătiseră pentru ei această experiență vreme de milenii, în decursul multor încarnări.

Astăzi știm că, atunci când privim o stea îndepărtată, vedem de fapt ceea ce a existat cu foarte mult timp în urmă, fiindcă luminii ei i-a trebuit o vreme îndelungată ca să ajungă pe Terra. Anticii cunoșteau însă și un alt adevăr, acela că atunci când își contemplau propria voință, vedeau de fapt ceva format cu mult timp înainte de a se naște ei. Știau de asemenea că, de fiecare dată când simțeau că se contopesc cu altă ființă umană în actul sexual, era implicat mersul unor constelații întregi. Și mai știau că *felul* în care făceau dragoste va exercita un efect asupra universului vreme de milenii de-a rândul.

Atunci când facem dragoste interacționăm cu marile puteri cosmice și, dacă decidem să procedăm astfel în mod *conștient*, putem lua parte efectiv la actul magic în sine. La acest element magic al raportului sexual se referea Rilke atunci când scria că „doi oameni unindu-se în noapte invocă viitorul“.

Mai există încă o întorsătură în legenda lui Osiris, o umbră întunecată într-o poveste și așa sumbră. Am văzut că Isis avea o soră, pe Nephtys, și că între ea și Osiris s-ar fi manifestat o anume necuviință de natură sexuală. Mai târziu însă, zeița și-a folosit puterile magice pentru a o ajuta pe Isis să caute fragmentele de trup ale lui Osiris și să le reunească. Prin urmare, Nephtys reprezintă o formă întunecată a înțelepciunii, căzută în păcat, dar capabilă de izbăvire. În creștinism, același personaj, același impuls spiritual, apare sub chipul Mariei Magdalena. Am urmărit până acum istoria căderii în păcatul original și am văzut că nu a fost vorba despre căderea spiritului uman în lumea materială preexistentă – așa cum ne închipuim atât de des și cu atâtă ușurință – ci despre una în care corpul omenesc a devenit mai dens, pe măsură ce lumea materială își mărea și ea densitatea.

Trăim într-o lumă căzută. Așa cum există nenumărate spirite care ne ajută să ne dezvoltăm și să evoluăm, la fel există altele, tot atât de numeroase, care se străduiesc să ne distrugă și pe noi, și însăși țesătura lumii noastre. În mitologia creștină și în

doctrina secretă a Bisericii, Pământul a suferit și a fost pedepsit pentru cădere, spiritul fiindu-i închis adânc în lumea din interiorul său. Uneori numită Sophia, îndeosebi în tradiția creștină, această înțelepciune poate fi atinsă doar atunci când coborâm în locurile întunecate și demonice ale Pământului, dar și ale noastre. Din cauza lui Nephtys – adică a Sophiei – trebuie ca toți să ajungem în cele mai adânci străfunduri, să trăim tot ce viața are mai rău de oferit, să ne luptăm cu propriii noștri demoni, să ne testăm intelectul până la limitele sale și să ajungem dincolo de nebulă.

Știm de la Plutarh că în Antichitate Isis era identificată cu Atena, zeița elenă a înțelepciunii. Ea avea o soră vitregă, o fată cu pielea întunecată numită Pallas, pe care o iubea mai mult decât pe oricine altcineva. Lipsite de orice grijă, se jucau pe câmpiile Anatoliei, alergând, hârjonindu-se și luptându-se în glumă cu sulite și scuturi. Într-o zi însă, Atena a fost neatentă, a alunecat și, din greșeală, a înfipt sulita în Pallas și a ucis-o.

De atunci și-a luat numele Pallas-Atena, pentru a recunoaște acea parte întunecată din propria-i ființă, așa că, dintr-un punct de vedere, Nephtys era latura întunecată a lui Isis. De asemenea, pentru a-i păstra amintirea, a cioplit din lemn negru o statuie ce o reprezenta pe Pallas.

Statuia, numită Palladium, sculptată de mâna unei zeițe și stropită cu lacrimile ei, era venerată în Antichitate ca un obiect având puterea de a schimba lumea. Câtă vreme locuitorii Anatoliei au păstrat-o în capitala lor, Troia a fost cel mai important oraș din lume. Dar grecii voiau să știe și ei ce cunoșteau troienii, iar când au pus stăpânire triumfători pe statuie, au devenit ei conducătorii lumii. Mai târziu, Palladium-ul a fost îngropat ceremonios sub pământul Romei, până ce împăratul Constantin l-a mutat la Constantinopol, acesta devenind centrul spiritualității mondiale. Se spune că în prezent statuia se află ascunsă undeva în estul Europei, acesta fiind motivul pentru care în ultima vreme puterile francmasonice au încercat să obțină controlul asupra regiunii respective.

Cultul lui Nephtys împreună cu echivalentele sale grecești și creștine formează unul dintre cele mai întunecate și mai puternice curente din ocultism. Forțe extraordinare, ca acestea, modelează chiar și astăzi istoria lumii.

ERA SEMIZEILOR ȘI A EROILOR

CEI ANTICI • AMAZOANELE • ENOH • HERCULE,
TEZEU ȘI IASON

Când Herodot s-a arătat nedumerit cu privire la straniile statui de lemn ale faraonilor care domniseră înaintea oricărui rege uman, preoții egipteni i-au spus că nimeni nu poate înțelege această istorie fără a avea cunoștință despre „cele trei dinastii“.

Dacă ar fi fost un inițiat al școlilor misterelor, Herodot și-ar fi dat seama că cele trei dinastii erau, în ordine, prima generație de zei creatori – Saturn, Reea, Uranus – a doua generație formată din Zeus, frații lui și copiii lor, precum Apolo și Atena, și în cele din urmă generația semizeilor și eroilor. Despre aceasta vom vorbi în capitolul de față.

Pe măsură ce densitatea materiei creștea, și deoarece între ea și spirit exista o relație de respingere, zeii au devenit o prezență tot mai puțin constantă. Cu cât o divinitate era mai înaltă, mai inefabilă, cu atât îi era mai greu să-și facă loc în rețeaua tot mai strâmtă a necesității care guverna Pământul. Zeii mari, precum Zeus sau Pallas-Atena, își făceau simțită prezența și interveneau direct în problemele oamenilor numai în situații de criză.

Medalion ce o înfățișează pe Isis pe Lună. În Măgarul de aur, de Apuleius, Isis este descrisă astfel: „Imediat deasupra sprâncenelor ei se află un disc de forma unei oglinzi, sau asemănător cu lumina Lunii, într-o mână ține șerpi, iar în cealaltă spice de grâne.“

În școlile misterelor, inițiații învățau că o schimbare decisivă în acest sens a survenit aproximativ în 13000 î.C. Din acel moment, divinităților de rang înalt le-a devenit greu să coboare mai mult de nivelul Lunii. Vizitele lor pe suprafața Pământului s-au rărit și și-au scurtat durata. Se credea că într-una dintre aceste vizite au lăsat în urmă, din greșeală, bizarul vâsc, o plantă ce nu poate crește în solul terestru, dar se dezvoltă în mod natural pe Lună.

Fără prezența zeilor cei mari care să-i țină în frâu, urmașii lui Saturn, închiși în peșterile subterane, au început să se furișeze din nou la lumină, invadând suprafața Pământului și vânând oameni. De asemenea, monștri marini ieșeau din apă și-i înhățau pe cei care se aventurau prea departe de țărm. Uriașii furau vite și uneori mâncau carne de om.

Războaie crâncene au izbucnit între oameni și oștile celorlalte creaturi – reminiscențe ale epocii anterioare. Lupta dintre lapiți, un trib de cioplitori de cremene, și centauri a fost immortalizată pe friza Parthenonului atenian. Centaurii fuseseră invitați la nunta căpeteniei lapiților, dar vederea trupurilor albe, neacoperite de păr, ale femeilor lapite le-a aprins poftetele. Au răpit mireasa și au siluit-o, aceeași soartă având-o pajii și domnișoarele de onoare. În lupta care a urmat, a fost ucis un rege lapit și astfel a început un conflict ce avea să dureze generații întregi.

Desen al artistului de origine elvețiană Henry Fuseli, din secolul al XIX-lea, care înfățișează un demon numit uneori Hanon-Tramp. Demonii din Lună își au sălașul în „partea întunecată a Lunii”, unde îndeplinesc un rol util în economia spirituală a cosmosului, contribuind la îndepărtarea putreziciunii din spiritul uman după moarte. Dacă ajung însă pe Pământ, iau înfățișarea unor pitici răuvoitori. Înalți cât un copil de șase sau șapte ani, cu ochi mari, bipnotici, scot uneori un țipăt asurzitor, care poate îngheța omul de groază. Mai puternici atunci când Luna descrește, acești demoni pot fi explicația unora dintre relatările moderne privind întâlnirile cu „extraterestri” care, în formă fizică, nu dețin nici un rol în cosmologia ezoterică.

Lupta lăpășilor cu centaurii pe friza Parthenonului.

Când oasele s-au îngroșat, lumea animală a început să-și resimtă propria greutate. Procesul de creație a obosit, iar animalele au devenit feroce, deoarece supraviețuirea presupunea zbatere și străduințe. Odată cu omul, a decăzut și natura, iar colții și ghearele i s-au înroșit de sânge. Lei și lupii au început să atace oamenii. Plantele au dezvoltat spini pentru a îngreuna culegerea fructelor, și au apărut unele toxice, precum omagul.

Pe friza Parthenonului a fost immortalizată de asemenea lupta împotriva amazoanelor, un trib de femei războinice, primele care au călărit cai în luptă. Înainte de a i se permite să se mărite, o amazoană trebuia să ucidă un bărbat. Cu platoșe din blană și scuturi în formă de semilună, cavaleria lor secera rânduri-rânduri de pedestrași. Erau magnifice și reprezentau o nouă formă de comportament uman, fiindcă posibilitatea morții atrăgea după ea, cu putere, o altă, aceea a uciderii și a crimei. Taie-i și vor sângera. Taie-i suficient de adânc sau de des și vor muri. Iar unora dintre oameni, situația a început să le placă. Din *Cartea lui Enob* aflăm cum suprafața Pământului a fost acoperită de armate pornite la război și cum „carnea umană însăși a devenit perversă“.

Din cauza craniului osos și a acoperirii organelor de percepție spirituală, oamenii erau izolați acum nu numai de zeii de deasupra, ci și unii de alții. O umbră se așternea asupra relațiilor interumane. A devenit astfel posibil ca un centru de conștiință să se creadă separat de celelalte. „Sunt eu păzitorul fratelui meu?“ se întreabă Cain, reprezentantul unei noi forme de conștiință. Această întrebare nu ar fi avut nici un sens pentru Adam și Eva, care erau ca un singur copac.

Așa cum am fi copleșiți de lumea spiritelor dacă nu ne-am fi izolat de ea, în mod similar, dacă nu ar exista un filtru în fața empatiei, am resimți durerea oricui ca fiind a noastră și am fi striviți de suferințele celorlalți. În lipsa unui anumit nivel de izolare, omul nu s-ar putea cunoaște pe sine însuși ca individ; nimeni n-ar mai simți focul arzător în frunte, care l-a împins pe Cain la acțiune. Dar firește că în toate acestea existau și capcane...

Istoria demonstrează că omul nu-i suferă pe semenii lui cu alte forme de conștiință, pe care le tolerează cu mare greutate. Este suficient să ne gândim la modul în care au fost tratați aztecii de europeni, la cvasigenocidul aborigenilor din Australia sau la încercarea naziștilor de a uide țigani. În continuare vom vedea că, încă din vremea lui Moise, evreii s-au aflat de multe ori în avangarda creării unor noi forme de conștiință.

Oamenii deveniseră acum liberi să facă greșeli, să aleagă în mod eronat și să se bucure de această alegere. Ei nu-și mai primeau hrana spirituală de la sânul plin de sevă al Pământului-Mamă. Legea naturală și cea morală nu mai erau identice.

Pământul devenise mai rece, mai dur și mai periculos, din multe puncte de vedere. Oamenii se luptau pentru a supraviețui și uneori erau puși la încercare până la limitele rezistenței. Au descoperit că drumul înainte era întotdeauna marcat de pericolul morții și de asemenea că, dacă nu urmau acel drum, oricum mureau. De acum înainte, erau nevoiți să arunce în joc acele lucruri pe care le prețuiau mai mult, altfel riscând să le piardă. Dincolo de un anumit punct, nu mai există cale de întoarcere, iar acel punct, au constatat ei, trebuie neapărat atins.

Dar au descoperit totodată lucruri neplăcute despre ei înșiși: că fuseseră abrutizați de lumea aceasta nouă în care trăiau și că-și dezvoltaseră carapacea dură, protectoare, a obișnuinței. Iar spargerea acestei carapace, care implica expunerea laturii lor sensibile, partea aceea care-i readucea din nou la viață pe deplin, era un proces dureros, căruia puțini îi puteau face față.

Lumea a devenit un loc sumbru, un loc al paradoxurilor, unde contrariile se atrag, iar a fi om este o încercare dureroasă, o lume ce avea nevoie de eroism.

Cel mai mare și mai terifiant membru al monstruoasei progeneruri a lui Saturn a fost și ultimul. Tifon a țășnit din mare și s-a îndreptat direct spre Olimp, scuipând foc și obturând lumina soarelui cu aripile sale întinse, ca de liliac. Avea cap de măgar, iar când a ieșit din apa mării, zeii au văzut că de la mijloc în jos nu era altceva decât o îngrămădire colcăitoare de mii de șerpi. Zeus a încercat să-l doboare cu fulgerul său, dar Tifon nu s-a sinchisit de el. Când monstrul s-a repezit asupra lui, Zeus a înghățat secera de cremene cu care Cronos îl castrase pe Uranus, însă membrele ca niște șerpi ale lui Tifon s-au încolăcit pe brațele și picioarele lui și i-au smuls secera. Apoi, ținându-l pe regele zeilor la pământ, monstrul i-a smuls tendoanele. Zeus era nemuritor, deci nu putea fi ucis, însă fără tendoane era complet neajutorat.

Tifon a luat tendoanele și s-a retras într-o peșteră, pentru a-și vindeca rănilor. Apolo și Pan au ieșit la lumină și au pus la cale un plan. Au plecat să-l găsească pe Cadmus, eroul ucigător de balauri, care cutreiera Pământul în căutarea surorii lui, Europa. Fata fusese răpită de Zeus, care luase înfățișarea unui taur alb. Apolo și Pan i-au promis lui Cadmus că, dacă îi va ajuta, căutările lui vor lua sfârșit.

Pan i-a dat eroului naiul său și, deghizat în păstor, acesta s-a dus să-i cânte monstrului rănit. Cum nu mai auzise muzică până atunci, Tifon a fost vrăjit de ciudatele armonii. Cadmus i-a spus că melodia pe care o ascultase nu era nimic în comparație cu cele pe care i le putea cânta la liră, dar din păcate coardele instrumentului său se rupseseră.

Monstrul i-a dat tendoanele lui Zeus, pentru a înlocui coardele rupte, iar eroul a plecat spunându-i că trebuia să se ducă până la coliba sa, ca să monteze coardele la liră. Astfel că Zeus și-a recăpătat tendoanele, l-a atacat apoi pe Tifon prin surprindere, l-a doborât și l-a îngropat sub muntele Etna.

Ceea ce trebuie să reținem de aici este faptul că Zeus a putut fi salvat numai cu ajutorul unui erou. De acum, zeii *aveau nevoie* de oameni.

Miturile marilor eroi eleni – Cadmus, Hercule, Tezeu și Iason – constituie unele dintre cele mai cunoscute povești din istoria omenirii. Aparent, ele lipsesc complet din relatările Bibliei, dar în conformitate cu doctrina antică păstrată în cadrul societăților secrete, Cadmus trebuie identificat cu Enoh, primul om din tradiția iudaică la care recurg zeii pentru ajutor.

În Vechiul Testament se regăsesc doar câteva cuvinte enigmatice referitoare la Enoh. Facerea 5:21-24: „Enoh a trăit o sută șazeci și cinci de ani, și atunci i s-a născut Matusalem. Și a umblat Enoh înaintea lui Dumnezeu, după nașterea lui Matusalem, două sute de ani și i s-au născut fii și fiice. Iar de toate, zilele lui Enoh au fost trei sute șazeci și cinci de ani. Și a plăcut Enoh lui Dumnezeu și apoi nu s-a mai aflat, pentru că l-a mutat Dumnezeu.”

Fragmentul nu ne oferă o bază largă de pornire, dar, așa cum am văzut, există în literatura iudaică o tradiție literară care-l are în centru pe Enoh, inclusiv, după cum ne amintim, câteva cărți citate amplu în Noul Testament. Într-una dintre acestea, *Cartea Jubileelor*, se spune despre Enoh că ar fi descoperit scrierile Observatorilor, dar traducerea este greșită aici, în realitate acreditându-se ideea că Enoh descoperise – de fapt inventase – limbajul scris în sine.

Tradiția iudaică îl descrie pe Enoh ca pe un personaj straniu. Avea o înfățișare strălucitoare, dificil de privit, fiind deci o prezență inconfortabilă. Din acest punct de vedere, ne amintește poate de Isus în evanghelii, care atrăgea mulțimi mari de oameni, dar tindea să se retragă pentru a rămâne singur cu ființele spirituale care i se revelau.

În singurătate, Enoh putea vorbi cu zeii și îngerii cu o claritate pe care omenirea în ansamblul ei o pierdea rapid. Inițial, petrecea o zi predicând mulțimilor, apoi trei zile singur. Cu timpul, a redus perioada trăită în mijlocul societății la o zi pe săptămână, după aceea la o zi pe lună și în final la una pe an. Oamenii așteptau cu nerăbdare întoarcerea lui, dar atunci când apărea, fața lui strălucea atât de tare, încât le era greu să-l privească și se vedeau nevoiți să-și ferească ochii.

Ce făcea oare Enoh când se retrăgea în singurătate? Vom vedea în mod repetat că marile puncte de cotitură în istorie sunt determinate de două tipuri de gândire. În primul rând, momentele decisive sunt cele în care gânditori precum Socrate, Isus Cristos și Dante cugetă pentru prima dată la ceva ce nimănui nu i-a trecut prin minte înainte. În al doilea rând, clipele de răscruce apar atunci când gândurile sunt consemnate și immortalizate, deoarece păstrează astfel o anume înțelepciune străveche, altfel în pericol de a fi pierdută pentru totdeauna. Generația lui Iared, tatăl lui Enoh, era ultima care fusese martora unei neîntrerupte succesiuni de zei, îngeri și spirite emanate de mintea lui Dumnezeu. Ceea ce Enoh a păstrat în primul limbaj scris și în primele monumente

de piatră – cele mai vechi cercuri megalitice – a fost această viziune a ființelor spirituale ierarhizate în planul superior. Enoh este una dintre cele mai importante figuri ale istoriei secrete a lumii pentru că ne-a lăsat o prezentare completă a ceea ce am putea numi, cu un termen modern, ecosistemul lumilor spirituale. Din acest motiv, el a fost imortalizat nu doar sub numele Cadmus în mitologia greacă, ci și ca Idris în tradiția arabă și ca Hermes Trismegistus în cea egipteană ezoterică. Enoh știa că, așa cum procesul gândirii subminează sănătatea, exprimarea orală slăbește memoria. În plus, se aștepta la o catastrofă care avea să distrugă tot ce realizase omenirea – mai puțin ceea ce avea el în minte și ce consemnase în cele mai rezistente monumente din piatră.

El a imortalizat ierarhiile cerești nu doar în aceste monumente, ci și prin inventarea limbajului însuși. Fiindcă, în conformitate cu doctrina secretă, *limbajul a apărut odată cu atribuirea de nume corpurilor cerești*.

Cele mai vechi forme de artă, precum cele descoperite în celebrele grote din Lascaux, în Franța, și Altamira din Spania, constituie de fapt reprezentări ale acelorași corpuri cerești, care nu sunt altceva decât gândurile minții cosmice, reverberându-se pretutindeni în univers. Limbajul și arta îi permiteau acum omului să-și însușească într-un fel aceste gânduri cosmice.

Enoh s-a retras tot mai departe în munți, unde terenul era inospitalier și vremea rea. Tot mai puțini erau cei care-l puteau urma. Iată ce spune el: „Și ochii mei au văzut secretele fulgerului și tunetului, tainele norilor și ale bobului de rouă, și acolo am văzut unde se nasc ele și de unde vin pentru a uda pământul. Și am văzut acolo încăperile închise din care se împart vânturile, și încăperea din care vine ceața și norul ce stă atârnat deasupra Pământului de la începuturile sale. Și am văzut încăperile din care vin Soarele și Luna, și unde se duc.”

Din *Cartea lui Enoh* aflăm că în ultima sa viziune extatică, este condus într-un veritabil tur al cerurilor, al diferitelor sfere cerești și al diverselor ordine îngerești care sălășluiesc acolo, și i se arată întreaga istorie a universului.

În cele din urmă, Enoh se adresează grupului restrâns care îl urmărea pe coasta muntelui. În vreme ce el vorbea, oamenii s-au uitat în sus și au văzut un cal coborând din văzduh într-un vârtej. Enoh a încălecat pe el și a urcat la cer.

Ceea ce trebuie să înțelegem din această poveste a ridicării la ceruri a lui Enoh este faptul că el nu a murit așa cum mor oamenii, fiindcă nu era om pe de-a-ntregul. La fel ca alți semize și eroi din mitologia elenă, Enoh/Cadmus era un înger în trup de om.

Miturile lui Hercule, Tezeu și Iason sunt prea bine cunoscute pentru a le mai repeta aici, dar unele aspecte ale lor au o semnificație aparte pentru istoria secretă.

Din legendele referitoare la semizeul Hercule (Heracle în mitologia greacă), înțelegem cât de mult se afundase omenirea în lumea materială. Hercule nu voia altceva decât să fie lăsat în pace să-și trăiască viața și să se bucure de plăcerile lumești – să bea, să mănânce, să se ciorovăiască – dar era în mod repetat întrerupt de datoria de a-și împlini destinul spiritual. Un personaj neîndemânatic, împiedicat, uneori caraghios, Hercule era sfâșiat între două forțe cosmice opuse.

Poetul Ovidiu povestește de asemenea cum, odată ce zeii s-au retras, Eros a început să facă năzbâtii. Hercule era frământat în aceeași măsură de dorință, dar și de spiritele care încercau să-l controleze.

Astăzi, dacă ne îndrăgostim de o persoană frumoasă, putem percepe frumusețea ca pe un semn al înțelepciunii spirituale. Atunci când privim într-o pereche de ochi minunați, sperăm uneori să găsim în ei însuși secretul vieții. Dragostea lui Hercule pentru Deianeira, a Ariadnei pentru Tezeu sau iubirea lui Iason pentru Medea sugerează că legătura de ordin spiritual dintre oameni deja se tulburase. Era astfel posibil să privești în ochii unei frumuseți și să fii amăgit de ce vedeai acolo. Sexualitatea devenise înșelătoare.

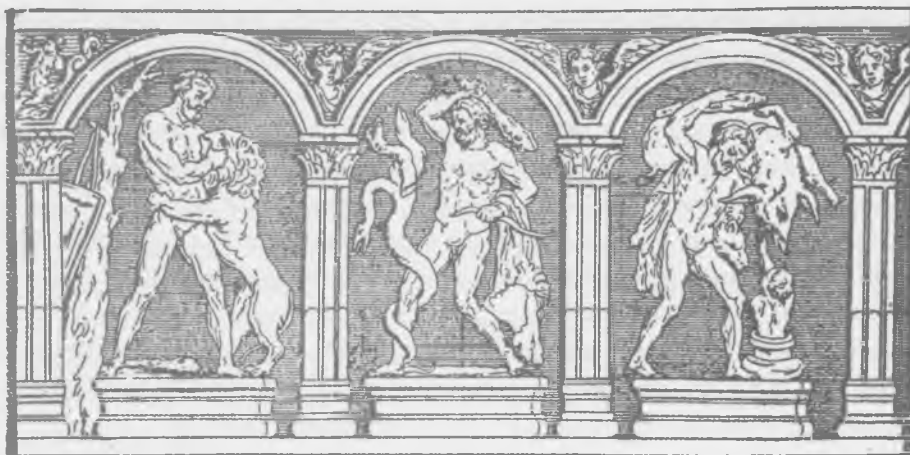
Pericolul amăgirii era agravat de *dragostea pentru amăgire*. Ceea ce e foarte bine pentru mine și ceea ce e foarte rău, lucrul pe care trebuie să-l fac mai presus de orice și lucrul pe care nu trebuie să-l fac în nici un caz: toate seamănă foarte bine între ele. În străfundul sufletului meu, poate că știu să le deosebesc, dar un spirit al perversității mă îndeamnă să vreau să aleg ceea ce nu trebuie. Frumusețea deplină este întotdeauna învăluită într-o serioasă perturbare sufletească.

Cele douăsprezece munci ale lui Hercule ni-l înfățișează răzbind printr-o serie de încercări, fiecare stabilită de spiritele care guvernează constelațiile. Sunt încercările prin care trec toți oamenii, în general fără voia lor, la fel ca Hercule. Astfel, viața lui ilustrează suferința impusă de existența umană. El este fiecare dintre noi, prins în ciclul durerii.

Pentru rațiunea omului modern, caracterul alegoric al unei povești reduce considerabil posibilitatea ca narațiunea respectivă să fie o ilustrare veridică a unor evenimente reale. Scriitorii de azi se străduiesc să-și golească textele de semnificații, să le aplatizeze pentru a le conferi un caracter mai natural. Pentru antici însă, care credeau că fiecare lucru care se petrecea pe Pământ era determinat de mișcările stelelor și planetelor, cu cât o poveste prezenta mai pregnant astfel de tipare „poetice“, cu atât era mai realistă și mai corectă.

De aceea, suntem probabil tentați să considerăm călătoriile lui Hercule, Tezeu și Orfeu în lumea de dincolo ca niște simple metafore. Este adevărat că, la un anumit nivel, aventurile lor simbolizează faptul că omenirea începuse să accepte realitatea morții și să se resemneze în fața ei. Dar când ne gândim la încercările lui Hercule, Tezeu etc. pe tărâmul de dincolo, nu trebuie să ni le imaginăm ca pe niște călătorii interioare, pur mentale. Atunci când se luptau cu monștri și demoni, ei făceau față unor forțe care le invadaseră propria ființă – carnea umană păcătoasă și labirintul întunecat al creierului omenesc. Dar totodată se confruntau cu monștri reali, în carne și oase.

Dacă comparăm legenda lui Tezeu și a Minotaurului cu un mit mult mai vechi, precum cel referitor la Perseu și Meduza, ne dăm seama că, până în epoca lui Tezeu, viteza de metamorfozare trebuie să fi scăzut. În povestea lui Perseu, fiecare episod implică forțe supranaturale sau transformări magice. Pe de altă parte, Minotaurul, jumătate om, jumătate taur, pare a fi un supraviețuitor întâmplător al unei epoci anterioare.

Muncile lui Hercule. Pentru filozoful neoplatonician Porfirios, cele douăsprezece munci simbolizează codificate semnele zodiacului. În conformitate cu gândirea modernă, dacă o relatare este alegorică, înseamnă că nu poate fi concomitent o descriere fidelă a unor evenimente de ordin istoric. Dar dacă, asemenea anticilor, considerăm că tot ce se întâmplă pe Pământ este guvernat de mișcările corpurilor cerești, afirmația anterioară nu mai este valabilă; orice descriere a unor evenimente istorice reale trebuie să reflecte în mod inevitabil anumite fenomene astronomice, precum trecerea Soarelui prin cele douăsprezece constelații. Hercule este înfățișat aici, într-un basorelief de pe un sarcofag, trecând prin constelațiile Leul, reprezentat de Leul din Nemea, Scorpionul, simbolizat de Hidra, și Balanța, ilustrată de Mistrețul din Erimantus; îmblânzind fiara sălbatică, Hercule echilibrează spiritul animal cu inteligența cumpătată.

Ultima aventură în care au fost implicați semizeii și eroii poate fi de asemenea considerată ca fiind istorie. Războaiele erau purtate în încercarea de a fura de la triburile rivale cunoașterea „sanctuarului interior“ și, la acest nivel, călătoria întreprinsă de Iason în căutarea Lânii de Aur poate fi considerată un asemenea raid.

Isaac Newton a dezvăluit un grăunte din înțelepciunea secretă a confreriei din care făcea parte atunci când a arătat că, la fel ca muncile lui Hercule, căutarea Lânii de Aur simbolizează înaintarea Soarelui prin semnele zodiacului. Ceea ce n-a explicat el, deși în mod cert știa acest lucru, este că Lâna reprezintă spiritul animal purificat deplin prin *catharsis*, care strălucește precum aurul.

Incolăcit în jurul copacului, se află un șarpe care intenționează să-l împiedice pe Iason să ia Lâna. Acesta este un urmaș al șarpelui luciferic care, incolăcit pe copacul din Grădina Raiului, a alterat inițial fiziologia omenirii. Dar dacă îi poate lua Lâna, Iason va dobândi el însuși puteri extraordinare. Va putea să-i ceară spiritului său să părăsească trupul fizic după voie, va putea să comunice liber cu zeii și îngerii, la fel ca înaintașii săi din alte epoci. Va deveni capabil să-și controleze propria fiziologie, să influențeze telepatic mințile altor oameni și chiar să transforme materia.

Prin urmare, textul în care Apollonios redă căutarea întreprinsă de Iason trebuie citit atât ca un manual de inițiere, cât și ca o relatare istorică. Vom vedea mai târziu cum au acționat, știind acest lucru, alchimiștii din Evul Mediu și, ulterior, Newton însuși.

Dacă vom privi din perspectiva științei perioada lui Enoh, Hercule și Iason, nu vom recunoaște nici unul dintre marile evenimente descrise în acest capitol. Nu vom vedea eroi sau monștri ieșind din apele mării și nici zeități fantasmagorice precum Zeus sau imperii distruse de magia neagră. Vom vedea numai vânt, ploaie și un peisaj natural sumbru, ale cărui unice trăsături umane sunt, cel mult, câteva așezări rudimentare și unelte din piatră primitive.

Dar poate că știința ne arată doar ceea ce s-a întâmplat la suprafață. Nu cumva lucrurile mai importante s-au petrecut dedesubt? Istoria secretă consemnează amintirea experiențelor subiective, a marilor trăiri care au transformat afectivitatea umană în această perioadă. Și atunci, care dintre ele este mai reală, dacă putem spune așa? Care dintre ele este mai ilustrativă pentru ceea ce însemna să fii om în epoca respectivă: abordarea științifică sau cea ezoterică, încifrată în miturile antice?

Este oare posibil ca evenimentele actuale să includă mai multe niveluri de realitate, niveluri pe care nu le poate percepe conștiința noastră modernă, orientată spre știință, pe care ne bazăm pentru a ne orienta în blocajele rutiere, în supermarketuri și pe internet?

SFINXUL ȘI FIXAREA TIMPULUI

ORFEU • DEDAL, PRIMUL OM DE ȘTIINȚĂ • IOV • ENIGMA
SFINXULUI ESTE DEZLEGATĂ

Când Iason se îmbarcă pe *Argos* în ceea ce avea să fie ultima răbufnire a eroilor și semizeilor, alături de el se află multe din figurile ilustre ale epocii, printre care Hercule și Tezeu. Dar în rândul acestor supereroi vânjoși și musculoși, se afla și unul cu altfel de puteri, un personaj de tranziție, pregătit pentru viața de după dispariția eroilor și a semizeilor, o viață în care oamenii vor fi nevoiți să-și poarte singuri de grijă.

Orfeu venise dinspre nord, aducând cu el darul muzicii. Iar armoniile sale erau atât de plăcute, încât fermecau nu doar oamenii și animalele, ci și copacii și chiar pietrele. În călătoria întreprinsă împreună cu Iason, el i-a ajutat pe eroi atunci când forța brută nu a mai fost suficientă. Cântând și acompaniindu-se la liră, a îmbunătățit stâncile uriașe care se ciocneau, amenințând să-i strivească pe argonauți și corabia lor, și a adormit monstrul care păzea Lâna de Aur.

Pe drumul de întoarcere, s-a îndrăgostit de Euridice, dar în ziua nunții mireasa a fost mușcată de gleză de un șarpe și a murit. Orbit de durere, Orfeu a coborât în lumea de dincolo, hotărât să nu accepte noua ordine a vieții și morții, hotărât s-o aducă pe Euridice înapoi.

Moartea devenise un lucru teribil; nu mai era bine-venita odihnă, când spiritul se relaxa și se revigora în vederea unei noi încarnări, ci era acum o dureroasă despărțire de cei dragi.

Coborând tot mai în adânc, Orfeu l-a întâlnit pe sinistrul luntraș Caron, care la început a refuzat să-l ducă peste râul Styx, pe tărâmul morților. Dar Caron a fost vrăjit de muzica lui, la fel ca și Cerberul, câinele cu trei capete care păzea drumul spre tărâmul lui Hades, lumea de dincolo. Vocea și lira lui Orfeu i-au vrăjit de asemenea pe cumplitii demoni a căror misiune era aceea de a scoate din spiritele celor morți poftele animalice și dorințele sălbatice agățate încă de ele.

În cele din urmă, a ajuns în locul în care stăpânul lumii de dincolo o ținea captivă pe iubita lui. Acesta n-a mai fost cu totul cucerit de muzica lui, fiindcă eliberarea Euridicei, pe care a acceptat-o, n-a fost necondiționată. Există o singură condiție, mică. Mireasa lui se putea întoarce în lumea celor vii numai dacă Orfeu o va conduce la lumină fără a întoarce fie și o singură dată privirea pentru a se asigura că ea îl urmează.

Dar firește că în ultima clipă, când a zărit lumina soarelui, temându-se poate că a fost înșelat de stăpânul lumii de dincolo, Orfeu s-a întors. Și și-a văzut iubirea vieții aidoma unui fuior de fum. Ceilalți eroi, cei musculoși, izbutiseră în strădaniile lor luptându-se până la capătul puterilor, dând dovadă de curaj și perseverând. Vremurile se schimbaseră însă. Marii inițiați care au consemnat această poveste au vrut ca noi să înțelegem de ce a ratat Orfeu – fiindcă a încercat să facă exact ceea ce făcuseră toți eroii înaintea lui: *a încercat să se asigure*.

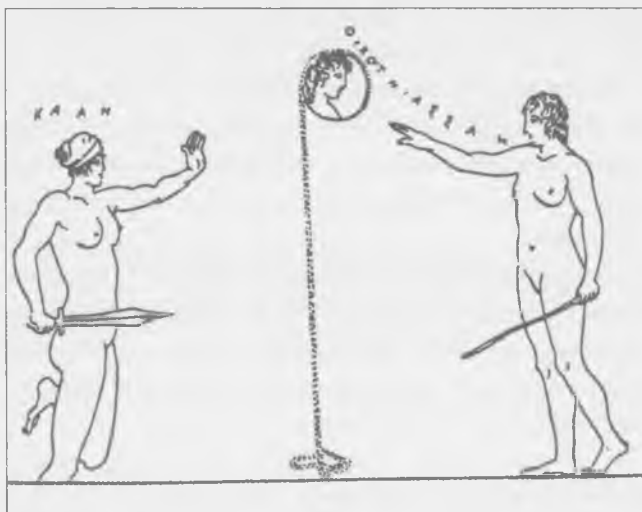
Sau poate că muzica lui își mai pierduse din puteri, fiindcă n-a izbutit să le împiedice pe bacante – adevtele lui Dionisos – să se năpustească asupra lui și să-l sfâșie în bucăți. Apoi i-au aruncat într-un râu capul, care a plutit la vale cântând încă. În drum, sălcii plângătoare au răsărit pe maluri. În final, capul lui Orfeu a fost recuperat și așezat pe un altar într-o grotă, unde oamenii veneau să-l consulte ca pe un oracol.

Dacă Enoh/Cadmus a dat nume stelelor și planetelor, Orfeu a fost cel care le-a măsurat și astfel a inventat numerele. Sunt opt note într-o octavă, dar de fapt sunt numai șapte, a opta reprezentând trecerea la următoarea octavă. Prin urmare, octavele simbolizează ascensiunea prin sferile sistemului solar, care în Antichitate dețineau un rol esențial în orice sistem de gândire. Atribuind unui sistem o notație, Orfeu a pus bazele matematicii. Astfel puteau fi manipulate concepte, pavând drumul spre interpretarea științifică a universului fizic.

Orfeu este un personaj de tranziție fiindcă, pe de o parte, este un magician cu puterea de a mișca până și pietrele prin muzica sa, dar pe de altă parte este precursorul oamenilor de știință. Vom constata mai târziu aceeași ambivalență la mulți dintre marii savanți ai lumii, chiar și în epoca modernă, dar în vremea lui Orfeu, o altă figură reprezentativă pentru această tranziție a fost Dedal. (Știm că erau contemporani fiindcă Dedal era păzitorul Minotaurului pe care l-a ucis Tezeu, plecat apoi în căutarea Lânii de Aur împreună cu Iason.)

Dedal a rămas celebru pentru că a făurit aripile din ceară și pene cu care el și fiul său, Icar, să poată evada din Creta. Tot el a fost cel care a proiectat labirintul, fiind creditat de asemenea cu inventarea fierăstrăului și a burghiului. Prin urmare, era inventator, inginer, și arhitect, după standardele actuale. Și nu folosea magia.

Dacă știința era o inovație a epocii, la fel era și magia, aplicarea la domeniul supranatural a modului științific de a gândi. În această eră nu mai suntem martorii aparent facilelor schimbări de formă din perioadele anterioare sau transformări în păianjeni, cerbi ori plante ale celor care deranjează. În locul lor, le vedem pe soția lui Iason, Medea, și pe Circe, la care prima apelează pentru ajutor, consiliere și protecție magică. Circe și Medea trebuie să depună eforturi pentru a obține efectele supranaturale dorite, folosind poțiuni, vrăji, incantații. Inventarea cuvintelor și a numerelor le-a permis oamenilor să manipuleze lumea naturală, dar le-a sugerat că pot face același lucru cu lumea spiritelor. Medea i-a oferit lui Iason o licoare roșie-sângerie preparată din sevă de crocus, pentru a îmblânzi balaurul ce păzea Lâna de Aur; de asemenea, a folosit incantații și rămurile de ienupăr cu care a stropit pleoapele monstrului. Medea prepara elixire magice și cunoștea secretele îmblânzirii șerpilor.

Magicieni ce trag Luna în jos.

Desen grecesc.

Pe măsură ce lumea materială continua să devină mai densă și cea a spiritelor era tot mai îndepărtată, chiar și spiritele inferioare – cele ale naturii, silfii, driadele, naiadele și gnomii – au început să fie tot mai greu de observat; păreau a dispărea în pâraie, copaci și pietre la primele licăriri ale zorilor. Și totuși, rămâneau chinuitor de aproape și pe ele – atunci, ca și acum – le considerau magicienii cel mai ușor de manipulat.

Unii magicieni au încercat de asemenea să-și impună voința asupra marilor zei, să-i tragă jos de pe Lună. Miturile despre primul vârcolac, Lycaon – care a declanșat potopul lui Deucalion, provocându-l pe Poseidon să inunde câmpiile Traciei și determinând-o pe Atena să-și mute orașul pe locul actualei capitale a Greciei – și cele referitoare la furtunile cumplite care o urmăreau pe Medea oriunde mergea sunt ilustrări ale catastrofelor naturale provocate de practicarea magiei negre.

La sfârșitul acestei perioade, omenirea este bolnavă, la fel ca și natura.

Deși după standardele eroului convențional, Orfeu a înregistrat un eșec, influența sa asupra istoriei a fost mult mai puternică și de mai mare durată decât cea exercitată de Hercule, Tezeu și Iason. Muzica pe care el a creat-o avea să fie un balsam pentru spiritul bolnav și tulburat al omenirii vreme de milenii.

Oamenii deveneau tot mai izolați nu numai față de zei, ci și unii de alții, erau chinuți de mediul înconjurător dur și uneori chiar ostil, imaginația le era infectată de bestialele și perversele impulsuri ale magiei, însă toate acestea erau acum contracarate de influența estetică exercitată asupra imaginației nu numai de muzică, ci și de literatură, de pictură și de sculptură. Reprezentările vizuale ale frumuseții, adevărului și iubirii acționau asupra omenirii la un nivel mai adânc decât cel conștient, fiind mai puternice decât orice învățătură morală explicită, dar abstractă.

Orfeu a fost, deci, miticul fondator al misterelor elene, cel care avea să-i ilumineze și să-i inspire pe grecii antichi.

Poate că cea mai viguroasă expresie artistică a crizei spirituale de la finele epocii eroilor ne este oferită în Biblie. În forma scrisă în care ne-a parvenit, povestea lui Iov este unul dintre textele mai târzii ale Vechiului Testament, dar la origini este de fapt printre cele mai vechi.

Iov era un om bun, și cu toate acestea, și-a pierdut toți banii. Toți fiii și fiicele i-au murit. Rămas singur, a fost lovit de o boală care i-a acoperit corpul cu furuncule. Între timp, cei ticăloșiți prosperau. Povestea lui a supraviețuit până astăzi nu fiindcă Iov ar fi fost un mare conducător sau fiindcă ar fi făcut fapte mărețe, ci pentru că a fost primul om căruia i-a trecut prin minte un gând foarte important și profund adevărat: „Viața e nedreaptă.“ Hercule fusese jucăria zeilor, dar Iov a fost cel care a strigat către ceruri cerând socoteală. Spre deosebire de eroul mitic, el avea la dispoziție limbajul pentru a o face.

Astăzi ni se pare de la sine înțeles că avem suficientă putere de manevră mentală pentru a alege la ce anume vrem să ne gândim. Înainte de inventarea limbajului însă – marea realizare a acestei epoci – această manevrabilitate ar fi fost imposibilă.

Limbajul ne permite să ne distanțăm de lume; ne ajută să ne retragem din prezentul fizic și ne facilitează descompunerea experiențelor trăite – fie ele actuale sau nu – în fragmente pe care le putem manipula. Într-o anume măsură, ne permite să ordonăm experiența de viață după dorință.

Iov în viziunea lui Blake.

Acest proces comportă însă un element de alienare. Pe lângă avantajele pe care le-a oferit, limbajul a transformat lumea într-un loc mai rece, mai întunecat și mai înșelător. Am văzut anterior că gândirea în sine are un potențial letal; limbajul, de asemenea, ne face mai puțin sănătoși, mai puțin energici și mai nesiguri în drumul nostru prin lume.

Prin urmare, limbajul a adus cu el o nouă formă de conștiință. Înainte de Iov, oamenii considerau că tot ceea ce li se întâmpla fusese menit să li se întâmple și că exista un țel divin în fiecare acțiune. Și nu protestau; n-o puteau face. Acum însă, limbajul i-a permis lui Iov să se detașeze puțin, astfel încât a început să observe unele neconcordanțe. Viața este, într-adevăr, nedreaptă.

Dar Dumnezeu l-a mustrat pentru că a priceput atât de puțin. „Unde erai tu, când am întemeiat pământul? [...] Atunci când stelele dimineții cântau laolaltă și toți îngerii lui Dumnezeu Mă sărbătoreau? [...] Ai fost tu până la izvoarele mării sau te-ai plimbat pe fundul prăpastiei? Ți s-au arătat oare porțile morții și porțile umbrei le-ai văzut? [...] Care drum duce la palatul luminii și care este locul întunericului? [...] Poți tu să legi cataramele Pleiadelor sau să deznozi lanțurile Orionului?”

Ceea ce l-a salvat pe Iov a fost faptul că a avut acea senzație pe care cu toții o avem când ne trezim dintr-un vis frumos, pe care încercăm să ni-l amintim, dar nu putem; era conștient că gama experiențelor umane se reducea într-un fel. „O, dacă aș fi încă o dată ca în lunile de mai înainte, ca în zilele când Dumnezeu mă ocrotea, ca atunci când El ținea strălucitoare deasupra capului meu candela Sa și, luminat de ea, eu străbăteam prin întuneric!” (Iov 29:2-4).

Iov se referea aici, desigur, la „lanterna lui Osiris”.

Astăzi, termenul „apocrif” are conotații peiorative, dar în realitate desemnează ceva ascuns – sau ezoteric. În Testamentul lui Iov, text apocrif, el este răsplătit pentru că a fost conștient de ceva ce nu știa, conștient de ceea ce pierduse. Fiii și fiicele i-au fost înapoiți, fetele lui purtând centuri aurite. O centură i-a dat posibilitatea de a înțelege limba îngerilor, cea de-a doua i-a dezvăluit secretele creației, iar a treia, limba heruvimilor.

Muzica, matematica și limbajul au fost inventate în epoca eroilor, la fel ca astronomia – o altă realizare atribuită lui Enoh. Primele complexe megalitice marceau nu numai ierarhiile zeilor și îngerilor, ci și pozițiile stelelor și planetelor. Prin urmare, în cadrul istoriei secrete, pentru prima dată a devenit posibilă stabilirea datelor unor mari evenimente.

Între labele de leu ale Sfînxului de la Gizeh, privind spre răsărit, se află o lespede din piatră pe care stă scris: „Acesta este Locul Splendid al Primului Timp.” Misteriosul „Prim Timp”, sau *Zep Tepi*, era o expresie pe care vechii egipteni o foloseau pentru a se referi la *începuturile timpului*. În mitologia lor, Zep Tepi era marcat de înălțarea movilei primordiale din apele oceanului și aterizarea păsării Phoenix pe ea.

Printr-un remarcabil efort de reconstrucție, pe care l-a întreprins stând între labele Sfînxului, Robert Bauval a izbutit să determine data Zep Tepi. Conform mitologiei

egiptene, Phoenixul a sosit pentru a marca nașterea unei noi ere. Pentru vechii egipteni, Phoenixul, sau Pasărea Bennu, era simbolul ciclului sothic* de 1 460 de ani (durata necesară pentru ca anul calendaristic egiptean, de 365 de zile, să se resincronizeze cu începutul ciclului anual, marcat de apariția lui Sirius). Sincronizarea acestor două cicluri, anual și sothic, s-a produs în anii 11451, 10081, 7160, 4241 și 2781 î.C. Bauval a remarcat imediat că acești ani coincid cu debutul unora dintre marile proiecte arhitectonice de pe malurile Nilului. În mod evident, începutul ciclului avea o foarte mare importanță pentru egiptenii antici...

Încercând să-și dea seama care ciclu ar fi putut fi „primul“, Bauval a fost inițial tentat să considere că a fost vorba despre 10081 î.C., ținând seama de o tradiție ezoterică în conformitate cu care Sfînxul a fost construit cam în această perioadă sau chiar înaintea ei.

Apoi Bauval a aflat că în 11451 î.C., Calea Lactee – care pentru numeroase culturi ale lumii antice avea o semnificație extraordinară, ca „fluviu al sufletelor“ – era dispusă exact deasupra cursului Nilului, astfel încât cele două păreau a se oglindi una în cealaltă. De asemenea, și-a dat seama că în același an 11451, ciclurile anual și sothic au coincis cu un *al treilea ciclu*, cel al Marelui An – perioada de 25 290 de ani în care este străbătut complet zodiacul – iar acest lucru avea o importanță deosebită, deoarece la data respectivă, trupul de leu al Sfînxului, orientat spre est, ar fi privit spre zorii Erei Leului.

Sfînxul întrupează cele patru constelații cardinale ale zodiacului, cele patru colțuri ale cosmosului: Leul, Taurul, Scorpionul și Vărsătorul, cele patru elemente care acționează împreună pentru a constitui lumea materială. În conformitate cu istoria secretă, Sfînxul este un monument dedicat primei clipe în care cele patru elemente s-au sedimentat și materia a devenit în sfârșit solidă.

Când scria în *Timaus* despre Sufletul Lumii crucificat pe Trupul Lumii, Platon nu anticipa răstignirea lui Cristos, așa cum susțin unii apologeți creștini, ci rememora acest moment crucial din istoria lumii, așa cum îl concepe idealismul – momentul în care conștiința a fost în fine încastrată în materia solidă.

Prin urmare, Sfînxul deține un loc special în istoria relatată de idealști, marcând punctul în care, după valuri succesive de emanații ale minții cosmice, s-a format materia solidă așa cum o cunoaștem noi astăzi. De aceea a rămas, poate, cea mai de seamă emblemă a lumii antice. Legile fizicii pe care le știm în prezent au devenit atunci operaționale și din acel moment datele au putut fi ferm stabilite, fiindcă marele orologiu al universului a pornit pe complexul său set de orbite.

Dacă această târzie solidificare a materiei s-a petrecut cu adevărat, atunci metodele de datare, precum cea cu carbon-14, utilizată în mod convențional pentru stabilirea cronologiilor antice, ar deveni inutile. Știința modernă pleacă, în calculele sale, de la o premisă care pentru antici nu exista – și anume că legile naturii au fost valabile oricând în timp și oriunde în spațiu.

* De la numele în greacă al stelei Sirius, Sothis (n. tr.).

Sfinxul îi cere lui Oedip să dezlege o ghicitoare: „Ce merge mai întâi pe patru picioare, apoi pe două și în final în trei picioare?” Dacă nu-i putea răspunde, Sfinxul avea să-l ucidă; Oedip însă interpretează cimitura corect, ca referindu-se la cele trei vârste ale omului. Ca bebeluș merge în patru labe, apoi crește și merge pe două picioare, iar la bătrânețe are nevoie de un al treilea picior, adică de un baston. Dar termenul „vârste” constituie aici doar o altă modalitate de a face trimitere la evoluția omenirii. Iar forma Sfinxului este un monument închinat acestei evoluții.

Înfrânt de istețimea lui Oedip, Sfinxul se aruncă în hău. Moartea lui sugerează că divinitățile elementelor, principiile de organizare a universului, au fost absorbite deja cu succes în corpul omenesc.

Esența mitului lui Oedip este soarta teribilă pe care a sperat s-o evite, fără însă a reuși: își ucide tatăl și devine amantul mamei lui. Legile naturii sunt deja fixe și mecanice, iar oamenii sunt prinși în plasa lor. Astfel, Sfinxul marchează totodată sfârșitul epocii metamorfozelor, cimentarea formelor biologice pe care le cunoaștem azi și, de asemenea, barează drumul înapoi. În Facerea, unul dintre heruvimi face imposibilă întoarcerea în rai, iar egiptenii numeau Sfinxul, alcătuit din patru heruvimi, „Hu”, care înseamnă protector. În acest fel, sugerau că el împiedică orice alunecare către vechile modalități de procreere.

Sfinxul, care ilustrează cele patru elemente încastate în cele patru puncte cardinale. În epoca modernă, eminentul egiptolog R.A. Schwaller de Lubicz, un protejat al lui Henri Matisse, a fost primul care a dezvăluit publicului larg că, probabil, Sfinxul a fost sculptat înainte de anul 10000 î.C. El a atras atenția asupra faptului că zidurile care înconjurau monumentul prezintă semne de eroziune lăsate de apă, care nu ar fi putut fi făcute după acea epocă. Conform istoriei secrete, Sfinxul este un monument care celebrează prima clipă în care cele patru elemente s-au stabilizat și materia a devenit solidă. În 11451 î.C., estul, vestul, nordul și sudul s-au interconectat cu cele patru elemente care compun lumea fizică.

Se consideră frecvent, în mod eronat, că în 1650, când episcopul Usher a calculat data creației ca fiind anul 4004 î.C., acesta ar fi fost unul dintre ultimele vestigii ale unei superstiții străvechi. De fapt, calculele lui Usher erau produsul unei epoci în care materialismul câștiga teren, la fel ca o interpretare îngustă, literală, a Bibliei, care li s-ar fi părut anticilor absurdă. Aceștia credeau că sufletul uman exista din vremuri imemorabile, cu ere înainte de anul 11451 î.C., când *trupul* uman așa cum îl cunoaștem s-a materializat pe deplin în jurul spiritului.

Este interesant să remarcăm că, în conformitate cu calculele lui Manetho, în secolul al III-lea î.C., acesta este aproape cu precizie momentul în care s-a încheiat domnia semizeilor.

Vom vedea în continuare că, în conformitate cu doctrina ezoterică, materia nu numai că a precipitat din mintea universală cu puțin timp în urmă, dar există doar pentru o scurtă perioadă, urmând a se dizolva iar peste ceva mai mult de nouă mii de ani, când Soarele va răsări iar în constelația Leul, pentru a întâlni din nou privirea Sfinxului.

Conform învățăturilor secrete, trăim pe o mică insulă de materie, într-un vast ocean de idei și de imaginație.

UN ALEXANDRU CEL MARE AL NEOLITICULUI

NOE ȘI MITUL ATLANTIDEI • TIBETUL • RAMA ȘI CUCERIREA INDIEI

• *SUTRELE YOGA ALE LUI PANTANJALI*

Dacă sunteți cât de cât familiarizați cu mitul Atlantidei, ați rămas probabil cu impresia că la baza lui se află o singură sursă antică: Platon. Iată pe scurt ce relatează el. Preoții egipteni i-au povestit lui Solon, politician din generația străbunicului lui Platon, despre o mare insulă din Atlantic care a fost distrusă cu circa nouă mii de ani mai înainte, adică în aproximativ 9600 î.C.

Civilizația de pe această insulă fusese fondată de Poseidon, iar populația ei era formată din descendenții zeului și ai unei frumoase muritoare pe nume Cleito. (Așa cum am văzut în capitolul 5, intervenția unui zeu-pește este prezentă în formă codificată în toate mitologiile lumii.) Pe lângă insula principală, această civilizație stăpânea și alte câteva insulițe din regiune.

Cea mai mare insulă era dominată de o minunată câmpie fertilă și de un deal maiestuos. Acolo locuia Cleito, iar oamenii se desfătau cu bucatele ce rodeau din belșug. Două izvoare țâșneau din măruntaiele pământului, unul cu apă caldă și celălalt cu apă rece.

Pentru a o păstra pe Cleito pentru el însuși, Poseidon a ordonat săparea unor canale circulare în jurul dealului. Cu timpul, aici s-a dezvoltat o civilizație sofisticată, domesticind animale, extrăgând minereuri și construind temple, palate, hipodromuri, arene, băi publice, clădiri guvernamentale, porturi și poduri. Multe ziduri erau îmbrăcate în metal – bronz, cositor și un metal roșu, necunoscut astăzi, numit oricalc. Templele aveau acoperișuri de fildeș și turnulețe din aur și argint.

Insulele Atlantidei erau conduse de zece regi, fiecare cu regatul său, conducătorul celei mai mari insule fiind suveranul celorlalți nouă. Templul central, dedicat lui Poseidon, avea statui din aur, printre care una a zeului așezat într-un car tras de șase cai înaripați și flancat de sute de nereide călare pe delfini. Taurii rățăceau liberi prin pădurea de coloane ale templului și, la fiecare cinci sau șase ani, cei zece regi erau lăsați singuri în incintă, fără arme, pentru a vâna taurii. După ce prindeau unul, îl duceau în fața mării coloane din oricalc pe care erau înscrise legile Atlantidei și acolo îl decapitau.

Viața era în general idilică în insule. De fapt, era atât de mulțumitoare, încât în cele din urmă oamenii s-au plictisit și au devenit agitați, decadenți, corupți, mereu în căutare de ceva nou și de putere. Iar Zeus a hotărât să-i pedepsească. Insulele au fost acoperite de apă, până ce la suprafață au mai rămas doar câteva petice de pământ, ca un schelet ieșind din mare. Și apoi un mare cutremur a înghițit, în decurs de o zi și o noapte, tot ce mai rămăsese din Atlantida.

Sigur, această relatare a distrugerii Atlantidei nu ar fi deloc credibilă, dacă Platon ar fi fost singurul autor clasic care a scris despre ea. Aristotel a declarat la un moment dat că „Platon de unul singur a făcut Atlantida să se ridice din mare și a scufundat-o apoi din nou“, iar afirmația sa a fost interpretată în sensul că toată istoria ar fi fost o invenție. O cercetare sumară dovedește însă că literatura clasică este plină de referiri la Atlantida – de exemplu în lucrările lui Proclus, Diodor din Sicilia, Pliniu, Strabon, Plutarh și Posidinus – toate incluzând diverse elemente ce nu se regăsesc la Platon și par a proveni din surse anterioare lui, presupunând, firește, că nu au fost și ele născocite.

Proclus scrie că, la trei sute de ani după Solon, lui Crantor i-au fost arătate de preotul din Sais* niște coloane pe care era înscrisă, cu hieroglife, istoria Atlantidei. Un contemporan relativ al lui Platon cunoscut astăzi ca „pseudo-Aristotel“ a scris despre un paradis insular similar în lucrarea sa, *Despre minunate lucruri auzite*.

Istoricul grec Marcellus, care a trăit în aproximativ aceeași perioadă cu Platon, se baza în mod evident pe surse mai vechi atunci când scria: „În Oceanul Mărginaș (Atlanticul) există șapte insule mici și trei mai mari, dintre care una i-a fost dedicată lui Poseidon.“ Numărul regatelor concordă cu cel din relatarea lui Platon. Un istoric elen din secolul al IV-lea î.C., Theopompus din Chios, redă o poveste narată cu două sute de ani înaintea lui Platon de Midas din Frigia, conform căreia „pe lângă părțile bine cunoscute ale lumii – Europa, Asia și Libia (Africa) – există o altă neștiută, de o incredibilă întindere, unde pe pășuni și pajiști înverzite pasc turme de animale mari și puternice și unde oamenii au de două ori înălțimea celor de la noi și trăiesc de două ori mai mult ca ei“. Așa cum am văzut deja, Enoh și legende de un mare număr de culturi din lumea întreagă amintesc de existența uriașilor înainte de Potop.

Și am ajuns astfel la mitul elen al Potopului. Povestea lui Deucalion este mult mai veche decât epoca lui Platon. Atât în relatarea acestuia din urmă, cât și în cea biblică se sugerează, ca și aici, că prin Potop s-a intenționat distrugerea celei mai mari părți a omenirii, deoarece dezvoltarea acesteia luase un curs greșit. Rudolf Steiner sublinia că toate legende despre semize și eroi precum Cadmus, Tezeu și Iason implică întreprinderea unei călătorii spre est. În consecință, susținea el, ar trebui să le interpretăm ca relatări ale unor migrații care s-au produs atunci când condițiile de pe insulele Atlantidei s-au deteriorat, înainte de catastrofa finală.

Citind ce scria Platon despre Poseidon, primul rege-zeu al Atlantidei, ar trebui să ne amintim cele discutate în capitolul 5, anume că Poseidon a fost inițial o formă

* Antic oraș egiptean din partea de vest a deltei Nilului (n. tr.).

jumătate om, jumătate pește a lui Zeus (Jupiter în mitologia romană). Totodată, Poseidon era zeul mării învolburate și al adâncurilor vulcanice, al cărui muget colosal anunța o catastrofă de amploare. Prin urmare, el a deținut un rol important atât la începutul, cât și la sfârșitul istoriei Atlantidei.

Există și mituri ale altor culturi antice care coroborează relatarea lui Platon. Aztecii din America de Sud au consemnat că își aveau originea în „Aztlan“, „pământul din mijlocul apei“. Uneori acest uscat era numit „Aztlan al celor Șapte Grote“ și era descris ca o mare piramidă centrală, în trepte, înconjurată de alte șase mai mici. Conform tradițiilor culese de spaniolii invadatori, omenirea fusese aproape în întregime distrusă de un mare potop, și ar fi fost ștearsă de pe fața pământului dacă n-ar fi existat un preot și soția lui, care construiseră o ambarcațiune dintr-un buștean gol la interior, în care salvaseră semințe și animale. Complexa și sofisticata astronomie a triburilor sud-americane i-a sugerat unui cercetător modern că acest potop s-ar fi produs în jurul anului 11600 î.C.

Diferența pare mare în comparație cu data avansată de Platon, circa 9600 î.C., dar esențial este faptul că ambele relatări plasează catastrofa la finele erei glaciare. Geologia modernă susține că, pe măsură ce calotele glaciare s-au topit, o serie de inundații s-au produs cu începere din nord. Am menționat deja că insulele Atlantidei au fost lovite de mai multe revărsări catastrofice, întinse pe o perioadă lungă, înainte ca și ultima insulă să fie complet înghițită de ape.

În prezent, arheologii descoperă în diverse regiuni ale lumii urme ale unor civilizații care au fost acoperite de ape în urma topirii gheții la sfârșitul erei glaciare. În aprilie 2002, relatările pescarilor din regiune au contribuit la localizarea orașului pierdut al Celor Șapte Pagode, în largul orașului Mahabalipuram din India. Structurile asemănătoare unor temple care au fost descoperite sunt mult mai mari și mai complexe decât ar fi fost de așteptat la sfârșitul erei glaciare – deci în Neolitic. Scriitorul și cercetătorul Graham Hancock, a cărui activitate a contribuit din plin la zdruncinarea prezumțiilor noastre academice cu privire la istoria antică, a afirmat atunci: „Am susținut de mulți ani că miturile referitoare la Potop existente în lumea întreagă trebuie luate în serios – un punct de vedere pe care majoritatea specialiștilor occidentali îl resping. Dar aici, în Mahabalipuram, s-a demonstrat că miturile au dreptate, iar specialiștii greșesc.“

Eu însumi am văzut artefacte recuperate de pe fundul oceanului în largul coastelor americane ale Atlanticului – așa-numitele pietre Scott, despre care cred cu tărie că tehnologiei actuale i-ar fi foarte dificil să le reproducă, pentru a nu mai vorbi despre cea existentă acum unsprezece mii de ani, când zona respectivă a fost acoperită de ape. Din punct de vedere al aspectului, pietrele Scott au caracteristici care seamănă uimitor de mult cu cele ale artefactelor egiptene. Nu am dreptul de a dezvălui acest secret, dar sper că până la momentul publicării lucrării de față, Aaron du Val, președintele Societății Egiptologice de la Muzeul din Miami, va fi arătat deja lumii obiectele pe care le deține.

În miturile elene care au supraviețuit până astăzi nu există o descriere detaliată a evenimentelor care au dus la scufundarea artefactelor respective, iar textul biblic este succint, dar putem suplini lipsa acestor informații cu ajutorul relatărilor provenite din

alte culturi, îndeosebi cea sumeriană și altele din Orientul Apropiat. Nici un specialist nu neagă faptul că unele dintre aceste relatări ale altor culturi au constituit o sursă de inspirație pentru textul biblic. Elemente care ne sunt cunoscute din povestea biblică, precum arca, porumbelul și ramura de măslin, apar și în textul sumerian, mai vechi, în care numele lui Noe este Ziusudra. Noe este menționat deopotrivă în relatarea mesopotamiană, unde e numit Atrahasis, și în cea babiloniană, în care poartă numele Upnapištim. Îmbinând aceste variațiuni pe aceeași temă, obținem o variantă extinsă a textului biblic:

Într-o zi, Noe ședea într-o colibă din trestie, când a auzit o voce venind prin perete și avertizându-l despre o ploaie mare ce va distruge omenirea. Dărmă-ți coliba din trestie și construiește o barcă, i-a spus vocea. Noe și familia lui au început să construiască o corabie mare, din trestii, pe care au acoperit-o apoi cu smoală, pentru a nu pătrunde apa în ea. Tot ce creștea din pământ, tot ce păștea pe el, păsările cerului, vite și animale sălbatice care cutreierau câmpiile, pe toate le-a urcat în corabie. Apoi, vreme de șase zile și șase nopți a suflat furtuna și corabia a fost bătută de valuri. Ploaia, vijelia și revărsările au acoperit suprafața pământului. În cea de-a șaptea zi, auzind că vântul se mai potolește, Noe a deschis o fereastră și lumina soarelui i-a căzut pe chip. Lumea era tăcută, fiindcă toată omenirea se întorsese în țărână...

Potopul care aproape că a distrus omenirea este comemorat an de an, atât de vii, cât și de morți în Ziua Tuturor Sfinților (sau a morților) – adică de Halloween. În Anglia, chiar și în secolul al XIX-lea, sătenii se costumau astfel încât să imite cadavrele, purtau măști și scoteau un fel de mum-mummm, cu buzele închise, pentru a imita sunetul făcut de morții vii.

Când Noe și familia lui au debarcat și au pus piciorul din nou pe uscat, s-a întâmplat ceva ciudat. „Atunci a început Noe să fie lucrător de pământ și a sădit vie. A băut vin și, îmbătându-se, s-a dezvelit în cortul său. Iar Ham, tatăl lui Canaan, a văzut goliciunea tatălui său și, ieșind afară, a spus celor doi frați ai săi“ (Facerea 9:20-22).

Este firesc ca Noe să fi devenit lucrător al pământului; arheologia sugerează că în acea perioadă, în Neolitic, au fost puse bazele agriculturii. Dar ce trebuie să înțelegem din această bizară istorie a goliciunii sale la beție?

Pentru a o desluși, este nevoie să ne îndreptăm atenția asupra tradiției care îl identifică pe Noe cu Dionisos cel Tânăr, din mitologia greacă. Aici trebuie să descălcim însă două fire narrative privitoare la două personaje cu același nume. Apelativul Dionisos desemnează doi indivizi – un zeu și, ulterior, un semizeu – care și-au adus contribuții diferite la istoria omenirii, în două perioade distincte. Cel care trebuie identificat cu Noe se deosebește mult de anteriorul Dionisos Zagreus, Dionisos cel Bătrân, despre a cărui dezmembrare am amintit în capitolul 6.

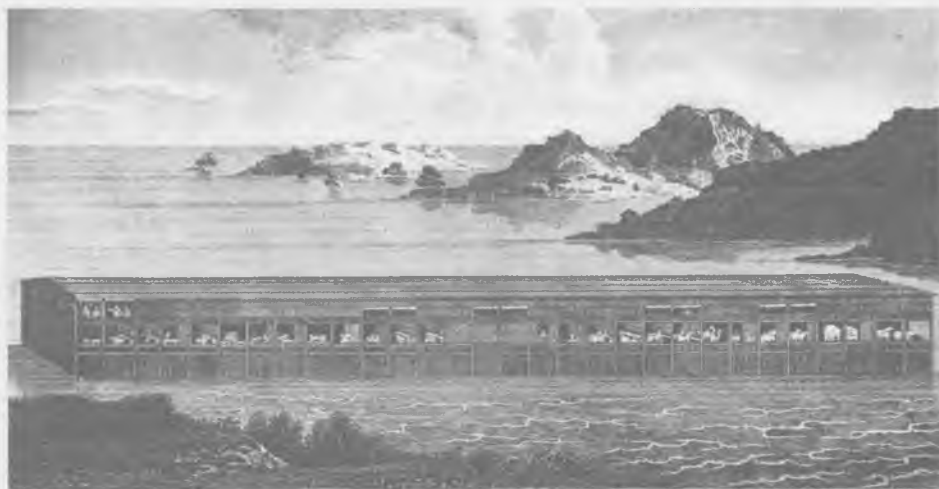
După Potop, Dionisos cel Tânăr, adesea înfățișat într-o barcă, a călătorit din Atlantida prin Europa și până în India, pentru a învăța omenirea să practice arta agriculturii, sădirea grânelor, cultivarea viței-de-vie și scrisul. Acesta din urmă fusese, desigur, popularizat de Enoh, dar acum risca să cadă în uitare din cauza distrugerilor provocate de Potop.

Dionisos și adepții lui purtau tirsul, prăjina pe care se încolăceau șerpi ca iedera și în vârful căreia se afla un con de pin, asemănător cu glanda pineală. Acest detaliu sugerează că Dionisos îi învăța pe oameni și despre evoluția corpului omenesc, despre formarea coloanei vertebrale cu pineala în capătul ei, așa cum am văzut anterior. Faunii, satirii și toți ceilalți din alaiul lui Dionisos sunt reprezentativi pentru ultimii locuitori ai Atlantidei, rămășițele unui proces de metamorfoză. Ciudata relatare biblică despre fiii lui Noe care au văzut goliciunea tatălui lor în timp ce acesta dormea beat se referă de asemenea la încheierea acestui proces. Am văzut că organele genitale au fost ultima parte a anatomiei umane care a evoluat la forma sa actuală, iar fiii erau curioși să afle ceva nou despre originile lor. Erau oare copiii unui semizeu, ai unui om sau ai unui înger?

Legende referitoare la acest personaj în tradiția greacă și în cea iudaică – Dionisos cel Tânăr și Noe – au o anumită conexiune cu strugurii și cu beția. Pe adepții lui Dionisos i-am întâlnit deja. Sălbaticile bacante l-au sfâșiat pe Orfeu în bucățele. În starea de beție extatică, ele erau posedate de un zeu.

Popoarele primitive au trăit întotdeauna în armonie cu partea vegetală a firii lor. De aceea, au înțeles că diversele plante au efecte diferite asupra biologiei, fiziologiei și conștiinței umane.

Arca lui Noe. Legenda spune că singurul animal neinclus în arcă a fost inorogul, și în consecință a dispărut ca specie. Aceasta este de fapt o evidentă descriere a puterilor tot mai reduse ale celui de-al treilea ochi. Odată ce apele Potopului au acoperit Atlantida, era imaginației s-a încheiat. Și s-a format subconștientul.

Dionisos cel Tânăr a fost educat de satirul Silenus.

Ceea ce vedem în tradițiile greacă și iudaică privind începuturile agriculturii este reprezentarea unei noi forme de conștiință, mai rațională. Ce simbol al impactului gândirii umane asupra naturii ar fi putut fi mai sugestiv decât lanurile de grâu? Iar misiunea celor care se aflau în fruntea omenirii era acum aceea de a făuri noua conștiință dirijată de gândire.

În *Zend-Avesta*, textul sacru al zoroastrismului, personajul Noe/Dionisos este numit Yima. El le spune oamenilor cum să construiască o așezare – un „var“, un loc îngrădit, un fel de fortăreață „în care să intre oameni, vite, câini, păsări și focuri arzânde“.

Apoi îi învață ca, atunci când ajung în locul în care urmează să se stabilească, „să-l sece de apă, să clădească stâlpi de împrejmuire și apoi să ridice case din lemn, ziduri de lut, garduri și rogojini“. De asemenea, îi îndeamnă să „întindă pământul arându-l“. Și acolo urma să nu fie „nici oprimare, nici josnicie, nici lăncezeală, nici violență, nici sărăcie, nici înfrângere, nu ologi, nu dinți lungi, nu uriași, nici una dintre trăsăturile spiritului rău“.

Și de această dată se constată o anume neliniște cu privire la anomaliiile epocilor anterioare, precum uriașii.

Rama, „păstorul popoarelor“, invadează Ceylonul.

Poetul grec Nonnus a consemnat călătoria lui Dionisos în India, aceeași peregrinare fiind descrisă în *Zend-Avesta* ca „întâlnirea lui Ram asupra Indiei“. Dar cea mai detaliată descriere a ei apare în marea epopee hindusă, *Ramayana*.

Din toate aceste relatări reiese limpede că migrațiile spre est nu au însemnat deplasarea spre teritorii nelocuite. Atunci când populația Atlantidei a fost distrusă aproape în întregime, supraviețuitorii au plecat spre alte teritorii, ocupate însă de triburi locale. Reacția lui Dionisos față de ceea ce a găsit în aceste noi teritorii este ilustrată de faptul că a interzis canibalismul și sacrificiile umane. Unii preoți locali aveau șerpi uriași sau pterodactili – rari supraviețuitori ai epocii antediluviene, pe care îi venerau ca zei și pe care îi hrăneau cu carnea prizonierilor. *Ramayana* descrie modul în care Rama și adepții săi au pătruns pe neașteptate în aceste temple cu torțe, alungându-i atât pe preoți, cât și pe monștrii de acolo. Rama se iveau ca din senin în mijlocul dușmanilor, uneori cu arcul întins, alteori neînarmat, dar capabil să-i pietrifice cu privirea ochilor săi albaștri ca lotusul.

Rama era un expatriat, un nomad; regatul său se afla pe fundul apelor. Nu ducea o viață de rege, ci își făcea tabăra în sălbăcie, împreună cu iubita lui Sita. Apoi Sita a fost răpită de vrăjitorul Ravana. *Ramayana* descrie cum Rama și-a încheiat peregrinările cucerind India și Ceylonul, ultimul refugiu al lui Ravana, și a construit un pod peste mare, între India continentală și Ceylon, cu ajutorul unei armate de maimuțe – adică hominizi, descendenți spiritelor umane care s-au încarnat prea devreme, condamnate fiind astfel să dispară. În cele din urmă, după o luptă care a durat treisprezece zile, Rama l-a ucis pe Ravana revărsând foc asupra lui.

Îl putem considera deci pe Rama un Alexandru cel Mare a Neoliticului. După cucerirea Indiei, avea lumea la picioare. Dar avea și un vis.

Mergea prin pădure într-o noapte cu lună, când spre el a venit o femeie frumoasă. Pielea ei era albă ca zăpada și purta o coroană splendidă. La început, el n-a recunoscut-o, dar femeia i-a spus: „Eu sunt Sita, ia coroana aceasta și condu lumea alături de mine.“ Și a ingenuncheat, umilă, oferindu-i o coroană strălucitoare, statutul regal care îi fusese refuzat până atunci. Dar în clipa aceea îngerul său păzitor i-a șoptit la ureche: „Dacă îți pui coroana aceea pe cap, pe mine n-o să mă mai vezi. Iar dacă iei acea femeie în brațe, fericirea pe care o va încerca va fi atât de mare, încât o va ucide pe loc. Dacă însă vei refuza s-o iubești, va trăi tot restul vieții ei liberă și fericită pe pământ, iar spiritul tău nevăzut va veghea asupra ei.“ Când Rama s-a hotărât, Sita a dispărut printre copaci. Cei doi nu aveau să se revadă niciodată, despărțiți fiind pentru totdeauna.

Legende despre viața Sitei după acea întâlnire sugerează că nu reiese limpede că ar fi fost atât de fericită precum făgăduise îngerul păzitor. În această ambiguitate și incertitudine recunoaștem un element de modernitate al mitului. De asemenea, putem sesiza în el un paradox aflat în însăși esența naturii umane. Orice dragoste, dacă este autentică, implică o renunțare.

Cu măiestria sa în luptă, chipul frumos, ochii albaștri și pieptul vânjos, Rama seamănă din multe puncte de vedere cu eroii din miturile elene, precum Hercule, dar în legenda lui apare, așa cum spuneam, și un element nou. Hercule a trebuit să aleagă între virtute și fericire și, deloc surprinzător, a preferat-o pe cea dintâi. Povestea lui Rama, pe de altă parte, conține un element de *surpriză morală*. Cititorul va fi probabil de acord cu insistențele Sitei, atunci când ea susține în fața lui Rama că se cuvine ca el să accepte coroana de care a fost deposedat la naștere. Dar alegerea lui surprinzătoare, de a nu primi coroana ce-i revine de drept și a nu se căsători cu femeia iubită, înflăcărează imaginația și inteligența morală. Povestea lui Rama ne încurajează să privim dincolo de convențional, să ne plasăm imaginar în mintea celorlalți și, în ultimă instanță, să gândim noi înșine. Filozofia ezoterică a dorit dintotdeauna să submineze modurile mecanice și conservatoare de a raționa, izvorâte din obișnuință. Mai târziu vom vedea cum dramaturgii și romancierii familiarizați cu gândirea ezoterică, de la Shakespeare și Cervantes la George Eliot și Lev Tolstoi, au inflăcărat imaginația morală, aceasta fiind una dintre trăsăturile distinctive ale literaturii cu adevărat de calitate. Dacă arta și literatura oferă senzația unui tipar, a unor legi care operează dincolo de gândirea convențională, arta ezoterică aduce aceste legi în planul conștient.

Legenda lui Rama ne reamintește totodată că, în conformitate cu istoria secretă, cosmosul a fost creat pentru a oferi omului condițiile necesare liberului arbitru și liberei gândiri. Rama ar fi putut impune supușilor săi dreptatea și corectitudinea stăpânindu-i cu o mână de fier, dar i-a lăsat *să decidă* ei înșiși. Astfel, el constituie arhetipul exilatului, al „Regelui Secret“ sau al „Filozofului Secret“ care influențează cursul istoriei nu de pe tron, ci, incognito, din mijlocul oamenilor de rând. Rama încearcă să ajute omenirea să se dezvolte liber. El este un semizeu, dar refuză să fie conducătorul lumii. De acum înainte, zeii și semizeii nu vor mai ocupa, în carne și oase, tronurile.

La finele călătoriei, rătăcitorii au fondat Shambala, o fortăreață spirituală în regiunea muntoasă a Tibetului. Considerat acoperișul lumii, Tibetul este cel mai vast și mai înalt podiș, înconjurat de munți semeți. În cadrul unor tradiții se spune că populația tibetană descinde direct din cea a Atlantidei.

După unele opinii, în Shambala se poate ajunge doar printr-un tunel subteran, iar după alții, locul există într-o altă dimensiune, spre care se deschide un portal undeva în regiune. Sfântul Augustin a fost cel mai de seamă teolog creștin după Sfântul Pavel și, la fel ca acesta, era inițiat al unei școli a misterelor. A scris despre locul în care au trăit Enoh și sfinții, un paradis terestru situat atât de sus, încât Potopul nu l-a putut ajunge. Emmanuel Swedenborg, teolog, diplomat și inventator suedez din secolul al XVIII-lea, și totodată unul dintre francmasonii de frunte ai vremii, scria că „Lumea Pierdută» trebuie căutată printre înțelepții din Tibet și Tataria*⁴. Anne-Catherine Emmerich, o catolică din Germania secolului al XIX-lea, adeptă a misticismului, scria în mod similar despre un Munte al Profeților, unde ar trăi Enoh, Ilie și alții care n-au murit în mod obișnuit, ci s-au „înălțat“, și unde s-ar afla de asemenea unicorni care au supraviețuit Potopului.

Din izolarea Tibetului au apărut izvoare de spiritualitate vie, care s-au unit, au dobândit forță, profunzime și amploare, devenind un fluviu năvalnic, asemenea Gangelui, și hrănind India întreagă.

În această istorie a lumii scrisă în stele, era următoare a debutat odată ce Soarele a început să răsară în constelația Racului, în 7227 î.C., când a fost fondată prima mare civilizație hindusă, cea mai veche și cea mai profund spirituală dintre civilizațiile de după Potop. Fondatorii ei nu erau deloc impresionați de nou-creata lume materială, pe care o considerau *maya* – o iluzie ce amenința să ascundă realitățile superioare ale lumilor spirituale. Ei priveau cu nostalgie înapoi, la vremurile dinainte ca acest vâl al materiei să se fi așternut între omenire și ierarhiile spirituale.

Băile înghețate și celelalte forme de tortură autoimpusă ale asceților pot fi considerate un aspect al efortului de a rămâne deschiși față de lumea spiritelor. Acesta era un efort conștient, pe care îl făceau câtă vreme vâlul era încă translucid, pentru a-și aminti de caracteristicile lumii spirituale și a le imprima pentru totdeauna în conștiința umană.

Succesul acestei încercări s-a tradus în faptul că India este și astăzi cel mai mare depozitar mondial al cunoașterii spirituale, îndeosebi în privința fiziologiei oculte. Așa cum îmi spunea recent un inițiat de nivel înalt, „dacă vizitezi India, nu poți să nu simți cum, și azi, aerul pur și simplu *pârâie* de conotații astrale“. Marii învățați occidentali, ca Pitagora, Apollonios din Tyana și St Germain au călătorit în India în căutarea acestor conotații astrale. Evangheliile cuprind citate din surse indiene mai vechi și

* Tataria sau Tataria Magna era numele sub care era cunoscută în Europa, începând din Evul Mediu, regiunea dintre marea Caspică și munții Ural până la oceanul Pacific, locuită de populațiile turcice și mongolice numite generic tătari (n. tr.).

diverse idei care își au originea în ele. Sir John Woodruffe, specialistul în sanscrită care a tradus pentru prima dată textele tantrice, în secolul al XIX-lea, scria că până și venerabila tradiție sufistă se bazează pe învățăturile hinduse – spre exemplu pentru informațiile despre chakre.

Începând cu anii șaizeci, numeroși sunt occidentalii care simt că religia hindusă oferă o utilă bază de cunoaștere spirituală și, de asemenea, discipline spirituale practice și ghiduri privind lumea spiritelor, pe care nu le pot găsi în Biserica creștină. Majoritatea librăriilor din Occident vând mai multe cărți de misticism inspirate de tradiția orientală decât de cea vestică.

După refuzul lui Rama de a accepta coroana, nu a mai existat o personalitate anume care să domine epoca. Dacă el fusese un erou plurivalent, care lupta cu monștrii, se lansa în aventuri îndelungi și riscante și fonda orașe, succesorii săi, numiți uneori „Cei Șapte Înțelepți“, sau *Rishi*, au fost caracterizați de o stare pasivă, de inactivitate. Ei nu au construit nimic din piatră. Trăiau în locuințe din lut sau în adăposturi simple, printre rădăcinile și mlădițele plantelor. Nimic durabil n-a rămas după ei – decât *cunoștințele* lor.

Există o zicală simplă în Cabală: „Tot ce ai văzut vreodată, fiecă floare, fiecă pasăre și fiecă piatră, va trece și se va preface în țărână, dar faptul că le-ai văzut va rămâne.“ *Rishi*-i ar fi fost de acord cu ea. Așezați cu picioarele încrucișate astfel încât tălpile să le fie orientate în sus, doreau să nu simtă forța gravitației, atracția reductivă, spre în jos, a lumii materiale, ci aspirau la lumile spirituale. Puteau vedea ființele spirituale acționând pe Pământ, ajutând semințele să germineze primăvara, mugurii să înflorească vara, fructele să se coacă toamna, știind că pe durata iernii semințele sunt ocrotite tot de ele. *Rishi*-i resimțeau fluxul și refluxul influențelor spirituale ca pe o uriașă răsufflare. Civilizația hindusă antică era cel mai de jos tărâm al Cerurilor.

Am amintit anterior de modul în care materialii preiau în mod incorect termeni și expresii precum „sensul vieții“, folosindu-le cu un înțeles secundar și ușor injust. Același lucru se întâmplă cu cuvântul „spiritual“, pe care oamenii îl utilizează adesea pentru a se prezenta ca buni samariteni sau ca exemple de moralitate, într-un fel ambiguu, poate chiar pseudomistic. Termenul „spiritual“ desemnează de fapt capacitatea de a vedea, a auzi și a comunica, asemenea adepților indieni, cu spiritele.

Rishi-i erau de asemenea capabili să comunice în moduri oculte. Prin simpla respirație, ei simțeau dacă o persoană era binevoitoare sau nu. Inspirând răsufflarea altuia, puteau „descifra“ viața interioară a acestuia.

Adepții puteau revărsa în sufletul celor din jur cunoștințele pe care le dețineau într-un flux continuu de imagini. Mult mai târziu aveau să fie aceste cunoștințe transpuse în cuvinte și transmise oral de la o generație la alta, până ce în final au fost consemnate în scris sub forma *Vedelor*.

Privirea lor putea alunga șerpilor și calma tigrii sau leii. Nimic nu-i putea distra de la contemplare. Adepții rățăceau liberi, construindu-și adăposturi rudimentare, hrănindu-se cu fructe și cu laptele dat de turmele lor. Mâncau numai alimente vegetale,

niciodată carne. A ingera carne, considerau ei, înseamnă a absorbi suferințele din ultimele clipe de viață ale animalului. Se cufundau în conștiința vegetală, în procesele fizice – respirație, digestie, somn, stare de veghe – care, așa cum am văzut, constituie darul făcut trupului uman de lumea plantelor. Învățând să-și controleze *ens vegetalis*, corpul eteric, ei își puteau controla totodată respirația, ritmul digestiei, chiar bătăile inimii și circulația sângelui – reușite extraordinare pentru care adepții hinduși au rămas celebri, precum capacitatea de a-și opri inima doar gândindu-se la acest lucru.

Adepții știau totodată că, prin contemplarea în concentrare profundă a chakrei plexului solar, dobândeau capacități de clarviziune. De asemenea, știau cum să-i învâluie pe ceilalți într-un fascicul protector de iubire, emanat din chakra inimii.

Pe lângă cele șaisprezece petale ale chakrei inimii, adepții percepeau o sută una artere subtile și luminoase izvorând din zona respectivă, aidoma spițelor unei roți. Trei dintre ele, mai mari, se ridică spre cap. Una se îndreaptă spre ochiul drept și corespunde Soarelui și viitorului. Alta se înalță spre ochiul stâng și corespunde Lunii și trecutului. Ei înțelegeau că, prin funcționarea combinată a acestor două organe de simț, omul poate percepe mișcările obiectelor materiale în spațiu, în relație unele cu altele, și poate resimți trecerea timpului. Artera mijlocie urcă de la inimă și trece prin creștet. Astfel, drumul ascendent este iluminat de dedesubt, prin intermediul inimii radiante. Și tot pe această cale a arterei de mijloc, spiritul părăsește corpul prin creștet, în clipa morții.

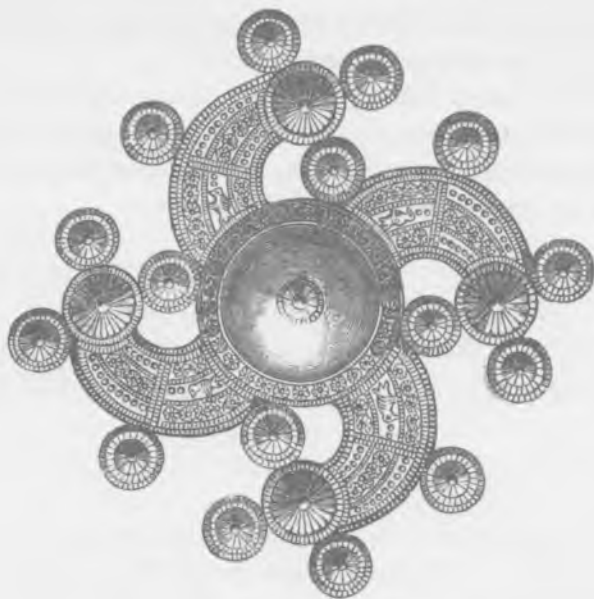
Pentru antici, întreaga viață era caracterizată de o pulsație, de un ritm sau o răsuflare. Ei considerau că viața umană este insuflată temporar în lumea iluziei – *maya* – și apoi expirată, acest proces repetându-se în decursul timpului. Anticii percepeau turmele sau bancurile de suflete inspirate și expirate în și din viața materială, împreună.

Această antică civilizație indiană era, din unele puncte de vedere, un ecou al lumii vegetale apoase, scăldate în soare, din perioada anterioară momentului în care s-a separat Soarele de Pământ. De asemenea, era și o perioadă a mâncătorilor de lotus, care trebuia să se încheie, pentru a lăsa loc progresului.

Am văzut că ființele din ierarhiile superioare nu-și mai puteau face apariția în corpuri fizice, așa cum se întâmplase anterior, în Atlantida. Se puteau încă manifesta sub forma spectrelor sau fantomelor, semimateriale, dar și acest lucru se petrecea din ce în ce mai rar. La sfârșitul acestei epoci, oamenii le mai *puteau* vedea, cu ochii fizici, doar o dată sau de două ori în viață. Pe măsură ce zeii se retrăgeau, omul trebuia să găsească modalități de a-i urma.

Astfel s-a născut yoga.

În momentele de maximă concentrare în meditație, un val de energie se ridica de la baza coloanei vertebrale, prin artera mijlocie și prin inimă, spre cap. Uneori, această energie era asemănată cu un șarpe care se înalță prin coloana vertebrală până în cap, unde mușca într-un punct aflat exact în spatele rădăcinii nasului. Mușcătura declanșa un flux extatic de curenți luminoși: șapte sute de mii de fulgere, cu un bâzâit ca al unui roi de milioane de albine. Adepții se pomeneau într-o altă dimensiune, care la început părea a fi un vast ocean de uriașe valuri unduitoare de energie și lumină – experiența mistică preliminară existentă în toate tradițiile. Pe

„Svastica“ neolitică gravată pe o stâncă în zona mlăștinoasă Keighley din Yorkshire, Anglia, este simbolul lotusului rotitor cu două petale; sus, Soarele celtic pe o broșă descoperită în Suedia. În Rig Veda se spune: „Fie ca minunata splendoare a lui Savitva, zeul Soare al svasticii, să ne inspire viziunile.“

măsură ce se obișnuiau cu lumea spirituală, aceste forțe aparent impersonale începeau să se transforme în învelișul exterior al zeilor și, în cele din urmă, chiar chipurile lor se reliefa în lumină – aceleași chipuri ale divinităților stelelor și planetelor care ne-au devenit familiare în ultimele capitole.

Una dintre cele mai scurte, dar și mai percutante cărți din lume este *Sutrela yoga ale lui Pantanjali*. A fost scrisă în forma ei finală în circa 400 î.C., dar își are originile în învățăturile *Rishi*-lor.

Pantanjali își îndeamnă cititorul să se concentreze asupra forței elefantului pentru a dobândi și el aceeași forță. De asemenea, spune că viețile trecute pot fi cunoscute dacă ne concentrăm asupra trecutului. Acestea sunt lucruri pe care, atunci ca și acum, doar inițiații de cel mai înalt grad le pot realiza. Noi, ceilalți, le vom putea face abia în încarnările viitoare.

Rishi-i susțineau că țelul existenței este evoluția întregului univers și că semințele acestei transformări se află în corpul omenesc.

În anul 5067 î.C., când Soarele intra în constelația Gemenilor, zeii împingeau cosmosul spre următorul stadiu al evoluției umane. Așa cum, înainte, impulsul către evoluție se deplasase spre est, din Atlantida în India, acum începea să se retragă spre vest, și continuă și astăzi în aceeași direcție.

CALEA VRĂJITORULUI

LUPTA LUI ZARATHUSTRA ÎMPOTRIVA PUTERILOR

ÎNTUNERICULUI • VIAȚA ȘI MOARTEA LUI KRIȘNA PĂSTORUL

• ZORII EVULUI ÎNTUNECAT

În 5067 î.C., în regiunea Iranului actual, era prorocită nașterea unui nou mare conducător. Ne-o putem închipui pe mama lui trăind într-o restrânsă comunitate agrară, precum cele descoperite la Çatal Hüyük. Apoi, în miezul unei ierni cumplite, a izbucnit o molimă. Oamenii murmurau în sat, acuzând-o pe tânără de vrăjitorie, susținând că ea atrăsese asupra lor și vremea teribilă, și boala.

În a cincea lună de sarcină, femeia a avut un coșmar. În vis a văzut un nor imens, din care ieșeau balauri, lupi și șerpi care încercau să-i smulgă copilul din trup. Dar în vreme ce monștrii se apropiau, pruncul din pânțece i-a vorbit pentru a o liniști și, când vocea lui s-a stins, o piramidă de lumină a coborât din cer. Prin piramidă a venit un băiat cu un toiag în mâna stângă și un pergament rulat în dreapta. Ochii îi străluceau cu un foc interior, iar numele lui era Zarathustra.

Zarathustra cu pergamentul rulat. Prezența unui astfel de sul în mâna dreaptă este un semn că respectivul e un inițiat al filozofiei secrete. Priviți pe străzile marilor orașe, Londra, Paris, Roma, Washington etc., și veți fi surprins de câte statui ale marilor personalități poartă astfel de pergamente rulate.

Diferitele școli de gândire înaintează date diferite pentru acest eveniment. Unii autori din lumea antică îl plasau în aproximativ 5000 î.C., în vreme ce alții, precum Plutarh, în 600 î.C. Motivul? Nu a existat un singur Zarathustra.

Nașterea primului Zarathustra a declanșat furtuni de ură. Regele era dominat de un grup de vrăjitori, care l-au convins că băiatul trebuie ucis, așa că a plecat spre casa tinerei mame și a găsit copilul singur în leagăn. Hotărât să-l înjunghie, a ridicat brațul, dar în clipa a aceea a paralizat ca prin farmec. Mai târziu, și-a trimis un servitor pentru a răpi copilul și a-l abandona în sălbăticie, printre lupi. Dar haita, despre care regele sperase că-l va sfâșia pe copil în bucăți, a văzut ceva în ochii lui și a luat-o la fugă, înspăimântată. Și astfel copilul a crescut, devenind tânărul din visul mamei.

Dar forțele răului știau că pe Pământ a venit astfel cel mai aprig dușman al lor, așa că se pregăteau.

Era Gemenilor a fost una a divizării. Omul nu mai putea trăi în siguranță în paradis, așa cum făcuse în epoca indiană. Dacă aceasta din urmă fusese o recapitulare a vremurilor paradiziace dinainte de separarea Soarelui de Pământ, noua epocă persană era o reeditare a teribilei perioade în care monștrii lui Lucifer cotropiseră viața pe Terra. Acum, forțele răului strângeau rândurile, conduse de Ahriman (Satan în zoroastrism).

Reprezentare etruscă a unui demon în forma unei asura persane. Cuvântul asura înseamnă, literal, non-zeu, a traducându-se prin „nu”, iar Sura fiind termenul persan care desemna un zeu sau un înger. În toate tradițiile, demonii sunt înfățișați adesea sfâșiind măruntaie – dat fiind că la începuturi se considera că memoria și conștiința își au sediul nu numai în creier, ci în tot corpul; faptele pe care le-am făcut și pe care nu ne place să ni le mai amintim, experiențele dureroase, neasimilate, sunt stocate în viscere.

Cosmosul a fost invadat de horde de demoni care au întunecat cerurile. Aceștia se vârău între oameni și eșaloanele superioare ale ierarhiilor spirituale. Dacă epoca indiană a fost cea în care fiziologia secretă a omenirii a fost imprimată în memoria umană, era persană este perioada pe care trebuie s-o studiem pentru a înțelege demonologia.

Hordele de demoni împotriva cărora Zarathustra și-a condus adepții au fost totodată clasificate de el, aceasta fiind baza ierarhizărilor pe care le utilizează și astăzi societățile secrete.

În acest punct de cotitură al istoriei, oamenii au început să simtă incertitudinea la un nivel pe care astăzi l-am numi existențial. Nu mai erau foarte siguri că trăiesc într-un univers în esență binevoitor, în care totul avea să se termine cu bine. Și atunci au resimțit pentru prima dată genul de frică pe care Emile Durkheim l-a numit *anomie* – teama de haosul distructiv care se insinuează la periferiile existenței și care ne poate ataca din întunecimea de dincolo de ele sau din cea care ne înconjoară atunci când dormim... ori care ne așteaptă în pragul morții.

În timpul somnului, ne pierdem conștiința animală. În învățăturile societăților secrete, aceasta din urmă, numită spirit, este înfățișată ca plutind în afara corpului în vreme ce dormim. Faptul are două consecințe majore. În primul rând, în lipsa elementului animal, trupul revine la o stare vegetativă. Fără a mai fi secătuite de frământările conștiinței animale sau de efectele istovitoare ale gândirii, funcțiile organice controlate de elementul vegetal sunt revigorate. Ne trezim odihniți și înviorați.

În al doilea rând, detașat de percepțiile senzoriale ale corpului, spiritul intră într-o stare alterată de conștiință, o pătrundere în lumea spiritelor sublunare. În vise, percepem lumile spirituale, fiind abordați de îngeri, demoni și de spiritele celor morți.

Sau, cel puțin, asta se întâmpla în epoca *Rishi*-lor. În vremea lui Zarathustra, firea omenească devenise atât de încastrată în materie și de coruptă, încât visele deveniseră haotice și dificil de interpretat. Erau fanteziste și pline de semnificații stranii, distorsionate. În vis puteau apărea imbolduri din partea spiritelor, fragmente din viețile trecute și chiar amintiri ale unor episoade din istorie.

În cel mai adânc somn, al treilea ochi se poate deschide și atunci privim în lumea spiritelor, dar când ne trezim, uităm tot.

După anii petrecuți în exil, tânărul Zarathustra a simțit nevoia să se întoarcă în Iran. La graniță, a avut o viziune. O uriașă și strălucitoare ființă spirituală i-a apărut în față și i-a spus s-o urmeze. Zarathustra a făcut nouăzeci de pași până la sălașul uriaș al spiritului, iar acesta a zburat peste terenul pietros, ducându-l pe tânăr într-un luminis ascuns între copaci și stânci. Acolo, un cerc format din alte șase spirite asemănătoare plutea deasupra solului. Toate s-au întors spre el pentru a-i ura bun venit și l-au invitat să-și părăsească pentru o vreme trupul fizic și să li se alăture.

Am mai întâlnit anterior aceste spirite strălucitoare. Erau spiritele Soarelui, numite în Facerea Elohim. Acum, ele îl pregăteau pe Zarathustra în vederea misiunii sale.

Mai întâi, i-au spus că trebuie să treacă prin foc fără a fi ars.

Grup statuar din marmură din secolul al II-lea î.C. Mithra, arhanghelul Soarelui – Sfântul Mibail în tradiția indaică – ucide taurul cosmic al creației materiale. Din coloana vertebrală a taurului răsar grânele vieții vegetale, iar din sângele lui izvorăște vinul celei animale. Trebuie remarcat că Mithra poartă „boneta frigiană” care a reapărut în istoria ezoterică atunci când au preluat-o inițiații societăților secrete care au condus Revoluția Franceză. Martinistul Joseph de Maistre a realizat, bazându-se pe diverse surse, o descriere a ceremoniilor inițiatice din cultul lui Mithra. Candidatul stătea în picioare într-o groapă săpată în acest sens. Un grilaj de metal era așezat la gura gropii și pe acesta era pus un taur ce urma a fi sacrificat. Candidatul era astfel scăldat în sângele animalului, care se scurgea de deasupra. Într-un alt moment al ceremoniei, candidatul se întindea într-un mormânt, ca și cum ar fi fost mort. Apoi cel ce conducea inițierea îl prindea de mâna dreaptă și îl ridica la o „nouă viață”. Existau șapte grade de inițiere: Corb, Nimfă, Soldat, Leu, Persan, Curier al Soarelui și Tată.

Apoi i-au turnat pe piept plumb topit – metalul lui Ahriman – lucru pe care el l-a suportat în tăcere.

În al treilea rând, i-au deschis toracele și i-au arătat secretele organelor interne, înainte de a-l închide la loc.

Zarathustra s-a întors la curte și a împărtășit ceea ce îi dezvăluiseră marile spirite. I-a spus regelui că spiritele Soarelui, care au creat lumea, lucrau pentru a o transforma și că într-o zi lumea întregă va fi un uriaș trup de lumină. Regele căruia i se adresa era unul recent urcat pe tron, dar, la fel ca predecesorul său, și el era dominat de miniștri ticăloșiți. Suveranul a refuzat să asculte vestea cea bună, iar miniștrii l-au convins să-l arunce pe Zarathustra în închisoare.

Acesta a evadat însă și a scăpat de încercările de asasinat îndreptate împotriva lui. A trăit pentru a duce numeroase bătălii cu forțele răului, lupte în care puterile sale magice s-au confruntat cu forțele vrăjitorilor malefici. Mai târziu a devenit arhetipul magicianului, cu pălărie înaltă, mantie presărată cu stele și un vultur pe umăr. Zarathustra era un personaj periculos, oarecum deconcertant, pregătit să contracareze focul cu foc. Și-a condus adepții în grote izolate, ascunse în păduri, și acolo, sub pământ, i-a inițiat. Voia să le ofere puterile supranaturale necesare pentru a duce lupta cea dreaptă. Știm despre existența acestei școli a misterelor deoarece a supraviețuit în Persia, în secret, vreme de cinci milenii, înainte de a reapărea în mod public sub forma mithraismului – un cult inițiativ popular printre soldații romani – și apoi a maniheismului, o religie a misterelor mai târzie, din rândurile căreia a făcut parte, ca inițiat, și Sfântul Augustin.

Zarathustra și-a pregătit adepții pentru a face față demonilor lui Ahriman – *asura* – supunându-i la veritabile chinuri inițiatice. Cel care se teme de moarte, spunea el, este deja mort.

Menippus, filozof grec din secolul al III-lea î.C. care a fost inițiat de succesorii lui Zarathustra din tradiția mithraică, scria că, după o perioadă de post, mortificare și exerciții mentale efectuate în solitudine, candidatul era obligat să străbată apa înot, să treacă prin foc și prin gheață. Apoi era aruncat într-o groapă cu șerpi, iar pieptul îi era tăiat de-a latul cu sabia, pentru ca sângele să curgă.

Experimentând astfel adâncurile fricii, inițiatul era pregătit pentru cea mai rea soartă care-l putea aștepta, atât în viață, cât și *dincolo de moarte*.

O parte esențială a acestei pregătiri avea rolul de a-i induce experiența conștientă a separării elementului animal de cele vegetale și materiale ale ființei lui, așa cum se întâmplă în timpul somnului. La fel de importantă era experimentarea separării elementului animal de cel vegetal, care se produce după moarte. Cu alte cuvinte, inițierea presupunea ceea ce denumim astăzi prin sintagma „experiență de după moarte“. Prin faptul că își părăsea trupul, candidatul se convingea, dincolo de orice îndoială, că moartea nu reprezintă sfârșitul.

Persoanele care învață să viseze *conștient* – cele care au capacitatea de a gândi și a-și impune voința în timpul somnului, așa cum facem în mod obișnuit în starea de veghe – pot dobândi puteri considerate astăzi „supranaturale“. Dacă puteți visa conștient, înseamnă că în curând vă veți putea deplasa după voie în lumea spirituală, comunicând liber cu spiritele celor decedați și cu alte ființe neîtrupate. Veți putea afla, probabil, ce vă rezervă viitorul, în modalități care altfel nu v-ar fi accesibile. Veți putea călători în alte regiuni ale universului material și veți vedea ce se întâmplă acolo unde nu sunteți prezent fizic – așa-numitele călătorii astrale. Paracelsus, marele inițiat din secolul al XVI-lea care, după cum vom vedea, ar putea fi părintele medicinei experimentale și al homeopatiei, susținea că *poate vizita alți oameni în visurile lor*. Vom vedea de asemenea că multe descoperiri științifice le-au fost revelate unor inițiați în timpul unor astfel de stări de conștiință alterate.

Capacitatea supranaturală de influențare a minții este și ea un posibil rezultat al inițierii. Fără îndoială, inițiații pe care i-am întâlnit eu au abilități de a „citi“ mințile altora

Paracelsus spunea: „Este la fel de necesar să învățăm lucrurile bune, dar și pe cele malefice, fiindcă cine poate ști ce e bine dacă n-a aflat ce e rău?“ În imagine, o întrunire a unei societăți secrete contemporane într-o pădure din West Sussex, Anglia. Se consideră uneori că toate organizațiile secrete întrețin legături cu duburile rele. Dar marile societăți secrete, importante din punct de vedere istoric, precum rozacrucienii și francmasonii, intră în contact cu partea întunecată a lumii pentru a o combate.

care le depășesc cu mult pe cele pe care oamenii de știință sceptici le pot reproduce în experimentele de laborator.

În mod similar, știința oferă doar o explicație vagă, firavă și deloc lămuritoare cu privire la hipnoză. Iar motivul este acela că, dincolo de trucurile magicienilor de scenă, hipnoza a fost la origine – și rămâne încă la nivel esențial – o practică ocultă. Explicabilă doar în cadrul conceptului de minte-înaintea-materiei, își are originile în activitățile *Rishi*-lor din India și în tehnicile aplicate de preoții templelor egiptene în cadrul ritualurilor de inițiere. În *Sutrele yoga ale lui Pantanjali*, puterea de a influența mințile altora este una dintre cele numite *vibbuti*. Influența mentală era folosită în scopuri pozitive, dar pe măsură ce lumea a devenit un loc periculos, a început să fie utilizată atât pentru apărare, cât și ca armă de atac.

Am văzut anterior că, în cadrul filozofiei de tip mintea-înaintea-materiei, modul în care privim o persoană o poate afecta la nivel subatomic. Reprezentările celui de-al treilea ochi sub forma cobrei încolăcite pe frunțile inițiaților egipteni demonstrează că acesta poate „țâșni“ și lovi ceea ce percepe. În secolul al XVII-lea, savantul și alchimistul J.B. van Helmont spunea că „un om poate ucide un animal privindu-l fix

vreme de cincisprezece minute“. Călătorii europeni care au vizitat India începând cu secolul al XVIII-lea s-au arătat uimiți de capacitatea adepților de a induce imediat o stare de catalepsie oricărei persoane, pur și simplu privind-o. Povestea unui călător din secolul al XIX-lea a fost consemnată de un prieten al lui George Eliot, inițiatul Gerald Massey. Călătorul fusese hipnotizat de privirea unui șarpe și sub fascinația ei, se cufundase tot mai adânc într-un somn „somnambulic“. Apoi un tovarăș de drum împușcase șarpele, iar călătorul resimțise o lovitură în cap, ca și când ar fi fost și el lovit de glonț. În secolul XX au existat relatări despre lupi capabili să-și încremenească victimele și să le împiedice să țipe, chiar și atunci când acestea nu știau că sunt privite. Locuitorii unui orașel numit Crowborough, aflat la mai puțin de zece kilometri de locul în care am scris această carte, își amintesc bine despre un vraci local, pe nume Pigtail Badger. Oamenilor le era teamă de el, fiindcă se spunea că bărbatul, înalt, solid și cu o înfățișare fioroasă, îi putea țintui pe ceilalți locului doar privind-i. Umbla vorba că uneori proceda astfel cu lucrătorii de la fermă, după care se așeza și le mânca mâncarea chiar în fața lor.

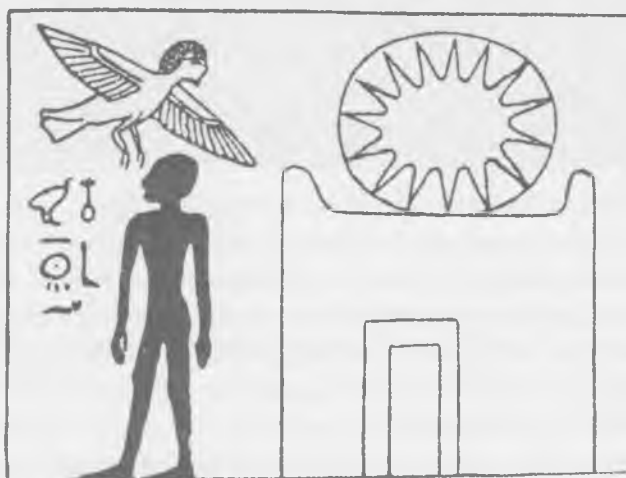

Cele mai importante învățături din procesul inițierii se refereau la modul în care sunt percepute lumile spirituale după moarte. Motivul nu era acela că un candidat s-ar fi îndoit de existența vieții după moarte – pe atunci această idee era de neconceput – ci faptul că se temeau de ce anume li se va întâmpla în momentele respective. În primul rând, le era teamă că demonii de care scăpaseră în timpul vieții stăteau la pândă. Iar inițierea le arăta cum să călătorească în siguranță în viața de după moarte.

În timpul somnului, spiritul animal pleacă și lasă în urmă părțile vegetală și minerală ale trupului. În moarte însă, elementul vegetal, cel care controlează funcțiile vitale, părăsește corpul odată cu spiritul animal. Componenta vegetală a firii umane are numeroase funcții, inclusiv pe aceea de stocare a amintirilor. Atunci când ea se desprinde de trupul material, ambele încep să se dezintegreze. Ca urmare a acestei dezintegrări a părții vegetale, spiritul își trece în revistă viața recent încheiată.

Elementul vegetal se detașează de spiritul animal și se disipează în răstimp de câteva zile, după care spiritul ajunge în sfera sublunară. Acolo este atacat de demoni care îi smulg toate dorințele impure, corupte și animalice, toate impulsurile negative ale voinței. Această regiune, în care spiritul suportă un dureros proces de purificare ce durează cam o treime din perioada petrecută pe pământ, este numită purgatoriu în tradiția creștină. Este același loc cu Hadesul la vechii greci și tărâmul umbrelor la egipteni, dar și cu *Kamaloka* (literal „regiunea dorinței“) la hinduși.

Meister Eckhart, misticul german din secolul al XIII-lea, spunea: „Dacă te opui morții, vei simți că demonii îți sfășie viața, dar dacă ai atitudinea potrivită în fața morții, vei putea înțelege că diavolii sunt de fapt îngeri care îți eliberează spiritul.“ Un inițiat are atitudinea potrivită în fața morții. El poate să vadă dincolo de aparențe și știe că, în locul cuvenit lor, demonii îndeplinesc un rol esențial în ceea ce am putea

Iconografie a spiritului părăsind trupul în arta creștină (Iconografia creștină a lui Didron) și în cea egipteană. În aceasta din urmă, spiritul este reprezentat separându-se de sufletul-materie lăsat în urmă.

numi „ecologia“ lumii spirituale. În lipsa acestei curățiri, spiritul nu poate străbate sferile înalte și nu le aude muzica. După viața delăsătoare petrecută pe pământ, el nu se poate reuni cu Tatăl dacă nu este mai întâi purificat.

Este important să ne amintim că toate cunoștințele dobândite prin inițiere nu sunt câtuși de puțin seci și abstracte, ci existențiale; candidatul trece printr-o experiență extracorporală cutremurătoare.

Din sfera lunară, spiritul destrupat urcă spre tărâmul lui Mercur, de acolo la cel al lui Venus și, mai departe, spre Soare. Acolo el resimte, pentru a-l cita pe oratorul grec Aristides, „o ușurință pe care nimeni dintre cei care nu au fost inițiați n-o poate nici descrie, nici înțelege“. Nu trebuie să uităm că aceste învățături se regăseau în școlile misterelor din toate culturile antice și că au supraviețuit până în zilele noastre grație societăților secrete. De la *Cartea morților* egipteană și *Pistis Sophia* creștină la *Divina Comedie* a lui Dante și la lucrări moderne precum *Micul prinț* de scriitorul francez din

secolul XX Antoine de Saint-Exupéry, doctrina secretă a fost păstrată, uneori în cărți pe care numai inițiații le pot citi, iar alteori a fost ascunsă chiar la vedere.

În textele antice, inițiatului îi sunt comunicate numele secrete ale spiritelor care păzesc intrarea în fiecare sferă și, câteodată, strângerile de mână secrete și alte semne și formule necesare pentru a putea trece mai departe. În *Pistis Sophia*, sferele sunt descrise ca fiind din cristal, iar cei care păzesc intrările sunt demoni.

În toate religiile antice, ființa care îndrumă spiritul prin lumea de dincolo și îl ajută să treacă de paznicii-demoni este zeul planetei Mercur.

Dar inițiații școlilor misterelor aveau un secret. La jumătatea drumului printre sferele cerești se produce o înlocuire. Sarcina de a îndruma spiritul uman în sus este preluată de o ființă a cărei identitate ar putea fi surprinzătoare. În ultima parte a *ascensiunii spiritului prin sferele cerești*, ghidul care îi luminează calea este Lucifer.

În ecologia spirituală a cosmosului, Lucifer este un rău necesar, atât în viața aceasta – fiindcă fără el omul nu ar putea avea nici o dorință – cât și în viața de după moarte. În lipsa lui, spiritul s-ar cufunda într-un întuneric total și nu ar mai putea înțelege înălțarea. Scriitorul roman din secolul al II-lea Apuleius nota că în procesul inițierii, spiritul îi întâlnește pe zeii cerurilor în întreaga lor splendoare și eliberați de orice ambiguitate.

Ilustrație din romanul *Micul prinț*, înfățișând ascensiunea printre sferele cerești.

Urcând prin sferele lui Jupiter și Saturn, spiritul trece prin sfera constelațiilor și este în final reunit cu marea minte cosmică. A fost o călătorie dureroasă, derutantă și obositoare. Plutarh scria în acest sens: „Dar la sfârșit o lumină extraordinară strălucește pentru a ne întâmpina, cu pajiști minunate cu cântece și dansuri, cu solemnitatea tărâmurilor sacre și a înfățișărilor sfinte.”

Apoi spiritul trebuie să coboare iar dintr-o sferă în alta, pregătindu-se pentru o nouă încarnare. În cursul acestei călătorii, fiecare sferă îi oferă un dar de care va avea nevoie atunci când va reintra în planul material.

Următoarea descriere a fost compilată pe baza unor fragmente de tăblițe antice datând probabil din al treilea mileniu înainte de Cristos, descoperite în Irak la sfârșitul secolului al XIX-lea.

El a trecut-o de prima poartă și i-a redat acoperământul trupului ei.

El a trecut-o de a doua poartă și i-a redat brățelele mâinilor și picioarelor.

El a trecut-o de a treia poartă și i-a redat cingătoarea taliei.

El a trecut-o de a patra poartă și i-a redat ornamentele sânilor.

El a trecut-o de a cincea poartă și i-a redat colierul gâtului.

El a trecut-o de a șasea poartă și i-a redat cerceii urechilor.

El a trecut-o de a șaptea poartă și i-a redat marea coroană a capului.

Chiar și astăzi, copiilor li se amintește de aceste daruri în povestea *Frumoasei din Pădurea Adormită*. Spiritul uman reacționează cu forță și căldură la auzul acestei povești, resimțind-o ca adevărată într-un sens profund.

Dar pentru a înțelege conținutul ezoteric al *Frumoasei adormite* este necesar să ne inversăm oarecum modul de a gândi. Povestea spune că, la petrecerea care celebra nașterea prințesei, șase ursitoare i-au oferit daruri care s-o ajute să aibă o viață fericită și împlinită. Cea de-a șaptea ursitoare, care îl reprezintă pe Saturn sau Satan, spiritul materialismului, aruncă blestemul morții asupra copilei, dar aceasta este apoi înlocuită printr-un somn îndelungat. Cele șapte ursitoare sunt, desigur, cei șapte zei ai sferelor cerești.

Elementul inversat, cu susul în jos, din această poveste este acela că somnul de moarte, fără vise, în care este aruncată prințesa în urma blestemului reprezintă de fapt viața de aici, de pe Pământ. Cu alte cuvinte, din cauza intervenției lui Satan, oamenii își pierd treptat conștiința – și în cele din urmă orice amintire – vieții lor petrecute în mijlocul ierarhiilor cerești: „Nașterea noastră nu e decât somn și uitare.” Astfel, în această poveste, petrecerea de la început trebuie înțeleasă ca având loc în lumea spiritelor; abia atunci când adoarme, prințesa devine vie în planul material. Iar când se trezește, moare!

Am constatat deja existența unui paradox similar în povestea lui Osiris, care în cea mai mare parte a sa se petrece în lumea spiritelor. Când este închis în sicriul care i se potrivește ca o piele, acesta devine chiar pielea lui. Pentru Isis este mort atunci când trăiește în plan material.

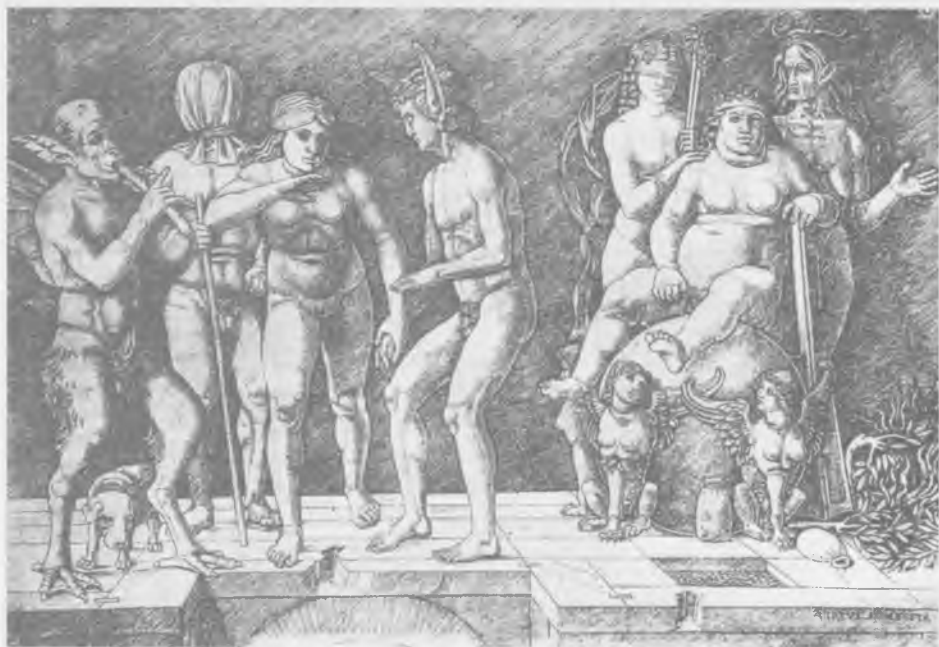

Credințele rozacruciene referitoare la reîncarnare sunt codificate în povestea Albă-ca-Zăpada și cei șapte pitici. Fiata „moare” și este așezată în sicriul de sticlă, un obicei legendar al rozacrucienilor. Ideea reîncarnării poate părea cu totul străină persoanelor crescute în cadrul culturii creștine moderne. Așa cum vom vedea însă, ea apare în Noul Testament, primii creștini credeau în ea, iar în secret au crezut în ea, de-a lungul secolelor, diverși creștini de renume. De fapt, convingerile ascunse cu privire la reîncarnare sunt incluse codificate în artă, arhitectură și literatură, ca aici, în Cartea roșie a zânelor, de Andrew Lang.

Poveștile la care ne-am referit sugerează că atât viața pe Pământ, cât și cea de după sunt guvernate de planete și stele și ne atrag atenția asupra unei alte dimensiuni importante a învățăturilor inițiatice. Acestea pregătesc candidatul pentru întâlnirile cu păzitorii diverselor sfere, atât pe drumul ascendent, cât și pe cel de întoarcere în jos. Dacă sunt bine impregnate în spiritul uman, asemenea învățături îl vor pregăti pentru cooperarea conștientă cu ființele spirituale superioare, pentru pregătirea unei noi încarnări. Cuvântul-cheie aici este „conștientă”.

Inițierea implică făurirea unei relații eficiente, conștiente, cu spiritele neîntropate, și o cunoaștere existențială a modului în care ele acționează în viața noastră pe Pământ și în cea de dincolo. Ea dezvăluie felul în care ele operează atunci când suntem treji, când visăm și când suntem morți. Am văzut că legendele pe care le-am analizat, precum cea a lui Hercule, sunt structurate în funcție de diverse cicluri astronomice, călătoria Soarelui de-a lungul lunilor calendaristice și în precesia echinocțiilor. Și trebuie să subliniem că aceleași tipare care structurează viața pe Pământ guvernează și lumea spirituală.

Hercule și Iov au trecut, în viața lor pământească, prin încercări care au rămas consemnate în istoria lumii, dar aveau să fie supuși la aceleași încercări și în viața de

Inițierea, de pictorul renesanțist Andrea Mantegna. Comparați această imagine cu reprezentarea ritualului de inițiere în Roma antică, de la pagina 38. Candidatul cu capul acoperit este amenințat și i se dă brusc senzația că a fost împins într-o cădere letală. Această etapă face parte din procesul de inducere a unei experiențe extracorporeale, care îi permite candidatului să dobândească o cunoaștere personală, existențială, a ceea ce se întâmplă atunci când spiritul părăsește corpul, după moarte. Continuitatea manifestată în acest proces poate fi recunoscută și în modul în care, în secolul al XV-XIII-lea, magul Cagliostro descria inițierea sa în cadrul unei loji masonice din Londra. La etajul unei cărciumi din Soho, în Loja Esperance, i s-a cerut să jure că va păstra secretul asupra celor întâmplate și apoi a fost legat la ochi. I s-a prins o frânghie în jurul taliei și a auzit scripeții scârțâind în vreme ce era ridicat până la tavan. Brusc a căzut apoi la podea, legătura de pe ochi i-a fost înlăturată și a văzut cum un pistol era încărcat cu pulbere și glont. Ochi îi au fost din nou acoperiți, arma i-a fost pusă în mână și i s-a cerut să-și dovedească supunerea împușcându-se în cap. Când a exhalat, ceilalți au strigat la el, acuzându-l că este laș. A apăsât pe trăgaci, a auzit detunătura, a simțit o izbitoră înțâmplare și a simțit miros de praf de pușcă. A crezut că va muri... și astfel a fost inițiat.

după... dacă nu învățau cum să devină conștienți de ele. Și dacă nu învățau acest lucru, aceeași soartă îi aștepta în viața terestră următoare.

Acesta este scopul inițierii: ca o tot mai mare parte a experiențelor de viață să fie trăite conștient, ca limitele conștiinței să fie împinse mereu mai departe.

În viața individuală, dar și colectiv, străbatem mereu ciclurile trasate pentru noi de stele și planete. Dacă putem deveni însă conștienți de ele, dacă putem conștientiza în cel mai intim mod rolul astrilor în viața noastră, înseamnă că, într-un sens, nu mai suntem prizonierii lor. Nu mai suntem prinși în capcana lor, ne ridicăm deasupra și nu ne mai mișcăm în cerc, ci pe o spirală ascendentă.

Zarathustra purta o mantie cu stele și planete ca simbol al cunoașterii deprinse de la spiritele Soarelui, cunoaștere pe care o transmitea apoi în cadrul inițierii. Când,

după experiența extracorporală, reveneau în propriul trup, candidații erau ajutați de Zarathustra să exploreze modul de funcționare interioară a organismului în moduri pe care omenirea avea să le redescopere peste mii de ani grație autopsiilor. Deosebirea este aceea că anticii, obișnuieți să perceapă viața cu cea mai mare subiectivitate posibilă, nu învățau anatomia umană într-un mod abstract, conceptual, ci mai degrabă o *experimentau*. Așa se face că ei știau despre existența glandei pineale cu mult înainte ca aceasta să fie „descoperită” de știința modernă.

La granița dintre mileniile al VI-lea și al V-lea î.C., omenirea a început să construiască marile ansambluri megalitice care s-au păstrat până astăzi. Așa cum retragerea zeilor în perioada indiană obligase omul să găsească modalități de a-i urma, în mod similar acum, lipsa îndrumării divine directe a impus descoperirea unor căi novatoare de a o căuta. Încă o dată, omenirea se vedea nevoită să-și depășească limitele.

Ca inițiator al acestor monumente din piatră, Zarathustra poate fi considerat o imagine în oglindă post-Potop a lui Enoh.

Curcile de megaliti care au început să fie construite în Orientul Apropiat, nordul Europei și Africa de Nord erau menite să măsoare mișcările corpurilor cerești. În anii cincizeci, profesorul Alexander Thom de la Universitatea Cambridge și-a dat seama că monumentele megalitice din lumea întreagă au fost construite pe baza aceleiași unități de măsură, numite de el „yardul megalitic”. Constatarea sa a fost ulterior confirmată de ample analize statistice ale diverselor monumente. Recent, dr. Robert Lomas de la Universitatea din Sheffield a demonstrat modul în care această unitate de măsură a fost stabilită cu o uluitoare acuratețe și constanță în diferite regiuni ale lumii; un pendul care se balansează de 360 de ori în timpul necesar unei stele să străbată unul dintre cele 360 de grade în care este împărțită bolta cerească are lungimea de 16,32 inci (41,45 cm), adică exact jumătate de „yard megalitic”.

Fiindcă nu se îndoiau că stelele și planetele guvernează viața pe Pământ, anticii și-au definit, în mod firesc, jaloanele și unitățile matematice ale lumii fizice în funcție de aceste corpuri cerești sau, altfel spus, spirituale. Prin urmare, la originile ei, matematica n-a fost doar holistică, în sensul că ținea seama de dimensiunile, forma și mișcările Pământului și de relația sa cu celelalte corpuri cerești, ci a fost totodată expresia unui impuls spiritual.

Forțele răului amenințaseră totdeauna să-l distrugă pe Zarathustra. Există și astăzi ecouri puternice ale acestei amenințări, în cadrul micilor temple zoroastriiste din regiunile muntoase, în care o flacără menținută vie este continuu în pericol să fie stinsă. La vârsta de șaptezeci și șapte de ani, Zarathustra a fost asasinat pe propriul său altar.

Cu puțin timp înainte de finele celui de-al patrulea mileniu, s-a născut Krișna. Era anul 3228 î.C. Acest păstor și profet poate fi considerat, din unele puncte de vedere, un precursor al lui Isus Cristos. (Vom vedea în curând că Osiris, Krișna și Zarathustra sunt înfățișați la nașterea lui Isus, disimulat însă, în celebre picturi renașcentiste.)

Firește, el nu trebuie confundat cu zeul războinic cu același nume, care a luptat împotriva forțelor luciferice ale dorinței și iluziei. Acum aceste forțe erau adânc impregnate în firea omenească, degenerând în patima pentru aur și vărsarea de sânge.

Krișna este un zeu al păcatelor, al cărnii numet – sau putere sacră – îl plasează deasupra moralității convenționale.

Cea care avea să-i dea naștere, fecioara Devaki, avea tot mai des viziuni stranii. Într-o zi, ea a intrat într-o stare de profund extaz. A auzit o muzică celestă, glasuri și harpe, și în mijlocul unei izbucniri strălucitoare de miriade de lumini, l-a văzut pe zeul Soare apărând în fața ei cu chip omenesc. Copleșită de el, și-a pierdut cunoștința.

La vremea potrivită, s-a născut Krișna. Mai târziu, Devaki a fost prevenită de un înger că fratele ei, Kansa, va încerca să-i ucidă fiul, așa că fata a fugit de la curte pentru a trăi printre păstorii de la poalele muntelui Meru.

Kansa era un ucigaș de copii, hăituind vlăstarele localnicilor săraci. Odată, ucisese pe când era el însuși copil. Acum a trimis un șarpe uriaș cu creastă roșie pentru a-l uide pe nepotul său, dar Krișna a omorât șarpele, călcându-l în picioare. Un demon de sex feminin, Putana, ai cărei sâni erau plini de otrăvă, l-a atras spre ea, dar Krișna a supt la pieptul ei cu atâta forță, încât ea s-a prăbușit și a murit.

Kansa a continuat să-și persecute nepotul, vânzându-l ca pe un animal sălbatic, însă Krișna, de acum un tânăr bărbat, era protejat de păstori și se ascundea pe dealuri și în păduri, unde propovăduia non-volența și iubirea de semenii: „Răspundeți cu bine la rău, uitați de suferința voastră pentru chinul altuia“ și „Renunțați la roadele muncii voastre; fie ca munca să vă fie singura răsplată.“ Krișna spunea lucruri pe care nimeni nu le mai spusese până atunci.

Când aceste învățături au ajuns la urechile lui, Kansa s-a infuriat și mai tare, torturat fiind de ele până în străfundurile spiritului.

Krișna era cunoscut sub diverse titlaturi, printre care „Păstorul“ și „Domnul Lăptăreselor“. Ducea o viață simplă, rustică, propovăduind, dar evitând confruntarea directă cu Kansa. Lăptăresele din regiune erau îndrăgostite, până peste urechi, de tânărul zvult. Lui îi plăcea să cânte la flaut și să danseze cu ele dansul iubirii. Odată, le-a pândit pe când se îmbăiau în râul Yumana, le-a furat hainele și s-a urcat într-un copac, unde ele să nu-l poată ajunge. Altădată dansa cu mai multe lăptărese și toate doreau să-l țină de mână, așa că s-a multiplicat astfel încât fiecare dintre ele să poată crede că ține mâna adevăratului Krișna.

Într-o zi, el și fratele său au intrat în Mathura, orașul lui Kansa, îmbrăcați ca niște țărani săraci, pentru a participa la un festival sportiv. Pe drum au întâlnit o fată diformă pe nume Kubja, care ducea la palat parfumuri și pomezi. Când Krișna i-a cerut, fata i-a dat și lui niște pomezi, deși era clar că nu-și putea permite, iar el a vindecat-o și i-a redat frumusețea.

Dar Kansa nu s-a lăsat înșelat de deghizarea fraților și, când a început concursul de lupte, a tocmnit doi uriași să-i ucidă. Cum aceștia au dat greș, Kansa a trimis un elefant imens să-i calce în picioare. Dar Krișna și fratele lui au scăpat și de el.

În cele din urmă, Krișna a hotărât să renunțe la orice deghizare și să-l înfrunte fațiș pe Kansa. Când a revenit în Mathura, a fost primit de oameni cu urale, ca un salvator, întâmpinat cu flori și ghirlande. Kansa îl aștepta împreună cu acoliții săi în piața centrală. „Mi-ai furat regatul, i-a spus el, acum ucide-mă!“ Când Krișna a refuzat, Kansa le-a ordonat soldaților să-l prindă și să-l lege de un cedru. Acolo a fost martirizat de arcașii lui Kansa.

Odată cu moartea lui, în 3102 î.C., a început Kali Yuga, Evul Întunecat. Yuga este o diviziune a anului lung, existând opt yuga într-un ciclu complet.

Atât în tradiția orientală, cât și în cea occidentală, această mare tranziție cosmică a început în anul 3102 î.C. și s-a încheiat în anul 1899. Așa cum vom vedea în capitolul 24, francmasonii au celebrat apropiatul sfârșit al Kali Yuga prin construirea unor monumente gigantice în centrul tuturor orașelor mari ale lumii occidentale. Cei mai mulți dintre noi trec pe lângă aceste construcții familiare fără a ști că sunt de fapt jaloane ale istoriei și filozofiei pe care le analizăm în lucrarea de față.

În întinericul ce se adâncea, a apărut o lumină. Când Krișna se stinge, un alt personaj se apropia de anii maturității, un purtător de lumină încarnat, așa cum, trei mii de ani mai târziu, avea să se încarneze și Isus Cristos.

Vom examina în capitolul următor viața și vremurile acestui Lucifer încarnat.

ÎNCLEȘTAREA CU MATERIA

IMHOTEP ȘI EPOCA PIRAMIDELOR • GHILGAMES ȘI ENKIDU

• AVRAAM ȘI MELHISEDEC

Încă din zorii societății umane, au existat grupuri restrânse ai căror membri practicau tehnici secrete menite să-i transpună într-o stare alterată de conștiință, din convingerea că o asemenea stare le conferă puterea de a percepe lucruri inaccesibile conștiinței obișnuite, de zi cu zi.

Problema este aceea că, din punctul de vedere al conștiinței obișnuite de astăzi, care este rațională, practică și realistă ca niciodată până acum, tot ceea ce e perceput în aceea stare alterată este, aproape prin definiție, iluzoriu. Dacă inițiații din cadrul societăților secrete intră în stări halucinatorii în care au legătură cu ființe neîntrepate, văd viitorul și influențează cursul istoriei, atunci toate aceste lucruri nu sunt altceva decât simple halucinații.

Dar dacă se poate dovedi că dau rezultate?

Am arătat deja că aceste stări au inspirat unele dintre cele mai de seamă opere de artă, literatură și muzică din lume, însă toată demonstrația noastră poate fi ignorată de cei convinși că la mijloc este doar o chestiune de imaginație, ceva fără nici o relevanță pentru aspectele practice ale vieții. La urma urmelor, toate lucrările de artă, chiar și cele extraordinare, au în ele un element fantastic. Atitudinea mentală a omului modern preferă să vadă rezultate concrete. Cum rămâne, de pildă, cu marile descoperiri științifice sau cu realizările ingineresti? În acest capitol vom examina o epocă în care marii inițiați ai școlilor misterelor au condus omenirea spre unele reușite de ordin tehnic fără egal, de la templul din Baalbeck, în Liban – în a cărui structură se găsește un bloc de granit sculptat în greutate de circa o mie de tone, pe care nici cea mai puternică macara de astăzi nu-l poate ridica – la marea piramidă de la Gizeh și la altele mai puțin cunoscute, din China.

La începutul acestei epoci, cele dintâi mari civilizații par să fi apărut dintr-odată, de nicăieri – cultura sumeriană, dominată de eroul-taur Ghilgameș, cea egipteană, cu cultul boului lui Osiris, și cea cretană, care avea și ea în centru un taur. Perioada acestor civilizații este Era Taurului, care a debutat în prima parte a mileniului al III-lea î.C. Dintr-un motiv pe care istoria convențională nu-l poate identifica, grupuri numeroase de oameni au început, în această perioadă, să trăiască în comun, în orașe bine organizate, de dimensiuni mari și extraordinar de complexe.

Un eveniment obscur, dar cu un impact deosebit, s-a petrecut în China, un episod învăluit în mister. Nici chiar marii inițiați nu-l pot desluși cu claritate. În mileniul al III-lea î.C., oamenii de pe teritoriul actual al Chinei duceau o viață tribală, nomadă și, în conformitate cu Rudolf Steiner, într-una dintre așezările de acolo a venit pe lume un individ extraordinar. Așa cum, mii de ani mai târziu, o altă ființă cerească avea să coboare pe Pământ și să se încarneze în persoana lui Isus Cristos, la fel s-a încarnat acum Lucifer.

Iar nașterea lui Lucifer a fost începutul înțelepciunii.

Firește că folosesc termenul „înțelepciune” într-un sens aparte – de fapt în același sens în care îl utilizează exegeții biblici atunci când vorbesc despre „cărțile înțelepciunii din Biblie”.^{*} Înțelepciunea cuprinsă, de pildă, în Proverbe sau în Ecclesiastul este reprezentată de o serie de reguli pentru o viață fericită și reușită, dar, spre deosebire de învățăturile din alte cărți biblice, ele nu au nici o dimensiune morală sau religioasă. Această înțelepciune este în întregime de ordin practic, sfătuind cititorii ce să facă pentru a-și urmări cât mai eficient propriile interese. Nu se sugerează nicăieri, spre exemplu, că purtarea corectă va fi răsplătită sau că păcatele vor fi pedepsite – decât cel mult de ceilalți oameni. De asemenea, nu se amintește de vreo ierarhie cerească.

Aceste cărți, redactate în forma pe care o cunoaștem astăzi în aproximativ 300 î.C., au fost roadele unui mod de gândire care se dezvoltase cu circa două mii cinci sute de ani înainte. Istoria secretă sugerează că această formă de înțelepciune a devenit posibilă ca rezultat al încarnării și al activității lui Lucifer.

În general, inițierile în disciplinele spirituale aveau loc în perioada dintre copilărie și maturitate, după ani îndelungi de pregătiri. Spre exemplu, inițierea în Cabală era permisă în mod tradițional abia la vârsta de patruzeci de ani, iar candidații la inițiere în școala lui Pitagora erau obligați să trăiască în izolare, fără a vorbi, ani întregi înainte de a-și începe educația. Dar Lucifer a fost crescut încă de la naștere între zidurile unei școli a misterelelor. Un grup de magi a vegheat continuu la educarea sa, permițându-i să ia parte chiar și la cele mai tainice ceremonii, modelându-i sufletul până când, la vârsta de patruzeci de ani, a avut o revelație. Astfel, a devenit prima persoană capabilă să gândească la viața pe Pământ într-un mod în întregime rațional.

Am văzut în capitolul 8 că Orfeu a inventat numerele. Dar în epoca lui ar fi fost imposibil să te gândești la numere fără a avea în minte concomitent semnificația lor spirituală. Acum, datorită lui Lucifer, numerele puteau fi percepute fără nici o conotație simbolică, fiind considerate doar o modalitate de a măsura cantitățile, modalitate neafectată în vreun fel de noțiunea de calitate. Oamenii erau deci liberi să măsoare, să calculeze și să construiască.

Știm de la Plutarh că fiul lui Orfeu, Asclepios, era unul și același cu Imhotep, care a trăit în aproximativ 2500 î.C. În epoca lui, acest uriaș val al schimbării, acest mod revoluționar de gândire străbătuse lumea, venind din Orientul Îndepărtat.

^{*} Cele șapte cărți ale înțelepciunii, sau sapiențiale, din Septuaginta sunt Iov, Psalmii, Proverbele, Ecclesiastul, Cântarea cântărilor, Înțelepciunea lui Solomon și Sirah (n. tr.).

Vizir al faraonului Djoser, Imhotep era constructor, sculptor și făuritor de vase din piatră. Era numit de asemenea Căpetenia Observatorilor – acesta devenind ulterior titlul marelui preot din Heliopolis. Reprezentat uneori cu o mantie acoperită cu stele și alteori ținând în mână un pergament rulat, Imhotep era celebru în Antichitate ca arhitect și constructor al piramidei în trepte de la Saqqara. În secolul al XIX-lea, arheologii care făceau excavații sub această piramidă au descoperit o serie de comori secrete, închise acolo de la construcția ei, care au devenit cunoscute sub numele generic de „obiectele imposibile ale lui Imhotep“. Unele dintre acestea sunt expuse în prezent la Muzeul Metropolitan din New York. Specialiștii din secolul al XIX-lea au fost uluiți în primul rând de vasele care, susțineau ei, ar fi imposibil de reprodus de meșteșugarii actuali. Burduhănoase, dar cu gâtul lung și subțire, este greu de înțeles chiar și astăzi cum au fost lucrate în cristalul de stâncă din care sunt confecționate.

Marea piramidă este situată la o jumătate de oră spre nord de Saqqara. Cea mai impresionantă construcție din lume, străjuiește această răspântie a istoriei, orientată cu remarcabilă acuratețe spre cele patru puncte cardinale. O descriere a ei aici ar fi un element superfluu. Este suficient să spunem că, deși în principiu ar putea fi reconstruită astăzi, acest efort ar fi distrugător chiar și pentru unele dintre cele mai solide economii ale lumii. De asemenea, ar constitui o provocare uriașă pentru tehnica inginerescă, mai cu seamă în privința orientării sale astronomice exacte.

Dar detaliul care, conform istoriei secrete, îi conferă un caracter aproape miraculos este acela că a fost *prima* clădire egipteană construită vreodată.

Adepții istoriei convenționale presupun că ambițiile arhitectonice ale egiptenilor au progresat de la mormintele simple, numite *mastaba*, la complexitatea relativă a piramidei în trepte, culminând cu masiva sofisticare a marii piramide, datată convențional în circa 2500 î.C. În absența consemnărilor din vremea respectivă și fiindcă piramidele nu conțin materiale organice care să poată fi datate cu carbon, iar până acum nu se cunoaște nici o metodă de datare a pietrei fasonate, această dată pare a fi rezultatul unui mod rezonabil de interpretare a dovezilor existente.

Menționam în primele pagini că această carte consemnează o istorie inversă, cu susul în jos, comparativ cu cea convențională, iar în conformitate cu doctrina secretă, marea piramidă a fost construită în 3500 î.C., înainte de fondarea marilor civilizații din Egipt și Sumer, într-o vreme în care singurele construcții anterioare erau cercurile de monoliți și alte monumente „ciclopice“.

Ni-i putem imagina pe oamenii Epocii de Piatră, înveșmântați în piei de animale și înarmați cu unelte primitive, privind stupefiați marea piramidă.

Conform istoriei secrete, prin urmare, piramida în trepte și alte piramide mai mici reprezintă nu un progres, ci un declin.

Marea piramidă a fost considerată, în mod convențional, un mormânt. Ca variațiune pe aceeași temă, datorită puțurilor înguste care se îndreaptă, din așa-numitele camere ale faraonului și reginei, spre anumite stele, a fost privită ca un fel de mașinărie menită să ajute la proiectarea spiritului faraonului mort afară din mormânt, spre locul său de odihnă cerească. Astfel, conform acestei opinii, marea piramidă ar fi un soi de uriașă mașină de *excarnare*.

Din punctul de vedere al istoriei secrete însă, o asemenea interpretare este anacronică. În epoca respectivă, credința generală era aceea că spiritul uman călătorește, după moarte, prin sferele planetare și spre stele. De fapt, așa cum am văzut, cei aflați în viață aveau o experiență atât de vie a lumii spirituale, încât cu mare greutate ar fi putut decide să nu creadă în caracterul real al călătoriei spiritului după moarte, așa cum nouă ne-ar fi dificil să refuzăm a crede în realitatea cărții pe care o ținem în mână.

Prin urmare, ar trebui să căutăm în altă parte o explicație a funcției marii piramide. Esența civilizației egiptene antice rezidă în eforturile ei de a supune materia, iar acest lucru este dovedit de impulsul inovator de a tăia și a ciopli piatra.

Un alt exemplu al noii relații a omului cu materia este cel al practicii mumificării. Niciodată nu ne grăbim mai tare să atribuim anticilor credințe stupide decât atunci când stabilim o legătură între mumificare și bunurile descoperite în morminte pe de o parte, și presupusa convingere că spiritul ar fi intenționat să le *folosească* în viața de după moarte, pe de altă parte. Rolul acestor practici funerare, conform filozofiei ezoterice, era acela că exercitau un fel de atracție magnetică asupra spiritului ce se înălța, ajutându-l să-și grăbească următoarea încarnare. Se credea că, prin păstrarea trupului decedat, acesta se constituia într-un punct focal pentru spiritul care îl părăsise, atrăgându-l din nou în jos, spre Pământ.

Explicația ezoterică a funcției îndeplinite de marea piramidă este similară. Am văzut în capitolul 7 că, fiindu-le tot mai dificil să se încarneze, divinitățile se retrăseseră până în planul Lunii, vizitând din ce în ce mai rar Pământul.

Prin urmare, *marea piramidă este o uriașă mașinărie de încarnare.*

Civilizația egipteană a reprezentat un nou și puternic impuls al evoluției umane, mult diferit de civilizația orientală ce credea că materia este *maya*, iluzie. Egiptenii au pus bazele amplei misiuni spirituale a Occidentului, numită uneori în alchimie „franc-masonerie sufită” și în general în cadrul societăților secrete *Lucrarea*. Misiunea era aceea de a acționa asupra materiei, de a o tăia, a o sculpta, de a o scâlda în forța intenției, până ce fiecare particulă de materie din univers va fi fost prelucrată și spiritualizată. Iar marea piramidă a fost cea dintâi manifestare a acestui impuls.

Istoria pe care o prezentăm aici se concentrează, din unghiuri diferite, asupra conștiinței.

În primul rând, a fost narată în cadrul unor grupuri diverse, al căror obiectiv era accederea în stări alterate de conștiință. În al doilea rând, ea pleacă de la aserțiunea că, în decursul timpului, conștiința a suferit modificări mult mai mari decât cele acceptate de adepții istoriei convenționale. Și în al treilea rând, sugerează că misiunea acestor grupuri este aceea de a dirija evoluția conștiinței. Fiindcă într-un univers care își are originile în plan mental, țelul final al creației este întotdeauna mintea.

Aș vrea să ne îndreptăm acum atenția asupra celui de-al doilea punct de vedere exprimat mai sus, pentru a arăta că unii teoreticieni au susținut recent, în scrierile lor, perspectiva ezoterică în conformitate cu care conștiința era înainte mult diferită de cea actuală.

În aceeași perioadă cu formarea civilizației egiptene, în circa 3250 î.C., pe teritoriul dintre fluviile Tigru și Eufrat a apărut civilizația sumeriană. În primele așezări din Sumer, în fiecare casă se aflau statui ale strămoșilor și ale divinităților mărunte. Un craniu era uneori păstrat ca o „locuință” pentru un spirit minor. Concomitent, despre spiritul superior ce proteja orașul și interesele sale se credea că sălășluiește în „casa zeului” – o clădire din centrul complexului templului.

Pe măsură ce așezările s-au dezvoltat, casele zeilor au ținut pasul cu ele, devenind cu timpul zigate – mari piramide în trepte, cu bază rectangulară, construite din cărămizi de lut. În centrul fiecărui zigurat se afla o încăpăre de mari dimensiuni, în care era așezată statuia zeului, încrustată cu pietre și metale prețioase și îmbrăcată în veșminte luxoase.

În conformitate cu textele cuneiforme, zeilor sumerieni le plăceau mâncarea, băutura, muzica și dansurile. Pe mese erau puse numeroase feluri de mâncare, iar zeul era apoi lăsat singur, să se bucure de ele. După o vreme, preoții intrau și mâncau ceea ce rămăsese. Divinitățile aveau de asemenea nevoie de paturi în care să doarmă și să se delecteze cu plăcerile sexuale împreună cu alți zei. Iar în acest scop erau spălate, îmbrăcate și unse cu parfumuri.

La fel ca în cazul bunurilor lăsate în mormintele egiptene, aceste practici aveau menirea de a ispiti divinitățile să coboare și să sălășluiască în planul material, reamintindu-le de plăcerile simțurilor, de care nu se puteau bucura în lumea spiritelor.

Albina este unul dintre cele mai importante simboluri în cadrul tradiției secrete. Albinele știu să-și construiască fagurii cu un fel de geniu preconștient. Structura stupilor se bazează pe date precise și excepțional de dificile. De exemplu, toți au încorporat, din construcție, unghiul de rotație a Pământului. Sigiliile cilindrice sumeriene din epoca respectivă sunt decorate cu personaje cu trup de om și capul în forma unui cuib de albine. Motivul? În această perioadă, conștiința individuală era percepută ca fiind alcătuită prin cooperarea multor centri de conștiință diferiți, așa cum am arătat în capitolul 2. Acești centri puteau fi „utilizați” în comun sau chiar mutați de la o minte la alta, așa cum roiul de albine trece de la un stup la altul.

În anul 1976 a fost publicată o strălucită analiză a textelor sumeriene și de altă proveniență antică, realizată de profesorul de istorie Julian Jaynes, de la Princeton. Lucrarea, *The Origin of Consciousness in the Breakdown of the Bi-Cameral Mind (Originea conștiinței în colapsul minții bicamerale)*, susține că în perioada sumeriană oamenii nu percepeau viața interioară așa cum o înțelegem noi astăzi. Nu aveau un vocabular prin care s-o exprime, iar din textele lor ne dăm seama că pentru ei trăsăturile vieții mentale precum voința, simțirea și gândirea, pe care noi le considerăm ca fiind generate undeva în interiorul nostru, erau rezultatul activității spiritelor sau zeilor în și în jurul trupurilor fizice. *Aceste impulsuri nu se nășteau în interiorul lor, emanate de ei înșiși, ci apăreau în viața lor la chemarea ființelor neîntrupate care trăiau independent de ei.*

Este interesant de remarcat că analiza lui Jaynes rezonază cu modul ezoteric în care percepea Rudolf Steiner istoria antică. Născut în Austria în anul 1861, Steiner este reprezentantul unui autentic filon al filozofiei rozacruciene, el fiind, în epoca modernă,

Zeite sumeriene cu capul în formă de stup.

autorul celei mai detaliate prezentări a evoluției conștiinței. Iar din câte știu eu, cercetările lui Jaynes nu au avut la bază această tradiție.

Poate că ne va fi mai ușor să apreciem analiza lui Julian Jaynes în raport cu mult mai familiara mitologie greacă. În *Iliada*, spre exemplu, nu vedem pe nimeni stând și cugetând la ceea ce are de făcut, așa cum procedăm noi astăzi. Pentru eroii *Iliadei*, subliniază Jaynes, nu există introspecție. Când Agamemnon îi fură lui Ahile iubita, acesta din urmă nu ia el însuși hotărârea de a-și înfrâna pornirile; o zeiță îl atenționează trăgându-l de păr, avertizându-l să nu-l atace pe Agamemnon. Un alt zeu iese din mare pentru a-l consola și tot un zeu îi șoptește Elenei despre dorul de casă. Exegeții contemporani tind să interpreteze aceste fragmente ca fiind descrieri „poetice” ale emoțiilor personale, în care zeii sunt doar simboluri aidoma celor create de poeții moderni.

Analiza pătrunzătoare a lui Jaynes reliefează faptul că această interpretare identifică în mod greșit tipul modern de conștiință în texte scrise de oameni care aveau o cu totul altă formă de conștiință. Iar Jaynes nu este singurul care percepe astfel lucrurile. Filozoful John Wisdom de la Cambridge scria: „Grecii nu vorbeau despre pericolele reprezentate de reprimarea instinctelor, dar se gândeau la dejucarea planurilor lui Dionisos sau la preferința pe care i-o acordaseră Atenei în defavoarea lui Poseidon.”

Vom vedea în ultimele capitole că acea formă antică a conștiinței a continuat să existe foarte mult timp, chiar mai mult decât consideră Jaynes. Pentru moment însă, vreau să subliniez o deosebire importantă între analiza acestuia și modul în care înțelegeau anticii lucrurile. Jaynes îi descrie pe zeii care guvernează acțiunile oamenilor ca fiind „halucinații aurale”. Pentru el, regii din Sumer și eroii Greciei antice sunt

*Zaşa Atena îl împiedică pe Ahile
să-î atace pe Agamemnon, desen de Flacman,
un iniţiat al societăţilor secrete.*

Demon stăind pe umărul unei şjinte.

victime ale autoamăgirilor, asaltaţi de iluzii. Anticii însă nu îi considerau nicidecum iluzii, ci fiinţe vii, independente.

Jaynes crede că, în epoca homerică şi mai înainte, omenirea a trăit într-o lume a amăgirilor, până când emisfera cerebrală dreaptă a dobândit supremaţia asupra celei stângi. După părerea lui, fiecare individ, deşi credea că este abordat de un zeu perceptibil deopotrivă de toţi ceilalţi, era de fapt prizonierul unei iluzii personale. Problema cu acest punct de vedere este următoarea: cum halucinaţiile sunt, aproape prin definiţie, non-consensuale, ar fi de aşteptat ca oamenii din acea epocă să fi trăit într-o lume absolut haotică şi barbară, în care nimeni nu înţelegea pe nimeni. Psihiatria actuală defineşte schizofrenicul ca fiind o persoană ce nu poate face deosebirea între imaginile şi sunetele generate intern şi cele provenite din exterior. Nebunia clinică provoacă tulburări extreme, handicapante, cu afectarea gravă a modului de funcţionare socială, profesională şi personală. Dar oamenii din perioada la care ne referim au construit primele civilizaţii de după Potop, caracterizate de o separare netă între activităţile preoţeşti, militare, agrare, comerciale şi de producţie. Forţa de muncă organizată a realizat ample edificii publice: canale, drenaje şi, desigur, temple. Existau economii complexe şi armate disciplinate, numeroase. Pentru ca toţi aceşti oameni să coopereze astfel, halucinaţiile ar fi trebuit, fireşte, să fie colective! Dacă imaginea despre lume a antichităţii era o autoamăgire, atunci iluzia ar fi trebuit să fie una de masă, extrem de complexă şi de sofisticată.

Ceea ce am încercat să prezint până acum este o istorie a lumii așa cum era ea înțeleasă de popoarele antice, care aveau o concepție de tip mintea-înaintea-materiei, în cadrul căreia fiecare individ percepea zeii, îngerii și spiritele ca interacționând cu el și cu toți ceilalți.

Grație lui Freud și Jung, suntem cu toții familiarizați cu ideea că mintea umană conține complexe psihologice independente de centrii noștri de conștiință, care, într-un anume grad, pot fi considerate autonome. Jung descria aceste complexe psihologice majore în termenii celor șapte divinități planetare principale din mitologie, numindu-le cele șapte arhetipuri majore ale inconștientului colectiv.

Când l-a întâlnit pe Rudolf Steiner, care credea în spiritele neîntrupate, inclusiv în zeii planetari, Jung l-a catalogat drept schizofrenic. Vom vedea în capitolul 27 că spre sfârșitul vieții, Jung a „sărit gardul” consensului științific modern, concluzionând că aceste complexe psihologice erau autonome în sensul *independenței complete de creierul uman*. Astfel, el a făcut un pas mai departe chiar decât Jaynes. Prin faptul că nu mai percepea zeii ca halucinații – fie ele individuale, fie colective – ci ca inteligențe superioare, el a adoptat filozofia antică, de tip mintea-înaintea-materiei.

Cititorul este rugat să nu procedeze la fel. Este important să vă feriți de impresia că, eventual, această versiune a istoriei este în vreun fel illogică, ori că pare veridică într-un sens vag poetic sau, mai rău, *spiritual*. Este un lucru important deoarece este suficientă o clipă de relaxare din acest punct de vedere și riscați, chiar fără a vă da seama la început, s-o luați cu voioșie pe drumul ce duce drept spre azilul de lunatici.

Ghilgameș, marele erou al civilizației sumeriene, a fost rege în Uruk în aproximativ 2100 î.C. Povestea sa este una a nebuniei, a emoțiilor extreme, a anxietății și alienării. Poetul Rainer Maria Rilke o numea „epopeea fricii de moarte”.

Versiunea pe care o prezentăm aici a fost compilată în mare parte din textele de pe tăblițele de lut descoperite în secolul al XIX-lea și pare a fi aproape completă.

Doi eroi vânănd, presupuși a fi Ghilgameș și Enkidu, reprezentare pe un sigiliu cilindric.

La începutul ei, tânărul rege este supranumit „taurul care împunge“. E plin de energie, despică trecători în munți, sapă puțuri, explorează, pornește în bătălii. Este mai puternic decât oricare alt om, frumos, curajos, un iubăreț alături de care nici o fecioară nu e-n siguranță, dar e singur. Își dorește un prieten, cineva care să-i fie egal.

De aceea, zeii îl creează pe Enkidu – la fel de puternic ca Ghilgameș, dar sălbatic, cu trupul acoperit complet de păr. Trăiește printre animalele sălbatice, mănâncă la fel ca ele și bea din apa pâraielor. Într-o zi, un vânător dă peste această creatură stranie în pădure și îi povestește lui Ghilgameș despre ea.

Când aude povestea vânătorului, regele își dă seama că acesta e prietenul îndelung așteptat și pune la cale un plan strălucit. Îi cere celei mai frumoase prostituate din templu să intre goală în pădure, să-l găsească pe sălbatic și să-l îmblânzească. Și când ea face dragoste cu el, Enkidu uită de sălașul său din codru, așa cum știuse regele că se va întâmpla. De acum înainte, când se apropie de animalele sălbatice, ele simt diferența și nu mai aleargă alături de el, ci, dimpotrivă, fug din calea lui.

Ghilgameș și Enkidu se întâlnesc în piața din Uruk, în vreme ce se desfășoară un concurs al campionilor. Toți locuitorii orașului sunt strânsi acolo pentru a privi. Regele e cel care câștigă, doborându-l pe Enkidu, în vreme ce el rămâne în picioare.

Astfel au început o frumoasă prietenie și o serie de aventuri. Cei doi vânează pantere și îl dibuie pe monstrul Hawawa, care păzește drumul prin pădurea de cedri. Iar mai târziu, când ucid taurul Cerurilor, Ghilgameș pune ca pe peretele iatacului său să fie prinse coarnele acestuia.

Dar apoi Enkidu se îmbolnăvește grav. Ghilgameș stă la capătul lui vreme de șase zile și șase nopți. În cele din urmă, un vierme iese din nasul lui Enkidu. În final, Ghilgameș trage un vâl peste fața vechiului său prieten și rage ca o leoaică ce și-a pierdut puii. Mai târziu, pornește să străbată stepa, plângând, în vreme ce teama de propria sa moarte începe să-i roadă măruntaiele.

Ghilgameș sfârșește la hanul de la capătul lumii, unde vrea să poată scăpa din propriul său cap, și îi cere frumoasei hangițe să-i spună care e drumul către Ziusudra – acesta fiind, așa cum am văzut, un alt nume al lui Noe sau Dionisos. Ziusudra era un semizeu care nu murise cu adevărat niciodată.

Ghilgameș construiește o barcă cu fundul plat, acoperită cu smolă, ca acelea utilizate și azi de arabii din zonele mlăștinoase, și pleacă spre Ziusudra. Acesta îi spune: „Îți voi dezvălui un secret, o taină a zeilor. Pe fundul mării se află o plantă care înțeapă ca trandafirul. Dacă o vei putea aduce la suprafață, vei deveni din nou tânăr. Este planta tinereții veșnice.“

Ziusudra îl învață cum să se scufunde în apele care acoperă Atlantida și cum să găsească tradițiile ezoterice pierdute în vremea Potopului. Ghilgameș își leagă pietre de picioare, la fel ca pescuitorii de perle din zonă, se scufundă, culege planta, își taie legăturile și se ridică la suprafață, triumfător. Dar în vreme ce se odihnește pe mal, un șarpe miroase planta și i-o fură.

Ghilgameș e ca și mort.

Citind această poveste, ne miră probabil eșecul lui Ghilgameș la testul la care l-a supus marele conducător al omenirii. Există o notă de anxietate în acest mit, o notă ce s-a răspândit apoi la civilizațiile babiloniană și mesopotamiană, care au dominat regiunea.

La moartea lui Ghilgameș, ne aflăm în epoca celor mai mari zigurate. Legenda Turnului Babel – încercarea de a construi un turn înalt până la ceruri, care s-a soldat cu pierderea limbii unice, care unifica întreaga omenire – simbolizează faptul că, pe măsură ce au devenit tot mai atașate de îngerii îndrumători și spiritele lor tutelare, triburile și națiunile au „uitat“ de zeii cei mari și de mintea universală care conferă tuturor elementelor disparate ale cosmosului un destin comun. Ziguratele constituie o încercare eronată de a urca la ceruri prin mijloace materiale.

Turnul Babel a fost construit de Nimrod Vânătorul. În Facerea, Nimrod este numit „cel dintâi viteaz de pe Pământ“.* Arheologul David Rohl l-a identificat, în mod convingător, cu personajul istoric Enmer-kat (Enmer Vânătorul), primul rege din Uruk, care i-a scris suveranului țării învecinate, Aratta, cerându-i tribut; aceasta este, se pare, cea mai veche misivă care a supraviețuit până astăzi.

Nimrod a fost primul om care a căutat puterea de dragul puterii, iar din această dorință de putere au izvorât cruzimea și decadența. Conform tradiției iudaice, o profeție referitoare la nașterea lui Avraam l-a împins pe Nimrod la infanticid în masă. Trebuie să înțelegem de aici că regele sacrifică nou-născuți, îngropându-le trupurile în fundația marilor construcții.

În aproximativ 2000 î.C., Avraam rătăcea printre „zgârie-norii“ din Ur (Uruk), unde se născuse. Apoi a decis să plece în deșert și să devină nomad, pentru a redescoperi sentimentul divinului, în pericol de a fi pierdut.

Când a ajuns în Egipt, faraonul i-a dat-o pe una dintre fiicele sale, pe nume Agar, pentru a fi servitoarea soției lui, Sarai. Agar i-a dăruit lui Avraam primul fiu, pe Ismael, care avea să devină părintele popoarelor arabe. Acest lucru înseamnă de fapt că Avraam a deprins de la preoții egipteni importante cunoștințe de tip inițiativ. În vremea respectivă, căsătoriile erau încheiate de obicei în cadrul aceluiași trib sau al familiei extinse. Puterile supranaturale aveau legătură cu sângele, iar mariajul între oameni cu același sânge întărea aceste puteri – așa cum se întâmplă și în tradiția Țiganilor, spre exemplu. Căsătoria între persoane aparținând unor triburi diferite ar putea implica, prin urmare, un schimb de cunoștințe și de puteri.

Ce formă de inițiere ar fi putut primi Avraam în Egipt?

Ar trebui să ni-l imaginăm pe candidat întins într-un mormânt de granit, înconjurat de inițiați care l-au cufundat într-o transă asemănătoare cu somnul profund. În această stare, ei îi pot extrage trupul vegetal – și odată cu el spiritul sau trupul animal – din corpul fizic, astfel încât acesta să plutească aidoma unei fantome la gura mormântului.

* În alte traduceri ale Bibliei decât cea acceptată în mod oficial de Biserica Ortodoxă Română, fraza este redată astfel: „acela care a început să fie puternic pe Pământ“ – sens mai apropiat de cel din edițiile în limba engleză și de interpretarea pe care autorul cărții de față o prezintă în continuare (n. tr.).

Ilustrație din povestea Vrăjitorul din Oz. Frank Baum, autorul ei, a fost un adept al teozofiei ce a inclus în cartea sa elemente codificate din înțelepciunea ezoterică. Trupurile animal, vegetal și mineral sunt simbolizate de Leul cel Lăș, de Sperietorea de Ciori și de Omul de Ținichea. „Oz” este un termen cabalist cu semnificația geometrică de șaptezeci și șapte, ilustrând forța magiei care acționează asupra materiei.

Un martor la ritualul de inițiere a poetului irlandez W.B. Yeats descria cum, în cursul ceremoniei, o serie de clopote erau bătute pentru a marca etapele. Spiritul lui Yeats putea fi văzut strălucind cu diferite grade de luminozitate în diversele etape, fiecare fiind marcată de alte tipare coloristice.

Inițiații care participă la aceste ceremonii știu cum să muleze trupul vegetal al candidatului, astfel ca atunci când acesta reîntră în corpul fizic, aspirantul să-i poată folosi în mod conștient organele de percepție. La sfârșitul celor trei zile, candidatul va fi „renăscut” sau inițiat – prag pe care hierofantul* îl marchează prinzându-l de mâna dreaptă și ridicându-l din sicriu.

În filozofia ezoterică, trupul vegetal are o importanță covârșitoare. Controlează funcțiile organice, iar chakrele sunt, desigur, organele sale. Astfel, el reprezintă portalul dintre lumea fizică și cea spirituală, iar dacă chakrele sunt energizate, pot apărea puteri de percepție și influență supranaturală, capacități de comunicare cu spiritele neîntrupate și, de asemenea, abilități de vindecare.

În cadrul procedurii somnului în templu – care avea să fie practică de inițiații din școlile misterele chiar și două mii cinci sute de ani mai târziu, fiind utilizată și astăzi în anumite societăți secrete – unei persoane bolnave i se permitea să doarmă în incinta lăcașului de cult. Acest somn dura trei zile, timp în care inițiații acționau asupra trupului vegetal al bolnavului într-un mod ce nu diferea mult de procesul de inițiere.

* La vechii greci, preot care îi iniția pe neofiți în mistere și oracole (n. tr.).

Subiectul acestui proces de vindecare are viziuni realiste, dirijate de inițiați. La început, este cufundat într-o beznă totală și i se pare că-și pierde cunoștința, că moare. Apoi are impresia că-și revine și, condus de o ființă cu cap de animal, străbate coridoare lungi, trecând printr-o serie de încăperi. În diverse etape ale procesului este amenințat de alți zei și demoni cu cap de animal, inclusiv de crocodili monstruoși, care se reped la el.

În *Cartea morților* egipteană, candidatul trece de acești paznici ai pragurilor afirmând: „Eu sunt gnosticul, eu sunt cel ce știe.“ Aceasta este o formulă magică pe care o folosește în procesul inițierii și pe care o va putea utiliza din nou, după moarte.

Mai departe, se apropie de sanctuarul interior și zărește o lumină extraordinară de strălucitoare licărind pe lângă marginile porților. Strigă: „Lăsați-mă să intru! Lăsați-mă să mă spiritualizez, dați-mi voie să devin un spirit pur! M-am pregătit după scrierile lui Thoth!“

În cele din urmă, din valurile fremătânde de lumină se conturează o viziune a Zeiței Mamă alăptându-și pruncul. Aceasta este o viziune vindecătoare, deoarece ne readuce în vremurile paradiziace pe care le-am analizat în capitolul 3, înainte ca Pământul și Soarele să se separe, când planeta era iluminată de el din interior, o vreme în care nu existau încă nemulțumire, boală sau moarte. Și, totodată, ne îndreaptă spre înainte, spre un alt timp când Pământul și Soarele se vor reuni, iar Terra va fi transfigurată de astrul zilei.

Pretutindeni și în toate epocile au existat oameni care au crezut că meditația asupra acestei imagini a Zeiței Mamă cu pruncul ei facilitează vindecări miraculoase.

Reprezentările lui Melbisedec în artă și literatură sunt mult mai numeroase decât ar fi de așteptat după sumara referire la el în Biblie. Spre exemplu, apare la loc de frunte în multe dintre sculpturile ecleziaștice exoterice din Franța, ca aici, pe portalul de nord al catedralei din Chartres. În mod tradițional, este înfățișat ținând în mână potirul sau Graalul.

După șederea în Egipt, Avraam a plecat spre vest, în regiunea pe care o numim astăzi Palestina. Acolo a fost nevoit să-și înarmeze și să-și pregătească servitorii pentru a-l salva pe fratele lui, capturat de bandiții locali. După o luptă aprigă și sângeroasă, în vreme ce mergea printr-o vale (pe care exegeții Bibliei au identificat-o cu actuala vale Kidron), Avraam a întâlnit un personaj ciudat, pe nume Melhisedec.

Ca și în cazul lui Enoh, acesta este doar în treacăt menționat în Biblie, lăsând însă impresia că avea o aură magică și că în privința lui ceva a rămas nespus. Facerea 14:18-20: „Iar Melhisedec, regele Salemului, i-a adus pâine și vin. Melhisedec acesta era preotul Dumnezeului celui Preaînalt. Și a binecuvântat Melhisedec pe Avram și a zis: «Binecuvântat să fie Avram de Dumnezeu cel Preaînalt, Ziditorul cerului și al pământului. Și binecuvântat să fie Dumnezeul cel Preaînalt, Care a dat pe vrăjmașii tăi în mâinile tale!»“

Această impresie de supranatural este accentuată de un misterios fragment din Noul Testament, în Epistola lui Pavel către evrei 6:60-7:17: „Unde Isus a intrat pentru noi ca înaintemergător, fiind făcut Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melhisedec. Căci acest Melhisedec, rege al Salemului, preot al lui Dumnezeu cel Preaînalt, care a întâmpinat pe Avraam, pe când se întorcea de la nimicirea regilor și l-a binecuvântat. Căruia Avraam i-a dat și zeciuială din toate, se tâlcuiește mai întâi: rege al dreptății, apoi și rege al Salemului, adică rege al păcii, *fără tată, fără mamă, fără spîță de neam, neavând nici început al zilelor, nici sfârșit al vieții, ci, asemănat fiind Fiului lui Dumnezeu, el rămâne preot pururea.* [...] *El s-a făcut nu după legea unei porunci trupesti, ci cu puterea unei vieți nepieritoare.* Căci se mărturisește: «Tu ești Preot în veac, după rânduiala lui Melhisedec.»“

În mod evident, aici se întâmplă ceva ciudat. Desigur că acest personaj misterios, care are capacitatea de a trăi veșnic, nu este un om obișnuit.

În tradiția cabalistă, identitatea secretă a lui Melhisedec este Noe, marele lider din Atlantida care a învățat omenirea să se ocupe de agricultură, să cultive grâne și viță-de-vie, cel care n-a murit cu adevărat, ci a trecut într-o altă dimensiune, și care a reapărut pentru a fi îndrumătorul spiritual al lui Avraam și a-l iniția într-o cunoaștere la un nivel superior.

Pentru a înțelege învățăturile inițiatice predate de Melhisedec, trebuie să analizăm un episod survenit mai târziu, în care, în conformitate cu tradiția ezoterică, era prezent și Melhisedec, deși în versiunea biblică acest lucru este trecut sub tăcere. Isaac avea douăzeci și doi de ani când tatăl lui l-a dus pe munte pentru a-l sacrifica *pe altarul lui Melhisedec.*

În unele forme de inițiere, este foarte important ca la un punct anume în desfășurarea ceremoniei, candidatul să creadă, pentru scurtă vreme, dar cu o convingere fermă, că va muri. Probabil a înțeles că va trece printr-o moarte simbolică, dar dintr-odată are impresia că planurile s-au schimbat. Poate că a depus cele mai solemne jurăminte, cu prețul morții, că își va schimba comportamentul și va trăi conform celor mai înalte idealuri. Acum, cu sabia deasupra capului, se întreabă dacă inițiații care dețin puterea asupra lui știu că a mințit. Fiindcă își dă seama că a făcut lucruri pe care n-ar fi trebuit să le facă, nu le-a făcut pe cele ce s-ar fi cerut făcute și că nu este pur. Știe în adâncul

sufletului său că nu are suficientă voință pentru a-și respecta jurămintele depuse. Și astfel, s-a condamnat pe sine la moarte și nu are cum să mai iasă din această situație.

Acesta este momentul în care înțelege că are nevoie de un ajutor supranatural.

Atunci când suntem impresionați de marile tragedii grecești, ca *Oedip rege* sau *Regele Lear*, resimțim probabil un vag ecou al acestor sentimente de frică și autocompătimire. În cadrul inițierii, candidatul este astfel dirijat încât să simtă tragedia propriei sale vieți, o copleșitoare nevoie de purificare, de catharsis. Și începe să-și judece viața așa cum o vor judeca îngerii și demonii după ce va muri.

În clipa în care cuțitul lui Avraam era pe punctul de a reteza gâtul lui Isaac, un înger așază pe altar în locul acestuia un berbec ale cărui coarne se încurcaseră într-un desiş. Această din urmă imagine, coarnele prinse în desiş, reprezintă chakra cu două petale a frunții deja prinsă în materie. Avraam acționează așa cum o face deoarece acest tip de viziune trebuia sacrificată. Deocamdată, cel puțin, capacitatea de percepție a lumilor spirituale trebuie trecută în stare de latență, de dragul misiunii asumate de strămoșii lui Avraam – aceea de a-și dezvolta creierul ca organ al gândirii.

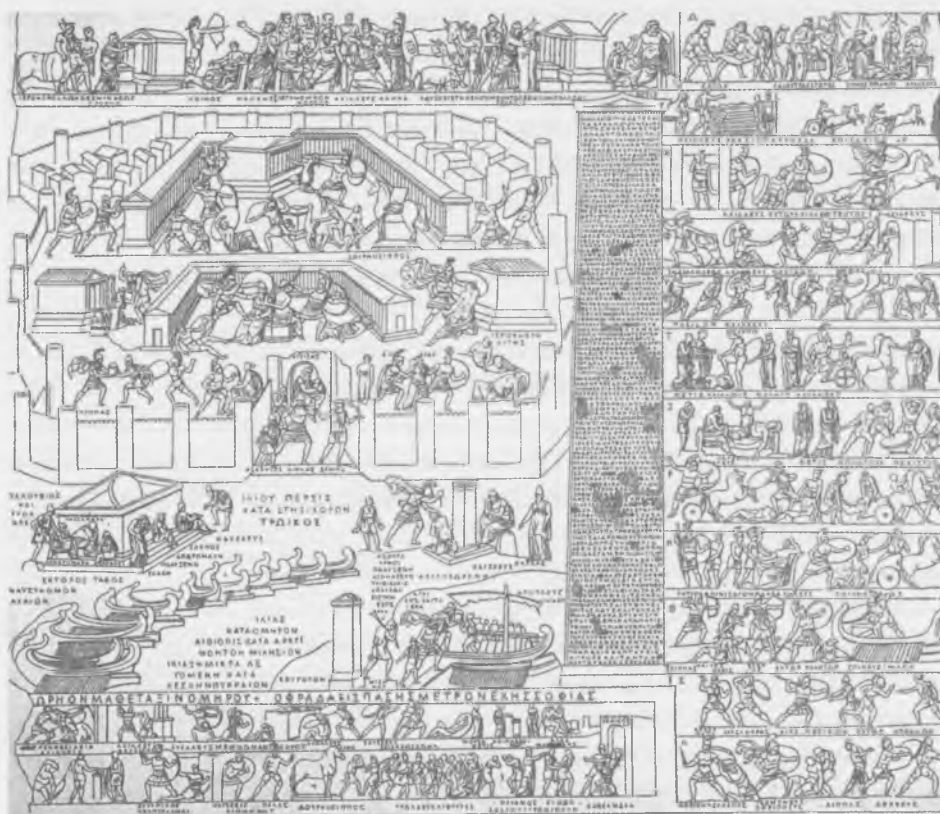
Iudeii aveau să fie îndrumați de Iehova, marele spirit al Lunii, zeul „să nu faci“ care ajută omenirea să evolueze de la experiența extatică de tip animalic și de la viața sufletului tribal (sau de grup) spre dezvoltarea liberului arbitru individual și gândirii libere.

În cadrul istoriei secrete, acest sacrificiu al chakrei frunții se desfășoară pe altarul lui Melhisedec, marele preot al misterelor solare. Aceasta înseamnă că Isaac a fost inițiat până la un nivel atât de ridicat, încât acum înțelege necesitatea următorului stadiu al dezvoltării umane, cel lunar. Evoluția liberului arbitru și a gândirii neîncătușate va permite în cele din urmă omului să dețină un rol conștient în transformarea lumii.

Isaac a rămas în școala misterelor a lui Melhisedec vreme de trei ani și jumătate, deprinzând toate aceste lucruri. Fiindcă Melhisedec este preot al misterelor solare, trebuie să ne închipuim că în școala sa se afla un cerc de monoliți. Am ajuns deja în epoca acestor temple solare, dintre care unele s-au păstrat până astăzi la Lüneberg, în Germania, la Carnac în Franța și la Stonehenge, în Anglia. În secolul al IV-lea î.C., istoricul Diodor din Sicilia menționa existența în nord a unui templu sferic al Soarelui, dedicat lui Apolo. Specialiștii actuali cred că se referea la Stonehenge sau mai degrabă la Callanish, în nordul îndepărtat al Scoției, dar în ambele cazuri asocierea cu Apolo trebuie înțeleasă ca o așteptare a renașterii zeului Soare din pânțele Zeiței Mamă.

Alte contribuții importante la dezvoltarea gândirii au fost aduse, desigur, de greci. Asediul Troiei marchează ascensiunea civilizației elene, perioada în care grecii au preluat inițiativa de la caldeeni și egipteni, făurindu-și propriile lor idealuri.

Am urmărit până acum o istorie a lumii în care, pentru prima dată, viețile marilor eroi culturali de pretutindeni – Adam, Jupiter, Hercule, Osiris, Noe, Zarathustra, Krișna și Ghilgameș – au fost împletite într-un unic fir narativ cronologic. În general, ei nu au lăsat urme fizice, continuând să trăiască doar în imaginarul colectiv, fiind immortalizați numai în fragmentele de relatări și de imagini care au supraviețuit.

În segmentul inferior este reprezentat calul troian. Povestea asediului Troiei ne-a parvenit, în cea mai mare parte a sa, prin intermediul „orbului” Homer. În vocabularul societăților secrete, cuvântul „orb” nu are întotdeauna un sens literal. În cazul lui Homer, ar putea însemna că acesta era un inițiat a cărui privire era îndreptată mai degrabă asupra tărâmului spiritual decât către lumea materială. Florence și Kenneth Wood au arătat că Iliada poate fi interpretată ca o alegorie astronomică. Dar așa cum am văzut, aceasta nu înseamnă că nu relatează totodată evenimente reale, istorice. Iar ca inițiat, Homer ar fi fost conștient de existența marilor zei ai stelelor și planetelor, care îndrumă viața din planul terestru.

De acum înainte însă, vom vedea că multe figuri legendare, considerate de cei mai mulți dintre noi ca neavând nici o legătură cu istoria, au lăsat în urma lor mementouri fizice, scoase la iveală recent de arheologi.

Ruinele Troiei, descoperite în anii 1870 de arheologul german Heinrich Schliemann, au stârnit mereu controverse. Stratul de pământ excavat de el datează probabil din circa 3000 î.C., fiind deci prea vechi pentru a fi fost contemporan cu Homer, dar în prezent majoritatea arheologilor consideră că stratul din 1200 î.C., din Epoca târzie a Bronzului, corespunde relatării lăsate de Homer.

În lumea antică, războaiele aveau ca motiv deținerea de cunoștințe sacre, inițiatice, în parte datorită puterilor supranaturale pe care acestea le confereau. Grecii au pornit la luptă deoarece voiau să ia cu ei statuia sculptată de mâna zeiței Atena, numită

Palladium și ar trebui să percepem într-o lumină similară și strădaniile lor de a o stăpâni pe Elena.

Astăzi, în fața frumuseții am putea recunoaște „făgăduiala fericirii“, pentru a-l cita pe Stendhal. Da, poate că apreciem acea făgăduială într-un sens brut, banal, dar am putea face acest lucru și într-un sens mai profund. Frumusețea deosebită ne pare uneori mistică, de parcă ar conține în ea însuși secretul vieții. Dacă aș putea fi alături de persoana aceea minunată, ne spunem, existența mea ar fi împlinită. Prezența frumuseții excepționale poate induce o stare de conștiință alterată; inițiații de sex masculin au fost adesea asociați cu femei foarte frumoase, în parte poate deoarece prezența lor conferă un caracter mai intens tehnicilor sexuale secrete predate în școlile misterelor.

Stăpânirea Elenei avea să le permită grecilor să treacă spre următorul stadiu al civilizației. Schimbarea de conștiință la care se referă mitul asediului troian este rezumată și de celebrele cuvinte ale lui Ahile: „Mai bine să fii sclav în lumea celor vii, decât rege în cea a umbrelor.“ Eroilor Greciei și Troiei le plăcea să trăiască la soare, iar când acesta a fost dintr-odată obturat, spiritele lor fiind trimise pe tărâmul umbrelor, în întunecimea occidentală, pentru ei a fost o lovitură cumplită. Aceasta era teama de moarte a lui Ghilgameș intensificată până la un nivel ce pare aproape modern.

Să remarcăm că Ahile nu se îndoia de caracterul real al vieții de după moarte, dar modul în care o concepea el nu trecea dincolo de semi existența searbădă din sfera sublunară. Viziunea sferelor cerești de deasupra nu mai era posibilă pentru el.

Putem privi acest punct de cotitură în conștiința umană și dintr-o altă perspectivă dacă ne întrebăm care dintre eroi a câștigat de fapt lupta cu troienii în favoarea grecilor. Nu bravul, puternicul și cvasiinvincibilul Ahile, ultimul semizeu, ci Odiseu „cel cu

Odiseu orbindu-l pe Polifem ciclopul, uriașul cu un singur ochi, îl simbolizează pe precursorul noului mod de a gândi distrugându-l pe cel vechi, caracterizat de al treilea ochi. Povestea similară a lui David și Goliat, petrecută cu circa două sute de ani mai târziu și în care David îl doboară pe uriașul Goliat cu o piatră ținută în mijlocul frunții, sugerează că reprezentanții întârziați ai privilegiilor anterioare erau chiar și atunci o realitate istorică.

mintea sprintenă“ i-a învins pe locuitorii Troiei, determinându-i să accepte în dar calul din lemn în care erau ascunși soldați.

Pentru inteligența actuală, povestea calului troian pare aproape implauzibilă. Din punctul de vedere al psihologiei moderne este nerealist să ne închipuim că niște oameni au putut fi atât de creduli. Dar în epoca războiului troian, oamenii abia începeau să se desprindă de mentalul colectiv pe care l-am urmărit în cadrul plimbării prin pădurea antică și care a fost definit de Julian Jaynes. Înainte de războiul troian, toată lumea împărtășea aceeași lume a gândurilor, fiecare putând ști ce gândeau ceilalți. Pe atunci, o asemenea înșelătorie n-ar fi fost posibilă. Oamenii interacționau cu o sinceritate totală. Ei aveau sentimentul, pierdut pentru noi, că prin tot ceea ce făceau, luau parte la un eveniment cosmic.

Astfel, putem spune că *data asediului Troiei este deopotrivă data primei înșelătorii din istorie.*

COBORÂREA ÎN ÎNTUNERIC

MOISE ȘI CABALA • AKHENATON ȘI SATAN • SOLOMON, SHEBA
ȘI HIRAM • REGELE ARTHUR ȘI CHAKRA COROANĂ

Civilizația egipteană este probabil cea mai de succes din întreaga istorie cunoscută, supraviețuind vreme de peste trei mii de ani – în comparație cu cea creștină, din Europa și America, care are, deocamdată, o durată de numai circa două mii de ani. Un alt aspect remarcabil este cel al arhivelor istorice egiptene extraordinar de bine păstrate, pe zidurile templelor, pe tăblițe de lut ori pe papirusuri. Acestea au fost esențiale în plasarea în contextul istoric corect a civilizațiilor învecinate, care au lăsat în urmă mult mai puține artefacte și consemnări.

În mod tradițional, se consideră că exodul evreilor din Egipt a avut loc în timpul faraonului Ramses al II-lea, unul dintre cei mai de seamă conducători ai Egiptului. Realizator al marilor construcții de la Luxor și Abu Simbel, este totodată creatorul uriașului obelisc aflat astăzi în Place de la Concorde, în Paris. În poemul romantic *Ozymandias*, de Shelley, Ramses al II-lea este arhetipul conducătorului muritor ce ajunge să creadă că monumentele sale vor dura o veșnicie: „Priviți-mi lucrările, voi cei puternici, și disperați!”

Un rival de mare clasă al lui Moise, așa l-am putea considera. Așa l-a considerat, în orice caz, Cecil B. De Mille. Numai că a apărut o problemă. Arheologii au descoperit că încercările de a găsi urme lăsate de iudei în timpul domniei lui Ramses al II-lea sau semne ale căderii Ierihonului ori ale distrugerii Templului lui Solomon în straturile arheologice corespunzătoare nu duc la absolut nici un rezultat. În consecință, specialiștii au ajuns la concluzia că miturile epice ale originii evreilor sunt doar „mituri“, în sensul că nu au nici o bază în realitatea istorică.

Merită să ne oprim acum un moment și să ne întrebăm cât de mult *și-au dorit* acei oameni ca poveștile respective să fie neadevărate, în ce măsură convingerile lor au fost fundamentate pe o veselie similară cu aceea a adolescenților atunci când constată că certitudinile din copilărie le sunt spulberate.

În anii nouăzeci, un grup de tineri arheologi din Londra și din Austria, conduși de David Rohl, au pus la îndoială cronologia convențională a Egiptului. De fapt, ei și-au dat seama că în perioada celei de-a treia dinastii din Regatul Mijlociu, două șiruri de faraoni despre care se credea că au domnit unii în continuarea celorlalți s-au aflat de

fapt la putere concomitent. Astfel, cronologia egipteană a fost „scurtată” cu aproximativ patru sute de ani. Numită „noua cronologie”, aceasta câștiga teren chiar și în rândul generațiilor mai vechi de egiptologi.

Un efect secundar neprevăzut al noii cronologii – și spun „neprevăzut” deoarece acești cercetători nu urmăreau vreun scop religios în sine – a fost acela că, atunci când au început să caute dovezi ale miturilor biblice cu patru sute de ani în urmă, arheologii au făcut unele descoperiri senzaționale.

Condiția umană ne oferă o extraordinară libertate de a crede ceea ce vrem să credem, dar pentru toți cei care nu au motive ascunse pentru a considera că relatările biblice sunt „doar povești de adormit copii”, aceste noi dovezi sunt edificatoare.

Ele demonstrează că Moise nu a trăit în circa 1250 î.C., fiind deci contemporan cu Ramses al II-lea, ci că s-a născut în aproximativ 1540 î.C., iar exodul s-a petrecut în jurul anului 1447 î.C. Utilizând calcule astronomice și observații ale planetei Venus consemnate în textele mesopotamiene care coroborează atât Biblia, cât și documentele egiptene păstrate până astăzi, David Rohl a adus dovezi concludente care atestă că Moise a crescut ca prinț egiptean la curtea faraonului Neferhotep I, pe la mijlocul secolului al XVI-lea î.C. Rohl a descoperit indicii suplimentare într-o relatare a lui Artapanus, un istoric iudeu din secolul al III-lea î.C., care ar fi putut avea acces la consemnări acum pierdute din templele egiptene. Artapanus povestea că „prințul Mousos” a devenit un administrator popular în vremea lui Khenefru, succesorul lui Neferhotep I. Apoi, când faraonul a început să-l invidieze, Mousos a fost exilat. În cele din urmă, Rohl demonstrează că faraonul din vremea exodului a fost succesorul lui Khenefru, Dudimose. Excavațiile efectuate în stratul arheologic corespunzător perioadei lui Dudimose au scos la iveală vestigiile unei așezări străine de sclavi sau muncitori – precum cele la care se referă Papirusul Brooklyn, un decret regal ce autorizează transferul unui asemenea grup, exact în perioada respectivă. Această așezare ar fi putut fi construită de – și pentru – evrei. Există de asemenea morminte și dovezi ale unor înmormântări în masă grăbite, care ar putea constitui dovezi ale urgiilor biblice.

Descoperirea ruinelor în piatră ne introduce în realitatea istorică, dar pentru a înțelege ceea ce era cu adevărat important în termeni umani, cum anume era să trăiești acolo, cele mai înalte și mai adânci culmi ale experienței umane, trebuie să apelăm din nou la istoria secretă.

În calitatea sa de prinț egiptean, Moise a fost un inițiat al misterelor egiptene. Acest lucru a fost consemnat de istoricul local Manetho, care a plasat respectiva școală a misterelor la Heliopolis, și este de asemenea confirmat în Faptele apostolilor 7:22, unde apostolul Ștefan spune: „Și a fost învățat Moise în toată înțelepciunea egiptenilor.”

Învățăturile lui Moise sunt puternic ancorate în înțelepciunea egipteană. Spre exemplu, Descântecul 125 din *Cartea morților* descrie judecata celor decedați. Spiritul trebuie să declare în fața lui Osiris că a dus o viață cuviincioasă și apoi să nege, în prezența celor patruzeci și doi de judecători ai morților, că a comis o serie de fapte

imorale: „Nu am furat, nu am ucis, nu am adus mărturie falsă“ și așa mai departe. Firește că acest text este *mai vechi* decât cele Zece Porunci.

Dar asta nu știrbește cu nimic meritele lui Moise. Învățăturile sale nu ar fi putut izvorî decât din mediul istoric în care trăia. Semnificativ cu privire la el este însă modul în care a reformulat înțelepciunea străveche, cu scopul de a duce omenirea spre următoarea etapă din evoluția conștiinței.

Când, exilat fiind, fuge în deșert, Moise întâlnește un învățător bătrân și înțelept. Ietro era un mare preot african – etiopian – păstrător al unor tăblițe de piatră. Când Moise s-a însurat cu fiica lui, Ietro l-a inițiat la un nivel superior. Aceasta lasă de fapt să se înțeleagă episodul cu rugul în flăcări. Când Moise a văzut tufișul arzând fără a fi mistuit de foc, a avut de fapt o viziune a eului ce nu este distrus de focul purificator aflat dincolo de mormânt.

Din această viziune a sa a izvorât ideea unei misiuni, impulsul de a acționa pentru binele superior al omenirii, de a ne conduce pe toți pe un tărâm al laptelui și mierii.

Dar când Moise ezită în fața imensității misiunii încredințate, Dumnezeu îi întărește hotărârea: „Toiagul acesta, care a fost prefăcut în șarpe, ia-l în mâna ta, căci cu el ai să faci minuni.“ Și Moise s-a întors în Egipt, cu gândul de a-i cere faraonului „să lase poporul meu să plece“. În vreme ce el și fratele său, Aaron, se aflau în sala tronului, acesta din urmă și-a aruncat brusc toiagul la pământ. Ca prin farmec, toiagul s-a transformat într-un șarpe. Faraonul a cerut vrăjitorilor de la curte să repete și ei isprava, dar când au făcut-o, șarpele lui Aaron i-a înghițit pe ai lor.

Pe măsură ce conflictul dintre Moise și faraon evolua, Moise a început să-și folosească și el toiagul – sau bagheta – pentru a dirija cursul evenimentelor: pentru a aduce foc și grindină din cer, pentru a arunca urgia lăcustelor, pentru a despărți apele mării Roșii ori pentru a azvârli o piatră astfel ca apa să țâșnească dincolo de maluri.

Dar ce înseamnă oare toate acestea? Bănuiesc că mulți dintre cititori știu deja ce vreau să spun, dar legenda conform căreia acest toiag fusese cioplit din lemnul copacului din Grădina Raiului îi subliniază semnificațiile profunde. Toiagul este parte a dimensiunii vegetale a cosmosului. Stăpânindu-l și controlându-l în propriul său corp, Moise, acum un inițiat, a putut stăpâni și controla universul din jurul lui.

Mai târziu, după ce a renunțat la încercările de a-l convinge pe faraon să-i elibereze poporul și să-l lase să plece în deșertul Sinai, a coborât de pe munte cu tablele de piatră. Moise s-a dovedit a fi un veritabil tiran, din unele puncte de vedere chiar mai dur decât faraonii. De nenumărate ori, evreii au eșuat în a se ridica la înălțimea cerințelor sale. La un moment dat, au fost pedepsiți cu o invazie a unor șerpi feroce și mortali. Pentru a-i salva, Moise a ținut un șarpe de bronz pe un stâlp așezat orizontal. Iată cum comentează Ioan 3:14 acest fragment din Vechiul Testament: „Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului.“ În mod evident, Ioan considera că șarpele de bronz îl prevestea pe Isus Cristos răstignit. Sintagma „să se înalțe“ are sensul de a fi transformat sau transfigurat. Șarpele de bronz a fost topit, astfel că privește înainte, sugerează Ioan, spre transfigurarea corpului material al omenirii.

Toiagul pe care îl folosește Moise pentru a-i pedepsi pe egipteni și a-și disciplina propriul popor era o imagine a șarpelui luciferic al conștiinței animale care a fost controlată și supusă de voință și de o disciplină morală foarte dificil de menținut. Prin urmare, darul pe care Moise l-a făcut poporului său a fost vinovăția. Moralitatea apare în istorie odată cu Moise și, odată cu ea, se manifestă și o schimbare de atitudine.

Dacă privim cele Zece Porunci din perspectiva doctrinei ezoterice, cel mai semnificativ este modul în care primele două interzic utilizarea imaginilor în practicile religioase și cer iudeilor să nu venereze alți zei. La fel ca Avraam, Moise deschide calea către un nou tip de religie care elimină practicile celor anterioare, cu ceremoniile lor elaborate, cu chimvalele răsunătoare, norii de fum întunecat și idoli vorbitori. Vechea religie tindea să diminueze conștiința. Credincioșii obțineau accesul la lumile spirituale, dar o făceau într-un mod necontrolat, în cadrul viziunilor copleșitoare, exaltate, ale adepților lui Osiris. Iar Moise intenționa să schimbe această stare de lucruri și s-o înlocuiască cu o comuniune meditativă, conștientă, cu divinul.

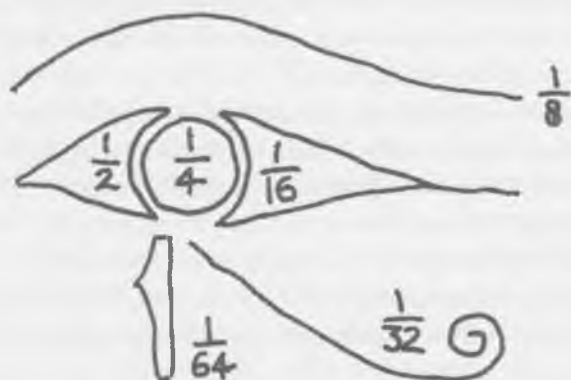
Interzicând imaginile – chipurile cioplite – Moise a contribuit la crearea condițiilor ce aveau să facă posibilă gândirea abstractă.

Cele Zece Porunci și celelalte legi incluse în Ieșirea și Deuteronomul constituie învățăturile de ordin public ale lui Moise; ele erau destinate întregului popor. Conform tradiției ezoterice, el i-a inițiat totodată pe cei șaptezeci de bătrâni ai neamului în Cabală – cunoașterea mistică secretă a iudaismului.

Cabala este la fel de cuprinzătoare ca orice religie majoră a lumii și vom reveni cu timpul asupra diverselor ei aspecte.

Repet, faptul că au izvorât dintr-o tradiție mai veche, respectiv sistemul numeric mistic al egiptenilor, nu diminuează câtuși de puțin importanța lui Moise sau a Cabalei.

Nu ne-au parvenit calcule matematice din Egiptul antic, dar cunoștințele în domeniul matematicilor superioare s-au păstrat în arta locală. Spre exemplu, ochiul lui Horus era frecvent înfățișat sub forma așa-numitului ochi udja, despre care știm astăzi că era format dintr-o serie de hieroglife ce reprezentau fracții cu totalul de

Ochiul udja sub forma unei serii de fracții.

În cadrul idealismului sacru, forma corpului omenesc este un microcosmos al universului. Proporțiile divine pot fi găsite nu doar la amoniți și la nebuloasele stelare, ci și în trupul uman. Egiptologul R.A. Schwaller de Lubicz a petrecut cincisprezece ani identificând proporțiile matematice divine la templul din Luxor. De la el știm că trasarea rituală a fundației și sfințirea templului constituiau ceremonia de Predare a Casei către Stăpânul ei. În mod similar, scria el, în hinduism construirea unui templu în forma trupului omenesc era considerat a fi un proces magic. Se credea că, dacă supraveghetorul lucrărilor de construcție făcea o greșală în ridicarea unei anumite zone a templului, mai târziu avea să capete o rană sau o boală în acea parte a corpului său.

63/64. Dacă inversăm raportul și împărțim 64 la 63, obținem un număr numit media lui Pitagora, considerat cel mai mare secret al egiptenilor.

Numerele de o mare complexitate, precum media lui Pitagora, numărul pi sau numărul phi (numit uneori și proporția de aur sau numărul de aur) sunt numite numere iraționale. Ele se află la baza structurii universului fizic și erau considerate de egipteni principiile guvernatoare ale creației, cele prin intermediul cărora materia a precipitat din mintea cosmică.

Oamenii de știință de astăzi știu că media lui Pitagora, numărul pi și proporția de aur, la fel ca înruditul și al lui Fibonacci, sunt constante universale ce descriu tipare complexe în astronomie, muzică și fizică. Șirul lui Fibonacci, spre exemplu, este o serie în care fiecare număr este suma celor două care îl precedă. Spiralele au la bază acest șir prezent din abundență în natură: brațele spiralate ale galaxiilor, în forma amoniților și în dispunerea frunzelor pe tulpină.

Egiptenii considerau că aceste numere caracterizează armoniile secrete ale universului și le încorporau sub forma ritmurilor și a proporțiilor în construcția piramidelor și a templelor. O clădire astfel ridicată ar fi *ideală*. O sală, o intrare, o fereastră care are încorporată în arhitectura sa proporția de aur ar exercita o atracție inefabilă asupra spiritului uman.

Hipostilul de la Karnak

Marile temple egiptene sunt, desigur, pline de forme vegetale precum coloanele cu aspect de trestie din hipostilul de la Karnak. Dar viața vegetală era aceea ce conferea proporțiile corecte membrilor umane, ea modela coastele, curbându-le în conformitate cu o formulă matematică plăcută ochiului, pe care constructorii templelor încercau s-o reproducă.

Ideea este că templele egiptene erau astfel construite deoarece zeii nu se mai puteau încarna în trupuri de carne și sânge. Templul era clădit pentru a fi, cu adevărat, trupul unui zeu. Spiritul divinității respective trăia în interiorul corpurilor vegetale și materiale reprezentate de templu, așa cum spiritul uman trăiește în trupurile sale, de asemenea vegetale și materiale.

În urma iudeilor nu a rămas o moștenire arhitecturală bogată, precum cea a egiptenilor. Misticismul lor de natură numerică ne-a parvenit sub formă codificată, în *limbajul* folosit în cărțile lui Moise.

Cartea principală a Cabalei este *Zoharul* – un amplu comentariu asupra primelor cinci cărți ale Vechiului Testament, atribuit în mod tradițional lui Moise. Dacă lumea este pe deplin materializată, atunci – conform Cabalei – cuvintele și literele constituie mijloacele prin care s-a desfășurat acest proces de materializare. Dumnezeu a creat lumea alcătuind tipare din literele alfabetului ebraic. Prin urmare,

acestea au proprietăți magice și tiparele pe care le formează în scripturi conțin ample niveluri de înțelesuri ascunse.

Capitolul al paisprezecelea din Ieșirea conține trei versete – 19, 20 și 21 – formate fiecare din câte 72 de litere. Dacă scriem aceste trei versete unul deasupra altuia astfel încât cele 72 de litere să alcătuiască tot atâtea coloane și dacă citim coloanele pe rând, descoperim cele 72 de nume secrete ale lui Dumnezeu.

Fiecărei litere ebraice îi este atribuit un număr. Aleph, prima literă, are numărul 1, beth, a doua, are 2 și așa mai departe. Conexiunile sunt complexe. Cuvântul ebraic pentru „tată“ are valoarea numerică 3, iar cel pentru „mamă“ are valoarea 41. Cuvântul pentru „copil“ are valoarea 44: suma dintre tată și mamă.

Și potrivirile nu se opresc aici.

Valoarea numerică a sintagmei care definește în ebraică „Grădina Raiului“ este 144. Valoarea numerică pentru „copacul cunoașterii“ este 233. Dacă împărțim 233 la 144, obținem o valoare foarte apropiată (cu o diferență de numai patru puncte zecimale) de numărul phi sau proporția de aur.

În ultimele decenii, matematicienii și-au asumat misiunea de a descoperi mesajele astfel codificate în textul cărților lui Moise. Witztum, Rips și Rosenberg, spre exemplu, au încercat să identifice coduri de transcriere ce folosesc șiruri de litere echidistante. Rezultatele date publicității includ câteva nume de personaje postbiblice din istoria iudaică, dar deocamdată nu există fraze sau fragmente care să poată fi percepute ca având un mesaj. Nu mie îmi revine sarcina de a dezvălui acest lucru, însă un statistician de la Cambridge mi-a arătat rezultatele obținute în urma aplicării unui „cod omisiv“ extrem de complex, verificat ca fiind valid de un profesor de matematică de la Universitatea din Cambridge. Fragmentele pe care acest statistician mi le-a arătat aminteau de Psalmi.

Imaginați-vă ce ar însemna dacă o carte întreagă – sau o serie de cărți – ar fi codificată în textul nostru. Oare fiecare dintre aceste noi texte ar avea diverse niveluri de semnificații? O astfel de realizare ar depăși capacitățile inteligenței umane obișnuite.

Cercetări recente efectuate de un grup ocult au demonstrat că J.S. Bach a compus unele dintre cele mai frumoase melodii ale lumii – precum celebra *Ciaccona* – conferind fiecărei note valoarea unei litere a alfabetului. Muzica lui Bach transmite mesaje secrete, asemănătoare cu cele ale Psalmilor – un lucru care, din nou, depășește limitele inteligenței umane normale.

În cercurile ezoterice, limbajul căruia inițiații îi atribuie niveluri de semnificații ascunse este numit uneori „limbaj verde“ sau „limbajul păsărilor“. Se spune că Rabelais și Nostradamus, contemporani la Universitatea din Montpellier, și Shakespeare, pe de altă parte, ar fi folosit în scris acest limbaj. La el se referă Wagner atunci când face trimitere la legenda conform căreia Siegfried a deprins limbajul păsărilor bând sângele unui dragon.

Să mai amintim în acest sens o posibilitate. Poate că vorbim cu toții, tot timpul, limbajul verde; poate că unica deosebire între noi și marii inițiați precum Shakespeare este aceea că ei o fac în mod conștient.

Sigmund Freud era profund interesat de Cabală. Așa cum vom vedea, aceasta a avut o influență formatoare asupra gândirii sale. Numai că Freud a inversat lucrurile atunci când a susținut că sursa monoteismului lui Moise a fost faraonul Akhenaton. Astăzi știm că Moise a fost primul în acest sens. Ideile monoteiste ale lui Akhenaton erau diferite într-un mod subtil, însă periculos.

La apogeul Regatului Nou, domnia tatălui lui Akhenaton, Amenhotep al III-lea, părea a prevesti o nouă eră de pace și prosperitate care, deși nu a fost marcată de realizări extraordinare precum marea piramidă, avea să ducă la construirea celor mai de seamă temple ale lumii antice.

După trei fiice, regina Tiy i-a dăruit faraonului Amenhotep un fiu. Poate fiindcă fusese îndelung așteptat, poate fiindcă era limpede că tatăl lui nu avea să mai trăiască mult, băiatul a fost crescut în interiorul templului, fiindu-i instilat sentimentul unei misiuni de ordin cosmic.

Akhenaton se născuse cu o deficiență cromozomială care îi conferea o înfățișare stranie, hermafrodită, chiar nepământească: avea coapse feminine și un chip prelung, cu aspect eteric, spiritualizat. Această deficiență îi provoca totodată simptomele unei instabilități mentale: manii, halucinații, paranoia.

O anume combinație a acestor factori poate să-i fi determinat acțiunile ce amenințau să afecteze întregul proces al evoluției umane.

Spre deosebire de civilizația babiloniană, în care regii funcționau independent de casta preoțească, fapt care a dus la cazuri extreme de cruzime despotică, faraonii Egiptului acționau sub egida preoților inițiați. De aceea, opinia încetățenită conform căreia revoluția pusă la cale de Akhenaton a fost un act de individualism radical este greșită.

Începutul domniei lui Akhenaton a coincis cu debutul unui nou ciclu sothic – unul dintre marile cicluri astronomice care au modelat istoria, în conformitate cu gândirea teologică.

Ciclul sothic are o durată de 1 460 de ani. În mitologia egipteană, fiecare început de ciclu era marcat de revenirea păsării Bennu, phoenixul ce vestea nașterea unei noi epoci. Când Akhenaton a anunțat închiderea celui mai strălucit templu al lumii, de la Karnak, și fondarea unui nou centru de cult și totodată capitală undeva la jumătatea distanței între Karnak și Gizeh, acesta nu a fost un act de voință al unui individ excentric, ci fapta unui rege inițiat ce-și împlinea destinul cosmic. Astfel, el pregătea întoarcerea păsării Bennu în anul 1321 î.C.

Prima sa măsură a fost aceea de a construi un nou templu dedicat lui Aton, zeul discului solar. În incinta acestuia se afla un obelisc încununat de piatra Benben, pe care urma să coboare în zbor legendara pasăre Phoenix.

Următorul pas, susținut de regina Tiy, mama faraonului, a fost acela de a construi noua capitală și de a trimite într-acolo, pe calea apei, întregul aparat guvernamental. Akhenaton voia să modifice astfel axa de rotație a planetei.

Apoi a declarat că Aton era unicul și adevăratul zeu, ceilalți neavând o existență reală. Acesta era deci un monoteism foarte apropiat, ca sens, de cel modern. Venerarea divinităților precum Isis, Osiris și Amon-Ra a fost interzisă. Templele lor au fost închise, festivalurile populare care le erau dedicate fiind declarate simple superstiții.

Reforma lui Akhenaton are în ea ceva atrăgător pentru omul modern. La fel ca monoteismul actual, cel susținut de Akhenaton era unul de tip materialist. Prin definiție, monoteismul neagă existența celorlalți zei, dar și a spiritelor și a altor forme de inteligență neîntrupată. Prin urmare, el tinde să fie materialist în sensul că *neagă experiența spiritelor* – or, această experiență, așa cum am subliniat deja, este însăși esența spiritualității.

Prin urmare, Soarele *fizic* a fost cel pe care Akhenaton l-a declarat divin, sursa binelui și a tot ceea ce este pozitiv. În consecință, arta din vremea sa a renunțat la formalismul ieratic tradițional, cu ierarhia sa de divinități. Arta lui Akhenaton pare naturalistă într-un mod pe care nouă, astăzi, ne este ușor să-l apreciem. Unele imnuri dedicate lui Aton care s-au păstrat și par să anticipeze în mod remarcabil Psalmii lui David. „Ce felurite sunt cele pe care le-ai făcut tu! Ai creat lumea după voia ta – oameni, vite și fiare sălbatice“, exclama Akhenaton. „Nenumărate sunt lucrările tale, cânta David, și pe toate le-ai făcut cu înțelepciune. Lumea e plină de roadele mâinii tale.“

Dar dincolo de armoniile poetice, dincolo de rațiune și de modernism se ascundea o monomanie dementă. Interzicând venerarea tuturor celorlalți zei și declarându-se pe sine însuși unicul mediu de transmitere a înțelepciunii și influenței lui Aton în lume, Akhenaton a afirmat inutilitatea castei preoțești, pe care a înlocuit-o în întregime cu propria-i persoană.

În ciuda faptului că s-a așezat în centrul tuturor practicilor religioase, faraonul s-a retras tot mai adânc în labirintul de curți interioare ale palatului, alături de frumoasa lui soție, Nefertiti, și de copiii lor. Acolo se juca împreună cu tânăra sa familie, compunea imnuri și refuza să asculte veștile rele despre tulburările populare sau revoltele din coloniile Egiptului, care îi amenințau supremația în regiune.

Iar prăbușirea s-a produs în cele din urmă din interior. După cincisprezece ani de domnie, în ciuda tuturor rugăciunilor adresate lui Aton, îi moare una dintre fice. Apoi se stinge și mama faraonului, Tiy, care îl susținuse întotdeauna, iar Nefertiti dispare din consemnările de la curte. Doi ani mai târziu, preoții pun la cale asasinarea lui Akhenaton, după care îl așază pe tron pe cel ce avea să devină cunoscut lumii sub numele Tutankhamon.

Imediat, casta preoțească începe reconstruirea Tebei. Capitala fondată de Akhenaton devine în scurt timp un oraș părăsit și toate monumentele ridicate în cinstea lui, toate reprezentările sale și toate mențiunile numelui său sunt sistematic distruse.

Unii specialiști din epoca modernă l-au considerat pe Akhenaton un personaj profetic, chiar sacru. Este semnificativ însă faptul că, așa cum știm de la Manetho, egiptenii i-au consemnat domnia ca pe un eveniment sethian. Seth este, desigur, Satan, marele spirit al materialismului, care tinde întotdeauna să distrugă adevărata spiritualitate. Dacă trimisul său, Akhenaton, ar fi reușit să convertească omenirea la materialism, atunci cei trei mii de ani de dezvoltare delicată a spiritului uman și numeroasele calități care au evoluat între timp ar fi fost pierdute pentru totdeauna.

Deși nu s-a păstrat nicidecum în aceeași stare ca unele dintre templele egiptene, nici o construcție religioasă nu stârnește mai mult imaginația colectivă decât Templul lui Solomon.

Saul a fost identificat recent ca un personaj istoric menționat în scrisorile regilor vasali ai lui Akhenaton. Loiali, aceștia îi trimiteau rapoarte cu privire la evenimentele petrecute în țările lor. Numele lui Saul în aceste scrisori este „Labya“, regele populației „Habiru“. Ca urmare a acestei identificări în arhivele culturilor învecinate, putem spune astăzi cu certitudine că David – „Tadua“ – a fost primul care a unificat triburile lui Israel într-un regat unic, când a devenit rege al Ierusalimului în 1004 î.C., adică în timpul domniei lui Tutankhamon. David este cel care a pus temeliele templului din Ierusalim, dar a murit înainte de a-l putea construi, această sarcină revenindu-i fiului său, uns rege al Ierusalimului în 971 î.C.

Înainte de noua cronologie stabilită de David Rohl, se credea că Solomon – dacă fusese un personaj istoric real – a trăit în Epoca Fierului. Acest fapt constituia o problemă serioasă, deoarece arheologii nu au găsit în vestigiile din perioada respectivă nici o urmă a bogăției și a construcțiilor pentru care Solomon a fost dintotdeauna renumit. Plasarea lui în Epoca Bronzului s-a dovedit a fi perfect justificată. În straturile arheologice corespunzătoare acestei perioade au fost descoperite ruine în stil arhitectural fenician – posibilă operă a unui anume Hiram.

Figura lui Solomon a rămas în conștiința populară ca însăși întruparea înțelepciunii și măreției princiare, iar în tradiția secretă, ca stăpânitor magic al demonilor prin excelență. În tradiția ocultă a francmasoneriei – așa cum știm dintr-un discurs al cavalerului Michel Ramsay, din 1736 – Solomon și-a consacrat cunoașterea magică în cartea secretă așezată mai târziu la fundația celui de-al doilea templu ridicat în Ierusalim.

În folclorul iudaic, domnia lui Solomon a fost atât de rodnică, încât aurul și argintul deveniseră la fel de răspândite precum pietrele de pe străzi. Dar fiindcă iudeii nu aveau în epocă o tradiție a construcției templelor, fiind un popor nomad, Solomon a preferat să angajeze ca arhitect un fenician pe nume Hiram Abiff. Dacă întreaga construcție nu pare să fi fost – pe baza dimensiunilor consemnate în Vechiul Testament – mai mare decât o biserică parohială actuală, decorațiunile sale erau, atât ca număr, cât și ca strălucire, fără precedent.

În centrul său se afla Sfânta Sfintelor, o incintă placată cu aur și încrustată cu pietre prețioase. Rolul său era acela de a găzdui Chivotul Legământului, în care erau închise Tablele Legilor. Heruvimii ale căror aripi se întindeau protector asupra lui erau, după cum am văzut, reprezentativi pentru constelațiile zodiacale. În colțurile altarului se aflau patru coarne, simbolizând Luna, și un sfeșnic din aur cu șapte brațe – desigur, o reprezentare a Soarelui, Lunii și celor cinci planete principale. Pilaștrii Iachin și Boaz măsurau pulsul cosmosului și erau astfel amplasați încât să marcheze cele mai îndepărtate puncte ale răsăritului de soare la echinocțiu; în conformitate cu istoricul iudeu din secolul I, Josephus, și cu Clement, primul episcop de Alexandria, cei doi pilaștri erau încununați cu „orrieres“ – reprezentări mecanice ale mișcărilor planetare. Relatarea biblică menționează de câteva ori prezența rodiilor sculptate. Robele preoților erau decorate cu pietre prețioase ce simbolizau Soarele, Luna, planetele și constelațiile. dar smaraldul este singura piatră numită ca atare.

Cea mai interesantă caracteristică a templului pare să fi fost un lac – sau, conform Coranului, o fântână – de alamă topită. La fel ca în cazul șarpelui de bronz ținut pe

lemn de Moise, această imagine ar trebui să ne trimită cu gândul la practicile secrete de transformare a fiziologiei umane.

Hiram, meșterul constructor, a angajat o breaslă pe meșteșugari pentru a-i pune proiectul în practică și i-a grupat în trei grade: Ucenici, Companioni și Maeștri. Identificăm aici noțiunea de confrerie ce avea să treacă treptat dincolo de limitele înguste ale ezoterismului și să transforme organizarea socială în întregul ei, iar în povestea uciderii lui Hiram Abiff identificăm un avertisment cu privire la turnura negativă pe care ar putea-o lua situația.

Intr-unele dintre tradițiile secrete este prezentă o subtilă rivalitate între Solomon și Hiram Abiff. Regina din Saba l-a vizitat pe Solomon, dar a vrut totodată să-l cunoască pe omul care construise un templu atât de fascinant. Iar când a simțit privirea lui Hiram Abiff asupra ei, a avut senzația unui metal topit curgându-i prin trup. L-a întrebat apoi cum a izbutit să aducă frumusețea cerurilor pe Pământ, în arhitectura templului. El i-a răspuns ridicând în aer o cruce în forma literei T. În clipa următoare, toți lucrătorii din jur s-au năpustit în templu aidoma unor furnici.

Și aici apare imaginea unei insecte. Tradițiile păstrate în Talmud și Coran afirmă că templul a fost construit cu ajutorul unei insecte misterioase, capabile să cioplească piatra, numită Shameer. La fel ca în cazul stupului, avem și de această dată un simbol al forțelor spirituale, pe care Hiram le putea comanda.

Trei dintre lucrătorii din subordinea arhitectului erau invidioși pe puterile lui secrete și la un moment dat au decis că trebuie să afle tainele lacului de alamă. La sfârșitul unei

Templul lui Solomon într-o gravură din secolul al XVIII-lea. Cărturarul și francmasonul Albert Pike îl numea „o imagine prescurtată a cosmosului”. Pilaștrii gemeni Iachin și Boaz au numeroase semnificații ascunse, inclusiv, la un nivel fiziologic, fluxul ritmic al sângelui roșu și, la nivel cosmic, pătrunderea alternativă a spiritului în lumile spirituală și materială.

zile de lucru, când Hiram pleca de la templu, cei trei l-au atacat, iar cum el a refuzat în mod repetat să le dezvăluie secretele sale, l-au asasinat, fiecare administrându-i câte o lovitură sângeroasă la cap.

Se spune că unele secrete au murit odată cu el, fiind deci pierdute pentru totdeauna, și că tainele divulgate în cadrul școlilor misterelor și al societăților oculte sunt de mai mică importanță.

Există aluzia unui element de natură sexuală în relatarea privind crucea în formă de T și senzația de arsură a reginei din Șaba, dar pentru a putea înțelege secretele lui Hiram Abiff trebuie să ne punem următoarea întrebare: ținând seama de toate elementele astronomice din alcătuirea și din decorațiunile templului, care anume era orientarea acestuia? Doi cercetători masoni, Christopher Knight și Robert Lomas, au aflat răspunsul la această întrebare pornind de la faptul că Hiram provenea din Fenicia, regiune a cărei principală divinitate era Astarte – sau Venus. Firește, acest lucru concordă cu detaliile decorative deja menționate: rodiile, care sunt fructele zeiței Venus, și smaraldele, pietrele prețioase ale aceleiași divinități.

În conformitate cu Clement din Alexandria, perdeaua care izola Sfânta Sfințelor avea un decupaj în forma unei stele cu cinci colțuri. Aceasta a fost întotdeauna un simbol al zeiței Venus, datorită traseului similar urmat de planeta Venus pe ecliptică într-un ciclu de opt ani, cu cinci apariții pe cerul dimineții și cinci pe cel de seară. Este singura planetă care schițează un astfel de tipar regulat. Tiparul este considerat uneori o pentagramă, alteori o stea cu cinci colțuri și câteodată – așa cum vom vedea când vom analiza rozacrucianismul – o floare cu cinci petale, și anume roza.

Pe lângă faptul că este un simbol al lui Venus, pentagrama are o semnificație deosebită în geometrie deoarece – așa cum menționa Luca Pacioli, profesor care a studiat matematica lui Leonardo da Vinci, în cartea sa despre proporția divină – încorporează numărul de aur.

Mai mult decât atât, această geometrie sacră operează deopotrivă în spațiu și în timp.

Cinci cicluri venusiene de câte 584 de zile se întind pe exact opt ani solari, ceea ce înseamnă că un ciclu venusian este 1,6 dintr-un ciclu solar. Am mai întâlnit și înainte această valoare, de 1,6; sunt primele două cifre din proporția de aur – unul dintre numerele iraționale și magice care descriu precipitarea materiei din mintea cosmică. Conform doctrinei antice secrete, planetele și stelele sunt cele care controlează această precipitare.

Asocierile cu Venus nu se opresc aici, o dimensiune ducând la alta, aidoma universurilor multiple imaginate de știința modernă. Există multe etimologii posibile ale numelui „Ierusalim“, una specificând că numele inițial al orașului era Urșalem, „ur“ însemnând „fondat de“, iar „Șalem“ fiind numele antic al zeiței Astarte (sau Venus) în contextul de seară. Lojile masonice au ca model Templul din Ierusalim. Steaua cu cinci colțuri a lui Venus este prezentă deasupra scaunului ceremonial al Maarelui Maestru, iar inițiații se salută printr-o îmbrățișare ceremonială fraternă, în cinci mișcări. Lojile au lucarne astfel dispuse încât lumina lui Venus să pătrundă prin ele în anumite zile importante. Un maestru mason renaște ceremonial cu fața spre lumina lui Venus la echinocțiu.

Ținând seama de identificarea lui Venus cu Lucifer, aceste asocieri ar putea părea la prima vedere deconcertante, dar în cadrul istoriei ezoterice, Lucifer este întotdeauna un rău *necesar*. Capacitatea de gândire a omului a fost făurită prin intermediul echilibrului dintre Venus și Lună, iar Luna, așa cum am văzut, este prezentă în structura altarului din templu.

Misiunea lui Solomon era aceea de a conduce omenirea spre o lume întunecată, pregnant materială, păstrând însă vie flacăra spiritualității. Era aceeași misiune pe care francmasoneria avea să și-o asume în secolul al XVII-lea, în zorii epocii moderne a materialismului.

Mitul lui Solomon își găsește un distant ecou în insulele Britanice. Specialiștii de astăzi consideră în general că, dacă legendele lui Arthur au o bază istorică, aceasta datează din „Evul Întunecat” ce a urmat retragerii romane din insulele Britanice, când un războinic creștin a dus lupte glorioase, dar în esență inutile, împotriva năvălitorilor păgâni. S-a susținut la un moment dat că personajul istoric aflat la originea legendelor arthuriene ar fi fost Owain Ddantgwynne, un senior velș care i-a înfrânt pe păgânii saxoni în bătălia de la Badon, în anul 470. În acest caz, „Arthur” ar fi fost de fapt un titlu onorific, care însemna „ursul”.

Dar regele Arthur cel original a trăit la Tintagel puțin înainte de epoca lui Solomon, în circa 1100 î.C., când comunitățile rurale pașnice din insulele Britanice ale Epocii de Bronz au fost cotoșite de populațiile războinice ale Epocii Fierului. Mentorul său spiritual, Merlin, vrăjitorul din pădurea Cellydon, era un supraviețuitor din era cercurilor megalitice. El l-a ajutat pe Arthur să mențină vii misterele solare. Arthur însuși era un rege al Soarelui, înconjurat de cei doisprezece cavaleri ai zodiacului și căsătorit cu Venus, Guinevere fiind forma celtă a numelui Venere, adică Venus. Coroana sa era reprezentată de chakra creștetului, aprinsă pentru a-și putea călăuzi supușii, așa cum Solomon și-a condus și el poporul prin întuneric.

Herodot menționa că, în Iran, despre rege se credea că emite o lumină atât de intens strălucitoare, încât la audiențele acordate supușilor săi, trebuia să stea în spatele unei perdele. Coroana simboliza atingerea unui anumit grad de inițiere și faptul că inițiatul era încununat de focul conștiinței spirituale.

RAȚIUNEA – ȘI CUM NE PUTEM RIDICA DEASUPRA EI

ILIE ȘI ELISEI • ISAIA • BUDISMUL EZOTERIC • PITAGORA

• LAO-TZU

După moartea lui Solomon, Regatul lui Israel a început din nou să se destrame și, odată cu acest proces, s-a constituit un grup de așa-numiți profeți. Rolul lor era acela de a-i sfătui pe regi, numai că, spre deosebire de relația dintre Melhisedec și Avraam sau Merlin și Arthur, cea pe care o întrețineau ei cu suveranii avea un caracter potrivnic, chiar subversiv. Profeții spuneau lucruri neplăcute, impopulare, pe care nimeni nu voia să le audă. Vorbeau emfatic, aiuritor; uneori erau considerați nebuni.

Ilie era un îns ciudat, sălbatic și solitar, aproape un vagabond, cu o cingătoare din piele și o mantie lungă. La fel ca Zarathustra, la foc răspundea tot cu foc. Dumnezeu l-a îndrumat să se ascundă în sălbăcie și să bea din apa unui pârau, fiind hrănit de corbi. Corbul sugerează că Ilie era un inițiat în înțelepciunea lui Zarathustra, acesta fiind unul dintre gradele inițiatice în cadrul misterelor sale.

Regele lui Israel, Ahab, s-a însurat cu Izabela și a început să construiască altare dedicate lui Baal (numele canaanit pentru Saturn/Satan). Ilie s-a luptat și i-a învins pe profeții lui Baal, invocând și chemând focul din cer. Alteori a apelat la același procedeu al focului celest pentru a ucide trupele de soldați trimise de Izabela pentru a-l prinde.

Ilie era un om al sângelui și al tunetului, profetul care trăia la limita nebuniei. Există relatări privind dovezi repetate și uluitoare ale charisimei sale: clarviziune, capacitatea de a tămădui pe deplin un otrăvit, de a face fierul să plutească sau de a vindeca un leproș. O poveste ciudată este aceea în care izbutește să readucă la viață un băiat așezându-se deasupra lui și infuzându-i spiritul său. Când a fost nevoit să fugă iar în pustie, a făcut-o pentru a-și salva viața și pentru a se îndrepta spre Dumnezeu. Acolo s-a pomenit stând pe un vârf de munte, în mijlocul unei furtuni teribile. Ni-l putem imagina certând vijelia: un fel de combinație între regele Lear și nebunul de la curte. În cele din urmă s-a așezat, istovit, și a adormit sub un ienupăr, unde a visat un înger.

Apoi, când încă nu se luminase, a început să urce muntele Horeb în căutarea lui Dumnezeu, așa cum îl îndemnase îngerul. Dar s-a iscat un vânt puternic, care a zguduit muntele, și bolovani uriași s-au desprins, rostogolindu-se spre el. Ilie și-a dat seama că Dumnezeu nu se afla în vântul acela și a reușit să se adăpostească într-o peșteră. Deodată, un fulger a izbit pământul chiar la gura peșterii, aprinzând vegetația de afară și blocându-l înăuntrul. Dar Ilie a știut că Dumnezeu nu se afla nici în acel foc.

După o vreme, furtuna s-a potolit, focul s-a stins, iar la venirea dimineții, totul era cuprins de liniște. Steaua zorilor a răsărit și atunci, în aerul blând al dimineții, Ilie a auzit glasul mărunț, tăcut, al lui Dumnezeu.

Personaj exuberant, chiar șocant, el a fost profetul unei noi interiorizări – o evoluție pornind de la modul în care Moise a auzit vocea Domnului în tufișul arzând, dar una mai discretă, aproape subliminală. Dacă înainte oamenii aveau un sentiment copleșitor al divinului, acum erau nevoiți să asculte atent, să practice o disciplină mentală și să se concentreze pentru a-l discerne.

Dar pentru a înțelege adevărata semnificație a misiunii lui Ilie este necesar să-i lămurim moartea, iar ca să putem face acest lucru, trebuie să ne îndreptăm mai întâi spre India.

Există mărturii privind hinduși capabili să se materializeze și să se dematerializeze, după dorință. În excelenta sa *Autobiografie a unui yoghin*, publicată pentru prima dată în 1946, Paramahansa Yogananda povestește cum, la un moment dat, trebuia să-l întâlnească pe mentorul său spiritual, Sri Yukteswar, la gara din localitate, dar a primit un mesaj telepatic să nu se ducă acolo, fiindcă acesta fusese reținut în altă parte. Paramahansa Yogananda a așteptat în camera de hotel. Deodată, fereastra ce dădea spre stradă a început să strălucească în lumina soarelui și mentorul s-a materializat indubitabil în fața lui, explicându-i că nu era o apariție fantomatică, ci un om în carne și oase, și că primise porunca divină de a-i oferi ucenicului său această experiență deosebită. Paramahansa Yogananda a pipăit sandalele familiare, din pânză portocalie, legate cu sfoară, și a simțit roba maronie a mentorului său atingându-l în treacăt.

Ilie a dus acest dar într-un nou stadiu de dezvoltare. *El a învățat cum să se încarneze și să se excarneze după dorință.*

Nu-ți poți lua viața cu tine dincolo de moarte, spune zicala populară, dar în conformitate cu doctrina secretă, acest lucru este posibil. Marele inițiat al secolului XX, G.I. Gurdjieff, spunea că ceea ce este necesar pentru a deveni cu adevărat stăpânul propriei existențe în această viață este exact ceea ce trebuie pentru a supraviețui ca entitate conștientă în viața de dincolo. Iar inițierea are ca obiect deopotrivă această viață, dar și pe cea de după moarte. În cartea a șaptea a *Republicii* sale, Platon afirma: „Cei ce nu pot înțelege ideea de bine în această viață vor coborî după moarte în Hades și vor adormi în acel sălaș întunecat.”

La finele vieții sale, Ilie a fost ridicat la ceruri într-un car înflăcărat. La fel ca Enoh și Noe înainte, nici el n-a murit în modul obișnuit, ci s-a alăturat grupului de maestri înălțați, care sunt în general invizibili, dar revin pe Pământ în vremuri de criză și de mari schimbări.

În filozofia cabalistă, carul cu care Ilie urcă la ceruri este numit Merkaba. Marii inițiați pot acționa asupra corpului vegetal astfel încât acesta să nu se dezintegreze după moarte, permițând astfel spiritului ce se înalță să păstreze aspecte ale conștiinței care, în mod obișnuit, sunt posibile doar în timpul vieții terestre. Ei cunosc tehnici secrete prin intermediul cărora energii extrem de fine pot cristaliza în așa fel încât să nu se disperseze.

Vom vedea mai târziu cum creștinii numesc acest car „trupul Învierii“.

Când Ilie s-a înălțat, mantia i-a alunecat și a fost prinsă de Elisei, pe care profetul îl alesese să-i fie succesor. Printr-un proces misterios, transferul mantiei îi conferă lui Elisei o parte mai mare din puterea lui Ilie. (Vom reveni pentru a vedea cum se realizează acest lucru atunci când vom discuta despre viața și opera lui Shakespeare.)

Succesiunea nu a fost însă lipsită de ambiguități. La un moment dat, pare că Ilie vrea să-și renege urmașul. Astfel, pleacă în grabă, iar când Elisei vine după el, îi spune: „Du-te înapoi! Ce ți-am făcut eu ție?“ Oare vede la el ceva incert? Mai târziu, Elisei este batjocorit de un grup mare de tineri deoarece era chel și își folosește puterea pentru a chema doi urși din pădure, care îi atacă și-iucid pe aceștia. Totul decurge ca și când profetul ar fi încă înțeleștat în lupta sa pe viață și pe moarte cu Baal.

Două sute de ani mai târziu, în epoca ultimilor profeți, s-a conturat un nou mod de înțelegere, transcendent, al modului în care funcționează universul. Conceptul de Îndurare le-a conferit profeților o atitudine mult mai puțin războinică. În 550 î.C., Isaia proclama: „Poporul care locuia întru întuneric va vedea lumină mare. [...] Căci Prunc s-a născut nouă, un Fiu s-a dat nouă, a Cărui stăpânire e pe umărul Lui și se cheamă numele Lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie.“

Conceptul de Îndurare s-a născut din acest sentiment profetic al istoriei. Suveranii celor două regate și popoarele lor nu au făcut ceea ce li se ceruse. S-au delăsă, iar pământul lor a devenit pârloagă. Dar apoi, datorită Îndurării divine, o rădăcină vie a apărut în pustiu. Profeții au văzut Îndurarea divină acționând astfel în decursul vieții

Ilie urcă la cerni. Reproducere dintr-un exemplar din secolul al XIX-lea al Bibliei.

lor, la nivel militar și politic, în avântul, decăderea și iarăși dezvoltarea micilor regate din care făceau parte. Ei au profețit, de asemenea, repetarea situației în cadrul ciclurilor cosmice ale istoriei.

Pentru adepții lui Baal, pe de altă parte, viața se rezuma la exercitarea puterii. Ei credeau că, dacă aplicau practicile religioase corecte – sacrificii și ceremonii magice – îi vor putea convinge pe zei să le facă pe plac.

Isaia nu era de acord cu această perspectivă. El le-a spus oamenilor că Yahve le arătase Indurare alegându-i pe ei, dându-le puterea de a se supune, spălându-i de păcate, salvându-i atunci când se arătaseră nesupuși și făgăduindu-le că le va reda gloria trecută, deși nu o meritau. Dragostea lui Yahve nu poate fi cerută, cumpărată sau câștigată. Era vorba deci despre o dragoste dăruită în libertate deplină.

Odată înțeles acest tip de iubire divină, nu mai era decât o problemă de timp înainte ca această înțelegere să deschidă calea unei noi dimensiuni a dragostei omului pentru alt om.

Isaia avea un puternic presentiment atât al istoriei, cât și al viitorului pentru poporul lui Israel – „O Mlădiță va ieși din tulpina lui Iesei.“ De asemenea, el are o viziune a sfârșitului lumii, asupra căreia vom reveni mai târziu, „Lupul va paște la un loc cu mielul, leul va mânca paie ca boul.“

Tradiția profetică s-a încheiat în jurul anului 450 î.C. Așa cum avea să scrie rabinul specialist în Cabală Hayyim Vital la sfârșitul secolului al XVI-lea, după Agheu, Zaharia și Maleahi, profeții nu mai izbuteau să pătrundă cu privirea decât la nivelurile inferioare ale cerurilor și doar într-un mod puternic voalat.

Ultimele cuvinte ale Vechiului Testament sunt cele răsunătoare prin care Maleahi profețea revenirea lui Ilie, așteptată încă în fiecare an, de Paște, când îi este rezervat un loc la masă, cu un pahar de vin și ușa deschisă.

În alte regiuni ale lumii însă, remarcabili inițiați deschideau dimensiuni noi ale conștiinței umane. Un amplu spirit iluminist își făcea loc în diverse minți și în culturi diferite, în aceeași perioadă.

Prințul Siddhartha a venit pe lume într-un timp și într-un loc caracterizate de mici state războinice, în Lumbini, în zona actualului Nepal. Până la vârsta de douăzeci și nouă de ani, el a trăit în lux și desfătare. Fiecare dorință îi era împlinită înainte chiar de a o resimți și în jurul lui era numai încântare. Dar într-o zi tânărul a ieșit din palatul regal și a văzut ceea ce nu fusese niciodată înainte lăsat să vadă: un om bătrân. A fost cutremurat, dar a mers mai departe, constatând că supușii lui erau bolnavi, în pragul morții.

Astfel, a decis să părăsească palatul, lăsându-și în urmă soția și copilul, pentru a încerca să înțeleagă suferințele văzute. Trăind vreme de șapte ani printre asceți, n-a găsit răspunsul dorit în sutrele yoga ale lui Pantanjali și în învățăturile succesorilor celor Șapte Înțelepți. Apoi, în final, când avea treizeci și cinci de ani, s-a așezat sub copacul Bodhi, pe malurile râului Nerañjara, hotărât să nu se clintească de acolo până când nu va reuși să înțeleagă.

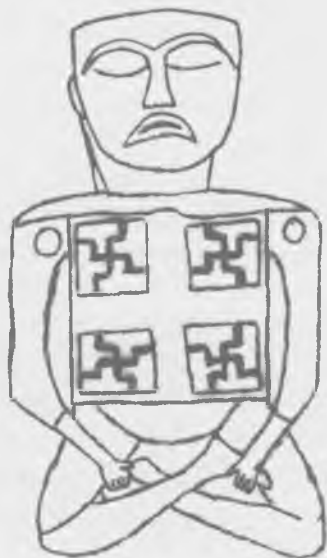
După trei zile și trei nopți, a realizat că viața înseamnă suferință și că suferința este cauzată de dorința pentru lucrurile lumești, dar că omul se poate elibera de orice dorință. O astfel de eliberare, o asemenea afinitate pentru lumea spirituală poate fi atinsă, și în acest caz omul respectiv nu se va mai reîncarna niciodată, devenind – la fel ca Siddhartha – un Buddha.

Calea către înțelegere – sau iluminare – era numită de Buddha „Calea celor Opt” și presupunea credința cea dreaptă, convingerea corectă, învățarea, acțiunea, traiul, intenția, gândirea, contemplarea.

Pentru sensibilitățile occidentale moderne, această cale pare imposibil de moralizatoare și totodată oarecum abstractă, chiar nepractică. Dar învățăturile lui Buddha au o latură ezoterică și, la fel ca orice principii ezoterice, conțin un nivel de semnificație eminamente practic. Filozofia ezoterică îi învață pe inițiații săi cum să atingă transformarea psihologică folosind tehnici practice de manipulare a fiziologiei umane. În cazul Căii budiste, cele opt practici sunt de fapt exerciții pentru activarea a opt dintre cele șaisprezece petale ale chakrei gâtului.

Iată deci o schimbare istorică în domeniul practicilor inițiatice. În ritualurile de inițiere practicate în marea piramidă, spre exemplu, candidatului îi era indusă o transă profundă, asemănătoare cu moartea, după care un cerc de cinci inițiați îi înălțau trupul vegetal din cel fizic. Apoi lucrau asupra lui, modelându-l, aducându-l în tipare capabile să perceapă lumile superioare, astfel că atunci când corpul vegetal se cufunda din nou în cel fizic și aspirantul se trezea, renăștea de fapt la o nouă formă de viață, mai înaltă. Ideea este însă că pe întregul parcurs al acestui proces, candidatul era inconștient.

Acum, adepții lui Buddha participau în mod conștient la propria lor inițiere, acționând asupra chakrelor. Unul dintre rezultatele acestui efort era un nou mod de viață, pregnant moral, care avea la bază compasiunea față de toate ființele vii.

În budismul ezoteric, Buddha este spiritul lui Mercur. Prin urmare, nu este o coincidență că populațiile celtice numeau planeta Mercur „Budh”, termen care însemna „învățătură înțeleaptă”. Iar faptul că poziția lotus, caracteristică budiștilor, le era cunoscută celtilor este dovedit de această imagine gravată pe o găleată descoperită în Oesberg, Norvegia.

Fiindcă omul devenea tot mai independent de lumile spirituale, exista pericolul ca puterile unui individ să-i depășească dorința de a urma drumul cel drept și de a le folosi în mod înțelept. De asemenea, apărea și riscul ca puterile supranaturale conferite de inițiere să ajungă în posesia celor cu intenții negative.

În plus, întotdeauna a fost posibil ca oamenii să dobândească aceste puteri, chiar dacă nu au fost anterior inițiați. Uneori se întâmplă ca rezultat al unor traume extreme în copilărie, acestea deschizând o breșă în plan psihic, prin care spiritele pot pătrunde în mod necontrolat. Alteori oamenii dobândesc puterile respective prin practicarea magiei negre sau a celei ce nu concordă cu cele mai înalte aspirații spirituale, așa cum se întâmplă în școlile secrete ce păstrează vie o tradiție antică, autentică. Toate aceste cazuri prezintă un risc comun: non-inițiatul, chiar și cel bine intenționat, poate avea dificultăți în a recunoaște spiritele cu care comunică.

Scopul Căii celor Opt este inițierea ca parte a unei dezvoltări morale protectoare, controlate. Pentru a putea controla lumea, trebuie să te poți controla mai întâi pe tine însuși.

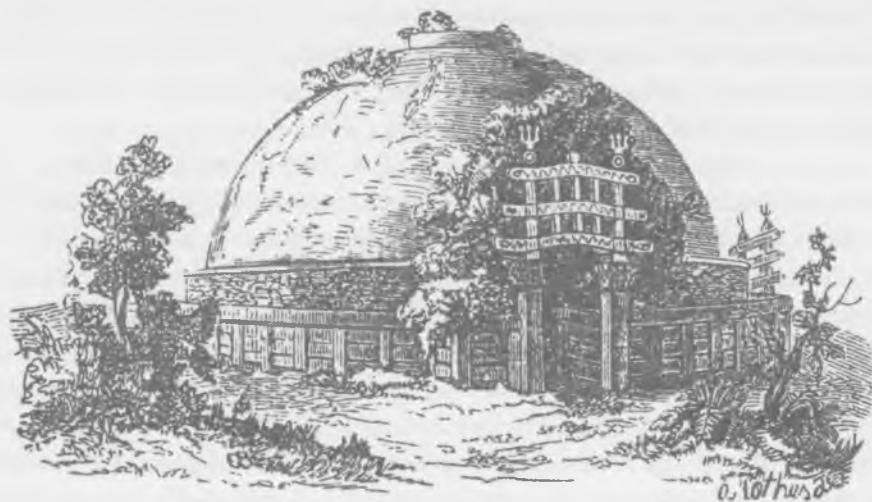
Chakra gâtului este organul la nivelul căruia se formulează înțelepciunea spirituală. Ea face legătura între chakra inimii și cea a frunții. În alcătuirea fiziologică a unui inițiat, curenții iubirii curg dinspre chakra inimii prin cea a gâtului, pentru a ilumina chakra frunții. Atunci când această lumină se îndreaptă spre ea, chakra frunții se deschide adomina unei flori sub razele soarelui.

Fiecare dintre noi poate identifica un ecou – sau mai degrabă o anticipare a acestui fenomen în propria sa viață. Dacă privim o persoană prin ochii dragostei, identificăm la ea calități pe care alții nu le pot percepe. Simplul fapt de a ne îndrepta privirea cu dragoste asupra ei poate aduce la suprafață calitățile respective, ajutându-le să se dezvolte. Dacă veți întâlni o persoană cu o orientare spirituală extrem de rafinată, veți constata că este veselă, zămbitoare, aproape copilăroasă. Motivul este acela că ea privește întreaga omenire prin ochii dragostei.

Când a murit, Buddha și-a atins obiectivul, astfel că n-a mai fost nevoit să se reîncarneze. Aceasta nu înseamnă că nu mai face parte din istoria noastră, așa cum vom vedea când vom începe să analizăm Renașterea italiană.

Pitagora s-a născut pe prospera insulă greacă Samos, în jurul anului 575 î.C., în epoca în care primele blocuri de marmură erau așezate pe Acropola ateniană. Nimeni nu a exercitat o influență mai mare decât el asupra evoluției ezoterismului occidental. Pitagora era privit ca un semizeu încă din timpul vieții. La fel ca în cazul lui Isus Cristos, nici una dintre scrierile sale nu s-a păstrat, cu excepția câtorva idei, comentarii și relatări scrise de discipolii săi.

Se spune că avea capacitatea de a se afla în două locuri concomitent, că un vultur alb îl lăsase să-l mângâie, că s-a adresat o dată zeului unui râu, iar din apă i-a răspuns o voce: „Te salut pe tine, Pitagora!” Se mai zice de asemenea că într-o zi i-a îndemnat pe niște pescari ce nu avuseseră noroc să mai arunce o dată plasele în mare, și au prins atât de mult pește, încât aproape că le-a rupt năvoadele. Era un mare tămăduitor,

Împăratul budist Asoka, nepotul primului suveran care a unificat India, a domnit începând cu anul 273 î.C. Când a pierdut într-o bătălie peste o sută de mii de oameni, a renunțat la război și de atunci încolo a încercat să guverneze prin grăitorul exemplu al spiritualității sale budiste. În onoarea lui au fost ridicate circa 84 000 de stupa – altare – dintre care s-au păstrat doar câteva. În istoria convențională este menționat pentru lucrările de construcție pe care le-a patronat (irigații, drumuri, spitale și grădini botanice), pentru faptul că era vegetarian și a interzis uciderea animalelor. Istoria ezoterică l-a reținut pentru fondarea unei societăți secrete, a celor Nouă Necunoscuți, despre care mulți în secolul XX, printre care și D.N. Bose, unul dintre oamenii de știință de renume din India, cred că activează încă și astăzi.

recitând uneori anumite versuri din Homer, despre care credea că au puteri deosebite, așa cum misticii creștini rostesc versete din Psalmi sau din Evanghelia după Ioan. Pentru a vindeca, utiliza și muzica. Filozoful grec Empedocle susținea că Pitagora îi putea vindeca pe bolnavi și îi întinerea pe vârstnici. La fel ca Buddha, își amintea încarnările sale anterioare și se spune chiar că putea rememora întreaga istorie a lumii de la începuturi.

Înțelepciunea sa a fost rezultatul anilor îndelungați de cercetare și al multiplelor inițieri în școlile misterelor. A petrecut douăzeci și doi de ani deprinzând secretele preoților egipteni inițiați și a studiat cu magii din Babilon și cu urmașii *Rishi*-lor din India, unde s-a păstrat amintirea unui mare făuritor de miracole pe nume Yaivancharya.

Pitagora intenționa să sintetizeze gândirea ezoterică din lumea întreagă într-o concepție comprehensivă asupra cosmosului – ceea ce Leibniz, matematician și cabalist din secolul al XVII-lea, avea să numească „filozofia perenă”.

Conform gândirii idealiste, istoria lumii ajunsese în acest moment la un punct de cotitură. Marile idei emanate de mintea cosmică erau aproape complet disimulate în materia pe care au creat-o împreună, iar misiunea lui Pitagora era aceea de a le consemna conceptual înainte de a dispărea definitiv.

Astfel, filozofia lui inițiază procesul de transpunere a viziunii primordiale, a conștiinței imagistice a omenirii antice, în termeni conceptuali.

Aproximativ în anul 532 î.C., Pitagora a căzut în dizgrația lui Policrates, conducătorul despotice din Samos. Silit să plece în exil, a fondat o comunitate restrânsă – căreia i-au urmat altele – în Crotona, în sudul Italiei actuale. Candidații la inițiere în cadrul acestei comunități erau obligați la ani de pregătire, ce includea și o bizară dietă din care făceau parte semințele de mac, susan și castravete, mierea sălbatică, florile de narcisă galbenă și coaja cepei-de-mare din care fusese extras în prealabil tot sucul. Se pune un accent deosebit pe gimnastică, aceasta fiind considerată o modalitate de a armoniza cele trei trupuri – material, vegetal și animal – iar candidaților li se cerea să nu vorbească ani la rând.

Pitagora le putea oferi ucenicilor săi o strălucită imagine a lumilor spirituale, pe care apoi o și interpreta. Pe baza acesteia – primul mod de predare discursiv – s-au conturat matematica, geometria, astronomia și muzica.

Despre el se spunea pe atunci că este singura ființă umană capabilă să audă muzica sferelor, concepută ca o serie de note, fiecare fiind emisă de cele șapte planete în deplasarea lor prin spațiu. Firește că este ușor să considerăm toate aceste detalii ca fiind aiureli mistice, dar povestea referitoare la modul în care a măsurat el prima gamă muzicală are în ea o sonoritate autentică.

Într-o zi, Pitagora se plimba prin oraș, când a auzit zgomotul de metal bătut pe nicovală și a remarcat că ciocanele de mărimi diferite scot sunete diferite. S-a întors acasă, a fixat o scândură de-a latul unei camere și a atârnat de ea o serie de greutateți echivalente cu greutatea diferitelor ciocane, în sens crescător. După repetate încercări, a stabilit că notele muzicale plăcute urechii omenești corespund unor greutateți diferite. Apoi a calculat că între ele exista o proporție matematică bine definită. Aceste calcule ale lui Pitagora stau la baza octavei muzicale pe care o cunoaștem astăzi.

În vreme ce au început să descrie elementul rațional al vieții, Pitagora și adepții săi au formulat un concept paralel, unul care probabil nu fusese niciodată articulat înainte, fiindcă până în momentul respectiv fusese parte integrantă a experienței de zi cu zi a tuturor ființelor umane. Conceptul afirma că viața poate fi explicată în termeni raționali numai până la un punct. Cu alte cuvinte, *în viață există și un important element irațional*.

Învățăturile privind partea rațională a vieții, predate în școlile misterelor, contribuiau la construirea orașelor, la dezvoltarea științei și tehnologiei, la structurarea și reglementarea Lumii Exterioare. Cele iraționale, în forma lor explicită, erau păstrate în interiorul școlilor. A vorbi despre ele în afara acestora era un lucru periculos și putea stârni ostilitate. Așa cum menționa Plutarh, „celui care cunoaște adevărurile superioare îi este dificil să ia în seamă valorile «serioase» ale societății. Eternitatea este o joacă de copii”.

Astfel, la nașterea gândirii raționale, școlile misterelor întrețineau opusul acesteia. Nu este o întâmplare faptul că oameni ca Pitagora, Newton sau Leibniz, care au contribuit din plin la familiarizarea omenirii cu realitatea universului fizic, au fost deopotrivă reprezentanți de seamă ai gândirii ezoterice. Motivul? Este neîndoielnic că – așa cum au observat aceste minți strălucite – dacă privim viața în cel mai subiectiv mod posibil, renunțând la cel obiectiv (cum se impune de fapt în domeniul științific),

observăm conturarea unor tipare complet diferite. Privită obiectiv, viața poate fi rațională și supusă legilor naturale, dar atunci când este percepută subiectiv, apare ca irațională.

Scindând astfel trăirile experimentale, Pitagora a creat posibilitatea de a analiza mai limpede ambele dimensiuni.

Adepții săi erau instruiți să trăiască departe de societate, alternând între extazul mistic și analiza intelectuală. Pitagora a fost primul care s-a autointitulat „iubitor al înțelepciunii“, adică „filozof“, dar, la fel ca Socrate și Platon, care i-au urmat, semăna mai degrabă cu un mag, decât cu un profesor din epoca modernă. Elevii lui îl venerau, fiind convinși că el are puterea de a-i face să viseze după voia lui și că le poate reorienta instantaneu conștiința și în stare de veghe.

Pitagora și-a atras furia nemărginită a celor excluși din cercul său de inițiați. A refuzat să-l primească, de pildă, pe un individ numit Cyon în școala sa, din cauza comportamentului agresiv și nesăbuit al acestuia. În consecință, Cyon a pus la cale o revoltă împotriva lui. Grupul a dat buzna în clădirea în care erau reuniți Pitagora și adepții lui și i-a dat foc. Toți cei aflați acolo au murit.

În epoca lui Pitagora, alți doi filozofi din colțuri diferite ale lumii, Heraclit în Grecia și Lao-tzu în China, și-au pus amprenta asupra istoriei, încercând să definească în mod rațional dimensiunea irațională a vieții.

Nu poți pași în același izvor de două ori, spunea Heraclit.

Se zice că, la un moment dat, Confucius a venit la Lao-tzu și i-a cerut să-l inițieze. Acesta din urmă l-a refuzat, luându-l în derâdere din cauza manierelor insinuante și a ambiției nemăsurate. Este o poveste neadevărată, probabil, dar atrage atenția asupra unui adevăr important: confucianismul și taoismul întruchipează gândirea exoterică și, respectiv, ezoterică din China.

Confucius a petrecut mulți ani strângând laolaltă idei din înțelepciunea tradițională chineză, culegerile sale fiind adoptate ca manuale de guvernare de viitorii conducători ai Chinei. Preceptele pe care el le-a enunțat sunt prin excelență raționale; de pildă: o călătorie de o mie de kilometri începe cu un singur pas; să prețuiești mai mult munca decât recompensa; dacă nu-ți poți îndeplini obiectivele, atunci modifică-le și așa mai departe.

Putem face o comparație între Confucius și Rudyard Kipling, ambii slujitori ai imperiului. Dacă materialismul științific ar putea descrie complet viața în totalitatea ei, atunci poemul *Dacă* al lui Kipling ar constitui principiul suprem de urmat, iar filozofia ezoterică nu și-ar mai avea rostul.

De știi, cu nerv, cu inimă, cu vână,
Drept să rămâi, când ele june nu-s,
Și stai tot dârz, când nu mai e stăpână
Decât Voința ce le ține sus. [...]

Dacă ți-e dat, prin clipa zdrobitoare,
Să treci și s-o întreci, mereu bonom,

atunci: a ta e Lumea asta mare
și, mai mult, fiul meu: atunci – ești Om!*

Problema este că, deși există momente în care cel mai bine e să ne străduim din rășputeri, fără a ne da bătuți, sunt și situații – așa cum a constatat Orfeu pe pielea sa – când mai prudent este să renunțăm și să ne lăsăm duși de VAL. Uneori, atunci când alergăm după ceva, nu reușim decât să împingem acel lucru și mai departe de noi; câteodată, singura modalitate de a păstra ceva este aceea de a-i da drumul. Sau, în cuvintele lui Lao-tzu:

Fiindcă cel trezit se așază pe sine la urmă, pășește înainte.
Fiindcă lasă de la el, primește.
Fiindcă e lipsit de egoism, se împlinește.
Cel liniștit este stăpânul celor agitați.

La treizeci de ani după moartea lui Pitagora, o uriașă armată persană condusă de Xerxes a invadat Grecia. Apoi, în primii ani ai secolului al V-lea î.C., persanii au fost înfrânți de atenieni pe câmpia de la Marathon și după aceea de o alianță ateniano-spartană la Mycale.

Pitagora instituționalizase discutarea deschisă a opțiunilor și adoptarea în mod colectiv a deciziilor ce priveau întreaga comunitate, ceea ce numim astăzi politică. Pe aceste baze și în spațiul creat de alianța dintre atenieni și spartani, avea să se contureze caracterul unic al orașului-stat Atena.

* Traducere de Dan Dușescu, almanahul *Contemporanul*, 1985.

MISTERELE ÎN GRECIA ȘI ROMA

MISTERELE DIN ELEUSIS • SOCRATE ȘI DAIMONUL SĂU • PLATON
CA MAG • IDENTITATEA DIVINĂ A LUI ALEXANDRU CEL MARE •
CEZARII ȘI CICERO • ASCENSIUNEA MAGILOR

Dacă la atenieni recunoaștem darul gândirii libere, individuale, la spartani nu putem să nu observăm dezvoltarea voinței individuale și a impulsului competitiv până la limitele venerării eroilor, a celor puternici. Eroii au creat spațiul în care a putut înflori cultura elenă, care în secolul al V-lea î.C. a început să dicteze standardele în domeniul frumuseții formelor și al rigorii intelectului, la care omenirea aspiră încă de atunci.

Aceasta e Grecia marilor inițiați: filozofii Platon și Aristotel, poetul Pindar și dramaturgii Sofocle și Euripide.

Cea mai cunoscută dintre școlile misterelor în Grecia era cea din Eleusis, un sătuc aflat la câțiva kilometri de Atena. Omul politic roman Cicero, el însuși un inițiat, avea să spună că misterele de la Eleusis și ceea ce a decurs din ele au constituit cea mai de preț valoare pe care Atena a dăruit-o lumii civilizate.

Numele „Eleusis“ provine de la *elauno*, care înseamnă „eu vin“, adică „iau ființă“. Din sanctuarul de acolo n-au mai rămas decât câteva lespezi ici și colo și două panouri din interior, dar o descriere contemporană amintește de un zid exterior banal, din piatră cenușiu-albăstruie. Înăuntru erau statui și frize reprezentând zeițe, grămezi de grâne și flori cu opt petale. Dintr-o altă relatare aflăm că în plafonul sanctuarului interior exista o deschidere, aceasta fiind singura sursă de lumină.

Misterele Minore erau celebrate primăvara și presupuneau rituri de purificare și transpuneri scenice ale poveștilor despre zei. Statuia unui zeu încoronată cu mirt și ținând o torță era purtată în procesiune, însoțită de cântece și dansuri. Zeul era sacrificat și murea vreme de trei zile. Când, în cadrul reprezentației, divinitatea jertfită învia din morți, hierofanții și candidații care luau parte la ceremonie strigau: „Iachos! Iachos! Iachos!“

Celebrările aveau și un element sexual explicit. Psellus, un cărturar bizantin, scria că Venus era înfățișată ca ieșind din mare dintr-o reprezentare în mișcare a organelor genitale feminine și că după aceea avea loc mariajul dintre Persefona și Hades. Clement din Alexandria nota că era pusă în scenă siluirea Persefonei, iar Athenagoras afirma că, în cursul acestei dramatizări bizare, violente, aproape suprarealiste, zeița era portretizată cu un corn în frunte, simbolizând probabil cel de-al treilea ochi.

Există de asemenea relatări ce amintesc despre turnarea ceremonială a laptelui dintr-un vas de aur în formă de sân. La un anumit nivel, aceste ceremonii au o legătură evidentă cu venerarea Zeiței Mamă, dar totodată ar trebui să ne atragă atenția asupra faptului că, la un nivel mai profund, subiectul lor era viața după moarte. Știm de la Pitagora că, pentru antici, Calea Lactee era o vastă mulțime de spirite, aidoma unui fluviu. Spiritele morților, asemănate cu stelele, urcau prin poarta Capricornului, printre sferele cerești, înainte de a coborî iar în lumea materială prin poarta Racului. Pindar spunea: „Fericit este cel care a văzut Misterele înainte de a fi îngropat în pământ, fiindcă el știe ce se întâmplă la sfârșitul vieții.” Sofocle adăuga: „De trei ori fericiți sunt cei care au văzut Misterele înainte de a muri, căci ei vor avea viață după moarte. Toți ceilalți vor trece doar prin suferințe.” Plutarh susținea că, atunci când moare, omul obișnuit experimentează pentru prima dată ceea ce inițiații au trăit deja.

Misterele Majore, celebrate la echinocșiul de toamnă sau în jurul acestei date, erau precedate de nouă zile de post, după care candidaților la inițiere li se dădea o băutură tare, numită *kykeon*.

Desigur că înfometarea dusă la extrem poate provoca ea însăși o stare vizionară, sau cel puțin poate predispuce la halucinații. După un post atât de lung, candidatul bea amestecul de orz prăjit, apă și ulei extras dintr-o plantă mediteraneeană, *Teucrium polium*, care în cantități mari poate avea efecte narcotice.

Misterele induceau experiențe extrem de intense, spaimă exacerbată, oroare fără limite și stări extatice. Plutarh amintea despre teroarea celor ce urmau a fi inițiați – de parcă îi aștepta moartea, ceea ce se și întâmpla de altfel, dintr-un anumit punct de vedere.

Panel din Eleusis care a supraviețuit până astăzi și care îi înfățișează pe Demetra și pe un candidat la inițiere.

Imaginați-vă că ați fi fost martor la prezentarea terifiantelor evenimente supranaturale din cadrul Misterelor Minore, iar acum aveți impresia că aceste lucruri se vor întâmpla în realitate, că veți lua parte la o dramatizare în care veți fi ucis și, într-un anume sens, chiar veți muri. Relatările lui Proclus sugerează că viitorii inițiați erau atacați de „siluetele năvalnice ale hoardelor de demoni pământești“. Deși în epocă spiritelor superioare – zeilor – le era foarte dificil să coboare pe tărâmul material, dens, acest lucru era relativ simplu pentru spiritele inferioare, precum demonii și spiritele celor morți. Candidatul urma să fie pedepsit și torturat de demoni. În *Descrierea Greciei*, Pausanius amintește de un demon numit Euronomos, cu pielea neagră-albăstruie, aidoma unei muște, care devora carnea cadavrelor intrate în putrefacție.

Oare ar trebui să luăm toate acestea în sens literal? Așa cum am menționat anterior, ceremoniile inițiatice erau parțial ritual și dramatizare, parțial ședință de spiritism. Faptul că narcoticele dețineau un rol important în apariția demonilor nu înseamnă în mod necesar – din punctul de vedere al idealismului – că aceștia erau iluzorii. Trebuie de asemenea să ne amintim că în regiunile rurale ale Indiei au loc și astăzi ceremonii religioase cât se poate de respectabile – venerarea unor spirite mărunte, Preta, Bhut, Pisacha și Gandharva – pe care occidentalii le-ar considera ședințe de spiritism.

Școlile misterelor intenționau să ofere candidatului o experiență spirituală autentică, ceea ce în contextul filozofiei idealiste înseamnă o veritabilă experiență a spiritelor – mai întâi a demonilor și a spiritelor celor morți și apoi a zeilor.

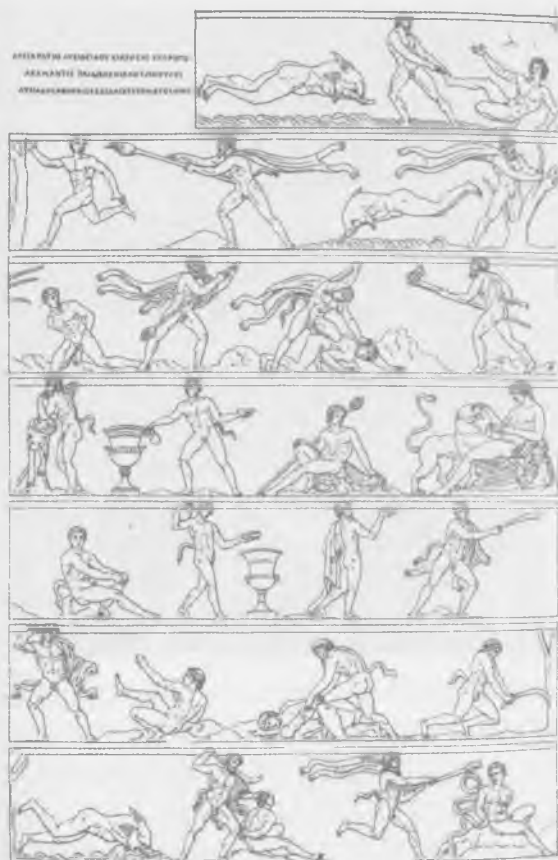
În secolul al V-lea î.C. devenise deja dificil ca un zeu fără trup material să afecteze materia în mod direct, de pildă să deplaseze un obiect greu. Dar era posibil ca preoții inițiați să rostească niște cuvinte magice într-un nor de fum ce se ridica dintr-un foc sacrificial, și chipul unui zeu să apară uneori. Karl von Eckartshausen, teozof de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, a consemnat cele mai eficiente plante și substanțe a căror ardere putea determina apariții: cucută, măseleariță, șofran, aloe, opiu, mătrăgună, semințe de mac, asfetida și pătrunjel.

Statuile extrem de realiste pentru care Grecia acelei epoci a devenit celebră își au originea în școlile misterelor, funcția lor inițială fiind aceea de a contribui la aducerea zeilor pe Pământ.

Din modul în care erau utilizate statuile anterior, în Egipt și Sumer, știm că intenția era aceea ca zeii să le ocupe, să trăiască în ele ca într-un corp fizic și să le aducă la viață. Dacă v-ați opri în fața statuii zeiței Artemis, din Efes, Pământul-Mamă s-ar înălța înaintea dumneavoastră aidoma unui copac masiv. Ați avea senzația că sunteți absorbit în matricea vegetală a cosmosului, în vastul ocean de unde luminoase, și că deveniți una cu el.

Statuile păreau că respiră, că se mișcă. Și se spunea că uneori vorbesc.

După diverse încercări, candidatului care izbutea să treacă de ele îi era permis să urce în Empireu, un loc plin de lumină, muzică și dansuri. Dionisos – Bacchus sau Iacchos – îi apărea într-o splendidă viziune luminoasă. Oratorul Aristides spunea: „Mi s-a părut că-l simt pe zeu venind aproape și că l-am atins, eram undeva între somn și trezie. Spiritul mi-era atât de ușor... într-un mod pe care cineva care n-a fost inițiat

Conform doctrinei inverse, cu susul în jos, a societăților secrete, grecii au creat primele statui înfățișând perfecțiunea corpului omenesc pentru simplul motiv că trupul a devenit perfect format exact în această perioadă. Cultul elen al corpului uman s-a născut din experimentarea recentă a formei perfecte.

nu l-ar putea înțelege.“ Prin această lipsă de greutate a spiritului, Aristides se referea la o experiență extracorporală. De asemenea, pare limpede că zeii ocupau uneori, în cadrul misterelor, corpuri vegetale, eterice, și că apăreau sub înfățișarea unor spectre sau fantome luminoase.

Prin urmare, procesul inițierii conferea o cunoaștere directă, existențială, de netăgăduit, a faptului că spiritul poate trăi în afara corpului, iar câtă vreme se afla în această stare, candidatul devenea și el un spirit între spirite, un zeu între zei. Iar odată ce „renăștea“ în lumea materială, de zi cu zi, noul inițiat păstra multe dintre puterile de percepție și capacitățile de influențare a evenimentelor, specifice zeilor.

În consecință, inițierea era o experiență mistică. Așa cum am văzut însă în cazul lui Pitagora, din ea nu lipseau nici cunoștințele practice, chiar de tip științific. După inițiere, hierofantul elucida recenta experiență a inițiatului, dezvăluindu-i detalii oculte dintr-o carte compusă din două tăblițe de piatră, intitulată *Cartea Interpretării*. În ea erau descrise modul în care s-au format lumea materială și corpul fizic și modalitatea prin care acestea erau controlate de lumile spirituale. Ca un ajutor în transmiterea învățăturilor, preoții inițiați foloseau simboluri, printre care tirsul din trestie, uneori

Numit și toiagul lui Hermes, caduceul era o vergea cu doi șerpi înlănțuiți. Tirsul era o reprezentare a caduceului, confecționat probabil dintr-o tulpină goală, precum cea de fenicul, în care Prometeu a dus focul menit să ilumineze omenirea. Tirsul în care este ascuns focul sacru este Sushumna Nadi din fiziologia ocultă hindusă. În vârful tulpinii se afla un con de pin ce simboliza glanda pineală.

cu câteva noduri, și cu un con de pin în vârf. Apoi mai erau și „jucăriile lui Dionisos”: un șarpe din aur, un falus, un ou și un titirez care scotea sunetul „om”. Cicero scria la un moment dat că, atunci când le înțelegei, îți dai seama că misterele oculte au legătură mai degrabă cu științele naturale decât cu religia.

Învățăturile aveau însă și un element profetic. În cadrul inițierii finale de la Eleusis, candidatului i se arăta, în tăcere, un spic de grâu verde.

Desigur că, la un anumit nivel, misterele aveau o esență agrară și vizau o recoltă bogată. Dar mai exista un nivel, cu referire la „recolta” de suflete.

Spicul de grâu reprezenta steaua Spica, sămânța divină ținută în mâna stângă a zeiței virgine a constelației Fecioara. Vorbesc aici, firește, despre zeița egipteană Isis. Grânele din mâna ei fac trimitere la marele „timp sămânță” cosmic. El va fi transformat în pâinea de la Cina cea de Taină, simbolizând trupul vegetal al lui Isus Cristos și deopotrivă dimensiunea vegetală, sau starea alterată de conștiință pe care fiecare dintre noi trebuie s-o atingă – conform creștinismului ezoteric – pentru a-l putea întâlni acolo.

Și de această dată vedem că dimensiunea vegetală a cosmosului este punctul focalizator al gândirii ezoterice. În filozofia lui Platon, ea e reprezentată de suflet, mediatorul dintre trupul material și spiritul animal. Pentru a lăsa în urmă lumea materială și a pătrunde în cea a spiritelor, asupra dimensiunii vegetale trebuie să ne axăm Lucrarea.

Există și alte căi prin care spiritele pot influența evenimentele pe Pământ. Dacă veți privi unul dintre busturile lui Socrate care s-au păstrat până astăzi, veți fi surprinși,

Importanța pe care o deținea steaua Spica în Antichitate este demonstrată și de faptul că, pe lângă Sirius, este singurul astru reprezentat pe celebra planisferă de la Dendera, din care prezentăm mai sus un segment. Marea roată cosmică macină toate stelele, cu excepția acesteia, care rămâne neatinsă, chiar la marginea ei.

probabil, de aspectul energetic, ca de satir, al fizionomiei sale. În tradiția secretă, Socrate este considerat o reîncarnare a marelui spirit ce trăise anterior în trupul lui Silenus.

Socrate vorbea uneori despre daimonul său, referindu-se astfel la un spirit pozitiv, care îl îndruma în viață. Astăzi, acesta ni s-ar putea părea un concept ciudat, dar următoarea relatare cu privire la un daimon în vremurile recente va fi, probabil, edificatoare. Este un incident rememorat de un elev al filozofului ezoterist rus, P.D. Ouspensky, care a exercitat o influență formatoare asupra unui mare număr de scriitori și artiști ai secolului XX, incluzându-i aici pe poetul și dramaturgul T.S. Eliot, arhitectul Frank Lloyd Wright și artiștii Kazimir Malevich și Georgia O'Keefe.

Camee reprezentându-i pe Silenus și Socrate.

Moartea lui Eschil, reprezentată pe o camee. Eschil era fiul unui preot de la Eleusis. A fost amenințat cu executarea fiindcă a trădat secretele misterelor, reprezentându-le pe scenă. A scăpat de sentință susținând că nu a fost niciodată inițiat, dar când un vultur ce zbura la mare înălțime a scăpat o piatră în capul lui chel, ucigându-l, mulți au considerat întâmplarea o pedeapsă divină.

Omul, un avocat, ascultase un seminar susținut de Ouspensky într-o casă din zona de vest a Londrei și mergea pe stradă, derutat și plin de dubii. La un moment dat însă, o voce din interiorul său i-a spus: „Dacă vei pierde contactul cu aceste lucruri, vei face ceva ce vei regreta întreaga viață.” Și omul s-a întrebat de unde vine vocea.

În cele din urmă, a găsit o explicație în învățăturile lui Ouspensky. Vocea era de fapt sinele său superior, iar unul dintre scopurile inițierii la care participa era acela de a-și altera conștiința în așa fel, încât *să poată auzi tot timpul vocea respectivă.*

Socrate era un om ghidat astfel de propria sa conștiință. El a dus mai departe importantul proiect de transpunere în concepte a înțelepciunii instinctive a cului animal, inferior, iar filozofia sa, la fel ca aceea a lui Pitagora, nu este exclusiv teoretică, ci este totodată o filozofie a vieții. Și, spunea el, obiectivul oricărei filozofii este acela de a-i învăța pe oameni cum să moară.

Nici chiar în școlile secrete nu există un răspuns unanim la întrebarea dacă Socrate a fost sau nu un inițiat. Când a fost acuzat de coruperea tinerilor atenieni și de faptul că nu crede în zei, s-a sinucis bând cucută și a murit iertându-și călăii. Iar jurământul împotriva sinuciderii era unul dintre cele mai teribile pe care le rosteau inițiații.

A devenit banal să auzim spunându-se că religia a avut o influență negativă, chiar distructivă, asupra istoriei umane. Războaiele religioase, Inchiziția, reprimarea ideilor științifice și atitudinile patriarhale restrictive sunt citate frecvent în acest sens. Este bine să ne amintim însă că unele dintre cele mai mari realizări ale culturii umane își au

originea în școlile misterelor, iar în lumea antică acestea constituiau o parte integrantă a religiei organizate. Nu doar sculptura și dramaturgia au izvorât din cadrul acestor instituții, ci și filozofia, matematica, astronomia, ca și unele idei politice și medicale.

Dar mai presus de orice, școlile misterelor au influențat evoluția conștiinței.

Istoria convențională pune un accent limitat pe evoluția conștiinței, dar o putem observa ușor în acțiune, dacă examinăm schimbările survenite în dramaturgia greacă. În piesele lui Eschil și Sofocle, primii reprezentanți ai acestui gen literar ale căror piese au fost puse în scenă în afara școlilor misterelor, faptele rele atrag persecuții din partea unor demoni înaripați numiți Erinii sau Furii – de pildă în *Orestia*, de Eschil, în 458 î.C. Odată cu piesa lui Euripide din 428 î.C., *Hyppolytus*, această mustrare este internalizată și capătă un nume. „Un singur lucru poate supraviețui prin toate încercările vieții: o conștiință curată.“

În istoria convențională, se consideră că omul a fost dintotdeauna dojenit de conștiință și că Euripide a fost doar primul care i-a conferit un nume. În tradiția ezoterică însă, motivul pentru care în nici una dintre consemnările de până atunci nu apare nici o aluzie măcar la existența conștiinței este acela că misterele de la Eleusis au fost cele care au făurit această nouă dimensiune a experienței umane.

Marea artă dramatică ilustrează faptul că adesea nu simțim ceea ce ne-ar dicta convențiile că trebuie să simțim și ne indică noi modalități de a fi, de a gândi, a simți, a dori și a percepe. Pentru a împrumuta cuvintele lui Saul Bellow, putem spune că ea oferă condiției umane o deschidere puțin mai largă.

Interesantă statuie a unui actor mascat. Aristofan a satirizat misterele în piesa Broaștele. Dacă tragedia dramatiza mașinațiunile lui Satan în lume, comedia le pune în scenă pe cele ale lui Lucifer.

În prezența dramei elene, suntem purificați prin catharsis. Autorii greci ofereau publicului o experiență ce amintea de aceea a inițierii, iar procedeul folosit de ei se baza pe o înțelegere a naturii umane în esență inițiativă. Trupul animal al omului a fost viciat. A devenit dur și poartă un fel de carapace protectoare. Dar ne-am obișnuit deja cu existența ei; am ajuns chiar să ne bazăm pe ea. Existența noastră comodă, confortabilă, este însă posibilă din cauza torturilor, vărsărilor de sânge, jafurilor, nedreptăților... și în adâncul sufletului fiecare dintre noi știe acest lucru. Așa se face că în noi înșine există un soi de dispreț de sine care ne împiedică să trăim pe deplin clipa prezentă, să ne trăim viața la intensitate maximă. Nu putem iubi și nu putem fi iubiți cu adevărat înainte ca acea carapace să se deschidă, prin chinuitorul proces de inițiere. Până ce nu atingem acel punct, nu știm ce poate și ce trebuie să fie viața cu adevărat.

Iar atunci când urmărim o dramatizare iscusită a uneia dintre tragediile inspirate de experiența inițierii – *Oedip rege*, de pildă, sau *Regele Lear* – putem prinde un ecou al acestui proces.

Dacă unele dintre ideile grecilor antici sunt greu de înțeles și de acceptat, altele pot părea la prima vedere evidente, firești, astfel încât ne lasă impresia că nici nu merită menționate. Iată două dintre puținele dictoane atribuite lui Pitagora, care au ajuns până la noi:

Mai presus de orice, respectă-te pe tine însuși.

și

Nu ceda ispitei decât atunci când accepți să te minți pe tine însuși.

Pentru a înțelege de ce asemenea idei au fost considerate provocatoare, capabile să miște lumea din loc, fiind deci rememorate pe parcursul veacurilor, trebuie să le privim în contextul nou-apărutului sentiment al sinelui.

În mod similar, atunci când a spus „O viață nesăbuită nu merită trăită“, Socrate se adresa unor oameni care până în acel moment nu avuseseră capacitatea de gândire abstractă grație căreia să poată reflecta la propria lor existență. Acesta a fost marele dar al lui Socrate pentru omenire.

La moartea lui Socrate, Platon, unul dintre elevii săi, a devenit principalul reprezentant al filozofiei elene. Platon s-a născut în anul 428 î.C., făcând parte dintr-una dintre primele generații în care alfabetizarea devenise sistematică. El a fondat Academia în grădina în care se afla mormântul lui Academos, din Atena. *Dialogurile* sale constituie cea mai strălucită expresie a filozofiei de tip mintea-înaintea-materiei, numite idealism, care constituie esența cărții de față.

Conform istoriei secrete, până în momentul la care ne referim, *fiecare* individ avusese o experiență de tip idealist a lumii. Tipul de conștiință care îl anima nu-i permitea să pună la îndoială faptul că ideile constituie o realitate de ordin mai înalt decât obiectele. Toată lumea credea acest lucru în mod instinctiv. A devenit însă necesar ca un mare inițiat să conceptualizeze imaginea idealistă despre lume și s-o consemneze în termeni sistematici atunci când conștiința a evoluat și a ajuns în stadiul în care omul a putut

concepe și punctul de vedere contrar. Elevul lui Platon, Aristotel, a schițat pașii înainte ce au dus la materialism, filozofia dominantă astăzi.

Idealismul lui Platon este ușor de interpretat în mod eronat. Ni se pare firesc să considerăm că, dacă lumea materială este un precipitat al proceselor noastre mentale, atunci ar trebui s-o putem manipula în mod simplu și direct doar gândindu-ne la acest lucru. De fapt, dacă lumea întreagă nu e altceva decât o gigantică hologramă, nu înseamnă că la un moment dat o putem închide complet? În *Principiile cunoașterii umane*, episcopul George Berkeley, cel mai influent reprezentant al idealismului în lumea anglofonă, prezintă o versiune a idealismului în care materia nu poate exista independent de percepție – o versiune bine cunoscută celor ce studiază filozofia în universitățile anglo-americane. Dar ea nu este susținută și de marea majoritate a celor care, în decursul istoriei, au crezut în idealism. Așa cum am sugerat deja, acești oameni percepeau lumea într-un mod idealist. Capacitatea imaginativă era mult mai puternică decât cea de gândire, care abia începea să se dezvolte. Ei credeau că obiectele imaginare sunt mai reale decât cele percepute cu simțurile, deși acest lucru nu înseamnă că acestea din urmă sunt în întregime ireale.

Majoritatea celor care au adoptat idealismul ca filozofie de viață au crezut în faptul că precipitarea materiei din mintea cosmică este un proces istoric îndelungat, care s-a produs gradual. De asemenea, au considerat – și consideră încă și azi – că holograma va fi la un moment dat „închisă”, dar tot gradual și tot pe parcursul unor perioade lungi.

Studentilor ce dezbat astăzi argumentele pro și contra idealismului le este probabil dificil să pună semnul egal între ideile platonice pe de o parte și zeii și îngerii pe de alta, așa cum am făcut noi. Această asociere riscă să pară extrem de antropomorfică pentru rațiunea modernă. Dar, repet, cei care au adoptat în istorie idealismul ca filozofie de viață au crezut întotdeauna în spirite, zei și îngeri.

Cu privire la marile gânduri cosmice care au creat lumea, la principiile active de dincolo de aparențe, mulți idealiști s-au întrebat în ce măsură este corect să le considerăm ființe conștiente, aïdoma noastră. Idealisti precum Cicero și Newton au privit acești „intelligenceri”, pentru a prelua termenul folosit de Newton, ca fiind nici categoric impersonali, nici categoric personali. Fiindcă Cicero și Newton nu erau nici ei categoric politeiști sau categoric monoteiști. Ei percepeau viața ca fiind semnificativă, iar universul ca *intenționat*. Prin urmare, credeau că în însăși structura universului este inserat ceva similar caracteristicilor umane, ceva asemănător cu conștiința omenească.

Și, foarte important, inițiații societăților secrete, la fel ca aceia din școlile misterelor, îi întâlneau pe acești „intelligenceri” neîntrupați atunci când intrau în stări alterate de conștiință. Goethe este cel care, probabil, a descris cel mai ilustrativ ce înseamnă să fii un idealist în epoca modernă. În acest sens, menționa sentimentul prezenței reale a unor interconexiuni vii cu lumea naturală și cu alte ființe umane, deși astfel de conexiuni ar putea să nu fie măsurabile sau vizibile. Și, în mod esențial, amintea despre marile spirite universale care țin universul „laolaltă”. „Intelligencerii” lui Newton sunt numiți de Goethe „Mame”.

Suntem cu toții cufundați în mistere. Nu știm ce freamătă în atmosfera care ne înconjoară și nici cum este acest ceva conectat cu propriul nostru spirit. Atât este cert – că uneori ne putem întinde antenele sufletului dincolo de limitele corporale [...] un suflet poate exercita o influență decisivă asupra altuia doar prin simpla sa prezență, iar în acest sens eu pot oferi numeroase exemple. Mi s-a întâmplat adesea ca, atunci când mă plimb împreună cu o cunoștință și am în minte o imagine vie a ceva anume, cunoștința respectivă să înceapă imediat să vorbească despre acel ceva. Am cunoscut de asemenea un om care putea, fără a rosti un cuvânt, să amuțească un interlocutor angajat în conversație doar prin puterea minții sale. [...] Fiecare dintre noi are în el anumite forțe electrice și magnetice, și emitem, la fel ca magnetul însuși, o forță de atracție sau de respingere. [...] La cei îndrăgostiți, această putere magnetică este foarte intensă și acționează chiar la distanță. În zilele tinereții mi s-a întâmplat de multe ori ca, în plimbările mele solitare, să simt o puternică dorință de a fi aproape de o fată îndrăgită și să mă gândesc la ea, până când fata chiar venea la mine. „Eram atât de fără astâmpăr în camera mea, spunea ea, încât nu m-am putut împiedica să nu vin aici.“

Și Goethe continuă vorbind despre conexiunile vii ce stau la baza acestor fenomene:

Sălășluind în solitudinea și obscuritatea veșniciei, aceste Mame sunt ființe creatoare; ele sunt principiul creator și susținător din care decurge tot ce are viață și formă pe acest pământ. Iar ceea ce încetează să respire se întoarce la ele ca o esență spirituală, pe care o păstrează până ce apare ocazia unei noi existențe. Toate sufletele și formele care au existat sau vor exista plutesc aidoma unui nor în vastitatea sălașului lor... magicianul trebuie să pătrundă pe domeniul lor pentru a obține puterea asupra formei unei ființe...

În secolul al V-lea î.C., Atena și Sparta s-au războit pentru supremație. Un secol mai târziu, au fost crotopite, ambele, de Macedonia condusă de Filip al II-lea. Plutarh nota că fiul lui Filip, Alexandru, s-a născut în anul 356 î.C., în aceeași zi în care templul din Efes a fost incendiat de un nebun.

Fiecare școală a misterelor deține un set de învățături proprii numai ei, acesta fiind motivul pentru care Moise și Pitagora au fost inițiați în cadrul mai multor școli. Hierofanții din școala de pe lângă templul din Efes le transmiteau inițiaților misterele Pământului-Mamă – puterile care modelează lumea naturală. Astfel, dintr-un punct de vedere putem spune că spiritul acestei școli l-a pătruns pe Alexandru încă de la naștere. El și-a petrecut apoi întreaga viață încercând să identifice acest element divin din interiorul său.

Într-o zi, neînfricatul băiețandru cu ochi strălucitori și coamă leonină a îmblânzit un cal aprig, pe nume Bucefal, pe care nici unul dintre generali tatălui său nu-l putea încăleca. Filip a căutat printre cele mai strălucite minți ale vremii pentru a-i găsi fiului său un preceptor și l-a ales pe Aristotel, cel mai bun dintre elevii lui Platon. Alexandru și mai vârstnicul său profesor s-au recunoscut fără întârziere ca spirite înrudite.

Îndată ce Platon a conferit idealismului o expresie conceptuală, era firesc și inevitabil ca opusul său să fie deopotrivă formulat. În loc să deducă adevărul despre lume

pornind de la principiile universale materiale, Aristotel a cules și a clasificat datele referitoare la universul material și a dedus legile fizice printr-un proces de abstractizare. În acest mod, el a putut inventa un mod cu totul nou și modern de a descrie forțele ascunse ce modelează natura. Se spune adesea că Imperiul Roman a constituit un vehicul de răspândire a creștinismului; în mod similar, Alexandru a creat cel mai mare imperiu pe care îl văzuse lumea până atunci, acesta devenind vehiculul de diseminare a filozofiei aristoteliene.

Filip al II-lea a fost asasinat când fiul său avea numai douăzeci de ani, dar Alexandru s-a afirmat imediat ca un conducător de geniu și un comandant militar de neînvincs. În 334, î.C., și-a condus armata în Asia, învingându-i pe persani în bătălia de la Issos, deși macedonenii au luptat unul contra zece. Apoi și-a continuat înaintarea spre sud, prin Siria și Fenicia, după care a cucerit Egiptul, unde a fondat orașul Alexandria. Pretutindeni unde a ajuns, a fondat orașe-stat după modelul elen, diseminând deopotrivă politica și filozofia greacă.

Misiunea lui Alexandru era, în parte, aceea de a salva nou-formata conștiință făurită de inițiați precum Platon și Euripide de pericolul de a fi copleșită de bogăția, grandoarea și forța militară a Asiei. Mai exact spus, rolul lui era acela de a feri noua capacitate de raționare de a fi distrusă de străvechea clarviziune ritualistă și de conștiința de tip imaginar.

În anul 331 î.C., Alexandru i-a înfrânt încă o dată pe persi și a ras de pe suprafața pământului antica lor capitală, Persepolis, după care și-a continuat marșul prin actualul Afghanistan, până în India. Acolo a inițiat un dialog cu filozofii brahmani, descendenții *Rishi*-lor. Dându-li-se permisiunea de a urmări riturile sacre, inițiatice, ale brahmanilor, preoții lui Alexandru au fost uluiți să constate cât de mult semănau ceremoniile acestora cu cele pe care le conduceau ei înșiși.

Există o legendă conform căreia Alexandru l-a trimis pe un filozof grec să-l cheme la el pe un învățător brahman, făgăduindu-i acestuia recompense mari și amenințându-l cu decapitarea dacă refuza să vină. Filozoful l-a găsit în cele din urmă pe brahman în adâncurile unei păduri și a primit de la el următorul răspuns: „Brahmanii nu se tem de moarte și nu jinduiesc la aur. Dormim în pace și adânc pe patul de frunze al pădurii. Dacă am avea vreun bun material, acesta n-ar face decât să ne tulbure somnul. Ne mișcăm liber pe suprafața pământului, fără conflicte, iar nevoile ne sunt împlinite ca de o mamă ce-și alăptează pruncul.“

Rareori i se întâmpla lui Alexandru să primească o astfel de replică. Până aproape de sfârșitul vieții, se părea că nimeni nu i se poate opune. Așa cum s-a întâmplat de numai câteva ori în decursul istoriei, un individ părea capabil să-și impună voința asupra lumii întregi.

Am amintit mai devreme că viața lui Alexandru cel Mare poate fi considerată în întregime o încercare de a înțelege originile puterii divine. Conform unor tradiții diferite și în epoci diferite, Perseu și Hercule sunt considerați deopotrivă strămoși ai lui. Aristotel i-a dăruit lui Alexandru un exemplar din *Iliada* lui Homer, pe care tânărul a învățat-o pe de rost, iar uneori se privea pe sine însuși ca pe un semizeu, aidoma lui Ahile. În 332 î.C., a plecat într-o expediție spre templul lui Amon din oaza Siwa, la

circa opt sute de kilometri vest de Memfis, în Egipt. Se spune că s-a aflat la un moment dat în pragul morții în cursul acestei călătorii, deși este posibil să fie vorba despre o „moarte mistică“. Cert este faptul că Alexandru a fost „recunoscut“ de preoții de acolo și inițiat.

Se afirmă uneori că preoții i-ar fi spus că este fiu al lui Amon-Zeus și se presupune că perechea de coarne ceremoniale pe care a început să le poarte după aceea marca momentul respectiv. În unele țări pe care le-a cucerit a rămas în amintirea populară ca un bărbat cu coarne. În Coran apare ca Dhul-Qaenayn, ceea ce înseamnă „cel cu două coarne“. În conformitate însă cu istoria secretă, acestea sunt coarnele unui vânător pe care l-am întâlnit deja, iar cei doi prieteni foarte buni, Ghilgamesh și Enkidu, despărțiți de moartea prematură a celui din urmă, s-au reunit atunci când s-au reîncarnat ca Alexandru cel Mare și Aristotel.

La vârsta de treizeci și trei de ani, Alexandru a ignorat avertismentele astrologilor babilonieni de a nu intra pe porțile orașului lor. Două săptămâni mai târziu, a murit răpus de febră. În scurt timp avea să devină limpede faptul că imperiul lui Alexandru cel Mare și-a putut păstra integritatea numai datorită magnetismului său personal.

Budismul s-a afirmat ca prima religie de tip misionar a lumii în circa 200 î.C. Anterior, religia în care credea fiecare individ era dictată de tribul ori rasa din care acesta făcea parte. Acum însă, condiția umană era în schimbare. Pentru cei neinițiați, lumea spiritelor era o închipuire vagă, ce lăsa urme slabe, incerte și dificil de remarcat. Inspirați de Pitagora, Socrate, Platon și Aristotel, oamenii își dezvoltau capacitatea de gândire deductivă și inductivă; puteau cântări acum argumente deopotrivă pro și contra.

În anul 140 î.C., Roma devenise deja capitala neîncoronată a lumii și un focar de idei. Cetățenii ei aveau la dispoziție diverse sisteme de credință, dintre care să poată alege: cultul oficial al divinităților planetare, cel neoegiptean al lui Serapis, epicurianismul, stoicismul, filozofia peripateticilor și mithraismul persan. De asemenea, călugării budiști și brahmanii din India ajunseseră, fără îndoială, până în Alexandria. Pentru prima dată în istorie, adoptarea unuia dintre aceste sisteme de credință constituia o chestiune de preferință personală.

Fiecare individ putea alege în funcție de dovezile de care dispunea sau putea hotărî singur ce anume *voia* să creadă. Astfel, odată cu extinderea dominației exercitate de Imperiul Roman, ajungem într-o epocă a credințelor lipsite de autenticitate, cu un cinism și o cultivare conștientă a sensibilității complet noi.

Atunci când ne gândim la Roma antică, ne imaginăm sofisticare, grandoare, dar și paranoia. Dacă am compara Grecia din vremea lui Pericle cu Roma cezarilor, am recunoaște în aceasta din urmă același tip de fast copleșitor și ritualuri magnifice caracterizate de fum, tămâie și chimvale sunătoare ce fuseseră utilizate în trecut pentru a-i supune pe oameni, ca într-o hipnoză, lui Baal. Acum ele erau folosite pentru a-i determina să creadă că diverși membri bizari și egocentrici ai elitelor conducătoare erau de fapt zei.

Cezarii i-au obligat pe cei din școlile misterelor să-i inițieze și pe ei, iar în cadrul acestui proces au descoperit străvechile învățături referitoare la zeul Soare.

Virgiliu, detaliu extras într-o pictură de artistul de origine elvețiană Henry Fuseli. Virgiliu a fost marele poet și inițiat care a cântat fondarea și destinul Romei. În Eneida VI 748–751 este exprimată doctrina reîncarnării, a „dorinței spiritului de a reveni în trup” la împlinirea a o mie de ani.

Iulius Cezar i-a exterminat pe druizi din cauza misterelor Soarelui, pe care aceștia le practicau, susținând că zeul Soare urma să revină în scurt timp pe Pământ. În mod similar, Augustus a interzis astrologia nu fiindcă nu ar fi crezut în ea, ci pentru că se temea de ce ar putea citi astrologii în stele. Dacă populația nu mai putea descifra semnele timpului, atunci el ar fi reușit să se prezinte în continuare ca o întruchipare a zeului Soare. Fiindcă fusese inițiat, Caligula știa cum să comunice cu spiritele Lunii în vis. Dar cum inițierea fusese obținută prin forță și fără pregătirea corespunzătoare, el nu putea identifica în mod corect spiritele respective. Caligula se referea la Jupiter, Hercule, Dionisos și Apolo ca fiind frații săi și uneori se înveșmânta în haine extravagante, pentru a arăta ca ei. Domnia caracterizată de nebunie a lui Nero a atins un punct culminant atunci când împăratul și-a dat seama că el nu era, de fapt, zeul Soare, preferând să dea lumea întreagă pradă flăcărilor decât să lase în viață un individ superior lui.

Măgarul de aur, de Apuleius, este una dintre marile lucrări inițiatice ale epocii romane. În ea se regăsește o minunată poveste referitoare la viața spiritului. *Cupidon și Psyche* conține banale și relativ convenționale avertismente cu privire la riscurile curiozității, dar are totodată o semnificație istorică și ezoterică.

Psyche este o tânără frumoasă și nevinovată. Cupidon se îndrăgostește de ea și trimite soli care să-i ceară să vină în miez de noapte la palatul său din vârful dealului. Acolo se va împreuna cu un zeu! Dar există și o condiție: ei trebuiau să facă dragoste în întuneric deplin. Psyche este nevoită să se încreadă orbește în faptul că va avea parte de iubirea unui zeu.

Dar sora ei mai mare este invidioasă și, ca atare, o tot ispitește, spunându-i că de fapt ea nu face dragoste cu un splendid și tânăr zeu, ci cu un șarpe hidos. Într-o noapte, fata nu mai poate rezista și, în vreme ce Cupidon, ostenit după eforturile sexuale, dormitează, îndreaptă asupra lui o lampă cu ulei. Plină de încântare, îl privește pe tânărul extraordinar culcat alături, dar în clipa aceea un strop de ulei fierbinte cade pe pielea lui și îl trezește. Astfel, Psyche este alungată de lângă el pentru totdeauna. Mitul are un înțeles dublu: zeul este, într-adevăr, un șarpe hidos. Aceasta este povestea lui Nephilim, a pătrunderii în condiția umană a șarpelui dorințelor animalice, spusă însă din punctul de vedere uman.

Școlile misterelor erau lăsate în paragină. Așa cum am văzut, săpăturile efectuate la intrarea în Lumea de dincolo de la Baia, în sudul Italiei, au scos la iveală tuneluri secrete și trape folosite pentru a-i convinge pe aspiranții la inițiere că trăiesc o experiență supranaturală. În întunericul sufocant, preoții înveșmântați aidoma zeilor se aplecau asupra candidaților drogați anterior cu halucinogene. Robert Temple a reconstituit ceremoniile inițiatice care aveau loc în această perioadă târzie, decadentă. În general presupuneau efecte speciale înfricoșătoare și chiar marionete, ca într-un fel de tunel al groazei actual. Deosebirea era aceea că la finele inițierii, când candidatul ieșea la lumină, preoții îl luau la întrebări și, dacă nu credea fără cea mai vagă umbră de îndoială în iluziile trăite, *era ucis*.

Românii onești, adevărații inițiați, s-au retras în cadrul unor școli, ce funcționau în umbră, independent de cultul oficial. Stoicismul a devenit expresia exterioară a impulsului inițiativ al epocii, punctul focal în extindere al evoluției spirituale. Cicero și Seneca, ambii profund implicați în stoicism, au încercat să tempereze manierele egocentrice ale conducătorilor politici ai vremii, susținând că toți oamenii s-au născut frați și că sclavii ar trebui eliberați.

Cicero era un om civilizat și lipsit de sofisticare, una dintre marile forțe reformatoare ale Imperiului Roman. Pentru el, inițierea la Eleusis fusese principala experiență formatoare a vieții sale, învățându-l, după spusele lui, „să trăiască în bucurie și să moară cu speranță“.

Deși privea cu un anume dispreț credințele superstițioase ale plebeilor în zeii corupți, Cicero se arăta tolerant față de ele. Susținea că până și cele mai ridicole mituri pot fi interpretate în mod alegoric. În *Natura zeilor*, el susține cu fervoare ideea stoicilor privind spiritul mișcător al universului, forța diriguitoare ce determină plantele să-și caute hrana în sol și conferă animalelor simțul, capacitatea și instinctul de a căuta ceea ce le prieste, ceva aproape asemănător cu rațiunea. Același spirit al cosmosului a dăruit omului „rațiunea în sine și o inteligență superioară zeilor înșiși“. Acești zei nu ar trebui

Măgarul de aur, care cuprinde și povestea lui Cupidon și a lui Psyche, este o carte deosebită, scrisă de un inițiat într-un stil vesel, care-l anticipează pe Rabelais. Totodată însă, este o producție literară de tip conștient, așa cum nu mai este sinceritatea excepțională, monolitică, a străvechilor școli ale misterelor.

priviți ca având trupuri ca ale noastre, „ci sunt înveșmântați în cele mai frumoase și mai eterice forme“. De asemenea, Cicero scria că „le putem desluși țelul superior, interiorizat, în mișcările stelelor și planetelor“.

Atunci când manevrele politice ale Romei s-au îndreptat împotriva lui, Cicero și-a întins gâtul cu stoicism în fața sabiei centurionului.

Seneca era și el încrezător în această bunăvoință cosmică susținută de stoici și în capacitatea adepților de a o manipula pentru împlinirea propriilor scopuri. Piesa lui, *Medea*, cuprinde probabil formule magice reale folosite de practicantii magiei negre din epocă. Medea este înfățișată ca fiind capabilă să-și direcționeze forța urii concentrate cu atâta putere, încât poate modifica pozițiile stelelor.

În această epocă a spulberării farmecului și iluziilor a devenit posibilă, pentru prima dată, conceptualizarea faptului că zeii s-ar putea să nu existe. În cadrul elitelor intelectuale, epicureicii formulau cele dintâi filozofii materialiste și atee. Singura care a mai rezistat a fost credința în spiritele de nivel inferior, adică cele ale morților și demonii. Dacă citim literatura vremii, precum evangheliile din Noul Testament, constatăm că, în viziunea ei, lumea era tărâmul unei revărsări de demoni.

În vreme ce elitele intelectuale testau ateismul, oamenii de rând se dedau la forme atavice de ocultism ce se bazau pe faptul că demonii și ale forme inferioare ale vieții spirituale sunt atrase de sacrificiile sângeroase. Marele preot al Templului din Ierusalim

purta clopoței prinși pe veșmintele ceremoniale, pentru ca drăcușorii ce sălășluiau în colțurile întunecate să-l audă venind și să-și ascundă siluetele hidoase. Templul, pe de altă parte, avea nevoie de un vast și complex sistem de drenaj pentru a face față miilor de litri de sânge sacrificial ce curgeau zilnic prin el.

În lumea întreagă erau adoptate măsuri disperate. Plutarh combate într-o asemenea măsură jertfele umane, încât lasă de înțeles că acestea erau deja la ordinea zilei. Iar în America de Sud, în cadrul unei bizare parodii, un practicant al magiei negre era ținut pe o cruce.

ZEUL SOARE SE ÎNTOARCE

CEI DOI PRUNCI ISUS • MISIUNEA COSMICĂ • RĂSTIGNIRE ÎN
AMERICA DE SUD • CUNUNIA MISTICĂ A MARIEI MAGDALENA

Palestina ajunsese la o veritabilă răscruce în istoria omenirii. Fiindcă zeii nu mai erau percepuți ca existând în lumea materială, era necesar ca zeul Soare, Cuvântul, să coboare pe Pământ. Așa cum vom vedea, *misiunea lui era aceea de a planta în craniul uman sămânța unei vieți interioare ce avea să devină noua arenă de desfășurare a experienței spirituale*. Această însămânțare va duce la senzația pe care o resimțim cu toții astăzi, și anume că fiecare dintre noi are în sine un „spațiu interior“.

Planul cosmic prevăzuse ca spiritul uman să dobândească un caracter individual, să fie capabil să gândească liber, să-și exercite libera voință și să aleagă pe cine iubește. Pentru a crea condițiile necesare în acest sens, materia a devenit tot mai densă, până ce fiecare spirit individual s-a izolat în cele din urmă în interiorul propriului său craniu. Astfel, voința și gândirea umană nu mai erau pe deplin controlate de zei, îngeri și spirite, așa cum se întâmpla cu un mileniu în urmă, pe vremea războiului troian.

Această nouă stare de lucruri prezenta însă și pericole. Pe lângă faptul ca omenirea să devină complet izolată de lumea spirituală, exista și riscul ca oamenii să se izoleze de asemenea total unii de ceilalți.

Aceasta era marea criză a epocii. Oamenii nu se mai simțeau ființe spirituale, fiindcă spiritul uman era în primejdie de a fi sugrumat. Dragostea care ține laolaltă familii și triburi, acel sentiment instinctiv, de sânge, precum cel ce-i leagă împreună pe lupii dintr-o haită, era din ce în ce mai puțin prezent în craniile recent rigidizate, în noile orașe și cetăți.

Urmărind această evoluție spre sentimentul identității individuale, am amintit de legea mozaică, un set de reglementări privind viața în cadrul comunității, aplicate cu strictețe, de tipul dinte pentru dinte, ochi pentru ochi. Am amintit de asemenea de învățămintele lui Buddha referitoare la datoria de a resimți compasiune pentru toate ființele vii. În ambele tradiții putem recunoaște începuturile obligativității morale ca mijloc de dezvoltare și disciplină individuală. Acum, stoicii din Roma confereau individului un statut politic și social sub forma drepturilor și îndatoririlor.

Ca o ironie, prin urmare, exact în epoca în care se forma individualitatea umană, sentimentul că viața merită trăită a început să fie în mare parte pierdut. Vărsările de sânge din arena Colosseumului nu sugerează nici măcar existența unei idei de valoare a vieții omenești, pentru a nu mai spune nimic despre sanctitatea ei.

Ieshua ben Pandira, conducător al esenienilor, propovăduia puritatea și compasiunea universală, dar o făcea din punctul de vedere al unei mișcări de retragere și izolare față de lumea exterioară. Stoicii predicau responsabilitatea, dar pentru ei aceasta era o îndatorire lipsită de orice bucurie. „Să nu lași niciodată viitorul să te tulbure, căci îl vei înfrunta, dacă va fi să fie, cu aceleași arme ale rațiunii care te apără azi împotriva prezentului“ – aceasta era filozofia de viață a împăratului Marc Aureliu, și el un stoic. Cuvinte pline de o resemnare obosită.

Omenirea se simțea pradă unui val de suferință. Ne putem imagina cum așteptau oamenii pe cineva care să le spună „Veniți la mine voi, cei osteniți, și eu vă voi da odihna.“

Am văzut că, în sanctuarul de la Eleusis, candidatului la inițiere îi era prezentat un spic verde de grâu, cerându-i-se să aștepte „timpul sămânță“. În sanctuarul interior al marilor temple egiptene, celui ce urma a fi inițiat îi era arătată zeița Isis alăptându-l pe Horus. Acest al doilea Horus, acest Horus ce va să vină, avea să fie un nou împărat al zeilor, ce urma să aducă un har divin nou. I se spunea Bunul Păstor, Mielul lui Dumnezeu, Cartea Vieții sau Adevărul și Viața. Isaia își îndemnase poporul să urmeze căile Domnului, făgăduind că păcatele fiecăruia aveau să fie spălate de anticipata venire a lui Mesia. În *Egloga a patra*, poetul și inițiatul Virgiliu prevestea sosirea zeului-om, a Mântuitorului. „Era de aur se va întoarce atunci când primul său născut va coborî din înalt, scria el, [...] toate păcatele ticăloșiilor noastre trecute vor fi curățite.“

De fapt, viața lui Isus Cristos, conform informațiilor care ne-au parvenit, poate fi considerată o înlănțuire de evenimente din viețile predecesorilor săi: fiul unui dulgher și al unei fecioare, precum Krișna; născut pe 25 decembrie, ca Mithra; vestit de o stea la răsărit, la fel ca Horus; mergând pe apă și hrănind cinci mii de oameni dintr-un coș mic cu mâncare, aidoma lui Buddha; autor al unor vindecări miraculoase, ca Pitagora; readucând morții la viață, precum Elisei; executat pe un lemn, la fel ca Adonis; înălțându-se la cer ca Hercule, Enoh și Ilie.

Cu greu găsim în evanghelii fie și *o singură* faptă sau pildă a lui Isus care să nu fi fost prefigurată de altele, într-un anume fel. Toți cei predispuși la o gândire negativă din acest punct de vedere vor considera cele de mai sus ca o dovadă a faptului că existența lui Isus ține de domeniul fanteziei. În cadrul istoriei secrete însă, aceste similitudini constituie o mișcare de convergență universală, în contextul căreia universul în ansamblul său se străduia să dea naștere noului zeu Soare.

Privind reprezentarea de tip imaginativ a nașterii lui Isus, așa cum a fost ea ilustrată în marile opere de artă ale lumii, și decodificând-o conform doctrinei secrete, înțelegem modul în care întreaga istorie ocultă a omenirii a culminat cu acest moment.

În Maria, recunoaștem prezența zeiței Isis; atunci când Soarele răsare în constelația Peștilor, semnul zodiacal al lui Isus, la polul opus al bolții cerești se află Fecioara. În Iosif, patriarhul cu toiagul cocârjat, îl identificăm pe Osiris, toiagul simbolizând cel de-al treilea ochi. Grota în care este frecvent reprezentată nașterea lui Isus este de fapt craniul în care urmează a se petrece noul miracol al conștiinței. Pruncul din iesle are trupul vegetal al lui Krișna. Boul și asinul reprezintă cele două epoci care au precedat Era Peștilor – cea a Taurului și cea a Berbecului. Steaua care îi îndrumă pe magi este spiritul lui Zarathustra („steaua de aur“). Unul dintre magi este Pitagora reîncarnat,

cei trei fiind inițiați de profetul Daniel. De asemenea, îngerul care vestește păstorilor nașterea lui Isus este spiritul lui Buddha.

Uneori, tradiția secretă tinde să privească lucrurile cu o simplitate copilărească.

Cele două evanghelii care descriu copilăria lui Isus, cele după Luca și Matei, prezintă versiuni diferite ale acesteia, începând cu genealogia lui, cu momentul și locul nașterii, și sfârșind cu vizita păstorilor în Evanghelia după Luca și a magilor în cea după Matei. Această deosebire a fost strict păstrată și redată în arta Evului Mediu, pierzându-se însă ulterior. Deși în cadrul serviciului religios este trecută cu vederea, teologii din mediile academice recunosc că, dat fiind deosebirea dintre ele, una dintre cele două relatări trebuie să fie falsă, măcar în privința aspectelor asupra cărora nu coincid; această concluzie este deranjantă, firește, pentru toți cei care cred că scripturile sunt de inspirație divină.

În cadrul tradiției secrete însă, acest lucru nu constituie nicidecum o problemă, fiindcă cele două evanghelii se referă la *doi* copii pe nume Isus, între care exista o înrudire misterioasă. Nu erau gemeni, deși semănau aproape până la identitate.

În textul gnostic al *Pistis Sophia*, contemporan cu cărțile canonice din Noul Testament și pe care unii specialiști îl consideră tot atât de autentic, există o relatare ciudată privindu-i pe acești doi copii.

Maria vede la un moment dat un băiat care arată exact ca fiul ei și, firește, crede că este el. Dar copilul o uimește atunci când îi cere să-l vadă pe fiul ei, pe Isus. Temându-se că are în față un soi de demon, Maria leagă copilul de pat și pleacă pe câmp, căutându-i pe Iosif și pe Isus, pe care îi găsește punând araci pentru vie. Când se întorc toți trei acasă, băieții se privesc unul pe celălalt, uimiți, și apoi se îmbrățișează.

Tradiția secretă care urmărește procesul subtil, dar complex, prin care au fost îmbinate trupul omenesc și conștiința umană are un fir paralel ce descrie procesul de asemenea extrem de complex al întrupării Cuvântului. În cadrul său, a fost necesar ca unul dintre cei doi copii Isus, cel ce purta în sine spiritul lui Krișna, să-și sacrifice în mod misterios identitatea individuală, pentru binele celuilalt. Economia spirituală a universului impunea această jertfă, pentru ca băiatul care supraviețuia să fie gata mai târziu, la botez, să primească spiritul cristic. Așa cum ni se spune în *Pistis Sophia*, „voi ați devenit una și aceeași ființă“.

Această tradiție a celor doi prunci Isus a fost păstrată în cadrul societăților secrete și este reprezentată pe portalul nordic al catedralei din Chartres, pe mozaicul din absida bisericii San Miniato de lângă Florența și în picturile multor inițiați, printre care Bordone, Rafael, Leonardo da Vinci și Veronese.

„La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. [...] Toate prin El s-au făcut. [...] Și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o. [...] În lume era și lumea prin El s-a făcut, dar lumea nu L-a cunoscut.“

Autorul Evangheliei după Ioan face aici o comparație între modul în care Cuvântul a creat universul și misiunea lui Isus Cristos, Cuvântul întrupat. Ioan prezintă această misiune ca pe *un fel de a doua creație*.

Schiță a lui Leonardo da Vinci de la National Gallery din Londra. Dimensiunea ezoterică a acestei lucrări este redată de luminozitatea turbionară, înstelată, care sugerează lumea dintre lumi. Schița îi înfățișează pe cei doi copii Isus. În mod similar, în versiunea londoneză a picturii Madona între stânci, altcineva decât Leonardo a adăugat ulterior crucea elongată care, în arta creștină, este semnul distinctiv al lui Ioan Botezătorul.

Într-o vreme în care universul devenise atât de dens încât zeii nu se mai puteau manifesta pe Pământ, în lume a coborât zeul Soare. Misiunea sa era aceea de a planta o sămânță. Acest sămbure spiritualizant avea să crească și să constituie noua arenă în care divinitățile să-și poată face simțită prezența...

Elementul esențial în acest context, cel care în afara tradiției secrete a fost în general ignorat, este faptul că *Isus Cristos a creat viața interioară*.

Am identificat deja o aluzie la această viață interioară în vocea slabă auzită de Ilie. În mod similar, în Ieremia, Dumnezeu spune: „Voi pune legea Mea înăuntrul lor și pe inimile lor Voi scrie.” Dar plantarea seminței Soarelui cu peste două mii de ani în urmă a fost evenimentul decisiv în procesul care a permis fiecăruia dintre noi să simtă că are în propria sa ființă un univers de o varietate și o întindere infinite.

De asemenea, ni se pare că și ceilalți au infinitul în ei. În decursul sutelor de ani au fost întrunite condițiile necesare pentru crearea unui sentiment al identității

individuale – ceea ce numim astăzi uneori ego sau eu interior. Fără intervenția zeului Soare însă, acest ego ar fi fost doar un punctișor dur, centrat asupra sa însuși, interesat exclusiv de propria sa mulțumire imediată și deschis numai către cele mai josnice interese exterioare; nici un individ nu l-ar fi conștientizat pe vreun altul ca un centru independent al conștiinței.

Atunci când părinții l-au dus pe Isus în Templu, în perioada în care „perechea” lui a dispărut, copilul a uimit prin înțelepciunea sa. El a preluat de la celălalt capacitatea de a citi gândurile, de a vedea adânc în sufletul altora, de a înțelege cum interacționează aceștia cu lumea spirituală și de a ști ce să spună sau să facă pentru a-i ajuta. De asemenea, percepea durerea celorlalți ca pe propria sa suferință. Experimenta ceva – darul empatiei – ce nimeni nu mai simțise până atunci.

Odată ce un individ sau un grup restrâns dezvoltă o nouă capacitate, un nou mod de manifestare a conștiinței, acesta se răspândește în lumea întreagă cu o viteză uimitoare. Isus Cristos a dăruit omenirii un nou tip de iubire, o iubire *milostivă*, bazată pe darul empatiei. O persoană putea transcende limitele existenței sale izolate, pentru a lua parte la ceea ce se întâmplă în sinele interior al alteia.

Înainte de Cristos, iubirea era de tip tribal sau familial. Acum, individul se putea ridica deasupra legăturilor de sânge, *alegând* liber pe cine să iubească. La acest lucru

Romulus și Remus. Povestea celor doi copii Isus este, de fapt, versiunea sacralizată a legendei lui Romulus și Remus, în care unul dintre frați îl ucide pe celălalt, pentru ca acesta din urmă să constituie jertfa fundamentală a Cetății Eterne. În Antichitate, principalele orașe și marile construcții aveau la bază sacrificii de acest tip și, în acest sens, este limpede la ce se referă mitul conform căruia Remus este ucis și îngropat într-un șanț. În cazul celor doi copii Isus, se poate spune că unul dintre ei s-a sacrificat pentru Noul Ierusalim.

s-a referit Isus atunci când, în Evanghelia după Marcu 3:32, a lăsat impresia că neagă importanța mamei pentru el și când, în Evanghelia după Matei 10:37-8, spunea: „Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine.“

Esența învățăturilor ezoterice se referă, înainte de toate, la modul corect de a iubi și afirmă că, atunci când cooperăm cu forțele ce au creat universul, aceste forțe curg prin noi înșine în așa fel încât putem deveni conștienți de prezența lor. Procesul este numit taumaturgie sau magie divină.

La acest nivel ori la nivelul „măruntelor, neștiutelor și repede uitatelor fapte de bunătațe și iubire“ – „calea cea mică“ a Sfintei Thérèse de Lisieux, calea altruismului și a actelor caritabile banale – noua perspectivă creștină se focaliza asupra vieții interioare. Dacă vom compara codurile morale anterioare, precum legile lui Moise sau chiar mai vechiul Cod al lui Hammurabi, cu Predica de pe Munte, observăm imediat că primele erau doar niște reglementări menite să controleze comportamentul în lumea exterioară: nu te închina la idoli, nu fura, nu ucide, nu preacurvi etc. Învățăturile morale din Evanghelii, pe de altă parte, sunt îndreptate asupra stărilor interioare: „Binecuvântați sunt cei săraci cu duhul... cei ce plâng... cei blânzi... cei cu inima curată...“

Când anunță: „Eu însă vă spun vouă: Că oricine se uită la femeie, poftind-o, a și săvârșit adulter cu ea în inima lui“, Isus face o afirmație pe care nimeni n-a mai făcut-o înaintea lui, aceea că gândurile pe care le nutrim în inima noastră sunt la fel de reale ca obiectele fizice. Ceea ce gândesc în sinea mea exercită un efect direct asupra istoriei cosmosului.

Într-un univers de tip idealist, intenția este, desigur, mult mai importantă decât într-unul materialist. În primul, dacă două persoane îndeplinesc exact aceeași acțiune în exact aceleași circumstanțe, una cu inima deschisă, iar cealaltă nu, consecințele diferită foarte mult. Într-un mod necunoscut, misterios, starea de spirit influențează rezultatele acțiunii, așa cum starea sufletească a unui pictor își lasă amprenta asupra lucrărilor sale.

Conform interpretării ezoterice a miturilor elene, ambrozia, hrana zeilor, este dragostea umană. În lipsa ei, zeii se îndepărtează și puterea lor de a ne ajuta devine limitată. În creștinismul mistic și ezoteric, îngerii sunt atrași către noi dacă le cerem ajutorul, dar dacă n-o facem, ei cad într-un soi de zonă crepusculară, într-o stare vegetativă, iar în locul lor asupra noastră își exercită influența fantome și demoni ce-și croiesc drum spre eul nostru inferior.

Desigur, ne putem opune demonilor și ne putem „antrena“ eul animalic așa cum am antrena un câine, printr-un proces de repetiție. În cadrul învățăturilor ezoterice se spune că este necesară repetarea zilnică a unui exercițiu meditativ timp de douăzeci și una de zile dacă vrem să operăm o schimbare profundă a obișnuințelor noastre.

Dar mai există o parte și mai adâncă a eului nostru animalic, aflată complet dincolo de pragul conștienței și deci inaccesibilă ei. Această parte nu poate fi transformată prin exercitarea voinței libere, indiferent de gradul de perseverență, deoarece degradarea eului animal a pătruns și în eurile vegetal și animal.

Pentru a transforma aceste aspecte ale ființei noastre, avem nevoie de ajutor supranatural.

Prin urmare, misiunea zeului Soare era aceea de a se cufunda până la cele mai adânci niveluri ale materiei, exercitându-și influența spirituală transformatoare. Zeul Soare are capacitatea de a ajunge până în cea mai materială parte a omenirii, acesta fiind motivul pentru care a fost scris că „nici unul din oasele sale nu va fi frânt“.

Lotusul cu douăsprezece petale radiază în exterior din regiunea inimii și îi învăluie pe toți cei pe care îi iubim. El este totodată un organ de percepție. Lucrul pe care îl iubesc cu adevărat se va deschide în fața mea și îmi va dezvălui secretele sale.

Învăluirea cuiva în dragoste în acest fel este un exercițiu de imaginație. Firește, imaginația nu trebuie confundată cu fantezia: ea este o percepție adevărată a unei realități mai înalte, iar organul corespunzător, atât în Occident, cât și în Orient, este chakra inimii. La ea s-a făcut referire pe drumul spre Emmaus, când ucenicii care și-au dat seama cu cine s-au întâlnit își spun: „Oare nu ardea în noi inima noastră, când ne vorbea pe cale?“

Expresia „Fiul Omului“ este problematică pentru teologii adepți ai exoterismului, deoarece pare a se referi atât la o stare mentală, cât și la Isus Cristos însuși. În cadrul filozofiei ezoterice, o asemenea dilemă nu există, fiindcă individul care a evoluat până la stadiul de iluminare posibil grație lui Isus Cristos devine conștient, ca urmare a acestui lucru, de eul său superior, de eul său divin. În iconografia creștină, această evoluție este simbolizată în mod obișnuit printr-un copil purtat pe umăr – de pildă în legenda Sfântului Cristofor, care îl purta pe Isus copil pe umăr. În Cabala, aceste două semnificații sunt redată prin litera shin, cu trei brațe.

Când chakra inimii se deschide și înflorește, putem percepe lumea exterioară într-un mod supranatural. O inimă iubitoare îmi poate oferi experiența conștientă a inimii cosmosului, a inteligenței afective care se află dincolo de lumea exterioară și o controlează. „Fericiți cei săraci cu duhul, căci ei îl vor vedea pe Dumnezeu.“

Dragostea acționează asupra voinței, dar și asupra puterilor de percepție. Când iubim pe cineva cu adevărat, suntem dispuși să facem orice pentru persoana respectivă. De aceea înflorește chakra inimii atunci când iubirea ne determină să acționăm așa cum ne dictează conștiința. În acest caz, nu purcedem la drum fără tragere de inimă, ca Marc Aureliu; nu acționăm cu răceală, fără entuziasm sau autenticitate. Nu ne facem datoria în vreme ce o parte din noi înșine e reticentă și înclaudată, ci acționăm mânați de dragoste și devotament.

Inițierea creează o nouă formă de conștiință. Ea readuce la viață modalități de a fi conștient de lumea spiritelor obișnuite în stadiile anterioare ale evoluției umane, cu elemente noi însă. Inițierile lui Pitagora, care au deschis calea epocii de supremație a Greciei și Romei, de pildă, au avut ca țință atingerea unei stări de conștiință alterată ce presupunea comunicarea liberă cu lumea spiritelor – o situație banală și frecvent întâlnită în vremea lui Ghilgameș și Ahile, spre exemplu – dar cu o deosebire esențială. Inițiații din școala lui Pitagora puteau aborda experiențele spirituale trăite într-un mod conceptual, imposibil pentru Ahile sau Ghilgameș.

Patru sute de ani mai târziu, inițierea lui Isus Cristos introducea un element novator în această ecuație, deschizând astfel noi și extraordinare dimensiuni ale iubirii.

Pentru a înțelege mai bine evenimentele importante descrise în evanghelii, trebuie să examinăm implicarea lui Isus în școlile misterelor. În cadrul acestei analize, vom străbate un teritoriu academic bine păzit. Descoperiri controversate, acceptate acum de majoritatea specialiștilor în studiul Bibliei, dar rămase necunoscute masei largi de credincioși, dovedesc că o serie de texte creștine timpurii, redescoperite în Palestina în anii cincizeci, conțin versiuni ale spuselor lui Isus mai apropiate de original decât cele cuprinse în evangheliile Noului Testament. Iar unele dintre ele cuprind pilde care nu apar în cele patru evanghelii.

Faptul că texte precum Evanghelia după Toma redau versiuni „mai adevărate“ ale relatărilor biblice ne îndeamnă să credem că întregul lor conținut non-biblic ar putea fi autentic. Acest lucru are o importanță deosebită pentru istoria noastră, fiindcă unele dintre versiunile despre care aminteam au legătură cu învățăturile secrete.

Evangheliile lasă de înțeles că Isus le-a oferit ucenicilor săi preferați învățături care nu erau menite să ajungă la cunoștința publicului larg. Când îi avertiza să nu arunce „mărgăritare înaintea porcilor“, părea a se referi la necesitatea de a ascunde mulțimilor anumite adevăruri secrete. Mai explicit, în Evanghelia după Marcu 4.11, Isus spune: „Vouă vă e dat să cunoașteți taina împărăției lui Dumnezeu, dar pentru cei de afară totul se face în pilde.“

O descriere mult mai revelatoare și mai frapantă a implicării lui Isus în domeniul învățăturilor secrete se regăsește într-o scrisoare a episcopului de Alexandria din secolul al II-lea, Clement. Textul a fost descoperit de dr. Morton Smith, profesor de

istorie antică la Universitatea Columbia, în anul 1959, în biblioteca mănăstirii Mar Saba de lângă Ierusalim:

...și Marcu, în vremea cât Petru a rămas la Roma, a așternut pe hârtie faptele Domnului, fără a le povesti însă pe toate și fără a zice măcar ceva despre cele secrete, ci alegându-le pe acelea pe care le-a crezut el mai folositoare pentru a mări credința celor pe care îi învăța. Dar când Petru a murit ca un martir, Marcu a venit în Alexandria, aducând cu el înscrisurile sale și pe cele ale lui Petru, din care a copiat în cartea sa acele lucruri pe care le-a privit ca potrivite pentru desăvârșirea cunoașterii, iar în acest fel a alcătuit o evanghelie mai spirituală, pentru uzul celor ce se desăvârșeau [...] iar când a murit, și-a lăsat scrierea bisericii din Alexandria, unde este încă bine păzită.

Apoi, episcopul de Alexandria citează din această versiune „mai spirituală“ a Evangheliei după Marcu:

Și au venit în Betania, și acolo era o femeie al cărei frate murise. Și venind, s-a prostrat ea în fața lui Isus și i-a zis: „Fiul lui David, ai milă de mine.“ Dar ucenicii au certat-o.

Iar Isus, fiind mâniat, a intrat cu ea în grădina în care se afla mormântul și, îndată, mergând înăuntru, unde era tânărul, a întins mâna și, prinzându-l de mână, l-a ridicat.

Dar tânărul, văzându-l, l-a iubit și a început să-l roage să vină alături de el.

Și după șase zile, Isus i-a spus ce să facă și seara tânărul a venit la el purtând o pânză de in pe trupul gol. Și a rămas cu el în noaptea aceea, căci Isus l-a învățat tainele împărăției lui Dumnezeu. Și apoi, sculându-se, s-a întors pe celălalt mal al Iordanului...

Cina cea de Taină, de Leonardo da Vinci. S-a sugerat că această frescă face referire la doctrine secrete privind rolul femeilor în creștinism. Vom vedea în curând că această afirmație este adevărată, deși nu în sensul în care a interpretat-o Dan Brown în Codul lui da Vinci.

Pentru omul modern, este posibil ca acest text – care pare a fi o versiune mai detaliată a învierii lui Lazăr din Evanghelia după Ioan – să descrie o relație de tip homosexual, dar așa cum vom vedea când vom începe să examinăm mai îndeaproape natura ceremoniilor inițiatice, Marcu se referă de fapt la o inițiere de tip școală a misterelelor.

Învierea lui Lazăr a fost percepută în mod tradițional ca o relatare codificată a unei inițieri. Iată indiciile. Lazăr „moare“ vreme de trei zile, iar când îl readuce la viață, Isus Cristos folosește expresia „Lazăre, vino afară!“ pe care o utilizau hierofanții în marea piramidă când, după trei zile, întindeau mâna pentru a-l ridica pe aspirantul la inițiere din mormântul deschis aflat în Camera Faraonului.

Cum a decurs însă învierea din perspectiva lui Lazăr? Care a fost forma alternativă de conștiință pe care i-a conferit-o? Cititorii ar putea fi surprinși să afle că răspunsul la aceste întrebări ne este deja cunoscut, fiindcă în cadrul istoriei secrete, omul numit Lazăr în Evanghelia după Ioan este cel care avea să scrie mai târziu Apocalipsa Sfântului Ioan. În conformitate cu doctrina secretă, deschiderea celor șapte peceți și marile evenimente de tip vizionar care au urmat și care sunt descrise în Apocalipsă se referă la reactivarea celor șapte chakre.

Parcursul nostru până în acest punct a fost unul precaut. Persoanelor crescute în tradiția creștină le este mai ușor, probabil, să recunoască aceste lucruri în alte credințe și culturi, în parte grație focalizării mai accentuate permise de distanțare, dar și pentru că nu percep atât de pregnant că se află pe un teren sacru. Dar textele creștine cu cea mai puternică încărcătură sacră au un caracter profund ocult:

Cei umili vor moșteni pământul.

Credința mută munții din loc.

Cere și ți se va da.

Se constată o disimulare deliberată din partea liderilor Bisericii atunci când vine vorba despre aceste precepte esențiale ale credinței creștine și despre altele asemenea lor. Creștinismul modern, liberal, încearcă să se reconcilieze cu știința minimalizându-și dimensiunea ocultă, dar afirmații precum cele de mai sus, extrase din Predica de pe Munte, descriu de fapt modul în care operează forțele supranaturale în univers. Pe lângă faptul că sunt paradoxale și misterioase, pe lângă că sunt iraționale și prezintă idei greu de acceptat din punct de vedere probabilistic, aceste precepte descriu un comportament al universului care ar fi cu desăvârșire imposibil, dacă știința ar explica tot ce se întâmplă în lume. Fiindcă în aceste condiții cei umili nu ar moșteni în nici un caz pământul și rugăciunile nu ar primi răspuns de la forțele pe care le prevede știința. Și nici credința ori virtuțile nu ar fi răsplătite, dacă nu ar exista o putere supranaturală care să vegheze la acest lucru.

Noul Testament este plin de învățături oculte și ezoterice, unele dintre acestea fiind explicit prezentate. Problema este aceea că am fost astfel educați încât să devenim orbi în fața lor. Textul însă afirmă limpede că Ioan Botezătorul este Ilie venit din nou, adică reîncarnat. Iar elementele magice sunt și ele prezente. Regretatul Hugh Schonfield, Morton Smith și alți specialiști au arătat că miracolele lui Isus, îndeosebi din punctul

de vedere al cuvintelor folosite, se bazau pe mai vechi papirusuri magice scrise în greacă, egipteană și aramaică. Fragmentul din Evanghelia după Ioan în care Isus este descris ca folosind salivă pentru a face o pastă pe care a aplicat-o apoi pe ochii unui orb nu se referă la o acțiune pur divină, în sensul unui influx direct al spiritului, ci la o manipulare a materiei pentru a influența sau a controla spiritul.

Faptul că subliniem acest lucru nu constituie nicidecum o denigrare la adresa lui Isus Cristos; este bine să nu privim anacronic astfel de afirmații. În termenii filozofiei și teologiei vremii respective, acest tip de magie divină – sau taumaturgie – era nu doar respectabil, ci constituia cea mai înaltă activitate la care putea aspira o ființă umană.

Chiar dacă decidem să ignorăm conținutul supranatural al relatărilor despre Isus Cristos și despre dezvoltarea creștinismului, tot va trebui să acceptăm faptul că s-a petrecut atunci ceva extraordinar, ceva ce necesită o explicație. Fiindcă, indiferent dacă în primii ani ai secolului I, în acea regiune obscură a Orientului Apropiat, s-a întâmplat sau nu ceva miraculos, efectele exercitate asupra istoriei mondiale sunt extraordinare atât ca amploare, cât și ca profunzime. Evenimentele de atunci au dat naștere civilizației actuale – una a libertății fără precedent, a prosperității, a bogățiilor culturale și a progresului științific.

Apollonios din Tyana. Dintre numeroșii vindecători și făuritori de miracole contemporani cu Isus Cristos, cel care i-a impresionat pe cronicarii vremii a fost Apollonios. Acest pitagoreic din Cappadocia și-a lăsat părul să-i crească lung, purta numai baine de in și încălțări din scoarță de copac. Alunga demoni și era autorul unui mare număr de vindecări miraculoase. Dar poate cea mai interesantă paralelă cu Isus constă în insistența cu care susținea că vremea sacrificiilor sângeroase apăsese. „Trebuie să ne apropiem de Dumnezeu, spunea el, doar cu ajutorul celei mai nobile facultăți cu care am fost binecuvântați, și anume inteligența.”

Înainte de epoca lui Isus, importanța individului, caracterul sfânt al vieții individuale și puterea transcendentă a iubirii liber consimțite pentru o altă ființă umană erau foarte slab reprezentate. Desigur, unele dintre aceste idei au fost anticipate de Krișna, Isaia, Buddha, Pitagora sau Lao-tzu, dar caracterul unic al creștinismului – „sămânța de muștar“ plantată de Isus Cristos – a constatat în ideea unei vieți interioare. Odată cu Isus, ființa umană a început să conștientizeze faptul, comun azi tuturor, că pe lângă universul exterior, infinit de variat și nelimitat, fiecare dintre noi are înăuntrul său un alt univers, deopotrivă infinit și variat; dar Isus a introdus totodată sentimentul că fiecare om are un fel de istorie personală ce se împletește cu istoria generală. Fiecare dintre noi se poate prăbuși așa cum s-a prăbușit omenirea în ansamblul ei. Și fiecare dintre noi este frământat de îndoială și își găsește mântuirea personală, individuală, ceva cu totul diferit de conștiința tribală a generațiilor anterioare ale iudeilor sau de cea a orașelor-stat grecești.

Propovăduirea lui Isus Cristos a durat trei ani, de la Botezul Său până în Vinerea Neagră, pe data de 3 aprilie anul 3 d.C., când pe locul căpățânii, Golgotha, zeul Soare a fost răstignit pe crucea materiei. Apoi, la Schimbarea la Față, el a început să transforme materia, spiritualizând-o.

Învierea, fragment din Altarul Isenheim de Matthias Grünewald, se constituie într-o viziune cosmică a lui Isus Cristos ca zeul Soare. Autorul a reprezentat aici ceea ce unul dintre părinții Bisericii, Tertullian, numea, inspirându-se din tradiția greacă a misterelor, sămânța luminoasă, augoeides. Plantată în sol, ea răsare ca un trup stelar, luminos, un trup de raze luminoase. Pe drumul spre Emmaus, ucenicii nu l-au recunoscut pe Isus fiindcă au întâlnit de fapt trupul său augoeidian.

Am văzut deci că, în cadrul școlilor misterelor, de la Zarathustra până la Lazăr, candidații treceau printr-o „moarte mistică“ de trei zile, urmată de renaștere. Viitorul inițiat intra într-o transă profundă, asemănătoare morții, vreme de trei zile, timp în care spiritul său călătorea în lumea spirituală, întorcându-se în cea materială cu noi puteri și cunoștințe. „Moartea“ era deci un eveniment real, petrecut însă în plan spiritual. *În cazul răstignirii și învierii lui Isus Cristos, de fapt, pentru prima dată acest proces de inițiere s-a produs ca un eveniment istoric, în planul material.*

Partea întunecată a acestui eveniment este cuprinsă în povestea călătoriei lui Isus în iad. Aceasta a avut loc imediat după moartea sa pe cruce. Este o poveste intrată în desuetudine, parte a procesului prin care ne-am pierdut sentimentul dimensiunii spirituale a universului. Inițierea se axează deopotrivă pe iluminarea drumului după moarte și pe călătoria din timpul vieții. În secolele anterioare epocii lui Isus, ideile omenirii cu privire la viața după moarte se redusese la anticiparea unei sumbre stări de semiexistență pe tărâmul sublunar, Sheol. După moarte, spiritul uman își pierdea starea de conștiință în vreme ce se înălța printre sferele cerești. Drept rezultat, în încarnarea următoare nu-și mai aminteau nimic din această călătorie.

Crucea din mijlocul celor patru heruvimi, care simbolizează cele patru elemente. Așa cum am văzut, în cele patru colțuri ale cosmosului, aceste patru elemente cooperează pentru a asigura existența lumii materiale. Isus Cristos este reprezentat aici în rolul său cosmic, ca al cincilea element – zeul Soare ce coboară pe Pământ pentru a spiritualiza cele patru elemente și a dizolva materia.

Coborând în iad, Isus Cristos a mers pe urmele lui Osiris, iluminând o cale în lumea de dincolo, pe care o puteau urma și cei morți. Iar pentru ca măreața misiune cosmică, așa-numita Cale, să fie împlinită, era nevoie ca viii și morții s-o străbată împreună.

În conformitate cu doctrina ezoterică, întreaga istorie a universului poate fi rezumată astfel:

A existat o Eră de Aur, în care Pământul și Soarele erau unite, cel de-al doilea conferind Pământului formă.

Soarele s-a separat apoi de Pământ, drept care acesta s-a materializat și a devenit mai rece.

Zeul Soare s-a întors pentru a-și infuza spiritul în Pământ, astfel ca întregul cosmos să se dematerializeze în cele din urmă și să redevină spiritualizat.

Caznele iadului, de Andrea Mantegna. Întâia epistolă sobornicească a lui Petru 3:19, 4:6: „S-a dus să propovăduiască duhurilor din închisoare [...] a fost vestită Evanghelia și celor morți.” După ceea ce Sfântul Pavel numește în Epistola către Efeseni „pogorârea în părțile cele mai de jos ale pământului” a lui Isus, spiritele – sau duhurile – l-au avut pe El ca ghid care să le lumineze calea.

Aceasta este viziunea cosmică a misiunii lui Isus, care i-a inspirat pe primii creștini, lucrarea ce a condus la construirea mărețelor biserici ale Evului Mediu și la arta Renașterii. Însă în creștinismul modern, exoteric, ea a dispărut.

Dacă moartea lui Isus Cristos era menită să se întâmple la un nivel cosmologic, trebuie să ne întrebăm ce anume a determinat-o la nivel istoric. Care au fost cauzele directe ale răstignirii?

Deși Lazăr a fost instruit de Isus în secret, renașterea sa, revenirea sa la o nouă viață a constituit un eveniment public. Ea nu s-a petrecut – aidoma tuturor inițierilor de până atunci – în interiorul bine păzit al unei școli a misterelor, iar Isus însuși nu era un hierofant al uneia dintre aceste școli susținute de stat. Drept urmare, el și-a făcut dușmani necruțători din rândul saducheilor, cei care controlau diseminarea cunoașterii inițiatice în numele elitelor conducătoare. Inițierea publică a lui Lazăr a fost un act revoluționar, care anunța ruperea legăturilor ce limitau inițierea la membrii elitelor. Acesta a reprezentat începutul sfârșitului pentru școlile misterelor și a pavat drumul societăților secrete.

Dar Isus constituia o amenințare și la adresa elitei romane. Soldații care l-au înveșmântat într-o mantie purpurie și i-au pus pe cap o coroană de spini nu aveau alt rege și alt zeu decât cezarul. Și-au bătut joc de el așezându-i pe umeri mantia purpurie purtată ca semn de inițiere în misterele lui Adonis, iar coroana de spini era o satiră la adresa cununii primite atunci când candidatul era inițiat în misterele de la Eleusis. Cezarii constituiau marele dușman ascuns al lui Isus Cristos.

Mai puțin cunoscut este faptul că un alt inamic acționa în celălalt capăt al lumii. Acolo, un inițiat utiliza un tip de magie mai neagră și mai puternică decât cea a cezarilor. În conformitate cu Rudolf Steiner, acest magician își sporise puterile supranaturale în decursul mai multor încarnări, iar acum amenința să pervertească întregul curs al istoriei. El dobândise aceste puteri prin intermediul unei serii de sacrificii umane. Filozoful spaniol José Ortega y Gasset amintea despre eliberarea spiritelor, facilitată de vărsarea de sânge. Sângele reprezintă un mister înfricoșător, spunea el; sângele susține viața, iar atunci când este vărsat, mângîind pământul, întregul peisaj devine incitat și înnebunit. Ocultiștii știu că oamenii pot fi uciși în așa fel încât spiritele lor să fie supuse. Am văzut cum marii inițiați, ca Ilie, și-au modelat eul vegetal și pe cel animal în așa fel încât să devină vehicule pentru călătoria în lumile spirituale. În cercurile oculte se știe de asemenea că practicanții magiei negre pot folosi ca astfel de vehicule sufletele și spiritele celor sacrificați.

Prin urmare, marele dușman, un magician, putea controla oamenii chiar și dincolo de mormânt. Prin sacrificarea unui mare număr de persoane, el își crease o armată proprie, în lumea spirituală.

La pragul dintre milenii, un erou solar a fost trimis pe Pământ pentru a i se opune. Numele lui era Uitzilopotchtli, așa cum știm din *Codexul florentin al lui Sahagun*, una dintre puținele opere literare care au supraviețuit conchistadorilor. La fel ca în cazul eroilor solari anteriori, și nașterea lui a fost prevestită. A fost adus pe lume de o mamă fecioară, iar după aceea forțele răului au conspirat pentru a-l ucide.

Maria Magdalena. Filozofia ezoterică are în centru procesul de reîncarnare, fără a fi preocupată în primul rând de transmiterea spiritului prin intermediul genelor. Isus Cristos s-a întrupat pentru a pune capăt modului de transmitere a înțelepciunii și a clarviziunii prin legăturile de sânge. Dragostea urma să fie liber aleasă, nu instinctuală și tribală ca până atunci. Prin urmare, ideea că Isus s-ar fi căsătorit și ar fi avut copii cu Maria Magdalena este irelevantă pentru misiunea lui. Literatura ezoterică și învățăturile promovate de școlile misterelelor se referă mai degrabă la un „marij mistic“ al Soarelui cu Luna – hieros gamos – la care vom reveni într-un capitol ulterior.

Dar Uitzilopotchtli a scăpat cu bine din primele atentate la adresa vieții sale și, după multe încercări, a dus un război de trei ani împotriva practicantului magiei negre. În cele din urmă, l-a învins și l-a crucificat.

La răstignirea lui Isus Cristos a fost eliberată o enormă forță de spiritualizare a Pământului. Iar atunci când, simultan, a fost crucificat marele practicant al magiei negre din America de Sud, s-a creat un vortex care a atras în el marii curenți al istoriei mondiale, extremele binelui și răului.

Evangelia după Filip cuprinde trimiteri interesante la relația dintre Isus Cristos și Maria Magdalena: „Isus o iubea pe ea mai mult decât pe toți ucenicii și obișnuia s-o sărute adesea pe...“ Aici fragmentul se întrerupe. Aceasta pare a fi însă o referire la Cântarea Cântărilor: „Sărută-mă cu sărutările gurii tale“ și „iubirea ca moartea e de tare“.

Legenda aurită de Jacobus de Voragine, cea mai populară culegere de relatări privind viețile sfinților din Evul Mediu, descrie cum un grup de creștini a început să fie persecutat în Ierusalim. Șapte dintre ei au fost trimiși pe marea Mediterană și lăsați să plutească în derivă, într-o mică ambarcațiune. În cele din urmă, barca a acostat într-o zonă aflată la est de orașul Marsilia de astăzi.

În centrul falezei care se înalță deasupra țărmului poate fi văzută și în prezent grota în care Maria Magdalena, purtată de ambarcațiunea respectivă, și-a petrecut ultimii treizeci de ani din viață. În mod obișnuit ea este reprezentată în operele de artă ca penitentă, goală și acoperită doar de lungul ei păr roșcat. O pictură de Fra Bartolomeo, aflată într-o capelă mică de lângă Florența, o înfățișează cu vasul cu ulei folosit pentru a unge picioarele lui Isus. Pictura este așezată pe o piatră pe care este gravată următoarea inscripție:

EU L-AM GĂSIT PE DRAGUL SUFLETULUI MEU.

TIRANIA PĂRINȚILOR

GNOSTICII ȘI NEOPLATONICIENII • ASASINAREA HYPATIEI
• ATILA ȘI ȘAMANISMUL • UN DRAM DE ZEN

În cadrul învățăturilor secrete ale școlilor misterelor, viața și moartea zeului Soare marchează punctul de mijloc al istoriei secrete. Deși a rămas neremarcată de cronicarii epocii, la finele vremurilor acest eveniment va fi perceput ca marele moment de inflexiune, în care istoria s-a schimbat. Ca urmare a magnitudinii sale, puțini dintre oamenii aceluia timp l-au putut privi din perspectiva corectă. După o îndelungată perioadă de ariditate spirituală, mulți au început să aibă o percepție vie, deși atavică, a lumilor spirituale. Poate că unii bănuiau însemnătatea revoluției de amploare produse în planul spiritual, dar în absența unei autorități unificatoare precum cea anterioară, a hierofanților din școlile misterelor, noile experiențe erau interpretate în diverse moduri. Acest lucru s-a reflectat în proliferarea sectară înregistrată în deceniile de după moartea lui Isus.

Multe dintre textele gnostice sunt la fel de vechi precum cărțile incluse în Noul Testament, autenticitatea unora neputând fi pusă la îndoială. Am amintit deja despre Evanghelia după Toma, cu versiunile sale veridice privind preceptele lui Isus, și despre povestea celor doi copii Isus din *Pistis Sophia*. Textul fragmentar al Faptelor Sfântului Ioan oferă o imagine fascinantă a practicilor inițiatice ale lui Isus Cristos. Totul se desfășoară sub forma unui dans circular. Ucenicii se prind de mâini formând un cerc, după care încep să se rotească în jurul lui Isus. În liturghia care însoțește dansul, Isus este cel care inițiază, iar interlocutorul său este candidatul la inițiere.

Candidatul: Voi fi mântuit.

Cristos: Iar eu voi mântui.

Candidatul: Voi fi eliberat.

Cristos: Iar eu voi elibera.

Candidatul: Voi fi străpuns.

Cristos: Iar eu voi străpunge.

Candidatul: Voi mânca.

Cristos: Iar eu voi fi mâncat.

Și dialogul continuă în același stil paradoxal, aproape absurd; pe măsură ce vom progresa cu aceste explicații, ne va deveni mai clar.

Candidatul: Nu am casă, dar am case.

Nu am loc, dar am locuri.

Nu am templu, dar am temple.

Doar fragmente de text s-au păstrat mai departe, unele dintre ele părând să se refere la un anume mister osirian/creștin al morții și învierii. Apoi Isus spune: „Ceea ce par acum a fi, aceea nu sunt, dar ceea ce sunt vei vedea când vei veni. Dacă ai fi știut cum să suferi, ai fi avut puterea de a nu suferi. De aceea, să cunoști suferința și vei avea puterea să nu suferi.“

Un dans hindus în onoarea lui Krișna este descris în mod similar, ca „un dans circular al soarelui“. Dansatorii se rotesc și se răsucesc în jurul zeului Soare, imitând astfel planetele. Acest lucru ar trebui să ne sugereze că textul din Faptele Sfântului Ioan a fost inspirat de o viziune cosmică a lui Isus Cristos în chip de zeu Soare care a revenit.

Evangelhia după Filip amintește de cinci ritualuri, ultimul și cel mai important fiind cel al camerei nupțiale. Să fie oare acesta o practică sexuală ritualistică asemănătoare cu cele care aveau loc în templele din Egipt, Babilon și Grecia?

Mai târziu, Biserica s-a străduit să accentueze caracterul unic al revelației creștine și să-l distanțeze pe Isus – și învățăturile Lui – de tot ceea ce se întâmplase înainte. Dar primii creștini percepeau în mod firesc creștinismul ca derivând din practicile anterioare și ca o împlinire a profețiilor antice. Mulți dintre ei priveau noua religie prin prisma celor deprinse în școlile misterelor din Egipt, Grecia și Roma.

Clement din Alexandria, unul dintre primii părinți ai Bisericii, cunoștea, poate, oameni care fuseseră apropiați de apostoli. La fel ca elevul său, Origene, credea în reîncarnare, de pildă, și îi învăța pe ucenicii mai avansați ceea ce ei numeau *disciplina arcani*, practici religioase pe care astăzi le-am considera magie.

Primii lideri ai creștinismului, precum Clement și Origene, erau cărturari ce și-au pus amprenta asupra progresului intelectual al epocii lor. Unul dintre cele mai interesante rezultate ale acestui progres și-a găsit exprimarea în neoplatonism.

Platon reușise să transpună în concepte perspectiva de tip mintea-înaintea-materiei asupra lumii. În secolul al II-lea d.C., cei pe care îi numim astăzi neoplatonicieni au început să dezvolte ideile lui Platon sub forma unei filozofii a vieții și chiar a unei religii cu propriile sale practici spirituale. Este important să reținem că, deși noi astăzi privim această filozofie în mod academic, sec și arid, pentru adepții lui din secolele următoare, textele sale erau literă de lege. Neoplatonicienii nu se considerau autorii ideilor susținute, ci doar ai comentariilor care explicau conceptele propuse de Platon. Fragmente privite astăzi ca niște simple exerciții obscure de logică abstractă erau utilizate de neoplatonicieni în practicile lor religioase.

Principală lor preocupare era descrierea adevăratei experiențe spirituale. În *Despre amânare în justiția divină*, Plutarh, puternic influențat de neoplatonism, descrie modul

în care arată diversele spirite atunci când pot fi văzute începându-și călătoria după moarte. Decedatul, spunea el, este înconjurat de un înveliș aidoma unei flăcări, dar „unii sunt aidoma luminii pure a Lunii pline, emanând o singură culoare continuă și constantă. Alții sunt punctați – o priveliște extraordinară – presărați cu pete palide, ca niște libelule, iar alții au zgârieturi superficiale.“

Plotin, cel mai de seamă neoplatonician al școlii din Alexandria, era un mistic practicant. Elevul său, Porfirios, susținea că și-a văzut de mai multe ori maestrul pradă transelor extatice, unificat cu „Unicul“. Plotin spunea despre Porfirios – oarecum disprețuitor, poate – că nu reușise niciodată acest lucru. Neoplatonicienii de mai târziu au pus un accent deosebit pe importanța practicilor magice, Iamblichus lăsând în urmă descrieri detaliate ale viziunilor sale.

Plotin a elaborat o extrem de complexă metafizică a emanațiilor, de tipul celor menționate în capitolul 1. Neoplatonismul a influențat alte tradiții prin abordarea sa sistematică, îndeosebi Cabala și ermetismul, care sunt considerate de unii specialiști un neoplatonism cu iz iudaic, respectiv egiptean. În cadrul istoriei secrete însă, scrierile ermetice și cabaliste care au început să apară în perioada respectivă sunt privite ca primele expresii sistematizate și consemnate în scris ale unor tradiții antice, în mare parte orale.

Hermetica, atribuită lui Hermes Trismegistus, un înțelept egiptean, a fost scrisă în greacă și se întinde pe patruzeci și două de volume. Iuri Stoianov, cercetător la Warburg Institute, a confirmat recent că majoritatea specialiștilor consideră astăzi că textul are o origine egipteană. *Hermetica* se remarcă prin toleranța față de alte tradiții, toleranță datorată în parte ideii că *toate* tradițiile au la bază aceiași zei ai planetelor și deschid în mod similar calea către aceeași lume spirituală.

De fapt, este posibil să trasăm o paralelă între emanațiile lui Plotin, zeii din *Hermetica* și sferile cerești descrise în *Pistis Sophia*.

În Cabala, emanațiile minții cosmice – așa-numitele sefirot – sunt uneori privite ca formând un fel de copac, arborele sefirotic. Interpretarea alegorică a scripturilor inițiată de Filon din Alexandria a pus bazele structurii comune a tuturor religiilor. Sfântul Pavel amintea de diverse ordine îngerești – nu numai îngeri și arhangheli, ci și serafimi, heruvimi, tronuri, stăpâniri, virtuți, puteri, întâietori. El face referire la un sistem despre care nu se îndoiește că va fi înțeles de cititorii săi, un sistem stabilit de elevul său, Dionisie Areopagitul. Cele nouă ordine pe care acesta le descrie pot fi asimilate cu ramurile arborelui sefirotic și cu diversele ierarhii ale zeilor și spiritelor din religiile antice, politeiste și astronomice. Spre exemplu, „puterile“ Sfântului Pavel corespund zeilor sistemului solar din mitologiile greacă și romană, puterile luminii fiind spiritele Soarelui, iar puterile întunericului fiind zeii Lunii și ai planetelor.

Rebecca Kenta, din Israel, a comparat ascensiunea prin porțile înțelepciunii, de-a lungul Copacului Vieții din Cabala, cu învățăturile sufite, stabilind conexiuni între sefirot și chakrele din tradiția hindusă.

Orice filozofie de tip idealist, toate sistemele religioase percep creația în termenii unei serii descendente de emanații ale minții cosmice. Dar aspectul evident ezoteric

Mireasa despuiată de cavalerii ei, de Marcel Duchamp.
Dezgoliți, cavalerii își dezvăluie identitatea planetară.

este acela al identificării emanațiilor cu spiritele stelelor și planetelor pe de o parte și cu fiziologia ocultă pe de alta. Acest lucru a dus la apariția astrologiei, a alchimiei și a practicilor magice menite să faciliteze atingerea unor stări alterate de conștiință.

Este important să nu uităm că nu vorbim aici despre concepte abstracte, ci despre o experiență trăită. Cele nouă ierarhii angelice sunt uneori împărțite în trei, iar când Sfântul Pavel spunea că a fost înălțat în al treilea cer, lăsa să se înțeleagă de fapt că a fost inițiat la un nivel atât de ridicat, încât a putut avea o experiență directă, personală, a ființelor spirituale superioare: serafimi, heruvimi și tronuri.

Creștinismul s-a conturat pe baza unor credințe și experiențe inițiatice de acest tip. Cel mai de seamă dintre părinții Bisericii, Sfântul Augustin, era un inițiat al unei școli a misterelor persane, cea maniheistă. Mani s-a născut în anul 215, în regiunea actualului Irak. La vârsta de doisprezece ani i-a apărut în față o ființă misterioasă, pe care el a numit-o Geamănul și care i-a dezvăluit o mare taină: rolul răului în istoria omenirii. Astfel, Mani a învățat despre interferența forțelor întunericului în crearea universului, dar și că, în marea bătaie cosmică dintre bine și rău, forțele acestuia din urmă de fapt triumfă.

Natura cosmică a viziunii lui Mani este evidentă deopotrivă și în sincretismul său, în modul în care relatează marile evenimente ale istoriei și în rolurile pregnante jucate de Zarathustra, Buddha, profeții iudei și Isus Cristos.

Caracterul universal al inițiaților îi îngrijorează de obicei pe tiranii locali. De asemenea, capacitatea lor de conștientizare a forțelor răului este predispusă la interpretări greșite. Mani a fost protejat de doi regi succesivi, dar al treilea l-a persecutat, l-a torturat și în cele din urmă l-a crucificat.

„Am intrat în sufletul meu cel mai dinlăuntru și am văzut, dincolo de lumina mea și sufletul meu, lumina.“ Marea realizare de ordin intelectual a lui Augustin a fost aceea de a lăsa în urmă o expunere comprehensivă a doctrinei Bisericii în termenii platonismului. În istoria convențională a Bisericii însă, este în general trecut cu vederea faptul că expunerea sa era bazată pe experiența personală, directă, a inițiatului. Augustin însuși văzuse cu „ochiul misterios al sufletului“ o lumină mai strălucitoare decât cea a intelectului. El nu era preocupat doar de abstracțiunile eterne. *Confesiunile* sale ni-l înfățișează ca pe un om chinuit de sentimentul trecerii timpului – de pildă în frecvent citata implorare „O, Doamne, fă-mă virtuos... dar încă nu!“ și în strigătul lansat în cadrul unei alte experiențe vizionare: „O, Frumusețe, atât de veche și atât de nouă totuși, prea târziu te-am iubit.“ Acest sentiment al trecerii timpului este transpus într-o percepție ezoterică asupra istoriei. Mai târziu, când vom analiza profeția sa privind fondarea Cetății Domnului, vom vedea cum înțelegea el etapele succesive ale istoriei lumii.

Aceasta era deopotrivă epoca marilor misionari creștini. După ce a fost prins și vândut ca sclav, Sfântul Patrick și-a asumat sarcina de a disemina ideea sanctității vieții umane, pe care Isus Cristos o introdusese în fluxul istoriei mondiale, militând pentru abolirea sclaviei și a sacrificiilor umane. Sfântul Patrick era însă totodată un mag în tradiția lui Zarathustra și Merlin, un personaj terifiant, ce alunga toți șerpii din Irlanda cu toiagul său, scoțând demoni și înviind morți.

Creștinismul a fost rapid acceptat de celți. Sfântul Patrick a suprapus peste profeția celtă a reîntoarcerii zeului Soare ceea ce știa el despre viața și activitatea lui Isus. Astfel, creștinismul celt avea să îmbine armonios elemente păgâne și creștine. Motivele întrepătrunse ale artei celte vor simboliza, de asemenea, undele împletite de lumină ce caracterizează, în toate tradițiile, primul stadiu al experiențelor mistice.

Populație profund independentă, celții aveau să insiste asupra caracterului esențial al experienței directe, de natură personală, a lumii spiritelor și își vor dezvolta o tradiție ezoterică independent de autoritățile de la Roma. De fapt, unele dintre credințele și practicile lor și ale altor creștini din epocă vor ajunge să fie considerate eretice de Biserica Romană.

Atunci când oamenii au aceleași valori profunde, când împărtășesc ceea ce teologul existențialist Paul Tillich numea „preocupări supreme“, ei devin uneori incredibil de sensibili la nuanțarea opiniilor. În aceste cazuri, diferendele pot provoca o ură asasină, astfel încât cel mai mare dușman nu este năvălitorul apărut la graniță, cu ochii injectați, ci fratele sau sora de alături. Iar uneori unii membri ai congregației vor încerca să interzică anumite credințe – așa cum a procedat împăratul Augustus – nu fiindcă le consideră false, ci tocmai pentru că le cred a fi adevărate.

Istoria fondării Bisericii Romane și a răspândirii sale prin bunele oficii ale Imperiului Roman a fost scrisă atât de reprezentanții ei, cât și de dușmanii acestora. Împăratul

Constantin susținea că într-o noapte, înaintea unei bătălii împotriva unor rebeli, l-a visat pe Isus Cristos, care i-a spus să pună semnul crucii pe steagul său de luptă, cu inscripția „Sub acest semn vei învinge.” Constantin s-a supus și rebelii au fost înfrânți. El a declarat apoi creștinismul religie oficială a imperiului și a donat episcopilor de Roma Palatul Lateran. Beneficiile politice ale acțiunilor sale nu pot fi trecute cu vederea. Noua formă de conștiință apărută în Ierusalim se răspândea cu forță în întregul imperiu, iar Constantin a profitat de acest lucru oferind libertatea oricărui sclav care se convertea și câte douăzeci de monede din aur oamenilor liberi care alegeau noua credință.

Așa cum am văzut, romanii făcuseră din cruzime un veritabil cult. Abuzul de putere dus la extrem era la ordinea zilei. Romanii erau nemiloși, iar brutalitatea devenise o virtute bărbătească. În aceste condiții, preamărirea creștină a blândității și a modestiei a schimbat situația în mod radical. Era evident că adepții noii religii aveau o sursă nouă de bucurie și mulțumire și un nou fel de a fi în lume.

Gândiți-vă cât de stranie trebuie să-i fi părut unui roman întâlnirea cu un inițiat creștin. În fața lui se afla o nouă formă de conștiință; existau deci oameni capabili să trăiască în forul lor interior, iluminați de entuziasmul și de certitudinea experiențelor spirituale. Trebuie să fi fost ceva la fel de tulburător cum avea să fie, sute de ani mai târziu, întâlnirea dintre un pigmeu din Papua-Noua Guinee cu exploratorii europeni. Dincolo de fruntea inițiatului creștin se deschideau lumi noi și nebănuite.

Externsteine, în Germania. Această gravură străveche se află la numai câțiva pași de o alta, mai veche, reprezentând un zeu nordic ținut pe un copac, ca o acceptare a faptului că religia creștină s-a dezvoltat pe bazele tradițiilor păgâne. Ideea ezoterică a trupurilor multiple ale omului este redată prin faptul că, în vreme ce corpul material al lui Isus este coborât de pe cruce, spiritul său se odihnește deja în brațele Tatălui.

Constantin sperase, probabil, că noua religie, cu rigurozitatea ei, va încetini declinul Imperiului Roman, însă era preocupat de o profeție a oracolelor sibiline, conform căreia Roma avea să devină din nou prada lupilor și a vulpilor.

În consecință, a decis să zădărnicească profeția transferând spiritul Romei într-un alt loc și fondând o nouă capitală. A dezgropat de sub o coloană de porfir Palladium-ul – statuia sculptată de mâna zeiței Atena care, așa cum am văzut, fusese adusă din Troia și pusă la fundațiile Romei – și a îngropat-o pe locul orașului ce avea să primească numele Constantinopol. Palladium-ul a fost așezat sub aceeași coloană de porfir, care era încununată acum de o statuie a zeului Soare cu o coroană, aidoma unui nimb, din cuie luate din adevărata cruce a răstignirii.

Acest simbolism ce încorporează învățăturile inițiatice referitoare la zeul Soare putea fi înțeles de inițiații oricărei religii; de aceea este oarecum ironic faptul că sub egida lui Constantin, Biserica a început să reprime învățăturile de tip inițiatice și să le transforme pe cele proprii, exoterice, în dogmă religioasă.

În anul 325, în cadrul Conciliului de la Niceea s-a hotărât care dintre numeroasele evanghelii aflate în circulație erau cele adevărate. Totodată, edictele imperiale au interzis practicile păgâne. La ordinele fiilor lui Constantin, femeile și copiii au fost împărțâșiți forțat, gurile lor fiind deschise de o mașinărie din lemn, pentru a le fi îndesată înăuntru pâinea sfințită.

În anul 361, când a venit la putere, nepotul lui Constantin, Iulian, a inversat fluxul intoleranței religioase. Deoarece fusese elevul filozofului neoplatonician Iamblichus și înțelegea bine misiunea celui pe care îl numea „zeul cu șapte raze“, el a conferit drepturi egale tuturor supușilor săi, indiferent de convingerile religioase ale acestora, și a permis templelor păgâne să-și deschidă porțile. Iulian a scris o celebră lucrare cu iz polemic împotriva creștinismului îngust, dogmatic, care se dezvoltase în timpul lui Constantin, acesta fiind motivul pentru care autorii creștini de mai târziu l-au supranumit „Apostatul“, termenul definindu-l pe cel ce renunță la credință. Creștinismul, considera el, tindea să nege caracterul real al zeilor pe care el îi întâlnise grație inițierii.

Iulian a condus o campanie militară în Persia. Așa cum grecii asediaseră Troia pentru a obține controlul asupra cunoștințelor inițiatice ascunse, Iulian voia să înțeleagă filozofia secretă a școlii maniheiste din Persia. Oricum, știa suficient pentru a-și da seama că misiunea zeului Soare era amenințată și că misterele maniheiste se refereau la războiul dintre Soare și Ahriman – sau Satan – spiritul materialismului.

Înainte de a-și putea împlini însă misiunea, Iulian a fost asasinat de un adept al lui Constantin și o nouă eră a lui Saturn a început, în care adevărata spiritualitate inițiatice avea să fie cu desăvârșire împinsă în subteranele istoriei, în ilegalitate. Împăratul Teodosius a inițiat o inflexibilă politică de suprimare a oricăror dezacorduri cu linia imperială privind doctrina creștină. A confiscat proprietățile „ereticilor“ și le-a preluat templele. Statuile zeiței Isis i-au fost rededicate Mariei. Panteonul din Roma se remarcă printr-o frumusețe sublimă, cosmică, fără asemănare în rândul bisericilor creștine. Acest templu al tuturor zeilor a fost transformat de Teodosius într-unul al monoteismului.

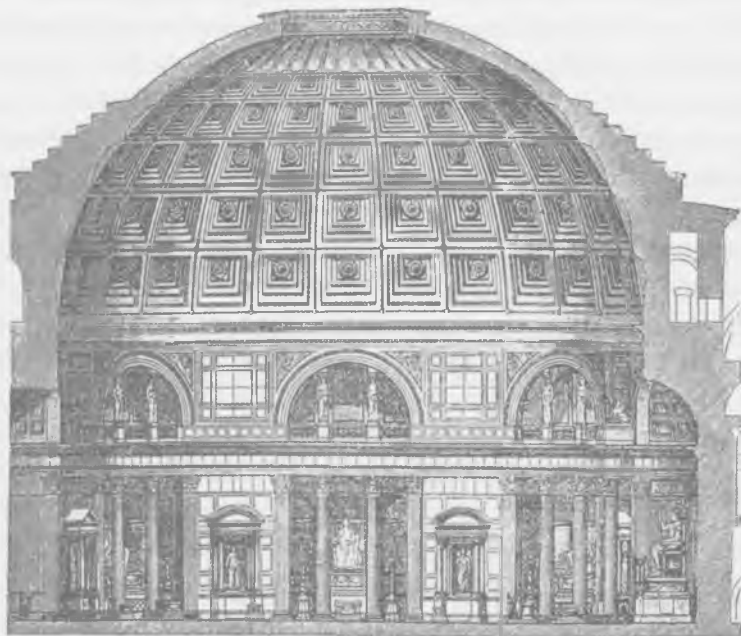
Totodată, împăratul a închis școlile misterelor, iar în anul 391 a asediat Serapeum-ul din Alexandria. Această construcție cu caracter sacru, cu un mare templu închinat lui

Serapis, era una dintre minunile lumii antice. În interior, o statuie a zeului era suspendată de plafon cu ajutorul unui magnet. Existau de asemenea în incintă biblioteci care adăposteau cea mai mare colecție de cărți a lumii. Din fericire, multe dintre acestea au fost sustrate înainte ca Serapeum-ul să fie ars până în temelii, statuile sale sacre fiind târâte în stradă.

În cele din urmă, Teodosius și-a îndreptat atenția asupra școlii neoplatoniciene din Alexandria, principala păstrătoare a moștenirii intelectuale a școlilor misterelor. Principalul reprezentant al neoplatonismului în epocă era o femeie pe nume Hypatia. Fiica unui filozof și matematician de seamă, învățase filozofie, matematici, geometrie și astronomie. Tatăl ei crease o serie de exerciții prin care trupul fetei să devină un vehicul corespunzător pentru o minte strălucită. Îi plăcea să înoate, să călărească și să străbată munții. Era pe cât de inteligentă pe atât de frumoasă și în scurt timp a devenit celebră pentru inventarea unor instrumente științifice, unul dintre ele măsurând greutatea specifică a lichidelor. Doar câteva fragmente din scrierile ei s-au păstrat, dar contemporanii ei o considerau una dintre cele mai strălucite minți ale vremii.

Conferințele pe care le susținea atrăgeau un mare număr de participanți. Familiarizată cu filozofia lui Plotin și Iamblichus, explica modul în care creștinismul evoluase pornind de la învățăturile din școlile misterelor și susținea, la fel ca tatăl ei, că nu există nici o tradiție sau doctrină care să dețină, în exclusivitate, tot adevărul.

Panteonul din Roma. Ovidiu susținea că, în toate templele, universul era reprezentat sub forma unei sfere. Marea cupolă semisferică a Panteonului măsoară 43,6 metri în diametru și are în centru o deschidere pentru a lăsa lumina Soarelui să pătrundă. Înălțimea din podea până la această deschidere este egală cu diametrul, astfel încât interiorul conține un amplu volum de aer. În nișele de pe circumferință se aflau inițial imagini ale zeilor planetari.

Într-o după-amiază a anului 414, când pleca de la o conferință, un grup de călugări cu glugi negre au silit-o pe Hypatia să coboare din carul ei, au dezbrăcat-o și au târât-o pe străzi până la o biserică din apropiere. Acolo, în întunecimea rece, au împins-o spre altar și, pe fondul mirosului de tămâie, au aruncat o pânză neagră deasupra trupului ei gol și au sfâșiat-o. După aceea, i-au răzuit cu cochilii de scoici carnea de pe oase și i-au ars rămășițele.

Biserica încerca s-o șteargă pe Hypatia din istorie așa cum preoții lui Amon se străduiseră să elimine orice urmă a lui Akhenaton.

Este o tentație ușoară aceea de a privi Biserica în ansamblul ei ca opresorul malefic al libertății de gândire și de a idealiza grupările ilegale și școlile antinomice* de tipul neoplatonicienilor și gnosticilor. Încă de la începuturile istoriei sale, Biserica a numărat printre liderii săi practicanți ai magiei negre și alți inițiați care au abuzat de puterile lor supranaturale în urmărirea unor țeluri egoiste. Dar la fel de adevărat – și poate mai important – este și faptul că, din vremea Sfinților Pavel și Augustin, marii conducători ai Bisericii au fost inițiați de cel mai înalt nivel, care au încercat să îndrume omenirea conform planului divin descris în cartea de față. Ei știau că în Occident era necesar ca orice informații legate de reîncarnare să fie ascunse. În conformitate cu planul cosmic, Vestul urma să fie leagănul în care avea să se dezvolte sentimentul valorii vieții umane individuale.

Pe de altă parte, deși continuaseră activitatea lui Pitagora și Platon, transpunând în concepte experiența directă a lumii spirituale, neoplatonicienii păreau să nu fie conștienți de marea revoluție produsă în domeniul respectiv. În scrierile lor nu se întrevăde nimic din evanghelia iubirii universale propovăduită de Isus Cristos. În mod similar, accentul gnosticilor asupra experienței directe, personale, a lumii spirituale – spre deosebire de acceptarea pasivă a dogmelor abstracte – se armoniza cu impulsul introdus de Isus, dar mulți dintre adepții gnosticismului detestau lumea într-un mod ce contravenea misiunii lui Cristos, de a transforma lumea materială. Multe dintre credințele pe care sectele gnostice le dezvoltaseră pe baza aventurilor trăite în lumea spirituală erau relativ fantastice. Unii dintre ei credeau că Isus Cristos nu se coborâse într-atât încât să se încarneze într-un trup fizic și că trăise pe Pământ ca un fel de fantomă; mai mult decât atât, practicau forme bizare și extreme de mortificare și dezmăț ca o modalitate de a-și amorți simțurile fizice, disprețuite, și de a dobândi acces la lumile spirituale. Unii se expuneau pentru ca șerpii să se târască pe trupul lor gol, alții beau sânge menstrual spunând „Acesta este sângele lui Cristos“, iar câțiva credeau că magia sexuală va duce la nașterea unor ființe divine. Existau și gnostici care se castrau și se lăudau: „Eu sunt mai mort decât tine!“

Roma voia să suprimе deosebirile doctrinare. Convingerile creștine și obiectivele morale fuseseră utile pentru Constantin și Teodosius, care unificaseră și întăriseră imperiul într-o perioadă în care triburile babare îl amenințau la granița orientală.

* Antinomie – Metodă teologică aplicată doctrinei despre Dumnezeu, ce indică neconcordanța dintre definițiile formale și misterul adevărului divin, care nu poate fi redus la noțiuni raționale (n. tr.).

Extinderea continuă a dominaţiei chineze crease un efect de domino în Asia Centrală, care avea efecte şi în Europa. Sub presiunile Orientului Îndepărtat, goţii, vizigoţii şi vandalii invadaseră numeroase regiuni ale Europei, ajungând chiar până la Roma, înainte de a bate în retragere. Apoi, în deceniile trei şi patru ale secolului al V-lea, triburile mongole, nomade, au fost unificate sub sceptrul unui mare conducător, Attila Hunul. Acesta a cotoplit teritoriile invadate anterior de goţi şi vandali şi a construit un imperiu ce se întindea din stepile Asiei Centrale până în nordul Galliei. Apoi s-a îndreptat spre nordul Italiei şi a atacat Constantinopolul.

Attila, „Biciul lui Dumnezeu“, a devenit sinonim cu cruzimea, însă un istoric grec pe nume Priscus, care a vizitat tabăra conducătorului hun, conturează o altă imagine a acestuia. Priscus relatează că Attila trăia într-o casă simplă, din lemn lustruit, înconjurată de un fel de gard de asemenea din lemn. Preşuri de lână erau aşternute pe jos, iar Attila – în traducere, literal, „tată mic“, „tătuc“ – îşi primea oaspeţii îmbrăcat în veşminte simple, din pânză, fără aur sau pietre preţioase, bea (moderat) dintr-un bol de lemn şi mânca de pe un platou din acelaşi material. Nu a lăsat să se întrevadă nici o emoţie pe parcursul discuţiei, cu excepţia momentului în care a sosit fiul lui cel mic, pe care l-a gădilat sub bărbie şi l-a privit cu o expresie de mulţumire.

Se spune că, atunci când a cucerit Corintul, cetate creştină, Attila s-a infuriat văzând câte o prostituată la fiecare colţ de stradă şi le-a dat de ales: se mărită cu unul dintre oamenii lui sau pleacă în exil.

Chiar dacă nu a fost monstrul crud din imaginaţia populară, este adevărat că, dacă ar fi reuşit să distrugă Imperiul Roman, consecinţele asupra evoluţiei conştiinţei umane ar fi fost catastrofale.

Attila era cel mai temut duşman al romanilor; el le interzicea oamenilor săi să trăiască pe teritoriul roman sau să cumpere bunuri romane. Când a invadat teritoriile ocupate de aceştia, a inversat procesul de romanizare, demolând construcţiile romane, şi a luat mii de kilograme de aur din capitala imperiului ca tribut. În anul 452, când Roma însăşi se afla sub presiunea hunilor, împăratul l-a trimis pe Leon, episcopul Romei, să-l întâlnească pe Attila. Cei doi au negociat un acord în virtutea căruia Honoria, fiica împăratului, avea să se mărite cu Attila, aducându-i o dotă de mii de kilograme de aur. Hunul a fost convins că astfel îşi împlinise ambiţia de a cuceri Imperiul Roman şi de a stăpâni lumea.

Attila şi poporul său practica şamanismul. În toate bătăliile duse, el era îndrumat – înţelept, după cum s-a văzut – de preoţii lui şamani. Groaza stârnită de hoardele hune pornite la luptă era amplificată de urletele câinilor, de zăngănitul armelor, de dangătul clopotelor şi sunetul goarnelor. Toate acestea aveau menirea de a chema în ajutor armatele morţilor, stafiile strămoşilor, pentru a lupta alături de ei. De asemenea, invocau sufletele colective ale animalelor carnivore, lupi şi urşi, cerându-le să intre în trupurile lor şi să le confere puteri supranaturale.

Fiindcă discutăm despre năvălirile barbare dinspre răsărit, este momentul să ne oprim puţin şi să analizăm problema şamanismului. Termenul „şaman“ provine dintr-un cuvânt mongol-tungus care înseamnă „cel ce cunoaşte“.

Din vremea năvălirilor barbare până în prezent, șamanii au utilizat o serie de tehnici – Mircea Eliade le numea „tehnici arhaice ale extazului” – menite să le inducă o stare de transă: dansuri și bățai ritmice de tobă, respirația accelerată, automutilarea, privarea senzorială, deshidratarea, lipsa de somn; la acestea se adăugau ingestia unor plante psihoactive, printre care ayahuasca, ciuperca numită cornu-secarei și cactusul peyote. Studii recente efectuate, printre alții, de William Emboden, profesor de biologie la Universitatea Statului California, sugerează că drogurile erau utilizate pentru a induce stări de transă și în școlile misterelor – de pildă *kykeon*-ul la Eleusis și apa de nufăr albastru luată împreună cu opiu și rădăcină de mătrăgună în Egiptul antic.

Cercetătorii au izolat recent o enzimă în creier, capabilă să inducă asemenea stări de transă. Studiile par a sugera că 2% din oameni au niveluri cerebrale de dimetil-triptamină suficient de mari pentru a declanșa stări de transă spontane și involuntare. Se pare de asemenea că acest nivel este mai ridicat până la vârsta adolescenței, când are loc un proces de cristalizare ce afectează glanda pineală și funcția acesteia. Noi, ceilalți 98%, trebuie să apelăm la aceste tehnici străvechi sau la altele similare.

Antropologii au constatat că relatările experiențelor de tip șamanic specifice diverselor culturi indică o succesiune de stadii identice. La început survine o blocare a lumii exterioare, a simțurilor, însoțită de senzația unei călătorii în întuneric. Adesea este resimțită o durere puternică, de parcă trupul fizic este dezmembrat.

În al doilea rând, apar o mare de lumini, de cele mai multe ori însoțită de o rețea mobilă de tipare geometrice – matricea.

În a treia etapă, aceste tipare prind formă, de obicei șerpi și ființe pe jumătate oameni, jumătate animale, deseori cu trupuri pliabile și semitransparente.

În cele din urmă, când transa se destramă, șamanul rămâne cu senzația unor puteri supranaturale, cu capacitatea de a tămădui, cunoștințe despre dușmani, abilitatea de a influența telepatic animalele și cu darul profeției.

Toate acestea par a corespunde cu relatările privind inițierea în școlile misterelor, despre care am discutat deja. Gregg Jacobs de la Harvard Medical School spunea că „prin utilizarea tehnicilor șamanice ne putem induce puternice stări ancestrale de conștiință”.

Dar din punctul de vedere al adepților moderni ai ezoterismului, exemplul șamanismului nu ne va ajuta prea mult să înțelegem școlile misterelor și societățile secrete. Multe dintre picturile produse în cadrul culturilor șamanice ca mod de redare a transelor sunt uimitor de frumoase, dar nu oferă o panoramă la fel de vastă și de impresionantă a lumii spirituale precum cea de pe plafoanele unor temple ca Edfu și Philae. Mai mult decât atât, ființele întâlnite de șamani par a fi de nivel inferior, nicidecum zeii planetari cu care comunicau preoții din temple.

Prin urmare, după părerea practicanților actuali ai ezoterismului, orice tip de șamanism – fie cel din trecut, al hoardelor de huni ori de mongoli, fie cel practicat de *sangoma* în Africa de Sud astăzi – constituie o degenerare a unei viziuni primordiale odinioară magnifice.

Vedem deci încă o dată că, în cadrul istoriei secrete, totul este invers, cu susul în jos. În istoria convențională, primele stadii ale religiei au fost marcate de animism și

totemism, dezvoltându-se apoi până la cosmologiile complexe ale marilor civilizații antice. Conform istoriei secrete, viziunea primordială a omenirii era una sofisticată, complexă și extraordinară, abia ulterior degenerând în animism, totemism și șamanism.

Triburile conduse de Attila practicau un șamanism ce le oferea un acces la lumea spiritelor pe care mulți clerici l-ar invidia, dar era vorba despre un acces într-o stare atavică. Acesta contravenea impulsului spre evoluția conștiinței umane determinat de Pitagora și Platon, impuls căruia Isus Cristos și Sfântul Pavel îi conferiseră o nouă direcție. Țelul acestei evoluții era unul splendid, acela ca oamenii să se poată bucura de forța și superioritatea lor intelectuală individuală și să fie capabili să se deplaseze în mod liber, cu dragoste și cu forță, nu doar în lumea materială, ci și în cea a spiritelor.

Ingerarea halucinogenelor este, desigur, o parte importantă a practicilor șamanice moderne, dar ca modalitate de contactare a lumii spirituale este interzisă de majoritatea reprezentanților de seamă ai ezoterismului modern. Scopul pe care ei îl urmăresc este acela de a trăi experiența lumilor spirituale cu ajutorul facultăților intelectuale nestânjenite de nimic, ci chiar accentuate. A pătrunde în lumea spiritelor cu ajutorul drogurilor, pe de altă parte, înseamnă a o face fără pregătirea corespunzătoare și riscă să deschidă un portal către o dimensiune infernală, care apoi refuză să se mai închidă.

În anul 453, când se pregătea de nunta cu o tânără de neam ales, deși avea deja sute de soții, Attila era un bărbat în floarea vârstei și în plină vigoare, pe punctul de a desăvârși prăbușirea Imperiului Roman.

Fragila apariție timpurie a unui nou stadiu al conștiinței umane avea să fie însă retezată din rădăcină. A doua zi dimineață, Attila a fost găsit mort. Suferise o masivă hemoragie nazală.

„Cred tocmai pentru că este absurd.“ Aceste celebre cuvinte ale primului părinte de limbă latină al Bisericii, Tertullian, i-au influențat pe numeroși gânditori de la sfârșitul secolului al XIX-lea și din prima jumătate a veacului următor.

Ne putem imagina cât de absurdă trebuie să i se fi părut viața unui cetățean al Imperiului Roman în perioada declinului acestuia. Omul trăia într-o lume lipsită de orice magie, o lume în care marile certitudini spirituale pe care fuseseră fundamentate civilizațiile antice păreau îndoielnice; ele nu mai corespundeau experienței lui actuale. Pan murise demult, iar oracolele tăcuseră. Dumnezeu și zeii păreau a nu fi altceva decât niște biete idei goale, abstracte, în vreme ce adevărata viață ideatică, viguroasă, era dusă pe tărâmul științei și tehnologiei, în domeniul teoriilor atomice ale lui Lucretius și al unor uimitoare proiecte ingineresti – apeducte, sisteme de asanare și drumuri lungi de mii de kilometri – care se concretizau pretutindeni în jur. Certitudinile spirituale fuseseră înlocuite de realitatea dură, politică și economică.

Și totuși, dacă cetățeanul în cauză ar fi vrut să asculte de imboldurile spiritului său interior, ar fi putut observa că această măcinare seacă și mecanică a roților necesității, acest nou mod de a fi al lumii scotea în evidență ceva cu totul opus, ceva numit pretutindeni altundeva „calea fără nume“. Dacă acest cetățean ar fi ales să nu se închidă în fața ei, ar fi putut sesiza sugestiile venite din partea filoanelor de gândire interioară.

În acest punct critic al existenței, trecem din epoca școlilor misterelor în cea a societăților secrete, de la cursul istoriei dirijat de elitele politice la ceva mult mai subversiv, venit din subteran. O nouă stare pune stăpânire pe viața afectivă a inițiaților, o stare ilustrată de viața comediantului lui Dumnezeu, Francisc din Assisi, de bufonii pieselor lui Shakespeare și în operele ușor moralizatoare ale lui Rabelais, în *Călătoriile lui Gulliver*, în *Alice în Țara Minunilor* sau în lucrările lui Kurt Schwitters*.

Ca răspuns la o întrebare referitoare la ce anume înseamnă Zen, un călugăr a ridicat un deget. Un elev din clasă a început să-l maimușărească și după aceea, ori de câte ori cineva discuta despre învățăturile respectivului călugăr, băiatul ridica degetul, în batjocură. La ora următoare de curs însă, călugărul s-a repezit la el și i-a tăiat degetul cu pricina. Tânărul a luat-o la fugă, țipând, dar monahul l-a strigat. Băiatul s-a întors și s-a uitat spre călugăr, iar călugărul, privindu-l fix, a ridicat un deget.

În acea clipă, tânărul a primit iluminarea.

Această *conte cruel* nu este un episod istoric, ci doar una dintre clasicele fabule Zen, formulate în epoca în care hemoragia nazală l-a răspus pe Atila. Capacitatea de gândire abstractă era în curs de dezvoltare de mai puțin de o mie de ani, inspirată fiind de Pitagora, Confucius și Socrate. Budismul se răspândise din India în China, odată cu vizita celui de-al douăzeci și optulea patriarh budist Bodhidharma. În următoarele două secole, budismul și taoismul au fuzionat în China, creând o filozofie a iluminării spontane, intuitive, numite *tch'an* – sau Zen, așa cum va fi numită ulterior în Japonia.

Tch'an a adus cu ea un nou sentiment prevenitor al limitărilor gândirii abstracte.

Băiatul și colegii lui s-au străduit în înțelegă ce voia călugărul să spună. Ni-i putem imagina încrețindu-și frunțile în încercarea de a dobândi iluminarea pe cale rațională, cu ajutorul creierului. Deodată însă, tânărul poate percepe lumea din perspectiva unei stări alterate de conștiință, din punctul de vedere al conștiinței vegetale care își are sediul nu în craniu, ci în zona plexului solar. Prin intermediul acestei conștiințe vegetale suntem conectați, individual, cu toate celelalte ființe vii din univers. Conexiunile pot fi imaginate ca niște lujeri ai marelui copac cosmic, fiecare plex solar fiind o floare a copacului. Privită dintr-un alt unghi, conștiința vegetală este de fapt o altă dimensiune, lumea dintre lumi și poarta către tărâmurile spirituale. Conștiința, această „lumină aflată dincolo de lumina intelectului“, pentru a-l cita pe Sfântul Augustin, este cea în care trebuie să se afunde cel ce dorește să devină iluminat.

Băiatul atinge iluminarea fiindcă din punctul de vedere al acestei forme diferite de conștiință, degetul călugărului îi aparține și lui în egală măsură. Categoriile filozofice normale ale gândirii raționale nu pot reda în mod sugestiv această idee.

Hohotele de râs nu pot fi stăpânite atunci când percepem universul cu susul în jos și cu dosul în afară. La începutul celei de-a doua jumătăți a secolului al V-lea, în lume a apărut un nou sens al absurdului și, de atunci înainte, marii inițiați ai societăților secrete, în Occident și în Orient deopotrivă, vor avea de fiecare dată o „tușă“ de Zen.

* Pictor german, 1887–1948, care a încercat diverse genuri artistice, fiind cunoscut îndeosebi pentru colajele realizate (n. tr.).

Sub conducerea unui lider puternic, Iustinian, Imperiul Bizantin s-a extins, recuperând teritorii de la neamurile barbare. Iustinian a închis și ultimele școli de filozofie elenă, astfel încât maestrul acestora au plecat în exil, luând cu ei texte precum scrierile lui Aristotel, printre acestea aflându-se și tratatul său de alchimie, acum pierdut. Mulți dintre ei au ajuns în Persia, unde regele Chosroes visa să fondeze o mare academie, precum cea care pusese bazele civilizației elene. Într-un tumult intelectual ce includea elemente din neoplatonism, gnosticism și ermetism, metodologia aristoteliană a fost aplicată deopotrivă lumii materiale și celor spirituale. Astfel a început epoca de aur a magiei arabe.

Toți am fost vrăjiți în copilărie de o imagine sau alta a magiei: duhuri atotputernice, lămpi fermecate și abracadabra. Aceste povești au început să-și țeară influența magică asupra istoriei lumii în secolul al VI-lea; circulau atunci zvonuri despre roboți și mașini zburătoare, despre comori de aur ce nu se sfârșeau niciodată, despre farmece și formule magice înscrise în cărți interzise.

În scurt timp, lumea întreagă a căzut pradă vrăjii Arabiei, pe măsură ce aceste cărți au fost publicate pretutindeni: cărți ce conțineau șapte ale demonilor.

EPOCA ISLAMULUI

MAHOMED ȘI GAVRIL • BĂTRÂNUL DIN MUNȚI • HARUN AL
RAȘID ȘI CELE O MIE ȘI UNA DE NOPTI • CAROL CEL MARE
ȘI PARSIFAL • CATEDRALA DIN CHARTRES

Un personaj sumbru și întunecat privea din lumea spiritelor în jos, spre aceste noi evoluții.

În anul 570, la Mecca se naștea un copil pe nume Mahomed. La vârsta de șase ani, băiatul și-a pierdut ambii părinți și a fost luat ucenic de un păstor. Crescând, a devenit un tânăr lat în umeri, cu păr negru, cârlionțat, și o barbă prin care străluceau dinți orbitor de albi. Conducător de cămile fiind, transporta parfumuri și mirodenii din Mecca în Siria. Când a împlinit douăzeci și cinci de ani, s-a căsătorit cu o văduvă înstărită din Mecca, devenind astfel unul dintre cei mai bogați și mai respectați locuitori ai orașului.

Deși, într-un fel, recăștigase tot ce pierduse prin moartea părinților, Mahomed era nemulțumit. În centrul religios al cetății se afla o bucată mare de granit negru numită Kaaba, despre care în unele tradiții se spune că ar fi căzut pe Pământ din sistemul stelar Sirius. În epoca respectivă, Arabia era populată de triburi șamanice, fiecare venerându-și propriile divinități și spirite. În mijlocul ei, alături de Kaaba, se afla un cort sacru, în care erau adăpostiți sute de idoli. Mecca era de asemenea înjosită de vânzarea apei sfinte, luate dintr-un izvor pe care Ismael îl făcuse să țâșnească din nisip. Pentru Mahomed, toate acestea denotau lipsă de disciplină și de strictețe; vedea în jurul lui oameni preocupați numai de câștigurile materiale, de jocurile de noroc, de băutură și de călărie.

Ducându-și caravanele de cămile în locuri precum Siria și Egipt, auzise relatări despre iudaism și despre Isus Cristos. Episodul alungării zarafilor din Templu i-a dat oare idei? În orice caz, Mahomed s-a convins că Arabia are nevoie de un profet, de cineva ca Isus, care să elibereze oamenii de superstiții și de corupție morală, unindu-i în vederea unui țel cosmic unic.

Într-o zi, Mahomed ședea printre dealurile din jurul orașului Mecca, cugetând mâhnit la posibilitățile de realizare a acestui deziderat, când în față i-a apărut un înger, care i-a spus: „Eu sunt arhanghelul Gavriil.“ Apoi i-a arătat o tăbliță din aur și i-a cerut s-o citească. Mahomed a protestat, replicând că este analfabet, dar la insistențele

îngerului, a constatat că putea citi. Așa au început dialogurile care vor constitui ulterior miezul Coranului. Mai târziu, Mahomed s-a întors în oraș și a început să predice despre cele învățate de la Gavriil, vorbind cu sinceritate și cu o forță irezistibilă. Iată în ce termeni direcți își rezuma el crezul:

Învățăturile mele sunt simple.
 Allah este unicul Dumnezeu.
 Mahomed este profetul lui.
 Renunță la idolatrie.
 Nu fura.
 Nu minți.
 Nu ponegri.
 Și nu te îmbăta niciodată.
 Dacă urmezi învățăturile mele, urmezi islamul.

Când a fost provocat să facă o minune pentru a dovedi că propovăduirea sa este de inspirație divină, a refuzat, spunând că Allah a ridicat cerurile fără a recurge la pi-laștri, a făcut Pământul, râurile, smochinul, curmalul și măslinul și că aceste *lucruri* sunt în sine minuni suficiente.

Putem auzi în acest materialism extatic primele șoaapte ale epocii moderne.

În cursul conversațiilor angelice, Gavriil i-a cerut lui Mahomed să aleagă o băutură înviorătoare, iar el s-a hotărât asupra laptelui, pe care ocultiștii îl numesc „sucul Lunii“. Astfel, în islam alcoolul avea să fie interzis.

Din punct de vedere ezoteric, semnificativ este faptul că îngerul care i-a dictat Coranul a fost Gavriil, în mod tradițional arhanghelul Lunii. Allah este numele musulman al lui Iehova, marele zeu al Lunii și al gândirii. Astfel, Gavriil vestește capacitatea gândirii de a ține în frâu patimile umane și de a potoli fantezia, iar zeul ei este marea divinitate a lui „să nu faci“, reprezentată în iconografia musulmană prin intermediul semilunii.

Gândirea este un proces letal, care secătuiește energiile dătătoare de viață. În Evul Mediu – epoca islamului – era necesară reprimarea impulsurilor sexuale dacă se dorea creșterea capacității de gândire. Iar pentru a sugruma mlădițele fanteziei gnostice, liderii religioși și-au impus autoritatea asupra populației.

Din perspectiva istoriei occidentale convenționale, în perioada de mijloc a Evului Mediu, Europa era țința atacurilor din partea barbarilor musulmani. Din punctul de vedere al istoriei ezoterice, adevărul este mai degrabă imaginea în oglindă a acestei percepții. Impulsurile activate în această perioadă, cele care aveau să se intensifice și să transforme Europa și de fapt întreaga omenire, au venit dinspre islam.

Propovăduirea lui Mahomed în piața orașului Mecca a determinat un complot menit să-l ucidă. Pentru a-și putea organiza susținătorii, Mahomed a fugit, împreună cu

Grotele părinților din deșert, într-o gravură de la începutul secolului al XIX-lea. Trăind în izolare, părinții din deșert practicau tehnici extreme ce aveau rolul de a le facilita accesul la lumea spiritelor, un mod de viață ce avea să genereze mișcarea monastică. Sfântul Anton cel Mare, cel mai de seamă dintre părinții din deșert, rămânea vreme îndelungată în câte un mormânt, într-o stare ca de transă. O dată, sfântul l-a sfătuit pe un bărbat să se acopere cu carne. Când a fost sfâșiat de câinii sălbatici, omul a aflat astfel cum va fi să fie atacat de demoni dincolo de mormânt. În episodul cunoscut ca „îspitirea Sfântului Anton”, acesta a intrat în sfera Lunii, numită și kamaloca, sau purgatoriu, și acolo a avut o viziune a diavolului: un negru înalt, cu capul în nori. De asemenea, a văzut îngeri care puteau îndruma unele spirite umane dincolo de atingerea diavolului.

discipolul său, Abu Bakr, la Medina. În anul 629, s-a întors la Mecca și în următorii patru ani, până la moartea sa, a obținut controlul asupra întregului teritoriu al Arabiei. Când Abu Bakr i-a succedat, cu titlul de „calif”, voința de noi cuceriri a continuat să se manifeste cu o rapiditate uimitoare.

Una dintre condițiile necesare pentru ca o religie să aibă succes este aceea de a *lucra în lume* – altfel spus, de a aduce beneficii materiale. Combinația dintre monoteismul radical al lui Mahomed și metodologia științifică aristoteliană, care marcase deja gândirea arabă, avea să se propage rapid în întreaga lume, din Spania până la frontierele Chinei.

Absorbind noile idei și totodată răspândindu-le, arabii au intrat în contact cu zoroastrismul, budismul, hinduismul și știința chineză, inclusiv cu modul de fabricare a hârtiei. Astfel, au înregistrat progrese deosebite în astronomie, medicină, fizică și matematică, înlocuind dificilele cifre romane cu sistemul pe care îl folosim și în prezent.

Conform propriilor sale precepte, sufismul are rădăcini străvechi, chiar primordiale. Unele tradiții îi stabilesc originile în Confreria Saramong – sau Frația Albinei – fondată

în Caucaz în timpul primei migrații post-Atlantida. Mai târziu a fost influențată, fără îndoială, de gnosticism și neoplatonism.

Dacă în perioada sa de vârf a existat în islam o tendință spre dogmatism și paternalism, sufismul a constituit un impuls contrar, o fascinație pentru diversele manipulări uneori perverse și paradoxale ale spiritului. Islamul ezoteric îndemna individul să se lase pradă laturii feminine, afective, a vieții spirituale, care și-a găsit exprimarea în poezia sufită.

O altă problemă importantă în sufism este aceea referitoare la „eu“. Conform principiilor sale, ceea ce noi considerăm în general a fi sinele nostru este de fapt o entitate ce funcționează independent de noi, constituită în principal din temeri, atașamente false, prejudecăți, antipatii, invidii, obișnuințe, preocupări și compulsii. Practicile sufite presupun în mare parte distrugerea acestui eu fals, a acestei voințe nereale.

„Dumnezeu îi este omului mai aproape decât vena lui jugulară“, susține un verset din Coran (50:16), însă distrași fiind de eul nostru fals, nu conștientizăm acest lucru.

Marele reprezentant al sufismului Ibn Arabi susținea că învățător sufite este cel ce dezvăluie eul sinelui.

Practicile recomandate de un astfel de învățător sufite cuprind exerciții de respirație și folosesc muzica pentru atingerea unor stări alterate de conștiință. Discipolii sufismului deprind și procesul uneori dureros de „trezire“, de conștientizare a curentului cosmic, mistic, ce străbate ființa umană, devenind astfel mai vii.

Fiindcă se deschid în totalitate în fața acestui curent mistic, sufiții pot fi aprigi, impredictibili și derutanți. Vom vedea în continuare că sufismul a exercitat o influență amplă, și totuși în mare măsură nerecunoscută, asupra culturii occidentale.

Cumnatul lui Mahomed, Ali, era pentru el ceea ce fusese Ioan pentru Isus Cristos, primind la rândul lui și transmițând mai departe învățăturile secrete. Sufiții se supuneau legii islamice, dar o considerau a fi doar stratul exterior al principiilor ezoterice.

Împreună cu fiica lui Mahomed, Fatima, Ali a pus bazele așa-numitului Imperiu Fatimid, ce cuprindea o regiune întinsă din Africa de Nord, inclusiv Cairo; aici cei doi au fondat o școală a filozofiei ezoterice: Casa Înțelepciunii. În cadrul ei existau șapte grade inițiatice. Candidații dobândeau cunoștințe atemporale și puteri secrete. Sir John Woodruffe, traducător din secolul al XIX-lea al unor texte tantrice, a adus totodată la lumină o tradiție sufită cu o imagine similară a fiziologiei oculte. Conform acesteia, centrul de putere al ființei umane are nume interesante, precum Inima de Cedru sau Inima de Crin.

Unul dintre inițiații Casei Înțelepciunii a fost Hassan-I Sabbah, celebrul Bătrân din munți. El a fondat o mică sectă care, în anul 1090, a cucerit castelul Alamut din munții aflați la sud de marea Caspică, în actualul Iran. Din această fortăreață montană, Hassan își trimitea „agenții secreți“ în lumea întreagă pentru a-i îndeplini ordinele, exercitând astfel un control de maestru păpușar asupra conducătorilor din regiuni îndepărtate. Acești Hasishim – asasini – ai lui se infiltrau la curțile și în armatele străine. Toți cei care nutreau măcar *gândul* de nu i se supune erau găsiți, a doua zi dimineață, morți.

Imaginea occidentalilor cu privire la Hassan este deformată, fără îndoială, de un fragment din relatările de călătorie ale lui Marco Polo. Acesta afirma că Bătrânul din

munți le dădea tinerilor săi adepți anumite droguri care îi adormeau vreme de trei zile. Când se trezeau, constatau că se află într-o grădină minunată, despre care li se spunea că este paradisul. În jurul lor se aflau fete frumoase, care cântau și le satisfăceau toate dorințele. După alte trei zile, tinerii erau din nou adormiți, iar la trezire erau aduși în fața lui Hassan, convinși că Bătrânul avea puterea de a-i trimite oricând înapoi în paradis. Astfel, când Hassan voia ca o persoană anume să fie ucisă, asasinii săi îi îndeplineau imediat dorința, știind cu siguranță că paradisul le va fi răsplata.

În realitate, Hassan interzicea cu tărie toate narcoticele și băuturile alcoolice, executându-și chiar un fiu pe care îl prinsese beat. De asemenea, interzicea muzica. Printre ai săi, avea deopotrivă renumele unui sfânt și alchimist, capabil să controleze evenimentele din lumea întreagă prin mijloace supranaturale, deși după ce și-a stabilit cartierul general la Alamut, nu și-a mai părăsit camera decât de două ori.

În secolul XX, arhetipul omului ce pare nebun, dar controlează în realitate întreaga lume din celula sa, a fost ilustrat de personajul dr. Mabuse în filmele profund ezoterice ale lui Fritz Lang.

Harun al Rașid a fost un alt reprezentant extraordinar al epocii. Devenit calif după ce abia împlinise douăzeci de ani, a transformat în scurt timp Bagdadul în cel mai frumos oraș al lumii, construind un palat de o splendoare nemaîntâlnită, deservit de sute de curteni și sclavi, plus un harem. Era un loc al materialismului strălucitor, în care omul putea experimenta toate plăcerile cunoscute în lume, plictisindu-se de ele și jinduind la ceva nou.

Potentatul oriental cu turban din imaginația noastră și totodată califul din cele *O mie și una de nopți*, el i-a atras la curtea sa pe toți marii scriitori, artiști, gânditori și savanți ai epocii sale. Se spunea că, la fel ca în *O mie și una de nopți*, părasea uneori, strecurându-se pe o ușă secretă, palatul, deghizat, pentru a trage cu urechea și a afla ce gândesc cu adevărat supușii săi.

Intr-una dintre cele mai frumoase povești, un pescar de pe marea Roșie găsește în plasele scoase din apă o oală mare de fier. Când o ridică la bord, vede că este decorată cu triumhiurile suprapuse ale Pечеții lui Solomon. Curios din fire, pescarul deschide oala și, în clipa aceea, un soi de fum negru se ridică din ea și acoperă cerul, astfel că în jur nu se mai vede nimic, decât întuneric. Apoi fumul se condensează, luând forma monstruoasă a unui djinn care îi spune pescarului că a fost închis în oală de Solomon și adaugă că, după două sute de ani, a jurat să-l îmbogățească pe cel ce avea să-i redea libertatea; după cinci sute de ani, și-a făgăduit sieși că-i va da eliberatorului său putere, iar după o mie de ani, a făcut legământ că-l va ucide pe cel care-l va elibera. Așa că îi cere omului să se pregătească de moarte. Pescarul însă răspunde că nu crede că djinnul a fost cu adevărat închis în oală, iar acesta, pentru a-i dovedi, se transformă din nou în fum și, răsucindu-se cu o mișcare lentă, intră înapoi, moment în care, desigur, pescarul pune capacul la loc.

Povestea, ce pare doar o istorioară naivă pentru copii, este considerată de ocultști ca fiind plină de semnificații ezoterice. Termenul „djinn” înseamnă „a se ascunde”,

iar populațiile arabe cultivau cu asiduitate o metodologie teoretică și practică de abordare a acestor entități despre care se spunea că sălășluiesc în case părăsite, în fântâni și sub poduri. De asemenea, bine cunoscută era și practica de a închide spirite și demoni în amulete, inele și pietre, cu ajutorul unor sigilii magice precum Pecetea lui Solomon. În Evul Mediu, aceste tradiții, în mare parte de origine arabă și referitoare îndeosebi la conferirea de puteri deosebite talismanelor, prin mijloace astrologice, aveau să fie reunite în numeroase tratate celebre de magie neagră. Cel mai important dintre ele, intitulat *Picatrix*, avea să-și pună amprenta asupra multora dintre personalitățile influente ale acestei istorii, precum Trithemius, Ficino sau Elias Ashmole.

Rumi a devenit cel mai de seamă poet sufit de la curtea lui Harun al Rașid. Chiar și în copilărie, era o prezență deconcertantă. La vârsta de șase ani a început să postească și să aibă totodată viziuni. Se spune că într-o zi se juca împreună cu un grup de copii care alergau după o pisică, de pe un acoperiș pe altul. Rumi a protestat, spunând că oamenii ar trebui să fie mai ambițioși decât animalele, după care a dispărut. Când ceilalți copii au început să țipe, speriați, a reapărut brusc în spatele lor; avea o privire stranie și a declarat că spirite cu mantii verzi îl duseseră în alte lumi. Mantii verzi ar fi putut fi umbra Celui Verde, El Khidir, o ființă capabilă să se materializeze și să se dematerializeze după bunul ei plac. Sufiții susțin că Cel Verde vine în ajutorul persoanelor care au o misiune specială.

La vârsta de treizeci și șapte de ani, devenit profesor universitar, Rumi era adorat de studenți. Într-o zi călărea pe calul său, urmat de învățăcei, când a fost oprit de un derviş. Shamsi Tabriz era cunoscut pentru faptul că îi insulta pe șeici și pe clerici, fiindcă nu se lăsa îndrumat decât de Dumnezeu, fapt care îl făcea să fie o prezență imprevizibilă și uneori copleșitoare, chiar zguduitoare.

Cei doi s-au îmbrățișat și au plecat împreună să locuiască într-o chilie, unde au meditat vreme de trei luni. Fiecare a văzut în ochii celuilalt ceea ce căuta. Dar studenții lui Rumi au devenit atât de invidioși, încât într-o zi l-au pândit pe Shamsi și l-au înjunghiat mortal.

Distrus, Rumi a plâns și a slăbit. Era de neconsolat. Apoi, într-o zi, în vreme ce mergea pe stradă, a trecut prin fața atelierului unui aurar și a auzit bătaia ritmică a ciocanului pe metal. A început și el să repete numele lui Allah și, brusc, a început să se rotească, pradă extazului. Așa a apărut ordinul sufit al dervișilor, sau Mellevi.

Splendida civilizație arabă constituia deopotrivă un motiv de fascinație și de groază pentru Europa medievală. Călătorii se întorceau din Arabia povestind despre viața la curte, despre sute de lei ținuți în lesă, despre un lac de mercur pe care plutea un pat din piele umflat cu aer și fixat cu benzi de mătase de patru coloane de argint aflate în colțuri. Cel mai des se vorbea despre o miraculoasă grădină mecanică din metale prețioase, cu păsări de asemenea mecanice, care zburau și cântau. În mijlocul ei se înălța un copac de aur cu fructe din pietre prețioase uluitor de mari, ce reprezentau planetele.

Pentru mulți, aceste minuni păreau a avea un caracter necromantic; ele existau undeva la granița dintre magie și știință. O explicație parțială, cel puțin, poate fi regăsită

într-o descoperire făcută la Bagdad în 1936. În timp ce excava sistemul de canalizare al unui palat, arheologul german Wilhem Koenig a descoperit un obiect pe care l-a identificat cu o baterie electrică primitivă și care data cel puțin din perioada Evului Mediu. Când o colegă a sa a confecționat o replică a obiectului, a constatat că bateria putea genera un curent electric cu ajutorul căruia a acoperit cu aur o figurină din argint în mai puțin de o jumătate de oră.

În anul 802, Harun al Rașid i-a trimis împăratului Carol cel Mare în dar mătăsuri, candelabre din alamă, parfumuri și piese de șah din fildeș, un elefant și un ceas cu apă, care marca orele prin căderea unor bile de bronz într-un bol și prin ieșirea unor mici cavaleri mecanici pe niște ușițe. Era un dar menit să-i demonstreze împăratului superioritatea științelor arabe și puterea imperiului arab.

Dacă nu ar fi existat trei generații de regi franci, se prea poate ca islamul să fi șters creștinismul de pe fața Pământului.

Născut în anul 742, Carol cel Mare a moștenit sulita lui Longinus, cea cu care fusese străpunsă coasta lui Isus pe cruce. Carol ținea sulita lângă el zi și noapte, convins că aceasta îi conferea capacitatea de a prevedea viitorul și de a-și făuri propriul destin. În primul deceniu al secolului al IX-lea, el a înregistrat numeroase victorii împotriva musulmanilor. Cu ajutorul sabiei sale sfinte, Joyeuse, i-a împiedicat să invadeze partea de nord a Spaniei și a protejat totodată drumul urmat de pelerini spre Santiago de Compostela.

Carol cel Mare avea o înfățișare impunătoare. Înalt de mai bine de doi metri, cu ochi albaștri, scânteietori, era un om cu obiceiuri simple, modeste, care a izbutit să-și afirme însă voința asupra istoriei lumii. Pe lângă faptul că ideea sa privind o Europă fortificată a menținut sentimentul identității creștine în fața năvălirilor islamice, împăratul a încercat să-și protejeze supușii de tirania și corupția aristocrației.

Din scrierile unuia dintre marii magi ai Renașterii, Trithemius, abate de Sionheim, aflăm strania poveste a Sfântului Vehm, sau Tribunalul Secret al Judecătorilor Liberi, înființat de Carol cel Mare în anul 770 și care se baza pe semne și cifruri secrete, menite să-i țină departe pe neinițiați. Numiți uneori și Soldații Secreți ai Luminii, acești oameni mascați ținutau o somație pe porțile de intrare în castelul vreunui nobil ce se credea mai presus de lege. Unii dintre cei vizați ignorau somația și încercau să se protejeze cu ajutorul gărzilor de corp, dar în mod inevitabil sfârșeau uciși de pumnalul caracteristic, în formă de cruce, al Sfântului Vehm.

Cel care alegea să se supună somației se prezenta noaptea, singur, la locul desemnat, de obicei o răspântie izolată. Oameni mascați își făceau apariția și îi puneau o glugă pe cap, după care îl duceau la un interogatoriu. La miezul nopții, gluga îi era scoasă și nobilul constata, probabil, că se află într-o vastă criptă, în fața Judecătorilor Liberi, mascați și înveșmântați în negru. Apoi îi era citită sentința.

Această organizație secretă nu avea la bază în mod vădit o filozofie ezoterică sau ocultă, dar tema criptei face trimitere la legendele conform cărora Carol cel Mare ar fi fost inițiat într-o incintă subterană.

Chemarea la rugăciune. Un puternic impuls al modului de gândire invers, cu susul în jos, a pătruns în lume odată cu sufismul. „Adevărul îl cântă la rândul lui pe Cântător.”

P.L. Travers, creatorul lui Mary Poppins, a fost discipolul lui G.I. Gurdjieff, mistic din secolul XX influențat la rândul lui atât de sufiți, cât și de lamași tibetani. Personajul Mary Poppins – în cărți mai degrabă decât în transpunerea cinematografică mai sentimentală – amintește bine de un credincios sufist, deconcertant prin capacitatea sa de a întoarce lumea cu susul în jos și cu dosul în afară și de a flexibiliza legile naturii.

Enchiridion al papei Leon era o carte de formule magice, printre care și unele ce protejau de otrăvă, foc, furtuni și animale sălbatice. Volumul a apărut în cadrul istoriei ezoterice la începutul secolului al XVI-lea, dar se spune că ar fi fost purtat cu sine mereu de Carol cel Mare, care îl ținea asupra sa într-un săculeț din piele. O notă de autenticitate a acestei povești rezidă în faptul că primul capitol al Evangheliei după Sfântul Ioan a fost inclus în *Enchiridion*, ca fiind cea mai puternică formulă magică din cuprinsul său. Versetele respective sunt folosite și astăzi de unii reprezentanți ai ezoterismului.

Dovezi mai solide ale gândirii de tip inițiat a lui Carol cel Mare pot fi văzute la capela din Aachen (Aix-la-Chapelle). Adăugată la palatul lui Carol cel Mare, era cea mai mare construcție de la nord de Alpi. Forma sa octogonală străjuiește zidurile menite să înconjoare Noul Ierusalim, în conformitate cu numerologia ezoterică a Apocalipsei Sfântului Ioan. Intrarea se face pe Poarta Lupului, numită astfel după lupul legendar care a smuls, prin șiretlic, capela din posesia diavolului. Privirile vizitatorului se înalță spre galeria de la primul nivel, unde se află impunătorul tron al sfântului împărat roman, construit din lespezi simple de marmură albă. În centrul capelei, un sicriu din aur masiv conține osemintele lui Carol cel Mare. Deasupra lui, „Cununa Luminilor“, un uriaș candelabru circular pare a fi chakra coroană, aprinsă.

Una dintre realizările lui Carol cel Mare este aceea de a-i fi reunit pe marii cărturari ai creștinismului, în încercarea de a rivaliza cu cei de la curtea lui Harun al Rașid. Poate cel mai de seamă dintre aceștia a fost Alcuin din York.

Conexiunea engleză este semnificativă în cadrul istoriei secrete. Spiritul regelui Arthur este viu în povestea lui Carol cel Mare. Suveranul este apărătorul credinței, cel care îi ține pe păgâni departe cu ajutorul unei arme ce-i conferă invincibilitate și al unui cerc de cavaleri credincioși – sau paladini, în cazul lui Carol cel Mare.

Am văzut că regele Arthur a trăit de fapt în Epoca Fierului, fiind un adept al zeului Soare într-o epocă a întinericului. Legendele Graalului, incluse în canonul religios în vremea lui Carol cel Mare, au la bază evenimente istorice.

Am putea presupune că povestea lui Parsifal este o alegorie, dar conform istoriei secrete, el a fost un om în carne și oase, o reîncarnare a lui Mani, cel care a fondat, în secolul al III-lea, maniheismul. Deși nu știa acest lucru, era nepotul unuia dintre paladini lui Carol cel Mare, Wilhelm de Orania, care a luptat împotriva sarazinilor la Carcassonne, în anul 783. Musulmanii au fost înfrânți atât de categoric, încât s-au retras din Franța în Spania.

Crescut pentru a deveni pădurar, Parsifal trăia împreună cu mama lui în adâncul codrilor, departe de strălucirea vieții de la curte și de pericolele cavalerismului. Nu știa cine îi e tată sau unchi. Nu avea să devină niciodată un cavaler precum Roland, celebru în vremea sa, ale cărui fapte de vitejie erau renumite și celebrate în înscrisurile oficiale; dar faptele sale „locale“, bătlăliile sale personale, aveau să schimbe cursul istoriei.

Intr-o zi, Parsifal se juca singur în pădure, când un grup de cavaleri trecu pe lângă el. Episodul este descris de Chrétien de Troyes într-un fragment ce aprinde imaginația cititorului:

Frunzele înmugureau în copaci, stânjeneii înfloreau, iar păsările cerului cântau când fiul văduvei a intrat în pădurea sălbatică și pustie. Tocmai își exersa îndemânarea la aruncarea sulitei, când auzi un zăngănit și un tropotit. Apoi, deodată, zări cinci cavaleri ieșind dintre copaci, înveșmântați în armuri, cu coifurile strălucind în soare. Aurul, argintul, albul și albastrul fireturilor dănțuiau în fața ochilor săi. Niciodată nu mai văzuse el așa ceva și crezu că i se arată o viziune a îngerilor.

Imaginația lui Parsifal fusese și ea aprinsă. Tânărul și-a părăsit mama, frângându-i inima, și a plecat în căutarea aventurii.

În ciuda idealurilor sale, Parsifal a fost un cavaler ridicol, misiunile sale fiind adesea marcate de neînțelegeri și accidente. Călătoria lui a fost una a singurătății și eșecului.

Apoi într-o zi, pe înserat, călărea pe lângă un râu și i-a întrebat pe doi pescari dacă știu cumva unde ar putea găsi adăpost. Oamenii l-au îndrumat spre un măreț castel, așezat pe culmea unui deal. Acela s-a dovedit a fi castelul Regelui Pescar, Anfortas, care fusese rănit și sângera din coapsă. Un rege malefic, Klingsor, pusese la cale pentru Anfortas o capcană ce implica și un soi de ispită sexuală, reușind astfel să-l rănească.

În vreme ce Parsifal stătea la masă, și-a făcut apariția o splendidă procesiune în care pajii purtau o spadă însângărată și un bol strălucitor. După cină, Parsifal s-a cufundat într-un somn adânc. În unele versiuni ale legendei, el a trecut și printr-o serie de încercări. A fost amenințat de fiare sălbatice – lei – și ispitit de un demon frumos. De

asemenea, a fost nevoit să traverseze Puntea Primejdioasă, o sabie uriașă așezată deasupra șanțului de apărare al castelului. Așa cum vom vedea, toate aceste variațiuni pot fi armonizate la un moment dat.

Când s-a trezit, Parsifal a constatat că se afla singur în castel. A ieșit călare și a văzut că ogoarele se uscaseră și țara întreagă devenise un părăginiș.

Mai târziu, a fost acceptat la curte și și-a primit pintenii de cavaler. Într-o zi însă, o babornită urâtă, Doamna Dezgustătoare, l-a oprit în drum și i-a explicat că țara suferea fiindcă, atunci când i se oferise o viziune a Graalului, el nu a pus întrebarea care l-ar fi tâmăduit pe Regele Pescar și ar fi schimbat soarta regatului.

La a doua sa vizită la Castelul Graalului, Parsifal l-a întrebat pe Anfortas ce anume l-a tulburat, iar el a izbutit în căutarea Graalului, acolo unde toți ceilalți cavaleri dăduseră greș. Sir Lancelot, de pildă, eșuase din cauza iubirii sale pentru Guinevere, fiindcă nu avusese inima curată.

În punctul culminant al căutării sale, Parsifal vede mai întâi sulița lui Longinus – un memento al conexiunii cu Carol cel Mare – și apoi i se arată Graalul însuși.

Ce să înțelegem din această legendă? Elementul vizionar trebuie perceput în mod cert ca o relatare a unei ceremonii de inițiere. Viziunile și încercările lui Parsifal au avut loc în timp ce el se afla într-o transă profundă.

Dar, firește, faptul că evenimentele sunt alegorice sau simbolice nu înseamnă că nu trebuie considerate deopotrivă reale în mod literal.

Și atunci, ce anume este Graalul?

Pentru un cavaler, coiful, sabia și pintenii sunt simboluri ale inițierii. Ceremonia investirii unui cavaler prin atingerea sa pe umăr cu sabia este o reminiscență a momentului în care, în cadrul străvechilor ceremonii inițiatice, fruntea candidatului era lovită cu tirsul ce face să fâșnească izvoare de apă și vin. Unele ceremonii de inițiere moderne păstrează acest obicei sub forma unei puternice lovituri în frunte. Rolul ei este deopotrivă acela de a permite nașterea unei forme superioare de gândire, așa cum Atena, zeita elenă a înțelepciunii, s-a născut din fruntea tatălui său.

Am văzut că, în versiunea germană a legendei, Graalul este o piatră. Și în versiunea de față, Graalul pare a avea proprietățile pietrei filozofale a alchimiştilor: strălucește, se regenerează, redă tinerețea trupului fizic și, pentru a-l cita pe von Eschenbach, „oferă atât de mult din dulceața și încântarea lumii, încât pare ca împărăția cerurilor“. Desigur, dacă această piatră care a căzut din fruntea lui Lucifer a fost modelată în forma unui bol, înseamnă că era o piatră asupra căreia *se lucrase*.

Pentru a înțelege ce este Graalul cu adevărat, trebuie să ne amintim care este funcția lui, să ascultăm cu atenție ce anume ne spune această poveste bine cunoscută. Este un potir, un vas menit să găzduiască fluidele corporale. Mai exact spus, menit să primească sângele lui Cristos, scurs din trupul lui pe cruce și apoi mai târziu, simbolic, la Cina cea de Taină.

Embleme heraldice exotice în care pot fi recunoscute ființe și simboluri ale istoriei secrete, din A Grammar of British Heraldry, 1854.

Am văzut deja că sângele este elementul distinctiv al conștiinței animalice, iar în fiziologia ocultă, partea animalică a ființei umane este găzduită sau purtată, ca într-un potir, de componenta sa vegetală.

Prin urmare, secretul Sfântului Graal nu este faptul că ar reprezenta o linie genetică, o stirpe. Această idee, așa cum am sugerat deja, contravine doctrinei ezoterice a reîncarnării. El amintește mai degrabă de rolul părții vegetale a firii umane ca receptacul viu al spiritului sau al conștiinței. Căutarea Graalului este o căutare a unui receptacul purificat, potrivit pentru a purta o formă superioară a spiritului, iar încercările din cursul căutării implică anumite tehnici ezoterice de purificare a trupului vegetal. Rudolf Steiner, poate cel mai important mistic al secolului XX, spunea că orice efort ezoteric serios începe cu acțiunea asupra componentei eterice, adică asupra trupului vegetal.

Din cauza Căderii a devenit eul animal atât de putred, iar noi suntem prinși în plasa sinelui nostru sexual. Eul animal este de fapt atât de viciat, încât stricăciunea a pătruns deopotrivă în trupurile vegetal și material, astfel că purificarea lor nu ne mai stă în puteri. Avem nevoie de aceea de un ajutor supranatural, iar tehnicile ezoterice sunt menite să ne furnizeze acest ajutor.

Dacă dimensiunea vegetală a omenirii este purificată, omul va deveni, în mod firesc, mai asemănător cu plantele. Sfinții pot trăi în unele cazuri aproape numai cu lumina Soarelui, aidoma plantelor. Therese Neumann, mistic german și autoare a unor miracole, a trăit aproape patruzeci de ani mâncând zilnic numai anafură.

Dar dacă tehnicile de transformare a trupului vegetal au existat din cele mai vechi timpuri, ce anume era nou și deosebit în cele implicate în inițierea graalică?

În cea de-a doua întâlnire a sa cu Regele Pescar, Parsifal pune întrebarea „Ce te tulbură, frate?” Aceasta demonstrează o combinație de compasiune altruistă și, mai important, spirit cercetător, ceva nou în secolul al VIII-lea. Iată deci debutul unui nou impuls spre libertatea de gândire care a marcat începutul sfârșitului pentru epoca de autoritate a Bisericii.

Când Parsifal are o viziune a Sfântului Graal, vede de fapt trupul vegetal, sau sufletul, care a fost atât de puternic transformat de sentimentele morale și de curiozitatea intelectuală, încât a devenit demn să poarte o formă superioară a spiritului, adică Duhul lui Isus Cristos.

Dimensiunile istorice ale legendei sunt redată de modul în care rana lui Anfortas determină pustuirea țării. Credința intimă a inițiaților afectează destinul popoarelor.

Forma exterioară a legendei este de asemenea semnificativă. Episodul în care Parsifal găsește Graalul este redat în termenii unei viziuni imaginative.

În templele și în școlile misterelor din epocile anterioare, erau sculptate statui minunate, zeii fiind rugați să coboare și să sălășluiască în ele. În Evul Mediu, marii inițiați aveau să inspire splendide reprezentări imaginative, menite în mod similar să fie însuflețite de zeii ce vor rezida în ele.

La moartea lui Carol cel Mare, în anul 814, imperiul clădit de el s-a destrămat rapid, dar ceea ce a supraviețuit până astăzi este ideea vie a unei Europe unite. La fel ca regele Arthur, Carol cel Mare nu a murit cu adevărat, ci așteaptă să revină, la vremuri de nevoie.

Puterile și avuțiile Bisericii au sporit. Ea se dorea a fi unica păstrătoare a cheilor Împărăției. Cea care susținuse anterior existența unei singure vieți, interzicând învățăturile despre încarnare, și care afirmase existența unui Dumnezeu unic, suprimând cunoașterea privitoare la rădăcinile sale astronomice, Biserica sublinia acum unitatea componentelor neîntrupate ale ființei umane. În anul 869, la al optulea conciliu ecumenic, Biserica a închis efectiv porțile lumii spirituale, abolind străvechea distincție dintre dimensiunea vegetală a sufletului și cea animală a spiritului. Sufletul și spiritul au fost declarate ca fiind unul și același lucru, iar rezultatul pe termen lung al acestei măsuri a fost acela că lumea spiritelor, anterior atinsă în timpul slujbei religioase, a ajuns să fie considerată doar o abstracțiune seacă.

Experiența lumilor spirituale a fost înlocuită de dogma menită să fie acceptată ca autoritate supremă.

Între timp, influența islamică vitală, deopotrivă intelectuală și spirituală, a continuat să se manifeste în Europa în cadrul unor centre precum Toledo sau Sicilia. Studiul matematicii, al geometriei și al științelor naturale, inspirat și de traducerea în arabă a operelor lui Aristotel, dar și astronomia și astrologia s-au răspândit spre nord, culminând cu fondarea primelor universități din Europa, după modelul islamic, și cu arabescurile arhitecturii gotice, influențate de complexe forme vegetale ale moscheilor.

Pe portalul nordic al catedralei din Chartres, dedicată în anul 1028, este înfățișat Melhisedec purtând Graalul. Influența astrologiei, pe care islamul o aducea înapoi în Europa după ce, cu sute de ani înainte, fusese alungată de autoritățile de la Roma, poate fi observată în simbolismul portalului vestic: peștele constelației cu același nume și cei doi cavaleri templieri ai Gemenilor. Pe fronton se regăsește de asemenea un strălucit exemplu al unei *vestica piscis* – al treilea ochi care percepe lumea spirituală întrepătrunsă cu cea materială.

Catedrala din Chartres constituie o fuziune în piatră a misticismului islamic, a anticei spiritualități celte și a creștinismului neoplatonic. Amplasată pe culmea unei coline străbătute de o rețea de străvechi tuneluri și grote, se spune că ar fi fost construită pe locul unui sit dedicat Pământului-Mamă. În criptă este expusă și astăzi o madonă neagră, amintind despre „înrudirea” dintre Isis, mama zeului Soare, și Maria, mama lui Isus Cristos.

În pardoseala navei centrale este incrustat cel mai cunoscut labirint din Europa. Construit în anul 1200, are circa doisprezece metri în diametru. Înainte de a fi desprinsă pentru a fi topită și folosită la fabricarea tunurilor, în timpul Revoluției Franceze, în centrul său se afla o placă pe care erau reprezentați Tezeu, Ariadna și Minotaurul.

Desigur că labirinturile sunt artefacte antice, păgâne, ale căror urme pot fi văzute astăzi nu doar la Knossos, ci și în Hawara, Egipt, și în multe locuri în aer liber în Irlanda, Anglia și în peninsula Scandinavă, săpate în rocă. Numeroase alte biserici creștine aveau labirinturi înainte de secolul al XVIII-lea, când au fost distruse din cauza implicațiilor lor păgâne.

Direcția trebuie schimbată de șapte ori, fără a parcurge niciodată același drum de două ori. Această spirală redată bidimensional este reprezentată aici pe baza unui desen original al lui Botticelli.

Unul dintre tumulii de la Newgrange, în Irlanda, era încă numit de localnici, în anii cincizeci, „castelul spiralei“, datorită spiralei gravate lângă intrare. Sintagma „regele nostru a dispărut în castelul spiralei“ era modalitatea idiomatică de a spune că suveranul murise.

Aceasta este cheia simbolismului secret al labirintului și al catedralei din Chartres. Dacă intrați în labirint și-l străbateți, veți constata că urmați o mișcare în spirală, întâi spre stânga și înapoi la dreapta, pe măsură ce înaintați spre centru. Pelerinii care îl parcurg sunt antrenați într-un dans similar cu cel al lui Isus, descris în Faptele Sfântului Ioan. Scopul, în orice activitate inițiatică, este acela de a accede la o stare de conștiință alterată, în care spiritul urcă spre lumile spirituale, făcând astfel călătoria de după moarte încă din timpul vieții.

Ariadna, care intervine pentru a-l salva pe Tezeu, este – privită în contextul catedralei din Chartres – Maria care a dat naștere zeului Soare și prin a cărei mijlocire putem da și noi naștere eului nostru superior.

Labirintul de la Chartres poate fi considerat, prin urmare, un fel de mandală, de ajutor în meditație și pentru atingerea unei stări alterate de conștiință. În geometria sacră a catedralei, labirintul este reflectat de o altă mandală: marea rozasă.

Vitraliile caracteristice Evului Mediu au apărut pentru prima dată în Iran/Irak, în secolul al XI-lea. Extraordinara sticlă luminiscentă de la Chartres a fost fabricată de

alchimiștii medievali care aflaseră secretele arabilor și ale căror tehnici nu mai pot fi reproduse astăzi. Schwaller de Lubicz, marele egiptolog, îi explica biografului său, André van den Broeck, că strălucitoarele nuanțe de roșu și albastru ale vitraliilor de la Chartres nu aveau la bază pigmenți chimici, ci o separare a spiritului volatil al metalelor pe care el le testase cu celebrul alchimist Fulcanelli și pe care le găsise și în fragmentele de sticlă descoperite în Egipt.

Rozasa, pe a cărei circumferință exterioară sunt înfățișate semnele zodiacului, reprezintă chakra activată, așa cum trebuie să fie când ajungem în centrul labirintului vieții, dansând în sfârșit pe muzica sferelor. Nu degeaba a fost catedrala din Chartres descrisă ca un creuzet alchimic pentru transformarea omenirii.

Islamul își croia calea în țesătura lumii, atât la nivel ezoteric, cât și exoteric. Apoi, în anul 1076, musulmanii turci au preluat controlul asupra Ierusalimului.

DEMONUL ÎNȚELEPT AL TEMPLIERILOR

PROFEȚIILE LUI JOACHIM • IUBIRILE LUI RAMON LULL

• SFÂNTUL FRANCISC ȘI BUDDHA • ROGER BACON

ÎL IRONIZEAZĂ PE TOMA D'AQUINO • TEMPLIERII

ÎL VENEREAZĂ PE BAPHOMET

În anul 1076, musulmanii turci au cucerit Ierusalimul și au început să-i persecute pe pelerinii creștini. Cruciații au eliberat Țara Sfântă, după care au pierdut din nou controlul asupra ei.

În anul 1119, cinci cavaleri, conduși de Hugues de Payens, s-au întâlnit pe locul răstignirii. Aidoma celor plecați în căutarea Graalului, cei cinci au jurat să devină demni purtători ai sângelui lui Cristos. Pentru a-i proteja pe pelerini, ei și-au stabilit cartierul general în locul în care se credea că au fost grajdurile de pe lângă Templul lui Solomon.

Reuniți cândva între prima și cea de-a doua cruciadă, ei au devenit trupele de elită ale creștinătății. Cavalerii Templieri, sau Ordinul Oștenilor Săraci ai lui Isus Cristos și ai Templului lui Solomon, pe numele lor întreg, purtau totdeauna, pe sub îmbrăcăminte exterioră, pantaloni din piele de oaie, ca simbol al castității, și le era interzis să-și radă barba. Singura posesiune pe care le era permis s-o aibă era sabia, toate celelalte proprietăți fiind deținute în comun. Niciodată nu aveau voie să ceară îndurarea dușmanului, retrăgându-se numai dacă raportul era de trei la unul. Și chiar dacă se puteau retrage, erau întotdeauna obligați să lupte până la moarte.

Sfântul Bernard de Clairvaux, fondatorul ordinului monastic cistercian și cel mai influent cleric al vremii, a redactat regulamentul de funcționare a societății în anul 1128, pentru ca templierii să poată deveni în mod oficial un ordin religios. Bernard scria despre ei că nu cunoșteau frica și că „unul dintre ei a pus adesea pe fugă o mie“, că erau mai blânzi decât mieii, dar mai încrâncenați decât leii, și că aveau „bunătatea călugărilor și vitejia cavalerilor“.

Dovezile arheologice par a confirma faptul că la originea fondării ordinului s-au aflat și motive ascunse – anume cele de a face săpături pe locul Templului. În tunelurile excavate adânc sub acesta au fost descoperite artefacte de proveniență templieră. Tunelurile au fost tăiate în roca solidă, orientate astfel încât să ducă direct sub presupusul loc al Sfintei Sfintelor.

Ceremoniile de inițiere ale templierilor reuniau în mod evident tradiții diferite, inclusiv sufismul și înțelepciunea lui Solomon. Era ucis un miel, iar din el era confecționată o funie, legată apoi de gâtul aspirantului. De ea era tras acesta când era dus în sala de inițiere. După ce i se cerea să jure, sub amenințarea pedepsei cu moartea, că intențiile sale erau pure, candidatul se întreba dacă nu cumva Marele Maestru putea privi în sufletul lui prin cine știe ce mijloace oculte și dacă se afla pe punctul de a muri.

Cei dornici de inițiere treceau prin încercări înspăimântătoare, de tipul celor la care îi supunea Zarathustra pe candidații săi, inclusiv confruntări cu teribile forțe demonice, pentru ca viitorul inițiat să fie pregătit pentru moarte sau pentru alte orori cu care s-ar fi putut întâlni mai târziu în viață.

Aceste confruntări cu demonii, implicate în procesul de inițiere, persistau în amintirile templierilor, bântuindu-i adesea, însă vreme de două sute de ani solidaritatea și rigida lor structură organizatorică au constituit atuuri extraordinare pentru capacitatea lor de a influența și chiar dirija mersul lucrurilor în lume. Fiindcă mulți nobili s-au alăturat ordinului, oferindu-i acestuia toate posesiunile lor, templierii au devenit foarte bogați. Ei au inventat biletele de credit, pentru ca banii să poată fi transferați dintr-un loc în altul fără teamă de hoți. Templul lor din Paris a devenit centrul finanțelor franceze. Dintr-un anumit punct de vedere, au fost precursorii băncilor moderne, contribuind la formarea clasei de comercianți. De asemenea, templierii au fost patronii primelor ghilde independente de Biserică și de aristocrație. Numite *Les Compagnons du Devoir*, aceste ghilde erau responsabile pentru proiectele de construcție ale templierilor, vegheau la respectarea codurilor etice și protejau văduvele și copiii membrilor.

La finele secolului al XII-lea, la orizont se iveau alte amenințări la adresa supremației Bisericii. În 1190–1191, Richard Inimă-de-Leu, nepotul lui Guillaume de Poitiers, primul trubadur, se întorcea din cea de-a treia cruciadă și s-a oprit în drum pentru a-l vizita pe un pustnic din munți, cunoscut pentru darul profeției. Richard a plecat de la el cu o prevestire sumbră: „Ce vești sumbre răsună de sub capişonul acela!”

Născut într-un sătuc din Calabria în circa 1135, Joachim trăise ani buni ca pustnic, înainte de a intra într-o mănăstire și a fonda apoi abația Fiore, în munți.

Încerca să înțeleagă Apocalipsa Sfântului Ioan, luptându-se cu ea – pentru a-l cita – și fiind înfrânt. Apoi, într-o dimineață de Paște, s-a trezit ca un om nou, cu o nouă capacitate de înțelegere. Numeroasele comentarii profetice pe care avea să le facă ulterior au influențat gândirea spirituală și grupările mistice din întreaga Europă în perioada Evului Mediu, reflectându-se apoi și în filozofia rozacruciană.

Deși cărțile esențiale ale Cabalei nu fuseseră încă publicate, în scrierile lui Joachim există o dimensiune cabalistică, rezultat, poate, al prieteniei sale cu Petrus Alphonsi, un evreu spaniol convertit. Desigur, Vechiul Testament însuși reflectă ideea acțiunilor lui Dumnezeu asupra istoriei, dar specifice Cabalei în lucrările lui Joachim sunt modul în care interpretează textele biblice în termenii complexului simbolism numeric și totodată viziunea sa asupra ceea ce el numea Copacul Vieții. Joachim a publicat o diagramă reprezentând acest copac cu două sute de ani înainte ca o idee similară să

fie făcută cunoscută de cabaliști, probabil inspirându-se din tradițiile orale, grație prieteniei sale cu Alphonsi.

Dar în privința învățăturilor lui Joachim, imaginația lumii medievale a fost stârnită în primul rând de teoria celor trei. El susținea că, dacă Vechiul Testament a marcat Epoca Tatălui, caracterizată de teamă și supunere, iar Noul Testament a reprezentat Epoca Fiului, era Bisericii și a credinței religioase, atunci realitatea Treimii sugerează că se apropie o a treia epocă, una a Sfântului Duh. Odată cu sosirea ei, Biserica nu va mai fi necesară, fiindcă vom intra într-o eră a libertății și iubirii. Cum Joachim era un inițiat, gândirea sa avea și o dimensiune astrologică, de obicei trecută cu vederea de comentatorii Bisericii. Era Berbecului era Epoca Tatălui, cea a Peștilor era Epoca Fiului, iar Vărsătorul marca Epoca Sfântului Duh.

Joachim profetise că va exista o perioadă de tranziție între cea de-a doua epocă și cea de-a treia, o perioadă în care un nou tip de oameni spirituali vor educa omenirea și Ilie își va face din nou apariția, așa cum profetău ultimele versete ale Vechiului Testament, în cartea lui Maleahi. Ilie avea să fie precursorul lui Mesia, cel care va facilita marea *inovatio*. Joachim a prevestit de asemenea și că Anticristul se va reîncarna înainte de debutul celei de-a treia epoci. Așa cum vom vedea, profetiile sale îi fascinează și astăzi pe membrii societăților secrete.

Ramón Lull, „Doctor Illuminatus“, a fost un misionar pe tărâmul musulmanilor, a cărui gândire era impregnată de ideile islamice. S-a născut la Palma, capitala insulei Majorca, în anul 1235, și a crescut ca paj la curtea regală. Astfel, a dus o viață de plăceri, lipsită de griji. Într-o zi, suspinând după o domniță genoveză pe care o dorea cu înflăcărare, a intrat călare în biserica Sfânta Eulalia, în care aceasta se ruga. Doamna l-a respins, dar într-o zi a răspuns la versurile pe care el i le trimisese propunându-i o întâlnire. Când Ramón Lull a sosit, fără nici un preambul, femeia și-a dezgolit pieptul în fața lui: acesta era ros de o boală malignă.

Șocul trăit a marcat începutul convertirii lui Lull, ajutându-l să-și formeze o viziune asupra lumii ca un loc al extremelor oscilante, în care aparențele pot disimula exact opusul celor pe care le înfățișează. În cea mai cunoscută lucrare a sa, *Cartea celui ce iubește și a iubitului*, el se întreabă: „Când vine ora la care apa ce curge la vale își va schimba firea și va începe să urce?“ De asemenea, vorbește despre cel ce iubește, care cade printre spini și totuși aceștia îi par flori, un pat al iubirii. „Ce este nenorocirea?“ se întreabă Lull. „Să-ți împlinești dorințele în lumea aceasta. [...] De vezi un Iubit înveșmântat în haine frumoase, adaugă el, sătul de mâncare și somn, să știi că în omul acela vezi damnare și chin.“ Parfumul florilor aduce în mintea Iubitului duhoarea malefică a averilor și a meschinăriei, a bătrâneții și a lascivității, a nemulțumirii și a mândriei.

Lull scria deopotrivă despre urcarea pe scara umanității spre gloria Naturii Divine. Această ascensiune mistică este posibilă prin exersarea a ceea ce el numește puterile sufletului: simțirea, imaginația, înțelegerea și voința. Astfel el a contribuit la conturarea unei forme profund personale de alchimie care, așa cum vom vedea, va deveni motorul Europei ezoterice.

Astrologia Dorre, reintrodusă în Europa prin intermediul islamului; aici, într-un manuscris francez din secolul al XVI-lea.

La un moment dat, Lull spunea: „De rostești adevărul, o, nebunule, vei fi lovit de cei chinuiți, vei fi muștrat și ucis.“ În vreme ce predica în fața musulmanilor din nordul Africii, a fost încercuit de mulțime, scos din oraș și ucis cu pietre.

Francisc s-a născut într-o lume în care șerbii trăiau în lipsuri extreme, iar bătrânii, infirmii, săracii și leproșii erau tratați cu un dispreț suveran. Clericii se îmbogățeau de pe urma șerbilor și îi persecutau pe toți cei care aveau alte opinii decât ei.

În anul 1206, Francisc era un tânăr trecut de douăzeci de ani, care trăia în Assisi, Italia. Ducea un trai egoist, lipsit de griji, evitând orice contact cu greutățile vieții și întorcând capul dacă zărea vreun leproș.

Nu putem să nu remarcăm aici paralela cu viața prințului Siddharta.

Apoi, într-o zi în vreme ce călărea, armăsarul s-a cabrat deodată, iar Francisc s-a pomenit în fața unui leproș. A coborât din șa și, înainte de a-și da seama ce face, a luat mâna însângărată a bolnavului și i-a sărutat obraji ce supurau. A simțit apoi cum omul își trage mâna dintr-a sa și, când a ridicat ochii, leproșul dispăruse.

Atunci și-a dat seama că, la fel ca Sfântul Pavel pe drumul Damascului, se întâlnise cu Isus înviat.

Viața și filozofia lui Francisc au fost atunci întoarse cu susul în jos. Viitorul sfânt a început să înțeleagă limpede că evangheliile recomandă o viață în sărăcie, dedicată

ajutorării celorlalți, în care omul să nu dispună „nici de aur, argint sau bani în pungă, nici de portofel pentru călătorii, nici de două haine ori de pantofi“. Sărăcia, avea el să spună, înseamnă să nu ai nimic, să nu-ți dorești nimic, și totuși să ai cu adevărat toate lucrurile în spiritul libertății. Și-a dat seama că experiența în sine, nu lucrurile experimentate, este importantă. Lucrurile pe care le deținem ne controlează și amenință să ne stăpânească viețile. O voce răsunând dintr-un crucifix pictat din biserica San Domenico din Assisi i-a spus: „Du-te, Francisc, și repară-mi Casa care, așa cum vezi, cade în ruină.“ Iar lui Francisc experiența i s-a părut a fi inefabilă.

Apoi a izbutit să-și transforme într-o asemenea măsură sinele în dimensiunile animală, vegetală și, așa cum vom vedea curând, în cea materială, încât animalele reacționau în fața lui în moduri uluitoare. Un greiere cânta atunci când el îi cerea acest lucru. Păsările se adunau pentru a-l auzi predicând. Iar când un lup mare și fioros teroriza orașul Gubbio, din munți, Francisc a plecat în întâmpinarea lui. Lupul a alergat spre el, dar i s-a așezat la picioare când viitorul sfânt i-a ordonat să nu rănească pe nimeni, după care a început să meargă alături de el, îmblânzit. Recent, scheletul unui lup a fost descoperit îngropat sub pardoseala bisericii San Francesco della Pace, din Gubbio.

Dacă vom compara misticismul lui Ramón Lull cu cel al Sfântului Francisc, vom observa că, într-un răstimp foarte scurt, s-a produs o schimbare majoră. Misticismul lui Francisc este unul al lucrurilor simple, naturale, al vieții de zi cu zi și al spațiilor deschise.

În prima biografie a sfântului, *Micile flori ale Sfântului Francisc*, se spune despre el că a descoperit lucrurile ascunse ale naturii cu ajutorul inimii sale sensibile. Pentru el, totul era viu. Avea acea viziune extatică a cosmosului pe care o susține și idealismul, conform căreia totul este creat și dotat cu viață de ierarhiile celeste. Creația întreagă cântă la unison un Imn Fratelui Soare și Surorii Lună:

Toată slava a ta fie, Doamne, în tot ce tu ai făcut
Și mai întâi domnul meu Fratele Soare
Care aduce ziua.

Toată slava a ta fie, Doamne, prin Sora Lună și Stelele
În ceruri le-ai făcut tu
Strălucitoare, frumoase și prețioase.

Spiritul creștinismului contribuisese odinioară la evoluția budismului, instilându-i un entuziasm grație căruia învățăturile lui Buddha privind compasiunea universală și-au găsit împlinirea în lumea materială. Acum, deși Buddha nu se reîncarnase, spiritul său a facilitat reformarea creștinismului, inspirând compasiunea și respectul pentru toate formele de viață.

Spre sfârșitul vieții, Francisc medita undeva pe muntele La Verna, rugându-se în fața chiliei sale de pustnic, când dintr-odată cerul întreg s-a umplut de strălucire și un serafim cu șase aripi i-a apărut în față. Francisc și-a dat seama că îngerul avea același chip cu cel văzut de el pe crucifixul vopsit care a deschis drumul misiunii sale și a înțeles că Isus Cristos îl trimitea într-o *noastră* misiune.

La scurtă vreme după moartea lui Francisc, ordinul pe care îl fondase, cel franciscan, a căzut pradă tulburărilor interne. Papa îi ceruse să-și asume responsabilități suplimentare, care implicau deținerea de proprietăți și bani. Mulți dintre membrii ordinului considerau că aceasta ar fi o încălcare a ideilor Sfântului Francisc și, ca atare, au format o grupare disidentă, numită Franciscanii Spirituali, sau Fraticelli. Atât pentru ei înșiși, cât și pentru cei din exterior, membrii grupării păreau a fi noul tip de om spiritual despre care Joachim anunțase că va marca sfârșitul Bisericii.

Așa se face că adepții Sfântului Francisc au început să fie vânați și uciși, ca eretici.

O celebră frescă de Giotto îl înfățișează pe Sfântul Francisc sprijinind Biserica. Dacă a salvat-o de la prăbușirea totală, se poate spune oare că a reușit s-o reformeze așa cum îi ceruse vocea din crucifix? În creștinismul ezoteric se crede că serafimul care i-a dat stigmatele i-a spus că noua sa misiune va fi împlinită după moarte. O dată pe an, în ziua în care i se comemorează sfârșitul, pe 3 octombrie, el conduce spiritele celor morți din sferele lunare spre ierarhiile mai înalte.

Inițierea, așa cum vom vedea și în continuare, are ca obiect atât viața aceasta, cât și pe cea de după moarte.

În epoca lui Ramón Lull și Francisc, noi și diferite impulsuri către reformarea și purificarea practicilor religioase se făceau tot mai pregnant simțite în diverse regiuni ale Europei, în zonele cunoscute astăzi ca fosta Iugoslavia, Bulgaria, Elveția, Germania, Italia și, mai presus de toate, în sudul Franței.

Acolo, catarii atacaseră corupția din sânul Bisericii. Principiul lor central, cu iz gnostic, afirma că ei trebuie să rămână absolut puri, neîntinați de lumea păcătoasă. La fel ca templerii și ca Sfântul Francisc, și ei renunțau de bunăvoie la posesiunile materiale și depuneau jurăminte stricte de castitate.

Slujirea celor morți, basorelief pe un sarcofag din secolul al XV-lea.

Catarii nu aveau biserici din piatră sau lemn și respingeau sistemul de tip sacramental care făcea din Biserică unicul intermediar între Dumnezeu și oameni. „Noi prețuim virginitatea mai presus decât orice altceva“, spunea un membru. „Nu ne culcăm cu soțiile noastre, ci le iubim ca pe niște surori. Nu mâncăm niciodată carne. Toate posesiunile noastre sunt deținute în comun.“ Aveau o singură rugăciune, Tarăl Nostru, iar ritualul lor inițiativ, așa-numitul *consolamentum*, era un fel de adio spus lumii rele și păcătoase. De asemenea, primeau cu inima deschisă martiriul.

Iar Biserica nu le-a înșelat așteptările în acest sens. În anul 1208, papa Inocențiu al III-lea a ordonat organizarea unei cruciade împotriva catarilor. Sosind în orașul Beziers, cruciații au cerut să le fie predați cei peste cinci sute de catari ce locuiau acolo. Când localnicii au refuzat, toți, câteva mii de suflete, au fost masacrați. Iar când unul dintre soldați l-a întrebat pe legatul papal, Arnaud-Amaury, cum îi vor deosebi pe catari de restul populației, se spune că omul Bisericii ar fi răspuns cu o frază ce a rămas în istorie: „Ucideți-i pe toți, Dumnezeu îi va ști pe ai săi!“ La Bram, cruciații s-au oprit pentru a lua sute de ostatici cărora le-au tăiat nasul și buza de sus, după care i-au orbit pe toți, cu excepția unuia singur, care a condus procesiunea spre castel. În Lavaur au capturat nouăzeci de cavaleri, i-au spânzurat, iar pe cei ce se stingeau prea încet, i-au înjunghiat. O întreagă armată de prizonieri a fost arsă pe rug la Minerve.

În anul 1244, ultimii eretici rămași în viață, care supraviețuiseră celor nouă luni de asediu în castelul Montségur, amplasat pe o creastă, s-au predat. Două sute de călugări catari au coborât muntele și s-au îndreptat spre rugurile care-i așteptau.

Conform legendelor, patru călugări evadaseră din fortăreața lor cu o zi înainte, luând cu ei comoara secretă a catarilor. Nu știm dacă această comoară consta din aur, relicve sau o doctrină secretă, dar poate că prea ușor tindem să aruncăm o lumină romanțioasă asupra catarilor. Învățăturile lor susțineau că lumea este un loc malefic, ceea ce sugerează că, la fel ca gnosticii înaintea lor, și ei se aflau sub influența unei filozofii orientale ce detesta lumea și îndrăgea moartea. Biserica Romei i-a suprimat cu toată forța de care dispunea, însă adevărata gândire ezoterică a epocii se afla mai aproape de ea decât propria jugulară.

În a doua jumătate a secolului al XIII-lea a venit pe lume un copil slăbuț și bolnăvicios. La scurtă vreme după aceea a fost luat și îngrijit de doisprezece înțelepți. În conformitate cu Rudolf Steiner, aceștia locuiau într-o clădire ce aparținea templurilor, la Monsalvat, la granița dintre Franța și Spania.

Fiindcă băiatul a crescut izolat complet de lumea exterioară, localnicii nu știau nimic despre natura sa miraculoasă. Spiritul său era atât de puternic și de strălucitor, încât trupul lui micuș a devenit transparent.

Cei doisprezece l-au inițiat în circa 1254 și, la scurt timp după aceea, băiatul a murit, după ce și-a împărtășit viziunea spirituală cu cei care-l îngrijiseră. Împreună, cei treisprezece oameni contribuiseră la pregătirea următoarei sale reîncarnări, în cursul căreia avea să schimbe fața Europei.

Albertus s-a născut în anul 1193, fiind după toate aparențele un copil tâmp și molatic, până ce, inspirat de o viziune a Fecioarei Maria, a început să studieze cu atâta zel, încât a devenit în scurt timp cel mai cunoscut filozof al Europei. Tânărul s-a cu-fundat astfel în știința aristoteliană, în fizică, medicină, arhitectură, astrologie și alchimie. Textul *Tăblița de Smarald a lui Hermes Trismegistus*, ce cuprinde și axioma ermetică „Așa ca sus, la fel și jos“, a apărut pentru prima dată în istoria exoterică în cadrul bibliotecii lui. Aproape cu certitudine, Albertus a studiat și metodele de descoperire a zăcămintelor aflate la mare adâncime prin mijloace oculte. Se spune de asemenea că a construit un fel de automat straniu, numit Androidul, care putea vorbi, se mișca după propria voință și, probabil, chiar gândea. Era confecționat din alamă și alte metale alese datorită corespondenței lor magice cu corpurile cerești, iar Albertus l-a adus la viață cu rugăciuni și șoptind incantații magice deasupra lui.

Legenda conform căreia Albertus Magnus este arhitectul catedralei din Köln derivă probabil din faptul că el a scris lucrarea *Liber Constructionum Alberti*, care conține secretele francmasonilor operativi, inclusiv cele privind alinierea fundațiilor catedralelor în funcție de direcțiile astronomice.

Legende despre călătorii în subteran, precum cele întreprinse de Albertus Magnus pentru a descoperi metale, constituie adesea o aluzie la inițieri subterane. Știm că inițieri de acest tip se făceau și în Evul Mediu datorită relatării despre una desfășurată în Irlanda, care ne-a parvenit din trei surse.

Un soldat pe nume Owen, din armata regelui englez Stephen, s-a dus la mănăstirea Sfântul Patrick din Donegal. Acolo a postit vreme de nouă zile, înconjurând mănăstirea în procesiune și făcând băi de purificare rituală. În cea de-a noua zi, a fost acceptat în încăperea subterană „din care nu toți cei care intră se mai întorc“. Acolo a fost culcat într-un mormânt în care lumina pătrundea printr-o singură deschizătură. În noaptea aceea, Owen a fost vizitat de cincisprezece oameni înveșmântați în alb, care l-au prevenit că urma să fie supus la o încercare. Apoi, dintr-odată, a apărut o hoardă de demoni care l-au ținut deasupra unui foc aprins și i-au arătat scene de chinuri precum cele descrise de Virgiliu. În cele din urmă, au venit doi bătrâni pentru a-l îndruma, iar ei i-au arătat o viziune a paradisului.

Albertus a fost îndrumătorul spiritual al lui Toma d'Aquino, acesta fiind cu aproape treizeci și trei de ani mai tânăr decât el. Se pare că Toma a sfârșit androidul maestrului său pentru că îl credea diabolic, după unele relatări, sau fiindcă automatul vorbea fără oprire, conform altora.

Toma d'Aquino venise la Paris pentru a-l studia pe Aristotel la picioarele maestrului său, însă avea să descopere că, de fapt, cel mai mare aristotelian era un musulman. Averroes susținea că, după logica aristoteliană, creștinismul este absurd.

Avea oare logica să înghită religia și întreaga spiritualitate adevărată?

Opera lui Toma d'Aquino a fost încununată de masiva *Summa Theologica*, probabil cea mai influentă lucrare teologică scrisă vreodată. Obiectivul ei era acela de a demonstra

că filozofia și creștinismul nu sunt doar compatibile, ci chiar se reliefează reciproc. Aquino a analizat cu cea mai ascuțită atenție ideile despre lumea spiritelor, fiind capabil să clasifice ființele din cadrul ierarhiilor cerești și marile forțe cosmice care creează formele naturale, dar și experiențele noastre subiective. În *Summa* regăsim, spre exemplu, învățăturile Bisericii cu privire la cele Patru Elemente, ele fiind redată nu printr-o reinterpretare a dogmei moarte, ci cu o rațiune vie, pătrunzătoare.

Toma d'Aquino este un personaj-cheie în cadrul istoriei secrete, deoarece marele său triumf intelectual în fața lui Averroes a împiedicat cufundarea Europei în materialismul științific cu șapte sute de ani prea devreme.

Din nou, este important să reținem că acest triumf a fost înregistrat din punctul de vedere al experienței directe, de ordin personal, a lumilor spirituale. Nu există nici o îndoială că Toma d'Aquino, la fel ca Albertus Magnus, era alchimist și credea că forța spiritelor neîntrupate poate fi controlată și utilizată pentru a determina schimbări în lumea materială. Dintre numeroasele texte alchimice care îi sunt atribuite, cărturarii acceptă cel puțin unul ca fiind în mod cert autentic. Pentru a înțelege mai bine acest lucru, este util să-l comparăm pe Toma d'Aquino cu contemporanul său, Roger Bacon.

Astăzi, alchimia poate părea o activitate bizară, lăaturalnică; în realitate însă, este bine cunoscută tuturor creștinilor ce frecventează biserica, deoarece ea constituie punctul central și culminant al serviciului religios. Toma d'Aquino a fost primul care a formulat

Pagina de titlu din Testamentum Cremeri, care îl înfățișează pe Toma d'Aquino ca alchimist practicant.

doctrina transsubstanțierii pâinii și vinului, iar ceea ce descria el este în esență un proces alchimic, în cadrul căruia substanța pâinii și a vinului se transformă și o transsubstanțiere paralelă se petrece în corpul uman. Serviciul religios și comuniunea facilitează nu doar o nouă stare mentală și reînnoirea hotărârii de autoperfecționare, ci și o schimbare fiziologică vitală.

Nu este întâmplător faptul că Toma d'Aquino a formulat această doctrină în perioada în care au început să circule legende despre Graal; ele descriau același proces, utilizând însă metode diferite.

Deși erau dușmani – Bacon îl ridiculiza pe d'Aquino pentru că nu putea citi operele lui Aristotel decât în traducere – ambii sunt reprezentativi pentru impulsul caracteristic epocii: acela de a fortifica și a rafina inteligența. Pentru ei, gândirea avea ceva *magic*. Capacitatea de gândire abstractă, prelungită, de jonglare cu conceptele teoretice, mai existase o dată înainte, dar pentru scurtă vreme și doar în Atena lui Socrate, Platon și Aristotel, după care fusese sugrumată. O nouă tradiție, vie și mai rezistentă, a apărut odată cu Toma d'Aquino și Bacon. Ambii puneau experiența înaintea străvechilor categorii tradiționale și amândoi erau oameni profund religioși, care năzuiau să-și rafineze ideile religioase pe baza experienței directe. „Fără experiență, susținea Bacon, este imposibil să știi ceva.“

Bacon era cel cu o orientare mai practică, însă atunci când explora capacitățile supranaturale ale minții, invoca entități din aceleași ierarhii spirituale pe care le clasificase d'Aquino. Ambii utilizau o logică și o analiză riguroase, misticismul lor deosebindu-se considerabil de cel extatic, rigid și lipsit de gândire, al catarilor.

Ca tânăr învățat la Oxford, în anii 1250, Bacon era hotărât, la fel ca Pitagora înaintea lui, să învețe tot ce poate fi învățat; voia să adune în mintea sa tot ceea ce știau cărturarii de la curtea lui Harun al Rașid. Astfel, Roger Bacon a devenit întruchiparea vrăciului învățat. Supranumit „Doctor Mirabilis“, ieșea uneori pe străzile din Oxford în veșminte orientale; alteori lucra fără încetare, zi și noapte, în încăperile sale de la universitate, zguduite din când în când de explozii.

Bacon efectua experimente practice, de pildă cu metale sau de magnetism, descoperind praful de pușcă independent de chinezi sau înspăimântându-și studenții după ce o rază de lumină trecută printr-un cristal a dat naștere unui curcubeu, ceva ce până atunci oamenii crezuseră că numai Dumnezeu putea face. De asemenea, avea o oglindă magică, prin care putea privi la distanță de optzeci de kilometri în orice direcție, fiindcă la vremea aceea numai el cunoștea proprietățile lentilelor.

Este cert însă că Bacon avea puteri pe care știința modernă nu le poate explica. I-a trimis papei Clement al IV-lea lucrările sale complete în mintea unui băiat de doisprezece ani pe nume John, pe care îl făcuse să-i învețe pe de rost toate cărțile în numai câteva zile. În acest scop utilizase o metodă ce implica rugăciuni și simboluri magice. În mod similar, îi putea învăța pe studenții săi limba ebraică atât de bine, încât după doar câteva săptămâni aceștia puteau citi scripturile.

Magia nu este altceva decât puterea minții asupra materiei. Așa cum începem să înțelegem, filozofia ezoterică are în centru metodele de dezvoltare a facultăților mentale astfel încât legile naturale să poată fi manipulate.

La Roger Bacon, inteligența și imaginația erau foarte bine dezvoltate, una rafinând-o pe cealaltă. În anul 1270, el scria: „Este posibil să construiești mașini de navigație care să nu necesite oameni să le conducă, astfel ca nave foarte mari să poată naviga cu un singur om la cârmă și cu viteză mult mai mare decât dacă ar fi pline de oameni care să acționeze asupra lor. Și pot fi construite mașini care să se miște cu o viteză foarte mare, fără animale care să le tragă. Mașini zburătoare pot fi construite așa fel încât un om așezat în mijlocul mașinii să acționeze un instrument ce face ca aripi artificial alcătuite să fluture...”⁴ În Evul Mediu, acest vizionar remarcabil avea o imagine a lumii tehnologice moderne create de știința experimentală. Bacon era un franciscan care, la fel ca fondatorul ordinului său, năzuia la o lume mai bună, mai curată și mai blândă pentru cei săraci și năpăstuiți.

În *Numele trandafirului*, romanul lui Umberto Eco, există un pasaj sugestiv, în care William of Baskerville, călugărul-detectiv, explică existența a două forme de magie: o magie a diavolului, care caută să le facă rău celorlalți prin mijloace nepermise, și o magie sfântă, ce redescoperă tainele naturii, o știință pierdută, pe care o cunoșteau anticii. La fel ca alchimiștii arabi care i-au influențat gândirea, Bacon se afla la granița dintre magie și știință, iar această graniță, vom vedea, este însăși esența alchimiei.

Roger Bacon a scris un tratat intitulat *Oglinda alchimiei* și îi plăcea să repete o maximă a Sfântului Ieronim, marele cărturar al Cabalei: „Vei afla multe lucruri incredibile, aflate dincolo de limitele probabilului, și care cu toate acestea sunt adevărate.”

În anul 1273, Toma d'Aquino, care se apropia de finalizarea masivei sale *Summa Theologica*, participa la slujbă într-o biserică din Napoli, când a trecut printr-o coplesitoare experiență mistică. Iată ce scria despre ea: „Ceea ce mi-a fost revelat acum face ca tot ce am scris înainte să nu valoreze mai mult decât un snop de paie.”

Ne-am putut da seama deja de „antrenamentul” imaginației la Lull și Bacon. Desigur că opinia idealiștilor referitor la imaginație este diferită de cea a materialiștilor; pentru ei, imaginația este capacitatea de înțelegere a unei realități superioare. Dezvoltarea ei constituie o parte esențială a practicilor ezoterice, a riturilor inițiatice ale societăților secrete și chiar a magiei.

Pentru ezoteriști și ocultiști, importanța imaginației derivă și din faptul că ea este marea forță creatoare din univers. Cosmosul este o creație a imaginației lui Dumnezeu – așa cum am văzut în capitolul 1, imaginația a fost prima emanație – iar pentru noi, imaginația este cea care ne permite să interpretăm creația și, uneori, s-o manipulăm.

Creativitatea umană, fie ea magică sau nu, este rezultatul unei canalizări anume a puterilor imaginației. În tratatele alchimice, spre exemplu, sperma este descrisă ca fiind creată de imaginație; altfel spus, imaginația nu suscită doar dorința, ci are totodată puterea de a ne transforma elementul material.

Inițiații care știu să lucreze cu aceste forțe creative ale imaginației pot realiza considerabile transformări magice în lumea materială din *afara* propriului lor corp. Adepții hinduși sunt învățați de la vârste tinere să exerseze vizualizarea unui șarpe în fața ochilor, cu o atât de intensă concentrare și cu o forță atât de „antrenată” a imaginației, încât să-i poată face și pe ceilalți să vadă reptila.

Desigur că există pericolul ca acest accent pus pe imaginație într-o măsură atât de mare să se apropie riscant de mult de fantezie. Există totdeauna posibilitatea nedorită ca aceste manipulări ale imaginației să sfârșească doar în autoamăgire. Magia pare a fi, din acest punct de vedere, instrumentul celor ce-și fac singuri iluzii nefondate.

Abordarea sistematizată proprie societăților secrete era menită să prevină asemenea riscuri.

Sfântul Bernard de Clairvaux, cel care a alcătuit regulamentul templierilor, recomanda o exersare riguroasă a imaginației. Vizualizând imagini de la nașterea lui Isus, din copilăria, propovăduirile și de la moartea lui, îi poate fi invocat spiritul. Dacă v-ați imagina, de pildă, o scenă „casnică” implicându-l pe Isus, închipuindu-vă oalele și cratițele, hainele, înfățișarea lui, ridurile care îi brăzdează chipul, expresia din ochi și ceea ce simțiți când el se întoarce pentru a vă privi, și dacă apoi, dintr-odată, ați alunga toate aceste imagini, ceea ce ar rămâne în loc ar putea fi adevăratul spirit al lui Isus Cristos.

În Spania secolului al XIII-lea, un cabalist pe nume Abraham Abulafia scria dezvoltând ideea cuvântului creator al lui Dumnezeu. În textele cabaliste anterioare, cele douăzeci și două de litere ale alfabetului ebraic fuseseră descrise ca fiind forțe creatoare. Astfel, „la început”, Dumnezeu a combinat aceste litere formând tipare, le-a schimbat între ele și a alcătuit cuvinte pe baza lor, iar din acest proces s-au născut toate formele din univers. Abraham Abulafia susținea că inițiatul poate participa la procesul creativ combinând și recombinaând literele ebraice în același mod. El recomanda adeptului să se retragă într-o încăpere izolată, în liniște, să se îmbrace în veșminte albe, să adopte posturi rituale și să rostească numele divine ale lui Dumnezeu. În acest fel putea atinge o stare de transă extatică, vizionară, și odată cu ea, puteri secrete.

Ideea de „cuvinte ale puterii”, care conferă inițiatului stăpânire peste lumile spirituale – și asupra celei materiale deopotrivă – este una foarte veche. Despre Solomon se spune că ar fi deținut acest control și că în Templul său, Tetragrammaton-ul, cel mai puternic și sacru nume al lui Dumnezeu, putea fi rostit o dată pe an, în ziua Ispășirii, numai de către marele preot, singur în Sfânta Sfintelor. Afară, trâmbițele și chimvalele îi împiedicau pe oamenii de rând să audă. Se spunea că cel care știa cum să pronunțe acest nume sacru putea să-i înspăimânte chiar pe îngeri. Chiar și mai înainte, egiptenii credeau că zeul Soare, Ra, crease universul folosind cuvinte ale puterii și că inițiatul care le cunoștea dobândește putere nu doar în această viață, ci și în cea de după moarte.

Abraham Abulafia recomanda de asemenea utilizarea numelor lui Dumnezeu sub formă de diagramă. Practica folosirii semnelor magice și a sigiliilor* este prezentă pe scară largă în tradiția iudaică, dar, cu un adaos de elemente egiptene și arabe, s-a răspândit și în Europa în Evul Mediu. Acest lucru a fost posibil în principal grație manualelor de farmece și vrăji – *grimoires* – precum *Testamentul lui Solomon* și *Cheia lui Solomon*. Majoritatea vrăjilor promiteau împlinirea unor dorințe de tip egoist: sexuale, de răzbunare sau de găsire a unor comori. Pregătirea materialelor (sângele unui animal,

* Folosit în acest sens, termenul desemnează un simbol creat pentru un scop magic precis, de obicei alcătuit dintr-o combinație complexă de figuri geometrice sau simboluri specifice, fiecare cu o semnificație și un rol exact (n. tr.).

ceara de albine, pulberea de magnetit, sulful și, poate, creierul unui corb) era urmată uneori de un ritual de purificare. Apoi, la momentul potrivit, avea loc ceremonia, care implica seceri, baghete sau săbii. În final, pe un inel sau pe o simplă bucată de hârtie era înscris sigiliul, iar cel ce avea să-l poarte ulterior asupra sa – conștient sau nu de prezența lui – urma să fie afectat în bine sau în rău de ființa neîntrupată invocată. La mijlocul secolului al XIV-lea, *Magia sacră a lui Avraam evreul* îi învăța pe adepți cum să stârneasă furtuni, să învie morții, să meargă pe apă sau să atragă dragostea unei femei. Toate acestea puteau fi realizate prin utilizarea sigiliilor și a pătratelor magice cu litere cabalistice.

În prezent, Biserica operează o distincție clară între câteva ceremonii strict reglementate, menite să invoce puterile spirituale, și care se desfășoară în context ecleziastic, și toate celelalte ceremonii care au ca scop invocarea sau conlucrarea cu spiritele neîntrupate neafiate sub egida ei. Acestea din urmă sunt considerate „oculte“, ceea ce în limbajul creștin actual înseamnă de obicei magie neagră.

În Evul Mediu, o astfel de distincție nu ar fi avut rost. Ritualurile erau celebrate sub egida Bisericii, pentru a asigura, de pildă, recolte bogate sau succesul într-un duel. Pâinea sfințită era considerată tratament pentru cei bolnavi și apărătoare împotriva ciumei; amulete ce protejau de trăsnet și înec erau confecționate din lumânări de la biserică. Bucăți de hârtie având înscrise formule magice erau introduse în acoperișul casei pentru a o apăra de foc. Clopotele bisericilor alungau tunetele și demonii. Bles-teme oficiale erau proferate pentru a stârpi omizile. Apa sfințită era împrăștiată pe câmp pentru a asigura o recoltă bună. Relicvele sfinte constituiau veritabile feteșuri făcătoare de minuni. Botezul putea reda vederea copiilor orbi, iar veghea peste noapte la altarele sfinților facilita vise vizionare și tămăduiri, în tradiția „somnului în templu“, susținută de Asclepios.

Mai târziu, apologeții creștini au încercat să facă o distincție între practicile bisericesti legitime – solicitări adresate unor ființe spirituale de nivel înalt, care puteau răspunde pozitiv sau nu – și magia concepută ca un proces mecanic ce implica manipularea unor forțe oculte. Această distincție se bazează însă pe o înțelegere greșită a problemei. Magia este totodată un proces incert de invocare a spiritelor, inclusiv a unora de nivel foarte înalt.

În Evul Mediu, toți credeau în aceste ierarhii spirituale. La baza tuturor practicilor din cadrul Bisericii și a celor spirituale laice se afla credința că repetarea unei formule – de pildă o rugăciune – sau organizarea unei ceremonii are puterea de a influența în bine sau în rău evenimentele din lumea materială. Prin intermediul acestor activități, oamenii credeau că pot să comunice cu ierarhiile de ființe neîntrupate ce controlează lumea materială.

Faptul că rugăciunile erau eficiente și că providența răsplătea binele și pedepsea răul erau atunci convingerea universală și experiența unanimă.

Istoria era considerată neîndoielnic un proces providențial, dar nu în mod fatalist: Dumnezeu avea pentru omenire un plan la a cărui împlinire conlucrau deopotrivă diversele ordine de ființe neîntrupate și întrupate, un plan codificat în Biblie și elucidat de profeți.

Dar era un plan ce putea s-o ia oricând pe o cale greșită.

Ziua de vineri, 13, este considerată și astăzi nefastă. Pe data de 13 octombrie 1307, într-o vineri, suveranii lumii au trecut la acțiune pentru a eradica influențele ezoterice care, se temeau ei, le scăpau într-o măsură tot mai mare de sub control.

Înainte de ivirea zorilor, seneșalii Franței, punând în practică ordinele regelui lor, Filip cel Frumos, au intrat în templele și în locuințele templierilor, arestând circa cincisprezece mii de persoane. În templul din Paris, marele centru financiar al Franței, au găsit o încăpere secretă în care se aflau un craniu, două oase de la coapsă și un lințoliu alb, lucruri pe care le-am găsi și astăzi dacă am intra într-un templu francmasonic.

Doar câțiva dintre templieri, din orașul La Rochelle, pe țărmul Atlanticului, au izbutit să scape fugind în Scoția, unde au trăit sub protecția regelui rebel Robert the Bruce.

Inchiziția i-a acuzat pe cavalerii capturați că i-ar obliga pe novici să scuie și să calce în picioare crucea lui Isus, că s-ar deda la sodomie și ar venera un idol cu cap de țap numit Baphomet. Martorii mărturiseau că au văzut acest idol cu o barbă lungă, ochi scânteietori și patru picioare. La presiunile lui Filip cel Frumos, papa Clement a publicat o bulă de abolire, pecetluind astfel sfârșitul Ordinului Templier. Toate bunurile acestuia au fost confiscate de monarhia franceză.

În fața comisiei papale, cavalerii au spus că au fost torturați pentru a mărturisi. Un anume Bernard de Vardo a arătat o cutiuță din lemn în care păstra oasele carbonizate care-i căzuseră de la picioare când fusese ținut deasupra unui foc.

Dar care era adevărul din spatele mărturisirilor?

Cu puțin timp înainte de moartea sa, am avut privilegiul de a lucra cu Hugh Schonfield, reputat specialist în Manuscrisele de la marea Moartă, care s-a străduit să le explice exegeților creștini rădăcinile iudaice ale Noului Testament, anterior ignorate sau greșit interpretate. Schonfield cunoștea cifrul ATBASH, în care prima literă a alfabetului este înlocuită cu ultima, a doua cu penultima și așa mai departe. De asemenea, știa că acest cifru a fost folosit pentru a se include o serie de mesaje criptate în Cartea lui Ieremia și în unele dintre Manuscrisele de la marea Moartă. Instinctul l-a îndemnat să-l încerce și pe numele Baphomet. Astfel a găsit, codificat în acest cuvânt, termenul „înțelepciune“.

Personificarea înțelepciunii la care templierii mărturisiseră că se închină era însă zeul cu cap de țap al înțelepciunii *lumești*. Încă din vremea lui Zarathustra, în cadrul ceremoniilor inițiatice candidatului îi era indusă o stare de conștiință alterată în care acesta trecea prin încercări terifiante, fiind atacat de demoni și pregătindu-se astfel pentru ceea ce era mai rău în această viață și în cea de după moarte. Torturile la care i-a supus Inchiziția le-au provocat templierilor suferințe atât de cumplite, încât acea stare alterată de conștiință s-a instalat din nou și în cursul ei le-a apărut demonul-rege Baphomet, de această dată triumfător. Fiindcă treceau cu adevărat prin cele mai chinuitoare încercări pe care viața și moartea le aveau de oferit.

NEBUNI DIN DRAGOSTE

DANTE, TRUBADURII ȘI PRIMA DRAGOSTE • RAFAEL,
LEONARDO ȘI MAGII RENĂȘTERII ITALIENE • IOANA D'ARC
• RABELAIS ȘI CALEA NEBUNULUI

În anul 1274, la Florența, tânărul Dante a zărit-o pentru întâia oară pe frumoasa Beatrice. A fost dragoste la prima vedere. Și a fost de asemenea întâia dată când cineva s-a îndrăgostit la prima vedere.

În analele societăților secrete, acesta este un important adevăr istoric. Conform adeptilor istoriei convenționale, oamenii s-au îndrăgostit și au iubit din cele mai vechi timpuri, dragostea fiind parte integrantă din însăși alcătuirea noastră biologică, susțin ei; odele lui Pindar și ale poetei Saffo sunt expresii ale iubirii de tip romantic.

Dar în viziunea istoriei secrete, aceste ode din Grecia antică sunt interpretate ca având o palidă conotație sexuală. Ele nu amintesc de durerea sfâșietoare a despărțirii, de încântarea extatică resimțită la apariția ființei iubite și de privirile visătoare ce caracterizează astăzi dragostea romantică.

Iată ce scria Dante despre dragostea sa la prima vedere: „Ea purta o minunată rochie stacojie, delicată, prinsă cu o cingătoare și în clipa în care am zărit-o, mărturisesc cu adevărat că spiritul ce iubește în ascunzișurile cele mai adânci ale inimii mele a început să tremure atât de tare, încât mi-a cuprins toată ființa [...] începutul și sfârșitul fericirii mele în viață mi-au fost dezvăluite.“ Apoi adaugă că a fost pe deplin absorbit de dragostea din ochii ei. Mai târziu avea să scrie că, atunci când a văzut-o pentru prima dată, a crezut că, printr-un miracol, un înger se materializase pe Pământ. Nimic din toate acestea nu ar trebui citit în termenii convențiilor poetice.

În *Divina Commedia*, Dante descrie senzația de a fi pe deplin absorbit în privirile ei și adaugă că descărcarea erotică pe care ele i-au transmis-o l-a dus în Paradis. Repetăm, nu avem de-a face aici cu simple închipuiri poetice; elementele erotice și cele mistice se întrepătrundeau într-un mod cu totul nou în Occident.

Dante și Beatrice s-au căsătorit, fiecare cu altcineva, iar ea a murit la o vârstă tânără. Ceea ce considerăm noi astăzi a fi dragoste de tip romantic, cu acel sentiment al predestinării – că așa trebuia să fie – derivă din fermentul mistic adus de islam. Așa cum ideea caracteristic creștină de iubire liber consimțită a aproapelui poate fi percepută ca derivând din conceptul de îndurare al profeților iudei, în mod similar noțiunea

modernă de sacru a fost reliefată de stările de conștiință alterată atinse de misticii sufiți precum Ibn Arabi. Revoluționara sa *Interpretare a dorului* exprima dragostea sexuală în termenii iubirii divine. Sufiții au dat astfel glas unui sentiment ce nu mai fusese niciodată încercat anterior, creând astfel condițiile pentru ca toți ceilalți să-l poată simți.

Vreme de mai bine de o mie de ani, instinctul erotic fusese sugrumat, energiile sexuale fiind canalizate spre dezvoltarea intelectului uman. Deja în vremea lui Toma d'Aquino și Roger Bacon, această dezvoltare era încheiată. Concepută în timpul nopților petrecute în genunchi, în fața altarului, *Summa Theologica* se constituie într-o culegere de silogisme, în peste două milioane de cuvinte, mărturie a unei capacități de concentrare intelectuală pe care cei mai de seamă filozofi ai zilelor noastre ar egala-o cu greu.

Îmboldiți de un impuls venit din Arabia, oamenii începeau să privească lumea materială cu o nouă încântare, derivând plăceri senzuale din luminozitatea, coloritul și senzația tactilă oferite de diversele obiecte. Vârful de lance al evoluției conștiinței umane se deplasase din chiliile pustnicilor în grădina deliciilor. O vie sclipire sexuală începuse să radieze pretutindeni.

Ocupația musulmană în Europa a rezistat cel mai mult în Spania. Apoi, pe măsură ce strălucita civilizație maură s-a întins spre nord, noul fel de a fi s-a răspândit în lumea întreagă, începând cu sudul Franței.

În secolul al XII-lea, regiunile Provence și Languedoc au devenit cele mai civilizate din Europa. Poeții provenșali, trubadurii, au adaptat formele poetice mauro-andaluziene, inspiraji fiind de strălucirea lor erotică. Deși Helen Waddel nu era o adeptă a ezoterismului, lucrarea ei *Cărturarii rătăcitori* rămâne până astăzi o relatare clasică din această perioadă de tranziție. Ea redă povestea unui abate care călătorește alături de un tânăr călugăr căruia i s-a permis, pentru prima dată, să iasă din mănăstire. Cei doi întâlnesc în drum câteva femei. „Sunt demoni!“ spune abatele. „Mie mi se pare, răspunde tânărul monah, că sunt cele mai frumoase creaturi pe care le-am văzut vreodată.“

Cel dintâi trubadur care și-a lăsat amprenta asupra istoriei exoterice a fost Guillaume, conte de Poitiers și duce de Aquitania, care a început să compună cântece de dragoste suave, încărcate de dorință, când s-a întors din cruciade. Deși și-a făcut debutul la curte, noua orientare a cuprins întreaga societate. Printre trubaduri s-au aflat Bernart de Ventadorn, fiu de brutar, și Pierre Vidal, băiatul unui blănar. Poate ca rezultat al influenței exercitate de asemenea oameni, poezia a început să se refere și la elemente banale: broaște, iepuri, mașinării agricole, crâșme, porumbei, spini frânți și obraji odihnindu-se pe un braț.

Trubadurul Arnaud Daniel, pe care Dante îl numea *il miglio fabbro*, se lăuda că „vânează iepuri cu un bou, adună vânturile și înnoată împotriva fluxului“. De fapt, vorbea în modul invers, cu susul în jos, al adepților ezoterismului, despre puterile pe care i le conferise inițierea.

Pe lângă faptul că au trecut de barierele de clasă, trubadurii au inversat tradiționala supunere a femeii în fața bărbatului. În poezia lor, bărbații devin de bunăvoie sclavii doamnelor. Instituția căsătoriei acționase ca un agent de control social, dar acum trubadurii încurajau o nouă formă de iubire spontană, ce se putea manifesta între indivizi aparținând unor clase sociale diferite.

Romanța Rozei a fost cea mai influentă operă literară a vremii. Textul descrie un castel înconjurat de șapte rânduri de zid – deci un zid planetar – acoperit cu figuri emblematice. Numai cei ce le pot desluși semnificația au voie să pătrundă în splendida grădină de trandafiri.

Dragostea devenise subversivă, la fel ca și societățile secrete. Fiind astfel îndrăgostiți, oamenii se simțeau mai vii.

Era o nouă și intensă formă de conștiință. În poezia de dragoste a trubadurilor, acest nou mod de a fi poate fi atins dacă știi să-ți croiești calea printr-o serie de încercări, găsirea drumului printr-un labirint, trecerea prin apă și prin iad, lupta și uciderea fiarelor sălbatice. De asemenea, sunt enigme de rezolvat și o raclă anume de ales.

Deja palid și frământat de îndoieli, îndrăgostitul tremură când este în sfârșit acceptat în prezența adorarei sale. Alături de ea, el atinge o stare de conștiință alterată, care-i conferă puteri supranaturale. Toți cei care iubesc cu adevărat știu că, atunci când privesc adânc în ochii celuilalt, sufletele lor se ating.

Cu alte cuvinte, pe lângă faptul că inițiații au introdus în fluxul conștiinței umane experiența îndrăgostirii, *acesteia din urmă i-a fost conferită structura profundă a procesului de inițiere.*

Simbolismul inițierii se regăsește din plin în literatura trubadurilor. Cel mai frecvent întâlnit simbol al trubadurilor, roza, a derivat probabil din sufism, unde reprezenta, printre altele, intrarea în lumea spiritelor, fiind o aluzie evidentă la chakre. În celebra poveste *Privighetoarea și trandafirul*, pasărea simbolizează năzuința către divin a spiritului uman. Există însă și un neîndoielnic nivel sexual al semnificației, legat de caracteristicile carnale, senzuale, ale rozei. Prezența permanentă a trandafirului în poezia de dragoste a trubadurilor ar trebui să ne atragă atenția asupra tehnicilor ezoterice, poate chiar alchimice, după părerea lui Ezra Pound, de extaz sexual. Guillaume de Poitiers scria: „Vreau să rămân cu doamna mea pentru a-mi înviora atât de bine inima, încât să nu mai pot îmbătrâni. Cel ce izbutește să trăiască bucuria dragostei sale va trăi o sută de ani.“

La originile lui, impulsul care a stat la baza Renașterii a fost unul de natură sexuală. Nu dorim să existe dubii cu privire la afirmația extraordinară pe care o vom face aici – aceea că *întreaga conștiință umană a fost transformată și a trecut la un alt nivel de evoluție deoarece câțiva oameni au ales un nou mod de a face sex.* Pentru prima dată, au făcut dragoste.

Când atingem acea stare de conștiință alterată care este orgasmul, mai putem oare gândi, sau orgasmul și gândirea se exclud? Putem și trebuie să punem aceeași întrebare din perspectiva extazului mistic.

Societățile secrete și grupările eretice precum catarii, templierii și trubadurii cunoșteau tehnici de atingere a extazului mistic. Dar greu câștigata facultate de a gândi avea să fie suficient de puternică pentru a supraviețui momentelor de extaz?

În *Divina Commedia*, Dante a dus la un alt nivel impulsul erotico-spiritual al trubadurilor, extinzându-și dragostea pentru Beatrice pentru a cuprinde întregul univers.

La începutul *Commediei*, el descrie cum, pe la mijlocul vieții sale, s-a pomenit rătăcit într-o pădure întunecată, unde a fost întâmpinat de Virgiliu, unul dintre marii inițiați ai lumii antice. Împreună cu acesta, Dante trece printr-un portal deasupra căruia sunt scrise cuvintele „Renunțați la orice speranță voi, cei ce intrați aici.“ Virgiliu îl conduce într-o lume asemănătoare cu cea descrisă în *Eneida*, populată de personaje pe care le-am întâlnit și noi deja în cadrul istoriei noastre. Cei doi traversează râul Aheron și pătrund pe tărâmul umbrelor, unde îl întâlnesc pe judecătorul morților, Minos, și pe Cerber, câinele cu trei capete. Când intră în cetatea Dis, le ies în cale cele trei Furii și Minotaurul. Apoi merg pe malul Lacului de Sânge, în care sunt cufundați cei violenți, inclusiv Atila, străbat Pădurea Harpiilor și o câmpie arzândă de nisip. Mai departe se întâlnesc cu un celebru vrăjitor scoțian, Michael Scott, cu Nimrod și în final, în cel mai adânc cotlon al iadului, Dante vede ceva ce i se pare la început a fi o moară de vânt. De fapt, erau aripile lui Lucifer.

Contemporanii lui Dante nu s-ar fi îndoit nici o clipă că această primă parte a poemului descrie o călătorie reală în lumea subpământeană – altfel spus, că Dante participase la o inițiere subterană. Probabil că trecuse printr-o serie de încercări și ceremonii precum cea la care fusese supus cavalerul Owen în Donegal.

În Antichitate, se credea că lumea subpământeană are șapte niveluri sau este înconjurată de șapte rânduri de zid, așa cum era reprezentat labirintul lui Minos pe monedele cretane. Aceeași idee se regăsește în relatările lui Origen despre ofiți, cei care îi invocau pe cei șapte demoni ce păzeau cele șapte porți ale lumii subpământene. Dar se știe acum că cel mai apropiat model pentru lumea subterană descrisă de Dante în *Divina Commedia* este călătoria lui Mahomed în celelalte lumi, redată de marele maestru sufit Ibn Arabi în *Fotuhut*. Aici, o ilustrație dintr-una dintre primele traduceri.

Este foarte posibil ca „Virgiliu“ să fi fost de fapt masca persoanei care l-a inițiat pe Dante în viața reală, un înțelept pe nume Brunetto Latini. Ca ambasador în Spania, acesta întâlnește acolo savanți aparținând atât tradiției iudaice, cât și celei arabe. Opera sa principală, *Cartea Comorii*, cuprinde învățături oculte despre caracteristicile planetare ale pietrelor prețioase. Neinițiații nu pot aprecia caracterul inițiat al modului în care Dante descrie universul și faptul că treptele ce coboară spiralând spre străfundurile iadului au trăsături planetare. Poemul lui Dante este astfel scris încât să poată fi citit pe mai multe niveluri: astrologic, cosmologic, moral și chiar, după unele păreri, alchimic.

La fel ca *Fotuhut* și ca un model anterior, *Cartea egipteană a morților*, *Divina Commedia* este, la un anumit nivel, un ghid către lumea de după moarte, la un alt nivel un manual de inițiere și, la un al treilea, o descriere a modului în care viața în lumea materială, aidoma celei de după moarte, este influențată de stele și planete.

Dante arată că, atunci când facem fapte rele în această viață, ne construim deja un purgatoriu sau un iad într-o altă dimensiune, care se intersectează cu cea a vieții acesteia, de zi cu zi. Dacă nu aspirăm să urcăm pe spirala ierarhiilor cerești, dacă ne limităm la plăcerile și reușitele exclusiv pământești, înseamnă că ne aflăm deja în purgatoriu.

Romanul lui Oscar Wilde *Portretul lui Dorian Gray* a intrat în conștiința publicului; știm cu toții că frumosul și frivolul Dorian are în mansarda sa o pictură ce putrezește și devine monstruoasă pe măsură ce el se cufundă într-o viață de desfrâu, în vreme ce el însuși rămâne perfect. La sfârșitul romanului, putreziciunea din portret îl afectează și pe Dorian, dintr-odată și copleșitor. În conformitate cu Dante, suntem cu toții niște Dorian Gray, creându-ne euri monstruoase și imaginând pedepse de asemenea monstruoase pentru noi înșine. Dar viziunea lui Dante este incomparabil mai amplă

Giordano Bruno executat în Campo dei Fiori din Roma. Se consideră de obicei că Bruno a fost ars pe rug la ordinele Bisericii pentru că ar fi susținut ideea științifică modernă conform căreia Pământul se rotește în jurul Soarelui. În realitate, opiniile sale ezoterice erau cele ce îngrijorau Biserica. Experiențele sale în lumea spirituală l-au determinat să susțină că există o infinitate de universuri și de dimensiuni întrepătrunse. El invoca autoritatea „poetului pitagoreic”, Virgiliu, pentru a-și susține credința că spiritul uman poate călători între aceste universuri, dorindu-și în cele din urmă „să se reîntoarcă în trup”, în conformitate cu legile reîncarnării.

decât cea a lui Wilde, din două motive: pe de o parte, demonstrează că fiecare dintre noi creează în propria ființă atât iadul, cât și raiul, și pe de alta arată ce efect au faptele noastre rele asupra structurii lumii și a țesăturii sale. El întoarce lumea pe dos pentru a da la iveală efectele hidoase ale celor mai intime gânduri ale noastre și ale faptelor pe care ne străduim să le păstrăm secrete. În conformitate cu Dante, tot ceea ce facem și ce gândim are un efect material asupra universului. Umberto Eco numea *Divina Commedia* „apoteoza lumii virtuale”.

În anul 1439, un misterios necunoscut pe nume Gemistos Plethon se strecura la curtea lui Cosimo de Medici din Florența. Plethon ducea cu el textele pierdute ale lui Platon, în limba greacă, și totodată diverse lucrări ale neoplatonicienilor, câteva imnuri orifice și – cel mai interesant – unele materiale ezoterice care proveneau, aparent, din Egiptul epocii piramidelor.

Plethon venea din Bizanț, unde tradiția ezoterică neoplatonică încă persista din epoca primilor Părinți ai Bisericii, ca Origen și Clement, o tradiție pe care Roma o reprimase. El a izbutit să stârnească entuziasmul lui Cosimo la ideea unei tradiții străvechi, universale, dar secrete, ce îi predată pe acești primi creștini, avându-și rădăcinile în gândirea lui Platon, Orfeu, Hermes și în oracolele chaldeene. I-a vorbit

de asemenea despre o filozofie perenă a reîncarnării și a întâlnirilor de ordin personal cu divinitățile, posibile grație ceremoniilor și a intonării rituale a *Imnurilor lui Orfeu*.

Acest apel la experiența de ordin personal a fost cel care a inspirat evoluția renașcentistă. Cosimo de Medici l-a angajat pe Marsilio Ficino să traducă documentele aduse de Plethon, începând cu textele lui Platon, dar când a aflat despre materialele egiptene, i-a cerut să le lucreze mai întâi pe acestea din urmă. Spiritul pe care Plethon l-a adus în Italia odată cu traducerea textelor ermetice s-a răspândit rapid în rândurile elitei culturale. Apetitul pentru noi experiențe împreună cu o nouă și vitală relație cu lumea spirituală au fost consemnate în scris de magul italian Giordano Bruno. Acesta scria despre o dragoste care provoacă „asudare excesivă, țipete ce surzesc și stelele, vaiete ce răsună în grotlele iadului, chinuri ce duc spiritul viu într-o stare de încremenire, suspine ce fac zeii să leșine de compasiune, și toate astea pentru acei ochi, pentru acea albeață, acele buze, acel păr, acea modestie, acel surâs mic, acea ironie, acel Soare eclipsat, acel dezgust, acea vătămare și schimonosire a naturii, o umbră, o fantasmă, un vis, un farmec de Circe în serviciul generării...”

O notă complet nouă în literatură.

Putem spune că literatura Renașterii este iluminată de stele și planete. Marii scriitori ai Italiei renașcentiste au invocat această energie prin utilizarea activă și inteligentă a imaginației. La fel ca Helen Waddell, Frances Yates nu făcea parte din cercurile ezoterice sau, dacă făcea, din scrierile ei nu reiese nimic în acest sens, dar grație meticuloaselor sale cercetări și analizelor strălucite, și datorită specialiștilor de la Institutul Warburg care i-au pășit pe urme, dispunem astăzi de o cunoaștere detaliată a descoperirilor ezoterice din vremea Renașterii și a modalităților în care ele au inspirat opere de artă și literatură. Textele ermetice traduse de Marsilio Ficino se refereau la crearea

Rafael: *Madona cu Pruncul.*

imaginilor în termeni ezoterici: „Dacă s-a concentrat pe lucrare și pe stele prin imaginație și emoție, spiritul nostru se unește cu însuși spiritul lumii și cu razele stelelor prin care acționează lumea spiritelor.“ Altfel spus, dacă vă imaginați cât mai viu și mai detaliat spiritele planetelor și divinitățile stelare, ca rezultat al acestui act imaginativ, puterea acelor spirite ar putea curge prin ființa dumneavoastră.

Am văzut în capitolul anterior că Evul Mediu a fost epoca magiei. Atunci au început gânditorii ezoteriști și ocultiști să construiască în mintea lor imagini pe care zeii și spiritele le puteau însufleși și aduce la viață, așa cum odinioară constructorii templelor și ai școlilor misterelor din lumea antică făuriseră obiecte – de pildă statui – pe care spiritele neîntrupate să le poată folosi ca trup. În Italia Renașterii, artiștii cu convingeri ezoterice au început să reproducă, în piatră sau pe pânză, imaginile magice din mintea lor.

În Evul Mediu, circulația manualelor de magie, așa-numitele *grimoires*, fusese o activitate subculturală, ascunsă. Acum însă, literatura ermetică renascentistă, publicată fără opreliști, oferea indicații privind modul de confecționare a talismanelor menite să atragă influențe din lumile spirituale, indicații urmate de artizanii epocii. Literatura ermetică sugera că influențele oculte devin mai puternice dacă talismanele sunt făurite din metalul corespunzător spiritului invocat: aur pentru zeul Soarelui, de pildă, argint pentru zeul Lunii. De asemenea, preciza că diferite culori, forme, hieroglife și alte tipuri de sigilii aveau afinitate pentru anumite ființe neîntrupate.

Un critic de artă amintea despre „predilecția pentru tonuri minore“ și pentru culori deschise a lui Sandro Botticelli, ceea ce sugerează o calitate eterică, firavă, ca și când ar fi reprezentat în picturile sale ființe de pe un alt țărm, încă incomplet materializate. Putem observa influența lui Ficino asupra lucrării *Primavera* a lui Botticelli, care ilustrează procesul de creare a materiei în termenii emanării succesive a sferelor planetare din mintea universală. *Primavera* însăși a demonstrat, de atunci încolo, o remarcabilă tendință de a trăi în mintea celor care au văzut pictura.

Artiștii neoplatonicieni ai Renașterii credeau că redescoperă secrete antice. La fel ca Platon, considerau că orice proces de învățare este de fapt unul de reamintire, de readucere în memorie. Mintea umană este o prelungire a infinitei minți cosmice în lumea materială. Tot ceea ce a fost gândit sau trăit în istorie rămâne în băncile de memorie ale minții universale – sau mai corect spus, continuă să trăiască într-un fel de prezent veșnic.

Dacă Platon avea dreptate, cartea aceasta se află deja în dumneavoastră!

Odată cu apogeul Renașterii ajungem la noțiunea de geniu universal: Botticelli, dar și Leonardo da Vinci, Rafael, Michelangelo. Geniul este acea persoană pe care claritatea și măreția viziunilor sale o diferențiază net de restul semenilor și nu este probabil întâmplător faptul că această evoluție s-a produs în Italia, deoarece a constituit o continuare a tradiției marcate de viziunile extatice ale lui Joachim și ale Sfântului Francisc.

La fel ca sfinții, marii artiști se afirmă uneori ca purtători de cuvânt ai ființelor spirituale superioare. În conformitate cu tradiția ezoterică, pictorul Rafael a fost inspirat în mod direct de arhanghelul cu același nume: mâna care a pictat atâtea capodopere era îndrumată divin.

Dar există în acest sens o idee mai ciudată și mai misterioasă, aceea că ființa încarnată ca Rafael se încarnase anterior în trupul lui Ioan Botezătorul. După părerea lui Rudolf Steiner, acest lucru explică de ce nu există picturi de Rafael care să înfățișeze evenimente ce au avut loc după moartea lui Ioan Botezătorul. Marile sale capodopere reprezentând Madona cu Pruncul, care emană un aer straniu și irezistibil, au fost de fapt pictate din memorie.

Mulți magi trăiau în Italia renescentistă, în vremea lui Leonardo da Vinci. Adesea lucrau în cadrul strâns unit al atelierului unui artist, unde pictorul și progresul spiritual evoluau împreună și puteau fi îndrumați concomitent. Spre exemplu, matematicianul și filozoful ermetist Pacioli, primul care a scris în mod deschis despre formulele secrete aflate la baza pentaclului venusian, a fost unul dintre măestrii lui da Vinci în privința „numărului divin“.

Un alt mag despre care știm că și-a exercitat influența asupra lui Leonardo (fiindcă artistul avea câteva dintre cărțile lui și i-a menționat numele în însemnările sale) a fost un arhitect dintr-o generație anterioară. Leon Battista Alberti a conceput proiectul palatului Rucellai din Florența, unele dintre primele construcții clasice din Italia renescentistă, și pe cel al fațadei bisericii Santa Maria Novella, tot din Florența. De asemenea, este autorul uneia dintre cele mai bizare cărți în limba italiană: *Hypnerotomachia Poliphili*, povestea protosuprarealistă a lui Poliphilo. (Titlul s-ar traduce, aproximativ, prin „cel ce iubește multe lucruri în strădania sa pentru dragoste într-un vis“.)

Eroul se trezește în dimineața în care urmează a porni într-o aventură, dar cade imediat într-un vis; își urmărește iubita pe un tărâm straniu, populat de dragoni și alți

Ilustrație din Hypnerotomachia. Sesizăm aici un ecou al trecerii de la viața vegetală la cea animală, așa cum este ea descrisă în istoria secretă.

monștri, pe un traseu labirintic care îl duce în numeroase clădiri splendide, pe jumătate din piatră, pe jumătate ființe vii. Interiorul unui templu, spre exemplu, pare a-i fi totodată măruntaie. Alberti era obsedat de natură și de formele naturale, pe care le-a inclus în lucrările sale în cele mai neobișnuite moduri. Dacă privim, de pildă, cele două versiuni ale tabloului *Madona între stânci*, aceeași obsesie devine evidentă, un exemplu clar al influenței exercitate de Alberti asupra lui Leonardo da Vinci.

Povestea continuă, având logica unui vis. La un anumit nivel, *Hypnerotomachia* este un manifest arhitectural. În ea, Alberti afirma că noua arhitectură a Renașterii, la a cărei consolidare contribuia, trebuie să aibă logica unui vis. În loc să urmeze inhibați și supuși modelele anterioare, arhitecții ar trebui să lucreze într-o stare de spirit nouă, liberă, în care nimic nu este interzis și în care să se lase inspirați de combinația de forme pe care ar putea-o sugera noile stări alterate de conștiință. Astfel, Alberti recomanda un fel de experiment mental controlat, pentru a facilita un nou mod de a gândi, însă nu doar în domeniul arhitecturii.

Faptul că este implicată și canalizarea energiilor *sexuale* devine limpede la finalul poveștii, când eroul este în sfârșit unit cu iubita sa într-o serie de ritualuri mistice, în Templul lui Venus. Preoteasa îi cere iubitei să agite lichidul dintr-un bazin cu o torță aprinsă. Din acest motiv, Poliphilo cade într-o stare de transă. Apoi bazinului în formă de scoică, plin cu spermă de balenă, mosc, ulei de camfor, ulei de migdale și alte substanțe, i se dă foc, turturile sunt sacrificate și nimfe dansează în jurul altarului. Când iubitei i se cere să frece solul de la baza altarului, întreaga clădire începe să se zbată ca într-un cutremur și un copac țâșnește prin partea de sus a altarului. Poliphilo și iubita lui gustă din roadele acestui copac și sunt transpuși într-o stare de conștiință și mai înaltă. Pulberea vulcanică a libidoului a fost canalizată de preoteasa-adept astfel încât toate regulile restrictive de comportament, de moralitate și de creativitate, ba chiar și legile naturii, au fost întoarse cu susul în jos.

Cea mai misterioasă, probabil, dintre capodoperele Renașterii italiene este *Mona Lisa*. Cine îi poate explica puterea? Marele critic de artă și ezoterist din secolul al XIX-lea Walter Pater scria despre ea: „Al ei este capul asupra căruia toate «sfârșiturile lumii au venit», iar pleoapele îi sunt puțin obosite. Este o frumusețe făurită din interior asupra cărnii, depunerea înecată, celulă cu celulă, a unor gânduri stranii și fantastice reverii și sublime pasiuni. [...] Este mai bătrână decât stâncile printre care șade [...] a fost de multe ori moartă și a învățat secretele mormântului și s-a cufundat în mările adânci și păstrează asupra ei ziua decăzută.”

Pater face trimitere, poate, la ceea ce știe. Mona Lisa este, într-adevăr, mai bătrână decât zeii.

Am văzut anterior cum Luna s-a separat de Pământ pentru a reflecta lumina Soarelui spre el și a face astfel posibilă reflecția umană. Am văzut și cum, în 13000 î.C., Isis s-a retras de pe Pământ pe Lună pentru a deveni stăpâna acestui proces de reflecție. Acum, la începutul secolului al XV-lea, după ce cosmosul petrecuse o veșnicie creând condițiile necesare pentru a face posibilă reflecția în sensul în care o înțelegem astăzi, lucrul așteptat s-a petrecut în sfârșit. Capodopera lui Leonardo da Vinci este un jalon

Mona Lisa este, probabil, imaginea cel mai des reproducă din istoria picturii; aici, într-o gravură din secolul al XIX-lea. În 'Tratat despre pictură, Leonardo da Vinci recomanda intrarea într-o stare de receptivitate față de imagistica imaginară, în care crăpăturile și petele de pe ziduri pot evoca – sau invoca – zei și monștri.

al istoriei umane fiindcă a capturat în sine clipa în care a avut loc acest pas în evoluția conștiinței. Pe chipul Monei Lisa vedem pentru prima dată profunda bucurie a celui care își explorează viața interioară. Ea este liberă să se detașeze de lumea simțurilor care o încorsetează și o frământă. Ea are ceea ce J.R.R. Tolkien numea într-un alt context „o privire interioară nestânjenită, mobilă, detașată“.

Prin urmare, Mona Lisa făurește un spațiu magic în care spiritul lui Isis poate sălășlui. Firește că, în zilele noastre, este aproape imposibil să rămâi singur în sala de muzeu cu ea, dar la fel ca *Lohan* de la British Museum, Mona Lisa a fost astfel creată încât, dacă intri în comuniune cu ea, îți va vorbi.

Departate de strălucirea și grandoarea curților italiene ale Renașterii, în prea puțin sofisticata regiune de nord a Europei, un alt spirit se făcea simțit. La vârsta de doisprezece sau treisprezece ani, o fetiță care locuia într-o casă țărănească simplă, în împădurita vale a Loarei din Franța, a început să audă voci și să aibă viziuni. Arhanghelul Mihail i-a apărut și i-a spus că va avea îndrumători spirituali. Ioana s-a arătat reticentă și a răspuns că ar prefera să rămână și să toarcă alături de mama ei. Dar vocile au devenit din ce în ce mai insistente și i-au vorbit despre misiunea ei. Când armata engleză invadatoare părea pe punctul de a cucerii orașul Orléans, vocile i-au cerut să

se ducă la Chinon, o localitate învecinată, unde îl va găsi pe moștenitorul tronului francez, Delfinul, pe care trebuie să-l conducă spre încoronare, în catedrala din Reims.

Ioana era încă un copil când a ajuns la curtea Delfinului. Acesta a încercat să-i joace un renghi, lăsând un curtean să se așeze pe tron și să pozeze în viitorul rege, dar Ioana și-a dat seama și i s-a adresat direct suveranului. Convins, Delfinul i-a dăruit fetei un cal alb și o armură completă de aceeași culoare, pe care ea a purtat-o, călare, vreme de șase zile și șase nopți fără încetare.

Apoi Ioana a avut o viziune în care i s-a arătat o sabie ascunsă într-o biserică. Arma pe care a descris-o – și care avea trei cruci distinctivă – a fost descoperită în spatele altarului, într-o biserică din apropiere, St Catherine de Fierbois.

Așa cum se întâmplă uneori în istorie, când ființe superioare din lumile spirituale își revarsă puterile asupra unui individ anume, Ioana n-a putut fi contrazisă. Nimic n-a oprit-o, nici măcar atunci când sorții împotriva ei păreau a fi copleșitori.

Pe 28 aprilie 1429, Ioana a ajuns la zidurile orașului Orléans, acum ocupat de dușmani; trupele engleze s-au retras în fața ei și a grupului restrâns care o însoțea. Cei cinci sute de francezi au înfrânt armata engleză de mii de oameni, într-un mod pe care chiar și căpitanii ei l-au numit miraculos.

La insistențele ei, Delfinul a fost încoronat ca rege al Franței la Reims. Misiunea Ioanei fusese îndeplinită în mai puțin de trei luni.

Este dificil să găsim un exemplu mai elocvent al influenței exercitate de lumile spirituale asupra cursului istoriei. George Bernard Shaw, profund interesat de filozofia ezoterică, avea să scrie că „în spatele evenimentelor se află forțe evolutive ce transcend nevoile noastre obișnuite și care se folosesc de indivizi în scopuri ce depășesc cu mult menținerea acestora în viață, prosperi, respectabili, fericiți și în siguranță“.

Trădată de ai săi, Ioana d'Arc a fost vândută englezilor. Interogată intens cu privire la vocile pe care le auzea, a spus că erau uneori însoțite de viziuni și de lumini strălucitoare, că o sfătuiau, o avertizau și îi dădeau instrucțiuni detaliate, adesea de mai multe ori pe zi. Ea le putea cere de asemenea sfaturi și primea răspunsuri amănunțite. Această familiaritate, această capacitate de comunicare deschisă cu lumea spirituală dincolo de egida Bisericii a fost considerată vrăjitorie și, pe 30 mai 1430, Ioana d'Arc a fost arsă pe rug în piața orașului Rouen din nordul Franței. În momentele acelea, un soldat englez s-a întors spre camaradul său și a spus: „Am ars o sfântă.“

Totul se întâmplase ca și cum marile forțe spirituale care o făcuseră înainte invincibilă o părăsiseră complet și, dintr-odată, puterile rivale năvăliseră asupra ei, pentru a o copleși.

Englezii au considerat-o dușmanul lor, dar, în conformitate cu perspectiva istoriei secrete, Anglia a avut cele mai mari beneficii de pe urma acțiunilor divin inspirate ale Ioanei d'Arc. De sute de ani, Franța și Anglia se aflau în conflict și, cu toate că, la momentul respectiv, aceasta din urmă deținea supremația militară, din punct de vedere cultural, ca limbă și literatură, era dominată de francezi. Fără intervenția Ioanei, una dintre cele mai importante contribuții engleze la istoria mondială – realismul psihologic al lui Shakespeare și filozofia detașată și tolerantă a lui Francis Bacon – nu ar fi fost posibilă.

Pictorul Albrecht Dürer se întorcea în Germania după o călătorie în Italia, unde fusese inițiat în tradiția ezoterică a gildei pictorilor. Bizare viziuni apocaliptice aveau să-i inspire după acest moment xilografurile. De asemenea, artistul s-a reprezentat într-un autoportret ca un inițiat, ținând în mână un tirs înflorit, scânteind de rouă, sudoarea stelelor, un semn că organele viziunii spirituale i se deschideau asupra unor noi zori.

În drum, s-a oprit la un moment dat să picteze un mănunchi de iarbă. Această acuarelă a fost prima natură moartă pictată vreodată. Nimic în istoria artei n-o prevestea. Înainte de Dürer, nimeni nu a privit o piatră și un mănunchi de iarbă așa cum o facem noi astăzi în mod obișnuit și de la sine înțeles.

Călătoria lui Dürer trebuie considerată totodată un semn că impulsul către evoluția conștiinței umane se deplasa spre nordul Europei. Nordicii nu se aflau pe aceeași lungime de undă cu țările ultracatolice din sud. Noile evoluții politice au dus la afirmarea unor puternice state nordice, care aveau să devină vehicule ale noilor forme de conștiință.

François Rabelais, născut spre sfârșitul secolului al XV-lea, colinda străzile din Chinon la vreo cincizeci sau șaizeci de ani după ce pașii Ioanei d'Arc s-au stins. Viața și opera sa au fost animate de spiritul trubadurilor. În vreme ce Dante, omul Sudului, scria năzuind la înălțimile spirituale, la prima vedere Rabelais pare a-și găsi sursa tuturor încântărilor în lumea materială. Romanul său, *Gargantua și Pantagruel*, povestește despre uriași ce cutreieră lumea stârnind haos din cauza apetitului lor nestăvilit. Bucuria

În *The Zelator*, de David Ovason, prietenul meu Mark Hedsel este menționat ca autor al unei fascinante analize a iconografiei Nebunului, a cărui imagine apare pe frontispiciul primei ediții din *Gargantua și Pantagruel*, în 1532, și desigur în tarot. Nebunul urmează „Calea fără nume”. Bățul așezat de-a latul pe umerii lui reprezintă dimensiunea vegetală a ființei sale, care se află între partea spirituală și cea animală de dedesubt, iar câinele care îl mușcă de picior simbolizează elementele animalice putrede și nerăscumpărate. Partea nerăscumpărată a corpului vegetal este reprezentată de povura dusă în sac. Pălăria în trei colțuri face trimitere la trupurile superioare pe care încă nu și le-a dezvoltat – corpurile animal, vegetal și mineral transformate – iar privirea îndreptată în sus simbolizează aspirația sa către acestea din urmă. Dacă barba nebunului desemnează un impuls orientat în jos, borurile ridicate ale pălăriei arată că al treilea ochi este pe punctul de a se deschide.

Umorul inițiativ apare în această surprinzătoare imagine întunecată a Nebunului, ce poartă semnătura lui Jacob Jordaens. La fel ca Rubens și Rembrandt, conaționalii săi, Jordaens cunoștea Cabala în profunzime. Tichia nebunului imită litera ebraică shîn, care atunci când este inserată în Tetragrammaton, sau numele sacru al lui Dumnezeu, formează termenul YHSL/H, sau Isus, și cu cele trei prelungiri ale sale simbolizează spiritualizarea celor trei corpuri ale omului: animal, vegetal și mineral.

provocată de obiectele banale, de zi cu zi, caracteristică trubadurilor, a căpătat la Rabelais o tușă umoristică. În *Gargantua* se regăsesc o listă lungă de obiecte potrivite pentru șters la fund, printre care masca de catifea a unei doamne, boneta unui paj, decorată cu pene în stil elvețian, o pisică, rămurele de salvie sau de fenicul, frunze de spanac, cearșafuri, perdele, un pui de găină, un cormoran și o vidră.

Indelungata luptă de conștientizare a lumii materiale, care începuse odată cu Noe, era în sfârșit încheiată, iar rezultatul ei, pură încântare. Dragostea pentru lumină și pentru răs, pentru mâncare și băutură, lupte și iubire carnală infuzează proza vârtoasă, comică. În paginile lui Rabelais, lumea nu este locul teribil pe care îl înfățișează Biserica, iar filozofia ascetică pe care ea o susține e demonstrată ca fiind nesănătoasă. „Râzi și privește-n față cu-ndrăzneală tot ce-ți apare-n cale“, îndeamnă Rabelais. Râsul, bucuria și buna dispoziție sunt tămăduitoare pentru minte și trup deopotrivă, căci ambele pot fi transformate.

Rabelais iubește lumea, iar în scrierile sale, dragostea pentru obiecte și cea pentru cuvinte merg mână-n mână. O sumedenie de cuvinte născocite de el se revarsă din paginile sale. Dar pentru cei care vor să-l caute, dedesubtul lor se simte un abil curent inițiativ. Rabelais este un mistic, dar nu în stilul lumilor de dincolo, caracteristic Evului Mediu.

Trubadurii aminteau despre nebunia de a fi îndrăgostit, unii scriind chiar despre ei înșiși ca fiind nebuni și zevzeci. Prin aceasta voiau să spună însă că au găsit noi modalități de pătrundere în lumile spirituale și că, la întoarcere, au văzut lumea cu susul în jos și cu dosul pe afară.

Prin urmare, pentru trubaduri realitatea de zi cu zi arătase cu totul altfel, iar acum Rabelais transforma acest nou mod de percepție într-o narațiune, creând un stil umoristic subversiv ce avea să devină tipic pentru scriitori inițiatici precum Jonathan Swift, Voltaire, Lewis Carroll și André Breton. După ce constată că poate cutreiera lumile spirituale cu o nouă descoperită libertate, când revine în lumea materială, Rabelais nu mai poate lua în serios opiniile celorlalți despre ele, convențiile și moralitatea lor. Eroii săi găsesc abația Thelema, deasupra porții căreia stă scris: „Fă ce-ți dorești!“ Rabelais avea în minte un grup de inițiați a căror conștiință este atât de transformată, încât îi duce dincolo de bine și de rău.

La sfârșitul romanului *Gargantua și Pantagruel*, după multe călătorii de explorare pe mări numeroase, în cursul cărora au văzut sumedenie de minuni, s-au luptat cu oamenii-pisici cu armate de cârnați și uriași mâncători de mori de vânt, eroii ajung pe o insulă misterioasă. Fulcanelli, alchimistul din secolul XX, afirma că prin aceasta Rabelais voia să spună că eroii săi intră în Matrice.

Acolo sunt conduși într-o sală de inițiere, într-un templu subpământean. Istoriile despre călătorii subterane trebuie să ne atragă întotdeauna atenția asupra faptului că se face referire în realitate la fiziologia ocultă. Călătoria în subteran este o călătorie în interiorul corpului.

În centru și totodată în cea mai adâncă parte a templului se află o fântână sacră a vieții. Fulcanelli sublinia că preocuparea lui Rabelais pentru ezoterism și arhitectură se întinde în descrierea acestei fântâni, cu cele șapte coloane ale sale dedicate celor șapte planete. Fiecare zeu planetar poartă simbolurile alchimice, metalele și pietrele prețioase corespunzătoare. O siluetă a lui Saturn se vede deasupra unei coloane, având la picioare o seceră și o grui. Mai sugestiv chiar, Mercur este descris ca fiind „fix, ferm și maleabil“, altfel spus, semisolidificat în procesul transmutației alchimice.

Vin este ceea ce curge din această fântână, vin pe care îl beau pelerinii, fiindcă ne dăm seama acum că așa trebuie să-i numim. „Obiceiul de a bea este caracteristica distinctivă a omului, scria Rabelais, și mă refer la vinul rece, delicios, fiindcă trebuie să știți, dragii mei, că prin vin devenim divini, fiindcă stă în puterea lui să ne umple spiritul cu adevăr, învățătură și filozofie.“ Uneori, în fiziologia ocultă orientală, vinul este utilizat ca simbol al secrețiilor de la nivelul creierului, care pătrund în conștiință în timpul stărilor extatice. În secolul XX, câțiva cercetători indieni au mers până acolo încât au sugerat că în textele vedice, termenul „vin“ se referă la ceea ce numim astăzi dimetil-triptamină, enzima secretată de regiunile superioare ale cerebelului la care ne-am referit în relație cu șamanismul. Swami Yogananda vorbea de altfel despre secrețiile neurofiziologice pe care le numea *amrita* exaltantă, nectarul pulsant al imortalității ce aduce cu el clipe de conștiință superioară și ne permite să percepem în mod direct marile idei care conturează lumea materială.

„Oh, Doamne, scria maestrul sufit Sheikh Abdullah Ansari, îmbată-mă cu vinul iubirii Tale!“

CEL VERDE DE DINCOLO DE LUMI

COLUMB • DON QUIJOTE • WILLIAM SHAKESPEARE,
FRANCIS BACON ȘI CEL VERDE

Când a ajuns la gurile fluviului Orinoco, în anul 1492, Cristofor Columb a crezut că a găsit unul dintre cele patru râuri care curg din Eden, Gihon. Iată ce scria el către cei de acasă: „Sunt semne puternice care sugerează că ne aflăm în apropierea unui Paradis pământesc, căci pe lângă că se potrivește, ca poziție matematică, cu părerile sfinților și învățaților teologi, toți ceilalți înțelepți sunt de acord că acest lucru e probabil.“

Impulsul de a descoperi totul despre lume, care a inspirat revoluția științifică, s-a aflat și la baza marilor călătorii de explorare geografică. Niciodată înainte lumea materială nu stârnise atâta curiozitate.

Speranțele de a găsi o Lume Nouă erau ferm legate de așteptarea unei noi Epoci de Aur, dar aurul găsit s-a dovedit a fi mult mai pământesc.

Multe s-au spus despre conexiunile lui Columb cu templierii. Era căsătorit cu fiica unui fost Mare Maestru al Cavalerilor lui Cristos, un ordin portughez care se dezvoltase după ce templierii fuseseră obligați să intre în ilegalitate. Se consideră semnificativ faptul că vasele cu care naviga Columb aveau pânze imprimate cu crucea roșie distinctivă a templierilor. În realitate însă, Cavalerii lui Cristos nu întrețineau aceeași comunicare liberă cu lumea spiritelor ca aceea care îl determinase pe papă să adopte măsuri atât de radicale în privința templierilor. La fel ca în cazul altor ordine criptotempliere de mai târziu, precum Cavalerii de Malta, Roma adoptase mistica strălucitoare a templierilor originali și o folosea în scopuri proprii.

Columb îi scrisese reginei Isabella, exprimându-și speranța că va găsi un „butoi cu aur“ care să finanțeze recucerirea Ierusalimului, așa cum ea și soțul ei, Ferdinand, izbutiseră nu cu mult timp în urmă să recucerească Granada, readucând Spania sub umbrela Bisericii. Columb nu știa însă că acel aur avea să fie necesar pentru lupta împotriva unui dușman aflat mai aproape de casă și a cărui putere sporea cu rapiditate, un dușman ce avea mult mai multe drepturi să fie considerat moștenitorul spiritual al templierilor.

Linia frontului de luptă pentru controlul asupra lumii fusese deja trasată, nu doar geografic, ci și în lumea spirituală. Și avea să fie o bătălie pentru întregul spirit al omenirii.

Cervantes și Shakespeare au trăit în aceeași perioadă.

Don Quijote, cavalerul bătrăior ce se bătea cu morile de vânt, crezându-le niște uriași, și pentru care o țărăncuță vânjoasă, duhnind a usturoi, era o frumoasă fecioară aristocratică pe nume Dulcinea, desprinsă din basmele cavalerești, ar putea părea la prima vedere un personaj de comedie. Dar pe măsură ce intriga progresează, tonul se schimbă și cititorul simte lucrătura unei magii bizare.

La un anumit nivel, Don Quijote insistă asupra vechilor idealuri cavalerești ale Evului Mediu, pe cale de a se stinge. La un alt nivel, el trăiește o „a doua copilărie“, ce trimite la vremurile în care roadele imaginației păreau mult mai reale. Și adevărul este că, desigur, în filozofia ezoterică, roadele imaginației *sunt* mult mai reale. Pe baza unei atente analize textuale, unii exegeți spanioli au susținut că *Don Quijote* este de fapt un comentariu alegoric al *Zohar*-ului cabalistic (*Cartea Splendorii*).

La un moment dat, în urma unui truc al lui Merlin, Don Quijote și pragmaticul său scutier Sancho Panza încep să creadă că frumoasei Dulcinea i s-au făcut farmece și de aceea arată ca o țărăncuță vânjoasă; aparent, singura modalitate prin care ea își poate recăpăta aspectul minunat este ca Sancho Panza să accepte să primească 3 300 de lovituri de bici. Vom reveni în scurt timp pentru a examina semnificația numărului 33.

În centrul romanului se află de fapt relatarea unei inițieri, ce marchează punctul în care comedia ușoară dispare și lasă în loc ceva mult mai ambiguu și mai tulburător. Este vorba despre straniul episod al coborârii lui Don Quijote în grota lui Montesinos.

Sancho Panza leagă de pieptarul stăpânului său o frânghie de o sută de stânjeni și îl lasă în jos prin intrarea în peșteră. Coborând, Don Quijote își croiește calea printre smochini, rugi de mure și mărarăcișuri, sperînd ciori și corbi.

Ajuns în fundul grottei, nobilul cavaler nu se poate împiedica să nu cadă într-un somn foarte, foarte adânc, iar când se trezește, își dă seama că se află pe o minunată pajistă. Spre deosebire de un vis însă, de această dată poate gândi perfect rațional.

Și ajunge la un vast palat de cristal, unde este întâmpinat de un bătrân ciudat cu o glugă din satin verde, care se prezintă ca fiind Montesinos. Omul, neîndoielnic duhul palatului transparent, îi spune că era de multă vreme așteptat, apoi îl conduce pe trepte în jos, într-o încăpere în care îi arată un cavaler întins pe un catafalc de marmură. Cavalerul fusese vrăjit de Merlin, îi explică Montesinos, după care continuă: Merlin prevestise că el, Don Quijote, va rupe vraja și astfel va readuce la viață cavalerismul rătăcitor.

Don Quijote se întoarce la suprafață și îl întreabă pe Sancho Panza cât timp a lipsit. Când acesta îi răspunde „nu mai mult de o oră“, bătrânul cavaler nu crede, replicând că a petrecut de fapt trei zile sub pământ. Și adaugă că știe bine ce a văzut și ce a atins.

„Spui cele mai *nebunești* lucruri posibile“, replică Sancho.

Intregul roman este o broderie pe marginea magiei, a iluziilor și deziluziilor – și a unui nivel mai profund al magiei. Poate fi citit ca o serie de parabole în care semnificația nu este niciodată explicit declarată și nici limpede. Dar cel mai subtil nivel al lui se referă la rolul imaginației în formarea lumii. Don Quijote nu este doar un bufon, ci este un individ a cărui principală dorință este aceea de a căpăta răspuns la cele mai intime

întrebări ale sale. Și i se arată faptul că realitatea materială constituie doar unul dintre numeroasele niveluri ale iluziei și că formarea acestora este rodul celor mai profunde eforturi ale imaginației noastre. Implicația: dacă putem localiza sursa secretă a închipuirilor noastre, izbutim să controlăm fluxul naturii. Până la finele romanului, Don Quijote va fi modificat subtil mediul în care trăiește.

Am văzut mai devreme că, atunci când suntem îndrăgostiți, alegem să percepem mai degrabă trăsăturile pozitive ale celui pe care îl iubim. Am văzut de asemenea cum bunăvoința noastră face ca aceste trăsături să se manifeste și să se accentueze. Dar și reversul medaliei este deopotrivă adevărat. Ceea ce disprețuim devine și mai de disprețuit.

O alegere similară ne stă înaintea atunci când contemplăm universul în ansamblul său. Cervantes scria într-un moment-cheie în istorie, când oamenii nu mai știau fără umbră de îndoială că lumea este un loc spiritual, care are ca esență bunătatea și valoarea. Cervantes spune, de fapt, că, dacă asemenea lui Don Quijote, decidem din toată inima să credem în bunătatea intrinsecă a lumii, în ciuda capriciilor norocului și a tendinței sortii de a contrazice această credință spirituală și de a-i conferi un aer absurd și ridicol, atunci această hotărâre de a crede va contribui la transformarea lumii, inclusiv la nivel supranatural.

Don Quijote este necugetat în bunăvoința și generozitatea lui, pornind pe o cale extremă și plină de suferințe. A fost supranumit „Cristosul spaniol“, iar efectele epopeii sale asupra istoriei lumii au fost tot atât de ample cum ar fi fost dacă el ar fi existat cu adevărat.

Cervantes a murit pe 23 aprilie 1616, în aceeași zi cu Shakespeare.

Firavele urme pe care le-a lăsat William Shakespeare în arhive ne oferă puține date certe despre el. Știm că s-a născut în satul Stratford-upon-Avon în anul 1564, că a învățat la școala locală, a devenit ucenic de măcelar și a fost prins braconând. A plecat apoi la Londra, unde a devenit actor de roluri secundare într-o companie teatrală aflată anterior sub patronajul lui Francis Bacon; compania a pus în scenă numeroase piese de succes, ale căror versiuni publicate îi poartă numele. Când s-a stins, i-a lăsat soției prin testament al doilea pat dintre cele preferate ale sale.

Contemporanul lui, dramaturgul Ben Jonson, spunea disprețuitor despre Shakespeare că știa „ceva latină și mai puțină greacă“. Cum a fost posibil ca un asemenea om să creeze o operă ce debordează de întreaga erudiție a epocii sale?

Mulți dintre contemporanii lui au fost considerați adevărații autori ai pieselor sale, inclusiv seniorul lui, al șaptesprezecelea conte de Oxford, Christopher Marlowe (pe baza teoriei care susține că de fapt nu a fost asasinat în 1593, când au început să apară piesele lui Shakespeare), și mai târziu poetul John Donne. Un specialist american, Margaret Demorest, a descoperit o serie de ciudate conexiuni între Donne și Shakespeare: asemănarea dintre portretele lor, sonoritatea similară a pseudonimelor, „Johannes factotum“ pentru Shakespeare și „Johannes Factus“ pentru Donne, bizare idiosincrazii în ortografierea unor cuvinte – ambii scriau heruvim în loc de heruvim, de pildă – și faptul că primele lucrări publicate ale lui Donne au apărut după ce au încetat cele ale lui Shakespeare.

Dar cel mai popular candidat este, desigur, Francis Bacon.

Un veritabil copil-minune, Francis Bacon s-a născut într-o familie de curteni, în anul 1561. La vârsta de doisprezece ani, o pantomimă pe care o scrisese, *Nașterea lui Merlin*, a fost jucată în fața reginei Elizabeth I, care îl numea cu drag micul ei Lord Păstrător. Era un copil scund și slab, bolnăvicios, pe care colegii de școală îl porecliseră, printr-un joc de cuvinte pe seama numelui său, Hamlet, adică „slăninuță”*. A fost educat la Oxford și când, în ciuda anterioarei bunăvoințe a suveranei, ambițiile politice i-au fost în mod repetat zădărnicate, a conceput un plan de a-și construi pentru sine un „imperiu al învățături”, cucerind toate ramurile cunoașterii. Geniul său intelectual era atât de strălucit, încât a devenit cunoscut ca „miracolul tuturor timpurilor”. A scris cărți ce au dominat viața intelectuală a epocii sale, printre acestea numărându-se *Progresul învățături*, *Novum Organum*, în care propunea o nouă abordare radicală a gândirii științifice, și *Nona Atlantidă*, o viziune a noii ordini mondiale. Inspirată în parte de Atlantida lui Platon, această din urmă lucrare avea să exercite o influență deosebită asupra grupărilor ezoterice moderne. Odată cu urcarea pe tron a lui Iacob I, Bacon și-a împlinit vechea ambiție și a devenit lord cancelar, al doilea om în stat. Una dintre responsabilitățile sale era acordarea titlurilor de proprietate asupra pământului în Lumea Nouă.

Geniul lui Bacon avea o asemenea amploare, încât părea a se răsfrânge asupra lumii întregi și, lăsând la o parte celelalte considerente, el pare a fi un candidat mai bun pentru „rolul” de autor al pieselor lui Shakespeare decât Shakespeare însuși.

Bacon era membru al unei societăți secrete numite Ordinul Coifului. În *Progresul învățături*, scria despre o tradiție de transmitere a parabolilor în succesiune și, odată cu ele, a semnificațiilor ascunse ale „secretelor științelor”. Recunoștea că era fascinat de codurile secrete și de cifrurile numerice. În ediția din 1623 a *Progresului învățături*, detalia ceea ce el numea Cifrul Bilateral; ulterior, acesta avea să fie baza codului Morse.

Este interesant de remarcat că favoritul său era anticul cifru cabalist, conform căruia numele Bacon are valoarea numerică 33. Folosind același cifru, sintagma „Fra Rosi Crosse” este codificată pe pagina de frontispiciu, cea de dedicație și pe alte pagini importante din *Progresul învățături*. Și tot cu acest cifru, aceeași sintagmă rozacruciană se regăsește în dedicația din The Shakespeare Folio, pe prima pagină a *Furtunii* și pe monumentul închinat lui Shakespeare în Stratford-upon-Avon. Pergamentul rulat de pe memorialul lui Shakespeare de la Westminster Abbey poartă și el sintagma respectivă, alături de numărul 33, despre care am văzut că este numărul lui Bacon.

Pentru a înțelege soluția oferită de istoria secretă la acest mister, trebuie să ne oprim întâi asupra operei la care ne referim.

Piese de Shakespeare jonglează cu stări de conștiință alterată, cu nebunia iubirii. Hamlet și Ofelia sunt urmași ai trubadurilor. Ei sunt bufonii înțelepți, la fel ca Feste în *A douăsprezece noapte*. În Nebunul regelui Lear, bufonul care rostește adevărul atunci când nimeni nu are curajul s-o facă, nebunul trubadurilor atinge apoteoză.

* Bacon în limba engleză se traduce prin „slănină” (n. tr.).

Istoria lumii, 1614. Sir Walter Raleigh, celebrul explorator, era membru al unei societăți secrete numite Școala Noptii. Organizația era atât de retrasă, încât unii critici moderni s-au îndoit de existența ei reală, dar Raleigh împărtășea, fără îndoială, unele idei ezoterice cu Christopher Marlowe și George Chapman, autor al Umbrei nopții. Unul dintre secretele lor era „ateismul”. Raleigh se temea de chinurile pe care le suferise un prieten al său, Thomas Kyd, pentru că-și susținuse opiniile ateiste: fusese supus la torturi prelungite, i se scosese rămurțările de viin și avusese parte de o moarte lentă. Dar nici unul dintre ei nu era ateist în accepțiunea actuală a termenului, aceea de negare a realității lumilor spirituale sau a faptului că ființe neîntrupate intervin în mod supranatural în lumea materială. Prin Faust, Marlowe a oferit omenirii una dintre cele mai erudite și mai ezoterice opere literare care tratează pericolele relațiilor cu lumea spiritelor.

În regretata revistă Gnosis, David Fider face o strălucită analiză a frontispiciului acestei capodopere literare. La un anumit nivel, spune Fider, rolul său este acela de a ilustra perspectiva lui Raleigh asupra istoriei, ca o desfășurare a Providenței Divine, conform definiției date de Cicero: „Istoria aduce mărturie despre trecerea epocilor, aruncă lumină asupra realității, dă viață amintirilor și îndrumare existenței umane și aduce vești despre zilele apuse.” La un alt nivel, subliniază Fider, ilustrația întrupează Arborele Vieții din Cabala, cu corespondențele planetare. Personajul din stânga este Bon Fama, acea Fama din manifestele rozacruciene.

Personajele Gargantua, Don Quijote și Sancho Panza marchează imaginația colectivă a omenirii și contribuie la formarea atitudinilor noastre în viață. Dar așa cum a arătat Harold Bloom, profesor de studii umaniste la Universitatea Yale și autor al cărții *Shakespeare: Inventarea omului*, nici un alt scriitor nu a imprimat în imaginația noastră atâtea arhetipuri precum Shakespeare: Falstaff, Hamlet, Ofelia, Lear, Prospero, Caliban, Fundulea, Othello, Iago, Malvolio, Macbeth și doamna lui, Romeo și Julieta.

De fapt, după Isus Cristos, nimeni nu a mai contribuit atât de mult la dezvoltarea percepției umane a unei vieți interioare. Dacă Isus a plantat sămburele vieții interioare, Shakespeare i-a facilitat creșterea, a populat-o și ne-a oferit senzația pe care o avem astăzi cu toții, că în interiorul nostru se află un univers la fel de vast precum cel exterior.

Marii scriitori sunt arhitecții conștiinței noastre. La Rabelais, Cervantes și Shakespeare, și mai presus de orice în monologurile lui Hamlet, vedem de asemenea primele mlădițe ale actualului sentiment al punctelor de cotitură în viață, al deciziilor vitale pe care trebuie să le luăm. Înaintea marilor scriitori ai Renașterii, orice semn al acestor aspecte nu putea veni din altă parte decât din predicile religioase.

Există o latură întunecată a acestei noi bogății interioare, o latură pe care o percepem cel mai limpede în monologurile lui Hamlet. Noua capacitate de detașare care îi permite individului să se retragă din lumea simțurilor și să călătorească în propriul său univers interior este o sabie cu două tăișuri, ce aduce cu ea pericolul de a se simți înstrăinat de lumea exterioară. Hamlet cade pradă acestei stări de înstrăinare atunci când nu știe ce e mai bine, „a fi sau a nu fi“. S-a parcurs astfel un drum lung de la strigătul lui Ahile, care voia să trăiască în lumina Soarelui cu orice preț.

În calitatea sa de inițiat, Shakespeare a contribuit la făurirea unei noi forme de conștiință. Dar de unde *știm* că el a fost într-adevăr un inițiat?

În țările anglo-saxone cel puțin, Shakespeare a ajutat mai mult decât oricine altcineva la conturarea ideilor noastre cu privire la ființele provenite din lumile spirituale și la modul în care acestea pătrund uneori în lumea materială. Este suficient să ne gândim la Ariel, Caliban, Puck, Oberon și Titania. Mulți thespieni cred și astăzi că în *Macbeth* se regăsesc formule oculte periculoase, care îi conferă forța unei ceremonii magice. Prospero, din *Furtuna*, este arhetipul magului și are la bază persoana astrologului de curte al reginei Elizabeth I, dr. Dee. Un spirit i-a vorbit acestuia din urmă pe data de 24 martie 1583, dezvăluindu-i viitorul naturii și al rațiunii, spunând: „Noi Lumi se vor naște din acestea. Noi feluri de a fi; Oameni ciudați.“ Comparați aceste cuvinte cu „Ce mirare! Cât de frumoasă-i omenirea! O, bravă lume nouă, ce are astfel de oameni în ea.“

Când intrăm în Pădurea Verde din *Visul unei nopți de vară* – sau în alte comedii – pătrundem din nou în codrul antic prin care ne-am plimbat în capitolul 2, revenim la o formă de conștiință arhaică, în care natura întreagă este animată de spirite. În artă și literatură, vegetația încâlcită semnalează că pătrundem pe tărâmul dimensiunii ezoterice, eterice. Imagistica florală este, desigur, densă în opera lui Shakespeare. Criticii au remarcat adesea utilizarea trandafirului ca simbol ocult, rozacrucian, în *Faerie Queene*, scrisă de Edmund Spenser în 1589, dar nici un scriitor de limbă engleză nu a folosit simbolul rozei mai des – sau mai pregnant *ocult* – decât Shakespeare. Există șapte trandafiri pe monumentul bardului din biserica Sfintei Treimi din Stratford-upon-Avon și, așa cum vom vedea în continuare, ei se constituie în simboluri rozacruciene ale chakrelor.

Una dintre distincțiile create de filozofia modernă, pozitivistă, se poate dovedi utilă. În conformitate cu pozitivismul logic, o aparentă afirmație nu afirmă de fapt nimic dacă nu există dovezi care s-o contrazică. Acest argument este utilizat uneori în

Imagini inițiatice ale meditației asupra unui craniu erau frecvent întâlnite în secolele al XVII-lea, al XVIII-lea și al XIX-lea, de la Hamlet la călugării lui Zurbarán și la Byron. Ele nu sunt doar mementouri ale faptului că într-o zi toți vom muri. Meditația asupra unui craniu face trimitere la tehnici secrete de invocare a spiritelor strămoșilor morți, tehnici moștenite și păstrate în cadrul societăților secrete precum rozacrucienii și iezuiții.

încercarea de a contesta existența lui Dumnezeu. Dacă nici un șir imaginabil de evenimente nu va fi vreodată capabil să contrazică existența lui Dumnezeu – susțin pozitivisti – atunci prin afirmația că Dumnezeu există nu afirmăm în realitate nimic.

Privită în această lumină, afirmația „personajul istoric Shakespeare a scris piesele care îi poartă numele” nu afirmă de fapt nimic. Știm atât de puține despre omul cu acest nume, încât cunoștințele pe care le deținem nu ne ajută deloc să-i înțelegem opera. Shakespeare este o enigmă. La fel ca Isus Cristos, el a revoluționat conștiința umană, și totuși a lăsat urme aproape invizibile în documentele istorice ale epocii.

Pentru a desluși acest mister și a înțelege mai bine renașterea literară care s-a manifestat în Anglia acelor vremuri, trebuie să examinăm conținutul sufrit – în cea mai mare parte trecut cu vederea – al pieselor lui Shakespeare. Așa cum am discutat anterior, sufismul a fost principala sursă a rozei considerate simbol mistic.

Intriga din *Îmblânzirea scorpiei* derivă din *O mie și una de nopți*. Titlul în arabă al acesteia din urmă, ALF LAYLA WA LAYLA, este o expresie codificată care înseamnă Mama Documentelor. Este o aluzie la tradiția conform căreia sub labele Sfinxului egiptean, sau într-o dimensiune paralelă cu a noastră, există ascunsă o bibliotecă secretă, o „Sală a documentelor” sau o arhivă a înțelepciunii antice, din perioada anterioară Potopului. Titlul *O mie și una de nopți* are deci menirea de a ne spune că secretele evoluției umane sunt codificate în noi înșine.

Firul narativ din *Îmblânzirea scorpiei* provine din *Cel care doarme și cel care veghează*, o poveste în care Harun al Rașid îl cufundă pe un tânăr credul într-un somn adânc, îl

În unele ordine religioase, novicele stă întins într-un sicriu, între patru lumânări, pe fondul acordurilor din Miserere, după care se ridică și i se dă un nou nume, ca semn al renașterii. Pictură de Francisco Zurbarán.

îmbracă în veșminte regale și le spune servitorilor să-l trateze, când se va trezi, ca și cum el ar fi adevăratul calif.

Prin urmare, avem de-a face cu relatarea unei stări alterate de conștiință, atât povestea, cât și piesa conținând descrieri ale modului în care poate fi atinsă o stare superioară a conștiinței.

Intriga de suprafață din *Îmblânzirea scorpiei* îl are în centru pe Christopher Sly.* În tradiția sufită, un om viclean este un inițiat sau un membru al unei confrerii secrete. În primele pagini, Christopher Sly este descris ca un cerșetor, un alt termen codificat din sufism: sufitul este definit ca „un cerșetor la porțile iubirii”.

În prima parte a piesei, Sly spune: „Sly-ii nu-s pungași. Uitați-vă în Cronici. Noi am venit aici cu Richard Cuceritorul.” Aceasta este o referire la influența sufită pe care cruciații au adus-o cu ei din Orient. Sly este de asemenea înfățișat ca un bețivan. Așa cum am menționat anterior, beția este un simbol frecvent întâlnit în sufism pentru o stare de conștiință vizionară.

Apoi Sly este trezit de un domn – altfel spus, este instruit de maestrul său spiritual în privința trezirii la stări de conștiință superioare.

Povestea care urmează, în care Petruccio o îmblânzește pe „scorpia” Katharina, este la un anumit nivel o alegorie a Dumnezeuului care își „trezește” ucenicul. Petruccio folosește metode viclene pentru a o domoli pe Katharina. Ea reprezintă ceea ce în

* Termenul Sly din limba engleză se traduce prin „șiret”, „viclean” (n. tr.).

Ilustrație din Visul unei nopți de vară. Cuvântul „zână” – fairy – a pătruns în limba engleză modernă în secolul al XIII-lea, prin termenul „a se minuna” din engleza veche și inițial se referea la o stare mentală, feyrie sau fayrie însemnând starea de vrăjire, de fermecare. J.R.R. Tolkien definea o faerie ca „frumusețea care e un farmec”.

terminologie budistă este numit uneori „minte de maimuță”, acea parte a minții niciodată liniștită și tăcută, care turuie neîncetat și astfel ne distrage de la realitățile spirituale. Petruchio încearcă s-o învețe să renunțe la toate prejudecățile și la vechiul mod de a gândi. Katherina trebuie să învețe să gândească invers, neconvențional, cu susul în jos:

Eu o aștept aici (...)
 Îi fac o curte nemaipomenită:
 De-ncepe să mă-njure, îi voi spune
 Că are glasul de privighetoare.
 De s-o-ncrunta, îi spun că-i e privirea
 Mai limpede ca roua, dimineața,
 Când soarbe rouă. De rămâne mută,
 Și nu mai scoate-o vorbă, am să-i laud
 Aleasa elocință fermecată...*

Așa cum am văzut în capitolul 17, sufiții susțin că originea confreriei lor este mai veche decât Mahomed, unii afirmând că la baza ei s-ar afla profetul Ilie sau „Cel

* *Imblânzirea scorpiei*, de William Shakespeare, traducere de Dan A. Iăzărescu, în W. Shakespeare, *Opere*, vol. IV, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1957 (n. tr.).

Așa cum păsările dintr-un stol se mișcă la unison, mânate de același gând, în mod similar mai mulți indivizi pot fi animați simultan de același spirit. Pândind în întuneric de dincolo de suprafața strălucitoare a Angliei elisabetane, vorbind prin intelectul unora precum Marlowe, Shakespeare, Bacon, Donne și Cervantes, putem recunoaște chipul aspru al Celui Verde, maestru spiritual al sufiților și arhitectul epocii moderne.

Vom analiza scopul misiunii lui Ilie în cuprinsul ultimului capitol, dar deocamdată să ne amintim rolul pe care Arabia l-a jucat atât în dezvoltarea literaturii, cât și a științelor. La curtea lui Harun al Rașid și, mai târziu, în rândul populațiilor arabe, știința a înregistrat progrese ample, îndeosebi în domeniul matematicii, al fizicii și al astronomiei. Există o profundă conexiune mistică între popoarele arabe și cel englez, deoarece Francis Bacon – personalitatea cel mai strâns asociată cu Shakespeare în literatura ocultă – a fost animat de extraordinarul spirit arab al cercetării științifice. Și, așa cum ne indică istoria filozofiei științelor, Bacon a fost cel care a inspirat marea revoluție științifică prin intermediul căreia a fost modelată lumea modernă.

La fel ca universul interior, în mod similar a fost deschis și iluminat cosmosul material. În vreme ce Shakespeare a conturat o lume diferită de cea anterioară, cu personaje ei tipice, o lume de indivizi pe deplin realizați, fremătând de pasiuni și animați de idei, Bacon a revelat o lume caracterizată de diversitate, o lume a elementelor bine definite, de o varietate infinită.

Aceste lumi paralele au devenit una imaginea în oglindă a celeilalte. Universul interior și cel exterior, care înainte fuseseră contopite într-un tot indistinct, deveniseră acum net separate.

Lumea lui Shakespeare este lumea valorilor umane, în care orice s-ar întâmpla, în joc se află fericirea și viața omenească. Lumea lui Bacon este una din care valorile umane au fost eliminate.

Experiența omenească este acel element paradoxal, misterios și impredictibil pe care Shakespeare l-a dramatizat în opera lui. Bacon a învățat omenirea să privească obiectele fizice, care constituie *conținutul experienței*, și să remarce legile predictibile cărora ele li se supun. De asemenea, a conceput noi modalități de raționament cu privire la conținutul experienței. Sfatul lui era acela de a renunța la cât mai multe idei preconcepute și de a acumula un volum cât mai mare de date, încercând să nu le încadrăm forțat în anumite tipare, ci să așteptăm cu răbdare conturarea unor noi tipare, mai profunde și mai ample. De aceea istoria filozofiei științelor este supranumită Părintele metodei inductive.

Pe scurt, Bacon a înțeles că, dacă putem observa obiectele cu o cât mai mare obiectivitate, se vor contura tipare mult diferite de cele ce structurează experiența subiectivă.

Iar această înțelegere a schimbat fața planetei.

Se știu foarte puține despre Meister Eckhart, un mistic german din secolul al XIII-lea, dar așa cum contemporanul său, Dante, este considerat precursorul Renașterii, Eckhart poate fi privit ca declanșatorul mai amplei, dar mai lentei mișcări a Reformei. De asemenea, se poate spune că el este totodată sursa unei noi forme de conștiință, care avea să-i confere Europei Nordice o poziție dominantă în lume.

Născut în apropiere de orașul Gotha din Germania, în anul 1260, a devenit călugăr dominican, apoi stareț și în cele din urmă i-a succedat lui Toma d'Aquino la catedra de teologie din Paris. Al său *Opus Tripartitum*, de aceeași anvergură cu *Summa Theologica*, nu a fost niciodată finalizat. Eckhart a murit în vreme ce era judecat, acuzat fiind de erezie.

De la el ne-au parvenit câteva predici, unele dintre ele fiind transcrise de locuitorii din Strasbourg, care nu mai auziseră niciodată asemenea idei:

Mă rog lui Dumnezeu să mă scape de Dumnezeu.

Dacă eu însumi n-aș fi, nici Dumnezeu n-ar fi.

Dacă eu n-aș fi, Dumnezeu nu ar fi Dumnezeu.

Dumnezeu este înlăuntru, noi suntem în afară.

Ochiul prin care îl văd pe Dumnezeu și ochiul prin care Dumnezeu mă vede pe mine este același ochi.

El este El fiindcă El nu este El. Acest lucru nu poate fi înțeles de omul de afară, ci numai de cel dinlăuntru.

Găsește acea unică dorință ascunsă în spatele tuturor dorințelor.

Dumnezeu este acasă. Noi suntem cei care am plecat la plimbare.

Prin nimic devin ceea ce sunt.

Doar mâna care șterge poate scrie adevărul.

Toate aceste idei au o rezonanță modernă. Ba poate că ați fi surprinși să le auziți rostite chiar și astăzi de preotul dumneavoastră.

La fel ca un maestru Zen, Meister Eckhart încearcă să ne smulgă din modul nostru rigid de gândire, uneori cu ceea ce pare la prima vedere un nonsens. De asemenea, propune un stil oriental de meditație care implică atât detașarea fermă de lumea materială, cât și golirea minții de gânduri. Atunci când toate puterile, susține

el, au fost retrase din funcțiile lor corporale, când omul s-a rupt de simțurile sale, atunci „el uită de sine și de alte lucruri“.

La fel ca „golul“ budist, această uitare este un neant conținând infinite posibilități, fiind deci un teren al renașterii și al creativității. Totodată, este un loc dificil și periculos. Eckhart nu arăta calea către consolarea pentru o viață dură, reprimată, ori către recompensele întârziate, ci drumul spre o ciudată dimensiune, în care fiecare intră pe propriul său risc, „pustiul Dumnezeirii, în care nimeni nu este acasă.“

Eckhart nu era un om școlit, așa cum erau considerați teologii vremii, susținători ai dogmelor. La fel ca Mahomed și Dante, el avusese o experiență directă, personală, a lumii spirituale. Dar ideile pe care le derivase din ea erau departe de ceea ce ar fi fost de așteptat:

„Când ți-e teamă de moarte și o refuzi, vei vedea demonii smulgându-ți viața. Dacă îți vei fi găsit liniștea, vei înțelege că demonii sunt de fapt *îngeri*, eliberându-te de pe Pământ. Singura care ne mistuie este partea la care nu vrem să renunțăm, amintirile, lucrurile de care ne-am atașat.“

Eckhart este uneori considerat unul dintre „cei doisprezece Maeștri sublimi din Paris“ – o sintagmă care ne amintește de tradițiile antice ale măștrilor și adepților neștiuți, marea Confrerie Albă sau Loja, Cei treizeci și șase de drepți din tradiția cabalistă, Frăția Acoperișului Lumii, Cercul Interior al Adepților sau Cei Nouă Necunoscuți. În conformitate cu tradițiile străvechi, cunoașterea privind modalitatea de a experimenta lumea spiritelor este transmisă prin intermediul unui lanț inițiat, de la maestru la elev. În Orient, acest mod de transmitere este numit uneori *satsong*. El nu se rezumă la transmiterea informației prin cuvinte, ci este un fel de proces magic, care are loc de la o minte la alta. Platon se referă la ceva similar atunci când vorbește despre *mimesis*. În *Alegoria grotei*, el își invită elevul să creeze o imagine care va acționa asupra minții lui într-un mod ce-l depășește pe cel strict rațional.

Un inițiat mi-a spus la un moment dat că, atunci când era tânăr și locuia la New York, maestrul său s-a întins spre el, a desenat un cerc pe masă și l-a întrebat ce vede acolo. „Blatul unei mese“, a răspuns el. „Foarte bine, a replicat maestrul. Ochii unui tânăr *trebuie* să privească spre exterior.“ Apoi, fără a mai spune vreun cuvânt, s-a aplecat în față și, cu degetul întins, l-a atins pe frunte, între ochi. Într-o clipă, lumea a pierit în jurul lui și prietenul meu a fost năucit de o viziune a ceea ce i s-a părut a fi o zeiță albă și rece a Lunii, ținând în mână un craniu și un rozariu; avea șase fețe, fiecare cu câte trei ochi. Zeița dansa, iar prietenul meu a pierdut noțiunea timpului. După o vreme, viziunea a pălit și s-a micșorat, până când a devenit un punct și în final a dispărut. Totuși, prietenul meu știa că ea continuă să trăiască undeva în el, aidoma unei semințe arzând, și că va trăi astfel pentru veșnicie. Maestrul l-a întrebat: „Ai văzut-o?“

M-a cuprins entuziasmul când am auzit această relatare, fiindcă mi-am dat seama că m-am aflat foarte aproape de acel lanț mistic al transiterii.

Experiența spirituală directă despre care vorbea cu atâta convingere Meister Eckhart în predicile sale era una pe care religia organizată nu mai părea capabilă s-o ofere. Biserica

lăsa impresia că aderă strict la litera moartă a legii, atât în privința teologiei, cât și a ritualului religios.

Astfel, în acest climat de nemulțumire și agitație spirituală, s-au constituit acele societăți secrete obscure despre care aminteam. Se spunea că mireni aflați în căutarea experiențelor spirituale – „stele rătăcitoare“, cum erau uneori numiți – se întruneau în taină: Frații și Surorile Spiritului Liber, Frații și Surorile Vieții în Comun, Familia Iubirii și Prietenii lui Dumnezeu. În toate mediile sociale din Germania, Țările de Jos și Elveția, chiar și printre cei mai săraci, circulau zvonuri despre oameni abordați de necunoscuți misterioși, care îi duc la întâlniri secrete sau chiar în călătorii în alte dimensiuni, străni.

Una dintre cele mai interesante idei asociate cu societățile secrete este aceea că nu pot fi niciodată identificate. Ele operează o formă de supraveghere ocultă, dar benevolentă. La timpul potrivit, când omul este pregătit, un membru al unei societăți secrete va veni și se va oferi să-i fie maestru sau îndrumător spiritual.

Același inițiat mi-a povestit cum, la o întrunire a unor membri de vârf ai lumii academice interesați de domeniul ezoterismului – el însuși fiind istoric de artă – marele învățător din rândul lor nu era unul dintre doctorii sau profesorii reuniți, ci femeia de serviciu cu găleată și mop, din ultimul rând al sălii. Asemenea relatări au, poate, un aer apocrif, dar au totodată o rezonanță universală. Maestrul spiritual al celui mai de seamă reprezentant al ezoterismului din secolul XX, Rudolf Steiner, era un cioplitor în lemn și culegător de plante.

Teozoful Karl von Eckartshausen scria: „Acești înțelepți al căror număr este mic sunt copii ai luminii. Rolul lor este acela de a face bine omenirii atât cât le stă în puteri și de a se adăpa cu înțelepciune de la izvorul veșnic al adevărului. Unii trăiesc în Europa, alții în Africa, dar îi leagă între ei armonia din suflet și, astfel, sunt cu toții una. Sunt uniți chiar dacă se află la mii de kilometri depărtare unii de ceilalți. Se înțeleg reciproc, deși vorbesc limbi diferite, fiindcă limbajul înțelepților este percepția spirituală. Nici un om rău nu poate trăi printre ei, fiindcă ar fi imediat recunoscut.“

Mulți descriu astăzi fără rețineri întâlnirile cu mistici indieni precum Mama Meera, care se concretizează cu experiențe mistice hotărâtoare. Pe de altă parte, ne ferim în general să atribuim puteri supranaturale unor creștini. Însă nu este nevoie să căutăm prea departe în viețile marilor mistici ai creștinismului pentru a găsi dovezi ale forțelor paranormale. Citindu-l pe von Eckartshausen am putea bănui că a fost influențat de ideile referitoare la asceții hinduși. Chiar dacă ar fi adevărat, acest lucru nu ar trebui să ne împiedice să recunoaștem faptul că marii mistici creștini și adepții hinduși au multe în comun.

Misticul Johannes Tauler, spre exemplu, a fost elevul lui Meister Eckhart. Acesta din urmă nu pare a fi fost maestrul lui spiritual în sensul în care am folosit până acum sintagma. Tauler predica în anul 1339, când a fost abordat de un mirean misterios din Oberland, care i-a spus că învățăturilor lui le lipsește adevărata spiritualitate. Tauler a renunțat la viața pe care o ducea și l-a urmat pe acest necunoscut, despre care unele tradiții rozacruiciene bănuiesc că ar fi fost o reîncarnare a lui Zarathustra.

Tauler a dispărut vreme de doi ani. Când s-a întors, a încercat să predice din nou, dar n-a reușit decât să plângă. La a doua încercare a fost inspirat și se spunea că Sfântul Duh cânta la el ca la o alăută. Iată ce declara Tauler însuși despre inițierea sa: „Rugăciunea mea a primit răspuns. Dumnezeu mi l-a trimis pe cel îndelung așteptat, pentru a mă învăța o înțelepciune de care oamenii școliți nu au habar.“

Misticismul lui Taules este misticismul vieții de zi cu zi. Când un om sărac l-a întrebat dacă ar trebui să se oprească din lucru pentru a se duce la biserică, misticul i-a răspuns: „Unul știe să toarcă, altul face încălțări, iar acestea sunt daruri ale Sfântului Duh.“ La Tauler putem recunoaște sinceritatea și probitatea practică a națiunii germane. Martin Luther avea să spună despre el: „Nicăieri, nici în latină, nici în germană, n-am găsit învățături atât de pline de conținut și de forță și nici unele care să fie într-un acord mai puternic cu evangheliile.“

Desigur că nu toți inițiații sunt mistici, după cum nu sunt nici toți cei care comunică în mod autentic cu lumile spirituale. Anumiți indivizi de excepție, precum Melhisedec, au fost avataruri, adică întrupări ale unor ființe spirituale superioare capabile să trăiască într-o continuă comunicare cu lumea spiritelor. Alții, ca Isaia, au fost inițiați în încarnările anterioare, iar puterile dobândite astfel li s-au transmis dintr-o viață în alta. Universul are diverse moduri de pregătire a oamenilor. Se crede că Mozart a trecut printr-o serie de scurte încarnări care au avut ca scop să-i întrerupă experiența lumilor spirituale doar pentru scurt timp, astfel ca, în viața în care a fost Mozart să poată auzi încă muzica sferelor. Alții, precum Ioana d'Arc, se încarnează în trupuri pregătite pentru a fi atât de sensibile și de fin acordate, încât spirite de foarte înalt nivel să poată lucra prin intermediul lor, deși ei nu sunt de fapt încarnări ale spiritelor respective. Mediumurile moderne sunt, în unele cazuri, persoane care au suferit în copilărie o traumă care a generat o ruptură în membrana ce desparte lumea materială de lumile spirituale.

Toți cei care au petrecut o vreme alături de un medium sau de o persoană cu capacități paranormale știu că aceasta primește adesea, uneori chiar în mod regulat, diverse informații prin mijloace supranaturale – și când spunem „toți“ ne referim la cei care nu sunt, prin structura lor mentală, ferm hotărâți să nu dea crezare unor astfel de fenomene. Se pare însă că puține sunt mediumurile care pot controla spiritele de la care primesc informații; deseori nici măcar nu le pot recunoaște. Aceste spirite sunt uneori rău intenționate, oferindu-le numeroase informații corecte în privința unor chestiuni banale, dar înșelându-le când vine vorba de unele cu adevărat importante.

Spre deosebire de mediumuri, inițiații doresc să-și facă cunoscute stările de conștiință alterată fie în mod direct, așa cum a procedat prietenul meu din New York, fie învățându-i pe alții tehnici de atingere a acestora.

Viața lui Christian Rosenkreuz este considerată adesea o alegorie sau o fantezie. În tradiția secretă însă, ființa care s-a încarnat pentru scurt timp în secolul al XIII-lea sub înfățișarea unui băiat cu tenul luminos s-a reîncarnat în anul 1378, născându-se într-o familie săracă, la granița dintre Hessa și Thuringia. Rămas orfan la vârsta de cinci ani, a fost trimis la o mănăstire, unde a învățat greaca și latina, dar nu foarte bine.

La șaisprezece ani, băiatul a plecat într-un pelerinaj. Voia să viziteze Sfântul Mormânt din Ierusalim. A călătorit în Egipt, Libia și la Fez, apoi a plecat în Cipru, unde prietenul care îl însoțea a murit. După aceea s-a îndreptat spre Damasc și Ierusalim, încheind cu o localitate numită Damcar, unde a studiat vreme de trei ani și a fost inițiat de o confrerie sufită numită Ikhwan al-Safa, sau Frăția Purității. În acest timp a tradus în latină *Cartea lumii*, sau *Liber M*, despre care se spunea că ar conține istoria trecută și viitoare a lumii.

Când a revenit în Europa, era hotărât să transmită și altora ceea ce învățase. S-a oprit întâi în Spania, unde a fost luat în derâdere. După o serie de umilințe, s-a întors în Germania și s-a retras în izolare. Cinci ani mai târziu, adunase în jurul lui trei vechi prieteni din perioada petrecută la mănăstire.

Acesta a fost începutul Frăției de RozaCruce.

Christian Rosenkreuz și-a familiarizat prietenii cu științele inițiatice pe care le deprinsese în călătoriile sale. Împreună, cei trei au scris o carte care conținea „tot ceea ce omul poate dori, cere sau spera“. De asemenea, s-au angajat să respecte șase reguli: să-i tămăduiască pe gratis pe cei bolnavi; să adopte obiceiurile și vestimentația țărilor pe care le vor vizita, pentru a nu ieși în evidență; să revină în fiecare an la casa lui Christian Rosenkreuz, numită acum Casa Sfântului Duh, sau să trimită o scrisoare prin care să-și explice absența; înainte de a muri, fiecare frate să-și aleagă un succesor pe care să-l inițieze. Și au convenit ca societatea lor să rămână secretă vreme de o sută de ani.

Li s-au alăturat apoi alți patru frați, după care toți au pornit spre cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, pentru a o reforma și a o transforma.

Extraordinairele capacități supranaturale atribuite rozacrucienilor i-au transformat într-o veritabilă legendă romantică a istoriei europene. Aveau darul unei longevități deosebite – Rosenkreuz a murit în anul 1485, la vârsta de o sută șapte ani. Deoarece cunoșteau „secretele naturii“ și puteau da ordine ființelor neîtrupate, își impuneau voința în chip magic și făceau acest lucru în primul rând pentru a opera vindecări miraculoase. Puteau citi gândurile, înțelegeau orice limbă și izbuteau chiar să proiecteze imagini vii ale propriei persoane la distanțe mari, comunicând totodată cu cei aflați departe. De asemenea, puteau deveni invizibili.

În conformitate cu tradiția ezoterică, marele cabalist Robert Fludd a fost unul dintre cărturarii numiți de regele Iacob I pentru a redacta versiunea autorizată a Bibliei în limba engleză. Chiar dacă nu era el însuși un rozacrucian, așa cum a fost considerat adesea, Fludd s-a dovedit cel puțin un adept bine informat și binevoitor, apărând confreria în lucrările sale și respingând acuzațiile de magie neagră. A susținut că darurile supranaturale ale rozacrucienilor erau cele oferite de Sfântul Duh și enumerate de Sfântul Pavel în Epistola către Corinteni: darul profeției, al facerii de minuni, al vorbirii în limbi străine, al viziunilor, tămăduirilor și exorcismului. Faptul că preoții parohi nu mai puteau face aceste lucruri subliniază încă o dată fascinația crescândă a Europei pentru misterioșii rozacrucieni.

Conform relatărilor, preoții din Antichitate puteau invoca zeii astfel încât aceștia să apară în sanctuarul interior al templelor, dar după ce Biserica a abolit distincția

dintre suflet și spirit în anul 869, cunoștințele despre modalitățile în care pot fi contactate lumile spirituale s-au pierdut treptat. Deja în secolul al XI-lea, preoții nu mai puteau invoca nici măcar viziuni ale spiritelor în cursul slujbelor religioase. Acum însă, în secolul al XV-lea, lumea spirituală începuse să-și facă din nou apariția în cea materială prin intermediul rozacrucienilor.

Însă situația este mai complexă. Eckhart și Tauler amintiseră despre transformarea materială a corpului în urma practicilor spirituale. Eckhart a făcut interesante aluzii la alchimie în acest sens. „Cuprul, spunea el, este agitat până ce devine mercur.“ Dar sistematizarea s-a produs abia odată cu rozacrucianismul.

Nici un alt mare artist nu și-a exprimat ideile alchimice atât de vizibil în opera sa cum a făcut-o Hieronymus Bosch. Puține se cunosc despre acest mag olandez, cu excepția faptului că era căsătorit, avea un cal și se spunea că ar fi lucrat piese de altar și ar fi proiectat vitraliile pentru catedrala din orașul său natal, Aachen. Bosch a murit în anul 1516, și deci picta în timpul vieții lui Rosenkreuz.

În anii șaizeci, profesorul William Fraenger a dat publicității un monumental studiu al operei lui Bosch în termenii gândirii ezoterice a epocii acestuia. Fraenger a explicat lucrări care până atunci fuseseră neînțelese și considerate bizare.

Multe picturi ale artistului olandez au fost intitulate Raiul, Iadul sau Apocalipsa, uneori în mod mecanic, doar fiindcă conțin stranii elemente vizionare ce nu făceau parte din teologia și iconografia creștină convențională. În realitate însă, lucrările lui Bosch sunt profund ezoterice și contravin dogmei bisericești. Spre exemplu, artistul nu considera că păcătoșii care nu se căiesc merg pur și simplu în iad și că așa le trebuie dacă au păcătuit. El credea că, după moarte, spiritul străbate sfera Lunii și urcă prin sferele planetare spre cele mai înalte ceruri, după care coboară către următoarea încarnare. Detaliul prezentat în continuare, extras de pe un panou al *Grădinii deliciilor*

*Detaliu extras din Grădina
deliciilor pământești.*

pământeste, intitulat în mod convențional Iadul, înfățișează de fapt un spirit aflat pe punctul de a coborî dintr-o sferă în alta.

În conformitate cu Fraenger, picturile lui Bosch, de pildă celebra *Masă a Înțelepciunii* aflată astăzi la Muzeul Prado din Madrid, demonstrează că autorul lor cunoștea o tehnică de atingere a stărilor de conștiință alterată practică în diverse școli ezoterice din lumea întreagă. În gândirea ezoterică hindusă, stăpânul auriu al puterilor cosmice, Purușa, acționează deopotrivă în Soare și în pupila ochiului. În *Upanișade* scrie: „Purușa în oglindă, asupra lui meditez.“ Privindu-ți propria reflexie oglindită în ochiul drept, îți poți extinde conștiința de la contemplarea eului limitat la cea a sinelui divin asemănător Soarelui, aflat în inima tuturor ființelor și lucrurilor. Această metodă era de asemenea practică de misticul olandez Jan van Ruysbroek, care afirma că uitarea de sine și de lume determină mai întâi o senzație de vid și haos. Apoi câmpul vizual devine plin de energie cosmică. Imaginile, care inițial par haotice, desprinse din vis, încep deodată să se recomună, căpătând sens.

Această meditație ochi-în-ochi poate fi practică și într-un context sexual.

O reprezentantă anterioară a misticismului, Mechthild din Magdeburg, avea viziuni ale unui timp în care viața senzuală va fi pe deplin integrată în ordinea spirituală a lucrurilor. Acest impuls, considera ea, avea să se dezvolte în Europa de Nord, unde apăruse deja ceva mult diferit de ascetismul lui Ramón Lull. Grupările ezoterice precum Frații și Surorile Liberului Spirit, influență în timpul vieții lui Bosch, erau însoțite de viziunea unei comunități menținute laolaltă nu de lege, ci de dragoste. Înțelept controlată, iubirea este calea către perfecțiunea divină.

Scriitorul cel mai strâns asociat cu rozacrućenii, nu în ultimul rând fiindcă s-a spus că unele dintre scrierile sale au fost îngropate împreună cu fondatorul ordinului, a fost Paracelsus.

„Sunt un om aspru, spunea el, născut într-un ținut aspru.“ Paracelsus a venit pe lume într-un sat de lângă Zürich, în anul 1493. O fire ciudată, agresivă, se pare că nu i-a crescut niciodată barbă și și-a păstrat înfățișarea tinerească până la o vârstă înaintată.

A studiat cu Trithemius, abate de St Jacob la Würzburg. Acesta a fost unul dintre cei mai de seamă adepți ai epocii sale și preceptorul lui Cornelius Agrippa. Trithemius pretindea că știe cum să-și transmită gândurile pe aripile îngerilor la distanțe uriașe. Împăratul Maximilian I i-a cerut să invoce fantoma soției lui moarte, iar când Trithemius i-a făcut pe plac, suveranul și-a dat seama că era cu adevărat stafia ei, fiindcă i-a zărit alunița de pe ceafă.

Colegul lui Paracelsus, Cornelius Agrippa, a devenit un intelectual rătăcitor, înconjurat de zvonuri privind puterile sale magice. Despre câinele lui mare și negru, Monsieur, se spunea că ar fi demonic, informându-și stăpânul cu privire la evenimentele petrecute pe o rază de o sută cincizeci de kilometri. *De Occulta Philosophia* a fost încercarea sa de a scrie o prezentare enciclopedică a cabalei creștinizate practice, care includea un masiv manual de vrăji și descântece utilizate și astăzi de ocultști.

Paracelsus nu părea însă impresionat de Trithemius; lăsa impresia că nu dorește să studieze într-o bibliotecă, ci că vrea să învețe din experiență. A preferat să trăiască

printre mineri pentru a învăța despre minerale. De asemenea, a călătorit mult, din Irlanda până la mlaștinile populate de crocodili din Africa, familiarizându-se cu remediile și tratamentele populare. Dintr-un punct de vedere, poate fi considerat un precursor al Fraților Grimm, culegător al tradițiilor străvechi, ezoterice, înainte ca acestea să dispară. Știa că, pe măsură ce intelectul se dezvoltă, conștiința se transformă, omenirea pierzând astfel acea cunoaștere instinctivă a ierburilor de leac, o cunoaștere pe care până atunci omul o împărtășise cu animalele superioare. În pragul acestei schimbări, el a consemnat cunoașterea respectivă în scris, cât de sistematic a putut.

În anul 1527, s-a stabilit în Basel, în Elveția, ca medic și în scurt timp a devenit celebru pentru tratamentele sale miraculoase. În mod firesc, și-a făcut dușmani printre ceilalți doctori din zonă. Paracelsus avea o atitudine disprețuitoare la adresa medicinei convenționale a vremii. Într-o misivă tipică pentru el, scria despre Galenus, autorul manualelor medicale din epocă: „Dacă artiștii voștri ar ști că prințul lor Galenus – căci nu mai e altul ca el, pentru ei – s-a aflat în iad, de unde mi-a trimis mie scrisori, și-ar face semnul crucii cu o coadă de vulpe.“

Capacitățile sale de vindecare, aparent miraculoase, au generat zvonuri privind necromanția. Purta întotdeauna cu el un baston cu o lamă de sabie disimulată în interior, în mânerul căruia se spunea că își ținea cele mai eficiente remedii alchimice. La un moment dat l-a vindecat pe un cleric în cazul căruia ceilalți doctori dăduseră greș, dar când acesta a refuzat să plătească, magistrații i-au dat câștig de cauză, iar prietenii l-au sfătuit pe Paracelsus să fugă.

Și a petrecut ani întregi în peregrinări. Natura, spunea el, i-a fost învățător. „Nu doresc nici să trăiesc confortabil, nici să mă îmbogățesc. Fericirea este de preferat averilor, iar fericit este cel ce rățește de colo-colo, fără a avea nimic de care să fie nevoit să se îngrijească. Cel care vrea să studieze cartea naturii trebuie să calce cu piciorul pe frunzele ei.“

Ați putea crede că această filozofie cât se poate de logică și de sănătoasă, combinată cu o metodologie practică și realistă, ar putea duce la ceva cât de cât apropiat de știința medicală modernă. Dar unele dintre scrierile lui Paracelsus sunt bizare.

Scria, spre exemplu, despre Monstra, o ființă invizibilă care se poate înălța din putrezirea spermei. Vorbea de asemenea despre Mangonaria, o forță magică prin intermediul căreia obiectele grele puteau fi ridicate în aer. Spunea că știe unele localități în care numeroși elementalii* trăiesc împreună, adoptând veșminte și purtări omenesti.

Paracelsus avea idei stranii și interesante despre somn și vise. El susținea că în timpul somnului, corpul sideral – spiritul animal – devine liber în mișcări, că se poate ridica până la sfera strămoșilor săi și poate conversa cu stelele. Spiritele care vor să se folosească de oameni, spunea el, acționează adesea asupra lor în vise, iar o persoană care doarme o poate vizita pe alta în vis. Vorbea de asemenea despre incubus și succubus, care se hrănesc cu secrețiile nocturne.

* Ființe mitologice despre care amintește Paracelsus în lucrările sale, și care ar fi de patru tipuri ce amintesc de ideea antică a celor patru elemente constitutive ale universului: foc, aer, apă și pământ (n. tr.).

Paracelsus și bastonul său cu lamă de sabie. Legende populare susțin că în mânerul acestuia Paracelsus avea meru o porție de „azoth“. Un amănunt ignorat în excelenta biografie a lui Paracelsus scrisă recent de Philip Ball, The Devil's Doctor, este ingeniosul joc de cuvinte implicat aici. Azoth era numele celebrului foc secret al alchimiştilor, cel care urma să elibereze sufletul din chingile trupului material și care era conținut într-o sămânță. Să ne amintim că, în alchimia hindusă, mercurul este numit uneori „sămânța lui Shiva“. Prin urmare, bastonul-sabie al lui Paracelsus este unul făurit în fierbințeala dorinței sexuale. Este o sabie carnală, iar azoth-ul din capătul său este mercurul filozofic. În ordinea firească a lucrurilor, sămânța umană este aidoma unei plase în care poate cobori un spirit pentru a se încarna ulterior. Paracelsus cunoștea și unele practici nenaturale: tehnici sexuale secrete practicate înainte de a adormi, care puteau desprinde corpul vegetal din cel material, ajutând totodată alte tipuri de spirite să vină pe Pământ și să-i apară în vise.

Paracelsus era totodată profet și în ultimii ani de viață prevestea întoarcerea lui Ilie, care avea să vină și să „refacă toate lucrurile“.

Pe lângă aceste practici magice, a fost deopotrivă autorul unor descoperiri despre care vom vorbi mai târziu și datorită cărora unii l-au numit „părintele medicinei experimentale moderne“. În acest paradox se află cheia care ne va ajuta să descifrăm secretul epocii noastre.

Considerat uneori rozacrucian, deși el n-a afirmat niciodată despre sine acest lucru, marele mag englez dr. Dee era motivat de o copleșitoare dorință de a avea o experiență directă a lumilor spirituale.

Dr. Dee este probabil cel mai important arhetip al magului, de la Zarathustra încoace. Imaginea sa a pătruns în cultura populară: vrăjitorul cu barba lungă, albă, cu

robă neagră și glugă, lucrând într-un laborator, înconjurat de instrumente alchimice. Printre izbucniri de fulgere, el invocă spirite neîntrupate folosindu-se de pentacluri și de alte elemente desenate pe podea cu cretă.

John Dee s-a născut într-o familie velșă care locuia la Londra. Tânăr savant de excepție, predă deja matematicile euclidiene la Paris înainte de a împlini treizeci de ani și era prieten cu Tycho Brahe. La sfârșitul anilor 1570, a fondat un cerc numit Dionisii Areopatites, împreună cu Sir Philip Sidney și Edmund Spenser, al cărui poem *The Faerie Queene* este plin de imagini ezoterice, îndeosebi rozacruciene. Într-o biografie a sa, despre Sidney se spune că „îndrumat de Dee, căuta misterele chimiei“.

John Dee adunase o bibliotecă impresionantă, depășită doar de cea a renumitului istoric francez de Thou. Nucleul studiilor sale era Cabala. El credea în bazele matematice ale întregului univers, un set de principii unificatoare pe care considera că le discerne în învățăturile anticilor și pe care le-a ilustrat într-o lucrare complexă, *Monas Hieroglyphica*.

Dee se bucura de o asemenea reputație, încât viitoarea regină Elizabeth I l-a rugat să aleagă el data încoronării, prin calculele sale astrologice. Dee a contribuit de asemenea la conturarea politicii externe elisabetane, atât în Europa, cât și în privința coloniilor din America. Este un fapt puțin cunoscut, dar bine documentat, acela că în perioada în care se afla în culmea gloriei, dr. Dee deținea un titlu de proprietate asupra unor vaste teritorii din Canada, iar viziunea sa privind Imperiul Britanic – o sintagmă pe care el a folosit-o pentru prima dată – a inspirat și a îndrumat marile călătorii de descoperiri geografice ale Angliei.

În anul 1580, din dorința evidentă a unei experiențe spirituale directe, a hotărât să apeleze la un medium. Dee avea vise tulburi; în casa lui se auzeau ciocănituri ciudate. Angajase un medium pe nume Barnabus Saul, care susținea că poate vedea îngeri în cristalul său magic, dar peste șase luni l-a concediat. Apoi, în anul 1582, l-a întâlnit pe Edward Kelley, un individ straniu, care purta o glugă menită să ascundă faptul că urechile îi fuseseră tăiate ca pedeapsă pentru falsificare de monedă. Kelley susținea că îl poate vedea pe arhanghelul Uriel în piatra magică a lui Dee și astfel a început un șir

Monas Hieroglyphica. Prietenul meu, specialistul în ezoterism Fred Gettings, a descifrat acest însemn, relevând faptul că semnificația sa trimite la evoluția celor două universuri paralele – le-am putea numi baconian și shakespeareian – despre care am amintit în capitolul anterior.

de sute de ședințe de spiritism. Prin intermediul lor, dr. Dee a învățat să descifreze vorbirea îngerilor, pe care el o numea „limbă enohiană“.

Declinul acestui mag de prim rang a fost provocat de asocierea lui cu Kelley. Omul ale cărui visuri imperiale au contribuit la conturarea lumii actuale începuse să exploreze aleile lăturalnice ale practicii și teoriei ezoterice.

În cursul unei călătorii la Praga, Dee i-a spus împăratului Rudolf al II-lea că a încercat vreme de patruzeci de ani să găsească ceea ce voia, și că nici o carte nu îl ajutase; de aceea, hotărâse să ceară îngerilor să intervină pentru el pe lângă Dumnezeu, pentru a afla secretele creației. Apoi a adăugat că folosise o piatră în acest scop și că totdeauna avea grijă ca spiritele cu care colabora să fie unele pozitive, nicidecum demonice.

Oare Kelley era și el, de fiecare dată, la fel de scrupulos? În timpul aceleiași călătorii, cei doi i s-au lăudat împăratului că pot transforma metalele inferioare în aur, iar când nu au reușit să facă acest lucru, s-au văzut nevoiți să fugă. Kelley, se pare, abuza deja de mai vârstnicul său angajator, silindu-l la un umilitor schimb de soții. Mulți au bănuțit că mediumul era de fapt un farsor și că se prefăcea doar că primește răspuns la invocările enohiene.

Se pare că în anul 1590 însă, Kelley a primit în limba enohiană un mesaj care l-a îngrozit atât de tare, încât a renunțat imediat la practicile sale și a întrerupt orice relație cu Dee. Tradus din limbajul îngerilor, mesajul ar suna astfel:

„Leul nu știe pe unde pășesc eu și nici fiarele câmpului nu mă înțeleg. Sunt deflorat, și totuși virgin; sanctific și nu sunt sanctificat. Fericit este cel ce mă îmbrățișează: căci în ora nopții dulce sunt [...] buzele mele sunt mai dulci decât sănătatea însăși, sunt târfă pentru cel ce mă silește și fecioară pentru cel care nu mă cunoaște. Curățați-vă străzile, voi, fii ai oamenilor, și spălați-vă casele.“ Oare Kelley recunoscuse aici Târfa Stacojie din Apocalipsă și o viziune a iminentului sfârșit al lumii?

În Anglia, Dee a ajuns într-o sărăcie asemenea celei a lui Lear, incapabil să-și întrețină familia, elucubrând furibund, paranoic, văzând pretutindeni conspirații și contra-conspirații. După ce s-a stins din viață, s-a conturat treptat un cult pentru persoana lui, mulți – printre care John Aubrey și eminentul francmason Elias Ashmole – considerându-l un rozacrucian.

Aceasta este, totuși, versiunea populară a vieții lui Dee. Un alt nivel, profund, al ei – și totodată veritabila motivație a magului – are legătură cu istoria relațiilor omenirii cu lumea spiritelor.

Așa cum am văzut, creștinii treceau printr-o etapă în care aceste lumi se depărtau de cea materială. Biserica nu părea capabilă să ofere o experiență spirituală directă sau un contact personal cu realitățile spirituale. Oamenii cereau minuni și numai societățile secrete știau cum să le furnizeze.

Dr. Dee îi spusese împăratului și că, dacă ar fi puse în practică tehnicile sale oculte de magie ceremonială, fiecare biserică din lumea creștină ar avea parte zilnic de apariții, ceea ce ar însemna o întoarcere la fervoarea spirituală din zorii Bisericii creștine, Biserica lui Clement și Origene, care nu excludea elementele ermetice și cabaliste. Iar Biserica mondială avea să redevină o Biserică magică.

Aceasta era viziunea evanghelică a dr. Dee.

Pentru omul modern, cele de mai sus ar putea părea absurde, însă este important să le privim în contextul practicilor religioase ale vremii. Așa cum am văzut, trasarea unei linii clare de demarcație între preoție și vrăjitorie era imposibilă. Dar pentru Dee, practicile magice de invocare a spiritelor folosite de preoți era simple superstiții populare, lipsite de sofisticare, de rigoare științifică și nesistematizate.

Impulsul neoplatonician de a gândi sistematic cu privire la experiențele spirituale și la lumile spiritelor se răspândise pornind din sudul Europei și influențând cărturari precum Trithemius, Agrippa și Dee. Germanul Johannes Reuchlin formulase o Cabală creștinizată. El dovedea caracterul divin al lui Isus Cristos pe baza unor argumente cabaliste și arătând că numele lui Isus era codificat în Tetragrammaton, numele sacru al lui Dumnezeu.

Dee era în mod neîndoielnic interesat de aceste teorii, dar, așa cum am văzut, năzuia la partea practică, la o *experiență personală*. Abordarea sa era deopotrivă experimentală și sistematică. El propunea aplicarea rațională a tehnicilor menite să producă fenomene spirituale pe o bază regulată, previzibilă și controlată. La Dee, ca și la Bacon, se observă primele frământări ale spiritului științific. Dezvoltarea facultăților mentale necesare pentru conceperea științei moderne s-a produs, parțial, într-un context ocult.

De fapt, Dee îi sugerase împăratului Rudolf al II-lea că, dacă postea o perioadă bine stabilită, dacă efectua exerciții de respirație de un anumit număr de ori, la intervale fixe, dacă se deda la o anumită practică sexuală și rostea o formulă exactă la un moment predeterminat astrologic, va intra într-o stare de conștiință alterată în care va putea comunica liber și logic cu locuitorii lumilor spirituale. Toate acestea, susținea el, au fost stabilite prin experimente repetabile, prin mii de ani de practică, și duc la rezultate previzibile.

Prin urmare, misiunea lui Dee era aceea de a introduce în fluxul istoriei ceva complet nou. Totdeauna, de fapt, scopul confreriilor inițiatice precum rozacrucienii a fost acela de a contribui la răspândirea noilor forme de conștiință, potrivite pentru timpurile în schimbare. Michael Maier, un contemporan ce scria despre rozacrucieni având, se pare, informații direct de la sursă, afirma că „activitățile RozaCrucii sunt determinate de cunoașterea istoriei și de cea a legilor care guvernează evoluția speciei umane“.

Aceste „legi ale evoluției“ operează deopotrivă la nivelul istoriei și la cel al vieții umane individuale. Ele descriu natura paradoxală a vieții, cele pe care le-am numit anterior legi profunde. Ele sunt menționate de Paramahansa Yogananda în *Autobiografia unui yoghin* ca „legile subtile care guvernează planurile spirituale ascunse și tărâmul interior al conștiinței [...] ce pot fi cunoscute prin știința numită yoga“. În literatura rozacruciană, aceste legi sunt formulate în mod repetat:

Raiul nu este nicicum acolo unde credem că este.

Dacă renunți la a limita un lucru înlăuntrul tău – dorindu-l – și dacă te detașezi de el, va veni singur la tine.

Ceea ce ucide dă viață. Ceea ce provoacă moarte duce la înviere.

Perspectiva rozacruciană asupra acelor legi avea să răzbată în scurt timp în istoria de zi cu zi, transformând cultura Occidentului.

Poate că cel mai extraordinar amănunt cu privire la cariera lui Dee este uimitoarea ei apropiere de suprafața istoriei exoterice. Pe lângă faptul că era ferm instalat la curtea reginei Elizabeth I, ca Merlin regal, și că a încercat să introducă magia ceremonială în cadrul Bisericii sub egida lui Rudolf al II-lea, suveranul aflat pe tronul Sfântului Imperiu Roman de Națiune Germană, dr. Dee era atât de bine cunoscut, încât dramaturgii îl portretizau în piesele lor știind că spectatorii îl vor recunoaște – de pildă în *Alchimistul* lui Ben Jonson și în *Furtuna* lui William Shakespeare.

Așa cum vom vedea, Dee a fost doar primul dintr-un șir de personalități stranie și tragice, care au încercat să introducă doctrinele ezoterice în viața publică.

CATOLICISMUL OCULT

JAKOB BÖHME • CONCHISTADORII ȘI CONTRAREFORMA
• TEREZA, IOAN AL CRUCII ȘI IGNATIUS • MANIFESTELE
ROZACRUCIENE • BĂTĂLIA DE LA MUNTELE ALB

În anul 1517, papa a decis să reia vânzarea indulgențelor pentru a putea plăti construcția unei noi bazilici dedicate Sfântului Petru la Roma. Avea să fie cea mai frumoasă și mai opulentă construcție din lume. Martin Luther, învățător în Wittenberg, și-a expus argumentele împotriva acestui procedeu pe ușa bisericii din localitate, care funcționa ca panou de informații pentru comunitate.

Când gestul lui i-a atras o bulă papală de excomunicare, Luther a ars documentul în fața unei mulțimi admirative. „Aceasta este poziția mea“, a declarat el. Europa Nordică, îndeosebi Germania, era animată de tulburări crescânde, de respingerea supunerii necondiționate și de o năzuință către libertatea spirituală. Eroul zilei, Luther, a scăpat de arderea pe rug, protejat fiind de un senior local, și odată ce tot mai mulți lideri germani i s-au alăturat în protestul său împotriva exceselor papalității, s-a născut protestantismul.

Unii l-au perceput pe Luther ca pe o reîncarnare a lui Ilie, despre care Maleahi și Ioachim profetiseră că va reveni să vestească o nouă eră.

Luther cunoștea bine gândirea mistică și învățăturile lui Eckhart și Tauler. Cel mai bun prieten și colaborator literar al său era ocultistul Philip Melanchthon, nepot al renumitului cabalist Reuchlin. Melanchthon era un susținător al astrologiei și scrisese o biografie a lui Faust. Luther însuși întreținea o strânsă comunicare cu lumile spirituale, auzea voci care-l îndrumau și, o dată, a aruncat cu o călimară într-un demon care-și bătea joc de el.

Dar a fost el oare un inițiat al societăților secrete? Există în acest sens indicii interesante. La un moment dat s-a referit la el însuși ca la un „maestru trecut“, o expresie pe care ar putea-o folosi la adresa sa inițiatul de un anumit nivel al unei societăți francmasonice. Vorbea în termeni apreciativi despre alchimie, laudând-o pentru „alegoria și înțelesul ei secret“ și recunoscând că deținuse un rol în renașterea omenirii. De asemenea, interesul unor comentatori a fost stârnit de faptul că Luther a adoptat ca simbol roză.

Dar trandafirul său cu cinci petale, conținând o cruce mică, nu este mistica roză roșie a rozacrucienilor, ținută pe marea cruce a materiei pentru a o transforma. Și

nu există motive pentru a presupune că Luther considera că roza sa are o semnificație ascunsă legată de fiziologia ocultă.

Deși fusese unul dintre primii susținători ai lui Luther, Paracelsus a fost dezamăgit atunci când acesta și-a promulgat doctrina predestinării, care pentru magul elvețian nu era altceva decât vechiul elitism roman sub un alt nume. Mai mult decât atât, Paracelsus era un pacifist, iar Luther, deși nu a fost direct responsabil pentru masacrarea catolicilor, survenită după accederea lui la putere, ar fi putut s-o împiedice. Ajuns la putere pe culmea unui val de entuziasm și fervoare mistică, odată ce s-a văzut acolo a început să se teamă că acestea îi periclitează autoritatea și tot ceea ce realizase până atunci. Morbid și paranoic, nu părea dornic să oprească persecuțiile făcute în numele lui.

Rozacrucienii ar trebui priviți ca fiind aripa de extremă stânga a Reformei, iar modul în care Biserica Luterană s-a aplecat asupra lor este evident în povestea lui Jakob Böhme.

Mysterium Magnum, un comentariu al Genezei semnat de Böhme, a deschis amețitoare perspective privind semnificația ei secretă, cabalistică, și a aprins imaginația populară în epoca protestantismului, mai cu seamă grație influenței exercitate asupra *Paradisului pierdut* al lui John Milton. Descrierile detaliate ale fiziologiei oculte a corpului uman constituie cea mai limpede dovadă a existenței unei tradiții occidentale independente a chakrelor înainte de influxul de învățături orientale, survenit în secolul al XVIII-lea. Böhme face totodată o prezentare detaliată a corespondențelor dintre corpurile cerești pe de o parte și plante și minerale pe de alta, corespondență sugerată anterior mai schematic de Agrippa și Paracelsus.

Toate acestea sunt cu adevărat uluitoare dacă ne gândim că Jakob Böhme era aproape complet lipsit de educație. Din unele puncte de vedere, a fost anticipat de interpretarea pe care Fludd a oferit-o Bibliei, conform căreia creația a decurs sub forma unei serii de separări alchimice; nu există însă nici o dovadă că el ar fi citit lucrările acestuia.

Născut în anul 1575 într-o familie analfabetă, Jakob Böhme a devenit ucenic de cizmar. Într-o zi, în atelier a venit un necunoscut, a cumpărat o pereche de ghete și, când să plece, l-a strigat pe Jakob pe nume, cerându-i să-l urmeze în stradă. Tânărul s-a mirat că străinul îi știe numele, dar a fost și mai uimit când acesta l-a fixat cu o privire pătrunzătoare și i-a spus: „Jakob, ești încă mic, dar va veni vremea când vei fi mare și lumea va fi mișcată de tine. Citește Sfintele Scripturi, în care vei găsi alinare și învățătură, căci va trebui să înduri multe nenorociri și sărăcie și vei fi persecutat. Dar dovedește-te curajos și perseverează, fiindcă Dumnezeu te iubește.” Apoi necunoscutul s-a întors și a plecat, iar Jakob nu l-a mai văzut niciodată. Scurta întâlnire cu el l-a impresionat însă profund.

A devenit mult mai serios, într-un mod pe care unii l-au considerat deconcertant. Când meșterul l-a dat afară, a început să muncească din greu ca vânzător ambulant și în cele din urmă și-a deschis propria sa prăvălie.

Într-o zi, ședea în bucătărie, când o rază de soare reflectată pe o bucată de metal l-a orbit. Pentru o vreme, totul în jurul lui a devenit neclar. Apoi, treptat, masa, mâinile

lui, pereții, toate au devenit transparente. Și-a dat seama că, deși în mod obișnuit considerăm că aerul este transparent, el e de fapt ceșos, fiindcă acum îl vedea devenind cu adevărat transparent, ca atunci când se înseninează, și dintr-odată, noi lumi spirituale s-au deschis în fața lui, în toate direcțiile. A văzut că întreg trupul lui era transparent și a înțeles că se uita la sine însuși în jos, că centrul conștiinței sale ieșise în afara corpului și că se putea mișca liber în lumile spirituale.

Astfel, Jakob Böhme a putut să străbată ierarhiile spirituale în viață fiind, așa cum făcuseră Sfântul Pavel, Mahomed și Dante înaintea lui.

Böhme nu avea un fizic impresionant, fiind scund și cu fruntea joasă, dar ochii săi albaștri deosebiți începuseră acum să strălucească, aprinși de o luminozitate specială. Oamenii care îl întâlneau erau impresionați de capacitatea lui de a le întrevedea trecutul și viitorul. Uneori putea vorbi în diferite limbi, din diverse regiuni ale lumii și din perioade diferite.

Cea de-a doua iluminare a sa s-a produs atunci când se plimba pe câmp. Deodată, a simțit că poate experimenta direct misterul creației. După aceea avea să scrie: „Într-un sfert de oră, am văzut și am știut mai multe decât dacă aș fi mers la universitate ani îndelungați.“ Ceea ce experimentase nu-i contrazicea convingerile luterane, bazate pe Biblie, ci le clarifica și le limpezea, oferindu-i noi niveluri ale semnificației.

Scrierile sale se remarcă însă prin descrierea acestor învățături în termenii experienței personale, nemijlocite. Böhme și-a scris prima lucrare, *Aurora*, ca pe un *aide-mémoire* la una dintre experiențele sale mistice, dar când un nobil din regiune a văzut-o, a ordonat să i se facă mai multe copii. Una dintre acestea a ajuns în mâinile pastorului din Goelitz. Invidios poate pe cineva care cunoștea lumile spirituale mult mai bine decât el însuși, pastorul a început să-l persecute pe autorul cizmar. L-a acuzat de erezie, amenințându-l cu închisoarea și în cele din urmă l-a alungat din oraș, spunându-i că altfel va fi ars pe rug.

La scurtă vreme după acest exil, Böhme și-a chemat fiul, pe Tobias, la căpătâiul său, întrebându-l dacă el auzea muzica aceea minunată și rugându-l să deschidă fereastra pentru ca toți să poată auzi mai bine. După o vreme, a spus: „Deci acum mă duc în paradis“, a suspinat adânc și a murit.

La întrebarea „Unde se duce spiritul după moarte?“ Böhme dăduse odinioară un răspuns ce amintea de Zen-ul teutonic al lui Eckhart: „Nu are nevoie să se ducă nicăieri. Spiritul are raiul și iadul înlăuntrul lui. Raiul și iadul sunt unul în celălalt și sunt ca nimic unul pentru altul.“

Böhme și pastorul din Goelitz se priviseră, de la un capăt la celălalt al satului, fără a se înțelege reciproc. Ei reprezentau două forme de conștiință complet diferite. În celălalt capăt al lumii, dezgustul și intoleranța care apar atunci când se întâlnesc două tipuri de conștiință total diferite s-au manifestat la o scară mult mai amplă și mai tragică.

Drumul deschis de Cristofor Columb a fost urmat de oameni mai puțin idealști. În anul 1519, Hernan Cortés naviga în golful Yucatan, stabilindu-și pe coastă o bază pe care a numit-o Veracruz. El și însoțitorii săi spanioli auziseră zvonuri despre comorile

fabuloase ale aztecilor, dar tot au fost uimiți când un trimis al conducătorului acestora, Montezuma, a sosit la bază aducând daruri. Printre acestea se aflau o imagine a Soarelui mare cât roata de căruță și reprezentări din argint, chiar mai mari, ale Lunii, un coif plin până la buză de granule din aur și o cunună din penele păsării „quetzal“.

Trimisul a explicat că acestea erau darurile pe care stăpânul său, Montezuma, i le oferea marelui zeu Quetzal Coatl; zeul, a continuat trimisul, părăsise Pământul cu mult timp înainte și acum sălășluia în Lună.

Conchistadorii și-au dat seama că Hernan Cortés, având pielea albă, barbă și coiful pe cap, semăna probabil cu reprezentările profetice ale lui Quetzal Coatl. Printr-o coincidență, după părerea lor, ei sosiseră exact atunci când profețiseră astrologii azteci că se va întoarce zeul Quetzal Coatl.

Unele dintre aceste splendide și delicate obiecte aztece aveau să fie trimise în Europa, unde le-a văzut mai târziu Albrecht Dürer. Ingeniozitatea și delicatețea cu care erau lucrate, a declarat el, i-au făcut inima să cânte. Dar însoțitorii lui Cortés aveau alte gânduri, mai puțin elevate. Când au ajuns în capitala aztecă, Tenochtitlan (astăzi Mexico City), au constatat că orașul se află în mijlocul unui lac întins, accesibil doar prin intermediul unor poduri înguste, artificiale, ce puteau fi apărate cu ușurință. Dar Montezuma le-a ieșit în întâmpinare, s-a înclinat în fața lui Cortés și i-a invitat să intre în oraș. Cortés plănuise să-l răpească pe conducătorul aztec, să ia recompensa cerută și să fugă cu ea, dar când oamenii săi au zărit aurul aflat în palat, n-au mai avut răbdare și l-au ucis pe Montezuma. Din cauza acestei stupidități, nu au mai putut fugi decât după o îndelungată luptă. Acesta a fost începutul unuiia dintre cele mai sângeroase episoade din istorie.

Conchistadorii auziseră vorbindu-se despre o sursă secretă de aur și despre un rege aurit, El Dorado, care în fiecare dimineață se îmbăia în aur lichid. Walter Raleigh, care a căutat și el orașul acestui rege fabulos, scria despre „imperialul El Dorado, acoperit cu aur“.

În catolicismul secolului al XVII-lea, învățăturile exotice au ajuns până aproape de suprafață. Viziunile unor ca Marie des Vallées și Mary Alacoque au conturat ideile Bisericii cu privire la misterele inimii sacre. În secolul XX, la Londra, cea mai pregnant ocultă librărie – și prin ocult înțeleg un accent pus pe elemente supranaturale, ca apariții, levitație, metamorfoză – nu este una dintre cele mai vizibile în acest sens și care se autointitulează astfel, ci magazinul Padre Pio, aflat în umbra catedralei Westminster.

Rivalul lui Cortés, Francisco Pizarro, a navigat spre Peru, cu gândul să jefuiască o țară întreagă, cu zeci de mii de locuitori, bazându-se pe o armată de numai două sute de oameni.

Aidoma lui Cortés, l-a răpit pe rege, după ce s-a oferit să-l întâlnească neînarmat. Drept răscumpărare, a cerut o încăpere plină până la tavan cu aur. Vreme de patru săptămâni, localnicii au adus platouri, cupe și alte obiecte fin lucrate, dar când încăperea era aproape plină, spaniolii au pretins că înțelegerea fusese alta: s-o umple cu lingouri de aur. Și au început să topească artefactele, pentru a face mai mult loc.

În cele din urmă, la fel ca în cazul lui Cortés, oamenii lui Pizarro au devenit nerăbdători și l-au ucis pe rege. Ostilitățile au izbucnit. Când mica armată a spaniolilor a pătruns în capitală, a găsit palate cu zidurile din aur, mobilier din aur, platoșe, statui de zei și animale din aur. Era chiar și o grădină artificială, în care copacii, florile și animalele erau confecționate din aur, plus un câmp de nouăzeci pe o sută optzeci de metri în care fiecare fir de porumb era din argint, având știuleții din aur.

Se estimează că o sută de mii de azteci au fost uciși în bătălia pentru Tenochtitlan, în vreme ce de partea conchistadorilor au pierit doar câțiva oameni. S-a aproximat de asemenea că, în cursul cuceririi spaniole, au murit circa două milioane de localnici.

Băștinașii nu aveau să fie însă întotdeauna la fel de ușor de măcelărit. După o vreme, au adoptat și ei mentalitatea mincinoasă a europenilor și astfel conchistadorii au început să înregistreze pierderi mai serioase.

Spaniolii nu au izbutit să găsească nici El Dorado, nici mine sau alte surse ale aurului aflat din abundență în și în jurul capitalelor, însă aurul provenit din America de Sud a fost suficient pentru a finanța Contrareforma. Alimentată de Spania și pusă în aplicare în mare măsură de Inchiziția spaniolă, Contrareforma a instituit obligativitatea participării la slujba religioasă. În serviciul ei lucrau însă deopotrivă forțe oculte și confrerii inițiate.

Extazul Sfintei Tereza,
în Capela Cornaro, la Roma.

Cea mai vastă bibliotecă de literatură ocultă se află la Vatican. Biserica nu a crezut niciodată că științele oculte nu funcționează, ci doar a vrut să dețină controlul exclusiv asupra lor. Sociologii au considerat că puterea pe care religia o exercită asupra oamenilor are la bază capacitatea ei de a explica dimensiunile necunoscute, misterioase, ale vieții și a ține astfel temerile la distanță. Religia trebuia să pară capabilă să stăpânească forțele întunecate ale spiritelor, care uneori pătrund în lumea materială.

În nordul Europei, mulți porniseră în căutări spirituale în afara catolicismului roman. Spania era galvanizată de un misticism deopotrivă întunecat și periculos, care opera însă în cadrul Bisericii.

Tereza s-a născut la Avila, lângă Madrid, în anul 1515, probabil într-o familie de evrei convertiți, și a fugit de acasă pentru a intra într-o mănăstire de călugărițe. Acolo, bolnavă fiind, își pierde conștiința de zi cu zi și intra într-o stare mistică. Fiindcă acest lucru se repeta, Tereza s-a folosit de manualele mysticilor medievali și de textele lui Ramón Lull pentru a învăța cum să abordeze experiența mistică prin care trecea.

Extazul mistic al Terezei, survenit la întâlnirea cu un serafim, a fost imortalizat de Bernini, marele artist inițiat al Contrareforme. „Nu era înalt, ci scund și minunat de frumos. În mâinile lui se afla o sulică lungă, de aur, și în vârful ei părea a arde un mic foc [...] și a înfipt-o de mai multe ori în inima mea [...] a scos spada, lăsându-mă înflăcărată de dragostea miraculoasă a lui Dumnezeu [...] atât de ațățător de dulce este această cea mai mare durere.“ Din text se degajă impresia explicită a unui extaz sexual, impresie ce invită la o comparație cu practicile sexuale magice ale societăților mistice din perioada respectivă. Aceste practici constituie unele dintre cele mai strict păzite secrete ale tradiției ezoterice și le vom examina în capitolul 25.

Jurnalul spiritual al Terezei amintește și de o ascensiune a spiritului ce face trimitere la relatările cabaliste privind arborele sefirotic. De asemenea, sunt descrise experiențe extracorporale și organele de viziune spirituală ale sufletului, chakrele, pe care ea le numește „ochii sufletului“. Dar cu toate că scrierile ei ar putea avea la bază cunoașterea Cabalei, frapantă este relatarea unei experiențe personale nemișlocite și o înțelegere a modului de funcționare a lumii spiritelor rar întâlnită în afara Indiei. Nu există în scrierile ei nici un element neautentic sau vreun artificiu literar.

Stările spirituale extreme ale Sfintei Tereza induceau uneori fenomene supranaturale, printre care și frecvente levitații. Acestea au fost observate de numeroși martori, călugărițele depunând eforturi pentru a o împiedica să se ridice.

Ar fi o greșeală să presupunem că experiența levitației este în mod necesar una binecuvântată. Tereza spunea că este „suspendată între cer și pământ, fără a primi alinare nici de la unul, nici de la celălalt“. Există aici un anumit sentiment de singurătate, de ariditate spirituală, care fusese prezis de Eckhart și care avea să primească cea mai rafinată și mai definitivă exprimare prin elevul Terezei, Sfântul Ioan al Crucii.

Fiindcă trăim într-o epocă în care experiențele spirituale sunt rare, există pericolul de a percepe relatările Sfintei Tereza sau ale lui Ioan al Crucii ca pe niște simple alegorii, ca pe o prezentare idealizată a unor simțiri subtile sau chiar ca pe o descriere a unor banale schimbări de dispoziție exprimate în termeni visători. Dar Noaptea Întunecată

Printre ceilalți sfinți care levitau se numără Toma d'Aquino, Caterina da Siena, Francisc din Assisi, Giuseppe da Copertino și, în secolul XX, Padre Pio și Gemma Galgani.

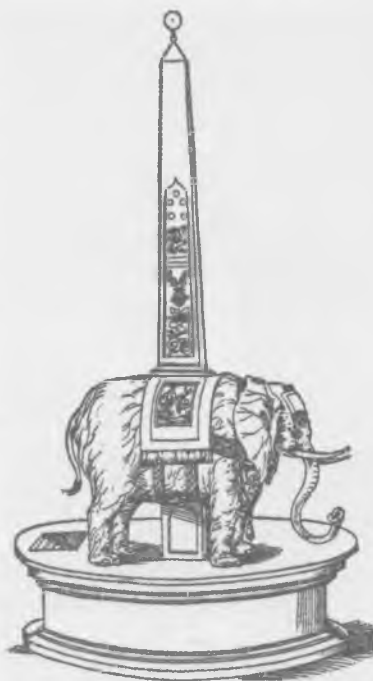
a Sufletului, pe care Ioan al Crucii a consemnat-o în scris după o perioadă petrecută în închisoare, în izolare, nu redă dispoziții sufletești anormale, ci o *stare de conștiință alterată*, o alterare a facultăților mentale atinsă prin ingerarea de substanțe halucinogene.

Spaniolii se aruncau în brațele morții. Lucrările misticilor, scriitorilor și artiștilor spanioli sugerează că ei păstrau în minte imanența morții nu într-un mod teoretic, ci într-unul intens existențial. O vedeau croindu-și drum în jurul lor și prin ei, fiind gata să se ia la trântă cu ea. Riscu să fie înfrânți, pentru a-i smulge dintre fălci ceea ce este mai prețios în viață. Acest spirit spaniol și-a găsit o expresie electrizantă în *Noaptea Întunecată a Sufletului*, scrisă de Sfântul Ioan al Crucii. Am vorbit anterior despre moartea mistică, acel stadiu al procesului de inițiere prin care trebuie să treacă orice aspirant. După primele manifestări liniștitoare și iluminatoare ale spiritului, candidatul este azvârlit într-o stare de profundă suferință. Nu se îndoiește că urmează să moară, dar mai mult, este sigur că Dumnezeu l-a părăsit și că întregul univers îl consideră abject. De fapt, nici nu mai vrea nimic altceva decât semiexistența obscură care îi este prezentată.

Dacă Ioan descrie această experiență în termeni pe care astăzi îi recunoaștem cu ușurință, motivul este, în parte, acela că el a contribuit la conturarea limbajului folosit de noi pentru a descrie începutul călătoriei pe care spiritul o face în purgatoriu – sfera Lunii.

În relatarea lui Ioan există un nivel de semnificație profetică. El antcipa o epocă istorică în care omenirea încarnată, în ansamblul său, va trebui să treacă prin propria sa Noapte Întunecată a Sufletului.

Celebrul obelisc de la Santa Maria sopra Minerva, sculptat de Bernini, a fost inspirat de Hypnerotomachia lui Alberti care, așa cum am văzut, a exercitat o puternică influență ocultă și asupra lui Leonardo da Vinci.

Dar cea mai ilustrativă formă de ocultism în ceea ce avea să fie numit Contrareformă a fost reprezentată, probabil, de iezuiți.

Ignatius de Loyola a fost soldat de meserie, dar când piciorul drept i-a fost strivit în cursul unui asediu la Pamplona, a fost exclus din armata spaniolă. În perioada de convalescență, în vreme ce citea o carte despre viețile sfinților, și-a dat seama care este vocația lui religioasă. Așa se face că în anul 1534, studiind la Paris, a strâns în jurul lui câțiva colegi studenți, formând o confrerie a celor ce aveau să devină cei mai disciplinați soldați ai Bisericii.

În anul 1540, papa a recunoscut ordinul intitulat Societatea lui Isus. Iezuiții urmau a fi elita intelectuală a Bisericii, spionajul ei militar, devotați ei până la moarte, vânând ereziile și accesul nepermis în lumile spirituale. Ei au devenit totodată misionarii papei, instituind un sistem riguros de educație menit să-i orienteze pe cei tineri spre Roma și să le insuflă supunerea față de ea. De asemenea, au înregistrat succese remarcabile ca misionari în America de Sud și Centrală, dar și în India.

Ignatius de Loyola a conceput tehnici și metode de atingere a stărilor de conștiință alterată, care includeau exerciții de respirație, privarea de somn, meditația asupra unui craniu, antrenamentul pentru visarea lucidă și pentru o imaginație activă. Aceasta din urmă presupunea construirea unei imagini mentale elaborate, senzitive, pe care un spirit neînrupat s-o poată locui, un proces numit de rozacrucieni „construirea unei colibe lângă palatul înțelepciunii“.

Exercițiile lui Loyola prezintă însă o caracteristică aparte subtilă, dar importantă. În vreme ce tehnicile rozacruceiene erau menite să faciliteze o colaborare pe baza liberei gândiri și a liberei voințe cu ființe din ierarhiile superioare, exercițiile spirituale concepute de Ignatius de Loyola aveau rolul de a amorți voința și de a induce o stare de supunere necondiționată, aidoma celei a unui soldat. „Ia, Doamne, primește toate amintirile mele, toată înțelegerea și toată voința mea, tot ce am.“

În Occident, librăriile ezoterice sunt dominate de literatura ezoterică hindusă, budistă și a altor culturi orientale, dar *Exercițiile spirituale* ale lui Ignatius de Loyola constituie cea mai populară și mai des publicată culegere de tehnici ezoterice din tradiția vestică.

În anul 1985 a fost publicată anonim o carte intitulată *Meditații despre tarot*, care a stârnit agitație în cercurile ezoterice, deoarece demonstra într-o modalitate erudită că tarotul și cărțile sale sugerează existența unui set de convingeri din ermetism, Cabală, filozofiile orientale și *creștinismul catolic*. Această carte este o veritabilă comoară de înțelepciune și tradiții ezoterice.

Mai târziu s-a aflat că autorul ei este Valentine Tomberg, care fusese inițiat de Rudolf Steiner, dar a renunțat la antropozofia acestuia, convertindu-se la catolicism. Scopul fundamental urmărit de *Meditații despre tarot* – acela de a-i întoarce pe cei interesați de ezoterism înapoi în cadrul Bisericii – a devenit evident odată ce s-a aflat acest lucru. Să fi fost implicată și o anume lipsă de onestitate intelectuală? La fel ca Loyola înaintea lui, Tomberg urmărea să se asigure că Roma nu rămâne complet lipsită de inițiativă în privința chestiunilor ezoterice.

Figurile alungite ale lui El Greco au ochii pe jumătate închiși, ca și când ar contempla un mister interior. Sunt reprezentate în general pe fundaluri frământate, sub un cer de furtună. El Greco portretiza oameni în stări de conștiință alterate și mistice, picturile sale sugerând într-un fel ce anume presupune o asemenea stare. René Huyghe, critic de artă francez, a analizat lumina din lucrările în care El Greco înfățișa panorama orașului Toledo. În realitate, orașul este scăldat într-o lumină aspră, limpede, mediteraneeană, însă în viziunea pictorului, lumina obișnuită a zilei a fost înghițită de o altă fantastică, supranaturală. În calitatea sa de inițiat, El Greco a pictat ceea ce Sfântul Ioan al Crucii descria atunci când a scris despre „noaptea întunecată a focului iubirii [...] fără altă lumină călăuzitoare decât cea care arde în inima mea“.

*Maria ca Isis, zeița Lunii,
sub semnătura lui Murillo.*

Am trecut în revistă până acum viața unor persoane ce acționau în Europa de Nord, mai mult sau mai puțin în izolare: Eckhart, Paracelsus, Dee, Böhme.

Avem însă dovezi privind existența unei rețele, a unei societăți secrete de tipul celei a rozacrucienilor? Dispunem de indicii documentare care să susțină zvonurile referitoare la anumite confrerii secrete?

În anul 1596, un bărbat pe nume Beaumont a fost condamnat pentru practici magice de un tribunal din Angoulême, în Franța. Așa cum nota renumitul istoric francez de Thou, Beaumont mărturisise că „întreținuse legături cu spiritele aeriene și cerești, că școlile și profesorii nobilei sale arte fuseseră des în toate regiunile lumii și încă mai erau așa în Spania, la Toledo, Cordoba, Grenada și în alte locuri, că înainte vreme fuseseră bine cunoscute în Germania, dar cele mai multe dăduseră greș de când Luther sădise semințele ereziei sale și începuse să atragă atâția adepți; că în Franța și în Anglia era încă păstrată în secret, ca pe o tradiție, în familiile anumitor domni; dar că numai inițiații erau admiși la riturile sacre, fiind excluși profanii“.

Apoi, la nici treizeci de ani după acest moment, au apărut o serie de broșuri care, prețineau ele, prezintă informații din interior. Publicate anonim la Kessel, în Germania, între anii 1614 și 1616, prima era intitulată *Fama Fraternitatis* (sau *Zvonul Frăției*) și chema la o revoluție spirituală.

A doua, *Confesio Fraternitatis*, relatea povestea lui CRC (Christian Rosenkreuz), fondatorul confreriei, prezenta regulile pe care el le instituisese și menționa că mormântul lui fusese descoperit în anul 1604.

Sub un altar fusese găsită o ușă ce ducea spre o criptă. Pe ușă se afla următoarea inscripție: *După o sută douăzeci de ani voi fi deschisă*. Dedesubt era un mausoleu cu șapte laturi, fiecare înaltă de doi metri și jumătate, cu un soare artificial suspendat în mijloc, deasupra unei mese rotunde. Sub masă se afla trupul neputrezit al lui CRC, înconjurat de cărți, printre care Biblia și un text de Paracelsus. Cadavrul ținea în mână un manuscris rulat, pe care se putea citi: „Din Dumnezeu suntem născuți, murim în Isus și vom renaște prin Sfântul Duh.“

Un detectiv literar perspicace ar observa că pe pagina de titlu a primului fascicul al celei de-a doua broșuri era imprimată inconfundabila emblemă folosită de dr. Dee pentru conștiința evoluată, *Monas Hieroglyphica*.

Cea de-a treia broșură, *Nunta chimică a lui Christian Rosenkreuz*, era o relatare alegorică a inițierii, un mariaj chimic magico-sexual în tradiția *Hypnerotomachiei*.

Publicațiile au stârnit senzație în Europa. Cine erau acești frați rozacrucieni și cine era autorul broșurilor?

Treptat, a ieșit la iveală că acesta din urmă era un tânăr pastor luteran pe nume Johannes Valentinus Andreae. Mentorul său spiritual fusese celebrul mistic Jean Arndt, discipolul lui Johannes Tauler, la rândul lui discipol al lui Meister Eckhart.

Toți cei care cunosc ideile istoriei ezoterice încearcă un sentiment de frustrare ca urmare a volumului redus de dovezi în sprijinul lor. Aproape prin definiție, funcționarea societăților secrete lasă urme firave. Dacă au succes, în exterior nu răsuflă aproape nimic. Și totuși, ideile sunt cu adevărat grandioase: societățile secrete sunt reprezentantele unei filozofii antice și universale, o filozofie coerentă, consistentă, care explică existența universului mai limpede decât oricare alta, majoritatea personalităților din istoria lumii, dacă nu toate, călăuzindu-se după ea.

Gândindu-ne la dihotomia implicată, nu putem să nu ne întrebăm dacă este într-adevăr posibil ca aceste societăți să se constituie într-o coaliție secretă a celor mai impresionante minți – sau este vorba doar de o fantezie a câtorva indivizi izolați, marginali și obscuri?

Am ajuns în periplusul nostru la un punct adecvat pentru a căuta răspunsul la această întrebare, fiindcă în ultimele pagini am urmărit două tradiții strâns apropiate: tradiția în mare parte exoterică a marilor mistici, transmisă de la o generație la alta, și cea în general ezoterică, reprezentată de o serie de magicieni și ocultiști, forța motoare a Reformei și totodată un șir de inițiați care fac legătura dintre Eckhart, Tauler și Arndt cu rețeaua de magi ce-i include pe Rosenkreuz, Paracelsus și Dee.

Am văzut cum, în anul 1614, aceste două tradiții s-au împletit pentru totdeauna, în persoana lui Johannes Valentinus Andreae.

Brațul ascuns al societăților secrete nu se arată des și, așa cum am văzut în cazul dizgrației în care a căzut dr. Dee, atunci când o face, se pune pe sine în pericol. Își schimbă propria natură, riscând să-și piardă puterea îndată ce apare la lumina zilei.

După ce *Fama Fraternitatis* a fost publicată, în anii care au urmat, rozacrucienii au ieșit din umbră în focuri de tunuri și muschete și au dus o luptă sângeroasă și fără sorți

de izbândă împotriva iezuiților, pentru spiritul Europei. În istoria convențională, care s-a arătat sceptică față de manifestele rozacruceiene și le-a considerat doar o fantezie, publicarea lor a marcat începutul fenomenului rozacrucian. În istoria secretă însă, manifestele au pecetluit sfârșitul adevăraților rozacrucieni... sau cel puțin începutul sfârșitului.

Publicarea lor în primele decenii ale secolului al XVII-lea a marcat totodată fondarea unei alte societăți secrete, care avea să domine afacerile mondiale până în prezent.

Titlul de împărat al Sfântului Imperiu Roman de Națiune Germană, instituit de Carol cel Mare în anul 800, era fundamentat pe idealul unui lider mondial care, având binecuvântarea papei, să mențină creștinătatea unită și să apere dreapta credință. Acest ideal își pierduse deja din strălucire la începutul secolului al XVII-lea. Nici un împărat cu acest titlu nu mai fusese încoronat între anii 1530 și 1576, când tronul a fost preluat de Rudolf al II-lea și multe dintre micile regate și principate de pe teritoriul german deveniseră protestante, fapt care contrazicea, firește, ideea unei Europe unite sub conducerea unui împărat roman.

După moartea lui Rudolf, împăratul tolerant, inteligent și orientat spre ocultism pe care dr. Dee nu izbutise să-l impresioneze, luptele pentru succesiune au atras confreria rozacruciană într-un complot. Dacă Frederick al V-lea, rozacrucian și principe renan, ar fi preluat tronul Boemiei, Europa risca să devină preponderent protestantă.

Rozacrucienii se apropiaseră de regele Iacob I al Angliei. Michael Maier, ale cărui lucrări alchimice sunt printre cele mai explicite publicate vreodată, i-a trimis o carte poștală rozacruciană. În anul 1617, Robert Fludd îi dedicase lui Iacob lucrarea sa de cosmologie ezoterică *Utriusque cosmi historia*, salutându-l cu un epitet considerat sacru de Hermes Trismegistus. În anul 1612, fiica lui Iacob, Elizabeth, s-a căsătorit cu Frederick. Pentru a celebra ziua nunții, la curte a avut loc o reprezentație specială cu piesa *Furtuna* de Shakespeare, în care fusese recent introdusă scena măștilor. Cu o mică licență poetică, am putea spune că dr. Dee era prezent și el acolo, în spirit.

Planul urmărea ca în anul 1619, când Frederick avea să plece de la Heidelberg la Praga pentru a fi încoronat, Iacob să intervină pentru a-și apăra tânărul ginere și pe mireasa acestuia de atacurile catolicilor.

Dar Iacob nu a făcut nimic când forțele lui Frederick au fost înfrânte în bătălia de la Muntele Alb. Frederick și Elizabeth s-au văzut nevoiți să fugă din Praga și, fiindcă domniseră ridicol de puțin, au rămas cunoscuți în istorie ca Regele și Regina de Iarnă.

Războiul de Treizeci de Ani a fost declanșat de Ferdinand, din dinastia catolică Habsburg, a cărei avangardă intelectuală era reprezentată de iezuiți. Habsburgii urmăreau restaurarea supremației catolice în Europa. În acest răstimp, cinci din șase sate și orașe germane au fost distruse, populația fiind redusă de la circa nouă la patru milioane de locuitori. Visul rozacrucian fusese distrus într-o cavalcadă de bigotism, torturi și măceluri. Europa Centrală era pustiită.

Dar victoria Bisericii a fost una à la Pirus. Dacă se considera cu adevărat pe sine însăși într-un război cu societățile secrete, luptând împotriva magiei negre, probabil că Biserica făcea greșeala de a crede în propria ei propagandă.

Fiindcă adevăratul dușman era cel mai vechi inamic al ei, în haine noi.

RĂDĂCINILE OCULTE ALE ȘTIINȚEI

ISAAC NEWTON • MISIUNEA SECRETĂ A FRANCMASONERIEI

• ELIAS ASHMOLE ȘI LANȚUL DE TRANSMISIE • CE SE ÎNTÂMPLĂ DE FAPT ÎN ALCHEMIE

În anul 1543, Nicolaus Copernic a publicat lucrarea *Despre mișcarea de revoluție a corpurilor cerești*, în care afirma că Pământul se rotește în jurul Soarelui.

În 1590, Galileo Galilei a efectuat experimente menite să demonstreze că viteza obiectelor în cădere este direct proporțională cu densitatea lor, nu cu greutatea.

În anul 1609, Johannes Kepler, folosind hărțile stelare ale lui Tycho Brahe, a calculat cele trei legi ale mișcărilor planetare.

În anii 1670, Isaac Newton a formulat o teorie unificatoare, care îmbina toate aceste descoperiri pentru a descrie comportamentul universului mecanic prin trei formule simple.

Desigur, este foarte ușor să percepem acest lucru ca pe o intrare triumfătoare a omenirii în epoca modernă, după milenii de ignoranță și superstiții întunecate, în lumina limpede a rațiunii. Dar cu mii de ani înainte, preoții-inițiați ai templelor egiptene, care descoperiseră că Sirius este un sistem format din trei stele, știau foarte bine că Pământul se rotește în jurul Soarelui.

Mai mult, așa cum vom vedea, există dovezi care sugerează că eroii științelor moderne – oameni despre care nu am fi bănuț nicidecum așa ceva – erau excelenți cunoscători ai înțelepciunii antice.

Copernic recunoscuse că ideile i-au venit după ce a citit texte străvechi, iar când și-a formulat teoriile, Kepler era conștient că prin el acționează acea înțelepciune antică. În prologul celui de-al cincilea volum din *Harmonices Mundi* (1619), el scria: „Da, am furat vasele de aur ale egiptenilor pentru a construi un altar Dumnezeului meu.”

Kepler era prieten de-o viață cu Richard Beshold, care colaborase îndeaproape cu Johannes Valentinus Andreae și despre care se crede adesea că l-a ajutat pe acesta din urmă să redacteze manifestele rozacruciene.

Născut în Woolthorpe, Isaac Newton era scund, având o înălțime de doar un metru cincizeci. Era ciudat, excentric, singuratic și confuz din punct de vedere sexual. În anii de școală, a fost găzduit la un farmacist care s-a dovedit a fi un practicant al

alchimiei. Astfel, Newton și-a văzut calea în viață limpede trasată. Aidoma lui Cornelius Agrippa, el a încercat să descopere un sistem complet al lumii.

Newton credea că secretele vieții sunt codificate în formă numerică în însăși țesătura naturii și că indiciile pentru descifrarea lor sunt ascunse în codurile numerice și lingvistice din scrierile și construcțiile antice, precum marea piramidă și Templul lui Solomon. Era ca și cum Dumnezeu ar fi supus omenirea la un test: doar atunci când își va dezvolta suficient inteligența va putea omul să recunoască prezența acestor coduri și să le descifreze. Iar acel timp, credea Newton, venise.

După părerea lui, fiecare componentă a universului este inteligentă. Chiar și o piatră are inteligența ei – și nu doar în sensul că prezintă dovada unui anumit tipar. În conformitate cu modul de gândire antic, la care subscria și Newton, categoriile animală, vegetală și minerală nu sunt distincte, ci se suprapun în mod firesc, se întrepătrund și în circumstanțe speciale se pot transforma chiar una în alta. Așa cum se exprima o cabalistă contemporană cu Newton, Lady Conway, „Exisă transformări dintr-o specie în alta, ca de la piatră la pământ, de la pământ la iarbă, de la iarbă la oaie, de la oaie la carnea umană, de la carnea umană la cea mai joasă speță de om și de la acesta la spiritul cel mai nobil.“

Prin urmare, din perspectiva lui Newton, totul în univers tinde către inteligență. Materia neînsuflețită năzuiește la viața vegetală, iar aceasta aspiră la cea animală prin intermediul unei senzitivități rudimentare. Animalele superioare au un instinct aproape rațional, ca inteligența omului, acesta așteptând să evolueze și să devină o ființă superinteligentă.

Despre harta sferelor, concepută de Ptolemeu, se spune în mod obișnuit că a fost surclasată de ideile lui Copernic, Galilei etc., dar în realitate a fost și rămâne o reprezentare fidelă a dimensiunii spirituale a cosmosului, o dimensiune care anticolor li se părea a fi mai reală decât universul material.

Iar această aspirație universală către superintelență își îndreaptă privirile spre ceruri, așa cum sugeraseră odinioară stoicii. Isaac Luria, cabalist din secolul al XVI-lea, afirma: „Nu există nimic în lume, nici măcar printre lucrurile tăcute precum praful și pietrele, care să nu aibă o viață anume, o natură spirituală, o planetă specifică și forma ei perfectă în ceruri.” Luria vorbea despre inteligența unei semințe care răspunde la intenția inteligentă a luminii solare. Conform tradiției ezoterice antice, informația necesară pentru dezvoltarea seminței într-o plantă nu este conținută toată în sămânță; creșterea este un proces ce survine atunci când inteligența din sămânță interacționează cu cea din universul care o înconjoară.

Cercetările pe care John Maynard Keynes le-a făcut în domeniul dimensiunilor oculte ale ideilor despre lume ale lui Newton sugerează că acesta era fascinat de vechile școli de gândire. Newton se întreba dacă ar fi posibil să discernem inteligențe diferite, poate chiar principii distincte, cu centri de conștiință de asemenea distincți, dincolo de suprafața materială a lucrurilor. Asta nu înseamnă că el percepea aceste principii ca pe niște îngerași așezați pe câte un nor sau că avea despre ele o imagine naiv antropomorfică, dar nici că le considera absolut impersonale sau pure abstracțiuni. Dimpotrivă, le numea „intelligencer”-i pentru a sugera un anumit nivel de voință proprie.

Așa cum am văzut, toți ezoteriștii sunt interesați îndeosebi de interfața dintre animal și vegetal pe de o parte și de cea dintre vegetal și mineral, pe de alta. Din perspectiva ezoterică, aceasta este cheia necesară pentru a înțelege tainele naturii și a le manipula. Elementul vegetal este intermediarul între gând și materie; l-am putea numi *poarta dintre lumi*.

Pentru a ne da seama cum anume se justifică o asemenea credință ar trebui poate să ne amintim de viziunea de tip mintea-înaintea-materiei privind creația, despre care am vorbit în primele capitole ale acestei cărți. Dacă credem că lumea a fost formată de o inteligență, de o minte, trebuie să explicăm modul în care imaterialul formează materialul. Tradițional, în toate culturile străvechi ale lumii, acest mod a fost perceput în termenii unei serii de emanații mentale, inițial prea eterice pentru orice tip de percepție senzorială, mai fine chiar decât lumina. Din aceste emanații eterice a precipitat în cele din urmă materia.

Această dimensiune eterică se află la granița dintre minte – dimensiunea animală – și materie. De aici derivă și gradarea tradițională: animal, vegetal, mineral.

Mintea nu poate crea și structura materia în mod direct, ci numai prin intermediul dimensiunii vegetale. Dimensiunea minerală a universului se dezvoltă din cea vegetală – iar de aici derivă un element crucial pentru ocultiștii orientați spre partea practică. Aspectul pe care Paracelsus îl numea *ens vegetalis* este maleabil prin forța minții și, *fiindcă dimensiunea minerală se dezvoltă din cea vegetală, apare posibilitatea ca mintea să-și exercite puterea asupra materiei prin intermediul ei*.

Newton numește acest mediu subtil, care poate fi utilizat de minte pentru a reorganiza universul, *sal nitrum*. În descrierile experimentelor sale, relatează că a efectuat teste pentru a vedea cum poate fi utilizat *sal nitrum* pentru a aduce metalele la viață.

Aceste texte constituie o cronică a activității unui alchimist. Newton considera că *sal nitrum* circulă de la stele până în adâncimile Pământului, conferindu-i viață – în mod obișnuit viață vegetală, dar în anumite circumstanțe dând viață și metalelor. Cu un entuziasm crescând, el amintește despre compuși metalici prinzând viață în soluții de nitrați și crescând asemenea plantelor. Această „vegetație de metale“ i-a confirmat convingerea că universul este viu, iar în scrierile personale a folosit sintagma *sal nitrum* pentru a explica efectele gravitației.

Dacă scrutăm partea ascunsă a vieții marilor personalități ale științei, cele care au conturat imaginea mecanicistă asupra lumii și au facilitat marile progrese tehnologice grație cărora viața noastră este azi mai ușoară, mai sigură și mai plăcută, constatăm adesea că majoritatea sunt adânc cufundați în gândirea ezoterică, îndeosebi în alchimie.

Am putea analiza de asemenea un alt paradox înrudit, acela că mulți dintre cei mai cunoscuți ocultști și vizionari ai lumii au fost oameni pragmatici, uneori autori ai unor invenții mărunte, dar semnificative.

Privind ambele categorii, este dificil să operăm, chiar și în epoca modernă, o distincție clară între oamenii de știință și ocultști; putem spune mai degrabă că avem de-a face cu un fel de spectru, în care fiecare individ este câte puțin, în grade variate, atât om de știință, cât și ocultist.

Paracelsus, poate cel mai apreciat dintre ocultști, a revoluționat medicina prin introducerea metodei experimentale. De asemenea, a izolat pentru prima dată zincul și l-a numit astfel, a făcut semnificative descoperiri în domeniul igienei și al importanței acesteia pentru medicină și a fost primul care a formulat principiile ce aveau să stea la baza homeopatiei.

Giordano Bruno a fost un mare erou al științei, considerat astfel fiindcă în anul 1600 a fost ars pe rug pentru că a susținut teoria heliocentrică. Dar așa cum am văzut deja, motivul real al execuției a constat în credința lui ferventă în străvechea înțelepciune a egiptenilor. Bruno considera că Pământul se rotește în jurul Soarelui în primul rând pentru că așa credeau preoții inițiați din lumea antică.

Robert Fludd, scriitor ocult și apărător al rozacrucienilor, a inventat barometrul.

Jan Baptiste van Helmont, alchimist flamand, a deținut un rol important în cadrul societăților secrete pentru că a reintrodus în ezoterismul occidental ideile despre reîncarnare – ceea ce el numea „revoluția sufletelor omenesti“. Pe de altă parte, în cursul experimentelor sale alchimice, a reușit separarea gazelor, a inventat termenul „gaz“ și de asemenea pe cel de „electricitate“ în cadrul experiențelor privind puterea tămăduitoare a magneților.

Matematicianul german Gottfried Leibniz era rivalul lui Newton în privința calculului infinitezimal. Descoperirile lui s-au născut din fascinația pe care o resimțea pentru misticismul cabalistic al numerelor, pe care o împărtășea cu prietenul său apropiat, Athanasius Kirschner, ocultist iezuit. În anul 1678, Kirschner, care studia proprietățile dimensiunii vegetale în cadrul alchimiei, a readus la viață un trandafir, din cenușă, în fața reginei Suediei. Leibniz însuși, pe de altă parte, a lăsat posterității cea

mai detaliată și mai credibilă relatare privind transformarea alchimică a metalelor inferioare în aur.

Societatea Regală era motorul intelectual al progresului științific și tehnologic. Unul dinre contemporanii lui Newton, Sir Robert Moray, a publicat primul jurnal științific din istorie, *Philosophical Transactions*, și era un fervent cercetător al învățăturilor rozacruciene. Ciudatul Robert Boyle, a cărui personalitate amintea de cea a unui călugăr și ale cărui legi ale termodinamicii au permis inventarea motorului cu combustie internă, era un alchimist practicant. În tinerețe scrisese că a fost inițiat în cadrul unui „colegiu invizibil”. Alchimiști practicanți erau de asemenea Robert Hooke, inventatorul microscopului, și William Harvey, cel care a descoperit circulația sanguină.

La mijlocul secolului al XVII-lea, Descartes, părintele raționalismului, a petrecut mult timp în încercarea de a-i studia pe rozacrucieni și filozofia lor. Astfel, a redescoperit ideea antică, ezoterică, a glandei pineale ca poartă a conștiinței – ochiul interior – revelație pe care a avut-o în timp ce se afla într-o stare vizionară. Cel mai cunoscut dicton al său poate fi privit ca o reformulare a filozofiei rozacruciene menite să faciliteze evoluția unei facultăți intelectuale independente: *Pentru a fi, trebuie să gândesc*.

Cât despre Blaise Pascal, unul dintre cei mai mari matematicieni ai epocii sale și un filozof de excepție, după moartea sa s-a descoperit că își cususe pe pelerină o bucată de hârtie pe care scria: „Anul de grație 1654, luni, 3 noiembrie, ziua Sfântului Clement, papă și martir. De pe la zece și jumătate seara până la douăsprezece și jumătate noaptea, FOC.” Pascal atinsese iluminarea pe care o căutau călugării de la muntele Athos.

Frontispiciu conceput de John Evelyn pentru istoria oficială a Societății Regale, publicată în anul 1667. Francis Bacon este reprezentat ca părinte fondator, stând sub aripa unui inger – postură ce amintește de ultima frază din Fama Fraternitatis, a rozacrucienilor.

În anul 1726, în *Călătoriile lui Gulliver*, Jonathan Swift prezice existența și perioadele orbitale ale celor doi sateliți ai lui Marte, care au fost descoperiți de astronomi, cu ajutorul telescoapelor, abia în 1877. Când și-au dat seama cât de corectă fusese predicția lui Swift și uluiți de evidentele puteri supranaturale ale acestuia, astronomii au numit sateliții Phobos și Deimos – spaimă și teroare.

Emmanuel Swedenborg, marele vizionar din secolul al XVIII-lea, a lăsat posterității descrieri detaliate ale călătoriilor sale în lumile spirituale. Relatările privind cele aflate de la ființele neîntrupate pe care le-a întâlnit în cursul lor au inspirat francmasoneria ezoterică de la sfârșitul veacului al XVIII-lea și din secolul al XIX-lea. De asemenea, el a descoperit cortexul cerebral și glandele cu secreție internă și a realizat ceea ce este și astăzi cel mai mare doc de uscat din lume.

Așa cum am văzut deja, Charles Darwin obișnuia să asiste la ședințe de spiritism. Astfel, se poate să fi derivat teoria evoluției – de la pești la amfibieni, animale de uscat și om – din asocierea sa cu Max Müller, traducător al textelor sanscrite.

Nikola Tesla, descris recent de un istoric al științei ca fiind „cel mai pătimaș vizionar”, era un sârbo-croat care a emigrat în America. Acolo a patentat circa șapte sute de invenții, printre care lămpile cu fluorescență și bobina Tesla, care generează curent alternativ. La fel ca descoperirile lui Newton, aceasta din urmă a rezultat din credința lui într-o dimensiune eterică, aflată între planul fizic și cel mental.

La sfârșitul secolului al XIX-lea și în cel care a urmat, mulți savanți de seamă au adoptat o abordare științifică a fenomenelor oculte, considerând că vor fi la un moment dat posibile măsurarea și evaluarea forțelor oculte precum curenții eterici, ce păreau a fi doar o idee mai greu sesizabili decât undele electromagnetice, cele sonore sau razele X. Thomas Edison, inventatorul fonografului și deci părintele înregistrărilor sonore, și Alexander Graham Bell, cel care a inventat telefonul, considerau amândoi că fenomenele oculte constituie un domeniu de cercetare științifică perfect respectabil și, în consecință, s-au implicat în teozofie și în francmasoneria ezoterică. Edison a încercat să construiască un aparat radio care să poată accesa lumile spirituale. Marile lor descoperiri științifice au fost posibile grație cercetărilor pe care le-au efectuat în domeniul supranaturalului. Chiar și televiziunea a fost inventată în urma încercărilor de a capta influențele oculte asupra gazelor ce fluctuau în fața unui tub catodic.

În tentativa noastră de a înțelege strania viziune a îngemănării dintre domeniul ocult și cel științific, vom reveni la geniul aflat la baza revoluției științifice, Francis Bacon.

Așa cum am văzut, cea mai importantă descoperire a sa a fost cea care sugerează că, dacă privim cu maximă obiectivitate elementele lumii simțurilor, renunțând la orice preconcepții și idei de predestinare, noi tipare se pot contura dincolo de cele trasate de preoți și de ceilalți lideri spirituali, iar aceste noi tipare pot fi utilizate pentru a prezice și a manipula evenimentele.

Istoricii filozofiei științelor consideră că acesta este marele început, momentul în care raționamentul inductiv a devenit parte integrantă din modul în care omenirea abordează lumea înconjurătoare. Acesta a fost momentul premergător al revoluției științifice și al întregii transformări industriale și tehnologice a lumii.

Dacă analizăm mai profund însă modul în care Bacon descrie procesul de descoperire științifică, ne dăm seama că acesta este mai puțin direct și, la început cel puțin, oarecum misterios.

„Natura este un labirint, afirma el, în care însăși graba cu care te miști te va face să te rătăcești.“ Bacon făcea astfel o paralelă cu un om de știință care joacă șah cu natura. Pentru a primi răspunsurile dorite, trebuie mai întâi să pună natura în dificultate, ca și când aceasta ar trebui păcălită într-un fel pentru a-și trăda secretele, fiindcă natura este, prin ea însăși, înșelătoare, hotărâtă parcă să amăgească.

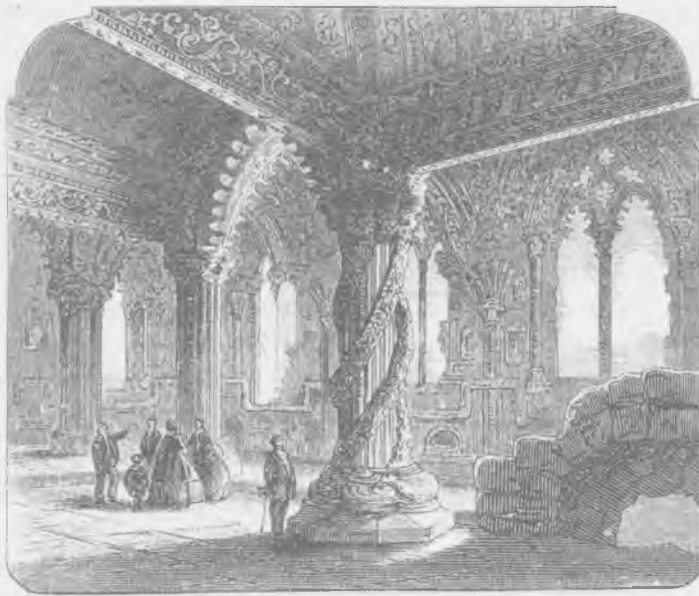
În prezent, istoricii științei încearcă să-l prezinte pe Bacon ca pe un materialist în toată puterea cuvântului, însă realitatea este cu totul alta. Deși credea că poți obține rezultate noi și interesante dacă privești datele *ca și când* ar fi lipsite de semnificație, opinia lui în această privință era una diferită. Știm, de pildă, că el credea în ceea ce numea *astrologica sana* – adică receptarea în spirit a influențelor celeste magice, așa cum recomandase magul renascentist Pico della Mirandola. De asemenea, credea în același intermediar eteric între spirit și materie ca și Newton, fiind totodată de părere că intermediarul respectiv exista în oameni „închis într-un corp mai gros, precum spuma“, ceea ce el numea „corp eteric“.

Bacon spunea: „Nu e mai puțin adevărat în această împărăție umană a cunoașterii, decât este în împărăția cerească a lui Dumnezeu, că nimeni nu va pătrunde în ea «dacă nu se va face pe sine însuși aidoma unui prunc».“ Acest lucru pare a însemna că, pentru a atinge o cunoaștere de ordin superior, este necesară mai întâi intrarea într-o stare mentală diferită, copilăroasă. Paracelsus susținuse ceva similar atunci când scrisese despre procesul de experimentare, folosind și el formularea biblică: „Doar cel care își dorește din toată inima va găsi și numai celui ce bate cu insistență i se va deschide.“ Implicația: cunoașterea superioară a lumii derivă din stările alterate de conștiință. Activând în aceleași cercuri ca Bacon și Newton, Jan Baptiste van Helmont nota: „Există o carte în interiorul nostru, scrisă de mâna lui Dumnezeu, prin care putem citi toate lucrurile.“ Michael Maier, care scria despre rozacrucieni în cunoștință de cauză și a publicat unele dintre cele mai frumoase texte alchimice, spunea: „A bea cu sete din viața interioară înseamnă a vedea viața superioară. Cel care descoperă interiorul descoperă cele aflate în spațiu.“ Toate aceste cuvinte sugerează limpede că adevărata cheie către descoperirile științifice se află înlăuntrul nostru.

Am văzut că, pe parcursul istoriei, au existat grupări restrânse care au intrat în stări alterate de conștiință. Oare Bacon și adepții săi voiau să sugereze că omul de știință trebuie să se afle, pentru a spune așa, pe aceeași frecvență cu dimensiunea eterică sau vegetală? Că dacă reușim, într-un fel sau altul, să accedem la planul formelor interconectate, putem înțelege secretele naturii?

Am văzut că geniile științifice, fondatorii erei moderne, au fost fascinați de ideile anticei înțelepciuni și de stările alterate de conștiință. S-ar putea oare ca, spre deosebire de dictonul cunoscut, geniul să nu se învecineze cu nebunia, ci *cu stările alterate de conștiință, facilități de pregătire în domeniul ezoteric?*

Dacă eroii rozacrucienilor – Dee și Paracelsus – erau personaje ciudate, magii epocii care a urmat aveau aparența unor oameni de afaceri respectabili.

Capela Rosslyn, în apropiere de Edinburgh. Originile scoțiene ale francmasoneriei au fost în mod deliberat ascunse în secolul al XVIII-lea, fiindcă deveniseră asociate cu dinastia Stuart, susținându-i pretențiile la tron. Construită în secolul al XV-lea de William Sinclair, primul conte de Caithness, în capela Rosslyn se regăsesc copii ale pilaștrilor gemeni din Templul lui Solomon – Iachin și Boaz – anticipând astfel toate lojile masonice din lume. O sculptură de pe rama inferioară a ferestrei din colțul sud-vestic al capelei pare a fi reprezentativă pentru gradul întâi francmasonic. Loji scoțiene de un tip sau altul au existat, fără îndoială, cu cel puțin o sută de ani înainte de cele engleze despre care există date documentare.

Francmasoneria a oferit întotdeauna lumii o față „corectă”. Lojile anglo-saxone, mai cu seamă, au păstrat o anumită rezervă cu privire la originile lor ezoterice. Ideea conform căreia francmasonii aflați la niveluri înalte de inițiere sunt familiarizați cu doctrina și istoria secretă a lumii, prezentate în cartea de față, ar putea părea de necrezut chiar și pentru mulți membri ai masoneriei.

Conform propriei sale tradiții, confreria își are originile în Templul lui Solomon, construit de Hiram Abiff, în suprimarea Ordinului Templier și în ghidele care au preferat să rămână învăluite în mister, precum *Les Compagnons du Devoir*, Copiii Părintelui Soubise și Copiii Părintelui Jacques.

O influență adesea trecută cu vederea au exercitat-o asupra formării societăților secrete cofraternități. fondate în secolul al XV-lea, ele erau inițial grupări laice, afiliate mănăstirilor. Frații duceau o viață spirituală, muncind totodată în cadrul comunității, organizând acțiuni de binefacere, sponsorizând opere de artă și conducând procesiuni în zilele de sărbătoare. Secretul care le înconjură avea inițial menirea de a asigura caracterul anonim al acțiunilor caritabile, dar acesta a dat naștere unor zvonuri referitoare la inițieri, ritualuri tainice și veșminte ceremoniale. În Franța secolului al XV-lea, aceste cofraternități, care adoptaseră idei ale catarilor și ale lui Joachim, au fost silite să intre în ilegalitate.

Dar conform istoricilor săi oficiali, francmasoneria modernă, „speculativă“, își are rădăcinile în secolul al XVII-lea.

Se afirmă uneori că primul caz de inițiere înregistrat documentar este cel al cunoscutului colecționar și anticar, membru fondator al Societății Regale, Elias Ashmole, în anul 1646. În mod cert, el a fost unul dintre primii francmasoni englezi și s-a bucurat de o influență considerabilă.

Născut în 1617 în familia unui șelar, Elias Ashmole a devenit avocat, apoi soldat și funcționar civil. I-a plăcut mereu să colecționeze curiozități, iar muzeul Ashmolean, constituit pe baza colecției sale, a fost primul muzeu public din lume. Totodată, Ashmole era animat de un nemărginit spirit cercetător. În anul 1651, l-a întâlnit pe William Backhouse, un mai vârstnic proprietar al unui conac pe nume Swallowfield. Casa dispunea de o galerie foarte lungă, o veritabilă comoară de „invenții și rarități“, printre care și manuscrise alchimice rare. Backhouse era, firește, un om pe placul lui Ashmole, acesta din urmă notând în jurnalul său că proprietarul conacului l-a invitat să-i devină fiu.

Astfel, aflăm mai departe, Backhouse dorea să-l adopte pentru a-i deveni succesor și moștenitor. Înainte de a muri, promisese el, îi va transmite lui Ashmole secretul suprem al alchimiei, adevărata natură a Pietrei Filozofale, pentru ca el să ducă mai departe o tradiție secretă ce data din vremea lui Hermes Trismegistus. În următorii doi ani, transferul de cunoștințe de la Backhouse la nerăbdătorul Ashmole a decurs lent și, aparent, cu ezitări. Dar în mai 1653, tânărul nota în jurnal: „Tatăl meu Backhouse,

Ilustrație din lucrarea *Theatrum Chemicum Britannicum*, o antologie realizată de Elias Ashmole.

zăcând bolnav în Fleet Street, vizavi de biserica St Dunstan, și neștiind de va trăi sau va muri, mi-a dezvăluit adevărata natură a Pietrei Filozofale, pe care mi-a lăsat-o moștenire.“

Ashmole relatează astfel, în termeni neobișnuit de limpezi și lipsiți de echivoc, modul în care sunt transmise cunoștințele secrete; în cuvintele sale se regăsesc însă deopotrivă dovezi, indicii și aluzii la o activitate ocultă în rândul elitei intelectuale a vremii. Cel de-al doilea Mare Maestru al lojii din Londra a fost John Théophile Désaguliers, un adept al lui Isaac Newton, care a petrecut ani îndelungați studiind manuscrise alchimice.

Simbolismul francmasoneriei, așa cum a fost el conturat în această perioadă, este impregnat cu motive alchimice, de la ideea centrală a Lucrării la atotprezenta piatră unghiulară și la Piatra Filozofală – ASHLAR – până la compas și la echer.

A venit astfel, în sfârșit, vremea să ne întrebăm *ce este de fapt alchimia*.

În primul rând, alchimia este foarte veche. Texte egiptene antice se referă la tehnica distilării și a metalurgiei considerându-le procese mistice. Miturile elene, ca acela al Lânii de Aur, pot fi percepute ca având și o semnificație alchimică, iar Fludd, Böhme și alții au interpretat Geneza de asemenea în termeni alchimici.

Regele Charles I al Angliei așteptându-și execuția, în anul 1649. Acest eveniment a fost prezis cu o năimătoare acuratețe de profetul și astrologul francez Michel de Nostredame, sau Nostradamus, în anul 1555. Așa cum a subliniat David Ovason, cel mai de seamă dintre exegeții lui Nostradamus, versetul „CHera pAR LorS, Le ROY“ este un cod cabalistic pentru „Charls Le Roy“, astfel că aparent insignifianta sintagmă „Se va întâmpla ca regele“ conține o prezicere privind numele celui care – așa cum sugerează limpede anumite părți ale catrenului – avea să fie „ținut într-o fortăreață de lângă Tamisa“ și „văzut în cămașă“. Charles I a ținut să poarte două cămăși când a pășit pe eșafod, ca nu cumva să tremure de frig și să se creadă că îi este frică.

Ilustrație la Paradisul pierdut, de Milton. Autorul a scris adesea despre modul în care muza sa îi dicta versuri. Sensibilitatea modernă tinde să considere acest lucru doar o metaforă. Jurnalele sale ilustrează însă influența pe care au exercitat-o asupra sa Böhme, în descrierea paradisului, și Fludd în cosmologie. Scrierile lui Milton lasă de asemenea să se înțeleagă limpede că el se obișnuise deja să întâlnească ființe neîntrupate: „De pot primi un stil demn și potrivit de la Ocrotitoarea mea Celeastă, ce se îndură cu vizitele ei nocturne ori îmi inspiră versu-mi negândit.“

O analiză rapidă a textelor alchimice antice și moderne sugerează că alchimia, ca și Cabala, de altfel, poate fi considerată o instituție religioasă cuprinzătoare. Dacă există cu adevărat o „Lucrare“ măreață și misterioasă, abordarea ei se face printr-o serie remarcabil de variată de coduri și simboluri. În unele cazuri, Lucrarea utilizează sulf, mercur și sare; în alte cazuri implică stele, roze, salamandre, broaște, ciori, plase, patul nupțial, piatra filozofală și simboluri astrologice precum peștele și leul.

Există variațiuni geografice evidente. Alchimia chineză pare a fi mai puțin interesată de a obține aur, căutând mai degrabă elixirul vieții, al longevității și chiar al nemuririi. De asemenea, alchimia pare a se schimba odată cu trecerea timpului. În secolul al III-lea, alchimistul Zosimos scria că „simbolul artei chimice – aurul – apare din creație pentru cei care salvează și purifică sufletul divin înlănțuit în elemente“. În textele arabe timpurii, Lucrarea implica manipulări ale aceluiași patru elemente, dar în alchimia europeană, care își are originile în Evul Mediu și s-a dezvoltat în secolul al XVII-lea, apare și un misterios al cincilea element, Chintesența.

Dacă începem să căutăm niște principii unificatoare, observăm imediat că există durate prestabilite sau un anumit număr de repetiții ale diverselor operațiuni: distilare, încălzire etc.

Prin urmare, există paralele evidente cu practica meditației, ceea ce sugerează că termenii alchimici pot fi mai degrabă descrieri ale stărilor subiective de conștiință, decât operațiuni chimice efectuate într-un laborator.

În mod similar, există aluzii repetate, îndeosebi din partea rozacrucienilor, la faptul că aceste operațiuni sunt adesea menite să exercite un efect în timpul somnului și la granița dintre starea de veghe și somn. Ar putea avea ele oare o legătură cu visele vizionare sau cu cele lucide? Ori cu preluarea în starea de veghe a unor elemente din conștiința visului?

Există de asemenea numeroase aluzii la un element sexual, de la imaginea Nunții Chimice, frecvent întâlnită, la incitantele aluzii ale lui Paracelsus la azoth. Într-un comentariu la Cântarea Cântărilor, *Codex Veritatis* recomandă: „Așază omul roșu cu femeia lui albă într-o cameră roșie, încălzită la o temperatură constantă.“ În mod similar, textele tantrice pun semnul egal între mercurul alchimic și spermă.

Există o școală de gândire care consideră că textele alchimice sunt manuale ce prezintă tehnici menite să ridice șarpele kundalini de la baza coloanei vertebrale, trecând prin chakre, pentru a deschide cel de-al treilea ochi.

O altă școală de gândire însă, inspirată de Jung, consideră alchimia ca un fel de precursor al psihologiei. Jung a redactat un studiu al alchimistului Gerard Dorn, susținând acest lucru, iar Dorn corespunde în mod cert acestei interpretări, fiind un alchimist cu structură evident psihologică. „Mai întâi trebuie să transmuți pământul trupului tău în apă“, precizează el. „Aceasta înseamnă că inima ta, care e tare ca piatra, materială și leneșă, trebuie să devină subtilă și vigilentă.“ La Dorn remarcăm atât practica exersării facultăților umane, pe care am observat-o la Ramón Lull, cât și combinarea pregătirii ezoterice cu dezvoltarea morală, remarcată anterior în budismul ezoteric și în Cabală.

Practici sexuale alchimice există în mod cert, și le vom studia în capitolul 25. De asemenea, există probabil texte alchimice care tratează ridicarea șarpelui kundalini, dar după părerea mea aceasta nu era esențială în epoca de aur a alchimiei, care a atins apogeul odată cu rozacrucienii și francmasonii.

Alchimia pur psihologică a lui Jung este interesantă în sine, dar din perspectivă ezoterică e complet *lipsită de interes*, fiindcă nu ține seama de ideea călătoriilor în lumile spirituale și de comunicarea cu ființele neîntrupate.

Cheia pentru înțelegerea alchimiei se află în mod cert în surprinzătoarele fenomene pe care le-am analizat în acest capitol. Bacon, Newton și alți rozacrucieni și francmasoni erau interesați atât de experiența personală directă, cât și de experimentele științifice. Idealiști fiind, erau fascinați de relația dintre materie și minte și, la fel ca orice adept al ezoterismului, priveau această legătură subtilă din perspectiva a ceea ce Paracelsus numea *ens vegetalis*, sau dimensiunea vegetală.

Să fi perceput ei ca pe o provocare faptul că dimensiunea vegetală părea imposibil de măsurat și chiar de detectat cu ajutorul instrumentelor științifice? Posibil, dar poate că ceea ce i-a susținut și i-a determinat să-și continue explorările a fost credința că această dimensiune vegetală a fost percepută pretutindeni, în toate epocile, și că a existat o autentică tradiție străveche de manipulare a ei, la care au subscris multe dintre marile genii ale istoriei.

Roger Bacon, Francis Bacon, Isaac Newton și alții au dezvoltat proceduri experimentale științifice, iar acum aplicau aceeași metodologie la viața percepută cât mai subiectiv posibil. Rezultatul a fost o știință a experiențelor spirituale, ceea ce este de fapt alchimia. Aurul pe care îl regăseau la finele experimentelor era un aur spiritual, o formă de conștiință evoluată, ceea ce înseamnă că pe ei nu-i mai interesa doar bogăția materială, metalul în sine.

În epoca de aur a alchimiei, sulful reprezenta dimensiunea animală, mercurul pe cea vegetală, iar sarea pe cea materială. Aceste dimensiuni sunt localizate în zone diferite ale corpului – cea animală în regiunea organelor sexuale, cea vegetală în plexul solar și sarea în cap. Filozofia ezoterică percepe voința și sexualitatea ca fiind strâns interconectate. Aceasta este partea sulfuroasă. Mercur, componenta vegetală, este tărâmul sentimentelor, iar sarea este precipitatul gândirii. În toate textele alchimice, mercurul este mediatorul dintre sulf și sare.

În prima etapă a procesului, trebuie să se acționeze asupra dimensiunii vegetale, pentru a atinge primul stadiu al experienței mistice, intrarea în Matrice, marea de lumină care constituie lumea dintre lumi.

Etapă a doua este așa-numita Nuntă Chimică, în care mercurul delicat, feminin, se iubește cu sulful roșu, rigid și dur.

Meditând îndelung și repetat asupra unor imagini ce inspiră sentimente de afecțiune – pentru ca orice exercițiu de acest tip să opereze o modificare materială în fiziologia umană sunt necesare douăzeci și una de zile – candidatul inițiază un proces de transformare care se imprimă în Voința refractară.

Dacă izbutim să ne transformăm dorințele egoiste, sexuale, în năzuințe spirituale, vedem înălțându-se pasărea phoenix a renașterii. Iar dacă este copleșită de aceste

energii transformate, inima devine un centru de putere. Toți cei care au întâlnit un om cu adevărat sfânt au simțit forța pe care o radiază o inimă transformată.

Dragostea i-a fascinat pe alchimiștii epocii de aur. Ei știau că inima este un organ de percepție. Când privim pe cineva cu dragoste, vedem lucruri pe care alții nu le pot percepe, iar inițiatul care a trecut printr-o transformare alchimică a luat o decizie conștientă de a privi lumea întregă în acest fel. Adepții văd modul în care funcționează cu adevărat lumea și o fac așa cum noi, ceilalți, n-o putem face.

Prin urmare, dacă perseverăm în exercițiile noastre de alchimie spirituală, dacă reușim să purificăm bariera materială fragmentară dintre noi înșine și lumile spirituale, așa cum ne îndeamnă misticul francez St Martin, puterile noastre de percepție se vor îmbunătăți. În primul rând, lumea spiritelor va începe să se întrevadă în visele nocturne, nu atât de haotic și mai semnificativ decât în mod obișnuit. De asemenea, vom începe să resimțim în starea de veghe impulsurile spiritelor, mai întâi sub forma presimțirilor sau a intuiției. Vom izbuti să sesizăm fluxul și acțiunea legilor profunde ale vieții dincolo de suprafața lucrurilor și a traiului de zi cu zi. În alchimia de tip creștin a lui Ramon Lull și a St Martin, spre exemplu, spiritul Soare care transformă corpul omenesc într-un trup de lumină radios este identificat cu personajul istoric Isus Cristos. În alte tradiții, cu toate că nu este făcută această identificare, *procesul descris este același*. Înțeleptul hindus Ramalinga Swamigal scria: „O, Dumnezeu! Mi-ai arătat dragoste veșnică dăruindu-mi trupul de aur. Contopindu-te cu inima mea, mi-ai alchimizat trupul.”

Aceste fenomene, despre care se amintește în diferite culturi, demonstrează că cel de-al treilea ochi începe să se deschidă.

Alchimistul, de William Hogarth.

Ar fi mult prea ușor să considerăm toate acestea ca pe un fel de misticism obscur. Dar ceea ce știm despre savanți precum Pitagora și Newton sugerează că, prin intermediul acestor stări alterate de conștiință, ei puteau să descopere lucruri noi despre natură, să-i deslușească tainele și să înțeleagă tipare ce sunt, probabil, prea mari și prea complexe pentru ca mintea umană să le poată înțelege cu ajutorul conștiinței sale obișnuite, de zi cu zi. *Alchimia conferă celor care o practică o inteligență supranaturală.*

Un cuvânt frecvent întâlnit în textele alchimice este VITRIOL, un acronim pentru *Visita Interiora Terrae Rectificando Invenies Occultum Lapidem*: vizitează interiorul pământului pentru a găsi piatra secretă. Această recomandare este un mod de a îndemna la cufundarea în profunzimile propriului trup. Prin urmare, alchimia are ca obiect de activitate fiziologia ocultă. Dobândind o cunoaștere directă a fiziologiei corpului său, alchimistul dobânda un anume grad de control asupra lui. Despre marii alchimiști precum St Germain se spunea că puteau trăi oricât voiau.

Dar la nivelul obișnuit, alchimiștii izbuteau să înregistreze și progrese științifice de ordin practic. Am amintit deja de cei care au contribuit la dezvoltarea medicinei moderne. În cursul unor stări alterate de conștiință, oameni ca Paracelsus și van Helmont puteau rezolva probleme de ordin medical, oferind tratamente ce depășesc capacitatea de înțelegere a specialiștilor actuali în domeniu. Retrăgându-se *în ei înșiși*, inițiații percepeau lumea de dincolo cu o claritate supranaturală. Pentru a folosi o exprimare cabalistă, omul este sinteza tuturor Numelor Sfinte. În consecință, întreaga cunoaștere se află în noi înșine; trebuie doar să învățăm s-o descifrăm. *Sutrela yoga ale lui Pantanjali* fac referire la călătoria în ceruri și la micșorarea până la dimensiunile celor mai mici particule ca fiind două dintre puterile pe care le dobândesc cei ce practică aceste tehnici oculte. Adepții hinduși vorbesc încă despre abilitatea de a se deplasa spre cele mai îndepărtate colțuri ale cosmosului și de a-și concentra puterile de percepție astfel încât să poată vedea până la nivelul atomilor.

Acestea sunt mari *siddhi*, sau „excelențe“. Unele dintre ele au fost fără îndoială cele care, în Antichitate, le-au permis preoților să observe cea de-a treia stea din sistemul Sirius, să înțeleagă evoluția speciilor, dar și forma și funcția glandei pineale.

Dar mai putem noi, astăzi, să credem în eficacitatea acestor stări alterate de conștiință? Oare nu tindem să considerăm mai degrabă că ne diminuează gradul de conștientizare și inteligența, predispunându-ne la autoamăgire?

Voi oferi acum un singur exemplu împotriva opiniei încetățenite, exemplu care mi-a fost oferit pentru prima dată de Graham Hancock, în vreme ce lucra la cartea sa despre șamanism, *Supranaturalul*. Fiecare celulă umană conține în ea însăși o bandă dublă, lată de numai zece molecule, dar lungă de circa un metru optzeci, în care se află codificată întreaga informație genetică necesară pentru „construcția“ persoanei respective. Fiecare celulă vie de pe planetă are o versiune a acestei benzi, dar versiunile din celulele umane sunt cele mai complexe, purtând un mesaj codificat de circa trei miliarde de caractere. Aceste caractere cuprind instrucțiunile moștenite care permit celulelor să se organizeze în tiparele necesare creării fiecărei ființe umane.

Oamenii de știință au observat că aceste miliarde de caractere par a avea tipare relaționale extrem de complexe și o structură profundă ce amintește de cea a limbajului uman. Această idee a fost confirmată de analiza statistică. Dar genialul biolog de la Cambridge Francis Crick a fost cel care a descifrat codul, descoperind dubla elice a moleculei de ADN care le-a adus lui și colegului său, James Watson, premiul Nobel și a pus bazele medicinei genetice moderne.

Din punctul de vedere al istoriei secrete însă, interesant este faptul că, deși nu are legături – din câte știu eu – cu nici o societate secretă, Crick a descoperit structura ADN-ului în vreme ce se afla într-o stare alterată de conștiință, în urma unei doze de LSD. Așa cum am văzut, halucinogenele erau utilizate în cadrul tehnicilor de atingere a unor stări de conștiință și a unor realități superioare încă din vremea școlilor misterelor.

Mai interesant este însă faptul că mai târziu Crick a publicat o carte intitulată *Life Itself: Its Origin and Nature (Viața însăși: originile și natura ei)*, în care susținea că structura complexă a moleculei de ADN nu poate fi rezultatul întâmplării. La fel ca un mai vechi coleg de la Cambridge, Isaac Newton, Crick este de părere că universul conține codificate în sine însuși mesaje despre originile sale – și ale noastre – mesaje înscrise acolo pentru ca noi să le putem descifra atunci când vom fi atins un nivel suficient de evoluat al inteligenței.

La fel ca ducea din *Alice în Tara Minunilor*, întrebăm și noi: Care este morala acestei povești? Ceea ce se află în afara colectivului este tărâmul componentei demonice – dar totodată al celei inovative, evolutive, care răspunde năzuinței noastre profunde și neostoite către infinit. *Istoria demonstrează că oamenii care au acționat la însăși granițele inteligenței umane au atins-o în stări alterate de conștiință.*

EPOCA FRANCMASONERIEI

CHRISTOPHER WREN • JOHN EVELYN ȘI ALFABETUL DORINȚEI
• TRIUMFUL MATERIALISMULUI • GEORGE WASHINGTON ȘI
PLANUL SECRET AL NOII ATLANTIDE

Dacă alchimia a constituit practica esențială a rozacrucienilor și a primilor francmasoni, exteriorul pe care aceste societăți îl arătau lumii era cu totul altul. Existau numai opt frați rozacrucieni în confreria inițială, mulți considerând că așa-numita lor „Casă a Sfântului Duh“ se afla într-un alt plan. Generațiile ulterioare s-au arătat de asemenea suficient de evazive pentru a sugera că numărul membrilor a fost întotdeauna mic.

Francmasoneria, pe de altă parte, s-a răspândit cu rapiditate în lumea întreagă, adunând mii și în cele din urmă sute de mii de membri. Astăzi, chiar dacă nu-și anunță în mod public existența, există câte o lojă în toate marile orașe ale lumii. Sediul ei este cunoscut și de profani, dar nu și ceea ce se petrece înăuntru.

După catastrofica încercare a rozacrucienilor de a se implica în politică, sfârșită cu bătălia de la Muntele Alb, francmasonii au decis să acționeze din culise. În loc să încerce să impună reforme de sus, ei au revenit la obiectivul inițial al societăților secrete, influențarea de dedesubt.

În cazul francmasoneriei, țelul urmărit era, în parte, acela de a contribui la crearea condițiilor sociale necesare pentru ca omenirea să ajungă la un stadiu de dezvoltare în care să fie pregătită pentru inițiere. Francmasonii au încercat să creeze o societate tolerantă și prosperă, cu un grad de libertate economică și socială capabil să permită individului să exploreze atât universul exterior, cât și pe cel interior. Evoluția liberului arbitru avea să faciliteze multe dintre marile transformări anunțate de Francis Bacon în *Noua Atlantidă*, ideea sa privind statul rozacrucian perfect.

La imboldurile lui Francis Bacon, oamenii începuseră deja să perceapă cosmosul interior și cel exterior ca fiind distincte. Astfel s-a ajuns la o înțelegere a lumii materiale și a modului ei de funcționare care altfel ar fi fost imposibilă și care, în numai câteva decenii, a dus la crearea unei structuri metalice a lumii, pe măsură ce căile ferate și mașinile industriale au transformat peisajul.

Faptul cu adevărat remarcabil în privința științei era acela că *funcționa*, că oferea rezultate testabile, consecvente, și avantaje concrete, capabile să transforme viața umană.

Catedrala St Paul, Londra. Celebru cronicar John Evelyn a contribuit alături de colegul său francmason Christopher Wren la schițarea planurilor pentru catedrala St Paul și la reconstrucția Londrei după marele incendiu din anul 1666. Evelyn și Wren i-au înaintat regelui Charles al II-lea un nou plan stradal al capitalei, menit să elimine vechile alei înguste și întortocheate. În locul acestora, străzile concepute erau trasate în conformitate cu tiparul cabalistic al Arborelui Vieții. În planul schițat, catedrala St Paul era amplasată la Tiferet, „inima” copacului, asociată cu Isus Cristos în Cabala creștinizată.

Contrastul cu religia nu putea fi mai limpede. Biserica nu mai constituia o sursă fidelă de experiențe spirituale. Filozoful scoțian David Hume se întreba, sarcastic, de ce miracolele se întâmplă, întotdeauna, numai în locuri îndepărtate și în timpuri demult apuse.

Rezultatul acestei evoluții a fost acela că obiectele fizice au devenit etalonul realității. Lumea interioară a început să pară doar o umbră a celei exterioare. În dezbateră centrală a filozofiei, cea dintre idealism și materialism, idealismul a fost dominant încă de la începuturile filozofiei. Așa cum am sugerat, motivul nu a fost, probabil, acela că oamenii au cântărit argumentele pro și contra și au ales idealismul; mai degrabă ei experimentau lumea prin intermediul unei forme de conștiință idealistă.

Acum s-a produs însă o schimbare în favoarea materialismului.

Putem considera că dr. Johnson, autorul primului dicționar al limbii engleze, a fost un personaj de tranziție. Era un creștin care obișnuia să frecventeze biserica, accepta existența fantomelor și o dată a auzit-o pe mama lui strigându-l, deși se afla

Picturile lui Blake înfățișează uneori trupuri goale în forma literelor din alfabetul ebraic. William Blake era francmason, la fel ca mai respectabilii Christopher Wren și John Evelyn. Membri ai Societății Regale și recunoscuți pentru activitatea lor publică, ei știau să-și păstreze secrete interesele de natură ezoterică. Evelyn a „omis” să noteze în jurnalele sale destinate publicării faptul că avea o prietenă „serafică” sau cabalistică, mai tânără decât el cu treizeci de ani, pe care o învățase tehnici secrete de meditație. El a inițiat-o pe Margaret Blagge într-o serie de exerciții cabalistice bazate pe modul în care Abraham Abulafia manipula alfabetul ebraic. Deosebirea era aceea că exercițiile implicau imaginarea unor trupuri goale contorsionate erotic în forma literelor ebraice. Astfel, Margaret a început să aibă stări de transă extatică. Într-un fel, se poate spune că Evelyn a fost un precursor al artistului Austin Osman Spare, din secolul XX, al cărui „alfabet al dorinței” era bazat pe corespondențele dintre mișcările interioare ale impulsurilor sexuale și forma lor exterioară, manifestată în fețișuri sau sigilii erotice, cu încălțătură magică.

la aproape două sute de kilometri distanță de ea; și totuși, a fost unul dintre susținătorii imaginii raționale despre viață, general acceptată în prezent. La un moment dat, în vreme ce se plimba pe o stradă londoneză, a fost provocat să respingă idealismul filozofului George Bishop Berkeley. Lovind cu piciorul o piatră de pe marginea drumului, a exclamat: „O resping uite așa!”

Acest nou mod de a percepe lucrurile era de rău augur pentru religie. Dacă natura se supune anumitor legi universale care urmează un traseu drept și predictibil, înseamnă că este indiferentă la soarta ființelor umane. Viața, pentru a-l cita pe Thomas Hobbes, este un război al tuturor cu toți.

Pustietatea Europei Centrale după Războiul de Treizeci de Ani a devenit pustiul spiritual al lumii occidentale. Este posibil, dacă așa intenționăm, să privim declinul religiei cu un zâmbet sardonice, dar pentru majoritatea oamenilor retragerea treptată

a lumilor spirituale a adus cu ea un tot mai puternic sentiment de alienare. Fără prezența vie a ființelor din ierarhiile superioare ale zeilor și îngerilor, care să-i poată ajuta, oamenii au rămas să se confrunte singuri cu demonii lor proprii, dar și cu ceilalți.

Omenirea era în pragul unui nou Ev Întunecat. Temple neosolomonice au apărut pretutindeni în lume. Iar obiectivul ezoteric al francmasoneriei era exact acesta: să conducă omenirea în epoca materialismului, păstrând în același timp vie flacăra adevăratei spiritualități.

Desigur că francmasoneria este adesea considerată ateistă, mai cu seamă de dușmanii ei din cadrul Bisericii, dar membrii ei jură să „studieze tainele ascunse ale Naturii și Științei, pentru a-l cunoaște mai bine pe Creatorul lor“.

De la bun început, francmasonii au intenționat să elimine religia de tip automat, în care gândirea nu-și are locul, falsa pietate și acumulările secolelor de practici și dogme bisericești, și îndeosebi ideea unui Dumnezeu-Tată răzbunător. Membrii de rang superior au căutat însă dintotdeauna experiența directă, de ordin personal, a lumilor

Un mag are o viziune cabalistică în încăperea sa. Rembrandt a pictat câteva tablouri cu conținut ezoteric explicit, dar principala sa contribuție la evoluția conștiinței a fost seria de autoportrete. Ele ilustrează mai bine decât orice altceva drama spiritului uman conștient că este prizonier într-un trup carnal ce îmbătrânește.

spirituale. Ca filozofi, au fost mereu interesați de încercarea de a defini ceea ce se poate spune în mod rezonabil despre dimensiunea spirituală a vieții.

Așa cum vom vedea, mulți francmasoni celebri din secolul al XVIII-lea, considerați în mod obișnuit sceptici, dacă nu chiar atei, erau de fapt alchimiști practicanți, iar unii s-au implicat și în magia ceremonială. Mai mult decât atât, unii dintre marii masoni ai acestei perioade erau reîncarnări ale unor personalități din trecutul îndepărtat, care se întorseseră pentru a lupta în cea mai aprigă bătălie împotriva forțelor răului, de la prima înțeleștare din Ceruri.

Francmasonii englezi și cei scoțieni susținuseră colaborarea dintre o monarhie constituțională și un parlament ales democratic; în coloniile din America, situația era însă cu totul alta. George Washington a fost inițiat în anul 1752.

Pe 16 decembrie 1773, un grup de oameni, aparent din populația indigenă, au deținut un rol important în declanșarea Revoluției Americane. După ce au aruncat în mare ceaiul britanic, în portul din Boston, ei s-au retras rapid în loja masonică St Andrews.

În anul 1774, Benjamin Franklin l-a întâlnit pe Thomas Paine într-o lojă din Londra și l-a îndemnat să emigreze în America. Paine, căruia îi plăcea să citeze din Cartea lui Isaia, a devenit marele profet al Revoluției, sugerând ideea unei federații și concepând sintagma „Statele Unite ale Americii”. De asemenea, a militat pentru abolirea sclaviei și pentru finanțarea din fonduri publice a educației săracilor.

În anul 1775, membrii Congresului Colonial erau găzduiți într-o casă din Cambridge, Massachusetts, unde intenționau să conceapă drapelul american. Printre cei prezenți se numărau George Washington, Benjamin Franklin și un profesor vârstnic ce părea a se afla acolo doar printr-o coincidență. Oarecum spre surprinderea celorlalți, Washington și Franklin îl tratau cu deferință, părând să-l considere în mod necondiționat superiorul lor, iar toate sugestiile lui referitoare la modelul drapelului erau adoptate imediat. După aceea profesorul a dispărut și nimeni nu l-a mai văzut și n-a mai auzit de el. Să fi fost oare unul dintre Maeștrii Neștiuți care dirijează istoria lumii?

Prin forma individuală și prin dispunerea lor, stelele cu cinci colțuri de pe drapelul american amintesc de simbolurile existente pe plafonul unei încăperi din piramida faraonului Unas din Egipt. În Antichitatea egipteană, ele reprezentau puterile spirituale ce-și reflectau spre pământ influența susținătoare și îndrumătoare asupra istoriei umane.

Dacă insistăm, în ciuda tuturor dovezilor, să considerăm francmasoneria o organizație ateistă, spirituală doar în sensul modern, lipsit de conținut, nu vom putea înțelege că liderii ei s-au simțit îmboldiți de puteri misterioase – unele încarnate, precum bătrânul profesor, altele fiind spiritele neîntrupate ale stelelor.

Arhitectura francmasoneriei se bazează de tradiția ocultă, magică, a invocării spiritelor neîntrupate, ale cărei origini se află în Egiptul antic. „Când toate materialele vor fi gata, pregătite, se spune, va apărea și arhitectul.”

Pe ușile Capitoliului din Washington, D.C., există o reprezentare a unei ceremonii masonice desfășurate în 1793, când George Washington i-a pus piatra de temelie. Dacă privim planurile pe care acesta din urmă le-a conceput pentru capitala ce avea să-i poarte numele, având în centru clădirea Capitoliului, putem înțelege planurile secrete

ale francmasoneriei pentru epoca sa. Iar cheia pentru a le înțelege – șocant, poate, pentru cei care ar vrea să vadă în Washington un model al pietății creștine – este astrologia.

Interesul francmasonilor pentru astrologie își are rădăcinile în Societatea Regală. Când a fost întrebat cu privire la această temă, Newton a răspuns: „Sir, eu am studiat subiectul. Dumneavoastră nu.“ Elias Ashmole alcătuiase horoscopul pentru fondarea Bursei din Londra, cea care avea să devină curând centrul finanțelor mondiale, dar și pentru catedrala St Paul. Atunci când George Washington a cerut calcularea horoscopului pentru construcția clădirii Capitoliului, el acționa în conformitate cu o tradiție francmasonică solemnă, care trasa istoria omenirii în funcție de mișcările stelelor și planetelor.

Pentru francmasonii adepți ai ezoterismului precum Wren și Washington, actul așezării pietrei de temelie într-un moment propice din punct de vedere astrologic era egal cu a invita ierarhiile cerești să ia parte la ceremonie.

Este semnificativ faptul că, exact în clipa în care George Washington puneau piatra de temelie a clădirii Capitoliului, Jupiter răsărea la orizontul estic. Expresia „Annuet Coeptis“ de deasupra piramidei pe bancnota de un dolar este o adaptare a unui vers din *Eneida* lui Virgiliu: „Jupiter, ajută-ne în acțiunile noastre.“

Cuvintele „Novus Ordo Seclorum“, de asemenea înscrisurate pe bancnota americană și care îi îngrijorează atât de mult pe adepții teoriei conspirațiilor, sunt și ele preluate din opera lui Virgiliu. În *Eglogă*, poetul așteaptă zorii unei noi epoci, în care oamenii vor fi reuniți cu zeii și deci religia nu va mai fi necesară. Prin urmare, dolarul așteaptă la rândul lui sfârșitul dominației mondiale a Bisericii Catolice și începutul unei noi ere spirituale. Marcată de simbolismul ezoteric, bancnota a fost proiectată sub egida președintelui Roosevelt, francmason de gradul 33, care era sfătuit în privința simbolismului ocult de vicepreședintele Henry Wallace, francmason și el și discipol al artistului teozof Nicholas Roerich.

După ani de cercetare, în care a primit acces la arhivele masonice, prietenul meu David Ovason a scris o excelentă carte în care dezvăluie în termeni cât se poate de limpezi planurile ezoterice care i-au motivat pe liderii Americii.

David Ovason arată că orientarea astrologică a orașului Washington respectă un tipar complicat din care fac parte Jupiter, Soarele, Luna, Sirius și constelația Fecioarei. De asemenea, sugerează că, în conformitate cu planurile lui Washington și Latrobe, marele triunghi de străzi care are Pennsylvania Avenue drept ipotenuză era menit să oglindească constelația Fecioarei. În continuare Ovason demonstrează că, într-un spectaculos joc de lumini ce rivalizează cu marile realizări ale egiptenilor antici, capitala Washington este astfel dispusă încât pe data de 3 august a fiecărui an, razele soarelui să străbată Pennsylvania Avenue și să atingă mica piramidă ce încununează turnul Poștei.

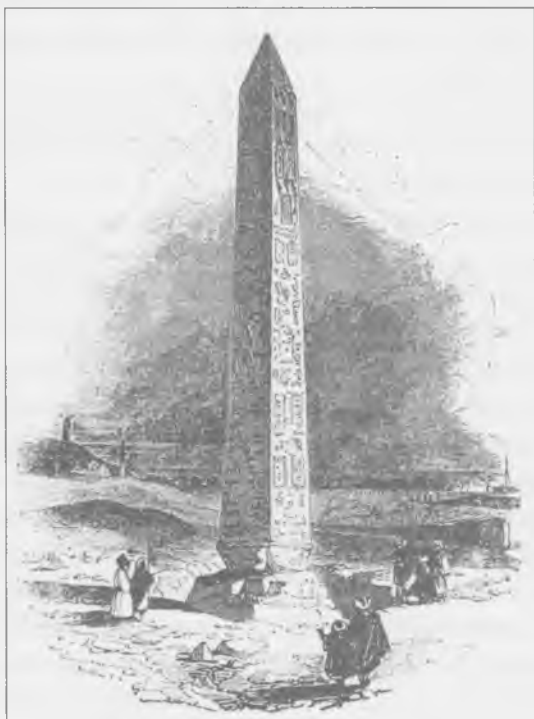
Este necesară o carte întreagă – cartea lui David – pentru a descrie complet aceste planuri. Important însă pentru istoria de față și ceea ce ne ajută să coroborăm principalele teme abordate este faptul că orașul Washington a fost structurat astfel încât s-o întâmpine pe Isis, zeița asociată cu constelația Fecioarei. Astfel, George Washington și-a construit orașul sub semnul Fecioarei, invitând-o pe Zeița Mamă să se implice în destinul Statelor Unite ale Americii.

Am văzut deja că în cadrul societăților secrete sunt deprinse tehnici de asemenea secrete de atingere a unor stări alterate de conștiință. Grade diferite de inițiere duc la niveluri deosebite ale stărilor alterate. Nivelurile superioare pot asigura darul profeției. Marii inițiați dețin o cunoaștere atât de vastă a spiritelor înalte și a planurilor acestora pentru omenire, încât pot acționa în mod conștient pentru a facilita îndeplinirea respectivelor planuri.

Inițiați din diverse tradiții ezoterice și din regiuni diferite ale lumii au prezis zorii unei epoci noi. Joachim, Dee și Paracelsus au profețit întoarcerea lui Ilie, care va lucra din umbră, ajutând omenirea să devină suficient de puternică pentru a face față încercărilor prin care va trebui să treacă. Invitând-o pe Zeița Mamă să se implice în destinul Statelor Unite, Washington aștepta și el o eră nouă și noi provocări. Statele Unite aveau să domine lumea dacă rugăciunile în piatră ale lui Washington primeau răspuns, iar anticele profeții se adevereau.

Abatele Trithemius, influențat de Joachim și influențându-i la rândul lui pe Cornelius Agrippa și pe Paracelsus, prezisese că epoca lui Gavriil, arhanghelul Lunii, va fi urmată de cea a lui Mihail, arhanghelul Soarelui, și că acest eveniment se va petrece în anul 1881.

Am văzut în capitolul 3 că Sfântul Mihail a luptat împotriva forțelor răului, conducând oștile îngerești. Francmasonii din secolele al XVIII-lea și a XIX-lea au prevăzut că Sfântul Mihail, arhanghelul Soarelui, se va întoarce. Venirea lui avea rolul de a se opune demonilor și îngerilor căzuți despre care se știa că vor ataca Pământul la sfârșitul veacului al XIX-lea și începutul secolului XX.

Acul Cleopatrei, cu puțin timp înainte de a fi transportat la Londra.

Înfrângerea acestor forțe, sub conducerea lui Mihail și cu ajutor omenesc, avea să marcheze sfârșitul Erei Întunecate a hindușilor, Kali Yuga, care a început în 3102 î.C. cu uciderea lui Krișna. Durata unei Yuga este determinată astronomic, un An Mare având opt diviziuni.

Astrologii inițiați ai francmasonilor și-au dat seama însă că Trithemius făcuse o mică greșeală în calculele sale astronomico-astrologice și că era lui Mihail urma să înceapă în anul 1879. Pe măsură ce acest an se apropia, în lumea întreagă francmasonii plănuiau construcția unor monumente. Și mai presus de toate, a unor obeliscuri.

Egiptenii considerau obeliscul o structură sacră, pe care avea să coboare pasărea Phoenix pentru a marca sfârșitul unei civilizații și începutul alteia. Obeliscul, prin urmare, simbolizează nașterea unei noi ere. Aidoma unui gigantic conductor electric, el atrage spre pământ influența spirituală a Soarelui.

Desen reprezentând bustul lui Albert Pike, Mare Mastru și inițiat. Steaua masonică, cu treizeci și trei de rațe, este prezentă la loc vizibil pe monumentele publice în centrul orașelor din lumea întreagă. Am găsit numărul 33 codificat în operele lui Bacon, Shakespeare, în manifestele rozacruciene, dar și pe mormintele acestuia din urmă și al lui Robert Fludd, cel care a tradus în limba engleză versiunea autorizată a Bibliei. Isus Cristos a trăit treizeci și trei de ani. Semnificația acestui număr constituie unul dintre cele mai vechi și mai bine păstrate secrete ale filozofiei ezoterice. Treizeci și trei este ritmul domeniului vegetal al cosmosului, dimensiunea care controlează interacțiunile dintre lumile spirituale și cea materială. O aluzie relativ explicită la el apare în Metamorfozele poetului Ovidiu, în care despre spiritul lui Cezar, atunci când este asasinat, se spune că îi părăsește trupul prin cele treizeci și trei de răni. Secretul lui face referire la numărul portalurilor prin care spiritul uman poate călători între lumea materială și lumile spirituale. Cunoașterea practică a acestor portaluri este rezervată inițiaților de cel mai înalt nivel, fiindcă ea le permite să circule nestingheriți între cele două țărâmur.

Constantin cel Mare a transformat un templu din Alexandria în biserică, iar obeliscurile sacre ale lui Thoth sau Hermes, aflate la intrare, le-a rededicat Sfântului Mihail. În anul 1877, francmasonii de pe ambele țărmuri ale Atlanticului au colaborat pentru a transporta pe mare aceste două obeliscuri – unul la Londra, pentru a fi așezat pe Victoria Embankment, spre Tamisa, devenind cunoscut ca Acul Cleopatrei. Acolo urma să fie înălțat pe data de 13 septembrie 1878, când Soarele avea să se afle la zenit. Celălalt obelisc a fost amplasat în Central Park, în New York, sub supravegherea unui grup de francmasoni conduși de membri ai familiei Vanderbilt.

Mihail era, așa cum am văzut, conducătorul oștilor cerești și trecerea de la o ordine a lumii la alta este totdeauna marcată de bătălii. Și fiindcă ceea ce se întâmplă pe Pământ este un ecou al ceea ce s-a petrecut anterior în lumile spirituale, un mare război va fi dus în ceruri înainte de a izbucni și aici, în planul terestru. Când au ridicat obeliscul în Central Park din New York, francmasonii i-au invocat astfel pe Sfântul Mihail și pe îngerii săi, cerându-le ajutorul în încercarea lor de a plasa Statele Unite în poziția de lider al națiunilor, în sângeroasa eră care avea să înceapă curând.

Poate că unii cititori și-au dat deja seama că există obeliscuri amplasate la fel de prominent și în contexte ecleziastice – de pildă cel ridicat de artistul și inițiatul Gianlorenzo Bernini în piața Sf. Petru din Roma. Eșaloanele superioare ale ierarhiei bisericești vor să-și țină turma departe de cunoașterea *conștientă* a rădăcinilor astrale ale religiei creștine.

Dar aceste monumente acționează la niveluri diferite. Atrag ființe neîtrupate din ierarhiile spirituale și își exercită influența asupra oamenilor la niveluri aflate sub cel conștient, unde ființele neîtrupate superioare pătrund și ies în mod repetat din spațiul lor mental. Inițiații din Biserică și din afara ei creează extraordinare opere de artă și arhitectură, menite să pregătească omenirea pentru evoluția ei viitoare.

Ele cuprind totodată suficiente indicii pentru ca aceia care doresc cu adevărat să le poată descifra.

REVOLUȚIA MISTICO-SEXUALĂ

CARDINALUL RICHELIEU • CAGLIOSTRO • IDENTITATEA
SECRETĂ A CONTELUI DE ST GERMAIN • SWEDENBORG,
BLAKE ȘI RĂDĂCINILE SEXUALE ALE ROMANTISMULUI

La mijlocul secolului al XVIII-lea, supremația Statelor Unite ale Americii era încă doar o viziune mistică. La sfârșitul veacului al XVII-lea și în cel care a urmat, Franța devenise cel mai puternic și mai influent stat al lumii. Extremele binelui și răului, săbiile și limbile ascuțite hotărau soarta lumii pe coridoarele de la Luvru și mai apoi de la Versailles.

Este probabil semnificativ faptul că, deși a petrecut ani îndelungați studiindu-i pe rozacrucieni și călătorind chiar în Germania pe urmele lor, Descartes nu a izbutit în această încercare. În mod evident, spre deosebire de Newton, nu era familiarizat cu tehnicile alchimice care i-ar fi putut oferi un acces repetat, eventual controlat, la lumile spirituale.

În colaborare cu teologul și matematicianul Marin Mersenne, al cărui ocrotitor era cardinalul Richelieu, Descartes a dezvoltat o filozofie raționalistă, un sistem închis de raționament ce nu avea nevoie să recurgă la domeniul simțurilor. Filozofia celor doi a contribuit la crearea unei noi forme de cinism și a permis unei serii de politicieni și diplomați francezi să-i surclaseze de departe pe omologii lor străini. Chiar dacă purtau veșminte asemănătoare, deși mai „la modă” decât contemporanii lor din Germania, Italia, Spania, Anglia sau Țările de Jos, în privința conștiinței deosebirea era la fel de mare ca între conchistadori și azteci.

Curtea franceză a vremii era cea mai strălucitoare din întreaga istorie a omenirii, nu doar din punct de vedere material, ci și ca nivel de sofisticare a culturii sale. Minunată și lipsită de inimă, considera toate acțiunile umane ca fiind motivate de vanitate, în conformitate cu maximele lui La Rochefoucauld. „Atunci când zăbovim cu gândul asupra calităților celorlalți, ne exprimăm de fapt stima pentru propriile noastre simțăminte superioare” – iată una dintre ingenioasele sale critici la adresa naturii umane. „Oricât de bine s-ar vorbi despre noi, spunea el, nu învățăm niciodată ceva ce nu știm deja.” În locul lăsat liber de dispariția sincerității a apărut o tiranie a gustului și stilului.

Odată ce spiritualitatea a fost izolată de sexualitate, libertini precum Choderlos de Laclos, autor al romanului *Legături primejdioase*, despre care se spunea că este un păianjen

Et in Arcadia Ego, de Nicolas Poussin. Legătura dintre Poussin și misterul de la Rennes-le-Château a provocat intense speculații privind preocupările sale ezoterice. Dar a căuta aici elemente rozacruciene înseamnă a bate la o ușă greșită. Mentorul spiritual al pictorului era iezuitul Athanasius Kircher, poate cel mai strălucit ezoterist din secolul al XVII-lea. La fel ca majoritatea egiptologilor vremii, Kircher voia să poată verifica filozofia perenă și istoria secretă universală codificate în textele egiptene, în Biblie și în cadrul tradiției clasice, reprezentate aici de aluzia la un episod din opera lui Virgiliu. Păstorul ghemuit arată – pe un mormânt care exista în epoca lui Poussin, dar a fost distrus recent – o inscripție care confirmă ideile istoriei secrete prezentate în cartea de față. Cuvintele „Și eu am fost în Arcadia” se referă la punctul de cotitură în istorie descris în capitolul 5, când viața vegetală idilică a omenirii a fost cotropită de moarte și dorințe animalice. Aceasta a fost Căderea Zeiței Mamă. În creștinismul ezoteric, Maria Magdalena era încarnarea zeiței, răscumpărată de Iubitul ei. Așa cum am văzut, conform tradiției bisericești, Maria Magdalena și-a petrecut ultimii șapte ani din viață în sudul Franței. Prin urmare, Poussin arată în această pictură spre mormântul Mariei Magdalena.

în centrul unei vaste pânze de intrigi politice și sexuale, Crebillon fiul, care a scris cel mai bun roman libertin, *Rătăcirile inimii și spiritului*, Casanova și de Sade au devenit personalități reprezentative, admirate pentru complexitatea și ingeniozitatea jocurilor de putere la care se dedau.

În orice activitate sexuală există un element de străduință. Acum însă, această străduință devenise un scop în sine. Chiar și printre cei mai sensibili și mai inteligenți, sexul putea fi redus la un exercițiu de putere.

După mașinațiunile cardinalului Richelieu menite să promoveze interesele naționale în timpul regelui Ludovic al XIII-lea, Ludovic al XIV-lea și-a arogat titlul de Rege-Soare; firește însă că exista aici și o latură întunecată. În vreme ce arta gastronomică a fost dusă pe culmile rafinamentului pentru ca nobilii de la curte să fie mereu mulțumiți,

țărani erau înfomețați prin impozite uriașe, iar disidenții religioși erau masacrați din ordinele lui Richelieu. Mai târziu, Maria-Antoaneta avea să fie ferită de imaginea celor bolnavi, bătrâni și săraci, iar Ludovic al XVI-lea citea și recitea obsesiv relatările privind decapitarea regelui Charles I al Angliei, atrăgând asupra sa deznodământul de care se temea cel mai mult.

Zvonuri privind secrete ezoterice de mare putere se auzeau la curte. Cardinalul Richelieu purta la el o baghetă din fildeș și aur, iar dușmanii se temeau de puterile lui magice. Mentorul său, Père Joseph, inițiala *eminence grise**, îl învățase exerciții spirituale capabile să dezvolte forțele paranormale, iar un cabalist pe nume Gaffarel îl familiariza cu tainele ocultismului. Un anume Du-boy, sau Duboys, despre care se spunea că ar fi urmaș al lui Nicolas Flamel, a venit la cardinal și i-a adus un manual de magie scris într-un stil obscur, dar, pentru că n-a reușit să interpreteze textul și să-i ofere cardinalului rezultate concrete, a fost spânzurat. Richelieu era, se pare, disperat să atingă în sfârșit celălalt tărâm, fiindcă începuse să folosească metode extreme. Urbain Grandier, un așa-zis adorator al diavolului, a fost torturat din ordinele cardinalului îndelung, până ce a murit; înainte de a-și da sfârșitul se zice că i-ar fi spus: „Ești un om capabil, nu te distruge singur!”

Amanta regelui Ludovic al XIV-lea, Madame de Montespan, a provocat moartea mai tinerei sale rivale prin intermediul unei mese negre.

Unul dintre medicii aceluiși rege, Lesebren, a povestit ceea ce i s-a întâmplat unui prieten al său, care preparase ceea ce el credea a fi elixirul vieții. Omul începuse să ia câteva picături din el în fiecare dimineață, la răsăritul soarelui, cu un pahar de vin. După paisprezece zile, au început să-i cadă unghiile și părul și și-a pierdut vioiciunea. I-a administrat apoi pojiunea unei slujnice în vârstă, dar și ea s-a speriat și a refuzat să mai continue. Drept urmare, prietenul a hotărât să administreze elixirul unei găini bătrâne, imbibând cu el boabele de porumb. După șase zile, penele au început să-i cadă până când pasărea și le-a pierdut pe toate. Apoi, două săptămâni mai târziu, i-au crescut alte pene, mai frumoase colorate și mai strălucitoare decât cele pe care le avusese în tinerețe, și găina a început să facă din nou ouă.

Printre aceste extreme ale cinismului și credulității, între care escrocheriile și înșelătoriile erau la ordinea zilei, inițiații autentici căutau noi modalități de a se înfățișa lumii exterioare. Maeștrii ezoterismului știuseră dintotdeauna că știința lor le pare neinițiaților o aiureală și se axaseră mereu pe natura paradoxală a universului. Acum, începuseră să se prezinte sub masca farsorilor și a escrocilor.

Un băiat sărac de prin fundăturile Siciliei s-a „reinventat”, spunându-și contele Cagliostro. Șarmul hipnotic, combinat cu frumoasa și tânăra lui soție, Seraphita, pe care o folosea ca pe o momeală, și mai presus de toate zvonul că s-ar afla în posesia pietrei filozofale l-au ridicat până pe culmile societății europene.

Pentru cei defavorizați, el părea un fel de sfânt. Vindecările miraculoase în rândul săracilor din Paris, care nu-și puteau permite un medic, l-au transformat într-un erou

* „Eminență cenușie”, în franceză în original (n. tr.).

popular, iar când a fost eliberat de la Bastilia, unde fusese închis pentru scurt timp, circa opt mii de oameni au venit să-l ovaționeze. Cu ocazia unei dezbateri la care fusese invitat de intelectualii vremii, rivalul său, contele de Gébelin, prieten cu Benjamin Franklin și expert renumit în domeniul filozofiei ezoterice, s-a văzut nevoit curând să admită că se afla în fața unui om a cărui erudiție o depășea cu mult pe a sa.

Cagliostro pare de asemenea să fi avut remarcabile puteri profetice. Într-o celebră scrisoare din 20 iunie 1786 prezisese distrugerea completă a Bastiliei și se spune că ar fi menționat chiar și data exactă, 14 iulie, scrijelind-o pe zidul celei din închisoarea în care a murit.

Toți cei care dețin puteri supranaturale pot cădea pradă ispitei. Poate că cel mai charismatic și mai deconcertant inițiat al secolului XX a fost G.I. Gurdjieff, care în mod deliberat și-a prezentat ideile într-un stil absurd. Scria la un moment dat despre un organ aflat la baza coloanei vertebrale, grație căruia omul poate vedea totul cu susul în jos și cu dosul în afară, și pe care îl numea „Kunderbuffer“. Astfel, în mod voit dădea un nume hilar șarpelui kundalini, acea rezervă de energie comprimată la baza coloanei vertebrale, esențială în practica tantrică. În mod similar, scria despre zei în uriașe nave spațiale, sau că suprafața Soarelui este rece. Toți cei care îi combăteau ideile se dovedeau a fi nemerituoși; toți cei care perseverau și reușeau să le înțeleagă constatau că disciplina spirituală a lui Gurdjieff funcționa.

După moartea sa s-a aflat că își folosisese uneori capacitățile de control mental pentru a profita de tinerele vulnerabile.

Un prieten al meu a vizitat India pentru a-l întâlni pe cunoscutul maestru și făcător de minuni Sai Baba, însoțit fiind de frumoasa și tânăra lui iubită. După o cină savuroasă, servitorii s-au retras, iar Sai Baba și-a invitat oaspeții în bibliotecă. Amicul meu răsfoia o carte, în vreme ce prietena lui discuta cu gazda. La un moment dat a remarcat că Sai Baba stătea neobișnuit de aproape de tânără, iar neliniștea i-a sporit când maestrul a adus în discuție dimensiunea sexuală a miturilor hinduse. Deodată, Sai Baba s-a întins pentru a suna un clopoțel de aramă gravat cu sigilii și, concomitent, a părut a prinde în mână ceva din aer. Apoi și-a întors palma în sus și le-a arătat un lănțișor de aur cu o cruciuliță pe el, spunându-i fetei că era rezultatul unei magii adevărate și oferindu-i-l ei.

Prietenul meu a avut impresia că obiectul strălucea cu o aură întunecată. De asemenea, a remarcat că sigiliile de pe clopoțel erau de tip tantric și și-a dat seama că intenția maestrului fusese probabil aceea de a o ferma pe tânăra fată și a o seduce. Când a întrebat de unde a venit lănțișorul, Sai Baba i-a răspuns: „A apărut în fața ochilor voștri.“

Prietenul meu a luat lănțișorul din mâna gazdei, pentru a o împiedica pe iubita lui să-l atingă și ținându-l în palma deschisă, a folosit arta psihometriei pentru a-i determina originile. Imediat a avut o viziune tulburătoare în care i-au apărut niște jefuitori de morminte și a înțeles că lănțul și crucifixul fuseseră furate din mormântul unui misionar iezuit.

I-a spus lui Sai Baba acest lucru și astfel, demonstrându-și propriile puteri magice, a reușit să-l domolească.

Povestindu-mi, mulți ani mai târziu, toate acestea, prietenul meu a adăugat că, de când Prospero și-a frânt bagheta la sfârșitul *Furtunii*, inițiaților li s-a interzis să-și folosească puterile magice, cu excepția unor circumstanțe speciale, precum cele pe care mi le relatase. Există o lege conform căreia, dacă un practicant al magiei albe își exercită puterile oculte, o putere egală devine disponibilă unui practicant al magiei negre.

Există însă dovezi care să ateste că magia mai este încă practică în prezent? Într-un magazin cu cărți la mână a doua din Tunbridge Wells, am dat recent peste un pachet de scrisori în care un ocultist descria cum trebuie folosite farmecele pentru atingerea anumitor scopuri. Unul dintre acestea presupunea introducerea în mâncare, în secret, a sângelui menstrual, pentru a trezi dorințele sexuale ale unui bărbat. Procedul poate părea o aberație, dar în 2006 guvernul britanic și-a anunțat planurile de a acorda subvenții considerabile pentru dezvoltarea fermelor „biodinamice“. Metoda, concepută de Rudolf Steiner, se bazează pe corespondențele dintre plante și spiritele stelelor, descrise de Paracelsus și Böhme. Steiner recomanda ca, pentru a stârpi șoarecii de pe un teren, să se îngroape în pământ cenușa unui șoarece-de-câmp, obținută atunci când Venus intră în zodia Scorpionului.

Cagliostro rămâne și astăzi o enigmă, dar cel care l-a inspirat constituie un mister și mai greu de pătruns. Conform relatării sale, Cagliostro l-a întâlnit pe contele de St Germain în anul 1785, la un castel din Germania, unde el și soția lui au ajuns la ora stabilită, 2 a.m. Podul cu lanțuri a coborât, cei doi l-au traversat și au ajuns într-o încăpere mică și întunecată. Deodată, ca printr-o magie, uși largi s-au deschis, dezvăluind un templu întins, care strălucea în lumina miilor de lumânări. În mijlocul templului se afla contele de St Germain. Pe degete avea mai multe inele splendide cu diamante, iar pe piept i se zărea un dispozitiv cu pietre prețioase, ce părea a reflecta lumina tuturor lumânărilor, proiectând-o spre Cagliostro și Seraphita. De o parte și de alta a lui St Germain, două ajutoare ale sale țineau boluri din care se înălța fum de tămâie, iar la intrarea lui Cagliostro, o voce aparent fără trup, pe care el i-a atribuit-o contelui – deși buzele acestuia nu s-au mișcat – a răsunat în templu: „Cine sunteți voi? De unde ați venit? Ce doriți?“

Desigur că, într-un sens cel puțin, St Germain știa foarte bine cine era Cagliostro – la urma urmei, întâlnirea fusese stabilită de comun acord; întrebarea lui se referea însă la încarnările sale anterioare, la daimonul și la motivele lui profunde.

Cagliostro s-a aruncat la pământ în fața lui St Germain și, după o vreme, a spus: „Am venit să-l invoc pe Dumnezeu cel Credincios, pe Fiul Naturii, Părintele Adevărului. Am venit să-i cer unuia dintre cei paisprezece mii șapte să-mi dezvăluie secretele pe care le poartă în sine. Am venit să mă ofer ca sclav, apostol și martir al său.“

În mod cert, Cagliostro și-a spus că l-a recunoscut pe St Germain, dar *cine era el* de fapt?

Un indiciu în acest sens este faptul că St Germain l-a inițiat apoi pe oaspetele său în misterele *templierilor*, conducându-l într-o călătorie extracorporală, în zbor deasupra unei mări de bronz topit, pentru a explora ierarhiile cerești.

St Germain își facuse apariția în societatea europeană pe neașteptate, în anul 1710, venind se pare din Ungaria și având în jur de cincizeci de ani. Scund și cu tenul închis la culoare, purta întotdeauna haine negre și diamante extraordinare. Cei mai frapanti în înfățișarea sa erau ochii hipnotici. După toate aparențele, atrăgea imediat atenția celor din jur grație realizărilor sale, faptului că vorbea mai multe limbi, cânta la vioară și picta. De asemenea, părea a avea o extraordinară capacitate de a citi gândurile.

Se credea că practică tehnici secrete de respirație învățate de la fahirii hinduși și, pentru a medita mai eficient, adopta posturi yoga necunoscute în Occident la vremea respectivă. Deși participa la banchete, nu a fost niciodată văzut mâncând în fața altora și obișnuia să bea numai un ciudat ceai de ierburi pe care și-l pregătea singur.

Dar cel mai mare mister în privința contelui de St Germain se referea la longevitatea sa. Părea un om de vârstă mijlocie când și-a făcut apariția în viața publică în 1710, întâlnindu-l pe compozitorul Rameau la Veneția, și a rămas în atenția societății cel puțin până în anul 1782, *fără a lăsa impresia că îmbătrânește*. Iar diverse persoane au continuat să-l întâlnească chiar și în 1822.

Ar fi ușor să considerăm că toate acestea sunt roadele unei imaginații demne de romanele lui Alexandre Dumas, dacă martorii care au consemnat întâlnirile cu el în acest răstimp atât de îndelungat nu ar fi de cea mai mare credibilitate. Pe lângă Rameau, dintre aceștia au făcut parte Voltaire, Horace Walpole, Clive of India și Casanova. Contele de St Germain era o figură proeminentă la curtea regelui Ludovic al XV-lea, bun prieten cu doamna de Pompadour și cu suveranul însuși, care i-a încredințat misiuni diplomatice la Moscova, Constantinopol și Londra. În această din urmă capitală, a negociat în anul 1761 un acord intitulat The Family Compact, care a stat la baza Tratatului de la Paris, prin care s-a pus capăt războaielor coloniale dintre Franța și Anglia. Eforturile sale erau întotdeauna îndreptate în direcția păcii și, cu toate că numele său este adesea rostit alături de cel al lui Cagliostro, nu se știe să fi făcut niciodată vreo faptă necinstită. Deși nimeni nu știa de unde provin banii săi – unii susțineau că sursa lor ar fi alchimia – era în mod evident independent financiar, bogat și în nici un caz un aventurier.

Dar cine era de fapt contele de St Germain? Un indiciu privind identitatea lui secretă rezidă în istoria francmasoneriei. Se spune că el ar fi fost cel care a conceput deviza francmasonică „Libertate, Egalitate, Fraternitate” și, indiferent dacă acest lucru este adevărat sau nu, omul poate fi considerat spiritul viu al francmasoneriei ezoterice.

Mai precis, St Germain trebuie identificat cu o altă personalitate înconjurată de zvonuri, șoapte și incertitudini cu privire la existența lui reală sau imaginară. *Conform istoriei secrete, St Germain este de fapt Christian Rosenkreuz reîncarnat* în apoca Iluminismului, a expansiunilor imperiale și a diplomației internaționale. Pentru a împrumuta o expresie din opera ezoteristului și autorului de romane științifico-fantastice Philip K. Dick, St Germain învățase cum să-și recompună trupul după moarte.

Acest lucru ar trebui să ne atragă atenția asupra unui mister și mai adânc. Într-o încarnare anterioară, Rosenkreuz/St Germain fusese Hiram Abiff, maestrul arhitect al Templului lui Solomon. În urma asasinării lui Abiff, Cuvântul fusese pierdut. La un

Ia Très Sainte Trinosophie este o broșură atribuită adesea lui St Germain, care provine în mod cert din aceeași școală a francmasoneriei oculte. Cartea se constituie într-o descriere a inițierii, candidatul coborând în măruntaiele vulcanice ale pământului și petrecându-și noaptea acolo. În zori iese din încăperea subterană, urmând o stea. Este eliberat din trupul său material și zboară spre planete, unde îl întâlnește pe „bătrânul din palat”. În palat, doarme vreme de șapte zile și, când se trezește, roba i-a devenit de un minunat verde scânteietor. Urmează apoi un pasaj ciudat, în care candidatul vede o pasăre cu aripi de fluturi și știe că trebuie s-o prindă. Îi înfige în aripi un cui de oțel, imobilizând-o, dar ochii ei își intensifică strălucirea. În cele din urmă, într-o sală în care se află o splendidă femeie goală, străpunge soarele cu sabia. Soarele se sfărâmă, devenind praf, și fiecare atom de praf se transformă într-un alt soare. Lucrarea este încheiată. Portalul din imagine îi aparține lui Paolo Veronese, despre care adepții teozofismului cred că ar fi fost întruparea unuia dintre Maeștrii Ascunși.

anumit nivel, Cuvântul pierdut reprezenta puterea de procreare supranaturală, pe care omenirea o deținuse înainte de Căderea ei în materie. Un element al misiunii lui St Germain, prin intermediul francmasoneriei ezoterice, era acela de a reintroduce în fluxul istoriei cunoașterea legată de Cuvânt.

Cel mai profund mister care îl învăluie însă pe contele de St Germain se referă la o încarnare și mai veche, din perioada în care trupul uman încă nu devenise pe deplin carne solidă. Enoch a fost primul profet al zeului Soare, un om al cărui chip strălucea aidoma razelor solare.

Când St Germain l-a dus pe Cagliostro într-un tur al cerurilor, ei îl urmau de fapt pe cel descris în *Cartea lui Enoch*. Prin sintagma „Libertate, Egalitate, Fraternitate”, contele viza o epocă în care omenirea se va îndrepta spre zeul Soare cu libertatea gândirii și a voinței, așa cum nu izbutise să facă la prima lui venire.

Istoria secretă a lumii între secolele XVI–XIX a fost dominată de acțiunile din culise ale marilor maeștri înălțați din tradiția occidentală Enoh și Ilie și de pregătirile pentru coborârea din ceruri a arhanghelului Soarelui și mai departe, pentru aceea a unei ființe și mai înalte.

Acești oameni pregăteau calea pentru A Doua Venire.

Pe măsură ce anii secolului al XVIII-lea se scurgeau, întâlnirile cu misteriosul conte au devenit mai rare, dar o atmosferă de optimism și așteptare anima lojile societăților secrete. În Franța, Louis-Claude de Saint-Martin, supranumit „Filozoful Necunoscut”, susținea că „fiecare om este un rege”. Chevalier Ramsay, scoțianul care fondase o Mare Lojă la Paris în anul 1730, declara în 1737 în fața inițiaților din capitala franceză: „Lumea întreagă nu este altceva decât o vastă republică. Năzuim la reunirea tuturor oamenilor iluminați la minte [...] nu doar prin dragostea pentru artele frumoase, ci mai degrabă prin înaltele principii ale virtuții, științei și religiei, în care interesele frăției și cele ale întregii familii a omenirii pot fi împlinite reciproc [...] și din care supușii tuturor regatelor pot învăța să se iubească unii pe alții.”

Francmasoneria oferea un spațiu protejat pentru dezbaterile de idei tolerante, pentru cercetările științifice neîngrădite și pentru investigațiile în lumile spirituale.

După înființarea lojilor inițiale din Scoția, Londra și Paris, cel mai mare eveniment francmasonic din secolul al XVIII-lea s-a petrecut în anii 1760: magul portughez Martinez de Pasqually a fondat Ordinul Elus Coens („preoții aleși”). Ritualurile ordinului, concepute de Martinez, durau uneori chiar și șase ore și foloseau fumurile degajate de arderea unui amestec de halucinogene și spori ai ciupercii *Amanita muscaria*. În cadrul ritualurilor de mai târziu ale lui Stanislas de Guaita, profund influențate de cele ale lui de Pasqually, candidatului i se lua legătura de pe ochi și se pomenea în fața unor bărbați cu măști egiptene, care aținteau tăcuți spre pieptul lui săbii ascuțite.

Dacă dr. Dee încercase să readucă experiențele spirituale reale în sânul Bisericii, prin practica magiei ceremoniale, oameni ca de Pasqually și Cagliostro voiau să facă același lucru în francmasonerie. În anul 1782, Cagliostro a fondat Francmasoneria de Rit Egiptean, care avea să exercite o profundă influență în Franța și America.

Elevul și succesorul lui de Pasqually, Saint-Martin, a pus accentul nu atât pe ceremonial, cât mai degrabă pe disciplinele ezoterice, interioare. Influențată în acest sens de lucrările lui Böhme, filozofia martinistă în versiunea sa și-a păstrat importanța în cadrul francmasoneriei franceze până în prezent. Trăind la Paris în vremea Terorii, Saint-Martin primea în apartamentul său bărbați și femei pe care îi iniția printr-un ritual mistic al punerii mâinilor. Pericolul care îi amenința era atât de mare, încât toți purtau măști chiar și în cadrul întâlnirilor, pentru a nu se recunoaște între ei.

Celebru pentru atacurile sale caustice la adresa religiei, despre Voltaire s-a spus adesea că îl detesta pe Dumnezeu. În realitate, el se pronunța împotriva religiei organizate. Când a fost inițiat de Benjamin Franklin, i s-a dat să sărute șorțul care îi aparținuse lui Helvetius. Acesta fusese un cunoscut savant elvețian, iar tratatul său privind transmutările alchimice este depășit ca relevanță doar de cel al lui Leibniz.

A.E. Waite, istoric al francmasoneriei și al experiențelor mistice, amintea în scrierile sale despre „visele de știință străveche (ale masoneriei), ce proclamă că realitatea din spațele viselor trebuie căutată în spiritul acestora“. Pentru el, Voltaire era omul „care deține cheile – care făurise de fapt cheia ce deschisese ușa acestei realități dând la iveală posibilități uluitoare. [...] Practicile condamnate, artelor interzise pot duce, prin ceața misterului, în lumina cunoașterii.“ Vom înțelege mai bine ce înseamnă acest lucru în capitolul următor, dar deocamdată este suficient să spunem că inițiații societăților secrete au fost uimiți de aceste noi posibilități. Inima le era atât de plină de credință și de optimism, încât ar fi fost fără îndoială de acord cu Wordsworth, că beatitudinea este esența vieții.

În rândul artiștilor, scriitorilor și compozitorilor din cadrul societăților secrete, entuziasmul debordant și așteptările privind zorii unei noi ere au dat naștere romantismului. Ori de câte ori remarcăm o înflorire explozivă a artei și literaturii imaginative, așa cum s-a întâmplat de pildă în Renaștere și în Romanticism, trebuie să ne ducem cu gândul la prezența undeva în umbră a idealismului sacru ca filozofie de viață și a societăților secrete care o cultivă.

Aceasta a fost istoria lumii din perspectiva idealismului – dacă privim idealismul în sensul filozofic al principiului conform căruia ideile sunt mai reale decât obiectele. În sensul său obișnuit, al vieții trăite în conformitate cu niște idealuri superioare, idealismul a fost, așa cum sublinia George Steiner, o invenție a secolului al XIX-lea.

În veacul anterior, lojile din Anglia, Franța și America acționaseră pentru crearea unei societăți mai puțin brutale, superstițioase și ignorante, mai puțin represive, mai lipsite de prejudecăți și mai tolerante. Lumea devenise între timp astfel, dar totodată era mai frivolă și mai nesinceră.

Chiar și înainte de Teroare existaseră temeri că, deși societatea putea fi determinată să urmeze un drum drept, această măsură nu era adecvată nici pentru natura umană, nici pentru forțele întunecate ce operau în afara legilor naturale. Romanticismul a fost, în parte, o încercare de a face față unei efervescente intensități ce se acumula venind din străfunduri și pe care astăzi am numi-o „inconștient“. În timp, ea avea să dea naștere unui tip pătimaș de muzică și poezie. Nerăbdătoare față de convențional, avea să încurajeze spontaneitatea și abandonul de sine.

În patria lui Eckhart, diverși scriitori considerau Franța, mai cu seamă, un tărâm al „mărunților maestri dansatori lipsiți de suflet, care nu înțelegeau viața interioară a omului“. La Lessing, Schlegel și Schiller, idealismul filozofic a devenit încă o dată o filozofie a vieții. Mai presus de toate, acest idealism stârnea imaginația, deținând convingerea de ordin mistic și ezoteric că imaginația este o modalitate de percepție superioară în comparație cu cea oferită de simțuri. Imaginația poate fi antrenată pentru a sesiza realități mai înalte decât materialismul susținut de apostolii raționamentelor judicioase.

În cadrul istoriei convenționale, romanticismul este privit ca o reacție față de ordinea și curtenia secolului al XVIII-lea. Pentru istoria secretă, la originea acestei reacții nu s-au aflat forțele subconștientului, ci unele demonice. Iar rădăcinile ei au fost de natură sexuală.

În iulie 1744, John Paul Brockmer, un ceasornicar londonez, se întreba ce l-o fi apucat pe proprietarul casei în care locuia. Emmanuel Swedenborg, un inginer suedez, părăsise până atunci un ins respectabil, la locul lui, care participa în fiecare duminică la slujba de la capela moravă din zonă.

Acum însă, i se zbârlise părul în cap. Făcând spume la gură, îl hăituisese pe Brockmer pe stradă, bolborosind și pretinzând că el ar fi Mesia. Când ceasornicarul l-a sfătuit să se ducă la medic, Swedenborg s-a dus la ambasada suedeză, iar fiindcă i-a fost refuzat accesul înăuntru, s-a repezit la un șanț de scurgere aflat nu departe, s-a dezbrăcat și a început să se bălăcească în noroi, aruncând cu bani în mulțime.

Într-o carte recent publicată, rodul unor ani de cercetări meticuloase, Marsha Keith Suchard dezvăluie faptul că Swedenborg cochetase cu anumite tehnici sexuale de atingere a unor stări alterate extreme, care erau predate la de altfel respectabila capelă moravă. Autoarea sugerează de asemenea că William Blake a crescut în cadrul acestei biserici și că respectivele practici sexuale au fost cele care i-au inspirat creația poetică.

Am amintit despre diverse tehnici de inducere a unor stări alterate de conștiință, printre care exerciții de respirație, dans și meditație. Practicile sexuale constituie însă esența, cel mai bine păzit secret al societăților secrete. De aceea, este util să urmărim, alături de Marsha Keith Suchard, diferitele stadii de dezvoltare ale practicii urmate de Swedenborg, așa cum au fost ele consemnate în jurnalele sale și menționate în lucrările publicate.

Încă din copilărie, Swedenborg încercase tehnici de control al respirației și observase că, dacă își ținea răsuflarea o perioadă mai lungă, intra într-un fel de transă. De asemenea, constatare că, sincronizându-și respirația cu pulsul, putea adânci această transă. „Uneori ajungeam într-o stare de insensibilitate în privința simțurilor corporale, aproape în starea în care se află muribunzii, păstrându-mi însă nevătămată viața interioară, cu ajutorul forței gândirii și cu suficientă răsuflare pentru a trăi.“ Perseverența în aceste tehnici poate oferi practicantului avantaje considerabile... „există o anume veselie luminoasă, o strălucire plină de bucurie ce persistă în sfera minții, și un fel de radiație misterioasă [...] ce țâșnește printr-un soi de templu din creier [...] sufletul este chemat într-o comuniune mai interiorizată și se întoarce în acea clipă în epoca de aur a perfecțiunii sale intelectuale. Mîntea [...] în focul viu al dragostei sale detestă orice altceva [...] toate simplele plăceri trupești.“ Swedenborg pare a descrie diverse stadii ale stărilor alterate de conștiință, de tipul celor implicate în procesul inițierii. Așa cum sublinia Marsha Keith Suchard, cercetările neurologice moderne au confirmat faptul că meditația mărește nivelul de DHEAS (dehidroepiandrosteron sulfat) și de melatonină, ambele fiind secreții ale glandelor pineală și pituitară despre care ocultiștii susțin că creează cel de-al treilea ochi.

La vârsta de cincisprezece ani, Swedenborg a fost trimis să locuiască împreună cu cumnatul lui, care în următorii șapte ani avea să-i devină mentor; aici, în casa acestuia, cercetările tânărului au dobândit un marcant aspect cabalistic.

Am văzut că, la fel ca în orice altă tradiție ezoterică, în Cabală creația este percepută în termenii unei serii de emanații (sefirot) ale minții cosmice. Ca și în miturile anticilor

greci și romani, în Cabală aceste emanatii sunt masculine și feminine. En Sof, mintea cosmică intangibilă, emană spiritele masculin și feminin, iar acestea se întrepătrund sexual pe măsură ce impulsul creativ coboară. Așa cum imaginile mentale erotice creează spermă, actul imaginativ de iubire al lui En Sof generează efecte fizice. *Imaginația – și îndeosebi cea alimentată sexual – este considerată, prin urmare, principiul originar al creativității.*

Conform acestei interpretări cabaliste, Căderea s-a produs ca urmare a unui dezechilibru între sefirot masculine și feminine. Imaginându-și un act de iubire armonioasă și echilibrată între sefirot, adeptul contribuie la reglementarea acestei erori cosmice primordiale.

În tradiția cabalistă, heruvimii ce-și arcuiesc aripile deasupra Chivotului Legământului în Sfânta Sfințelor din Templul din Ierusalim erau considerați o imagine a iubirii armonioase dintre sefirot masculine și feminine. Apoi, când Templul din Ierusalim a fost jefuit de trupele lui Antiohus în 168 î.C., imaginile erotice au fost purtate pe străzi, pentru a-i ridiculiza pe iudei. În anul 70 d.C., când Templul a fost distrus, în inima populației s-a născut o vie dorință de a-l reconstrui. Imagistica sacră a iubirii dintre sefirot masculine și feminine se află în miezul unui program menit să îndrepte un rău istoric.

Swedenborg a scris de asemenea despre metodele de respirație ritmică în funcție de pulsul organelor genitale. Evident că, locuind împreună cu cumnatul său, a început să practice exercițiile de control al respirației imaginându-și concomitent trupuri umane goale, contorsionate erotic în forma literelor ebraice, despre care am amintit deja. Despre acestea se credea că sunt embleme sau sigillii magice puternice. Tehnici similare de utilizare a energiilor sexuale pentru binele spiritual sunt folosite în prezent de unele grupări hasidice. Bob Dylan, care dintr-un punct de vedere este urmașul tradiției poetice a lui Blake, a explorat unele dintre aceste practici.

Controlul este esențial în cadrul practicilor respective, acest lucru fiind subliniat într-o altă tradiție ezoterică a spiritualității cu încărcătură sexuală. Extinderea către est a imperiilor europene a determinat scurgerea în direcție opusă a zvonurilor privind practicile tantrice. Pe acestea din urmă, Swedenborg le-a explorat în detaliu. Un anumit nivel de disciplină psihologică era necesar pentru o excitație prelungită, iar aceasta la rândul ei avea rolul de a redirecționa energiile sexuale spre creier, facilitând astfel pătrunderea în lumile spirituale – un extaz vizionar în locul unui sexual simplu. Swedenborg stăpâna de asemenea ceea ce este unanim considerat o extrem de dificilă tehnică de control muscular cunoscută adeptilor hinduși, prin care în momentul ejaculării, sperma nu este eliminată, ci e direcționată în vezica urinară.

Desigur că toate aceste tehnici sunt periculoase, acesta fiind și unul dintre motivele pentru care sunt menținute secrete. Riscul este cel al unei căderi nervoase de tipul celei a cărei țință a fost proprietarul lui Swedenborg, pentru a nu mai pomeni de nebunie și moarte.

Bizarul auxiliar al cercetărilor sale, pe care Swedenborg l-a descoperit în cadrul bisericii morave din New Fetter Lane, a fost o versiune creștină a ocultismului iubirii.

Ilustrare europeană, de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, a practicii tantrice.

La vremea respectivă, moravii din Londra erau sub influența charismaticului conte Zizendorf. El îi încuraja pe membrii congregației să vizualizeze, să atingă și să miroasă în imaginație rana din coasta lui Isus. În viziunea lui, rana aceasta era un vagin dulce, suculent, din care se scurgea un suc magic. Sulița lui Longinus urma a fi înfipțată în ea în mod repetat și extatic.

Zizendorf încuraja practicarea sexului ca act sacramental și își îndemna adepții să vadă în celălalt, în momentul climaxului, emanațiile spirituale divine. O rugăciune rostită mental de ambii parteneri în acest moment ar fi avut o forță magică extraordinară. Pentru a cita cuvintele lui Swedenborg, „partenerul îl vede pe celălalt în minte [...] fiecare partener îl are pe celălalt în el însuși“, astfel că amândoi „coabitează în forul lor interior“. În cadrul unei transe vizionare, partenerii puteau să se întâlnească, să comunice și chiar să facă dragoste în formele lor spirituale.

Marsha Keith Suchard menționează că părinții lui Blake erau membri ai acestei congregații și că poetul și-a însușit aceste idei prin vastele lui lecturi din opera lui Swedenborg. Ea sugerează mai departe că pudicii victorienii au șters din desenele lui Blake numeroase elemente explicit sexuale, mergând până la a „îmbrăca“ organele genitale ale personajelor. Deși se știe în general că Blake a fost influențat de filozofia ezoterică a lui Swedenborg și a altora, noi am ignorat până acum aceste tehnici specifice de magie sexuală aflate la baza viziunilor sale.

Blake a avut astfel de viziuni încă de la o vârstă tânără. La patru ani l-a văzut pe Dumnezeu cum îl privea pe fereastră, iar la patru sau cinci ani, în vreme ce se plimba printr-o zonă rurală, a avut viziunea unui copac plin de îngeri „ce brăzdau fiecare ramură ca niște stele“. Dar tehnicile secrete ale lui Zizendorf și Swedenborg i-au permis, se pare, o abordare sistematică și cabalistă a acestor fenomene.

În *Los*, el avea să scrie: „În Beulah Femeia își așterne minunatul Tabernacul în care Bărbatul intră magnific, între Heruvimii ei și devine Una cu ea contopindu-se. [...] Există un loc în care Contrariile sunt deopotrivă egale, acest loc e numit Beulah.“

În romantism, viața interioară individuală se extinsese în sfârșit, devenind un vast univers de o infinită varietate. Dragostea este de fapt dragostea unui cosmos pentru altul. Adâncul strigă către adânc. Odată cu romantismul, dragostea capătă un nou mod de exprimare și devine simfonică.

Semnificația istorică a acestui fapt este aceea că meditațiile în secret și rugăciunile câtorva inițiați au alimentat o izbucnire populară împotriva materialismului. Noul mod de a face dragoste, reinterpretând crearea universului, constituia un fel de a spune că dreptatea nu este pur și simplu o chestiune de putere, că există idealuri mai înalte decât pragmatismul și egotismul iluminat și că, dacă intri în starea mentală adecvată, poți percepe lumea ca având sens.

Dacă oamenii vor face dragoste pentru a deveni iluminați, lumea va deveni un loc al umbrelor. Iar când se vor trezi din nou, înțeleșurile se vor fi așternut asupra lumii ca roua.

Prin urmare, originile romantismului au fost deopotrivă sexuale și ezoterice. Poetul german Novalis amintea de un „idealism magic“. Din această magie, acest idealism și acest spirit vulcanic s-a născut muzica lui Beethoven și Schubert. Beethoven auzea un nou limbaj muzical, resimțea și exprima lucruri care nu mai fuseseră resimțite și exprimate niciodată până atunci. La fel ca Alexandru cel Mare, devenise obsedat în încercarea sa de a identifica acest influx divin, sursa geniului său nestăvilit, citind și recitind texte ezoterice egiptene și indiene. Astfel, *Sonata* în Re minor și *Appassionata* sunt echivalentele beethoveniene ale *Furtunii* lui Shakespeare, cele mai explicite expresii ale ideilor sale oculte.

În Franța, martinistul Charles Nodier scria despre conspirații în rândul armatelor lui Napoleon, menite să-l distrugă pe celebrul comandant. Mai târziu, el i-a familiarizat cu filozofia ezoterică pe unii dintre tinerii romantici francezi, printre care Victor Hugo, Honoré de Balzac, Alexandre Dumas fiul, Eugène Delacroix și Gérard de Nerval.

Owen Barfield menționa că există întotdeauna un puternic curent de idei platonice, de semnificații vii, pe care din când în când, minți rafinate precum cea a lui Shakespeare sau Keats îl pot discerne. Keats numea abilitatea de a face acest lucru „capacitatea negativă“, ceea ce pentru el era situația în care un om este capabil să fie înconjurat de „incertitudini, mistere și îndoieli fără a căuta nervos date concrete și elemente raționale“. Cu alte cuvinte, el aplica în poezie aceeași reținere deliberată în a impune un tipar, așteptând apariția unuia mai amplu, pe care Francis Bacon îl susținuse în sfera științifică.

„Să țeși în jurul lui un cerc în trei... / Căci cu nectar el s-a hrănit / Și laptele din rai el l-a băut.“ Samuel Taylor Coleridge avea o aură de supranatural, fiind adânc cufundat în filozofia lui Böhme și Swedenborg. Dar prietenul său, William Wordsworth, a fost cel care a consemnat cea mai pură, mai simplă și mai directă expresie a sentimentului aflat în inima idealismului ca filozofie a vieții. Când scria că simte „O prezență

ce mă tulbură cu bucuria / Unor gânduri înalte; un sentiment sublim / Ceva mult mai adânc contopit / Al cărui sălaș e lumina soarelui-apune / Și oceanul larg și viul aer / și cerul albastru și a omului minte, / O mișcare și un duh ce îmboldește / Tot ce gândește, toate țințele tuturor gândurilor, / Și străbate toate lucrurile...“, Wordsworth se referea la ce înseamnă să fii idealist într-un stil care are chiar și astăzi rezonanțe moderne.

Până și cei care, la nivel conștient, neagă existența realității superioare de care amintește poetul aici recunosc ceva în acest poem, *Versuri scrise mai sus de Tintern Abbey*. Ceva undeva înlăuntrul lor le sună cunoscut; altfel, pentru ei versurile rămân complet lipsite de sens.

În vremea în care scria Wordsworth, lumea nu trebuia să se străduiască pentru a sesiza aceste simțăminte. Goethe, Byron și Beethoven s-au aflat în fruntea unei ample mișcări populare.

Și atunci, de ce a luat-o totul pe un drum greșit? Din ce motiv acest impuls spre libertate a sfârșit sub forma abuzului de putere?

Pentru a înțelege rădăcinile acestei catastrofe, este necesar să identificăm modul în care în societățile secrete s-au infiltrat susținătorii materialismului. Chevalier Ramsay interzisese în mod special discuțiile despre politică în lojile pe care le-a fondat în anul 1730, dar francmasoneria era atrăgătoare pentru liderii politici ai Europei. Pentru toți cei care doreau să exercite o anume influență în plan politic, ea trebuie să fi constituit o ispită.

ILLUMINATI ȘI APARIȚIA IRAȚIONALULUI

ILLUMINATI ȘI LUPTA PENTRU SUFLETUL FRANCMASONERIEI
 • RĂDĂCINILE OCULTE ALE REVOLUȚIEI FRANCEZE • STEAUA
 LUI NAPOLEON • OCULTISMUL ȘI DEZVOLTAREA ROMANULUI

Povestea organizației Illuminati constituie unul dintre cele mai întunecate episoade ale istoriei secrete, care a pătat iremediabil reputația societăților secrete.

În anul 1776, un profesor de drept din Bavaria, Adam Weishaupt, a fondat o confrerie numită Illuminati, recrutând primii membri din rândurile studenților săi. La fel ca iezuiții, și această organizație avea o structură militară. Confraților li se cerea să renunțe la orice judecată și voință proprie. Aidoma societăților secrete anterioare, și Illuminati făgăduia revelarea unei înțelepciuni străvechi. Celor ce urcau pe scara inițierilor li se promitea dezvăluirea unor secrete mereu mai înalte și mai puternice. Inițiații lucrau în interiorul unor celule restrânse. Între celule, cunoașterea era împărtășită în mod strict limitat, atât de periculoase erau aceste informații recent redescoperite.

Weishaupt a intrat în rândurile francmasoneriei în anul 1777 și în scurt timp mulți dintre Illuminati l-au urmat, pătrunzând astfel în loji. Rapid, au urcat până la niveluri înalte în ierarhie.

Apoi, în 1785, un bărbat pe nume Jacob Lanz a fost lovit de trăsnet în vreme ce călătorea prin Silezia. Când a fost dus într-o capelă din apropiere, autoritățile bavareze au găsit asupra lui documente ce consemnau planurile secrete ale organizației Illuminati. Aceste hârtii, multe scrise de însuși Weishaupt, plus cele confiscate în raziile din alte zone ale țării, au permis conturarea unei imagini complete.

Scrierile dezvăluiau faptul că antica înțelepciune și puterile supranaturale secrete propovăduite în sânul organizației fuseseră de la bun început doar niște minciuni. Aspirații urcau treptele ierarhice doar pentru a descoperi că elementul spiritual din cadrul preceptelor era de fapt o gogoriță. Spiritualitatea era luată în derâdere, batjocorită. Învățăturile lui Isus Cristos, se spunea, erau în esență pur politice, susținând abolirea proprietății, a instituției matrimoniale și a tuturor legăturilor de familie, dar și a religiei. Țelul lui Weishaupt și al acoliților săi era acela de a fonda o societate pe baze exclusiv materialiste, o societate revoluționară, iar locul în care aveau să-și testeze teoriile urma să fie Franța.

În cele din urmă, candidatului i se șoptea la ureche *care anume era secretul suprem: acela că nu exista nici un secret*. În acest fel îi era indusă o filozofie nihilistă, de tip anarhist,

ce răspundea celor mai rele instincte ale sale. Weishaupt anticipa cu bucurie distrugerea civilizației, nu pentru a oferi individului libertate, ci pentru pura plăcere de a-și impune voința asupra celorlalți. Scrierile pe care le-a lăsat în urmă dezvăluie amploarea cinismului său:

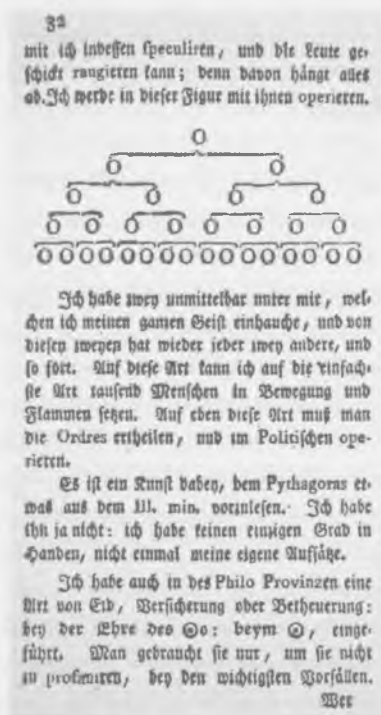
„[...] în disimulare rezidă o mare parte a forței noastre. De aceea trebuie să ne ascundem sub numele altei societăți. Lojile francmasonice constituie cea mai potrivită mantie în acest scop.“

„Căutați compania tinerilor“, îi sfătuia el pe colegii săi. „Urmăriți-i și, dacă unul dintre ei vă place, puneți mâna pe el.“

„Vă dați seama cu adevărat ce înseamnă să conduci, într-o societate secretă? Nu doar peste cea mai mare parte a populației, ci peste cei mai buni, peste cei aparținând tuturor raselor, națiunilor și religiilor, să conduci fără forță externă [...] țelul final al Societății noastre nu este altul decât dobândirea puterii și a bogăției [...] și stăpânirea asupra lumii.“

După descoperirea acestor hârtii, ordinul a fost desființat. Era însă deja prea târziu. Până în 1789, apăruseră circa trei sute de loji în Franța, dintre care șaiszeci și cinci în Paris.

În conformitate cu spusele unor francmasoni francezi de astăzi, existau atunci peste șaptezeci de mii de membri ai francmasoneriei în Franța. Planul inițial fusese acela de a instila în populație speranța și dorința de schimbare, dar lojile fuseseră atât de puternic infiltrate, încât s-a afirmat că „programul pus în practică de Adunarea Constituantă Franceză în 1789 a fost conceput de Illuminati germani în 1776“. Danton,

Diagramă realizată de Weishaupt.

„Trebuie să arătăm, le scria el acoliților săi, cât de ușor îi va fi unei minți limpeză să dirijeze sute și mii de oameni.“

Desmoulins, Mirabeau, Marat, Robespierre, Guillotin și alți lideri ai momentului fuseseră „ilumiinați“.

Când regele a ezitat să accepte alte reforme, Desmoulins a îndemnat la o revoltă armată. Apoi, în iunie 1789, Ludovic al XVI-lea a încercat să dizolve Adunarea și a chemat trupele militare la Versailles. Au urmat dezertări în masă. Pe 14 iulie, o gloată furioasă a năvălit spre Bastilia. Ludovic al XVI-lea a fost ghilotinat în ianuarie 1793. Când a încercat să vorbească mulțimilor, glasul i-a fost acoperit de bătăile tobelor. Doar atât s-a auzit din spusele lui: „Oameni ai Franței, sunt nevinovat și îi iert pe cei responsabili pentru moartea mea. Mă rog lui Dumnezeu ca sângele vărsat aici să nu cadă niciodată asupra Franței sau asupra ta, nefericitul meu popor...“ Iar faptul că așa ceva s-a putut întâmpla în inima celei mai civilizate națiuni de pe glob a deschis ușa unor posibilități de neimaginat.

Se zice că, în agitația care a urmat, un individ s-a cățărat pe eșafod și a strigat: „Jacques de Molay, ești răzbunat!“ Dacă acest lucru este adevărat, atitudinea lui contrasta evident cu bunăvoința și pietatea regelui.

În anarhia care s-a instaurat, Franța era amenințată deopotrivă din interior și din exterior. Liderii lojilor francmasonice au preluat controlul. În scurt timp, mulți dintre ei au fost acuzați că trădaseră Revoluția și astfel a început Teroarea.

Există diverse valori estimative pentru numărul celor executați. Forța motrice a fost cel mai principal dintre francmasoni, austerul și incoruptibilul avocat Maximilian Robespierre. Ca lider al Comitetului Siguranței Publice și responsabil al departamentului polițienesc, a trimis la ghilotină sute de persoane zilnic, totalul ridicându-se la circa 2 750 de executați. Dintre aceștia, numai 650 au fost aristocrați, restul fiind oameni de rând. Robespierre l-a executat chiar și pe Danton. Saturn își înghițea propriii copii.

Cum s-a putut întâmpla așa ceva? Cum au putut justifica acest măcel unii dintre cei mai luminați și mai raționali oameni? În filozofia idealistă, scopul nu justifică niciodată mijloacele fiindcă, așa cum am văzut, motivele influențează rezultatul, oricât de ascunse ar fi ele. Robespierre a considerat că vărsarea de sânge este o îndatorire dură, menită să apere drepturile și proprietățile cetățenilor. Dintr-un punct de vedere rațional, el a făcut ceea ce a făcut pentru binele comun.

În cazul lui însă, această dorință de a fi pe deplin rațional pare a-l fi transformat într-un nebun. Pe data de 8 iulie 1794, în fața Luvrului s-a desfășurat o ciudată ceremonie. Membrii Convenției Naționale s-au așezat într-un vast amfiteatru ridicat cu această ocazie, fiecare ținând în mână un spic de grâu ce o simboliza pe zeița Isis. În fața lor se afla un altar alături de care stătea Robespierre într-o haină de un albastru-deschis, cu părul pudrat alb. După ce a declarat că „Întregul univers s-a adunat aici“ și a invocat Ființa Supremă, a rostit un discurs care a ținut câteva ore și s-a încheiat cu fraza: „Mâine, când ne vom întoarce la lucru, vom lupta din nou împotriva viciului și a tiranilor.“

Dacă membrii Convenției speraseră că el va anunța încetarea vărsărilor de sânge, așteptările le-au fost înșelate. Robespierre s-a apropiat de o efigie acoperită și a dat foc pânzei, dezvăluind o statuie din piatră ce înfățișa o zeiță. Momentul fusese scenografiat

Napoleon a afirmat de multe ori că, atâta vreme cât nimeni altcineva nu-i poate vedea steaua – reprezentată aici pe cer – nu va permite nimănui să-l abată de la a-și urma destinul.

de un membru al Illuminati-ilor francmasoni, Jean-Jacques Davide, astfel încât zeița Sophia să pară că se înalță dintre flăcări, aidoma păsării phoenix.

Poetul Gérard de Nerval avea să afirme ulterior că Sophia o reprezentase pe Isis. Dar spiritul conducător al epocii nu era Isis, ale cărei văluri ridicate ar fi dus către lumile spirituale; și nu era nici Mama Natură, divinitatea blândă, ocrotitoare, a dimensiunii vegetale a universului. Aceasta era o Mamă Natură cu ghearele și dinții pline de sânge.

Robespierre a fost acuzat că a încercat s-o determine pe o vârstnică profetesă pe nume Catherine Thirt să-l declare zeu. Dar revolta împotriva măcelurilor atinsese culmea și o mulțime de oameni au asediat L'Hotel de Ville. Robespierre era în fine încolțit. A încercat să se împuște, dar n-a reușit decât să-și sfărâme jumătate de maxilar. Când a fost dus la ghilotină, îmbrăcat în același costum albastru-deschis, a încercat să se adreseze privitorilor adunați, dar n-a reușit să scoată decât un scâncet sugrumat.

Se spune adesea despre Napoleon că și-a urmat steaua. Acest lucru este considerat un mod poetic de a lăsa de înțeles că era destinat să înfăptuiască lucruri mărețe.

Goethe afirma despre el: „Daimonul trebuie să ne conducă în fiecare zi și să ne spună ce să facem de fiecare dată. Dar spiritul cel bun ne părăsește la greu și bâjbâim în întuneric. Napoleon a fost omul! Totdeauna iluminat, totdeauna limpede și hotărât, și în fiecă clipă având energia suficientă pentru a împlini tot ce considera necesar să îplinească. Viața lui a fost marșul unui semizeu, din luptă în luptă și de la o victorie la alta. Se poate spune că a fost într-o stare de permanentă iluminare. [...] În ultimii săi ani, această iluminare pare a-l fi uitat, la fel ca norocul și ca steaua lui bună.“

Cum ar fi putut Napoleon să nu aibă sentimentul unui destin aparte? A reușit în tot ce și-a propus, fiind capabil parcă să supună lumea întreagă în fața propriei sale

voințe. În ochii săi și în cei ai multor contemporani, el era un Alexandru cel Mare al lumii moderne, unind Occidentul cu Orientul prin cuceririle sale.

Trupele franceze au intrat în Egipt. Deși nu a fost o campanie glorioasă, pentru Napoleon a fost importantă din punct de vedere personal. În conformitate cu Fouché, conducătorul poliției secrete franceze, Napoleon s-ar fi întâlnit în interiorul mării piramide cu un om presupus a fi contele de St Germain. Fapt este că Napoleon și-l alesese printre consilieri pe astrologul și ezoteristul Fabre d'Olivet; de asemenea, a aranjat astfel lucrurile încât să petreacă o noapte singur în marea piramidă. Oare l-a întâlnit acolo pe St Germain în carne și oase, sau doar în spirit?

Împăratul ceruse alcătuirea unui catalog al antichităților egiptene, *Description de l'Egypt*, care i-a fost dedicat lui „Napoleon cel Mare” – sugerând comparația cu Alexandru cel Mare. Pe coperta catalogului era înfățișat ca Sol Invictus, zeul Soare.

Imperiul lui s-a extins astfel încât a inclus nu doar Italia și Egiptul, ci și Germania, Austria și Spania. Nici un împărat nu mai fusese încoronat de papă de la Carol cel Mare încoace, dar în 1804, fiindu-i aduse coroana și sceptrul acestuia din urmă, după ce-l silise pe papa Pius al VII-lea să participe la ceremonie, Napoleon a smuls simbolic coroana din mâinile pontifului și s-a autoîncoronat împărat.

De asemenea, a angajat o echipă de savanți care au ajuns la concluzia că Isis era străvechea zeiță a Parisului și, în consecință, a decretat că zeița și steaua ei trebuie incluse în stema capitalei. Pe Arcul de Triumf, Joséphine este înfățișată îngenunchind la picioarele lui și purtând laurii zeiței Isis.

Putem deduce de aici că Napoleon nu s-a identificat pe sine însuși cu Sirius, ci l-a urmat, așa cum Orion urmează steaua Sirius pe cer. În ceremoniile inițiatice ale francmasoneriei, candidatul renaște – la fel ca Osiris – privind către o stea cu cinci colțuri care o reprezintă pe Isis. Osiris/Orion Vânătorul este impulsul masculin către putere, acțiune și însămânțare, urmărind-o pe Isis, apărătoarea misterelor vieții.

Așa o privea Napoleon pe Joséphine, născută în sânul unei familii cu rădăcini adânci în francmasoneria ezoterică și ea însăși membră a masoneriei atunci când l-a întâlnit. Napoleon putea cucerii întreaga Europă, dar nu și pe Joséphine, de o frumusețe sublimă. Năzuia la ea așa cum năzuisese Dante la Beatrice, iar acest lucru l-a determinat să aspire tot mai sus.

Isis și Osiris sunt, firește, asociați cu Luna și Soarele, iar la un anumit nivel, așa cum am văzut, asocierea aceasta are legătură cu autostructurarea universului astfel încât să facă posibilă gândirea umană. În Egiptul antic, răsăritul lui Sirius odată cu cel al Soarelui la mijlocul lunii iunie vestea revărsarea Nilului. În unele tradiții ezoterice, Sirius este soarele central al universului, în jurul căruia se rotește și astrul nostru.

Această complexă filozofie ezoterică, în combinație cu dragostea pentru Joséphine, s-a aflat la baza sentimentului predestinării pe care îl nutrea Napoleon.

Dar în anul 1813, forțele care îl îndrumau și îi confereau putere l-au părăsit brusc, așa cum se întâmplă întotdeauna, și, pentru a-l cita pe Goethe, forțele reacțiunii au năvălit din toate direcțiile pentru a-l distruge.

Putem remarca același proces în viața unor artiști: se străduiesc să-și găsească modalitatea de exprimare, trec printr-o perioadă de inspirație în care nici o tușă de penel

nu e greșită, ducând eventual arta într-o nouă epocă. Apoi spiritul îi părăsește pe negândite și ei nu-l mai pot regăsi, oricât ar încerca.

Pe parcursul acestei istorii ne-am referit în mod repetat la șirul de experiențe prin care trebuie să treacă un candidat pentru a fi inițiat, printre acestea aflându-se și *kama loca*, sau purgatoriul, în care sufletul și spiritul, încă unite, sunt atacate de demoni. A venit vremea să ne îndreptăm atenția asupra ideii familiare în cadrul școlilor ezoterice, conform căreia întreaga omenire trebuie să treacă printr-un fel de inițiere.

Societățile secrete se pregăteau pentru acest eveniment, ajutând umanitatea să-și dezvolte sentimentul de sine și celelalte trăsături necesare pentru a trece prin încercarea respectivă.

În deceniile de mijloc ale secolului al XVIII-lea, francmasoneria s-a răspândit în lumea întreagă, în Austria, Spania, India, Italia, Suedia, Germania, Polonia, Rusia, Danemarca, Norvegia și China. Călcând pe urmele confrăților americani și francezi, ea inspira pretutindeni revoluții republicane.

Madame Blavatsky scria că printre Carbonari, precursorii revoluționari ai lui Garibaldi, se aflau mai mulți francmasoni profund familiarizați cu științele oculte și cu rozacrucianismul. Garibaldi însuși era un mason de gradul 33 și Mare Maestru al francmasoneriei italiene.

În Ungaria, Lajos Kossuth, iar în America de Sud Simon Bolivar, Francisco de Miranda, Venustiano Carranza, Benito Suarez și Fidel Castro militau pentru libertate.

În prezent, în SUA există circa 13 000 de loji, iar în 2001 se estima că la nivel internațional numărul francmasonilor era de aproximativ șapte milioane.

Am văzut cum Isus Cristos a plantat sămburele vieții interioare și cum această viață interioară a fost dezvoltată de Shakespeare și Cervantes. În secolele al XVIII-lea și îndeosebi al XIX-lea, marii romancieri inițiați au pus bazele sentimentului pe care cu toții îl avem astăzi, că această lume interioară are propria sa istorie, o poveste plină de semnificații, cu sușuri și coborâșuri, răsturnări de situație, dileme și puncte de cotitură atunci când vine vremea unor decizii capabile să ne schimbe viața.

Romancierii de seamă ai epocii – surorile Brontë sau Dickens, de pildă – aveau de asemenea sentimentul că, așa cum evoluase în decursul istoriei, conform cercurilor ezoterice, conștiința evoluează în mod similar și în viața fiecărui individ. Johannes Comenius a crescut în Praga în vremea împăratului Rudolf al II-lea, unde a asistat la încoronarea Regelui de Iarnă. L-a cunoscut pe Johannes Valentinus Andreae la Heidelberg și a fost invitat de prietenul său, ocultistul Samuel Hartlib, să i se alăture în Londra „pentru a ajuta la împlinirea Lucrării”. Prin reformele sale în domeniul educației, Comenius avea să introducă în istoria „oficială” ideea că în copilărie avem o stare mentală care diferă de cea pe care o dezvoltăm la maturitate.

Putem remarca influența pe care el a exercitat-o în opere precum *Jane Eyre* sau *David Copperfield* și trebuie să înțelegem că în epoca respectivă era ceva cu totul nou.

Dar domeniul gândirii ezoterice care a exercitat cel mai puternic efect asupra romancierilor a fost cel al legilor profunde. Romanul oferea posibilitatea scriitorilor

Ilustrație dintr-un manual școlar conceput de Comenius.

familiarizați cu filozofia ezoterică să ilustreze modul de funcționare a acestor legi în viața individuală.

A venit timpul să clarificăm acest concept dificil aflat în însăși inima viziunii ezoterice asupra universului și a istoriei sale. Am văzut cum Ilie, acționând în culise, a contribuit la crearea unei falii între conștiința obiectivă, baconiană, și cea subiectivă, à la Shakespeare. Am remarcat de asemenea că, privind lumea cu o cât mai mare obiectivitate, legile fizicii devin limpede vizibile.

Dar cum rămâne cu experiența subiectivă? Cu structura însăși a experienței?

Cu timpul, s-a conturat o știință a psihologiei, care a pornit de la premisa materialistă că materia este cea care influențează mintea, nicidecum invers. Astfel, psihologia a ales să ignore o parte universală a experienței umane – experiența semnificației, a înțeleșului.

Am văzut deja că rozacrucienii începuseră deja să formuleze legi în armonie cu gândirea ezoterică occidentală referitoare la calea „fără nume”, indisolubil legată de ideile de bunăstare umană. În Orient există o tradiție ce vizează funcționarea celor două contrarii, ying și yang, dar în Vest acesta a rămas un aspect eluziv, prins la granița dintre fiziologie și psihologie.

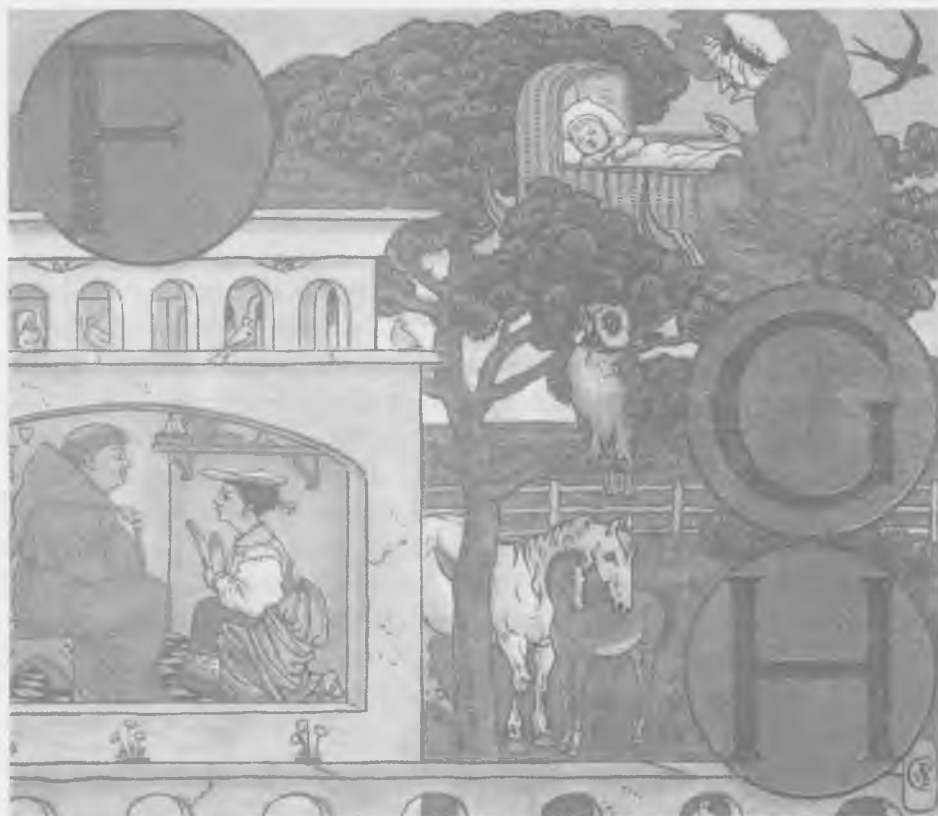
Dacă este dificil să ne gândim în termeni abstracți la legile care guvernează aceste elemente subtile, este mult mai ușor să le observăm în acțiune. Unii dintre marii romancieri ai secolului al XIX-lea au scris romane explicit oculte. Aidoma *Colindei de Crăciun* a lui Dickens, *La răscruce de vânturi* de Emily Bronte înfățișează un spirit ce-și urmărește iubirea de dincolo de mormânt. Romanul *Vălul ridicat*, rezultat al febrilelor cercetări în domeniul ocult ale lui George Eliot, a fost refuzat de editor. Și apoi, așa cum vom vedea în continuare, a apărut Dostoievski.

Dar pe lângă acest ocultism explicit, o influență mult mai puternică este prezentă implicit în numeroase alte lucrări de ficțiune. *O amplă viziune a funcționării legilor profunde în cadrul vieților individuale, a tiparelor complexe și iraționale ce nu ar putea exista dacă știința ar constitui singura explicație pentru tot ce există în univers, poate fi percepută într-unele dintre cele mai importante romane.*

Jane Eyre, Casa groazei, Moby Dick, Middlemarch, Război și pace, toate aceste romane constituie o oglindă a vieții noastre și reliefează tiparele semnificative ale ordinii și semnificațiilor, care constituie experiența universală, chiar și atunci când știința ne spune să nu dăm crezare lucrurilor pe care le percepem cu ochii, inima și mintea.

La un anumit nivel, toate romanele au în centru egotismul. O lucrare de ficțiune implică întotdeauna perceperea lumii din punctul de vedere al altei persoane. Astfel, lectura unui roman poate diminua egotismul. De asemenea, personajele negative din romane sunt adesea afectate de egotism – ori sub forma egoismului, ori a incapacității de a empatiza.

Mama Gâscă într-o gravură din secolul al XIX-lea. Aici, ea își dezvăluie identitatea secretă ca Isis, zeița Lumii și preoteasă a filozofiei secrete, nu doar prin numele ei – în Egiptul antic găscă era unul dintre atributele tradiționale ale zeiței Isis – dar și prin forma de semilună a profilului ei. Poveștile din tradiția populară sunt pline de elemente paradoxale și magice ale anticei filozofii secrete.

Dar cea mai mare contribuție pe care a adus-o romanul la conturarea sentimentului de sine a fost, așa cum am sugerat anterior, formarea unui sentiment al unei narațiuni interioare – acela că viața individuală văzută din interior are un traseu semnificativ, o poveste.

La baza acestor noțiuni de traseu și semnificație se află convingerea că încercările la care sunt supuși oamenii le modelează viața – labirintul care se tot transformă.

În romane, viețile personajelor sunt modelate de acea trăsătură paradoxală a existenței, de faptul că ea nu decurge ca o linie dreaptă, predictibilă, că aparențele sunt înșelătoare și că roata norocului se învâрте. Aici, legile profunde și sensul vieții se îmbină.

Dacă aceste legi profunde există cu adevărat, dacă sunt universale și atât de importante, dacă istoria le are la bază, nu este oare surprinzător că nu suntem mai puternic conștienți de ele? De fapt, nu e chiar ciudat că noi, în Occident, nici măcar nu avem un nume pentru ele?

Este într-adevăr surprinzător, nu în ultimul rând fiindcă, dacă aceste legi intră în acțiune atunci când în joc se află fericirea umană, ar trebui ca ele să ne fie de mare ajutor în privința speranțelor de a duce o viață împlinită.

Firește că cel mai cunoscut set de „reguli“ pentru a avea o viață fericită este reprezentat de înțelepciunea populară cuprinsă în proverbe și în sfaturile date îndeobște copiilor. O deosebire constă însă în faptul că atât proverbele, cât și sfaturile adresate copiilor vizează doar aspectele primare – cum să evite vătămarile fizice și să-și asigure necesitățile fundamentale – în vreme ce legile profunde se referă la noțiuni precum destinul, binele și răul. Așa cum vom vedea, ele ne învață cum să ne satisfacem năzuința către cele mai înalte și mai inefabile niveluri ale fericirii, cele mai profunde nevoi de împlinire și de sens al existenței.

Comparați, de pildă, proverbialul sfat „uită-te de două ori înainte de a sări“ cu recomandarea conținută în următoarea parabolă oarecum perversă a lui Guillaume Apollinaire, precursor al suprealismului:

Veniți la margine, le-a spus el.

lar ei au zis: Ne temem.

Veniți la margine, le-a spus el.

Ei au venit. Și el i-a împins.

Iar ei au zburat.

Inspirați de învățăturile societăților secrete, suprarealiștii sperau să distrugă modul de a gândi bine înrădăcinat și materialismul științific, iar una dintre modalitățile prin care au încercat să facă acest lucru a fost promovarea acțiunilor iraționale. În parabola de mai sus, Apollinaire susține că, *dacă acționezi irațional, vei fi răsplătit de forțele iraționale ale universului*. Iar dacă acest lucru este adevărat, înseamnă că avem de-a face cu una dintre acele legi profunde ale universului, o lege a cauzei și efectului aflată dincolo de legile probabilității.

La fel ca Paracelsus, Frații Grimm au cules piese ale folclorului ezoteric înainte ca acesta să piară uitat. Somnorosul, Sfiosul, Hapciu, Mutulică, Morocănosul, Doc și Veselel par niște nume copilăroase, simpatice, dar în realitate sunt traduceri literale ale numelor celor șapte demoni ai pământului din tradiția ezoterică scandinavă: Toki, Skavaerr, Varr, Dun, Orinn, Grrr și Radsvið. Chiar și în lumea idilică a lui Disney, ezoterismul se află mult mai aproape de suprafață decât am putea bănuî.

Suprarealiștii dovedeau o deschidere neobișnuită în privința filozofiei lor iraționale și a rădăcinilor acesteia în societățile secrete, dar aceeași filozofie irațională este prezentă implicit și în cultura „de uz general“. Să luăm drept exemplu pelicula *It's a wonderful life* (*O viață minunată*), un film vechi, care la suprafață pare o poveste plăcută, reconfortantă, și precursorul său literar, *Colindă de Crăciun*, în care autorul, Charles Dickens, a infuzat elemente din filozofia societăților secrete, al căror inițiat era.

În fața personajului principal, Scrooge, apar fantome care, sub forma unor viziuni, îi arată modul în care purtarea sa a provocat suferințe mari, dar și ce se va întâmpla dacă el va continua să se comporte la fel. George Bailey, personajul interpretat în film de James Stewart, crede că viața sa este un eșec și este pe punctul de a se sinucide când un înger vine și îi arată cât de nefericiți ar fi familia, prietenii lui și întregul oraș, dacă el nu ar fi existat și dacă nu ar fi fost atât de altruist.

Prin urmare, atât Scrooge, cât și George Bailey sunt invitați să se întrebe cum ar fi arătat lumea dacă ei ar fi ales să trăiască altfel. La finele acestui proces interogativ, ambelor personaje li se cere să treacă prin aceeași ușă prin care se pregăteau să pășească la începutul poveștii, dar de data aceasta pentru a face exact ceea ce trebuie. George Bailey renunță la sinucidere și hotărăște să trateze cu creditorii săi, iar Scrooge își răscumpără păcatele venind în ajutorul lui Bob Cratchit și al familiei acestuia.

Astfel, dintr-un punct de vedere, atât *O viață minunată*, cât și *Colindă de Crăciun* lasă de înțeles că viața este un test și că are o caracteristică oarecum circulară. Ambele ilustrează modul în care existența ne îndreaptă către adoptarea unor decizii cruciale,

sugerând că uneori viața decurge în așa fel încât ne obligă să ne întoarcem și să ajungem iar la respectivele decizii, dacă prima dată o luăm pe calea greșită.

Cei mai mulți dintre noi, bănuiesc, consideră că atât filmul, cât și romanul lui Dickens sunt, la un anumit nivel, *adevărate*. E greu de înțeles și de crezut că există ceva în natură și știință care să explice această orientare insistentă a vieții către a ne testa, a ne pune la încercare, dar majoritatea oamenilor consideră, probabil, că filmul și cartea deopotrivă sunt mai mult decât un simplu divertisment și că au de comunicat ceva profund cu privire la viața umană.

Câteva clipe de reflecție vor fi suficiente, cred, pentru a ne convinge acum că același gen de tipare misterioase și iraționale structurează unele dintre cele mai importante opere literare: *Oedip Rege*, *Hamlet*, *Don Quijote*, *Doctor Faustus* sau *Război și pace*.

Oedip atrage în viața sa lucrul de care se temea cel mai tare, sfârșind prin a-și ucide tatăl și a se căsători cu propria sa mamă. Hamlet se ferește în mod repetat de provocarea vieții lui – răzbunarea pentru uciderea tatălui – dar aceasta revine pentru a-l bântui în forme din ce în ce mai crunte. Don Quijote nutrește o viziune plăcută a lumii ca fiind un loc demn și corect, dar atât de puternică este această viziune, încât până la finalul cărții izbuteste să transforme, în mod misterios, chiar mediul material. În adâncul inimii sale, Faust știe ce ar trebui să facă, dar fiindcă nu procedează așa, ordinea providențială a universului îl pedepsește. Eroul lui Tolstoi, Piotr, este chinuit de dragostea pentru Natașa, dar abia atunci când renunță la sentimentele pentru ea izbuteste s-o cucerească.

Imaginați-vă ce s-ar întâmpla dacă am introduce toate aceste opere literare – și de fapt *întreaga* literatură a lumii – într-un computer uriaș și am pune apoi următoarea întrebare: „Care sunt legile care determină dacă o viață este în esență fericită și împlinită?” Rezultatul, bănuiesc, ar fi un set de legi care ar cuprinde aceste principii:

Dacă te ferești de o provocare, aceasta va reveni în viața ta sub o altă formă.

Intotdeauna atragi spre tine lucrul de care te temi cel mai mult.

Dacă alegi calea imorală, în cele din urmă vei plăti pentru acest lucru.

Dacă crezi ceva din toată inima, în cele din urmă credința va transforma lucrul în care crezi.

Pentru a păstra ceea ce iubești, trebuie să renunți la lucrul respectiv.

Acesta este tipul de lege care structurează literatura de calitate și, dacă citim *Oedip Rege*, *Doctor Faustus*, *Regele Lear* sau *Middlemarch* și simțim că, într-un sens profund și important, ceea ce susțin ele este adevărat, motivul e acela că funcționarea legilor pe care le ilustrează rezzonează cu experiența noastră; altfel spus, ele descriu fidel traseul vieții umane.

Acum să ne imaginăm ce s-ar întâmpla dacă am introduce într-un computer uriaș toate datele *științifice* din lume și am pune apoi aceeași întrebare ca mai sus. Rezultatul obținut ar fi mult diferit:

Cea mai bună modalitate de a păstra ceva este să te străduiești din toate puterile și să nu renunți niciodată.

Nu poți transforma lumea gândind la ceea ce-ți dorești; trebuie să faci ceva concret în sensul respectiv.

Dacă poți evita să fii descoperit și pedepsit de semenii tăi, nu ai motive să crezi că o instanță superioară te va pedepsi.

Și așa mai departe. Implicația este clară și confirmă ceea ce am sugerat anterior. Atunci când încercăm să determinăm structura lumii obținem un set de legi complet diferit de cel la care ajungem dacă vrem să determinăm *structura experienței*.

Avem de-a face aici cu o distincție despre care a scris Tolstoi în esul *Despre viață*. Deși aceleași legi operează în lumea fenomenelor exterioare și în cea a vieții noastre interioare, axate pe împlinire și sens, atunci când le privim separat ne apar mult diferite între ele. Pentru a cita cuvintele lui Abraham Isaac Kook, unul dintre marii cabaliști ai secolului XX și primul șef rabin al Palestinei: „Dumnezeu este revelat în simțămintele adânci ale sufletelor sensibile.“

Legile profunde pot fi percepute numai dacă privim evenimentele din lumea exterioară cu cea mai adâncă subiectivitate, așa cum o fac artiștii și misticii. Oare caracterul subiectiv al acestor legi, faptul că ele lucrează atât de aproape de centrul conștiinței, este cel care face să ne fie atât de greu să ținem seama de ele?

Poetul Rainer Maria Rilke scria aproape explicit despre aceste legi într-o scrisoare adresată unui tânăr poet aspirant: „Numai cel care este cu adevărat singur se supune legilor profunde, iar atunci când omul pășește spre o dimineață care abia ce începe sau privește spre înserarea plină de trăiri, și când simte ce are să se petreacă acolo, toate convențiile dispar în privința lui, așa cum dispar în privința unui om mort, deși el trăiește viața în deplinătatea ei.“ Rilke folosește aici un limbaj poetic prin excelență, dar pare a confirma că aceste legi profunde pot fi sesizate numai dacă ne izolăm de orice altceva și ne concentrăm asupra lor timp îndelungat, cu cele mai subtile și mai intense capacități de discernămint de care dispunem.

În timp ce scriam lucrarea de față, am întâlnit o tânără irlandeză mistică, Lorna Byrne Fitzgerald. Fata nu citise nimic din literatura aflată la baza acestei cărți și nici nu cunoscuse vreo persoană care să-i fi putut comunica asemenea idei; extraordinarele ei cunoștințe despre lumile spirituale proveneau din experiența personală directă. Lorna îl întâlnește pe Mihail, arhanghelul Soarelui, și l-a văzut pe arhanghelul Gavriil în forma Lunii, divizat în jumătate și totuși strâns laolaltă și în mișcare, spune ea, ca întoarcerea paginilor într-o carte. Mi-a povestit că pe câmpul de lângă casă a văzut grupul de spirite al ferigii în forma ferigii, dar cu elemente umanoide. Il întâlnește de asemenea pe Ilie, care a fost odinioară om cu spiritul unui înger și pe care l-a zărit mergând pe apă. Există, prin urmare, o metodă de percepție alternativă și o dimensiune paralelă ce acționează în dimensiunea noastră.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, creaturi străvechi au început să se agite în maruntaiele Pământului, pentru a se apropia treptat de locul stabilit.

Incarcerări de la prima conflagrație în Ceruri, mâncătorii de conștiință porniseră din nou la drum.

MOARTEA MISTICĂ A OMENIRII

SWEDENBORG ȘI DOSTOIEVSKI • WAGNER • FREUD, JUNG ȘI
MATERIALIZAREA GÂNDIRII EZOTERICE • RĂDĂCINILE OCULTE
ALE MODERNISMULUI • BOLȘEVISMUL OCULT • GANDHI

Bucuria exprimării de sine a romantismului timpuriu, bucuria animală de a fi viu în lumea animală au lăsat loc treptat neliniștilor. Cel mai de seamă dintre filozofii germani ai idealismului, Hegel, a recunoscut această forță istorică: „Spiritul ne înșală, spiritul țese intrigi, spiritul minte, spiritul triumfă.“

Privită ca o reflectare a vieții interioare a omului, literatura celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea dezvăluie existența unei crize spirituale. Dacă istoria materialistă explică această criză ca pe o „alienare“, cea ezoterică o consideră de natură spirituală. Altfel spus, o privește ca pe o criză cauzată de spirite, mai precis de demoni.

Principalul exponent al acestei perspective nu a fost o personalitate a lumii academice precum Hegel și nici ocultistul declarat Schopenhauer, ci un ins care se tăvălise în noroi. Swedenborg a văzut forțele demonice ridicându-se din adâncuri. El a prezis că omul va trebui să facă față elementului demonic din lume și din el însuși.

Astăzi, Biserica Swedenborg este singura mișcare ezoterică acceptată în Conciliul Național al Bisericilor din Suedia, iar învățăturile lui își păstrează influența asupra celor care promovează traiul în comun, îndeosebi asupra unor grupări americane ca Shakers. În epoca în care a trăit însă, Swedenborg era un personaj mai periculos. Clarviziunea sa excepțional de detaliată și de corectă i-a conferit o celebritate mondială. Spiritualiștii au încercat să susțină că făcea parte din rândurile lor. Swedenborg i-a respins însă, declarând că darurile sale supranaturale erau unice și că vesteau o nouă epocă.

Goethe a derivat noțiunea de infiltrare a forțelor supranaturale malefice care l-au încolțit pe Faust, din lucrarea *Rai și iad* a lui Swedenborg. Tot de la acesta a preluat Baudelaire ideea corespondențelor, iar Balzac pe cea a supranaturalului din *Seraphita*. Dar probabil că cea mai amplă și mai importantă influență a lui Swedenborg a fost cea exercitată asupra lui Dostoievski, care avea să întunece starea de spirit a unei epoci întregi.

Eroii lui Dostoievski sunt aplecați pe marginea unui abis. Există la el o conștiință accentuată a importanței pe care o au alegerile pe care le facem, dar și a faptului că aceste alegeri apar în fața noastră sub diferite măști. La Dostoievski întâlnim ideea

paradoxală că oamenii care înfruntă această dimensiune supranaturală malefică, chiar dacă sunt hoți, asasini sau prostituate, se află mai aproape de rai decât cei care prin imaginea lor dulceagă asupra lumii se izolează de rău și-i neagă existența.

Creștinismul răsăritean, ortodox, a fost mai puțin dogmatic decât cel occidental și a pus un preț mai mare pe experiența spirituală individuală. Crescând în sânul acestei Biserici, Dostoievski s-a simțit liber să exploreze limitele îndepărtate ale experiențelor de ordin spiritual și să descrie apoi luptele dintre forțele întunericului și cele ale luminii, duse pe un tărâm de a cărui existență cea mai mare parte a omenirii nici măcar nu este conștientă. Călătoria sa în iad, la fel ca aceea a lui Dante, a fost în parte una spirituală, dar a fost totodată și o aventură în iadul pe Pământ creat de om. A existat în Dostoievski un impuls care avea să caracterizeze artele în ultima parte a secolului al XIX-lea și la începutul celui următor: dorința de a cunoaște cel mai rău lucru care se poate întâmpla.

La moartea lui, s-a constatat că avea în bibliotecă numeroase volume de Swedenborg, printre care și cele în care descria diversele iaduri pe care oamenii cu variate abilități pentru rău și le creează pentru ei înșiși. Aceste relatări ale iadurilor vizitate nu sunt pure ficțiuni; ele scapă ontologiilor noastre convenționale, presupuzițiile obișnuite, de zi cu zi, cu privire la ceea ce este real și ce nu. La prima vedere, iadul nu este diferit de lumea în care trăim, dar apoi, treptat, anomaliile încep să apară. Putem întâlni un grup de bărbați veseli și plăcuți, libertini care adoră să defloreze virgine, dar în clipa următoare se întorc spre noi și vedem că sunt „ca niște maimuțe cu chip cumplit [...] o înfățișare oribilă”. Critica literară nonezoterică a ignorat faptul că fragmente precum cel de mai jos, extras din romanul *Crimă și pedeapsă*, sunt inspirate direct din lucrările lui Swedenborg:

– *Eu nu cred într-o viață viitoare, spuse Raskolnikov.*

Svidrigailov era cufundat în gânduri.

– *Și dacă acolo ar fi doar păianjeni, sau ceva de felul acesta? întrebă el deodată.*

E nebun, își zise Raskolnikov în sinea sa.

– *Întotdeauna ne închipuim eternitatea ca fiind ceva mai presus de puterea noastră de înțelegere, ceva mare, mare! Dar pentru ce ar fi mare? În loc de asta, ce-ar fi să fie doar o cămăruță strâmtă, ca o baie de la țară, neagră și soioasă, cu păianjeni în colțuri? Dacă asta ar fi toată eternitatea? Uneori mă gândesc că așa o fi.*

– *Oare nu-ți poți imagina nimic mai just și mai liniștitor decât asta? strigă Raskolnikov cu durere în glas.*

– *Mai just... Și de unde să știm noi, poate chiar e just. Și știi ceva, eu chiar așa aș fi făcut-o, replică Svidrigailov cu un surâs vag.*

Oribilul răspuns îl îngheță pe Raskolnikov.

În mod similar, în *Frații Karamazov*, când Ivan are un coșmar în care îi apare diavolul, nici personajul și nici cititorul nu cred că este vorba doar de o iluzie. Dostoievski le spune cititorilor săi că diavolii pot să se strecoare în planul material. Nici un alt scriitor nu a redat mai convingător filioanele răului care au urcat spre suprafață în a doua jumătate

a secolului al XIX-lea. Opera sa este pătrunsă de senzația unui contact vital cu alte lumi misterioase, unele dintre ele diavolești. De asemenea, este evident extremismul spiritual, sentimentul că nu există cale de mijloc, că dacă nu te grăbești să îmbrățișezi cele mai spirituale aspecte, forțele demonice vor umple golul. Cei care încearcă să urmeze calea de mijloc nu ajung nicăieri.

La fel ca Swedenborg, Dostoievski aștepta o eră nouă, dar în cazul său această năzuință s-a născut dintr-un simț al istoriei prin excelență rus.

„În fiecare zi mă duc în crâng, scria poetul Nikolai Kliuer într-o scrisoare adresată unui prieten, și stau acolo, lângă capela micuță și pinul bătrân. Și mă gândesc la tine. Îți sărut ochii și inima... O, mamă sălbăticie, paradisul spiritului... Cât de detestabilă și de întunecată îmi pare întreaga lume așa-zis civilizată și ce n-aș da, ce Golgotă aș suferi pentru ca America să nu uzurpe zorii înseninați și coliba de poveste... Printre darurile necugetate pe care creștinismul occidental le-a făcut lumii trebuie să socotim raționalismul, materialismul, o tehnologie care înrobește, o absență a spiritului și, în locul lui, un umanism sentimental și inutil.“ Aceasta era perspectiva rusă.

Creștinismul răsăritean a urmat o altă cale decât cel romano-catolic. Ortodoxia a păstrat doctrinele ezoterice – unele fiind precreștine – pe care Roma le-a ignorat sau le-a declarat eretice. Viziunile mistice ale lui Dionisios Areopagitul au continuat să marcheze creștinismul ortodox, cu accentul lor pus pe experiența spirituală directă, personală. În secolul al XVII-lea, teologul bizantin Maximus Confesorul scria îndemnând la introspecția disciplinată și la viața monastică sau rătăcitoare. „Iluminarea trebuie căutată, scria el, și în cazuri extreme întregul trup va fi și el iluminat.“ Același fenomen a fost raportat de călugării de la muntele Athos. Monahii adânciți în rugăciune luminau dintr-odată grota sau chilia întreagă. Aceasta era o viziune a lui Dumnezeu, *isihastă*, ce putea fi atinsă prin exerciții de respirație ritmică, rugăciuni repetitive și meditația asupra unor icoane.

În Rusia, Biserica pune accentul pe capacitățile supranaturale ce puteau fi atinse în urma unei severe discipline spirituale. Dar în secolul al XVII-lea, patriarhul rus Nikon a reformat și a centralizat Biserica. Astfel, misiunea de a păstra vii credințele și disciplinele spirituale ale primilor creștini a revenit Bătrânilor Credincioși (*Raskolniki*). Comunitățile lor au fost nevoite să intre în ilegalitate, unde au supraviețuit sub forma unei tradiții încă vii. Dostoievski s-a aflat toată viața în contact cu ei.

Din această tradiție a Bătrânilor Credincioși au derivat *Stranniki*, sau Rătăcitorii, indivizi solitari care renunțau la bani, căsătorie și la toate documentele oficiale, străbăteau țara și fâgăduiau viziuni extatice, tămăduiri și profeții. Dacă erau prinși, erau torturați și uneori li se tăia capul.

O altă mișcare ce a derivat ulterior din tradiția Bătrânilor Credincioși a fost *Hlestii*, Oamenii lui Dumnezeu, o societate secretă persecutată, celebră pentru ascetismul dus la extrem și pentru faptul că respingea tot ce era lumesc. Se spunea că membrii ei se întâlneau noaptea, uneori într-un luminiș în pădure, la lumina șirurilor de lumânări. Goi pe sub robele largi și albe, dansau în două cercuri, bărbații în cercul interior,

Ilustrație la Lohengrin, de Wagner. Nici un alt artist adept al ezoterismului nu a redat mai sugestiv acea doctrină ezoterică centrală — sentimentul destinului coplesitor și iminent. Wagner a scris despre ambiția sa de a da ființă unei lumi inexistente, iar Baudelaire menționa că, urmărind Lohengrin, a intrat într-o stare alterată de conștiință în care lumea obișnuită, a simțurilor, s-a dizolvat. Ocultistul Theodor Reuss pretindea că l-a cunoscut pe Wagner și că astfel a fost familiarizat cu o doctrină secretă disimulată în Parsifal. Pentru Reuss, ultimele cuvinte din actul al III-lea, când eroul stă în picioare, cu lancea ridicată drept, constituie de fapt o divinizare glorioasă a impulsului sexual.

rotindu-se în direcția Soarelui, iar femeile în cercul exterior, în direcție opusă. Ceremonia urmărea eliberarea de lumea materială și înălțarea în lumile spirituale. Participanții se prăbușeau, vorbeau în limbi necunoscute, vindeau bolnavi și alungau demoni.

Circulau zvonuri privind orgii desfășurate la aceste întâlniri din miez de noapte, dar mai mult ca sigur membrii mișcării erau — aidoma catarilor — asceți din punct de vedere sexual, practicând sublimarea energiilor sexuale în scopuri mistice și spirituale.

În tinerețe, Rasputin a locuit la mănăstirea ortodoxă Verhoturie, unde s-a întâlnit cu membri din Hlestii. Doctrina sa pare a fi fost una radicală, ce propunea atingerea extazului spiritual prin *extenuare sexuală*. Carnea era astfel crucificată, iar mica moarte a orgasmului devenea moartea mistică a inițierii.

După o viziune în care Maria îl îndemna să înceapă o viață de rătăcitor, Rasputin a străbătut aproape patru mii de kilometri, până la muntele Athos. S-a întors acasă doi ani mai târziu, emanând un puternic magnetism și prezentând miraculoase puteri tămăduitoare.

În anul 1903, a ajuns la Sankt Petersburg. Acolo, a fost primit de confesorul familiei regale, care a spus: „Prin el vorbește glasul pământului rusesc.” Confesorul l-a introdus la curtea regală, deja fascinată de idei ezoterice și dornică de acest tip de experiențe.

Martinismul era intens discutat în lojile francmasonice ale Rusiei. În 1901, curtea fusese vizitată de Papus și Maître de Philippe. Papus l-a numit pe țarul Nikolai al II-lea în fruntea unei loji martiniste, acționând ca vindecător și consilier spiritual al

suveranului. Se spune că la un moment dat ar fi invocat spiritul tatălui lui Nikolai, Aleksandr al III-lea, care a prezis moartea țarului în mâinile revoluționarilor. De asemenea, Papus l-a avertizat pe suveran cu privire la influența malefică a lui Rasputin.

Acesta din urmă avea să fie defăimat și asasinat de francmasoni, dar în 1916 contemporanul său, marele inițiat Rudolf Steiner, spunea despre el: „Spiritul popular rus poate lucra acum doar prin el și prin nimeni altcineva.“

Dacă, apropiindu-ne acum de *fin de siècle*, ne mutăm atenția de la cel mai înalt nivel al artei și literaturii, îndreptând-o spre cel aflat imediat sub acesta, găsim o literatură a temelor oculte explicite, care avea să domine cultura populară în secolul XX. Oscar Wilde era membru al Ordinului Golden Dawn (Zorii aurii). La fel ca *Dr Jekyll și Mr Hyde*, de Robert Louis Stevenson, romanul său, *Portretul lui Dorian Gray*, a adus în conștiința publicului noțiunea ocultă de *doppelgänger*. M.R. James, profesorul de la Cambridge considerat de unii părintele povestirilor cu fantome, a tradus în engleză multe dintre evangheliile apocrife, a susținut o conferință despre științele oculte în cadrul Societății Literare de la Eton și a scris o năvelă intitulată *Contele Magnus*, în care eroul, un alchimist, merge în pelerinaj la locul în care s-a născut Anticristul, un oraș pe nume Chorazin. Faptul că Chorozone este numele unuia dintre demonii care au purtat îndelungi conversații cu dr. Dee și Kelley sugerează că James știa despre ce vorbește.

Cu câțiva ani înainte, monstrul lui Frankenstein fusese un ecou dramatizat al homunculului lui Paracelsus. Participând la aceeași petrecere la care luase parte Mary Shelley când avusese ideea monstrului, Polidori, prieten cu Byron, a scris o poveste cu vampiri. Desigur însă, cea mai cunoscută versiune a acesteia este romanul lui Bram Stoker, în care trupul din mormânt este un soi de variantă demonică a lui Christian Rosenkreuz. Stoker era membru al OTO – Ordo Templi Orientis, o societate secretă ce practica magia ceremonială. Teozoful austriac Gustav Meyrink avea să exploreze o temă similară în romanul *Golem*, care la rândul său a influențat cinematograful expresionist german. S-a spus că în romanul *La-Bas*, Huysmans a scris din propria sa experiență despre ceea ce se întâmplă în cadrul ritualurilor de magie neagră, încălcându-și jurământul de păstrare a secretului. Aleister Crowley nota cu vădită aprobare că, drept rezultat, scriitorul a murit de cancer la limbă.

În artă, teme cu caracter explicit ocult pot fi identificate în simbolismul lui Gustave Moreau, Arnold Böcklin și Franz von Stuck, în visele lucide ale lui Max Klinger și în arta erotico-ocultă a lui Felicien Rops, pe care un critic al epocii l-a numit „un Satana sarcastic“. Odilon Redon scria despre „supunerea în fața unor legi secrete“.

În toată această perioadă, spiritul materialismului năzuia la victorie, concepând versiuni materialiste ale filozofiei ezoterice. Am amintit deja despre modul în care ideile ezoterice privind evoluția speciilor au apărut în forme materialiste în teoriile lui Darwin. Am văzut de asemenea cum cinicii manipulatori ai francmasonilor, Illuminati, au oferit revoluționarilor o metodologie de lucru la sfârșitul veacului al XVII-lea și în secolul al XVIII-lea. Acum, materialismul dialectic al lui Marx transpunea idealurile spirituale ale lui St Germain în plan pur economic.

Ocultismul a deținut totodată un rol în conturarea ideilor lui Freud. Mentorul acestuia, Charcot, fusese instruit de remarcabilul ocultist și inventator al mesmerismului Anton Mesmer. Tânărul Freud a studiat Cabala și a scris în tonuri aprobatoare despre telepatie, sugerând că ar putea fi o formă arhaică de comunicare, utilizată de toată lumea înainte de existența limbajului vorbit.

Freud a introdus în gândirea populară o idee care este în esență cabalistă și care afirmă existența unei structuri a conștiinței. Spre exemplu, modelul mental popularizat de el – compus din super eu, eu și id – poate fi perceput ca o versiune materializată a tiparului cabalist tripartit.

Într-adevăr, la un nivel fundamental, însăși noțiunea că există impulsuri independente de conștiința noastră și care o pot afecta din exterior este o versiune materialistă a imaginii ezoterice a conștiinței. În schema vieții imaginată de Freud, aceste forțe ascunse trebuie interpretate mai degrabă ca fiind sexuale decât spirituale. Mai târziu Freud a respins afirmația că ideile sale au rădăcini ezoterice și a catalogat drept nebunească străvechea formă de conștiință din care ar fi derivat.

Influențele ezoterice asupra elevului său, Jung, sunt și mai clare. Am văzut cum interpreta el procesele alchimice ca descrieri ale vindecărilor psihologice și cum a identificat cele șapte mari arhetipuri ale inconștientului colectiv cu simbolismul celor șapte zei planetari.

Considerând procesele alchimice ca fiind pur psihologice, Jung nega un nivel de semnificație intenționat de autorii alchimiști – anume că aceste exerciții mentale pot influența materia într-un mod supranatural. Și cu toate că, după părerea lui, cele șapte

Salomea, de Gustave Moreau.

arhetipuri acționează independent de mentalul conștient, Jung n-a reușit să le perceapă ca pe niște centri ai conștiinței neîntrupate ce acționează absolut independent de mintea umană. De fapt, când l-a întâlnit pe Rudolf Steiner, l-a considerat schizofrenic.

Mai târziu însă, colaborarea cu specialistul în fizică experimentală Wolfgang Pauli l-a încurajat să meargă puțin mai departe. Jung și Pauli au ajuns la concluzia că pe lângă mecanismul pur fizic de ciocnire a unui atom cu altul, există o altă rețea de conexiuni creată de minte. Contemporanul lui Jung, antropologul francez Henri Corbin, studia la vremea aceea practicile spirituale ale sufiților și a ajuns la concluzia că aceștia colaborau și comunicau între ei într-un plan al „imaginației obiective“. Jung inventase aceeași expresie independent de el.

Mai târziu în viață, explicațiile de tip materialist pe care Freud încercase să le aplice forțat experiențelor spirituale s-au întors împotriva lui și el a început să se simtă bântuit de ceea ce el numea un sentiment al straniului. Freud a scris eseul cu același nume când avea șaizeci și doi de ani. Gândindu-se la lucrul de care se temea cel mai rău, încerca de fapt să-i împiedice producerea. Cu câțiva ani înainte remarcase că numărul 62 îi apare în viață în mod repetat – un tichet de la garderobă, numărul unei camere la hotel, cel al unui loc în tren – și i se păruse că universul încerca să-i spună ceva. Poate că va muri la vârsta de șaizeci și doi de ani?

În același eseu scria despre ceea ce trăise când, plimbându-se printr-un labirint de străduțe într-un vechi oraș italian, ajunsese în cartierul cu felinare roșii. A pornit pe ceea ce i s-a părut a fi cel mai direct traseu pentru a ieși de acolo, dar în scurt timp s-a pomenit iar în mijlocul lui. Același lucru i s-a întâmplat de nenumărate ori, indiferent de direcția în care mergea. Experiența însă nu poate să nu ne amintească de Francis Bacon. Era ca și cum labirintul își tot schimba forma, pentru a-l împiedica pe prizonier să găsească drumul spre ieșire. Ca urmare a acestei întâmplări, Freud a început să suspecteze o anumită complicitate între sufletul său și cosmos. Sau poate că universul croia înțelesuri independent de orice element uman și le așintea pe toate asupra lui?

Dacă Freud ar fi fost silit să accepte ca adevărată oricare dintre aceste variante, chiar și într-un singur caz, întreaga lui imagine materialistă asupra lumii s-ar fi făcut țândări. Dar el era în mod firesc dornic să blocheze aceste impulsuri, fiindcă îi provocau o stare mentală tulbură.

Colonizarea europeană a altor regiuni ale lumii a determinat un flux de idei ezoterice în direcție opusă, o altfel de colonizare a Europei. Extinderea Imperiului Britanic în India a dus la publicarea în limba engleză a textelor ezoterice hinduse, iar drept rezultat, ezoterismul oriental este și astăzi mai bine reprezentat în librăriile din Occident decât cel vestic. În mod similar, coloniile franceze din nordul Africii au conferit o puternică tușă sufită ezoterismului în țările francofone.

Împărțirea Poloniei în secolul al XIX-lea a făcut ca tradițiile alchimice din această țară să se răspândească în restul Europei. Un autentic impuls rozacrucian a supraviețuit în centrul continentului sub forma antropozofiei lui Rudolf Steiner. Ca urmare

a Revoluției Ruse, ocultişti adunați la curtea țarului s-au risipit, contribuind la introducerea unui filon de ezoterism ortodox în Vest, iar filozofia cu tentă sufită și ortodoxă a lui Gurdjieff și Ouspensky a devenit influentă atât în Europa, cât și în America. În anii cincizeci, invazia chineză în Tibet a provocat dispersarea ezoterismului tibetan în lumea întreagă.

Intr-o epocă în care pentru mulți occidentali religia organizată, de stat, riscă să devină un simplu formalism, părănd sterilă și secătuită, nu ar fi deloc surprinzător dacă *fiecare* individ inteligent ar simți la un moment dat în viață nevoia să mediteze la marile întrebări despre viață și moarte, despre sensul universului, văzându-se nevoit să caute singur răspunsurile. Filozofia ezoterică în ansamblul ei constituie cea mai bogată, mai profundă și mai fascinantă sursă de cunoaștere în privința acestor întrebări.

Artiștii și scriitorii cu adevărat mari găsesc modalități prin care să exprime ce *înseamnă* să trăiești într-un anumit moment al istoriei. Arta de la finele secolului al XIX-lea și începutul celui următor a fost, dintr-un punct de vedere, strigătul unei omeniri rănite și derutate. Unii artiști și scriitori, printre ei aflându-se și câțiva cu adevărat geniali, au privit existența drept în față și au hotărât că este lipsită de sens, că viața pe Pământ, viața umană, este o întâmplare rezultată dintr-o serie de combinații chimice și că – așa cum scria Jean-Paul Sartre la finalul romanului *Greața* – unica modalitate pentru ca existența să aibă sens este să ne propunem noi țeluri.

La fel de adevărat este și faptul că unii artiști au fost încântați de epoca materialismului și de învelișul ei strălucitor. Modernismul a fost, fără îndoială, iconoclast. Dar până la sfârșitul secolului al XIX-lea, tirania regilor, a superstițiilor bisericești și rigida moralitate burgheză deveniseră ținte ușoare pentru iconoclaști. Pentru majoritatea marilor artiști ai epocii moderne, modelul mecanicist al universului era „icoana” pe care doreau s-o distrugă.

Ne place să considerăm modernismul ca fiind șic, „tare”, în ton cu era mașinismului, nerăbdător cu autoritățile și dogmele epocilor anterioare. Și nu greșim, numai că nu este, așa cum credem uneori, și ateist, cel puțin nu în sensul radical, actual, al termenului. De fapt, dacă privim ezoterismul ca un refugiu al superstițiilor antice, atunci asta este cu adevărat modernismul. Marele spirit unificator al modernismului, cel care îi adună laolaltă pe Picasso, Joyce, Malevich, Gaudí, Beuys, Borges și Calvino, este o dorință de a submina și distruge materialismul științific aflat la ordinea zilei. Este nevoie de o anume investigație a vieții acestor artiști și scriitori pentru a înțelege că erau cu toții profund implicați în domeniul ocult și că ezoterismul le oferea îndrumarea estetică și filozofia de viață.

Dacă îi privim pe Baudelaire și Rimbaud ca puncte de plecare reprezentative pentru modernism, ne este foarte ușor să interpretăm tulburarea simțurilor pe care ei o recomandă ca scop în sine. Cei doi credeau însă de fapt că, atunci când lumea materială dispare, trăsurile lumilor spirituale devin vizibile. „Poetul devine el însuși clarvăzător, spunea Rimbaud, întorcând toate înțelesurile cu susul în jos, într-o manieră prelungă și rațională.”

Gauguin, Munch, Klee și Mondrian erau teozofi. Pe acesta din urmă, teozofia l-a învățat că este posibil să discernem o realitate spirituală ce structurează aparențele lumii materiale. Gauguin se vedea pe sine însuși ca făurind sculpturi care – aidoma Golemului – pot fi aduse la viață de spirite neîntrupate. Aidoma lui Franz Marc, Kandinsky era discipolul lui Rudolf Steiner, dar principala influență formativă asupra picturilor sale, cea care a deschis calea abstracțiunilor, a fost aceea a „formelor-gând“ percepute în stare de transă și înregistrate de teozofii Annie Besant și C.W. Leadbetter. Klee s-a reprezentat pe sine în picturi meditănd asupra celui de-al treilea ochi. Malevich era vrăjit de Ouspensky.

Rădăcinile ezoterice ale artei lui Matisse sunt puțin mai bine ascunse, dar el susținea că uneori trebuia să privească săptămâni și chiar luni în șir un obiect pe care voia să-l picteze, înainte ca spiritul acestuia să-l îndemne să-i confere o expresie artistică.

Arhitectura cu influențe arabe a lui Gaudí, caracterizată de arabescuri luxuriante, în care se îmbină și se contopesc forme animale și umane, invită vizitatorii să intre într-o stare alterată de conștiință.

Spania este, probabil, țara europeană în care supranaturalul se află cel mai aproape de suprafața vieții de zi cu zi. Picasso, marele artist-mag al modernismului, a avut întotdeauna o puternică predilecție pentru interferențele lumilor spirituale. În copilărie, unii dintre prietenii săi credeau că el are capacități supranaturale, ca darul profeției și abilitatea de a citi gândurile. Când a vizitat Franța, Max Jacob, Eric Satie, Apollinaire, George Bataille, Jean Cocteau și alții l-au inițiat într-o sofisticată tradiție ocultă.

Picasso utiliza frecvent teme ezoterice în lucrările sale. Uneori se reprezenta pe sine însuși sub chip de Arlechin. Acest personaj este asociat cu Hermes și cu lumea subterană, mai cu seamă în orașul său natal, Barcelona, unde victoria Arlechinului asupra morții este celebrată anual în carnavaluri. Prietenul său, Apollinaire, îl numea uneori „Arlechin Trismegistus“. Alteori Picasso se înfățișa în picturi într-o imagine din tarot, suspendat între lumea materială și cea spirituală.

Analizând o lucrare din 1934, mult timp ignorată, ce înfățișa o luptă cu taurii, Mark Harris reliefa tema din *Parsifal*. Eseul său este un exemplu ilustrativ al modului în care gândirea ezoterică poate ilumina dimensiuni interzise eticii convenționale. În tinerețe, Picasso fusese membru fondator al unui grup numit Valhalla, format pentru a studia aspectele mistice ale operei lui Wagner. Desenele înfățișau scena în care practicantul magiei negre aruncă spre Parsifal sulita lui Longinus, dar fiindcă acum Parsifal este inițiat, aceasta nu face decât să plutească deasupra capului său.

Georges Bataille a studiat mithraismul, iar în 1901 Picasso a realizat o serie de lucrări în care erau reprezentate femei cu acoperământul de cap specific mithraic, un simbol tradițional al inițierii. Harris arată că desenul din 1934 este o portretizare a inițierii în lumea de dincolo. La fel ca Dante și Dostoievski înaintea lui, Picasso sugerează că iadul pe care trebuie să-l traverseze candidatul începe cu cel al propriilor sale dorințe. Iadul se află de cealaltă parte a mormântului, dar viața aceasta este infernală deopotrivă, infernală în funcție de situația vremurilor.

Desenul este o ilustrare a uneia dintre marile teme ale lui Picasso. Lumea noastră este sfărâmată, fragmentată de o năvălire a forțelor subterane malefice. Artistul inițiat,

Picasso, poate recrea lumea, poate fi un zeu al fertilității renăscut, dar nu va face acest lucru în termenii canoanelor de frumusețe convenționale, ci va recombina urâtul și sfărâmatul în modalități noi, splendide.

Pictorul abstracționist și conceptualist Yves Klein a descoperit filozofia ezoterică atunci când, întâmplător, a dat peste o carte a unui susținător modern al rozacrucianismului, Max Heindel, care fusese inițiat de Rudolf Steiner, dar s-a rupt apoi de acesta și și-a înființat propria sa mișcare rozacruciană. Având în vedere transfigurarea materiei, Klein voia ca arta sa să inaugureze o nouă Eră a Spațiului, ilustrată în pânze de un ultramarin neîntrerupt de linii sau forme. În noua sa eră, spiritul uman liber de restricțiile materiei și forme va pluti și va levita.

Marii scriitori ai secolului XX erau de asemenea profund ancorați în gândirea ezoterică. Inspirați de zvonurile privind-l pe William Blake și religia sa sexuală, W.B. Yeats și tânăra lui soție, Georgie, au explorat conexiunea directă dintre uniunea sexuală și cea spirituală, întâlnită în *Zohar*, trecând apoi la yoga tantrică. Yeats s-a supus chiar unei vasectomii, în speranța că blocarea fluxului de spermă va contribui la acumularea energiilor necesare pentru a intra într-o transă vizionară. Experimentele lor s-au concretizat în peste patru sute de pagini de scriere automată, inspirată de spirite, iar Yeats a rămas tânăr din punct de vedere sexual până la o vârstă înaintată, când a și scris de altfel unele dintre cele mai strălucite poeme ale sale. Astfel, amintea despre „dragostea care mută Soarele“. Yeats era totodată membru al Ordo Templi Orientis și al societății teozofice, a studiat *Hermetica*, a scris deschis despre magie și a semnat introducerea la o populară ediție a *Sutrelor Yoga ale lui Pantanjali*. Romanele lui James Joyce, *Ulise* și *Veghea lui Finneghan*, dovedesc familiarizarea autorului cu doctrinele hindusă și ermetică, incluzând citate directe din Swedenborg, Madame Blavatsky și Eliphas Levi. Poezia lui T.S. Eliot include în mod eclectic referințe oculte. Eliot a participat la întrunirile teozofilor și la cele ale grupului desprins din aceștia, Quest, din care făceau parte Ezra Pound, Wyndham Lewis și Gershem Scholem, marele specialist în misticismul iudaic. Dar influența formativă asupra sensibilității sale poetice a fost exercitată de filozofia de inspirație sufită a lui Ouspensky, la ale cărui conferințe a participat de asemenea. De fapt, celebrele trei versuri de la începutul celui mai influent poem din literatura de limbă engleză a secolului XX, *Patru Cuartete* – despre timpul trecut și cel viitor conținute în momentul prezent – constituie o parafrază a filozofiei lui Ouspensky.

Probabil că scriitorul cel mai pregnant ocult din secolul XX și cel care s-a ridicat cel mai bine la înălțimea cuvintelor lui Rimbaud referitoare la a deveni medium a fost Fernando Pessoa, care scria că păstrează în sine însuși toate visurile lumii și că năzuiește să experimenteze întregul univers – realitatea acestuia – în interiorul ființei sale. El aștepta revenirea Celui Ascuns, care la rândul său aștepta încă de la începutul lumii. Între timp, Pessoa se retrăgea din sine însuși, aidoma unui medium, permițând ca trupul său să fie preluat de diverse entități, sub ale căror nume a scris serii diferite de poeme, cu tonalități diferite. „Eu sunt istețimea din zar“, spune un antic text taoist.

„Eu sunt partea activă din fapte“, afirmă Imnul gnostic al perlei. Pessoa recunoștea aceste sentimente. Pentru a deplasa lucrurile în timp și spațiu, pentru a face lumea mai bună, nu este suficient să ne străduim din toate puterile. Este nevoie ca spiritele să acționeze prin noi. Ne trebuie ceva din acel spirit al istețimii.

În literatura celei de-a doua jumătăți a secolului XX, Borges, Calvino, Salinger și Singer abordează în mod deschis teme ezoterice – ca și când ar fi acționat în acord cu afirmația lui Karlheinz Stockhausen, că orice creație autentică aduce în plan conștient ceva de pe tărâmul ezoteric, care nu a mai fost conștientizat anterior. Antropozofia lui Rudolf Steiner a exercitat o influență extrem de mare, nu numai asupra lui Kandinsky, Marc și Beuys, dar și asupra lui William Golding sau Doris Lessing, care trăiau în comunități antropozofice.

O caracteristică a modului straniu în care s-au răspândit influențele ezoterice este faptul că scriitori atât de diferiți precum C.S. Lewis și Saul Bellow au fost familiarizați cu filozofia ezoterică de același maestru spiritual, antropozoful Owen Barfield.

Putem spune oare în fiecare caz că marii scriitori ai epocii sunt interesați de ideile ezoterice? Recunoaștem în mod cert influența ezoterismului atât asupra lui Bellow, cât și a lui John Updike, cei doi mari romancieri de limbă engleză de la începutul secolului. O parte din corespondența lui Bellow cu Barfield a fost dată publicității. Updike a scris un roman categoric ocult, *Vrăjitoarele din Eastwick*, dar probabil cel mai sugestiv este acest fragment din ultimul său roman, *Sate*: „Sexul este un delir programat care alungă moartea cu propria substanță a morții; spațiului negru dintre stele îi este dată dulcea substanță din venele și ungherele noastre. Acele părți din noi înșine pe care decența convențională le numește rușinoase sunt înălțate. Ni se spune că strălucim, că suntem înălțați...“

Acest fragment țintește către însăși esența problemei aflate între imaginea exoterică despre lume și opusul ei. În conformitate cu gânditorii ezoteriști, viața într-un mediu mecanizat, industrializat, computerizat, are un efect letal asupra proceselor noastre mentale. Betonul, plasticul, metalul, impulsurile electrice emanate de ecrane devin internalizate, ducând la un păraginiș steril, care nu se mai regenerează.

Pentru a ne deschide din nou în fața influenței libere, revitalizante, a lumilor spirituale, este necesară o transformare conștientă a conștiinței.

În anul 1789, oștile îngerilor conduse de Sfântul Mihail au înregistrat o victorie în Ceruri. Pentru ca victoria să fie decisivă însă, era nevoie ca lupta să fie dusă încă o dată, pe Pământ.

Pe 28 iunie 1914, Rasputin a fost victima complotului ce urmărea să-l ucidă. Exact în aceeași zi, arhiducele Ferdinand al Austro-Ungariei a fost asasinat.

Și iadul s-a dezlănțuit.

Multe s-au scris despre influențele oculte asupra Germaniei la începutul secolului XX. Mai puține se știu totuși despre cele care s-au manifestat în Rusia la vremea Revoluției. Am amintit deja de Saint-Martin, de Papus și de Rasputin. Despre influențele oculte asupra dușmanilor acestora, revoluționarii comuniști, se știu foarte puține.

La fel ca Augustus și ca Iacob I, Hitler îi persecuta pe ocultiști nu fiindcă n-ar fi crezut în ei, ci dimpotrivă. Unul dintre cei mai cultivați ocultiști ai vremii, Franz Bardon, a fost arestat de trupele SS împreună cu un discipol al său. Se spune că, în timp ce erau bătuți, discipolul și-a pierdut controlul și a rostit o formulă cabalistă, care i-a înghețat pe tortionari. Când vraja a fost ruptă, discipolul a fost împușcat. Pentru a se întreține, Bardon lucra ca iluzionist. Ideea magicianului de scenă care se dovedește a fi un veritabil ocultist a fost ilustrată de Thomas Mann în nuvela Mario și magicianul și în filmul Cabinetul doctorului Caligari, în imaginea de mai sus.

Așa cum am sugerat deja, marxismul poate fi perceput ca o reformulare materialistă a idealurilor de fraternitate ale francmasoneriei. Structura celulelor revoluționare propusă de Lenin și Troțki era inspirată de metodele de lucru ale lui Weishaupt. Marx, Engels și Troțki era francmasoni. Lenin era un francmason de gradul 31 și membru al mai multor loji, printre care și loja Nouă Surori, cea mai importantă dintre cele în care se infiltraseră adepții filozofiei nihiliste a Illuminati. Lenin și Troțki începuseră un război cu Dumnezeu.

Dar există aici un mister și mai adânc. Cum a fost posibil ca un om ca Lenin să-și impună voința asupra a milioane de oameni? Acest lucru pare a depăși strategiile sinistre ale lui Weishaupt.

Cercetările armatei americane în domeniul modalităților oculte de a dobândi supremația asupra Uniunii Sovietice sunt bine documentate. Angajați-cheie au depus mărturii ce par autentice, dar rezultatele obținute au fost limitate.

Abia acum începe să iasă însă la iveală modul mult mai dus la extrem – și mai încununat de succes – în care au utilizat ocultismul agențiile guvernamentale ale fostei Uniuni Sovietice. Câțiva inițiați au supraviețuit suficient pentru a vorbi despre o

„inițiere roșie“ – antrenamentul viitorilor agenți secreți, desfășurat în foste mănăstiri. Se pare că tehnici oculte erau folosite pentru a întări voința până la un nivel supranatural, exploatând energiile psihice ale victimelor torturilor și ale sacrificiilor. Numai cineva care ucisese în numele cauzei putea deveni un inițiat roșu.

Firește că am mai văzut și înainte această formă de magie neagră – în cultura piramidelor din America de Sud. Conform istoriei secrete, Lenin a fost reîncarnarea unui mare preot, născut din nou pentru a se opune celei de-a doua veniri a zeului Soare, iar când Troțki a fugit de vechii săi tovarăși, ascunzându-se în Mexico City, el se întorsese de fapt acasă.

Imaginea lui Lenin, încarnarea mumificată a unui inițiat din epoca piramidelor, pare atât evocativă, cât și puțin absurdă, pentru sensibilitatea omului actual. În mod ironic, poate, această imagine lasă impresia că întruchipează însuși spiritul modernismului, îmbinând convenționalul cu extravagantul, elementele ordinare, ieftine, chiar vulgare, cu înțelepciunea ocultă străveche.

S-a discutat în cercurile oculte despre gradul în care înțelepciunea ezoterică ar trebui adusă la cunoștința publicului. În ce măsură este acest lucru util în lupta împotriva materialismului și cât de periculos poate fi?

Să ne întoarcem în India, locul în care a început istoria post-Atlantida.

Pe măsură ce ne apropiem de finele acestei istorii, înțelegem cât de mult a evoluat omenirea de la creatura total orientată spre comunitate a epocilor străvechi, care conștientiza prea puțin lumea din jurul ei și nu avea sentimentul unei vieți interioare. La Gandhi remarcăm libera gândire individuală, liberul arbitru și dragostea liberă. Gandhi este omul care și-a dezvoltat și și-a extins atât de mult conștiința de sine, încât poate transforma punctele de inflexiune din istoria sa personală, din propria sa intrigă interioară, în plăci turnante ale istoriei mondiale.

Gandhi reprezintă întruparea noii forme de conștiință pentru a cărei dezvoltare au lucrat în decursul timpului societățile secrete.

Există probabil o mică ironie – dar și un semn al anvergurii globale a societăților secrete – în faptul că, provenind din țara *Rishi*-lor, Gandhi a deprins primele idei ezoterice de la hibridul teozofic ruso-anglo-egipteano-american reprezentat de Madame Blavatsky. În tinerețe, Gandhi se descria ca fiind „îndrăgostit“ de Imperiul Britanic. Având o fire generoasă și altruistă, a putut recunoaște ceea ce exista mai bun în moralii și echitabili englezi care-i administrau țara devenită colonie. Când s-a maturizat însă, a început să perceapă o realitate mai profundă. Dincolo de afișatul *fair play* al britanicilor, el a sesizat, de exemplu, caracterul inechitabil al taxelor impuse din exterior și, mai presus de toate, lipsa de libertate a Indiei în a-și decide singură destinul.

Influențat în parte de filozofia nesupunerii susținută de transcendentalistul american Henry Thoreau și în parte de criticul social și de artă John Ruskin, Gandhi a pornit la drum pentru a întoarce lumea cu susul în jos.

În anul 1906, pe când avea treizeci și șase de ani, a renunțat la viața sexuală împreună cu soția lui. Disciplina sa spirituală zilnică presupunea lucrul la o roată de

tors manuală – atât pentru a încuraja o metodă de fabricare a țesăturilor ce putea oferi locuri de muncă celor săraci, dar și fiindcă credea că, țesând pânză, acționa totodată asupra trupului său vegetal. Dacă izbutea să-și controleze trupul în diferitele sale dimensiuni, putea apoi să-și dezvolte ceea ce el numea *forța sufletului*.

Gandhi credea că universul este guvernat de adevăr și de legile acestuia și că, acționând în conformitate cu legile respective, individul putea atinge Satyagraha, *forța adevărului și a iubirii*.

Spre exemplu, dacă ai o încredere necondiționată în rivalul tău, vei izbuti în cele din urmă să-l influențezi astfel încât să acționeze într-un mod demn de încredere, și o vei face atât prin intermediul unei influențe psihologice, cât și – extrem de important – printr-o influență supranaturală. În mod similar, dacă ești atacat, trebuie să te străduiești să îți alungi orice gânduri încărcate de ură și mânie față de autorul atacului. „Urmați această filozofie, susținea Gandhi, și vă veți elibera de orice teamă de regi, oameni, hoți, tigri și chiar de moarte.“

Conform gândirii cu susul în jos, caracteristică societăților secrete, Gandhi îi învinovăța pe indieni, nu pe britanici, pentru colonizarea Indiei, subliniind că o sută de mii de ocupanți nu ar putea controla trei sute de milioane de oameni dacă aceștia nu ar accepta situația. Bumbacul indian era exportat în Marea Britanie, la fabricile de textile din Lancashire, și apoi revândut în India, cu profit pentru britanici și pierderi pentru indieni. Așezat la roata sa de tors, el afirma: „Sunt profund convins că, odată cu fiecare fir pe care îl torc, țin destinul Indiei.“

Pe 26 ianuarie 1929, le-a cerut oamenilor să celebreze Ziua Independenței în toate satele și orașele din țară. A chemat la boicotarea tribunalelor, a alegerilor și a cursurilor școlare. De asemenea, a contestat monopolul deținut de guvernul britanic asupra extragerii de sare – ceea ce însemna că indienii erau obligați să le plătească englezilor pentru sare, deși aceasta se găsea din abundență pe țărmurile Indiei. În martie 1930, Gandhi, pe atunci în vârstă de șaiszeci de ani, a pornit cu bastonul în mână într-o călătorie de douăzeci și patru de zile spre mare. Mii de oameni i s-au alăturat. În cele din urmă a intrat în apa mării pentru purificarea rituală, s-a aplecat și a ridicat o mână de sare. Mulțimea a izbucnit în urale și l-a numit „Izbăvitor“.

Atât de mare era forța sufletului său, încât atunci când a ajuns în fața unor soldați înarmați, aceștia au coborât armele. Musulmanii și hindușii și-au acordat iertarea reciprocă în prezența lui.

Întemnițarea lui Gandhi și grevele foamei în care intra el au subminat moralul guvernului britanic astfel încât în anul 1947 India și-a câștigat independența. Cel mai mare imperiu din istorie s-a destrămat aproape fără vărsare de sânge, o situație cu adevărat fără precedent.

Pe parcursul acestei istorii am urmărit viața unor mari conducători, precum Alexandru cel Mare și Napoleon. Într-un sens, Gandhi a fost mai mare decât toți aceștia. Forța sufletească poate înfrânge, considera el, chiar și cele mai puternice armate, fiindcă intenția aflată la baza unei acțiuni poate avea efecte mai puternice și mai hotărâtoare decât acțiunea în sine.

Gandhi era un hindus credincios, dar trăia în conformitate cu legile profunde conținute în Predica de pe Munte. Adresându-se facțiunilor musulmane și hinduse ostile, el susținea că o persoană al cărei spirit de autosacrificiu nu trece dincolo de granițele comunității sale devine în cele din urmă egoistă și pune aceeași amprentă și asupra comunității. Spiritul sacrificiului de sine, spunea el, ar trebui să cuprindă toată lumea.

La fel ca Sfântul Francisc, Gandhi iubea lumea întreagă.

MIERCURI, JOI, VINERI

ANTICRISTUL • DIN NOU ÎN PĂDUREA ANTICĂ • BUDDHA
MAITREYA • DESCHIDEREA CELOR ȘAPTE PECETI • NOUL
IERUSALIM

Numai în această suburbie obscură a istoriei, în care nimic miraculos nu pare a se întâmpla vreodată și în care nu trăiește nici un geniu, în această epocă în care nivelul de educație al claselor educate se află într-un declin abrupt – numai în acest tip și în acest loc oamenii au convingeri de tipul *materia-înaintea-miștii*. Pretutindeni altundeva și oricând altcândva, lumea a crezut exact contrariul; tuturor li s-ar fi părut absolut imposibil să-și imagineze că cineva ar putea crede ceea ce credem noi astăzi.

În conformitate cu istoria secretă, această transformare a fost determinată de o schimbare la nivelul conștiinței. Din perspectiva filozofiei ezoterice, conștiința se transformă mult mai repede și mai radical decât din punctul de vedere al celei convenționale. Sper că această carte a reușit oarecum să demonstreze că, dacă acum câteva generații oamenii credeau într-un univers de tipul *mintea-înaintea-materiei*, motivul nu este acela că examinaseră argumentele pro și contra și aleseseră apoi idealismul. De fapt, *ei percepeau lumea într-un mod idealist*.

Gândiți-vă acum la modul în care diferă conștiința dumneavoastră de cea a părinților dumneavoastră. Cea dintâi este probabil mai liberală, mai tolerantă, mai capabilă să aprecieze punctele de vedere ale celorlalte rase, clase sociale, ale sexului opus sau ale celor de altă orientare sexuală etc. În anumite sensuri, dumneavoastră sunteți, probabil, mai conștient de sine. Fiindcă ideile lui Freud au devenit atât de bine cunoscute, sunteți mai predispuși la a recunoaște motivațiile sexuale ale impulsurilor pe care le resimiți – sau motivațiile de natură comercială, datorită lucrărilor lui Marx. Probabil că sunteți mai puțin reținut, mai puțin temător față de autorități, mai contestatar, iar legăturile cu familia sunt mai slabe. Sunteți mai dispus să mințiți, aveți o mai redusă capacitate de concentrare și mai puțină fermitate în a duce la capăt sarcini plictisitoare de dragul unui obiectiv pe termen lung. Deși cultura populară face mare caz de dragostea romantică, la fel ca majoritatea celorlalți, probabil că nici dumneavoastră nu mai credeți în ea din toată inima. Puțini se mai așteaptă azi – sau mai sunt dispuși – să rămână o viață întreagă alături de un singur partener sexual. De fapt, așa cum

Anticristul, de Luca Signorelli, detaliu din capela San Brizio, catedrala din Orvieto. Signorelli a lucrat împreună cu Botticelli la Capela Sixtină și, la fel ca Leonardo da Vinci, a făcut parte din atelierul lui Verrocchio, a cărui operă este saturată de aluzii ezoterice. Preoții-astronomi mayași marcaseă încarnarea lui Lucifer pe data de 13 august 3114 î.C., apropiindu-se astfel de tradițiile hinduse privind zorii Evului Întunecat. Aceiași preoți au prezis existența unui moment decisiv similar în istorie, încheierea unui mare ciclu și începutul altuia, pe 22 decembrie 2012 d.C.

sugera Rilke în *Insemnările lui Malte Laurids Brigge*, o parte din dumneavoastră înșivă tinde să fugă de responsabilitatea pe care o implică faptul de a fi iubit.

Prin urmare, conștiința noastră este diferită de cea a părinților noștri și, probabil, *mult* diferită de cea a bunicilor. Dacă vom proiecta această viteză de schimbare înapoi în istorie, vom înțelege ușor cum, cu numai câteva generații înainte, conștiința de zi cu zi semăna, probabil, cu cea pe care o experimentăm acum în vise. Dar nu putem să nu ne punem următoarea întrebare: Cum va evolua conștiința noastră în viitorul apropiat?

În conformitate cu filozofia de tip mintea-înaintea-materiei, mintea a creat universul fizic pentru a facilita evoluția și dezvoltarea conștiinței umane. Și atunci, ce ne sugerează ea cu privire la modul în care se va schimba conștiința noastră?

Din perspectiva creștinismului ezoteric, Isus Cristos a trăit pe Pământ pe la mijlocul istoriei universului. Viața sa a reprezentat un important punct de cotitură în istorie. Tot ceea ce s-a întâmplat după acest moment oglindește cele petrecute înainte. Prin urmare, noi trăim acum marile evenimente ale epocilor precreștine în ordine inversă, iar dezvoltarea noastră viitoare va repara curge primele sale etape, de asemenea în ordine inversă.

Spre exemplu, în anul 2000 d.C., viața noastră a reflectat-o pe cea dusă de Avraam în 2000 î.C., printre „zgârie-norii” și contemporanii săi idolatri din Uruk.

Putem privi zgârie-norii de astăzi ca reprezentând fundamentalismul. Pe de o parte, sunt creștinii de dreapta, pe care i-am putea asimila cu formele rudimentare ale islamismului. Ambele grupări vor să reprime inteligența și liberul arbitru al individului, să ne atragă spre un extaz lipsit de iluminare. Aceasta este influența lui Lucifer.

Pe de altă parte, este materialismul științific militant, care tinde să sugrume spiritul uman. Mașinăriile ne transformă și pe noi în niște mașinării. Aceasta este influența lui

Satan, care vrea să meargă și mai departe, să ne suprime complet spiritul și să ne lase doar materie goală.

Și, așa cum s-a încarnat Lucifer, la fel se va încarna Satan. Și o va face sub chipul unui scriitor. Obiectivul său va fi acela de a distruge spiritualitatea, explicând-o până ce nu va mai rămâne nimic din ea. El va avea capacitatea de a crea evenimente supranaturale, dar va ști să le dea o explicație strict științifică.

La început, va apărea ca un mare binefăcător al omenirii, un geniu. Poate că inițial nici el însuși nu va ști că este Anticristul, crezând că face ceea ce face numai din dragoste pentru oameni. Va spulbera multe superstiții periculoase și va milita pentru unirea tuturor religiilor lumii. Va veni însă un moment al orgoliului, când își va da seama că poate face unele lucruri pe care, aparent, Isus Cristos nu avea puterea să le facă. Și atunci va deveni conștient de identitatea și de misiunea sa.

Cum să-l recunoaștem pe Satan? Sau orice alt fals profet? Și orice învățătură fals-spirituală? Învățăturile mincinoase au de obicei o dimensiune morală redusă, aproape inexistentă, avantajele activării chakrelor, spre exemplu, fiind recomandată exclusiv pentru „dezvoltarea personală” în sensul său egoist. Adevăratele învățături spirituale au în centru dragostea pentru ceilalți și pentru întreaga omenire – dragostea inteligentă, liber dăruită.

Să ne ferim de asemenea de învățăturile care nu invită la întrebări, la dezbateri, sau care tolerează disprețul și deriziunea. Ele nu fac altceva decât să lase de înțeles că Dumnezeu ne vrea proști.

Cartea de față se constituie într-o sumă de dovezi menite să demonstreze că în decursul istoriei, persoane cu o inteligență deosebită au studiat în profunzime filozofia ezoterică. De asemenea, au folosit tehnici secrete pentru a intra în stări alterate de conștiință, în care au acces la un nivel de cunoștințe neobișnuit de mare. Dovezile arată că grupările ce făceau parte din aceste societăți secrete erau preocupate de făurirea unor forme de conștiință noi și *mai inteligente*.

Gândirea ezoterică a exercitat o influență determinantă asupra dezvoltării umane, fapt care astăzi este aproape în întregime ignorat.

Conform acestui mod de a gândi, oamenii au avut odinioară acces neîngrădit la lumile spirituale. Apoi accesul a devenit tot mai dificil, pe măsură ce materia a căpătat consistență. Acum, bariera dintre noi înșine și lumile spirituale devine iarăși mai subțire. Lumea materială se destramă.

Poate că devenim mai conștienți de tiparele sugerate de așa-zisele „coincidențe” și de sincronicitățile pe care le trăim. Poate că începem să întrevădem în ele conturul legilor profunde. Poate că nu ne mai grăbim să presupunem că intuițiile noastre, ideile strălucite pe care le avem ne aparțin nouă înșine și poate că începem să acceptăm că ele ar putea proveni din alte lumi.

Pe măsură ce conștientizăm faptul că suntem impulsionați de o inteligență neîntrupată, poate că ne dăm seama totodată că suntem legați între noi mai direct prin

intermediul gândurilor decât prin vorbire și prin capacitățile fizice. Poate că înțelegem mai bine că interacțiunea noastră cu alți indivizi este un proces mult mai misterios decât ne închipuim în mod obișnuit.

În viitor, vom învăța probabil să privim relațiile dintre noi și în termenii reîncarnărilor. Ne vom da seama că relațiile pe care le-am avut în încarnările anterioare constituie explicația sentimentelor „subconștiente“ de atracție sau repulsie pe care le avem uneori față de persoane pe care abia le-am întâlnit.

Firește, din punctul de vedere al realității de zi cu zi, toate acestea par niște aberații. În universul științifico-materialist, nu este loc pentru asemenea idei. Dar așa cum am subliniat deja, perspectiva științifico-materialistă are limitările sale.

Când vorbim despre evenimente atât de îndepărtate precum nașterea universului, în mod inevitabil, chiar și cele mai mărunte fragmente de dovezi sunt grevate de un volum uriaș de speculații. Supozițiile fizicienilor, cosmologilor și filozofilor privind înfinitatea de dimensiuni întrepătrunse, universurile paralele și cele de tip balon de săpun implică la fel de multă imaginație ca speculațiile lui Toma d'Aquino referitoare la numărul îngerilor ce încap pe vârful unui ac.

Esențial este faptul că, în privința chestiunilor cu adevărat mari și importante, oamenii nu aleg în mod necesar conform balanței probabilităților, aceasta fiind, probabil, aproape prea mică pentru a fi distinsă. Lumea este aidoma desenului aceleuia „în perspectivă“, în care puteam vedea deopotrivă o tânără drăguță sau o cotoroață. Oamenii aleg adesea o anumită imagine asupra lumii și nu alta fiindcă undeva, în adâncul ființei lor, asta este ceea ce *vor* de fapt să creadă.

Dacă învățăm să conștientizăm această predispoziție, putem lua apoi o decizie în mod liber, fiindcă va fi o decizie bazată pe cunoaștere. Dacă ne gândim bine, s-ar putea ca acea parte din noi înșine care dorește să creadă într-un univers mecano-materialist să nu fie exact cea care am dori să ne hotărască soarta.

Cunoaște-te pe tine însuși, cerea zeul Soare. Tehnicile deprinse în Antichitate în școlile misterelor și în epoca modernă în cadrul unor grupări precum rozacrucienii au menirea de a ne ajuta să devenim conștienți de ritmul răsuflării noastre, de cel al inimii și de cel sexual, de ritmul activității, al visului și al somnului fără vise. Dacă vom reuși să ne armonizăm în mod conștient propriile ritmuri cu cele ale cosmosului, măsurate de Iachin și Boaz, vom putea în cele din urmă să ne îmbinăm evoluția individuală cu cea a cosmosului. Iar acest lucru va însemna că vom înțelege menirea vieții, în cel mai înalt sens al termenului.

Filozofia ezoterică impune o redescoperire a ierarhiilor spirituale de *deasupra* noastră și, în strânsă legătură cu aceasta, o identificare a capacităților divine din *noi* înșine. Acesta a fost secretul păstrat de genii precum Platon, Sfântul Pavel, Leonardo da Vinci, Shakespeare și Isaac Newton:

1. Dacă poți gândi atât de profund încât să redescoperi rădăcinile spirituale ale gândirii, dacă poți recunoaște gândurile ca ființe vii, spirituale...

2. Dacă îți poți dezvolta un sentiment al propriei individualități atât de puternic încât să devii conștient de interacțiunea ta cu ființele-gând care te străbat, și totuși să nu te lași copleșit de această realitate...
3. Dacă poți recrea străvechiul sentiment al miraculosului și să-l folosești pentru a trezi voința ce așteaptă dormitând în cel mai adânc ungher al ființei tale...
4. Dacă flacăra iubirii pentru semenul tău ți se înalță din inimă și te face să verși lacrimi de compasiune...

...înseamnă că ai lucrat asupra celor patru elemente. Ai început deja procesul de transformare a lor. Aceasta este misterioasa „lucrare“ despre care vorbește Sfântul Pavel în 1 Corinteni 13: „Căci vedem acum ca prin oglindă, în ghicitură, iar atunci, față către față; acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaște pe deplin, precum am fost cunoscut și eu. Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.“

Intuiția este intelectul transformat, care percepe ființele spirituale ca fiind reale. Pavel numește acest lucru credință.

Sentimentul miraculosului este simțire transformată, simțire ce a devenit conștientă de funcționarea spirituală a universului, fără a fi copleșită de ea. Pavel numește acest lucru nădejde, speranță.

Conștiința este voință transformată, când prin acțiunea gândului și a imaginației, a credinței și speranței, vom fi început să transformăm acea parte din noi înșine despre

JAlegorie, de Leonardo da Vinci. Ca inițiat al filozofiei secrete, Leonardo înțelegea exercițiile spirituale ce presupuneau acțiunea asupra celor patru elemente la care se referă Sfântul Pavel. Creatura din stânga nu este un lup, așa cum se menționează în catalogul colecției regale, ci un taur.

care aminteam, inclusiv voința aflată sub pragul conștiinței. Pavel numește aceasta dragoste.

Aplicând credință speranței, aplicând credință și speranță iubirii, ființa umană poate fi transformată într-un înger.

Astfel, Scorpionul este preschimbat în Vultur. Vulturul cooperează cu Taurul, iar Taurului îi cresc aripi. Taurul înaripat acționează asupra Leului, iar acestuia îi cresc la rândul lui aripi. Iar sfârșitul acestui proces în patru etape este cel în care Leul înaripat acționează asupra Omului, pentru a-l transforma în Înger. Acesta este marele mister învățat în școlile misterelor din lumea antică, cel care a devenit apoi marele mister al creștinismului ezoteric.

Cele patru elemente îndeplinesc un rol crucial în formarea universului fizic, iar a lucra asupra lor în vreme ce ele ne străbat înseamnă a ne transforma nu numai pe noi înșine, ci întregul univers, până la granițele sale. Dacă un individ varsă lacrimi de compasiune, natura sa animală este transformată într-o măsură anume, dar transformații sunt și heruvimii din cosmosul întreg. Schimbările în fiziologia umană devin seminte ale transfigurării întregului univers material.

Cabalistul Isaac Luria scria că, în cele din urmă, nu va mai exista nici măcar un atom asupra căruia să nu fi lucrat omul.

În primele capitole ale acestei istorii am văzut cum au fost create lumea și omenirea, în ordinea următoare: mai întâi componenta minerală, apoi cea vegetală, în al treilea rând partea animală și, în final, ca o încununare a creației, elementul uman. Aceste părți au fost făurite una după alta, fiecare oferind condițiile necesare pentru următorul stadiu de dezvoltare. Pe măsură ce istoria se scurge, aceste componente vor fi transformate în ordine inversă: umanul, animalul, vegetalul și, în sfârșit, mineralul. La finele timpului, chiar și atomii ființei noastre materiale vor fi transformați, aidoma trupului fizic al lui Isus la Schimbarea la Față.

Am văzut că, în conformitate cu istoria secretă, omenirea este doar superficial afundată în materie, că întărirea pământului și a craniului uman ne-a permis să ne dezvoltăm sentimentul de sine și, totodată, potențialul de a gândi, a voi și a iubi liber. Dar înainte de acest scurt popas printre obiectele fizice, experiența noastră a fost cea a *ideilor*. Obiectele imaginației, pe care le înțelegeam ca provenind de la spirite, îngeri și zei, erau reale pentru noi. În cea mai mare parte a istoriei umane, încă mult timp după formarea materiei, ceea ce vedeam cu ochiul minții era mai real pentru noi decât obiectele materiale. Istoria *modernă* ne învață că materia este transformată, dispersată, astfel încât în viitorul nu foarte îndepărtat vom pătrunde din nou pe tărâmul Imaginației.

Când se va petrece acest lucru? Și ce se va întâmpla după încarnarea lui Satan? În capitolul 4 am văzut că, din perspectiva minții-înaintea-materiei, istoria este împărțită în șapte „zile”. Sâmbăta a fost domnia lui Saturn, duminica a fost epoca în care Pământul și Soarele erau unite, luni a fost era anterioară retragerii Lunii. Marți a fost perioada care a început cu coagularea lumii materiale, în 11145 î.C. Moartea lui Isus

Deschiderea celei de-a cincea peceți, de El Greco. La această activare a chakrelor se referă expresia „deschiderea peceților” din Apocalipsa Sfântului Ioan.

Cristos a marcat jumătatea „zilei” de marți și a Marii Săptămâni. Ce se va întâmpla în zilele care au mai rămas?

În anul 3574 d.C. vom intra în epoca numită în Apocalipsă Filadelfia. Dacă marile impulsuri evolutive din epocile anterioare și-au avut originea în India, Persia, Egipt, Grecia, Roma și Europa Nordică, următorul va veni din Europa de Est și Rusia. Acesta este motivul pentru care guvernele sub influență francmasonică din America și Marea Britanie s-au implicat în regiunea respectivă. Deja putem vedea extreme apărute în zonă, extreme ale spiritualității și ale răului deopotrivă, precum mafia rusă.

În viitor, personalitățile pe care ni le amintim din istorie, cele care au condus omenirea afară din lumile spirituale, vor renaște pentru a ne ghida înapoi în ele. Va exista un nou Shakespeare, un nou Moise, un nou Zarathustra, un nou Hercule. Spre finele epocii Filadelfia, Jeshua ben Pandira, Învățătorul esenienilor, se va încarna iar ca al cincilea călăreț, care „se cheamă Cel credincios și Cel adevărat”, despre care amintește Apocalipsa. În tradiția orientală, acest personaj este numit Buddha Maitreya. El va aduce cu sine mari daruri spirituale, deschizând ceea ce Sfânta Tereza din Avila numea „ochii sufletului”, chakrele.

Astfel vom intra din nou în pădurea sacră descrisă în capitolul 2. Vom fi conștienți de existența spiritelor, a îngerilor și a zeilor, vii în tot ce ne înconjoară, dar nu vom mai fi controlați de ele. Vom deveni din nou conștienți de ființele spirituale aflate de o parte și de alta a noastră de fiecare dată când luăm o decizie. Când spiritele bune și

cele rele se vor face simțite, când toți vom comunica liber cu lumile spirituale, religia organizată nu va mai fi necesară.

Imaginați-vă: nici o religie. Ne vom redobândi în parte capacitatea de a controla plantele și animalele prin puterea gândului, pe care am moștenit-o de la Adam. Vom începe să ne amintim viețile anterioare și să le prevedem pe cele viitoare.

Conștiința noastră în stare de veghe se va dezvolta astfel încât deosebirea între ea și cea actuală va fi aceeași ca deosebirea dintre conștiința pe care o avem astăzi în starea de veghe și cea din vis. Vom înțelege că, deși credeam că suntem treji, de fapt am trăit în somn.

Aceste evoluții nu vor fi realizate ușor. La finele epocii filadelfiene va izbucni un război catastrofic, după care suprafața Pământului va deveni un pustiu spiritual – cu excepția Americii, unde flacăra spiritualității va rămâne vie. Aceasta va fi imaginea în oglindă a perioadei primului Zarathustra.

Intervalul cuprins între anii 5734 și 7894 d.C. este numit în Apocalipsă Laodicea. Pe măsură ce materia va fi tot mai puțin densă, trupurile noastre vor răspunde mai activ la impulsurile spirituale. Bunătatea oamenilor altruiști va străluci pe chipurile lor, în vreme ce fețele și trupurile celor răi vor fi modelate de patimile animale ce-i vor domina. Oamenii buni vor constata că le este tot mai greu să accepte în jurul lor persoane nefericite, astfel că, în final, nimeni nu va fi fericit până ce nu *toată lumea* va fi fericită.

Dacă lumea materială este temporară, la fel este și moartea. Cu timpul, nu vom mai muri, ci vom dormi doar foarte adânc, iar mai apoi din ce în ce mai puțin adânc. Moartea, așa cum spunea Sfântul Pavel, va fi înghițită. Când vom intra într-o altă eră a metamorfozelor, reproducerea biologică va deveni inutilă. Vom descoperi „Cuvântul care a fost pierdut” al francmasonilor – sau altfel spus, vom crea prin puterea glasului. În cronologia Marii Săptămâni, vom fi ajuns la „joi”, deși, firește, timpul așa cum îl înțelegem astăzi nu va mai exista. Gândurile noastre vor avea o viață a lor, lucrând independent de noi, dar pentru noi.

Pe măsură ce istoria se va apropia de sfârșit, forțele răului se vor impune încă o dată, când cea de-a treia ființă din trinitatea răului, demonul Soarelui, se va opune intențiilor lui Dumnezeu. Aceasta este fiara cu două coarne, ca ale mielului, descrisă în Apocalipsă. Ea va conduce forțele răului în Bătălia Finală.

În cele din urmă, nu numai că Soarele va părea altfel, așa cum a prezis Sfântul Ioan Crisostomul, dar un soare va răsări în fiecare dintre noi.

Și toate acestea vor fi împlinite prin puterea gândului!

La nivel general, cei care au schimbat istoria cu adevărat nu au fost marii generali și politicieni, ci gânditorii și artiștii. Un singur individ stând singur într-o încăpere și dând naștere unei idei poate schimba cursul istoriei mai puternic decât un general care comandă mii de soldați pe câmpul de luptă sau un politician care atrage milioane de susținători.

De aceea este filozofia romantică și incitantă. Într-un univers al minții-înaintea-materiei, în orice gând există nu doar romanțiozitate și incitare, ci și magie. Nu numai

ceea ce fac și ce spun, dar și ceea ce *gândesc* are capacitatea de a-i afecta pe semenii mei și întregul curs al istoriei.

Platon sugera că orice filozofie începe cu sentimentul miraculosului.

Știința modernă ucide acest sentiment, spunându-ne că știm deja tot ceea ce este de știut. Știința modernă distruge filozofia, îndemnându-ne să renunțăm la a pune marile întrebări de tip „de ce“. Asemenea întrebări nu au nici un sens, susțin oamenii de știință: mai bine să le uităm și să ne vedem de treburile noastre.

Savanții de astăzi insistă că ei sunt deținătorii unicului mod în care pot fi interpretate condițiile fundamentale ale existenței umane. Le place să se concentreze pe ceea ce știu. Din punctul lor de vedere, ceea ce știm deja este aidoma unui vast continent care ocupă aproape întregul spațiu disponibil.

Dar oamenii despre care am spus în această carte că au făcut istoria au preferat să se concentreze pe ceea ce *nu știu*. Din perspectiva lor, ceea ce știm deja este o mică insuliță pe un ocean întins și foarte ciudat.

Să semănăm noi acum semințele îndoielii! Să urmărim sfatul lui Francis Bacon și să nu ne grăbim să încadrăm lumea într-un tipar impus de noi. Să așteptăm, alături de Keats, ca un tipar mai profund să se contureze.

Știința *nu* oferă certitudini. Este și ea un mit ca oricare altul, reprezentând ceea ce vor oamenii, în adâncul ființei lor, să creadă. Rudolf Steiner spunea odată că oamenii care nu au curajul de a fi cruzi dezvoltă adesea credințe crude. Iar a susține că nu trăim într-un univers cu caracter reciproc este o cruzime nenecesară.

Dacă acceptăm aceste opinii crude, înseamnă că permitem ca sentințele experților într-un domeniu oarecare de activitate să devină mai importante decât propria noastră experiență. Și înseamnă totodată să negăm acele lucruri despre care Shakespeare, Cervantes și Dostoievski ne-au spus că sunt adevărate.

Scopul cărții de față, prin urmare, este acela de a sugera că, dacă privim dintr-o perspectivă nouă condițiile fundamentale ale existenței noastre, poate că le vom percepe într-un mod cu totul nou. De fapt, poate că vom avea asupra lor o imagine opusă celei în care am fost învățați să credem. La urma urmei, exact asta face filozofia, atunci când este aplicată corect.

Ecourile înțelepciunii antice se află pretutindeni în jurul nostru, în numele zilelor din săptămână și ale lunilor anului, în dispunerea sâmburilor într-un măr și în ciudățenia vâscolui, în muzică, în poveștile pe care le spunem copiilor, în designul multor clădiri și statui și în cele mai de seamă opere de artă și literatură. Iar dacă nu putem *vedea* această înțelepciune străveche, motivul este unul singur: am fost învățați și condiționați să n-o vedem. Am fost vrăjiți de materialism.

Știința este de părere că idealismul a dominat istoria până în secolul al XVII-lea, când a început discreditarea lui. Știința consideră, de asemenea, că materialismul va rămâne filozofia dominantă a omenirii până la finele veacurilor. După părerea societăților secrete însă, materialismul va ajunge să fie doar o eroare de scurtă durată.

Învățăturile societăților secrete au fost aduse la lumina zilei pentru prima dată, aici. Unii cititori le vor găsi poate ridicole – dar măcar vor ști care sunt ele cu adevărat. Alții vor sesiza ceva în ele, chiar dacă par incompatibile cu marile certitudini științifice ale epocii în care trăim.

Am expus aici o istorie vizionară, așa cum este ea reținută în forul interior al ființei umane, o istorie păstrată de cei capabili să se strecoare din planul material în alte dimensiuni. Așa este, pare ireconciliabilă cu istoria în care ați fost învățați să credeți, dar dacă este adevărată în alte dimensiuni?

Poate că ar trebui să încheiem cu reflecțiile unui savant de renume. Fizicianul Niels Bohr spunea la un moment dat: „Opusul unei afirmații corecte este o afirmație greșită, dar opusul unui adevăr profund poate fi, foarte bine, un alt adevăr profund.“

Am văzut că, dacă încercăm să privim în trecut, dincolo de anul 11451 î.C., dovezile că știința ne poate spune ceva real sunt foarte firave. Urișe baloane de supoziții și interpretări se clatină în echilibru precar pe un fundament minuscul de date concrete. Și, desigur, același lucru este valabil și dacă încercăm să privim în viitor, mai departe de anul 11451 d.C. Adevărul este că trebuie să ne folosim imaginația. Atunci când pornim la drum într-o direcție sau în cealaltă, când părăsim țărmurile insuliței noastre de materie, nu putem să pătrundem decât pe tărâmul imaginației.

Desigur că materialistii privesc imaginația cu ochi bănuitori, asociind-o cu fantezia și cu iluzoriul. Societățile secrete, însă, o percep într-o lumină extraordinară. Mentea fiecărui individ este o prelungire, o protuberanță a minții universale în lumea materială, și fiecare dintre noi trebuie să-și folosească imaginația pentru a tinde către această minte și a conlucra cu ea.

Acest mod de utilizare a imaginației a fost cel care i-a conferit unui Shakespeare sau Mozart aura de divinitate.

Imaginația este totul.

MULȚUMIRI

Le mulțumesc lui Sarmaurin, Kszil și Aaron. M-au ajutat să gândească și să scriu: Hannah Black, Jane Bradish Ellames, Jamie Buxton, Kevin Jackson, Kate Parkin și Paul Sidey. Sunt binecuvântat fiindcă am alături asemenea spirite înrudite. Am cel mai bun agent literar și cel mai bun editor. Jonny Geller este întru chiparea acțiunii desăvârșite, aidoma unui arcaș Zen, iar Anthony Cheetham reprezintă o combinație unică de forță intelectuală și inteligență comercială. Imediat ce am auzit că fondează o nouă editură, am știut că vreau ca el să-mi publice cartea. Vreau să le mulțumesc lui Sue Freestone, redactorul meu și editor al Quercus, și excepționalei Charlotte Clerk. Le sunt recunoscător de asemenea lui Patrick Carpenter, Nicholas Cheetham, Caroline Proud, Lucy Ramsey, Emma Ward, Andrew Sydenham, Doug Kean, Paul Abel și Elaine Willis, pentru documentarea unor fotografii cu adevărat obscure.

Vă mulțumesc, Betsy Robbins și Emma Parry, pentru splendidele drepturi de vânzare internațională. Mă bucur că editorul meu în Statele Unite ale Americii este legendarul Peter Mayer. Știu că Fred Gettings și Lorna Byrne Fitzgerald au avut grijă de mine de departe. Mama mea, Cynthia, și Terry mi-au oferit un plăcut refugiu atunci când am avut nevoie de el. Familia mea a fost nevoită să suporte multe în ultimele optsprezece luni. Fiica mea, Tabitha, a contribuit la realizarea unor ilustrații excelente, acolo unde drepturile de reproducere îmi depășeau cu mult mijloacele, iar fiul meu, Barnaby, este întotdeauna gata să lumineze atmosfera cu glumele lui subversive. Îi mulțumesc soției mele, Fiona, pentru dragostea și dăruirea pe care mi le-a arătat în toată perioada în care am scris această carte – și pe care aș vrea să le răsplătesc acum.

ILUSTRĂȚII

Editorii doresc să le mulțumească următorilor pentru materialele oferite și pentru permisiunea de a le reproduce pe cele aflate sub incidența drepturilor de autor:

Colecții particulare, paginile 15, 21, 23, 34, 36, 37, 38, 43, 48, 49, 50, 52, 54, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 76, 79, 82, 84, 85, 86, 91, 92, 96, 97, 100, 101, 103, 104, 105, 111, 114, 116, 119, 124, 125, 126, 131, 133, 134, 136, 138, 140, 144, 145, 148, 155, 156, 158, 160, 162, 165, 166, 171, 172, 173, 179, 181, 184, 187, 188, 193, 195, 196, 197, 198, 199, 205, 207, 213, 216, 218, 220, 221, 222, 223, 225, 233, 235, 244, 249, 252, 253, 256, 261, 264, 267, 275, 277, 278, 280, 282, 286, 288, 296, 297, 298, 308, 311, 312, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 329, 335, 337, 338, 339, 342, 346, 347, 348, 352, 353, 356, 361, 366, 370, 372, 375, 277, 378, 385, 388, 394, 398, 403, 407.

Bridgeman Art Library/Private Collection/Photo Boltin Picture Library © Succession Marcel Duchamp/ADAGP, Paris, și DACS, Londra 2007, pagina 24

Bridgeman Art Library/Private Collection, pagina 56

Bridgeman Art Library/Giraudon/Louvre, Paris, pagina 284

Topfoto/Fotomas, paginile 9, 27, 295

Topfoto/Charles Walker, pagina 55

Topfoto/Picturepoint, pagina 332

Le Petit Prince de Antoine de Saint-Exupéry, ediția în limba engleză, 1943, pagina 141

National Gallery, Londra, pagina 212

Corbis/Philadelphia Museum of Art © Succession Marcel Duchamp/ADAGP, Paris, și DACS, Londra 2007, pagina 230

Corbis/Alinari Archives, pagina 401

Martin/Powell © Martin/Powell, pagina 131

ILUSTRĂȚII COLOR

Planșa 1: Sus: The Global Collection/Warner Bros, Stânga: Bridgeman Art Library/Washington University, St Louis, USA/Lauros/Giraudon © ADAGP, Paris și DACS, Londra, Dreapta: Bridgeman Art Library/Prado, Madrid, Spania. Planșa 2: Sus: AKG Images, Jos: Corbis/Sygma. Planșa 3: Sus: Bridge Art Library/Peter Willi/Goethe Museum, Frankfurt, Jos: AKG Images. Planșa 4: Sus: The National Gallery of Ireland, Jos: Corbis/Philadelphia Museum of Art © Succession Marcel Duchamp/ADAGP, Paris, și DACS, Londra 2007. Planșa 5: Colecție particulară. Planșa 6: Sus: Art Archive/Musee du Louvre Paris/Gianni Dagli Orti, Stânga: Bridgeman Art Library/Musee d'Unterlinden, Colmar, Franța/Giraudon, Dreapta: Bridgeman Art Library/Prado, Madrid, Spania. Planșa 7: Colecție particulară. Planșa 8: Colecție particulară. Planșa 9: Sus stânga: The British Museum, Londra, Sus dreapta: Colecție particulară, Jos: The Kobal Collection/NERO. Planșa 10: Sus: Bridgeman Art Library/Musee d'Unterlinden, Colmar, Franța/Giraudon, Jos: Colecție particulară. Planșa 11: Sus: Bridgeman Art Library/Giraudon/Lauros/Ste. Marie Madeleine, Aix-en-Provence, Franța, Jos: Colecție particulară. Planșa 12: Sus: Bridgeman Art Library/Giraudon/Louvre, Paris, Franța, Jos: Bridgeman Art Library/Graphische Sammlung Albertina, Viena, Austria. Planșa 13: Sus: Bridgeman Art Library/Giraudon/Prado, Madrid, Spania, Jos: Bridgeman Art Library/Alinari/Santa Maria della Vittoria, Roma, Italia. Planșa 14: Sus: Art Archive/Museum der Stadt Wien/Alfredo Dagli Orti, Jos: Colecție particulară. Planșa 15: Sus: Bridgeman Art Library/Yale Center for British Art, Paul Mellon Collection, SUA, Jos: Bridgeman Art Library/Duomo, Orvieto, Umbria, Italia. Planșa 16: Sus: Corbis/Christine Kolisch, Jos: Corbis/Francis G. Mayer.

NOTĂ DESPRE SURSE ȘI BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Clipa în care am avut o imagine completă asupra cărții a fost cea în care am găsit, într-un magazin de cărți la mâna a doua, Hall, în Tunbridge Wells, un exemplar în două volume din *Mysterium Magnum* de Bohme, tradus în limba engleză de John Sparrow. Scrisă în 1623, deci înainte de marele influx ezoteric din Orient, facilitat de extinderea imperiilor europene, această carte mi-a dovedit că a existat cu adevărat o autentică tradiție ezoterică occidentală, care constituie veriga de legătură dintre școlile misterelor din Egipt, Grecia și Roma pe de o parte, și afirmațiile vizionarilor moderni, precum Rudolf Steiner, pe de alta.

Cam în aceeași perioadă mi-au căzut în mâini alte volume: *Semnătura tuturor lucrurilor* de Bohme, *Arbidoxele magiei* de Paracelsus, *Viața și profețiile lui Paracelsus* – o culegere de scrieri cu o scurtă biografie realizată de Franz Hartmann, și *Operele lui Thomas Vaughan*, rozacrucianul englez, editată de A.E. Waite, cu o splendidă copertă aurie. Veritabile comori, aceste cărți mi-au confirmat din nou existența tradiției despre care aminteam. Într-o lucrare recentă, *Robert Fludd: filozof ermetic și supraveghetor al celor două lumi*, de Joscelyn Godwin, am găsit chiar o reprezentare a Pământului separându-se de Soare. Știam că există o tradiție ezoterică referitoare la acest eveniment istoric, dar anterior citisem despre ea numai în lucrările lui Rudolf Steiner.

Unii scriitori, printre care Valentine Tomberg și Max Heindel, au fost acuzați că nu au afirmat suficient de răspicat datoria de ordin moral pe care o au față de Steiner. Permiteți-mi să fac eu acest lucru, aici. Steiner este o personalitate de excepție în cercurile oculte de la finele secolului al XIX-lea și începutul veacului XX, aidoma lui Swedenborg la pragul dintre secolele al XVIII-lea și al XIX-lea. Contribuția sa la descifrarea lumii dificile și paradoxale a filozofiei ezoterice este mai mare decât a oricui altcuiva. Există, se pare, aproximativ șase sute de volume semnate Rudolf Steiner, majoritatea fiind culegeri ale prelegerilor sale. Eu am citit cel puțin treizeci dintre ele.

În ciuda acestei contribuții, lucrările sale nu constituie câtuși de puțin o lectură ușoară. Obiectivul pe care el l-a urmărit nu a fost acela de a fi cât mai limpede posibil, în sensul academic anglo-american. Dimpotrivă, și-a dorit să acționeze asupra cititorilor printr-un fel de îmbinare a temelor – istorică, metafizică, morală și filozofică. Nu există în scrierile sale o structură în sensul convențional al termenului și nici un fir narativ. Elementele revin iar și iar în atenție, ritmic, în cicluri mai largi uneori, mai mici alteori. Numeroși cititori își pierd rapid răbdarea, iar cei care perseverează sfârșesc totdeauna prin a găsi informații fascinante, iar cartea mea este presărată din plin cu aceste veritabile geme.

Orice filozofie idealistă, altfel spus orice filozofie care pornește de la premisa că mintea a apărut înaintea materiei și că aceasta din urmă a precipitat într-un fel sau altul din mintea cosmică, tratează această precipitare în termenii unei serii de emanații ale minții universale. Idealismul la nivelurile sale superioare – adică filozofia ezoterică a tuturor tradițiilor culturale –

corelează aceste emanații cu corpurile cerești într-un mod sistematic. Există unele variații în funcție de tradiția studiată, iar în aceste cazuri nu m-am mulțumit să simplific expunerea, de dragul clarității, ci l-am luat pe Steiner drept ghid. Textele esențiale în acest sens sunt: *Teozofia*, *Știința ocultă*, *Evoluția lumii și a omenirii* și *Universul, Pământul și omul*.

(M-am ferit de disputele dintre diversele școli de gândire – precum antropozofii, teozofii și adepții lui Keyserling – cu privire la cronologia acestor evenimente, deoarece sunt absconse și, în plus, timpul așa cum îl înțelegem astăzi nici nu exista atunci. Cred că asemenea discuții riscă uneori să devină lipsite de sens, dar pentru o abordare inteligentă a acestor chestiuni, recomand pagina web Vermont Sophia și site-ul Fundației Sophia, al lui Robert Powell. De asemenea, sunt disponibile online numeroase lucrări semnate de Keyserling. Într-un caz – anume dacă legendele celor doi Krișna trebuie detașate una de cealaltă sau nu – am preferat interpretarea lui Keyserling, nu pe cea a lui Steiner.)

Rudolf Steiner a fost un vizionar și rareori își documentează învățăturile. Multe dintre aserțiunile sale sunt imposibil de verificat în sens academic sau științific, dar majoritatea au fost atestate; cred că există doar câteva excepții.

Problema cu Steiner este alta, cred: fiind o personalitate atât de impunătoare, celor care îi calcă pe urme le este greu să gândească liber și independent. Umbra sa riscă să inhibe orice originalitate. În parte fiindcă lucrez de mult timp în domeniul editorial, unde pentru a te bucura de succes ai nevoie de o certitudine fermă că ai dreptate în ceea ce susții, și în parte pentru că mi-am extins cercetările într-atât încât am reușit – cel puțin într-o anumită măsură – să așez filozofia lui Steiner în contextul adecvat, nu l-am simțit nicidecum ca pe o povară, ci ca pe o sursă de inspirație.

Din rândul autorilor moderni, G.I. Gurdjieff derutează și stupefiază în mod voit cititorul în lucrările sale, dar în uriașa sa operă în zece volume, *Totul și orice*, se regăsesc giuvaieruri veritabile, care confirmă învățăturile ezoterice străvechi. Protejatul său, Ouspensky, a avut darul de a transpune înțelepciunea antică în ceea ce am putea numi un idiom modernist, în cadrul lucrărilor *În cântarea miraculosului* și *Tertium Organon*. De asemenea bun cunoscător al tradiției sufite, René Guénon este întruchiparea rigorii intelectuale galice, iar operele sale, *Omul și devenirea sa*, *Domnul lumii* și *Introducere în studiul doctrinei hinduse*, au constituit pentru mine nu doar surse de informare, ci și modele de disciplină.

Înțelepciunea secretă a Cabalei se constituie într-un îndrumar concis și totuși ilustrativ. În privința tradiției ezoterice creștine, lucrarea *Calea perfectă*, de Anna Bonus Kingsford și Edward Maitland, scrisă în 1881, este o raritate pe piață, dar eu am izbutit să găsesc un exemplar fotocopiat. Scrisă de un anglican, C.G. Harrison, *Universul transcendent* a fost publicată în 1893 și a făcut furori în cercurile ezoterice, atât din interiorul, cât și din exteriorul Bisericii, deoarece dezvăluia informații pe care societățile secrete ar fi preferat să le păstreze neștiute. Din perspectivă ortodoxă, cărțile lui Omraam Mihail Aivanov sunt reprezentative pentru tradiția anticelor mistere solare și a învățăturilor creștine despre dragoste și sexualitate. Menționat în text, volumul *Meditații despre tarot* a fost publicat anonim la Paris în 1980 și a fost scris de un fost discipol al lui Steiner, Valentin Tomberg, care a devenit ulterior romano-catolic. (Celor interesați, le recomand fascinanta lucrare a lui Serghei O. Prokofieff, *Căzul Valentin Tomberg*.) *Meditații despre tarot* se constituie într-o veritabilă comoară de învățături ezoterice creștine. *Zelator*, de David Ovason, este o lucrare clasică de ezoterism modern, în general ignorată. Se bazează pe învățăturile mai multor școli de gândire, însă mesajul ei este unul în esență creștin. Cărțile despre Isus Cristos scrise de Rudolf Steiner mi-au fost ajutoare neprețuite – mai cu seamă cele despre misterele solare, centrale în creștinismul ezoteric: *Creștinismul ca fapt mistic și misterele Antichității*, *Ființele spirituale în corpurile cerești și în regnurile naturii*, *Pietre de temelie pentru înțelegerea misterului Golgotei, ale influențelor lui Lucifer și Abriman*, *De la Buddha la Cristos*, plus diversele sale

comentarii la evanghelii, printre care și așa-numita „a cincea evanghelie“ și *Salvarea gândirii* (despre Toma d'Aquino). Am găsit de asemenea câteva lucrări excluse din diversele programe de publicare a operelor lui Steiner, inclusiv unul dintre volumele teozofice timpurii, *Atlantida și Lemuria*, și – mai important pentru textul meu – *Impulsurile interioare spre evoluție: Misterele mexicane și cavalerii templieri*. Mi-au fost foarte utile comentariile biblice ale unui prieten al lui Steiner, Emil Bock, de la *Geneza la Cei trei ani* și la *Sfântul Pavel*. Am folosit de asemenea *Tradiție și legendă în Biserica engleză*, de G.S. Tyack, și *Spirite bune și rele*, de Edward Langton.

Marile capodopere ale alchimiei în secolul XX sunt, desigur, *Le Mystère des Cathédrales* și *Les Demeures Philosophales* – excelente ghiduri de identificare a siturilor ezoterice din Franța. Recomand în mod deosebit *Istoria confreriei rozacruciene* de Paul Sedir, care cuprinde o strălucită descriere a celor mai mari progrese ale alchimiei creștinizate. *Zelator*, de David Ovason, constituie o bună sursă de informare pe această temă, la fel ca *Misterele rozacrucienilor*, de Rudolf Steiner. Celor care doresc să aprofundeze studiul alchimiei, le recomand site-ul web al lui Adam Maclean – o fascinantă arhivă de documente istorice.

Predecesoarea lui Steiner, Madame Blavatsky, constituie o problemă, fie și numai fiindcă noțiunea anticreștină de animus pare, la o privire retrospectivă, oarecum malițioasă și perversă. Prefer s-o consider pe Helena Blavatsky ca pe un exemplu reprezentativ al splendidei tradiții victoriene – aceea de a scrie „tone“ de cărți pline de idei obscure, dar caracterizate adesea de o fascinantă erudiție. Cu eventuala excepție a volumului *Creanga de aur*, de James Frazer – retipărit în mod constant – aceste cărți abia dacă mai sunt citite în prezent. Uneori m-am întrebat chiar dacă nu cumva sunt prima persoană care le-a mai răsfoit în ultima sută de ani. Ideile pe care le conțin au devenit desuete, însă ele există și pot spune că mi-a făcut plăcere să trec în revistă următoarele titluri: *Doctrina secretă și Isis dezvăluită* de Madame Blavatsky, *Teozofia și religia psihologică* de F. Max Mueller, *Fragmente dintr-o credință uitată și Orfeu* de G.R.S. Meade, *Cartea egipteană a morților și Creștinismul istoric și cel gnostic* de prietenul lui George Eliot, Gerald Massey, *Teoriile antice ale revelației și inspirației* de Edwyn Bevan, *Oedipus Judaicus* de William Drummond, *Limbajul pierdut al simbolismului și Anglia arhaică* de Harold Bayley, *Canonul* de William Stirling, *Arhitectura: mit și misticism* de William Lethaby, *Crezuri creștine și păgâne* de Edward Carpenter, *Introducere în Tantra Sashtra și Puterea șarpelui* de Sir John Woodroffe, *Istoria magiei* de Eliphas Levi, *Cabala dezvăluită* de S.L. Macgregor Mathers, *Misticismul* de Evelyn Underhill, *Studii în misticism și în anumite aspecte ale tradiției secrete* de A.E. Waite, *Conștiința cosmică* de Richard Bucke, *Inițiații* de Eduard Schure, *Misterele babice și eleusiene* de Thomas Taylor, *Vălul lui Isis* de W. Winwood Reade.

Fiziologia ocultă constituie o parte esențială a cărții de față. Am utilizat în acest sens: *Căzuri oculte de boală* de E. Wolfram, *Enciclopedia omului ezoteric* de Benjamin Walker, *Principii oculte ale sănătății și vindecării* de Max Heindel, *Anatomia ocultă și Biblia* de Corinne Heline, *Fiziologia ocultă*, *Inițierea și rezultatele sale*, *Știința ocultă și dezvoltarea ocultă*, de Rudolf Steiner. *Parabola fiarei*, de John Bleibtreu, deși nu face parte din filozofia ezoterică, este o sursă de informații fascinante, îndeosebi asupra celui de-al treilea ochi.

Arta ocultă este de asemenea un domeniu-cheie, în privința căruia am consultat: *Simboliști și simbolism* de Robert L. Delevo, *Arta legendară și mitologică* de Clara Erskine Clement, *Hieronymus Bosch* de Wilhelm Fraenger, *Simboluri în arta creștină* de Edward Hulme, *Trei conferințe despre artă* de René Huyghe – instructive îndeosebi cu privire la El Greco – *Oculul în artă* de Fred Gettings, *Cei doi copii* de David Ovason, *Marcel Duchamp* de Octavio Paz, despre Marcel Duchamp, biografia în trei volume *Viața lui Picasso* de John Richardson și interesantul eseu *Capodoperele pierdute ale lui Picasso* de Mark Harris, *Bazele artei moderne* de Ozenfant, *Arta sacră și legendară* de dna Jameson, *Suprarealismul și pictura* de André Breton, *Suprarealismul și ocultismul* de Nadia Choucha.

Cărțile lui Albert Pike și A.E. Waite despre francmasonerie intră în aceeași categorie a literaturii victoriene „cu tona“. Alături de Manly Hall, cei doi sunt autorități în domeniul

misterelor francmasonice. Dintre lucrările lor, am folosit *Morală și dogmă, Istoria francmasoneriei* și *Învățăături secrete din toate epocile*. În plus, am consultat *Legenda Templului* de Rudolf Steiner. Aș vrea să menționez totodată *Zodiacele secrete din Washington DC* de David Ovason și *Cele șapte încercări ale contelui Cagliostro* de Ian McCalman. Nu voi trece cu vederea cercetările originale ale lui Robert Lomas, coautor împreună cu Christopher Knight al unor cărți de succes despre originile francmasoneriei, printre care *Cheia lui Hiram, Al doilea Mesia și Mașina lui Uriel*. La fel ca un alt autor de renume în domeniul istoriei alternative, Robert Bauval, Lomas este de profesie inginer, putând percepe astfel anumite lucruri pe care teoreticienii riscă să le ignore. Un aspect asupra căruia am insistat în cartea mea este acela că învățăturile ezoterice au aplicații practice, utile, care le consolidează caracterul veridic. Lucrarea lui A.E. Waite, *Biserica ascunsă a Sfântului Graal*, constituie cea mai ilustrativă prezentare a variatelor surse ale legendelor despre Graal.

Reprezentativ pentru egiptologia ezoterică este Schwaller de Lubicz, ale cărui lucrări se constituie într-un impuls major în încercarea de a înțelege conștiința lumii antice. M-am inspirat din *Templul omului, Știința sacră și Miracolul egiptean*. Am avut de asemenea plăcerea de a naviga pe Nil și a vizita principalele situri egiptene împreună cu mulți dintre cei mai cunoscuți autori în domeniu, inclusiv Robert Bauval, Graham Hancock, Robert Temple și Colin Wilson. O dată am explorat un tunel secret din spatele altarului unuia dintre marile temple ale Egiptului, în compania lui Michael Baigent. De o relevanță aparte pentru cartea mea este ultima lucrare a lui Bauval, *Codul egiptean*, la care fac referire în text. Aici, cred eu, Bauval descifrează în cele din urmă codul numeric și astronomic aflat la baza arhitecturii egiptene. Robert Temple este un om care poate, cu certitudine, să acceseze niveluri supranaturale de inteligență. *Misterul Sirius. Soarele de cristal și Lumea de dincolo* sunt lucrări bine documentate pe tema simbolismului astronomic în mituri și în tradițiile inițiatice. De consultat și: *Misterele* de Ita Wegman, *Cunoașterea misterelor și centrele misterelor* de Rudolf Steiner, *În locurile întunecate ale înțelepciunii* de Peter Kingslav. Am citit pentru prima dată lucrarea lui Colin Wilson *Outsider* la vârsta potrivită, șaptesprezece ani, și ea m-a introdus în lumea lui Rilke și Sartre. Mai târziu, profesorul meu de filozofie – considerat uneori cel mai inteligent dascăl de la Oxford – mi-a spus că opera lui Sartre nu este filozofie reală și sunt convins că ar declara același lucru despre Wilson. Pentru mine însă, Wilson este un intelectual în cel mai înalt sens al termenului, prin aceea că se străduiește să înțeleagă ce înseamnă să trăiești acum, cu deplină onestitate și energie intelectuală. Urmașii săi în domeniu sunt Michael Baigent și Graham Hancock. Baigent a scris împreună cu Henry Lincoln și Richard Leigh *Sângele sfânt, Sfântul Graal*, cartea care a creat climatul cultural în care își găsește locul orice lucrare pe tema societăților secrete. Am explicat în textul cărții ce anume consider că este greșit în cartea respectivă, faptul că oferă o interpretare materialistă a unei tradiții autentic spirituale cu privire la relația dintre Isus Cristos și Maria Magdalena. La fel ca Baigent și Leigh, Hancock știe să utilizeze tehnicile suspansului pentru a ajuta cititorii să asimileze ideile mai dificile. Cărțile sale, în principal *Amprentele zeilor*, au inițiat schimbarea de paradigmă, încercând să convingă cititorii că trebuie să-și pună întrebări cu privire la acea versiune a istoriei pe care o cunosc de la înaintașii lor. Ultima sa carte, *Supranaturalul*, își asumă riscuri intelectuale extraordinare, dar este scrisă cu toată rigoarea la care ne-am așteptat din partea cuiva care a fost unul dintre cei mai importanți jurnaliști din Marea Britanie.

Arheologul David Rohl s-ar distanța probabil de câțiva dintre cei pe care i-am menționat, fiind academician și autor al lucrărilor *Un test al timpului, Legendă: geneza civilizației și Testamentul pierdut*. Argumentele sale privind datarea cronologică, îndeosebi cele legate de zona în care arheologia egipteană corespunde cu textele biblice, vor fi acceptate de lumea academică în următorii zece ani.

În vreme ce scriam această carte m-a frapat numărul mare de specialiști din diverse domenii de activitate care obțin rezultate ce nu corespund paradigmei actuale, nici în termenii hegemoniei

materialiste, nici din perspectiva istoriei convenționale. Unul dintre lucrurile pe care am încercat să le fac în această carte a fost să reunesc diverse grupuri de anomalii, pentru a contura o imagine asupra lumii completă, dar anormală. Pe unii dintre teoreticienii menționați în text îi cunosc personal, dar pe majoritatea nu și nici nu știu dacă sunt personal interesați de ezoterism. Important este însă faptul că nici o înclinație ezoterică nu este evidentă în lucrările lor, dar acestea susțin imaginea ezoterică asupra lumii: *Originea conștiinței în descompunerea minții bicamerale* de Julian Jaynes, *Înțelepții rătăcitori* de Helen Waddell, *Les Troubadors et le Sentiment Romanesque* de Robert Briffault, *Arta memoriei*, *Filosofia ocultă în epoca elisabetană*, *Giordano Bruno și tradiția ermetică* de Frances Yates, *Shakespeare și inventarea umanului* și *Unde vom găsi înțelepciunea?* de Harold Bloom, *De ce a plâns doamna Blake* de Marsha Keith Suchard, *Isaac Newton, Omul*, de John Maynard Keynes, *Numele din fereastră* de Margaret Desmorest (despre John Donne), *Școala nopții* de M.C. Cranbrook, *Moara lui Hamlet* de Giorgio de Santilliana și Herta von Dechend, *Rădăcinile romantismului* de Isaiah Berlin, *Religia și declinul magiei* de Keith Thomas, *Biserică și gnoză* de F.C. Burkitt, *Împăratul Pământului* de Czeslaw Milosz, *Flacăra dublă: dragostea și erotismul* de Octavio Paz, *John Amos Comenius* de S.S. Laurie, *Meditații despre vânătoare* de Jose Ortega y Gasset.

Alte surse

The Book of the Master de W Marsham Adams
The Golde Asse of Lucius Apuleius, traducere de William Adlington
Love and Sexuality de Omraam Mikhael Aivanhov
Francis of Assisi: Canticle of the Creatures de Paul M. Allen și Joan de Ris Allen
Through the Eyes of the Masters de David Anrias
The Apocryphal New Testament editat de Wake și Lardner
SSOTBME an Essay on Magic, autor anonim
Myth, Nature and Individual de Frank Baker
Les Diaboliques de Jules Barbey D'Aurevilly
History in English Words de Owen Barfield
Dark Knights of the Solar Cross de Geoffrey Basil Smith
The Esoteric Path de Luc Benoist
A Rumour of Angels de Peter L. Berger*
A Pictorial History of Magic and the Supernatural de Maurice Bessy
The Undergrowth of History de Robert Birley
Radiant Matter Decay and Consecration de Georg Blattmann
The Inner Group Teachings de H.P. Blavatsky
Studies in Occultism de H.P. Blavatsky
A Universal History of Infamy de Jorge Luis Borges
Giordano Bruno and the Embassy Affair de John Bossy
Letters from an Occultist de Marcus Bottomley
The Occult History of the World, vol. 1, de J.H. Brennan
Nadja de André Breton
Egypt Under the Pharaohs de Heinrich Brugsch-Bey
Hermit in the Himalayas de Paul Brunton
A Search for Secret India de Paul Brunton
Egyptian Magic și *Osiris and the Egyptian Resurrection* de E.A. Wallis Budge
Legends of Charlemagne de Thomas Bulfinch
Studies in Comparative Religion de Titus Burckhardt
If on a Winter's Night a Traveller de Italo Calvino*
Hero with a Thousand Faces de Joseph Campbell

Rediscovering Gandhi de Yogesh Chadha
Life Before Birth, Life on Earth, Life After Death de Paul E. Chu
The True Story of the Rosicrucians de Tobias Churton
The Dream of Scipio de Cicero, tradus de Percy Bullock
On the Nature of the Gods de Cicero, traducere de C.M. Ross
The New Gods de E.M. Cioran
Europe's Inner Demons de Norman Cohn
The Theory of the Celestial Influence de Rodney Collin
Ka de Roberto Calasso
The Marriage of Cadmus and Harmony de Roberto Calasso *
A Road to the Spirit de Paul Coroze
The Mysteries of Mithras de Franz Cumont
The Afterlife in Roman Paganism de Franz Cumont
Valis de Philip K. Dick
The Revelation of Evolutionary Events de Evelyn B. Debuschere
Mystical Theology and Celestial Hierarchy de Dionisios Areopagitul, tradus de editorii de la Shrine of Wisdom
Atlantis: the Antediluvian World de Ignatius Donnelly
The Erotic World of Faery de Maureen Duffy
Les Magiciens de Dieu de François Ribadeau Dumas
Chronicles volume One de Bob Dylan*
Foucault's Pendulum de Umberto Eco
The Name of the Rose de Umberto Eco
The Book of Enoch editat de R.H. Charles
The Sacred Magician de Georges Chevalier
Life's Hidden Secrets de Edward G. Collinge
Conversations with Goethe de Eckermann*
A New Chronology of the Gospels de Ormond Edwards
Zodiacs Old and New de Cyril Fagan
On Life after Death de Gustav Theodor Fechner
Ecstasies de Carlo Ginzburg
Once upon a fairy tale de Norbert Glas
Snow-White put right de Norbert Glas
Magic and Divination de Rupert Gleadow
Maxims and Reflections de Johann Wolfgang Von Goethe
Hara: the vital centre of man de Karlfried Graf Dürckheim
The Greek Myths de Robert Graves
M.R. James' Book of the Supernatural de Peter Haining
Cabalistic keys to the Lord's Prayer de Manly P. Hall
Sages and Seers de Manly P. Hall
The Secret Teachings of All Ages de Manly P. Hall
The Roots of Witchcraft de Michael Harrison
The Communion Service and the Ancient Mysteries de Alfred Heidenreich
The Rosicrucian Cosmo-Conception de Max Heindel
The Hermetica în ediția editată și tradusă de Walter Scott
The Kingdom of Faerie de Geoffrey Hodson
The Kingdom of the Gods de Geoffrey Hodson
Myth and Ritual de Samuel H. Hooke

- Vicious circles and infinity* de Patrick Hughes și George Brecht
The Way of the Sacred de Frances Huxley
La Bas de J.K. Huymans
Vernal Blooms de W.Q. Judge
Esthetes et Magiciens de Philippe Jullian
The Teachings of Zoroaster and the Philosophy of de S.A. Kapadia
The Rebirth of Magic de Francis King și Isabel Sutherland
Egyptian Mysteries New Light on Ancient Knowledge de Lucy Lamy
Transcendental Magic de Eliphas Levi
The Invisible College de Robert Lomas
The Book of the Lover and the Beloved de Ramon Lull
Lynch on Lynch, editat de Chris Rodley
An Astrological Key to Biblical Symbolism de Ellen Conroy McCaffrey
Reincarnation in Christianity de Geddes MacGregor
The Great Secret de Maurice Maeterlinck
Experiment in Depth de P.W. Martin
The Western Way de Caitlin și John Matthews
Simon Magus de G.R.S. Mead
The Secret of the West de Dimitri Merezhkovsky
The Ascent of Man de Eleanor Merry
Studies in Symbolism de Marguerite Mertens-Stienon
Ancient Christian Magic de Meyer și Smith
Outline of Metaphysics de L. Furze Morrish
Rudolf Steiner's Vision of Love de Bernard Nesfield-Cookson
The Mark de Maurice Nicoll
The New Man de Maurice Nicoll
Simple explanation of work ideas de Maurice Nicoll
The Idea of the Holy de Rudolf Otto
The Secrets of Nostradamus de David Ovason*
Metamorphoses de Ovidiu, traducere de David Raeburn
Gurdjieff de Louis Pauwels
Les Sociétés Secretes de Louis Pauwels și Jacques Bergier
Select works of Plotinus editat de G.R.S Mead
The Double Flame: Essays on Love and Eroticism de Octavio Paz
The Cycle of the Seasons and Seven Liberal Arts de Sergei O. Prokofleff
Prophecy of the Russian Epic de Sergei O. Prokofieff
The Golden Verses of Pythagoras and Other Pythagorean Fragments, traducere de Florence M. Firth
The Idea of the Holy de Rudolf Otto
The Tarot of the Bohemians de Papus
King Arthur, the true story de Graham Philips și Martin Keatman
Freemasonry de Alexander Piatigorsky
Gargantua and Pantagruel de Rabelais, traducere de J.M. Cohen
Zen Flesh, Zen Bones de Paul Reps
Letters to a young poet de Rainer Maria Rilke*
The Notebooks of Malte Laurids Brigge de Rainer Maria Rilke
The Followers of Horus de David Rohl
Dionysius the Areopagite de C.E. Rolt
Pan and the Nightmare de Heinrich Roscher și James Hillman*

Lost Civilizations of the Stone Age de Richard Rudgley
The Philosophy of Magic de Eusebe Salverte
The Story of Atlantis and the Lost Lemuria de W. Scott-Elliot
Studies in comparative religion de Frithjof Schuon
The Rings of Saturn de W.G. Sebald
Annotations of the sacred writings of the Hindus de Edward Sellon
Lights Out For The Territory de Iain Sinclair
The Sufis de Idris Shah
Esoteric Buddhism de A.P. Sinnett
Man, creator of forms de V. Wallace Slater
Jesus the Magician de Morton Smith
The Occult Causes of the Present War de Lewis Spence
Egypt, myths and legends de Lewis Spence
Epiphany de Owen St Victor
The Present Age de W.J. Stein
The principle of reincarnation de W.J. Stein
Tolstoy and Dostoyevsky de George Steiner
Atlantis and Lemuria de Rudolf Steiner
The Book with Fourteen Seals de Rudolf Steiner
The Concepts of Original Sin and Grace de Rudolf Steiner
The Dead Are With Us de Rudolf Steiner
Deeper Secrets of Human History in the Light of the Gospel of St Matthew de Rudolf Steiner
Egyptian myths and mysteries de Rudolf Steiner
The Evolution of Consciousness, și The Sun Initiation of the Druid Priest and his Moon-Science de Rudolf Steiner
From Symptom to Reality in Modern History de Rudolf Steiner
Inner Impulses of Evolution de Rudolf Steiner
The Karma of Untruthfulness, vol I. și II, de Rudolf Steiner
Karmic relationships, vol. I și II, de Rudolf Steiner
Life Between Death and Rebirth de Rudolf Steiner
Manifestations of Karma de Rudolf Steiner
Occult History de Rudolf Steiner
The occult movement in the nineteenth century de Rudolf Steiner*
The Occult Significance of Blood de Rudolf Steiner
The Origins of Natural Science de Rudolf Steiner
Reincarnation and Karma de Rudolf Steiner
Results of spiritual investigation de Rudolf Steiner
The Temple Legend de Rudolf Steiner
Three Streams in Human Evolution de Rudolf Steiner
Verses and Meditations de Rudolf Steiner
Wonders of the World de Rudolf Steiner
The World of the Desert Fathers de Columba Stewart
Witchcraft and Black Magic de Montague Summers
Conjugal Love de Emanuel Swedenborg
Heaven and Hell de Emanuel Swedenborg
Conversations with Eternity de Robert Temple*
He Who Saw Everything – o traducere a epopeii lui Ghilgames de Robert Temple
Mysteries and secrets of magic de C.J.S. Thompson

The Elizabethan World Picture de E.M.W Tillyard
Tracks in the Snow – studies in English science and art de Ruthven Todd
The Tragic Sense of Life de Miguel de Unanuno
Primitive Man de Cesarde Vesme
Reincarnation de Guenther Wachsmuth
Raymund Lully, Illuminated Doctor, Alchemist and Christian Mystic de A.E. Waite
Gnosticism de Benjamin Walker
Madame Blavatski's Baboon de Peter Washington
Tao, the Watercourse Way de Alan Watts
Secret Societies and Subversive Movements de Nesta Webster
The Serpent in the Sky de John Anthony West
The Secret of the Golden Flower de Richard Wilhelm
Witchcraft de Charles Williams
The Laughing Philosopher: a life of Rabelais de M.P. Willocks
Are These the Words of Jesus? de Ian Wilson
Autobiography of a Yogi de Paramahansa Yogananda*
Mysticism sacred and profane de R.C. Zaehner

Cartea aceasta este rezultatul unor lecturi întinse pe durata a douăzeci de ani. Mi s-a întâmplat adesea ca dintr-o carte să derive o singură frază alcătuită cu propriile-mi cuvinte. Prin urmare, ceea ce am scris mai sus este o bibliografie selectivă. Ar trebui, probabil, să-mi declar un anume interes aici. În cazul unora dintre aceste cărți, nu m-am limitat doar la a le citi, ci le-am și publicat. Inițial am vrut ca notele să fie aproape la fel de voluminoase ca textul în sine, însă acesta din urmă a ieșit de două ori mai lung decât intenționasem. Poate că așa este mai bine. Încă o frântură minusculă de informație, și cartea aceasta ar fi riscat să explodeze așa cum a făcut Mr. Creosote în filmul *Sensul vieții*, din seria Monty Python.

Există un neajuns în cazul cărților de o asemenea anvergură, anume ca, până la apariția ei pe piață, să apară alte lucrări relevante și care ar fi trebuit luate în considerare. Aș vrea să menționez în acest sens excelentul volum *The Devil's Doctor*, o biografie a lui Paracelsus scrisă de Philip Ball, și *The Occult Tradition* de David S. Katz. Ambele demonstrează o considerabilă „capacitate negativă” în privința întrebării dacă fenomenele oculte sunt sau nu reale. Recenta lucrare a lui Barry Strauss, *The Trojan War*, susține ideea că războiul troian a fost un eveniment istoric, real.

Am marcat cu un asterisc cărțile pe care le recomand – cu excepția celor evidente, firește, ca *Frații Karamazov*, de pildă – pentru că oferă cititorului sentimentul veridic că plonjează într-o lume a ideilor complet nouă. Am ales lucrări ușor de citit și, sper, relativ disponibile pe piață.

Discografie: *De Occulta Philosophia*, J.S. Bach, în interpretarea Emmei Kirkby și a lui Carlos Mena.

Beethoven considera că *Appassionata* este cea mai pregnant ezoterică piesă a sa, dar după părerea mea această caracterizare se potrivește mai degrabă ultimei sale sonate pentru pian, nr. 31 în La bemol major opus 110, în cursul căreia dintr-odată compozitorul „sare” la muzica de peste o sută de ani, jazzul.

Cea mai ezoterică muzică din genul pop este, probabil, cea a patafizicianului* Robert Wyatt. Recomand călduros cititorului ale sale *Greatest Misses*.

* Patafizică – o presupusă ramură a științei sau a filozofiei, care studiază fenomenele imaginare ce depășesc domeniul metafizicii; știința soluțiilor imaginare (n. tr.).

INDICE

- Aaron 52, 159
 Abulafia, Abraham 254, 326
 Adam și Eva 48, 49, 53-55, 57-59, 61, 97
 Afrodita 61, 63
 Agamemnon 145-146
 Agar 149
 Agrippa, Cornelius 289, 294, 297, 309, 330
 Ahab 170
 Ahile 145, 146, 155, 204
 Ahriman 126, 128-129, 220, 389
 Akhenaton 157, 164-166, 222
 Al treilea ochi 51-53, 62, 90, 116, 127, 130, 155, 180,
 198, 240, 269, 319, 342, 389
 Alberti, Leon Battista 265-266, 303
 Albertus Magnus 250-251
 Alchimie 24, 250, 253, 288, 296, 308, 311, 316, 320-
 321, 389
 Alexandru cel Mare 7, 36, 112, 180, 190-192
 Amazoane 95, 97
 Andraea, Valentinus 306, 308, 352
 Apolo 46, 47, 67, 72, 98
 Apuleius 153, 193
 Arhanghelul Gavriil 89-90, 330
 Arhanghelul Mihail 67, 128, 267, 330-332, 358
 Aristides 132, 182-183
 Aristotel 113, 189-192, 250, 252
 Arjuna 90
 Artapanus 158
 Arthur, regele 157, 169-170, 236,
 Asclepios 141, 255
 Ashmole, Elias 233, 293, 308, 316, 329
 Asoka, împăratul 176
 Astarte 168
 Atena 86, 94-95, 96, 146, 154, 180, 190, 220
 Atlantida 113, 116, 122, 124, 148, 152, 275
 Aton 164-165
 Atila 214, 223, 225-226
 Aureliu, Marc 198, 204
 Avraam 140, 149, 152-153, 160, 170, 375

 Baal 170, 172
 Bach, 37, 163
 Backhouse, William 316
 Bacon, Francis 268, 320, 324, 345
 Bacon, Roger 243, 251-253, 258
 Bartolomeo, Fra 213
 Bauval, Robert 108-109, 390
 Beatrice 257, 260
 Beethoven, Ludwig van 9, 345, 396
 Bell, Alexander Graham 313
 Berkeley, George 50, 326

 Bernini, Gianlorenzo 301, 303, 332
 Berosus 68
 Blake, William 107, 326, 333, 342-344, 368
 Bosch, Hieronymus 54, 283, 288-289
 Botticelli, Sandro 241, 264
 Böhme, Jakob 11, 50, 51, 53, 78, 90, 296-298, 317,
 318, 340, 345
 Breton, André 21, 271, 390
 Brockmer, John Paul 342
 Brontë, Emily 353
 Bruce, James 70
 Bruno, Giordano 262, 263, 311, 391
 Buddha 50, 51, 174-176, 199, 243, 374, 380
 Budism 170, 174, 192, 226, 247
 Burton, Robert 281

 Cabala 24, 79, 121, 157, 160, 203, 216, 276, 292, 325,
 342, 343, 364
 Cadmus 98-100, 105, 113
 Cagliostro, contele 136, 333, 335-340
 Cain 97
 Calasso, Roberto 72
 Calea celor Opt 174-175
 Caligula 193
 Carol cel Mare 228, 234, 237, 240, 307
 Caron 104
Cartea lui Enoc 70, 97, 100, 339
 Catari 284-285, 260
 Cavalerii Templieri 243-244, 253, 256, 272
 Căderca în păcat 58
 Cei patru heruvimi 45, 46, 110, 209
 Cele Zece Porunci 159-160
 Centauri 79, 80, 96, 97
 Cerber 104, 260,
 Cervantes, Miguel de 273-274
 Cezar, Iulius 20, 193, 331
 Chakre 50, 52, 62, 121-122, 150, 153, 157, 169, 175, 206,
 216, 260, 297, 301, 319, 380
 Chartres 43, 151, 199, 228, 240-242
 Chivotul Legământului 166, 343
 Cicero 7, 180, 184, 189, 194-195, 276
 Circe 105
 Cleito 112
 Clement, episcop de Alexandria 166, 168, 180, 204, 215
 Columb, Cristofor 272
 Comenius, Johannes 352, 353
 Commodorus 71
 Confucius 178, 226
 Constantin, împărat 219-220, 332
 Copernic, Nicolaus 308, 309
 Coran 166, 192, 229, 231
 Corbin, Henri 365

Cortes, Hernando 298-300

Crick, Francis 323

Cupidon 194

da Vinci, Leonardo 9, 48, 199, 200, 205, 264-268, 377, 378

Dagon 68

Daniel, Arnaud 258

Darwin, Charles 73, 79, 313, 363

Dawkins, Richard 18

Ddantgwynne, Owain 169

de Graaf, H.W. 52

de Lubicz, R.A. Schwaller 110, 161, 242, 390

de Payens, Hugues 243

de Santillana, Giorgio 74

Dechend, Hertha von 74

Dedal 104-105

Dee, dr John 283, 291-295, 306-307, 330

Desaguliers, John Théophile 317

Descartes 312, 333

Deucalion 106, 113

Devaki 138

Diavol, vezi Lucifer

Dick, Phihp K. 25, 338

Dickens, Charles 353, 356, 357

Dionisos 53, 64, 86, 105, 115-116, 118

Dionisos cel Tânăr 115, 116-117

Don Quijote 272-276, 357

Dorn, Gerard 319

Dostoievski 9, 359-361,

du Val, Aaron 114

Duchamp, Marcel 19, 21, 217

Dürer, Albrecht 92, 269, 299

Durkheim, Emile 127

Eckartshausen, Karl von 182, 285

Eckhart, Meister 283-285, 288, 298

Edison, Thomas 9, 36, 313

Ego 201

El Dorado 299

Eliot, George 79, 119, 131, 353

Eliot, T.S. 185, 368

Elisei 170-172, 281

Elohim 46, 54, 64-66, 127

Eleusis 7, 34, 180, 181, 184, 187, 194, 198, 211, 224

Emboden, William 33, 224

Emmerich, Anne-Catherine 120

Endimion 64

Enkidu, 140, 147-148

Enoh 70-71, 80, 97, 99-100, 105, 108, 113, 116, 120, 137, 339

Epicureici 195

Ermetism 216, 227, 304

Eros 101

Eschenbach, Wolfram von 62, 238

Eschil 7, 186-187

Euripide 187

Euridice 104

Facerea 58, 69, 99, 110, 115, 127

Fibonacci, şirul lui 161

Ficino, Marsilio 263, 264

Filip cel Frumos 256

Filon din Alexandria 216

Fitzgerald, Lorna Bryne 358, 385

Fludd, Robert 11, 55, 78, 79, 287, 297, 307, 311, 317, 331

Fraenger, William 288-289, 389

Franklin, Benjamin 9, 328, 340

Frazer, Sir James 85, 389

Francmasonerie 70, 83, 94, 166, 169, 308, 313-317, 324-332, 339-341, 347-352, 370, 380

Freud, Sigmund 164, 359, 364-365, 374

Fulcanelli 242, 271

Fuseli, Henry 96, 193

Galileo Galilei 73, 308

Gandhi 9, 359, 371-373

Garibaldi 352

Gasset, José Ortega y 211

Geneza, vezi Facerea

Ghilgameş 140, 147-149,

Gnostice, texte 214, 369

Goethe 9, 189, 190, 350-351, 359

Grădina Raiului 40, 59, 102, 159, 163

Guillaume, conte de Poitiers 244, 258, 260

Guinevere 169, 237

Gurdjieff, G.I. 10, 171, 235, 336, 366, 388

Hancock, Graham 114, 322, 390,

Harun Al Raşid 228, 232-234, 278, 282

Hassan I Sabbah 231-232

Helmont, Jan Baptiste van 49, 130, 311, 314, 322

Heraclit 46, 178

Hercule 95, 99-107, 135, 191

Hermes 76, 86, 184, 332, 367

Herodot 55-56, 82, 85, 90, 95, 169

Hiram Abiff 157, 166-168, 315, 338

Homer 154, 176

Horus 74, 84-85, 146, 160, 198

Hume, David 325

Hypatia 214, 221-222

Iason 95, 99, 102-106

Icar 105

Idris 100

Iehova 64-66, 153, 229, 277, 294, 321, 325, 331, 375-376, 379

Ietro 159

Iliada 145, 154, 191

Ilie 120, 170-173, 206, 211, 245, 280-282, 291, 296, 330, 358

Illuminati 347-348, 370

Imhotep 140-143

Ioana d'Arc 9, 257, 267-268, 286

Iov 104, 107-108, 135

Isaac 152-153

Isaia 46, 61, 170, 172-173, 198

Isis 82, 83-84, 85, 94, 95, 134, 184, 198, 220, 240, 266-267, 305, 329, 349-351, 354

Isus Cristos 70, 99, 137, 139, 234, 239, 246, 247

Julian, împăratul 220

Îngeri 36, 45, 67, 69-71, 108, 131, 202, 216, 284, 293, 331, 369, 379

Jacobs, Gregg 224

James, M. R. 363

Jaynes, Julian 144-146, 391

Joachim 243, 245, 281, 330

Johnson, dr. 326

Jonson, Ben 274, 295

Jung, Carl Gustav 147, 319, 320, 359, 364-365

Jupiter 37, 71-74, 114, 134, 329

Kali Yuga 139, 331
Kansa 138-139
Kelley, Edward 292-293
Kenta, Rebecca 216
Kepler, Johannes 9, 36, 308
Kipling, Rudyard 178
Klee, Paul 53, 367
Knight, Christopher 168, 390
Koenig William 234
Kriṣṇa 46, 67, 90, 125, 137-139, 198-199, 215, 331, 388

Lanterna lui Osiris 75, 86, 88, 108
Lao-tzu 170, 178,
Lapiṭi 96, 97
Latini, Brunetto 261
Lazăr 206, 211
Leibniz, Gottfried Wilhelm 176, 311
Lenin 370-371
Lewis, C.S. 8, 47, 80, 369
Limbaj verde 163
Limbajul pășărilor 163
Lomas, Robert 137, 168, 390
Loyola, Ignatius 303-304
Lucifer 67, 126, 133, 139, 141, 169, 187, 238, 260, 375, 376
Lull, Ramon 243, 245-248, 301, 321
Luna 35, 64-66, 73, 90, 94, 106, 212, 247, 299, 329, 351
Luria, Isaac 310, 379
Luther, Martin 286, 296-297

Mahomed 228-231, 261, 298
Maier, Michael 294, 307, 314
Malevich, Kazimir 185, 367
Mama Găscă 354
Manetho 80, 111, 158, 165
Maniheism 129, 220, 236
Marco Polo 231
Marte 34, 39, 71, 76
Maria Magdalena 93, 197, 212-213, 334, 390
Maria, mama lui Isus 198, 199, 240
Maslow, Abraham 27
Massey, Gerald 131, 389
Matsya 68
Medea 101, 105, 195
Meduza 78, 101
Melhisedec 140, 151-153, 170, 240, 286
Menippus 129
Mercur 34, 39, 71, 76, 80, 132, 133, 174, 271, 288, 291, 319, 320
Merlin 169, 170, 273
Mersenne, Marin 333
Michelangelo 9, 88, 264
Mithraism 129, 192, 367
Modernism 359, 366-367
Mona Lisa 266-267
Monoteism 43, 60, 164-165, 220
Moise 51, 73, 98, 157-160, 162, 164
Mozart, Wolfgang Amadeus 9, 286
Müller, Friedrich Max 79, 313

Napoleon Bonaparte 9, 36, 347, 350-351
Newton, Isaac 9, 36, 73, 102, 189, 308-311, 320, 329
Nietzsche, Friedrich 64
Nimrod Vânătorul 149, 260
Noe 112, 115-117, 148, 152, 171, 270
Nonnus 118

O'Keefe, Georgia 185
Oannes 68, 69
Odiseu 155
Oedip 110, 357
Origene 215, 261, 262
Orfeu 104-106, 116, 141, 179
Osiris 82-93, 108, 134, 140, 158, 164, 198, 209, 351
Ouspensky, P.D. 185, 186, 368, 388
Ovason, David 269, 317, 329, 388, 390
Ovidiu 86, 101, 221, 331

Pacioli, Luca 168, 265
Pallas 94-95
Pan 36, 98
Pandira, Ieshua ben 198, 380
Pantanjali 112, 123, 130, 173
Paracelsus 10, 25, 129, 130, 289-281, 297, 310-314, 319-320, 330, 363
Parsifal 62, 85, 228, 236-239, 362, 367
Pascal, Blaise 312
Perseu 66-67, 101, 191
Pessoa, Fernando 368-369
Picasso 367-368
Pindar 181, 257
Pincală, glanda 52-53, 64, 66, 75, 88, 116, 137, 184, 224, 312, 322, 342
Piramidă
 în trepte 89
 Marea 58, 143, 174, 206, 351
Pistis Sophia 132, 133, 199, 214, 216
Pitagora 120, 222, 225
Pizarro, Francisco 300
Platon 7, 31, 80, 87, 109, 112-114, 171, 180, 184, 188-192, 215, 225, 264, 284, 382
Plethon, Gemistos 262-263
Plotin 216
Plutarh 68, 82, 85, 94, 113, 126, 134, 141, 177, 181, 190, 196, 215
Policrates 177
Porfirios 102, 216
Poseidon 68, 106, 112-114
Potopul 80, 106, 113-116
Priscus 223
Proclus 113, 182
Proporția de aur 161, 168
Psellus 180

Quetzal Coatl 61, 299

Rabelais, Francois 163, 226, 257, 269-271
Raleigh, Sir Walter 5, 8, 276, 299
Rama 112, 118-121
Ramalinga Swamigal 321
Ramses al II-lea 157, 158
Ramayana 118
Ramsay, Michel 166, 340, 346
Rasputin 362-363, 369
Rees, Sir Martin 25
Richard Inimă-de-Leu 244
Richelieu, cardinalul 333-335
Rilke, Rainer Maria 92, 147, 358, 375
Rishi 121, 123, 127, 130
Robespierre, Maximilian 349-350
Rohl, David 149, 157, 166, 391
Romulus și Remus 201
Rosenkreuz, Christian 283, 286-288, 305-306, 338

- Rozacrucieni 8, 11, 34, 47, 55, 78, 130, 135, 278, 281,
287-289, 294-297, 306-308
Rumi 233
- Saduchei 211
Sai Baba 336
Saint-Martin 340
Sarai 149
Sartre, Jean-Paul 366, 390
Satan vezi Lucifer
Saturn 34, 35, 39, 41-42, 46, 57, 60, 64, 66-67, 71-
73, 95-96, 98, 134, 170, 220, 271, 379
Saul 166
Schliemann, Heinrich 154
Schonfield, Hugh 206, 256
Schrödinger, Erwin 21-22
Schwaller, R. A. 110, 161, 242, 390
Semele 64
Seneca 194, 195
Seth 82-84, 165
Sf. Augustin 120, 129, 217-218, 226
Sf. Bernard de Clairvaux 243, 254
Sf. Francisc 243, 246-248
Sf. Ioan 281
Sf. Ioan al Crucii 296, 301-302, 304
Sf. Mihail 62, 67, 128, 330-332, 358, 369
Sf. Patrick 218, 250
Sf. Pavel 45, 63, 210, 216, 287, 378, 379, 381
Sf. Tereza 296, 300, 301
Sfântul Graal 151, 237-240, 243, 390
Sfinx 278
Shakespeare, William 163, 268, 272-282, 377
Shambala 120
Sheba, regina din 157, 168
Siddhartha 173-174, 246
Signorelli, Luca 88, 375
Silenus 80, 117, 185
Sital 118-119
Smith, dr Morton 204, 206
Socrate 180, 184-188,
Solomon 157, 166-169, 254
Sofocle 181, 187
Sothic, ciclu 109, 164
Spencer, E. Baldwin 52
Spenser, Edmund 277, 292
St Germain, conte de 333, 337-339, 351
Steiner, Rudolf 10, 34, 78, 113, 141, 144, 211, 239,
249, 265, 337, 365, 368, 369, 382
Stoicism 194-198
Stoianov, Iuri 216
Strabon 38, 113
Stringuri, teoria 29
Suchard, Marsha Keith 10, 342, 343
Sufism 12, 121, 230-233, 235, 244, 258, 279
Swedenborg, Emmanuel 10, 120, 313, 333, 342-345,
359-360
Swift, Jonathan 9, 271, 313
- Șamanism 214, 223, 225
- Tauler, Johannes 285-288
Telamones 72
- Temple, Robert 194, 390
Tertullian 208, 225
Tesla, Nikola 36, 313
Tezeu 95, 101, 104-106, 241
Theopompus din Chios 113
Thorn, Alexander 137
Thoth 332
Tillich, Paul 218
Titani 71-72, 86
Tolkien, J.R.R. 80, 267, 280
Toma d'Aquino 45, 243, 250-253
Tomborg, Valentine 304, 387-388
Turnul Babel 149
Trismegistus, Hermes 100, 216, 250
Trubaduri 257-260, 269-271, 275
Troia 94, 154
Tutankhamon 165, 166
Tifon 98-99
- Uitzilopochtli 211
Uriși 69, 70, 80, 96, 113, 269
Usher, episcop 111
- Vede 48, 121
Venus 34, 39, 45, 61-67, 71, 73, 80, 132, 168-169,
266
Virgiliu 193, 198, 250, 260-262, 329
Vital, Hayyim 173
Voragine, Jacobus de 212
- Wallace, A.E. 79
Warwick, Kevin 23, 24
Washington, George 9, 11, 328-330
Weishaupt, Adam 347, 348, 370
Wilde, Oscar 9, 261, 363
Wisdom, John 145
Woodruffe, Sir John 121, 231
Wordsworth, William 345-346
Wright, Frank I. Loyd 185
- Xerxes 179
- Yates, Frances 10, 263, 391
Yeats, W.B. 150, 368
Yima 117
Yoga 122, 294
Yogananda, Paramahansa 271, 294
- Zarathustra 125-129, 136-137, 170, 198, 256, 285
zeii-pești 68, 73
Zen 214, 226
Zend-Avesta 117, 118
Zeul Soare 39, 46-47, 55, 59, 123, 138, 193, 197, 200,
203, 208-210, 222, 254, 339, 351, 377
Zeus 68, 71-73, 86, 95, 98-99, 113
Zigurat 144, 149
Ziusudra 115, 148
Zizendorf, conte 344
Zodiac 46, 73, 76, 79, 102, 109, 166, 242
Zoroastrism 117, 126, 137, 230

CUPRINS

INTRODUCERE	7
1. LA ÎNCEPUTURI Dumnezeu își privește imaginea reflectată • Universul în oglindă	17
2. O SCURTĂ PLIMBARE ÎN PĂDURILE STRĂVECHI Să pășim în mintea anticilor	31
3. GRĂDINA RAIULUI Codul Facerii • Intră în scenă Stăpânul Intunecat • Oamenii-flori	40
4. LUCIFER, LUMINA LUMII Mărul dorinței • Conflict în ceruri • Secretele zilelor săptămânii	57
5. ZEII CARE IUBEAU FEMEILE Nephilim • Proiectarea genetică a omenirii • Zeii-pești • Istoria originală a <i>Originii speciilor</i>	68
6. ASASINAREA REGELUI VERDE Isis și Osiris • Grota Căpățânii • Palladium-ul	82
7. ERA SEMIZEILOR ȘI A EROILOR Cei antici • Amazoanele • Enoh • Hercule, Tezeu și Iason	95
8. SFINXUL ȘI FIXAREA TIMPULUI Orfeu • Dedal, primul om de știință • Iov • Enigma Sfinxului este dezlegată	104
9. UN ALEXANDRU CEL MARE AL NEOLITICULUI Noe și mitul Atlantidei • Tibetul • Rama și cucerirea Indiei • <i>Sutrelor yoga ale lui Pantanjali</i>	112
10. CALEA VRĂJITORULUI Lupta lui Zarathustra împotriva puterilor întunericului • Viața și moartea lui Krișna Păstorul • Zorii Evului Intunecat	125
11. ÎNCLEȘTAREA CU MATERIA Imhotep și epoca piramelor • Ghilgameș și Enkidu • Avraam și Melhisedec	140
12. COBORÂREA ÎN ÎNTUNERIC Moise și Cabala • Akhenaton și Satan • Solomon, Sheba și Hiram • Regele Arthur și chakra coroană	157
13. RAȚIUNEA – ȘI CUM NE PUTEM RIDICA DEASUPRA EI Ilie și Elisei • Isaia • Budismul ezoteric • Pitagora • Lao-tzu	170
14. MISTERELE ÎN GRECIA ȘI ROMA Misterele din Eleusis • Socrate și daimonul său • Platon ca mag • Identitatea divină a lui Alexandru cel Mare • Cezarii și Cicero • Ascensiunea magilor	180
15. ZEUL SOARE SE ÎNTOARCE Cei doi prunci Isus • Misiunea cosmică • Răstignire în America de Sud • Cununia mistică a Mariei Magdalena	197

16. TIRANIA PĂRINȚILOR	
Gnosticii și neoplatonicienii • Asasinarea Hypatiei • Attila și șamanismul • Un dram de Zen	214
17. EPOCA ISLAMULUI	
Mahomed și Gavril • Bătrânul din munți • Harun al Rașid și cele <i>O mie și una de nopți</i> • Carol cel Mare și Parsifal • Catedrala din Chartres	228
18. DEMONUL ÎNȚELEPT AL TEMPLIERILOR	
Profețiile lui Joachim • Iubirile lui Ramón Lull • Sfântul Francisc și Buddha • Roger Bacon îl ironizează pe Toma d'Aquino • Templierii îl venerază pe Baphomet	243
19. NEBUNI DIN DRAGOSTE	
Dante, trubadurii și prima dragoste • Rafael, Leonardo și Magii Renașterii italiene • Ioana d'Arc • Rabelais și Calea Nebunului	257
20. CEL VERDE DE DINCOLO DE LUMI	
Columb • Don Quijote • William Shakespeare, Francis Bacon și Cel Verde	272
21. EPOCA ROZACRUCIANĂ	
Confreriile germane • Christian Rosenkreuz • Hieronymus Bosch • Misiunea secretă a dr. Dee	283
22. CATOLICISMUL OCULT	
Jakob Böhme • Conchistadorii și Contrareforma • Tereza, Ioan al Crucii și Ignatius • Manifestele rozacruceane • Bătălia de la Muntele Alb	296
23. RĂDĂCINILE OCULTE ALE ȘTIINȚEI	
Isaac Newton • Misiunea secretă a francmasoneriei • Elias Ashmole și lanțul de transmisie • Ce se întâmplă de fapt în alchimie	308
24. EPOCA FRANCMASONERIEI	
Christopher Wren • John Evelyn și alfabetul dorinței • Triumful materialismului • George Washington și planul secret al Noii Atlantide	324
25. REVOLUȚIA MISTICO-SEXUALĂ	
Cardinalul Richelieu • Cagliostro • Identitatea secretă a contelui de St Germain • Swedenborg, Blake și rădăcinile sexuale ale romantismului	333
26. ILLUMINATI ȘI APARIȚIA IRAȚIONALULUI	
Illuminati și lupta pentru sufletul francmasoneriei • Rădăcinile oculte ale Revoluției Franceze • Steaua lui Napoleon • Ocultismul și dezvoltarea romanului	347
27. MOARTEA MISTICĂ A OMENIRII	
Swedenborg și Dostoievski • Wagner • Freud, Jung și materializarea gândirii ezoterice • Rădăcinile oculte ale modernismului • Bolșevismul ocult • Gandhi	359
28. MIERCURI, JOI, VINERI	
Anticristul • Din nou în pădurea antică • Buddha Maitreya • Deschiderea celor șapte pecetei • Noul Ierusalim	374
MULȚUMIRI	385
ILUSTRĂȚII	385
NOTĂ DESPRE SURSE ȘI BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	386
INDICE	395

În tradiția alchimică, îngemănarea emanațiilor cosmice pentru a forma iluzia lumii materiale este numită Matricea. Instantaneu din filmul *The Matrix*, în care pragul dintre lumea materială și cea „reală” de dincolo de ea este patruleat de personaje supranaturale, amenințătoare, cu ochelari întunecați.

Nici unul dintre reprezentanții supranaturalismului nu a evocat atât de viu și de des epoca vegetală a universului, precum Max Ernst. Gaudi, contemporanul său, a făcut același lucru în arhitectura sa, în practicile rituale zilnice și chiar în regimul său alimentar constituit din lapte și lăptuși. Această epocă există încă într-o dimensiune paralelă. W.Q. Judge, un teozof care a trăit în aceeași perioadă cu cei doi artiști, descria acest loc ca fiind „la fel de plin de sunete și imagini stranie, ca o pădure neumbată din America de Sud.”

La începuturile ei, materia era mai diafană decât gazele și chiar decât lumina, solidificându-se treptat și lent în forma pe care o cunoaștem astăzi. Și trupul uman a suferit același proces, osul trecând printr-un stadiu de materie cearasă roz, despre care a scris filozoful rozacrucian Jakob Böhme și pe care l-a ilustrat, ca aici, Hieronymus Bosch.

Șarpele luciferic încolăcit pe trunchiul copacului este cea mai sugestivă reprezentare a inserării vieții animale în cea vegetală, dar și a formării coloanei vertebrale caracteristice animalelor. Șarpele a fost necesar pentru dezvoltarea regnului animal, însă a permis de asemenea apariția pestelor carnale, a furiei, a amăgirilor și a maleficului. Aici, Păcatul, de Franz von Stuck, artist german din secolul al XIX-lea.

Spiritelor malefice le este greu să iasă din dimensiunea căreia li aparțin și să pătrundă în lumea obișnuită, dar amestecul neinițiatilor poate duce uneori la acest rezultat, astfel că întregi comunități se pomenesc copleșite și posedate de o sălbăticie terifiantă, adesea de natură sexuală. O asemenea situație este ilustrată în filmele lui David Lynch și în serialul TV 'Twin Peaks'.

Coșmar. Projeuna cunosător al ezoterismului, artistul elvețian Henry Fuseli înfățișează aici un demon de pe Partea Întunecată a Lunii.

Gravură pe o gemă antică, realizată de romanul Aspasius. În tradiția ezoterică, miturile despre zeii care își iau iubite sau iubiti din rândul oamenilor, iar aceștia sunt apoi transformați în plante sau animale constituie simboluri ale proliferării biologice.

Înainte ca anatomia umană să evolueze până la forma pe care o cunoaștem astăzi, un „al treilea ochi” se reliefa în mijlocul frunții. Prin intermediul lui, omul o putea percepe pe Mama Natură și îi putea recepta înțelepciunea. Aici, una dintre cele mai cunoscute tapiserii de la Muzeul Cluny din Paris.

Această reprezentare a Ispitirii Sf. Anton de olandezul Domenico van Wijnen prezintă teme ezoterice explicite, neobișnuite. Toate marile religii sunt idealiste în sensul credinței că materia s-a format din emanațiile minții cosmice. Distinctiv pentru elementul ezoteric al acestor religii este faptul că percep emanațiile ca fiind spirite sau îngeri asociați cu Soarele, Luna și planetele sistemului solar.

Mireasa despuiată de cavalerii ei, de Marcel Duchamp. Despuiată, mireasa se dovedește a fi Sophia, adică înțelepciunea ezoterică, adorată de cele șapte mari spirite ale sistemului solar. O reprezentare modernă, interesantă, a cosmologiei ezoterice de către un adept din secolul XX al ermeticii.

Vol. I.

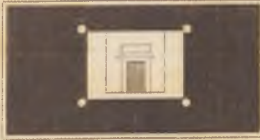
गृहणी

शौहिणी

उत्तराश्वि

मघा

पूर्वाश्वि

मिथुना

कृत्तिक

शमीश्वर

शुक्राश्वि

मरणी

मृगशिरा

पुष्य

पूर्वाफाल्गुनी

चित्रा

षट्तराशा

दक्षिणाश्वि

श्रवणा

धनिष्ठा

उत्तराफाल्गुनी

काश्या

गृहिषा

उत्तराश्विनी

तारा

अश्लेषा

उत्तराश्वि

चमिष्ठा

रेवती

Casele hinduse ale lunii, după Moor. Călătorul britanic de la începutul secolului al XIX-lea Edward Moor a notat aceste străvechi simboluri hinduse ale fazelor Lunii. Adepții filozofiei ezoterice le-au studiat întotdeauna îndeaproape, considerând că influențează nu numai marea și formarea plantelor, ci și conștiința umană.

Minerva alungând vicile din grădina virtuții, de Andrea Mantegna. Un peisaj din Neolitic privit cu ochiul omului modern nu ar revela decât o sălbăticie cu vagi urme ale vieții somane, poate câteva pietre îngrămadite și oameni înveșmântați în piei de animale. Prin prisma conștiinței din epoca respectivă, acesta ar fi arătat așa cum îl înfățișează aici Mantegna, cu zei, zeițe și spirite splendid dispuse, jucându-și rolurile în marile evenimente care au conferit conștiinței noastre structura pe care o are astăzi. Care versiune este mai adevărată, mai reală?

După moarte, spiritul uman este atacat de demoni care îl curăță de păcate. În procesul inițierii, candidatul experimentează călătoria de după moarte în vreme ce este în viață, lucru care îi va fi util atât în existența actuală, cât și în următoarea. Acest proces al inițierii este reprezentat aici, pe un panou al altarului Isenheim, de Matthias Grünewald.

Detaliu de pe un panou al Grădinii deliciilor pământești. După ce trece prin kama loca, sau purgatoriu, spiritul se ridică printre sferele cerești, înainte de a coborî din nou în încarnarea următoare. Această coborâre este ilustrată aici de Hieronymus Bosch, ale cărui picturi sunt imposibil de descifrat în lipsa unei cunoașteri ezoterice.

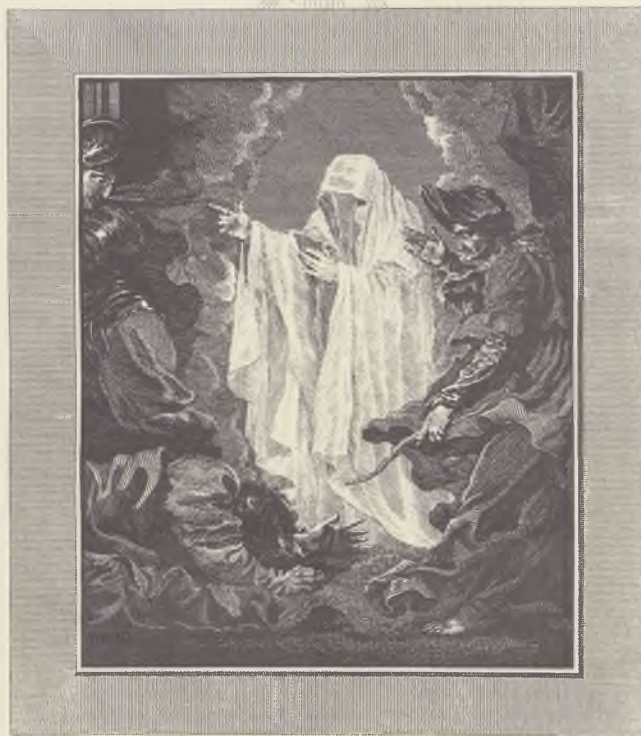

În conformitate cu istoria ezoterică, o mare catastrofă climaterică implică o transformare de conștiință. Potopul survenit la finele erei glaciare a dus la scufundarea scenei unor mari evenimente din istoria timpurie a omenirii și la formarea subconștientului. Reproducere dintr-un exemplar al Bibliei din secolul al XIX-lea.

Tradiția ezoterică vizază crearea unor stări alterate de conștiință, fără a implica însă un misticism greoi. În asemenea stări, poate fi accesată o inteligență supranaturală, ce oferă rezultate practice. În Biblie, aruncarea lui Iosif într-o groapă este o descriere codificată a inițierii lui. Visele lui I-au ajutat pe faraon să-și salveze poporul de la înfometare. Reproducere dintr-un exemplar al Bibliei din secolul al XIX-lea.

SAUL AND THE WITCH OF ENDOR.

1. Samuel, Chap. XXVIII. ver. 11.

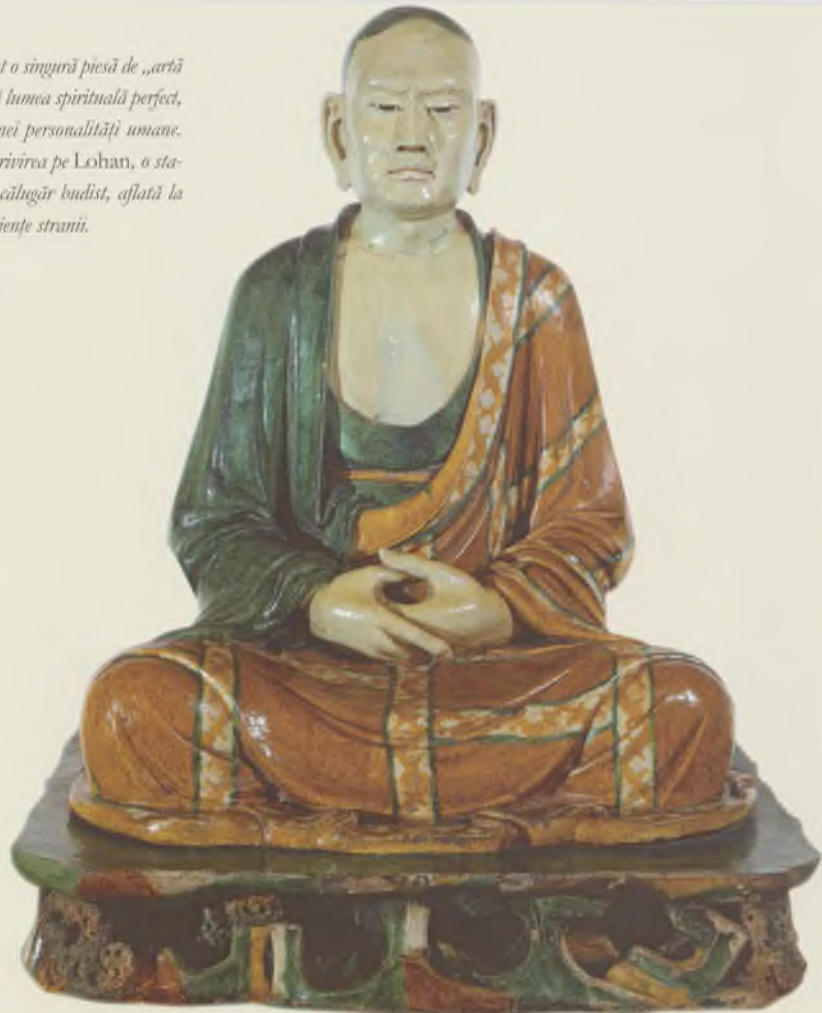
London: Published by Thomas Kelly & Co., 10, Ave. des Arts, 1854.

Unii creștini au în prezent oroare de supranatural, dar firește că acesta este prezent din plin în Biblie. Aici, Vrăjitoarea din Endor invocă o umbră din lumea de dincolo. Reproducere dintr-un exemplar al Bibliei din secolul al XIX-lea.

Iezuitul Athanasius Kircher a fost un mare cărturar ocultist, ce a întreținut relații cu multe dintre personalitățile istoriei. Printre lucrările sale se numără aceste ilustrări ale Zeitei Mamă, Căbele, și una dintre cele mai vechi reprezentări ale lui Buddha, demonstrând o înțelegere ezoterică a dimensiunii vegetale a corpului uman.

În Marea Britanie există în prezent o singură piesă de „artă obiectivă”, adică artă care exprimă lumea spirituală perfect, fără influența distorsionantă a unei personalități umane. Mulți dintre cei care zăbovesc cu privirea pe Lohan, o statuie chinezească reprezentând un călugăr budist, aflată la British Museum, relatează experiențe stranii.

În tradiția islamică, Bătrânul din munți controla lumea fără a-și părăsi sălașul montan. Ideea a fost transpusă în formă modernă în filmele profund ezoterice ale lui Fritz Lang, în care dr. Mabuse hipnotizează lumea din celula sa dintr-un azil de nebuni.

În acest detaliu din Altarul Isenheim, marea capodoperă ezoterică a artei nord-europene, Matthias Grünewald îl înfățișează pe Isus Cristos ca zeul Soare. După ce el a plantat în Pământ sămânța naturii sale soarelui, procesul istoric de spiritualizare a întregului univers material este pe cale să înceapă.

Isus și ispititorul, de Luca Giordano, elev al lui Caravaggio. Deși predispusă la interpretări greșite, dimensiunea malefică a cosmosului este abordată de școlile ezoterice doar ca o modalitate de a contribui la înfrângerea ei.

Bunavestire din biserica Sf. Maria Magdalena, în Aix-en-Provence. În acest triptic din perioada medievală târzie putem identifica lilieci și demoni în arcade, un înger cu aripi de bufniță și un demon cu barbă și coarne. Tradiția locală susține că lucrarea ar fi fost realizată de un satanist.

Organele percepției spirituale sunt înfățișate în mod variat în iconografia creștină – ca vesica piscis în formă de migdală ce înconjoară reprezentările unor vizitanți, coarnele lui Moise sub dalta lui Michelangelo, sau toiașul înflorit al lui Aaron și alte modele florale.

Mona Lisa de Leonardo da Vinci este unul dintre marile jaloane ale artei, deoarece înfățișează o persoană care descoperă pentru prima dată în istorie bucuria libertății de explorare a vieții interioare.

Mănunchi mare de iarbă, de Albrecht Dürer. Pentru prima dată, cineva a privit cu adevărat un mănunchi de iarbă așa cum noi o facem astăzi în mod obișnuit.

În Masa celor șapte păcate capitale, de Hieronymus Bosch, Isus Cristos este identificat cu Omul Superior ce se conturează când îl urmăm în ascensiunea sa în lumile spirituale.

Extazul Sfintei Tereza, de Bernini. În Italia secolului al XVII-lea a avut loc o deschidere extraordinară a dimensiunii ezoterice a Bisericii Catolice.

Ilustrație din secolul al XVIII-lea pentru Flautul fermecat, de Mozart. La premiera operei, se credea că rolul preotului egiptean Sarastro fusese inspirat de Cagliostro. Goethe spunea, în acest sens: „Lăsați mulțimile de spectatori să se bucure de spectacol. Înțeleșurile înalte nu vor scăpa însă inițiatilor.”

Îmblânzitorii de șerpi. Ilustrație pentru lucrările lui James Bruce, adept al francmasoneriei ezoterice și explorator al filozofiei sufite, care a redescoperit Cartea lui Enoh în Etiopia, la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

În arta lui William Blake, pogenul este atins odată cu Montura înțelepciunii, în care misticul sufit Ibn Arabi considera actul sexual ca suprema formă a contemplării. Flacul neîngrădit al gândurilor între doi îndrăgostiți murtari din punct de vedere spiritual – o comunicare fără cuvinte – este numit uneori „adevărata vorbire”. El este posibil deoarece trupurile vegetale sau eterice ale partenerilor s-au împletit și au devenit întrepătrunse. Jakob Böhme descria acest proces ca „fesearea veșmântului de nuntă” de care spiritele vor avea nevoie în paradis.

Antihristul, așa cum a fost înfățișat de confratele inițiat al lui da Vinci, Luca Signorelli, în catedrala din Orvieto. Îmbinând tradiția occidentală cu cea sud-americană, se poate obține anul 2012 ca dată a încarnării lui Satan.

Buddha Maitreya, reprezentat în această statuie din mănăstirea Alchi din Ladakh, India, poate fi identificat cu călărețul calului alb din Apocalipsa Sfântului Ioan.

Deschiderea celei de-a cincea peceți, de El Greco. În Apocalipsa Sfântului Ioan, deschiderea peceților descrie lucrurile pe care noile noastre puteri de percepție ni le vor revela atunci când organele perceptive oculte vor fi trezite din non la viață.

CUNOAȘTEREA TĂINUITĂ
A SOCIETĂȚILOR SECRETE,
PENTRU PRIMA DATĂ
DEZVĂLUITĂ

ISBN 978-973-143-281-6

9 789731 432816